

Diligne causam meam do mine abho

mine in quo et doloso eripe me

Emitte lucem

et veritatem tuam ipsa

desunt et adduxerunt in montem sanctum

Sperant in te omnes qui non

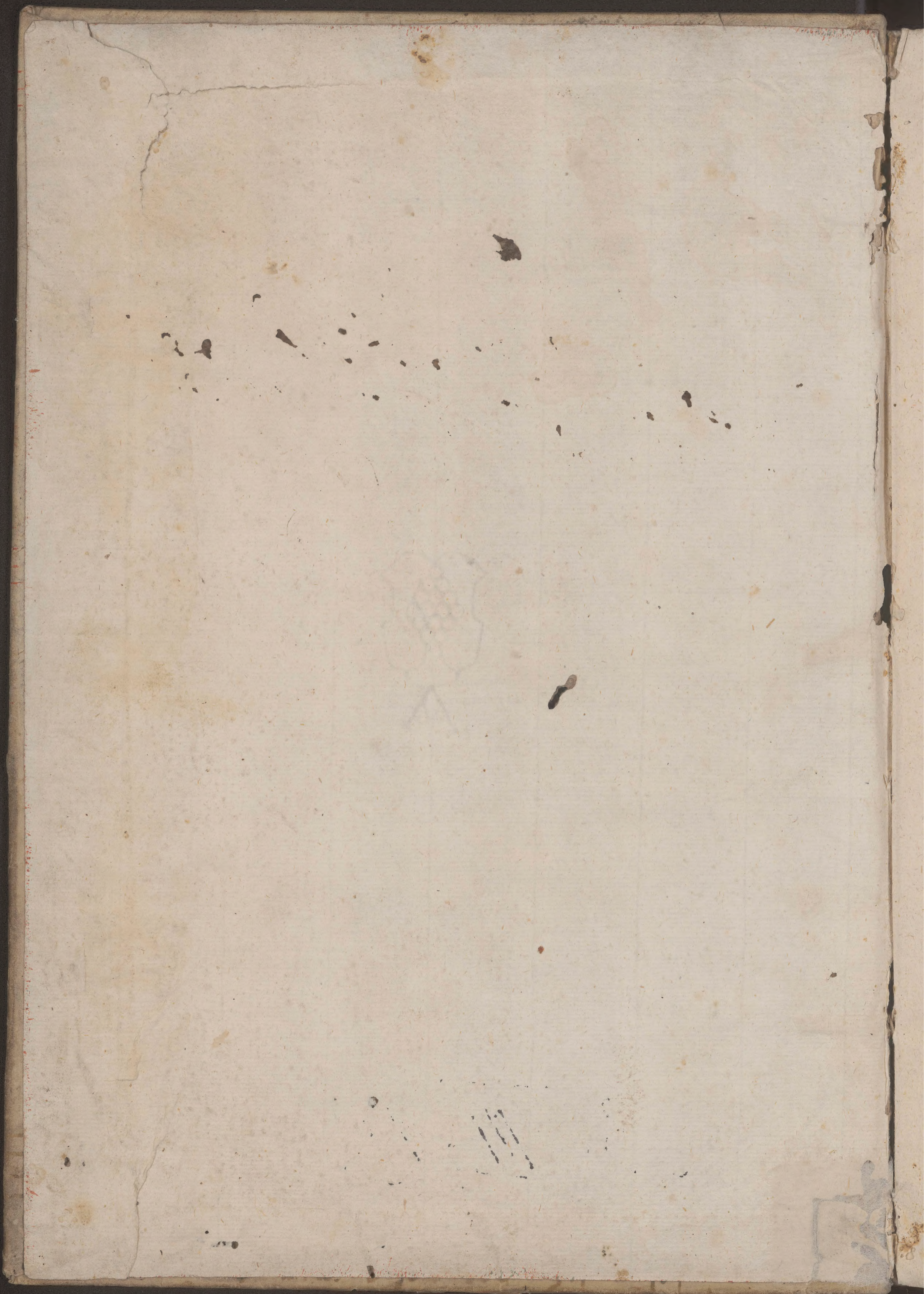
in domine quoniam non de rebus is querentes te plac

domine no qui ha bitat in syon quoniam non est

utis oratio nem pauper **R**edime me de

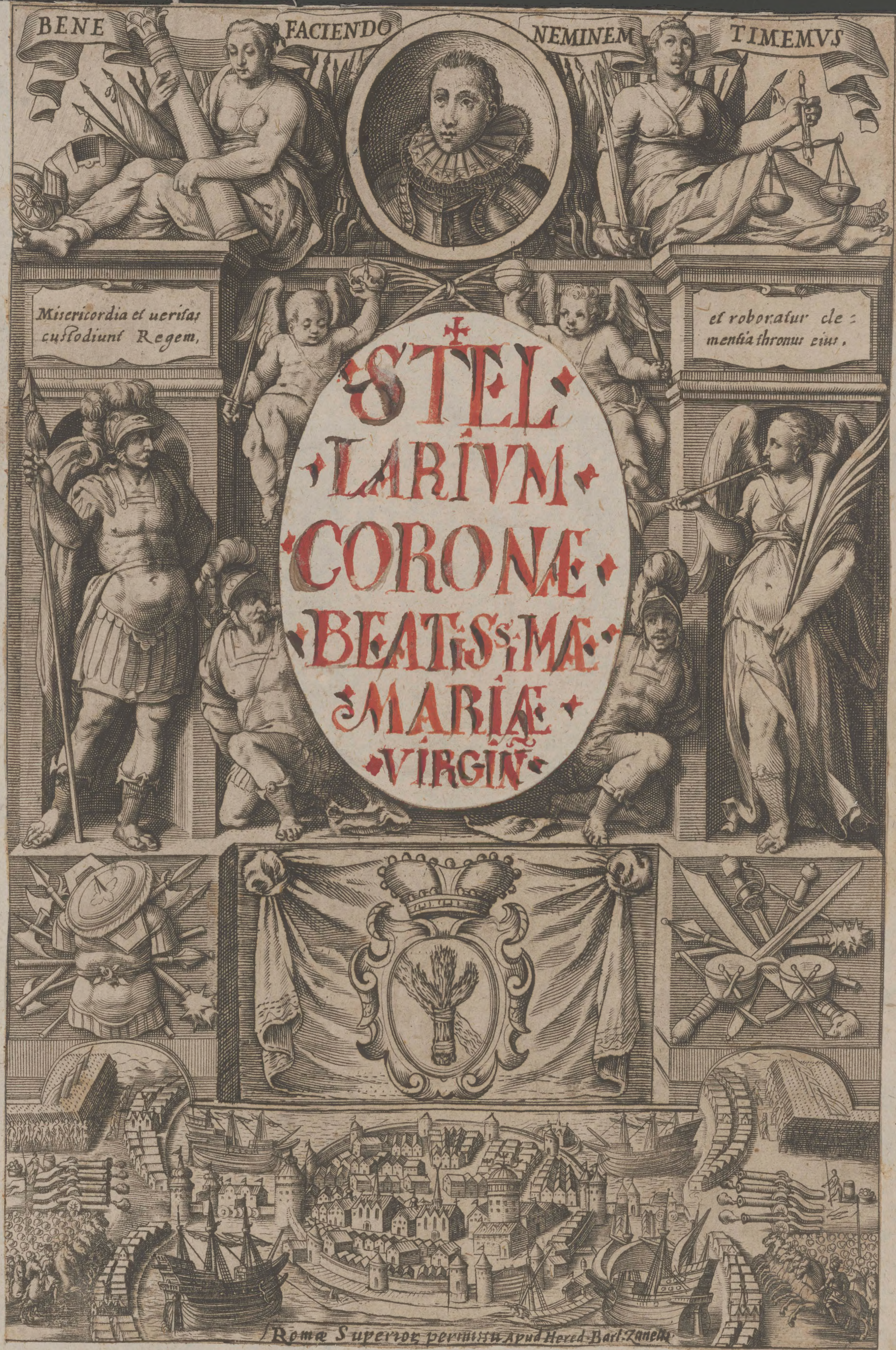
bus angus tus nos

fiat
qm

B. VIII. 19.

817
LIBRARY
OF THE
BOSTON
PUBLIC LIBRARY

Eremitarij Camale Montis Argentinij ex Legato Picti et Adm. Rndi Pni
 Joannis Chrysostomi Bodrenta SJ & JVD. Can. Cuius A. 1678.

STILL
HAPPY
COLORED
LEATHER
MADE
IN

Tabula

In nomine domini Jesu et sanctissime virginis Marie matris eius Incipit tabula de contentis in hoc opere secundum ordinem alphabeti.

Aron virga fructifera

quod figuravit Christi conceptionem. li. ij. pte. i. ar. ij. ca. iij.

Abigail placando David muneribus quod figuravit beatam virginem Mariam placante deum. li. xij. pte. ij. ar. iij. §. vi.

Abstinentia tribus causis efficienda. li. vij. p. ij. ar. iij. c. vij.

Abstinentia beatę marie virginis quod precellit aliorum abstinentiam. Ibidem.

Activa Marie quod precellit aliorum actiones merito. li. vij. pte. ij. ar. i.

Activa Marię vita significat in euangelio per martham. li. x. p. iij. ar. i.

Admirabantur angeli de Marie assumptione triplici causa. li. x. pte. i. circa thema.

Adoptari a Christo pre ceteris meruit Iohanna. li. iij. parte iij. ar. ij. cap. iij.

Adoratione quali sit adoranda mater dei: et maiori quam crux Christi. li. xij. pte. i. ar. i.

Aduocati sapia summe claret in Maria. lib. vij. pte. iij. ar. ij. post medium.

Amauit deus beatam Mariam pre toto mundo. li. ij. p. iij. ar. ij. ca. iij. ante medium.

Amor quod aiam transformat in amatum. li. ix. pte. i. ar. iij. ca. ij. §. ij.

Amoris seraphici quique sunt proprietates. ibi. c. iij. §. iij.

Amica dei charissima merito dicitur beata Maria. li. vj. par. ij. ar. ij. §. i.

Angeli in statu prime conditionis habuerunt cognitiones de Christo. li. v. par. i. ar. iij. ca. i.

Angeli cadentes redimi per Christum quare non debuerunt. li. i. par. i. ar. ij. ca. i.

Angelica natura vultu creari debuerit. li. i. p. i. ar. i. c. i.

Angelica ruina ex hominibus debuit reparari. ibi. ar. ij. p. i.

Angelice legationis historia. lib. i. p. vj. ar. iij. c. ij.

Angelus incarnationem Christi annuncians de quo ordine fuerit. li. i. par. iij. ar. i. c. iij.

Angelus iste annuncians vultu fuerit summus inter alios. ibi.

Angelus vnus: non plures debuerunt annunciare Christi conceptum. ibi. c. iij.

Angelus iste apparens quid facientem repperit virginem. ibi. ar. ij. ca. ij.

Angelus qualiter situata repperit virginem. ibi. c. iij.

Angelus vultu corporaliter vel intellectualiter apparuerit. ibi. c. fi.

Angelus in quili specie apparuit virgini. ibi. ar. iij. c. i.

Angelus in annunciatione divina duodecim conditiones honorificas obseruauit. ibi.

Angelus quare non appuit in specie muliebri. ibi. c. ij.

Angelus quod in specie iuuenili debuerit apparere virgini. ibi. ca. iij.

Angelus in qualiveste apparuit virgini. ibi. ca. iij.

Angelus quod genuflexo salutauerit virginem. ibi. c. v.

Angelus salutando quare nomen proprium virginis tacuit gratia plenam nominando. ibi. c. vj.

Angelus iste qua hora virgini apparuit et qua hora recessit. li. i. par. vj. ar. ij. ca. ij.

Alphabetica.

Angelus nobilissimus ministrando custodiuit Mariam de infimo choro usque. s. ad tempus conceptionis Christi et postea Gabriel obsequiose custodiuit. li. v. parte ij. ar. i. in fine.

Angelus Gabriel puocauit alios angelos ad gaudendum de Christi natiuitate: omnes qui mox descenderunt angeli ad adorandum Christum. li. iij. par. i. ar. iij. c. i. §. ij.

Angelus vultu magis obligat seruire beatę virgini quam homini. li. xij. pte. i. ar. i.

Anima in quo loco vel membro extimat esse in homine. li. iij. par. iij. ar. ij. c. iij.

Anima beatę Marie quam mira dignitate est creata. li. v. par. ij. ar. ij. c. v. et sequenti.

Aia beatę marie quam maxima dei potentia et sapia sit creata. li. v. par. iij. ar. i. per totum.

Anima humana quam pre ceteris creaturis maiori dei consilio legitur creata. ibi. post medium.

Anime sanctorum ducuntur in celum ab angelis vario honore. li. x. par. iij. ar. ij. §. iij.

Animalia plurima generari dicuntur sine mare. li. viij. par. i. ar. iij. ca. x.

Anno mundi quoto Christus est incarnatus. lib. i. par. vj. ar. ij. c. ij. ante medium.

Annunciatio diuina quare debuit fieri virgini. li. i. p. iij. ar. i. c. i.

Annunciatio domini quare non per prophetam vel hominem: sed per angelum debuit fieri. ibi. c. ij.

Annunciata est beatę virgo Maria ab angelo suis parentibus. li. v. par. i. ar. iij. ca. xj.

Appellari dei mater debuit proprio nomine maria: et non alio. li. vj. par. i. ar. i. per totum.

Appellat beatę maria in scripturis septem dignissimis cognominibus. li. vj. par. ij. ar. ij.

Arca testamenti quod prefigurauit beatam virginem Mariam. li. xj. par. i. c. i. in fine.

Arcus in nubibus quod prefigurauit beatam Mariam. li. xj. par. ij. ca. ij.

Associatio hominum in celo ad ordines angelorum. lib. x. par. ij. ar. i. ca. iij. §. iij.

Astare a dextris Christi in celo dicitur beatę maria. ibi. c. i.

Assumpta corpore aia in celum per beatę maria. li. x. par. i. ar. iij.

Assumpta est beata maria in thronum celestis dignitatis triplicis. li. x. par. ij. ar. i.

Assumpta est beata maria ad triplex officium honorabile. ibi. ca. i.

In assumptione laudabat a celesti curia beatę maria multis modis. ibi. ar. iij. ac etiam par. v. ar. ij.

In assumptione vultu omnes celestes spiritus exierint obuiam virgini. li. x. par. iij. ar. ij.

Assumptiois xij. gaudia enumerantur. li. x. pte. iij. ar. iij.

Assumpta est beatę maria quoto anno vel quo mense et die. li. x. par. v. ar. i. c. i.

Assumptionis beate marie atque mortis et sepulture historia. ibi. per totum.

Aue Maria frequenter peratum honorificat Marię deuotos: per miraculum scriptum. lib. i. p. iij. ca. iij. et li. xij. par. vj. ca. vj. in prin.

Aue liberat a damnationis sententia in mortis hora. li. xij. pte. vj. ca. vj. miraculo. ij. et ibi. c. x. miraculo. i.

Aue Maria effugat demonum nocumenta. ibi. ca. xij. miraculo. j.

Tabula

Ite Ave maria concludendo sic. Virgo bñdicta esto
mibi adiutrix zc. valet. ibidem miraculo. ij.

Ite ocludendo sic. Sancta maria mater dñi iesu ora.
zc. valet. li. j. par. iij. in fine.

Aureolam martyrii pcellenter habet beata maria. li.
iij. par. ij. ar. iij. per totum.

Aureolas p̄dicatozū z virgīnū pcellenter habet
maria. li. x. par. ij. ar. ij. §. iij.

Aurore pp̄ietates figurantes beatam mariam. li. v.
par. ij. ar. j. circa principium.

Auxiliari bt̄as mariā oib⁹ ad eā cōfugientibus pbat
xij. rōnibus. li. xij. par. ij. ar. iij. per totum.

Sequitur de littera B.

Baptismi gr̄am cōsequi pōt puer si innoce
tur sup eum tpe sue natiuitatis marie no
men z gr̄a. li. v. par. ij. ar. j. §. ij.

Beatī p̄dicant̄ audiētes v̄bñ dei sic z ma
ria. li. xij. parte. j. in principio.

Beatificant̄ vel beata dicunt̄ marie vbera z venter
merito. ibides circa thema.

Benedicentes beatam mariam: benedicuntur a deo
ibidem. ar. ij. ca. ij. §. v.

Benedicere debemus singula membra marie: z b̄ pla
cet sibi. ibidem. ca. iij. in fine.

Bñdicta tu in mulieribus cōueniēter dictū est ab an
gelo de maria. li. j. par. v. ar. ij. c. v.

Bñdicta tu p̄ mulieribus quare non est dictum et
quid importat hoc dictum. ibidem.

Bñdictio marie p̄cellit oīm angeloz̄ z sanctorz̄ bñdi
ctionem. li. ij. par. j. ar. ij. ca. ij.

Bñdictio marie tā ex pte corp̄is q̄ anime declarat.
ibidem. c. j.

Bñdicunt̄ a deo in p̄nti tria genera hoīm: z per con
sequens summe benedicta maria. ibidem

Bona oia cum dei sapientia quōd venerunt in virginē
mariam. li. xj. par. j. ca. vij. circa finem.

Bona septem perdidimus in adam que felicius recu
perauimus per mariam. li. viij. par. j. ar. ij. §. v.

Bonitas dei ē cā creaturarum. li. j. p. j. ar. j. ca. j. z ij.

Bona quibus meliora in mundo fieri nequeunt. li. j.
parte. ij. ar. iij. ca. viij.

Sequitur de littera C

CAntico nouo debuit maria laudare deū
p xpi incarnatiōe. lib. ij. p. iij. in princ.

Cāticū marie quō p̄cellit alia cātica.
ibidem. ar. j.

CAntico in ip̄o maria laudat deum. xij.
modis. ibidem. ar. ij.

Cāticū marie ē gl̄iosum deoz̄ ipsi m̄ri dei: ibi: per to.

Cāticū marie quare debuit incipi p hoc verbum: ma
gnificat: z quare additur: anima mea dñm. ibidem.

CAntico in ip̄o per singulos versus questionēs ponū
tur circa litteram. ibidem.

CAnticum marie deuotius perorare vel audire in ve
speris est perutile. ibidem. ar. iij.

In cātico marie quō icludunt̄ p̄r n̄r z ave maria. ibidē

Cāticū marie continet septem sacrificia oris deo ex
bibenda. li. xij. par. j. ar. ij. c. ij.

Caput serpentis quō cōtriuerit bt̄a maria. li. v. par.
ij. ar. j. circa aurore pp̄ietates.

Charitas ad deum summa fuisse p̄batur in beata ma
ria. li. ix. par. j. ar. j.

Charitas vir ginis in via an excesserit charitatem bea
torum in patria. ibidem. ar. ij.

Charitas virginis. xij. gl̄iosis circumstantijs est subli
mata. ibidem. ar. iij.

Charitas summa habuit inclinare deuz̄ ad humanā
dum. ibidem. c. iij. §. fi.

Charitas marie ad primū vide infra vbi dilectio.
Carnē sumere q̄re decuit deū de femina q̄ aliūde. li.
v. par. j. ar. j. ca. ij.

Castellum qd̄ intrasse legitur iesus quomodo figura
uit mundum. li. x. par. iij. ar. j. §. ij.

Castitatē p̄seruat b. maria suis duos. li. xij. p. vl. c. iij.

Celestis curia tota delectatur in p̄sentia marie tripli
citer. li. x. par. ij. ar. ij. §. ij.

Celi porta z fenestra z ianua alti regis quare dicitur
maria. li. xj. par. j. c. x.

Certificari de salute p̄t q̄s q̄drupl̄. li. xij. pte. ij. ar. j.

Certitudo charitatis z gr̄e quomodo p̄cellerat alioz̄
rum certitudinem. li. ix. par. j. ar. iij. c. j.

Ciuitas superna versus quam partem celi sit. li. x. par.
te. ij. ar. j. c. iij. dubio occurrenti.

Comendando xps̄ discipulum matri quare non com
mendauit nomine serui. li. iij. par. iij. ar. ij. c. iij.

Commandare quare voluit xps̄ moriens matrem dis
cipulo. ibidem. c. ij.

Cōicatō passiōis xpi soli marie ē donata. li. xj. p. j. c. ix

Cōicātes fideles vtrū eque p̄fecte suscipiāt xps̄ sicut
maria in ytero. ibidem. c. vj.

Complexio purissimaz̄ optima fuit in maria. li. v. pte
ij. ar. xij. c. iij. z par. iij. ar. ij.

Cōprehendere plenitudinē gr̄az̄ z p̄fectionū marie an
possit aliqua alia creatura. li. xj. par. ij. c. xij.

Conceptio xpi q̄ debuit fieri in ciuitatez̄ non extra.
li. j. par. vj. ar. j. c. j.

Conceptio xpi q̄ debuit fieri in galilea. ibidem. c. ij.

Cō in nazarethz̄ nō in templo fieri debuit. ibides. c. iij.

Cō sit sūme amabilis admirabilis z vtil̄. li. j. p. vij. i p̄i.

Cō maḡ attribuit sp̄ūs sc̄tō q̄ alijs p̄fōis. ibi. ar. j. c. iij

Cō eam tota trinitas est operata. ibidem. c. ij.

Cō in ea facte s̄t q̄ttuor p̄fectōes ī īstātī. ibidē. ar. ij. c. ij

Cō in ei⁹ īstātī xps̄ fuerit minor corp̄is ceteris. ibides

Cōceptio marie q̄ dbeat festo celebrari. li. iij. p. j. ar.
ticu. j.

In ceptione maria fuit p̄seruata ab originali pec
cato. li. iij. per totum.

Concepit felicius maria xps̄ mente q̄ carnez̄ quō. li.
j. par. vij. ar. ij. c. j.

Concupisci carnaliter non potuit maria q̄uis fuerit
pulcherrima. li. v. par. ij. ar. ij. c. iij.

Conditionaliter intelligende sunt dei p̄missiōes z cōi
cationes in scripturis. li. xij. par. ij. ar. j.

Conferbat in corde maria dicta pp̄baz̄ cum euange
licis scriptis. li. xj. par. ij. c. xij.

Confessionem vtrum aliqui fecerit maria z qualem. li.
vij. par. j. ar. ij. vide de Penitentia.

Confessionem in extremis facere non valētibus suis
non subuenit maria. li. xij. par. vl. c. x. miraculo. j. ij. z
iij. z ibidem ca. vl. in fine.

Cōfirmata fuit maria in gr̄a adeo vt nūq̄ possz̄ pecca
re li. viij. par. iij. ar. j.

Confugientes deuote ad mariam securitatem habēt
de auxilio. li. xij. par. ij. ar. iij.

Confusionem

Tabula Alphabetica

Confusione deuotare fac maria suis deuot. li. xij. p. vl.
 Congruetie incarnatois xpi assignant duo (ca. iij.
 decim. li. j. par. j. ar. iij. c. iij.
 Conseruat mund' a deo ppter amorē marie. li. xj. p. ij. c. ij.
 Consolatur maria suos deuotos tempore mortis. lib.
 xij. par. vlti. ca. v.
 Consumat mudi pfectio p b. vginem. lib. xj. p. ij. c. ix.
 Contemplatio marie excellabat alioz cōtemplatoz
 viatorum. li. vij. par. ij. ar. ij.
 Contemplatiua marie significat in euangelio per ma
 gdalenā. li. x. par. iij. ar. ij.
 Contemplationem excellentem habuit maria etiā in
 vtero matris existens. ibidem. §. j.
 Corone duodecim describunt qb' maria est excellen
 ter coronata in celis. li. x. par. iij. ar. iij.
 Corp' bte marie q' fuerit nobilissimū: pfectissimū z pul
 Jte qlis stature fuerit (cherrimū. li. v. par. iij. ar. ij.
 an carnosavel macilenta. ibidem. c. f.
 Jte qlis coloris in cute: capillis z oculis. ibidē. ca. ij.
 Jte qlis decor' z formositat' p singla mēbra. ibidē. c. iij.
 Creare quare voluit deus mundum quem sciuit ruitu
 rum. li. v. par. j. ar. j. c. j.
 Creare voluit deus mundum principalius ppter xps
 z Mariam. li. xj. par. ij. c. ij.
 Creatura pura an potuit satisfacē de pctō hoīs. lib. f.
 Crux xpi vtrū mag' debeat ado (p. j. ar. ij. c. ij.
 rari q' maria xgo. li. xij. par. f. ar. f.
 In cruce xpus pēdēs quō pietatē exhibuit mri disci
 pulo: z scis mulierib'. Et qre tūc nō noiauit mrem
 f' mulierem ipsam virginem. lib. iij. par. iij. ar. ij. de
 Damasceno miraculū. vbi Johannes zc.
 Sequitur de littera D
 Annationis suam euadere facit maria
 suos. li. xij. par. vl. cap. x.
 Decor mēbroz marie. li. v. par. iij. ar. ij.
 Dei faciē. an viderit maria. li. ij. p. ij. ar.
 iij. §. iij.
 Dei fili' q' diu differre dbuit icarnatōez. li. j. p. j. ar. iij.
 Dei regnū est cōdiuissum marie. libro. x. p. ij. ar. f. c. ij.
 Dei genitrix virgo defendit nos ab hoste maligno de
 hoc miraculum. li. xij. par. vl. c. viij. in fine.
 Deus debuit incarnari: z solus potuit satisfacere p
 homis peccato. lib. j. par. f. ar. ij. c. ij.
 Deus vtrum potuerit btām mariam facere meliorem
 q' fecit. li. j. par. ij. ar. iij. ca. viij.
 Deus non est mutatus nec diminut' nec diuissus i in
 carnatione. li. f. par. vij. ar. ij. c. iij.
 Desposata xgo debuit xps acipe. li. j. p. vj. ar. iij. c. f.
 Desponsari quō potuit maria manente virginitatis
 pposito. ibidem. z li. vij. par. ij. ar. f.
 Desponsationis xginis Marie mod' z historia. ibi
 dem. f. li. j. par. vj. zc.
 Diabolus vel demonvtrum potuerit cognoscere xgi
 nitatem marie post partum. li. iij. par. j. ar. f. §. f. fina.
 Jte ptās ei' quō sit stritavel debilitata p xps. li. ij. p.
 Jte vtrū videat ab aia (iij. ar. ij. c. viij. circa mediū.
 statū post sepatōez a corpore. li. x. par. f. ar. ij. in fine.
 Jte nocumenta eius effugat maria a suis deuotis. li.
 xij. par. vl. ca. viij.
 Jte a potestate eius liberat maria confugiētes: etiā
 si forent adiurati. ibidem. c. x. miraculo. iij.
 Diligere vel dilectio quō transformat aiam in dilectū
 li. ix. par. j. ar. iij. c. ij. §. ij.

Dilectio primi q' fuerit excellentissima in Maria. li
 bro. ix. par. ij. ar. f. §. j.
 Jte vtrū oēs eq'literyl quos magis diligit maria. ibi
 Jte de dilectōe mīnaxgis erga (dē. §. ij. z. iij.
 homies. ibidē. ar. ij. z. iij.
 Jte vtrū maria pl' diligit hoies q' āgelos. ibidē. q. iij.
 Dilectōis bte marie ad hoies signav' effect'. xij. ibi
 Diligere vtrū plus tenet hō dei ma (dem. ar. iij.
 trem q' seipsum. li. xij. p. j. ar. j.
 Dispensatio oīm g'rarum spūscī hoibus in mūdo fit
 p mariā solā. z quō hāc dignitatem picipauit a xpo
 vt sibi attribuāt. li. xj. p. ij. c. viij.
 Distantia quanta putat a phis inter celum z terram.
 li. v. p. ij. ar. f. §. iij.
 Dolor sūm' fuit in xgie de xpi passiōe. li. iij. p. ij. ar. j.
 Dolor cōpassiōis in xgine vtz fuerit mixtus (z. ij.
 gaudio vel amore z quō. ibidem.
 Dolor' acerbitas augebat ex. xij. causis i xgie. ibidē
 Dolor marie vtrum fuerit acerbior dolore martyrum
 corporali. li. iij. p. iij. ar. j.
 Dolor marie ex duodecim cōsideratōibus dolor' xpi
 incomprehensibilis claret. ibidem. ar. f. ij.
 Dolor bte xgis recogitat' deuote pfert plurimū. ibi
 Dolorem quare vel quō nō senserit ma (dē. ar. iij.
 ria in morte. li. x. par. j. ar. ij.
 Dolorem in partu quare non habuit mariavel in gra
 uidatione. li. xj. par. f. c. v.
 Dñum marie sup oēs creaturas voluit de' eq'pari suo
 Dñs tecū salutatōe qre di (dñio. li. xj. p. ij. c. vj.
 rit angelus. li. j. p. v. ar. ij. c. iij.
 Item de hoc plures questionēs. ibidem.
 Dñus hoīs sup hoievū est ortū. li. xj. p. ij. c. i.
 Dormiendo maria non caruit su rōnis. li. v. p. ij. ar.
 ij. c. vij. z latius. li. vij. pte. iij. ar. j. per totum.

Sequitur de littera E.

Legit deus Mariā ab eterno ad gra
 tias pmaximas. li. xj. par. j. ca. j.
 Eligi debuit in dei mrem xgo. xij. cōdi
 tiōib' nobilitat' fulgēs. li. j. p. ij. ar. iij.
 Errantes illuminat maria ad veritatem
 reducendo. li. xij. par. vl. c. ix.
 Etate mudi quota xps ē icarnat'. li. f. p. vj. ar. ij. c. iij.
 Etatis anno quoto btā maria cōcepit (in princ.
 xpm. ibidem in fine. z li. xj. p. j. ca. iij.
 Etatis xginis marie anno quoto fuit xps amissus et
 quoto predicauit z passus est. li. xj. p. f. c. iij.
 Etatum hoīm tpa distincta per annos qualiter secer
 nunt. li. j. p. vj. ar. iij. c. f.
 Etatū suarū anno quoto maria migraverit de seculo
 li. x. p. v. ar. j. c. f. z melius. li. xj. p. f. c. iij.
 Euāgelii de annūciatōe marie psequit. lib. j. pte. iij.
 Euāgelii de visitatōe marie psequit li. ij. par. j.
 Euāgelium stabat iuxta crucē zc. li. iij. p. iij.
 Euāgelii de assumptiōe. f. Intrauit Iesus in quod
 dam castellum. li. x. p. iij.
 Euāgelium de maria in deuotis missis. f. Loquente
 iesu ad tur. zc. li. xij. p. f.
 Eucharistie sub sacro an eque pfecto modo sit xpus
 sicut in marie vtero fuit. li. xj. p. j. c. vj.
 Eucharistie de sacro miraculū. li. xij. p. vl. c. ix. in pri.
 Exaltari debuit maria super oēm creaturam angelis
 cam z humanam. li. x. p. iij. ar. j.
 Exoracionis pcessus quo sancti patres veteris testa
 ti

Tabula

menti desiderāter petebant xpm incarnari p libera-
tione generis humani. li. j. p. ij. ar. j.

Sequitur de littera F.

Fabro lignario quare magis debuit ma-
ria xgo desponsari q regi vel pastori:
vel piscatori. lib. viij. p. ij. ar. j.

Facies marie claritate nimia radiabat
li. v. p. ij. ar. ij. c. iij. z. viij.

Factus ex mulere quō xps dicat. li. j. p. vj. ar. ij. c. cir-
ca. j. medium.

Factus sub lege quō dicat xps. ibidem.

Fecundatōis marie plura privilegia. li. xj. p. j. c. v.

Femina mediāte debuit mūd' repari. li. v. p. j. ar. j. c. ij.

Femina parere debuit dei filium. ibidem.

Femina pria. s. eua nō dbuit eligi i mrez dei. ibidē. c. iij.

Femina q mediāte mūd' debuit repari duodeci p ditiōi-
bus dignissimis debuit fulgē p ditiō ad primā femi-
nā qua mediāte ruit mūd'. ibidem. ca. iij.

Feminā virginē acipe deū quō est maius mirabile q
deū psem generare filiū. li. xj. p. ij. c. xij.

Fenestra celi qre d' xgo maria. li. xj. p. j. ca. x.

Festināter ambulare post cōceptū: visitādo elisabeth
quare audebat maria. li. ij. p. ij. ar. iij.

Fides marie quō pcellerat fidē alioz. li. vij. p. ij. ar. f.

Filiū h're deū ē privilegiū singulare vir-
ginis post deū patrem. li. xj. p. ij. c. v. (iij. c. j.)

Filium tenere in vultu cur depingit mariā virgo. li. xij
par. j. ar. iij. s. fi.

Filius dei solus: nō pater nec spūscūs debuit satis-
facere vel incarnari. li. j. p. j. ar. ij. ca. iij.

Filius verus marie per adoptionem quibus signis
agnoscit quis. li. ix. p. ij. ar. ij. q. j. in fine.

Finem vsq ad mundi quare non distulit xps incarna-
ri. li. j. p. j. ar. iij. c. iij.

Fluminē a piculis liberat maria suos. li. xij. p. vl. c. ij.

Fomes quō subtractus vel ligatus fuerit in maria. li.
viij. p. iij. ar. j. c. j. z li. xj. ca. ij.

Formositas beate virginis marie per singula mēbra

Fortitudo xtuosa marie quō p (li. v. p. iij. ar. ij.
cellebat alioz fortitudinem. li. vij. p. ij. ar. iij. c. v.)

Fortissima in mundo sunt tria que superat fortitudo
marie. ibidem circa finem.

Fructus maternitatis marie multiplex erga homies
est li. ix. p. ij. ar. iij. s. xj.

Fruct' vēr' marie bñdict' vocat xps in euāgelio con-
gruēt' q flos bñdict' z qre li. ij. pte. j. ar. ij. c. iij. post
mediū.

Sequit' de littera B.

Babriel angelus magis q ali' agruebat mitti
ad ānūciādū xpi pceptōes. li. j. p. iij. ar. j. c. fi.

Babriel angelus quō ingressus oratorium ap-
paruit virgini. ibidem. ar. ij. c. j.

Baude Maria xgo cūctas hereses zc. de b li. xij. p.
vl. c. j. miraculo. ij. Itē li. iij. p. j. ar. ij. in fi.

Baudet tota celestis patria de marie pntia. li. x. p. ij.

Baudia. xij. q habuit maria in filij (ar. ij. s. ij.
dei cōceptione. li. j. p. v. ar. iij. c. vl.)

Baudia. xij. que habuit maria p tpe visitatōis. lib. ij.
par. ij. ar. iij.

Baudia. xij. singularia que habuit maria in sui assum-
ptione. li. x. par. iij. ar. iij.

Baudia beate marie sunt deuote sepius recolenda z
qualiter. li. ij. p. ij. ar. ij. c. j. z. ij.

Baudia beate marie deuote recogitata cōferunt plu-

res vtilitates. ibidem. c. iij.

Baudia celestia marie angelica salutatione frequen-
tanda. lib. x. par. iij. ar. iij.

Baudia marie qd fuit maximū invita. li. ij. par. ij. ar.
Baudia an mag' habuerit maria de (j. c. j. z. ij.)

xginitate vel de maternitate sua. ibidem. c. iij.

Baudium sanctorum in celo quō accrescit ex maria z
econuerso. li. x. p. iij. ar. iij. ad finem.

Genealogia ioseph z b. xgis habet li. viij. p. ij. ar. iij.

Generatione ab adā quōta xps sit pceptus (cap. j.
li. j. par. vj. ar. ij. c. iij. in medio.)

Genitrix deivtz xē possit dici maria. li. ij. p. j. ar. j. c. j.

Genitus non factus d' xps in symbolo z quare. li. j.
pte. vj. ar. ij. c. j. ad medium.

Genus flectere ad marie nomen valet ad plura: vide in-
fra nomen Marie.

Gladi' dolor' marie. xij. magnalijs plucet. lib. iij. p. ij.

Gladius marie acerbissimus fore decla- (ar. ij.
rat. li. iij. par. iij. ar. j. z. ij.)

Glia nois marie z dignitas. xij. modis sublimat. lib.
vj. par. ij. ar. iij.

Gra plena debuit saluari maria magis q glia ple-
na: vel spūsancto. li. j. par. v. ar. ij. c. j.

Graz inuenisse cur d' maria: cūz angeli z p'ses sancti
p'iores gram inuenisse dicant. li. xj. p. j. c. ix.

Graz oim plenitudinem habuit maria in summo lib.
viij. par. iij. ar. iij.

Graz vniuersali gra. xij. distinguunt. Ibidem.

G're plenitudo distinguit: z quō marie different attri-
buit. li. j. p. v. ar. ij. c. ij. z. iij.

G're pcellētiōes sunt qtuor ex qb' infer' sūma gra
marie: esse v' mrez dei. li. v. p. iij. ar. f. iij. s. iij.

Gratijs admirandis. xij. p'dotata est maria in cor-
pore z anima simul. Ibidem

Grauida sine guamine: quō pbat maria. lib. ij. p. j. ar.
ij. c. j. z lib. xj. par. j. ca. v.

Grates vel gras agere deovtz mag' debeam' p bñfi-
cijs incarnatōis q creationis. li. ij. p. iij. ar. j. ad me.

Grates egisse deo de trib' fert thales pbs. ibidem.

Gustus g're diuine q dulcedinis q fuerit continu' in
mente marie virginis nec interceptus somno vel ex-
teriori actione. li. vij. par. iij. ar. j.

Sequitur de littera H.

Habitat ne eq perfecto mō xps i euchar-
stia sic habitauit i maria. li. xj. p. j. c. vj.

Habitat ne in cōcātib' digne eodē pfe-
ctiōis mō sicut in maria. ibidem.

Habitauit ne in maria deus tāta digni-
tate z maiestate sicut habitat in celo. ibidem.

Hereditas celestis nobis pfer' ex b q maria est ma-
ter nostra. li. ix. parte. ij. ar. iij. s. xj.

Hereses cunctas interemisse d' maria in mundo vni-
uerso. li. x. par. v. ar. j. c. j.

Heresis ipiissima dicēs mariā a ioseph cognitā fuisse
post partū reprobat li. viij. p. j. ar. iij. ca. vij.

Hierarchia celestis ad quā debuit maria exaltari in
assumptione. li. x. par. iij. ar. j.

Hieronymi pulchra dicta de laude xgis. li. xj. p. ij. cir

Historia de exoratione sanctorz patrū (ca prin.
p liberatione ex limbo. li. j. p. ij. ar. j.)

Historia conceptionis z natiuitatis marie. lib. v. pte
j. ar. iij. ca. xj. s. iij.

Historia presentationis marie in templum habet li.
v. par. ij.

Alphabetica

v. p. ij. ar. ij. ca. vij. in fine.

Historia devota Marie. li. vij. parte. f. ar. iij. p. plura capitula intricata est.

Historia desponsationis marie. lib. i. par. vi. ar. iij.

Homo creari quare debuit in mundo. li. i. par. i. ar. f. ca. ij.

Homo et non angelus redimendus debuit. ibi. ar. ij. c. i.

Homo iustus magis debuit gaudere quam factus est homo quam si angelus foret. lib. vij. par. i. ar. ij. s. ij.

Homo natus est in ea. s. x. gine: et ipse fundavit eam altissimus. exponit. li. xj. par. f. c. vij.

Homo si non peccasset utrum tot fuissent mares generati quot femine. li. vij. par. f. ar. i. s. iij.

Homo si non peccasset qualia in paradiso bona habuisset. li. vij. par. f. ar. ij. privilegio. v.

Homo si non peccasset an superfluitates simulneas emisisset. ibidem.

Honestas quam summe fuerit in beata maria. li. vij. p. ij. ar. iij.

Honor utrum maior debeatur virginis marie (ca. vj.) quam cruci christi. li. xij. par. f. ar. f.

Honorantes mariam magis quam christum simplices utrum excusentur. ibidem.

Honorat beata maria suos devotos miraculose. lib. xij. par. vlt. ca. vj.

Honorem perditum quomodo recuperavit homo per virginem mariam. li. xij. par. i. ar. iij. s. x.

Honorificata laude. xij. modis laudata est maria a ce- li agminibus in assumptione. li. x. p. ij. ar. iij. p. totum

Honoris magnificentia summa deducta est maria in celum. li. x. par. iij. ar. ij.

Hora medie noctis multiplici privilegio est consecrata. li. f. par. vj. ar. ij. ca. ij.

Hora quam debuit christus annunciari et accipi. ibi post medium

Hostes devotorum marie conerunt et fideles liberantur. li. xij. par. vlt. c. f. per plura.

Humanitatis christi perfectiones quas habuit ab instanti conceptionis. li. i. par. vij. ar. ij. c. ij.

Humilitas quod perfulsit in maria per ceteros. li. vij. p. ij. ar. iij. ca. ix.

Humilitatem amplectenda omnibus edocuit deus in maria. li. ij. p. iij. ar. ij. c. ix. circa medium.

Sequitur de littera J.

Juana regis alti quare canit maria. li. xi. p. f. ca. x. Januis clausis ingressus est angelus marie christus annuncians. li. i. par. iij. ar. ij. c. i.

Jlluminata summe fuit maria a verbo incarnato. li. xj. p. i. c. (vii.)

Jlluminatrix seculi merito dicitur Maria ibidem. c. ix. circa medium.

Jncarnationis christi congruentie tanquam stelle. xij. describuntur. lib. i. par. f. ar. iij. c. iij.

Jnnocentie tempore quare non debuit dei filius incarnari. ibid. c. i.

Johannes apostolus pre ceteris adoptatur a christo: vide in Adoptari.

Johannes chrysostomus de hoc. li. xij. par. vl. c. xj.

Johannes damascenus manum abscisam recuperavit per mariam. li. xij. par. vl. c. xj. miraculo. v.

Joseph debuit nominari sponsus matris dei. li. i. p. ij. ar. iij.

Joseph sponsus marie sancti (c. xj.) et li. vij. p. ij. ar. f. tas et dignitas commendat. li. vij. par. ij.

Jte quam fuerit sanctissimus omnium virorum illi temporis. ibid. c. iij.

Jtem quam fuerit nobilissimus de eadem tribu et familia cum maria. ibidem. ar. iij. c. i.

Jtem quam fuerit virgo purissimus: et quam virginitatem vocavit. ibidem. c. iij.

Jtem an fuerit senex vel juvenilis etatis. li. i. par. vj.

ar. iij. ca. f. q. iij.

Jtem quam de sanctitate eius certificata fuerit maria: quam vix nunquam vellet eam cognoscere vel etiam amare aut concupiscere carnaliter. li. vij. parte. ij. ar. iij. c. v.

Judei dicunt mariam fuisse pulcherrimam a nullo concupiscibilem. li. ij. par. iij. ar. f. c. iij.

Julianus cesar apostata quod occidit per beatum mercurium iussu marie virginis. li. xij. par. vl. c. i. miraculo. i.

Justicie divine altercatio de hominis liberatione. li. f. par. ij. ar. f. c. ij.

Justicie virtus in beata maria virginis quam summe fuerit et quod precebat aliorum iusticia. lib. vij. p. ij. ar. iij. c. vj.

Sequitur de littera L.

Latria quod debet cruci christi. li. xij. p. i. ar. i.

Laudare debemus mariam et eius gaudiis congratulari. li. ij. parte. ij. circa prin.

Laudare homo non sufficit mariam etiam si omnia membraverent in linguas. li. xj. p. ij. circa prin.

Legibus. xij. tanquam stellis probatur maria fuisse concepta sine originali peccato. li. iij. parte. i. ar. iij.

Leo papa manum abscisam recuperavit per mariam. li. xij. par. vlt. c. xj. miraculo. i.

Lex purificationis quare magis gravabat feminas quam viros. li. iij. parte. i. ar. ij. c. f.

Liber testamenti veteris quam novi in capite. i. in principio descripta tanquam hinc virginem mariam. li. xj. par. i. c. i.

Libervite quod sit et quod electorum nomina sunt scripta in eo: in cuius capite nomen marie. ibidem.

Libertatem arbitrii vertibiles debuit habere rationalis creatura. li. f. par. i. ar. f. c. iij.

Libidinem in homine que habent naturaliter temperare. li. v. par. ij. ar. ij. c. iij. ad medium.

Littere quoniam in nomine marie significant quoniam lapidum preciosorum virtutes. li. vj. parte. i. ar. ij. s. ij.

Lite quoniam in nomine marie significant quoniam sanctas mulieres prefigurantes mariam. li. vj. par. ij. ar. iij. s. iij.

Lite quoniam nomina marie significant quintuplicem gratiam consequendam per eius invocationem. ibidem. s. x.

Luci operatur maria propter triplicem excellentiam. li. v. p. f. circa

Lumen scire cognitionis marie quam precebat (ca. thema. lens fuerit. li. xj. par. i. c. vij.)

Luna quod figurat mariam in scripturis. li. v. p. ij. ar. i. s. ij.

Sequitur de littera M.

Magnalia. xij. tanquam privilegia summa consecuta est maria ex christi conceptio atque in utero eius inhabitatio. li. f. p. vij. ar. ij. c. iij. a medio.

Malus etiam mahumetus dicit plura bona de maria. li. ij. par. iij. ar. ij. c. iij. in medio.

Maria proprietates quales habeat convenientes nomini marie. li. vj. par. ij. ar. i.

Maria hoc nomen quod interpretatur et quam summe conveniat matri dei. li. vj. parte. i. ar. f. c. v.

Mte quam quoniam lris ostendit quod significet. ibidem. ar. ij.

Mte quam sit valde virtuosum et qualia beneficia prestanda significet. ibidem.

Mte quam invocatum multas utilitates operatur. ibid. ar. iij.

Maria mater gratie: mater mie tu nos etc. De diverso. li. xij. par. vl. c. vij. miraculo. ij.

Maria mediatrix optima et probatur apud deum. li. xij.

Maria multum posset scire mater (p. ij. ar. iij. s. vj.)

Magnum velle apud deum pro nobis hinc. ibidem.

Martyr aureolam quam precellenter habuerit maria. li. iij. par. ij. ar. iij.

Tabula

Martyrio quintuplici claret maria. ibidem.
Martyrium marie q̄ fuerit p̄ ceteris multiplicius nobilius et gloriosius. ibidem.
Martyrium marie duodecim magnalijs prelucet. li. iij. par. ij. ar. ij.
Martyrium marie omnia martyria post xp̄i martyriū excellit in acerbitate. li. iij. par. iij. ar. f.
Mater deivirgo. xij. p̄fectionibus fulgere debuit vt digna sit eligi. li. j. parte. j. ar. iij.
Mater deivtrum vere possit dici Maria. li. ij. parte. j. ar. j. c. f.
Mater deivtrum p̄cellit in gloria multitudinem celestis patrie totaz. simul et diuisim. li. x. p. iij. ar. j. ad fi.
Mater d̄z vera quadruplici rōne q̄ fuerunt in maria respectu xp̄i. li. j. par. vij. ar. ij. ca. f.
Mater oīm electoz angeloz et creatorum dicitur maria. li. ix. par. ij. ar. ij.
Mater respectu filij triplicem h̄z p̄prietatem. ibidez
Mater xp̄ianoz fore p̄bat maria per illud p̄s. Nunquid non dicet zc. li. xj. p. j. c. viij.
Maternitas marie q̄ntuplicem fructū celestis hereditatis nobis affert. li. ix. p. ij. ar. iij. S. xj.
Maternitatis xp̄i p̄uilegia maria. li. xj. p. f. c. viij.
Mez dei eēvtrū sit mai⁹ q̄ eē b̄m. li. ij. p. ij. ar. j. c. ij.
Maximum qd̄ fecit deus in mundo est hoc qd̄ fecit in maria ḡine. li. ij. par. iij. ar. ij. c. v.
Meliorē vel p̄fectiorē facere mariam an potuerit deus q̄ fecit. li. j. p. ij. ar. iij. c. viij. et li. v. p. iij. ar. j.
Membra amissa restaurat maria: vide Restaurare.
Membra marie singula q̄ pulcraz decora fuerint. li. v. par. iij. ar. ij. per totum.
Mensis martij cōgruebat xp̄i p̄ceptōi. li. j. p. vj. ar. ij.
Merebat ne maria quolibet mo (c. ij. ad mediu tu in vita. li. xj. par. ij. ca. iij.
Merebatur ne qualibet passione. Ibidem.
Meritum marie an p̄cellat oīm angeloz et hoīm merita. Ibidem.
Meritum operationis vel actionis marie quomodo p̄cellat sanctorum merita. li. vij. par. ij. ar. j.
Meruit ne maria fieri mater dei. li. ij. par. j. ar. f. c. ij.
Meruit placere deo qualibus bonis et meritis vt in matrem eligeret a deo. ibidem. c. iij. j.
Miliaria quot dicunt a p̄his inter celū et terram. li. v. par. ij. ar. iij. ratione. ij.
Miracula aliqua que facta sunt in mundo tempore natiuitatis marie. ibidem. ar. ij. c. ix. ad finem.
Miracula plura que facta sunt in iohanne cum salutauit maria elisabeth. li. ij. p. ij. ar. iij. circa. x. gaudiū
Miracula plura que fecit maria in vita sua. li. vij. p.
Miracula de angelica salutatioe q̄ est (iij. in fi. iocunda angelis. li. j. p. iij. ar. iij. c. ij.
q̄ demonibus est tremebunda. ibidem. c. iij.
q̄ hoibus efficit plura bona. li. j. p. v. ar. j. in fi.
q̄ sit frequentanda. li. j. p. iij. ar. j. in fine. et ar. ij. c. vl.
q̄ sit dicenda munde. ibidem. ar. ij. c. j. in fine.
q̄ sit oranda deuote. ibidem. c. ij.
q̄ ad signum in mane sero sit peroranda. ibidem. ca. iij. et li. xj. par. ij. ar. ij. S. iij.
q̄ deo multum est accepta. ibidem. ar. iij. c. j.
q̄ b̄tē marie ḡini ē plurimū gaudiosa: et in q̄bo ma
Miracula de cantico marie ap (gis. ibide. c. fi. olicata. li. ij. par. iij. ar. iij. in fine.
Miracula p̄ festo purificationis: et primo de huius fe

sti confirmatione. li. iij. par. j. ar. ij. in fine.
Item q̄ maria offert filium deuotis cū dulcedine gr̄e sicut symeon. ibidez immediate ante.
Ite de cereo quē solet ecclia portare ip̄o festo. ibide.
Miracula de celebrare festi conce (ar. iij. in fi. ptionis. li. iij. par. f. ar. j. post medium.
Miracula plura de immaculata p̄ceptōe marie. ibidez
Miracula p̄ festo natiuitatis marie: et (ar. iij. primo q̄ angelis est iocunda. li. v. p. ij. ar. iij.
Ite de pulchritudine resplendentis gratie in maria ibidem. ar. ij. ca. ij. in fine.
Item de pulchritudine marie. ibide. c. iij. versus finē
Miracula de nomine marie q̄ sit miro modo dulce. li. vj. par. j. ar. iij. S. iij.
q̄ inuocatū eius nomen repellit demones. ibide. S. v.
q̄ inuocatū p̄tegit in piculis et liberat. ibidem. S. vij. j.
q̄ repellit pestem. ibidem. S. viij.
q̄ genuflexo referēdo p̄fert in hora mortis. ibidez. S. x.
q̄ in scriptis deuote portatū p̄fert. li. vj. p. ij. ar. iij. S. vj.
q̄ ad numerum litterarū certos psalmos dicendo in nomine marie confert. ibidem. in fi.
Miracula plura de virginitate Marie testimonium facientia. li. viij. par. j. in fine.
Item de puritate marie et eius gloriosa figuratioe in picturis. ibidem. par. iij. in fi.
Ite q̄ maria subuenit decoratib⁹ ei⁹ imaginē regiam
Ite q̄ maria ex purissimo san (li. vj. p. ij. ar. ij. guine conceperit xp̄m. li. j. p. vj. ar. ij. c. j.
Miracula d̄ salue regina: et q̄ maria sit aduocata nostra. li. xij. p. j. ar. iij.
Item quare sabbatum diem ecclesia deputauit ad honorem marie. ibidem. ar. ij.
Miracula de ofone marie qualiter orabat deum in vita sua. li. vij. par. j. ar. iij. in fi.
Item q̄ bonum est eaz imitari et conformari in oratione p̄dicto modo. ibidem.
Miracula de assumptione marie q̄ sit corpore et aia assumpta. li. x. par. j. ar. iij.
Item de gaudijs celestibus marie recolendis. li. x. p. iij. ar. iij.
Ite de corona gaudiōz marie. li. ij. p. ij. ar. iij. in fi.
Item de illa antiphona Gaude dei genitrix virgo immaculata zc. ibidem. ar. ij. c. iij.
Miracula varia sparsim in libris istis scripta.
De doloribus marie et vtili eozum recordatione. lib. iij. par. iij. ar. iij.
De mia marie q̄ liberat quem iusticia dei damnet li. ix. par. ij. ar. iij.
Item q̄ xp̄us pepercit mundo ne perderet p̄pter mariam. li. xj. par. ij. ca. ij.
Item q̄ elemosynas facere pro amore marie valet. li. v. par. ij. ar. iij. in fine.
Item q̄ maria se inuocantes liberat a demonum potestate. li. vj. par. j. ar. ij.
Item q̄ subuenit in periculis suspicionis: calumnie et summersionis fluminis. li. ij. par. j. ar. iij. in fine.
Item q̄ omni criminoso valet eius mia. li. ij. parte. iij. ar. ij. ca. iij.
Miracula plura q̄ seruire marie sit signum salutis. lib. xij. par. ij. ar. j. ad fi.
Miracula recollecta simul multa subuarijs distinctio nibus. li. xij. par. vl. per totum.
Miranda. xij. et stupenda in xp̄i incarnatione. li. j. p. vij. ar.

Alphabetica

vij. ar. iij. c. iij.
Misericordia dei generis humani liberationem fieri voluit. li. j. par. ij. ar. ij. c. j.
Misericordia dei an p mris xpi merita singulariter concedat hoibus. li. xij. p. j. ar. iij. s. vj.
Mia maria exhibet mudo p maria. li. ij. p. iij. ar. ij. c.
Mie opa qualiter in summo exercuit maria. (vij. li. vij. par. ij. ar. j. s. iij.)
Mundus quo mense creatus est. li. j. par. j. ar. iij. ca. iij. circa congruentiam tertiam.
Mundus ruiturus quare creari debuit a deo q sciuit ipm casurum. li. v. par. j. ar. j. c. j.
Mundus seruat iesse ppter amorē marie. li. xj. p. ij. c. ij.
Mundus vtrum factus fuisset a deo si xpi mater pre ordinata non fuisset. ibidem.
Mori quare debuit maria non viua transferri. li. x. par. j. ar. j. q. iij.
Moriendi cum possibilitate quare non habuit possibilitatem peccandi maria. lib. xj. par. j. c. iij.
Mortis anxietas triplex inest hominibus a quibus exempta fuit maria. li. x. par. j. ar. ij.
Mortis dies horavtz pcoquerit maria. li. x. p. j. ar. j. q. j.
Mortis horam sibi reuelari homines qualiter merent a deo. ibidem ratione. ij.
Mortis tpe consolatur maria suos. li. xij. par. vj. c. v.
Mortis tpe demones adueniunt hoibz. li. x. p. j. ar. ij.
Ad mortem vtru seipparauerit maria sacra suscipiendo vntionem. ibidem. arti. j. q. ij.
In morte qualiter migraverit maria. ibidem. arti. ij.
In morte qualesvel quibus meritis homines merentur celestem consolationem. ibidem post mediu.
Mulier qre dicit maria spali i scriptura. li. vj. p. ij. ar. j.
Mutatio nulla facta est in deo ex carnis vnione. li. j. par. vij. ar. ij.

Sequitur de littera M.

Actionum tria genera distinguunt maria dicentiu btam. li. ij. p. iij. ar. ij. c. iij.
Mata est maria in mense septembris conuenienter. li. v. p. ij. ar. ij. c. ix.
Matiuitas marie comendatur sub figura aurore: lune: solis: et castrorum aciei. ibidem. ar. j.
Matiuitas marie festo celebranda est deuote. ibidem circa thema.
Matiuitas marie iocunda fore deo: angelis: et hominibus declaratur. ibidem. ar. iij.
Matiuitas marie privilegijs. xij. honorata extitit. ibidem.
Matiuitatis marie historia vita parentum ipsius. li. v. pte. j. ar. iij. c. xj. s. iij.
Naturalis dilectio marie ad xpm q fuerit summa. li. ix. par. j. ar. j. ad mediu.
Necessitatibus nostris quibusuis subuenit maria. li. xij. p. vlt. c. fi.
Nuisvel de niue festum marie vn de fit ortum. ibidem. c. vj. miraculo. v.
Nix plures habet proprietates figurantes marie sanctitatem. li. xj. par. ij. in prin.
Nobili de genere quare voluit xps matrem habere et discipulos de ignobili. li. v. p. ij. ar. j. c. j.
Nobilissima pcellenter debuit esse mater dei triplici rone. li. j. par. ij. ar. iij. c. ij.
Nobilissima p angelz hoibz maria fore declarat. lib. xj. p. ij. c. j.
Nobilitas corporis qd fit. ibidem. (xj. p. ij. c. j.)
Nobilitas inter hoies et dñum hois sup homine vn de orta sunt. ibidem.

Mobilitas quare a deo concessa est homini in adam. ibidem. z li. v. par. ij. ar. ij. c. j.
Nomen marie inuocatum quare aliqui prompti exauditi q nomen xpi. li. vj. par. ij. ar. j. in fine.
Nomē marie a pclarz rebz accipit. li. v. p. ij. ar. ij. c. ix.
Nomen marie decenter appropriat matri dei: et pluri ma id concernentia. li. vj. per totum.
Nomen marie reuereri genuflectendo valet ad consolationem celestem obtinendam in hora mortis. li. vj. par. j. ar. iij. s. x.
Item valet ad fortitudinis recuperationem ex egritudine. li. xij. p. vlt. c. vj. miraculo. iij.
Ite valet ad confortandum in senectute. ibidem.
Nomen sponsi Marie debuit esse ioseph. lib. j. par. ij. ar. iij. ca. xj.
Nunquid non dicet homo: homo natus et expositus pulchre. li. xj. p. j. ca. viij.

Sequitur de littera O.

Obtinuit iterata vgo maria et de ista orone. li. xij. par. vlt. c. viij. miraculo. j.
Orosa generosa fons signatus et de b carmine. ibidem. c. xj. miraculo. iij.
Obit horavel dies aliquibz reuelat qbz ex causis vide supra mortis et.
Obligat ne ho magis q angelus aut econuerso ad seruandum marie. li. xij. p. j. ar. j.
Occidentalem quare ad partem versi adorabant iudei. li. x. p. ij. ar. j. c. iij.
Ocupata quibus erat actibus maria qn est salutata ab angelo. li. j. p. iij. ar. ij. c. ij.
Olei proprietates conuenienter nomen marie significantes. li. vj. p. ij. ar. j. post mediu.
Operibus sex dierum in principio creationis mundi quomodo figurata est maria. li. xj. p. j. c. j.
Optimam partem quomodo elegisse dicit maria. lib. x. p. iij. ar. iij. circa prin.
Oratio deuota bernardi de astatione marie sub cruce xpi. li. iij. par. iij. ar. j. c. iij.
Orationis sanctorum patrum processus p incarnatione xpi. li. j. par. ij. ar. j.
Orare vtru potuerit maria dñicam oronem di. dimitte nobis debita. li. viij. p. iij. ar. j. argumento. iij.
Orare ad oriētē xpiani qre solēt. li. x. p. ij. ar. j. ca. iij.
Origiale peccatum q beata maria non habuerit sz preseruata sit. li. iij. per totum.
Originale pccm et originalis iusticia quid sit et quod habatur pccm originale: et plura. ibidem.
Originali pccō non fuisse maculatam vginem in conceptione q pium sit credere. ibidem.
Oris sacrificia. vij. deo exhibenda insinuant in cantico marie. li. xij. p. j. ar. ij. c. ij.
Oratz et decor totius mundi q sit p maria. li. xj. p. ij. c. x.
Ortus marie reuelatus est a principio mundi per uariā tpa. li. v. par. j. ar. iij.
Ortus marie quomodo commendat sub varijs figuris. li. v. par. ij. ar. j. per totum.
Ortus solis quomodo psagit diem pluuialem aut serenum aut ventosum. ibidem post mediu.
Ouidius libro de vetula quod laudat virginem maria. li. xj. par. j. c. xij. post mediu.

Sequitur de littera P.

Passio xpi superavit oim aliorum passiones in acerbitate. li. iij. p. ij. ar. ij.

Tabula Alphabetica

Passio xpi vtrum soli marie sit cōdicata: et qd hec cōdicatio importet. li. xj. par. j. c. ix. ad finem.
Passione quacūq; quomodo possit homo mereri. li. xj. par. ij. c. iij.
Pot nō an potuerit orare maria di. Dimitte nobis debitorē. li. viij. par. iij. ar. j. i solutio tertij argumenti.
Pauptas quō pfulsit in maria. lib. vij. p. ij. ar. iij. c. x.
Peccādi impossibilitas an fuerit in maria. li. viij. p. iij. ar. j. c. iij.
Peccādi tētatōez vtrū aliqui habere potuerit maria. li. xj. p. j. c. iij.
Peccare nō potuit maria: quō g potuit mori. ibidem.
Pctōres potēter recōciliant xpo p mariā. vide xbo
Pctm mulier? an fuerit mai? pctōviri (recōciliat. vel ecōuerso in prima puaricatōe. li. iij. p. j. ar. ij. c. j.
Pctm nullū habuit maria i tota vita sua. li. viij. p. iij. ar. j. c. j.
Pctm originale nō drit maria pueniē (ar. j. c. j. te gra deiz multa de hoc li. iij. per totum.
Pectō originali quid sit: et qd plures alias questiones habes. ibidem precipue. p. ij.
Pedes virtutum duo assignant quibus maria contriuit caput serpentis. li. v. p. ij. ar. j. s. j.
Peregrinatio marie ad passionis xpi loca an fuerit corporalis vel mentalis. li. x. p. iij. ar. ij. c. iij.
Perfectio mritatis qvera mrit xpi fuit maria et perfecta. li. j. p. vij. ar. ij. c. j.
Perfectōe in sua naturali habuit maria plura priuilegia. li. xj. p. j. c. iij.
Perfectōis ssummatōez ade (legia. li. xj. p. j. c. iij. ptus est mundus per mariam. li. xj. p. ij. c. ix.
Periculis in quibusuis subuenit maria inuocantib? li. xj. p. vl. c. finali.
Perseueratiā quō pfulsit in maria. li. vij. p. ij. ar. iij. c. xj.
Persona sine alia in diuinis an potuerit incarnari. li. j. p. vij. ar. j. c. ij.
Pietatis plures gradus distinguunt et quō pfulserint in maria. li. vij. p. ij. ar. iij. c. fi.
Plact? qd habuit maria i vita sup xpo. li. iij. p. iij. ar. iij. c. iij.
Plenitudo tps quō drit fore in aduentu xpi. li. j. par. vj. ar. ij. c. j.
Porta celi quare drit maria. li. xj. p. j. c. x.
Potestas marie maxima declarat qua potuit de deo maxima facere. li. xj. p. ij. c. iij.
Preordinata ē maria ab etno i mēte diuina. li. v. p. j. ar. j. c. iij.
Presentatōis marie in templum histo (ar. j. ria. li. v. p. ij. ar. ij. c. vij. in fine.
Pro pstatōis marie festo sermonem recolligendū vide immediate post finem huius libri notatum.
Priuilegia maxima a deo collata marie multiplicia describunt. li. xj. per totum.
Problemata tria pulchra solunt a salomone. li. xj. p. ij. ar. iij. in fine.
Prudētia quō sūme fuerit i maria. li. vij. p. ij. ar. iij. c. iij.
Puerpa mulier an tps purificatōis vtrū (iij. licite intrare possit eccliam. li. iij. p. j. ar. ij. c. j.
Pulcherrima debuit esse mrit dei. li. j. p. ij. ar. iij. c. j. et li. v. p. ij. ar. ij. c. ij.
Pulchritudo marie in colore corporis: capillis: oculis: et singulis membris. li. v. p. iij. ar. ij. per totum.
Purificatōis marie festū celebrādū ē plurib? rōnib? (li. iij. p. j. i pri. nebatz plura d hac lege purificatōis. ibid. ar. ij. c. j.
Purificatōis i ritu floruit maria plib? xutib? ibid.
Purificatōis in celebritate. xj. gaudia marie enumerant. ibidem. ar. iij.

Pte qlis tñc fuerit oblatio marie. ibidem. ar. ij. c. ij.
Puritas conceptionis xpi de purissimo sanguine marie. li. j. par. vij. ar. ij. c. j.
Puritas marie sūma i qb? sūstit. li. viij. p. iij. ar. j. per
Puritas spūalis in quo attēdit et quō in (totū. tendit in homine. ibidem. c. ij.
Puritas vgis marie quō pcellit puritatē oiz āgelicarū humanaz creaturaz et quō sub deo fuerit summa q maior neq; intelligi. ibidem. ar. ij.
Puritatē sūmā an habuit vgo maria an filij sceptōez vel qn acq; fuit. ibidē. c. ij.
Puritatē marie: p rogatiua et priuilegia duodecim describunt. ibidē. ar. iij.
Puritatis suoz deuotoz castitatis cōseruatritz et p tectrix est maria. li. xj. par. vlt. c. iij.

Sequitur de littera Q.

Quādiu debuit a principio mudi post hominis pntm incarnatō xpi differri. li. j. p. j. ar. iij. i pn.
Quā pulchra est qd decora charissimaz c. de antiphonavel carmine isto miraculum habes. li. xj. par. vl. c. vj. miraculo. iij.
Quesierit iudei crudelr aiaz xpi i oib? locis i qb? putat a phis aia sūstē i hoie. li. iij. parte. iij. ar. ij. c. iij.
Quinarius numerus consecratus reddit multipliciter. li. j. par. vj. circa thema.
Quinarius numerus consecrat et correspondet pluribus mysterijs. li. vj. par. j. ar. ij.

Sequitur de littera R.

Rationalis creatura qre debuit creari verotibilis. li. j. par. j. ar. j. c. iij.
Rōnis habuit vsum maria in vtero sue matris. li. v. par. ij. ar. ij. c. vij.
Rōnis super infusum lumē habuit maria in vtero matris: positaz clarioris sapie augmentum sumpsit pre oibus hominibus. li. x. par. iij. ar. ij. s. j.
Radiabat vult? marie ex supabūdātia grē. li. v. p. ij. ar. iij. c. vij.
Recōciliat pctōres maria deo potētissime. li. xj. p. vl. c. vij. et infra theophilus.
Recupauit p mariā pditū hō honore. li. xj. p. j. ar. iij. c. x.
Redēptōis humane adiutrix sola drit maria. li. xj. par. j. c. ix. post medium.
Regina dnoiat triplr ipa btā maria. li. x. p. ij. ar. j. c. ij.
Regina drit maria cōuenientius q imperatrix. ibidē.
Regina mē magi pprie drit maria q iusticie vl sapie. (ibidē.
Regine nomē vere sortita ē maria quīs foret paupercula. li. vj. par. ij. ar. ij. s. vij.
Regni dei dimidiū donatū hz maria sibi a deo. li. x. p. ij. ar. j. c. ij. in fine.
Regnum totius mundi vel regimen successit marie iure hereditario. li. x. par. ij. c. vij.
Regula exercitōis qtidiane quā sibi statuerat maria invita obfūdā. li. vij. p. j. ar. iij. c. j. ad medium.
Regule sanctitatis. xj. assignant: quas summe perfecte seruauit maria. li. vij. par. j. ar. iij.
Remunerat multis bonis maria sibi seruientes. lib. xj. par. j. ar. iij. s. fi.
Reparari debuit ruina mundi mediante femina. li. v. par. j. ar. j. c. ij.
Reparatrix ruine mudi nō debuit eē eua. ibidē. c. iij.
Reparatrix ruine mundi fulgere debuit. xj. pditōib? dignis per drium ad Euā. ibidē. c. iij.
Restaurare membra perdita solet maria suis deuot.

Retribuit

Tabula Alphabetica

Retribuit deo maria sufficienter p oibus que deus dederat homi. li. xj. pte. ij. c. xj.

Reuelatio multiplex a principio mundi facta de maria xpo. li. v. pte. j. ar. iij. per totum.

Sequitur de littera S.

Sabbatinus dies qre marie honori e spaliter consecratus in ecclia: z vn istud ortu habuerit li. xij. par. j. ar. ij. c. iij. in fine.

Sacra noue legis vtruz suscepit Maria invita sua li. vij. par. j. ar. ij.

Sacrificia cordis: oris opisz totis tps vite qlit exhibuit deo plene ipa bta maria. li. xij. p. j. ar. ij. p totuz

Salomo quo soluit tria pblemata pulchra. ibide. p. Saluatriz scli merito dz maria (ij. ar. iij. in fine.

ppter plura priuilegia. li. xj. p. j. c. ix. Salutatio angelica multiplex malum remouet. li. j. pte. iij. ar. j. c. iij.

Item multiplicem fructum affert. ibidem. Item vt sit grata qualiter sit ozanda. ibidem. ar. ij.

Item q deo est multum accepta. ibidem. ar. iij. c. j. Item q angelis est multum iocunda. ibidem. ca. ij.

Itē q demonibz e tremebunda z eoz fugatiua. ibid. c. Itē q maria est gaudiosa z. xij. gaudia signantur in ea. ibidem. c. iij.

Salutatio angelica pgrue inchoat per Ave q p salute vel aliud verbum. li. j. par. v. ar. j. c. j.

Itē q e oiz salutationu excellētissima. ibide. c. iij. Salutationes tres celebriores legunt in euangelio ad significanda triplicem concordiam per xpi incarnationem factam. li. j. pte. v. circa thema.

Salutare Mariam inducimur quadruplici ratione li. j. par. iij. ar. j. per totum.

Salutare maria obligamur triplici iure. ibidem. c. ij. Salut picipiunt picipu signu e maria deuotocultu venerari. li. xij. p. ij. ar. j. Et ad id e pcpue miraculum.

Scitificatio marie q pcel ibide. p. vl. c. x. in pti. les fuerit qtiēsli. v. par. j. ar. ij. z li. xj. p. j. c. ij.

Scitificatio triplex distinguit. li. v. p. ij. ar. ij. c. vi. i fi. Scitificatio in sua habuit Maria plura priuilegia maxima. li. xj. p. j. c. ij.

Scititast magne qdruplex regula fm qs meruit maria sup oēs exaltari. li. x. p. iij. ar. j. quarta ratione.

Scititast regule. xij. assignant. li. vij. p. j. ar. iij. p totuz Sanctos debemus deuotocultu venerari triplici rone. li. vij. p. ij. iuxta thema.

Sanguis purissim? marie de quo xps est pcept? quo a spūsancto est creat? li. j. par. vij. ar. ij. c. j. ad mediu

Sanguine de purissimo Marie vn sūpto xps e pcept? Sapiētia diuina mētē marie miro (ptus. ibide. mō illustrauit vt sciret oia. li. xj. p. j. c. vij.

Sapiētia diuina quomodo diffiniuit hominem redimendum. li. j. par. ij. ar. ij. c. iij.

Satisfecisse ipsi deo videtur Maria pro donis collatis homini. li. xj. p. ij. c. xj.

Sciam oim plenissimam habuit Maria. li. vij. parte iij. ar. ij. z li. xj. pte. j. c. vij.

Scia in sua habuit maria plurima priuilegia. Ibidē Sciuit ne maria i sūmo oēs artes mechanicas. ibide

Itēvtrū sciuit oēs artes liberales in summo. Ibidēz Itemvtrū sciuit in summo mathematicā: pphyicam z metaphysicam. Ibidem

Itemvtrū sciuit in summo mathematicā: pphyicam: z metaphysicam. Ibidem.

Itēvtrū sciuit in summo iura ciuilia. Ibidem Sciuit ne beata maria ante xpi annunciatōez factaz

q vz ipsa virgo esset electa ad xpm picipiendum z pariendum. li. ij. pte. iij. ar. ij. c. ij. post medium.

Septembz mensis dignitas cōuenit natiuitati marie. li. v. pte. ij. ar. ij. c. ix.

Seraphicus ardor in deum quinqz habet pprietates li. ix. p. j. ar. iij. c. iij. S. iij.

Seruitia plura quomō exhibuit maria de corde suo deo p toto mūdo ppter quez nos debemus ei deseruire ex corde. li. xij. p. j. ar. ij. c. j.

Seruitia quō de ore exhibuit maria deo multiplz p nob ppe qd z nos debem? ei desuare laudibz dignis

Seruitibus sibi maria multa bona confert. ibidem. ar. iij. S. pennl. z vlti.

Seruare ipi bte marie quēlibet hoiez inducit. xij. rōz

Seruare qualiter z in quibus des beamus marie. ibidem. ar. ij.

Seruauit maria xpo p mundo de oibz mēbris toto tē pore vite. ibidem. c. iij. z iij.

Sibyllaz scripta de xpoz virgine maria. li. v. p. j. ar. iij. c. x. z li. vij. par. j. ar. iij. c. ix. z li. xj. par. j. c. fi.

Signū qre fit ad aue maria manez sero. li. xij. p. ij. ar. Symeon scis accipiendo xps in vlnas: plu (ij. res grās psecut? est. li. iij. par. j. ar. iij. c. ij. S. iij.

Sion nunquid dicet hōz hō natus est in ea zc. exponit li. xj. par. j. c. vij.

Situata qualiter fuerat maria qn angelus annūciando xpm sibi apparuit. li. j. par. iij. ar. ij. c. iij.

Solis ortus quō psagit diem pluuialem vel serenam li. v. par. ij. ar. j. S. iij.

Solis pprietates figurātes maria habent. Ibidem Sōn? in maria nō tollebat vsuz liberi arbitrij. ibidem

ar. ij. c. vij. z li. vij. par. iij. ar. j. per totum. Spacium inter celum z terram quantum putat a philosophis fore. ibidem. ar. j. S. iij. ratioe. ij.

Spes in maria quō fuerit pcellēti? q i alijs. li. vij. p. Spes nra ad cōfugiendū ad maria (ij. ar. iij. c. ij. cōfortat. xij. rōnibus. li. xij. par. ij. ar. iij.

Stabat iuxta crucem iesu mater eius. De hoc euāgelio plurime questionēs atqz documenta psequenda habentur li. iij. par. iij. ar. j. c. j. z in sequen.

Stās sub cruce xgo qre nō noiat noie pprio. ibid. c. iij

Stanti matri sub cruce maximam pietatem exhibuit xps. ibidem. ar. ij. c. ij.

Stantibus iuxta crucem iesu sanctis exhibet a xpo pducissime pietatis actus. Ibidem.

Stare iuxta crucem Iesu quare congruebat virginez mariam. ibidem. ar. j. c. ij.

Stare iuxta crucem quare dñs voluit magdalenam peccatricem cū mīe innocentissima. ibidem. c. j.

Itē qre poti? scās mulieres marias q viros. Ibidēz Stelle mar? pprietates ppe qd debuit mī dei maria noīari qd mar? stella iterptat. li. vj. p. ij. ar. j. ad mediu

Stupenda. xij. maxima in xpi incarnatione enumerantur. li. j. p. vij. ar. iij. c. fi.

Subuenit maria omnibus ad se confugientibus i necessitatibus z periculis. li. xij. par. vl. c. fi.

Superbiam calcandam edocuit deus in exemplo marie. li. ij. p. iij. ar. ij. c. ix. ad medium.

Suspicio de aliquovnde puenit: z quare senes sē magis suspiciosi. li. vij. p. ij. ar. ij. c. j.

Suspicio ioseph qlis fuerit d marie pceptu ibid. c. ij

Tabula Alphabetica

Sequitur de littera **T**.

Tabernaculū dei quare et q̄ merito dicitur maria. li. i. par. ij. ar. ij. c. f. in fine.
Temperantia q̄ precellenter fuerit in maria. li. vij. par. ij. ar. iij. c. vij.

Tpe innocentie hoīs non debuit filius dei incarnari. li. i. par. i. ar. iij. c. i.

Tps incarnatōis q̄re dī tps plēitudis. li. i. p. vj. ar. ij. c. f.

Tps incarnatōis xpi tā quā ad annū q̄ mē sez alias ptes cōuenienter est electum. ibidem. c. ij.

Tps a principio habuit mūdus fidē et reuelatōez de xpo et maria. li. v. par. i. ar. iij.

Tps quātī spacio supulserit maria in mūdo. li. x. p.

Tetari in hac vita vtrū potuerit maria. (v. ar. i. ca. i.)
 ria li. xj. p. f. c. iij.

Testm de monarchia mūdiz principatu q̄re non fecit

Teophil' demoni ad. (xps in morte. li. xj. p. ij. c. vij.)
 iurat' liberat' ē p maria. li. xij. p. vl. c. x. in fine.

Timor dei quō fuerit precellētissime in maria. li. ix. p.

Tria sunt optima in mūdo q̄. (te. i. ar. iij. c. ij. s. fi.)
 rum meliora fore nō p̄t. li. i. p. ij. ar. iij. ca. viij.

Thronus gl'ie ad quez exaltata est maria quali digni
 tate refulget. li. x. par. ij. ar. i.

Thronus xpi et marie atq̄ sctōz māfio x̄sus quā ptez
 Itē de b̄ throno. s. marie (est in celo. ibidē. c. iij.)

ad quē est assumpta plurima. ibidem. et ar. ij.

Turbe b̄tōz plures describunt q̄ in assumptōe Ma
 rie affuerunt. li. x. p. v. ar. ij.

Sequitur de littera **U**.

Us admirabile scribit maria pluribus rō
 nibus. li. viij. par. i. ar. ij. s. iij.

Ue multiplex distinguit quo p oia caruit
 Maria. li. i. par. v. ar. i. c. ij.

Uenerari nomē Marie quō debeat ab oib'. li. vj. p.
 ij. ar. iij. s. vij.

Uenerat' mariā de' et tot' mūdus. li. xj. par. i. c. xij.

Uenter et vbera marie cur p̄ alijs ei' membrīs beata
 dicunt in euāgelio. li. xij. par. f. circa thema.

Uerba marie fuerūt modestissimaz miraculoz effecti
 ua. li. vij. p. ij. ar. iij. c. vij. s. ij.

Uerbū dei ex ore xpi ab ei' puericia sollicitē audiebat
 maria d̄ secret' celestib' infrogādo. li. x. p. iij. ar. ij. c. i.

Uerbū eternū in habitādo mariā multipl' illustrauit
Uermis et nō hō cur in psal. scri. (li. xj. p. f. c. vij.)

bit fore xpus. li. viij. p. f. ar. iij. c. x. ad principium.

Uestes q̄les portauit maria. li. vij. p. ij. ar. iij. c. vij. s.

Uidit ne maria deū facialitervt videt b̄t lib. (iij.)
 ij. par. iij. ar. iij. s. iij. in questio.

Uidit maria angelū salutātē vtrū corpāl' uel intellē

Uidit ne maria āgelos (ctualr. li. i. p. iij. ar. ij. c. fi.)
 et alias sepatas p species p̄pas. li. vij. p. iij. ar. iij. s. i.

Uirgili' laudat mariā quō eius dicta sūt accipiēda
 li. viij. par. i. ar. iij. c. ix. et li. xj. par. i. ca. xij.

Uirginitas marie: de hoc plura li. viij. per totum.

Uirga Aaron: vide in Aaron.

Uirgine de purissimaz ppetua debuit dei fili' incar

Uitē si hō nō peccasset an (mariz q̄re. ibidē. p. i. ar. i.)
 xgo debuisset dei filium parere. Ibidem.

Uirginitas marie q̄ fuerit oīs p̄ma. ibidē. ar. ij. s. i.

Uirgo x̄ginū q̄re magis dī maria q̄ xps. ibidem.

Uirgitat' marie duodeci testionia describunt. ibidē
Uirgitas hoīs vtrū pcellat x̄gini (ar. iij. per to.)
 tatem angelorum. ibidem. ar. ij. s. ij.

Uirtutes quō pcellenter fuerint in maria x̄gine. lib.
 vij. par. ij. ar. iij.

Uirtutib' duodeci m p̄fulsit vita Marie. ibidem.

Uirtutib' p̄cipue q̄lib' pmeruit mariā et iā q̄lib' hō
 meret xps inhabitātē se possidē. li. i. pte. vj. circa the

Uirtutibus q̄lib' pmeruit maria mater (ma.
 nitatem dei. li. ij. par. f. ar. f. c. iij.)

Uirtutum magnalia de q̄b' laudauerūt mariā in assū
 ptione agmina celestia. li. x. par. ij. ar. iij.

Uirtutis pedes duo q̄bus cōtrūit maria caput spē
 tis: vide ubi caput serpentis.

Uisitabat maria q̄tidie loca passiois xpi et quō. li. x.

Uisitatiois marie festū deuote ē ce (p. iij. ar. ij. c. iij.)
 lebrandum. li. ij. par. f. et par. ij. circa thema.

Uisitatiois marie uirtuositas et gaudiositas. ibidem
 par. f. ar. iij. et par. ij. per totum.

Uisitatiois marie historia et plurima circa materias
 uisitatiois. lib. ij. per totum.

Uisitauit ne maria rōnabilr elisabeth spōso suo reli

Uitā b̄tē marie imi (cto. ibidē. p. ij. ar. iij. s. xij.)
 tari debemus triplici rōne. li. vij. par. i. in prin.

Uitam marie et sanctitatem actus q̄ eius gl'iosos q̄
 re canonica scriptura non h̄z. ibidem. ar. i.

Uerba marie an suscepit sacra oia noue legis. ibidē

Uite actiue et p̄tē platiue meri (plura per totum.)
 ta quō pcellēter fuerint in maria. ibidē. par. ij.

Uita sp̄ialis triplex distinguit: et marie vita hec tri
 plex quō in euangelio significat. li. x. par. iij. per to.

Uotum x̄ginitatis q̄n et quō fecerit maria. li. i. par. ij.
 ar. iij. cap. x.

Uotum x̄ginitat' facto quō potuit maria p̄sentire i despō
 satōez m̄rimonij. li. i. p. vj. ar. iij. c. i. q. ij. et li. viij. p. ij.

Uotū x̄ginitatis an amiserit ioseph spō (ar. i.)
 sus marie. li. viij. parte. ij. ar. iij. c. iij.

Uincta vtrum fuerit maria circa tempus sue mortis.
 li. x. par. i. ar. f. q. ij.

Uinctiois ad sacm vtrū teneant q̄ sine infirmitat' do
 sum rōnis vtrū habue (lore decedūt. Ibidē.)

Uit maria in vtero matris posita. vide in l̄ra K

Uulnerari post mortē p̄te m̄e quare voluit xps. li.
 xij. par. f. ar. ij. c. f. s. iij.

Uulner xpi n̄ier. ibidē. parū añ finē ca. prescripti.

Sequitur de littera **X**.

Xps alphaz o quō dicitur. li. v. par. ij. ar. ij. c. f.

Xps quare non redemit angelos: s̄ hoies
 tū. li. i. par. f. ar. ij. c. i.

Xps testamentū in cruce faciēs q̄re nō fec
 de monarchia mundi. li. xj. par. ij. c. vij.

Xpi incarnationem q̄ tota trinitas sit operata. li. f.
 par. vij. ar. f. c. i.

Xps vtrū uenisset in carnem si hō nō peccasset. li. viij.
 par. i. ar. i. et li. xij. parte. ij. ar. iij. s. f.

Xps vtrum equaliter fuerit in uirginis vtero sicut i ce
 lo. li. xj. par. i. ca. vj.

Xps vtrum equaliter sit in sacro eucharistiez cōicanti
 bus digne sicut in uirginis vtero. ibidem.

Xps q̄ vulnera habuerit: vide sup vulner xpi n̄ier.

Xpiani quales prediligunt et adoptant a b̄tā maria in
 filios. li. ix. par. ij. ar. ij. q. i. in fine.

Xpiani simplices q̄ pl' afficiunt deuotōe ad b̄tāz ma
 riā q̄ ad xps excusant. li. xj. par. i. ca. xij. ppe finem.

Finit tabula.

Articulus

Prologus in Stellariū Corone bñdicte virginis
Marie.

Nonias vt ait bea

q

tissimus ille Gregori⁹ maximus.
Indignus est dādis q̄ nō agit ḡ
tes de dat⁹. Et Seneca libr. de
bñficijs dicēs. Turpissimū ē gra
tiā bñficijs nō referre. Hinc q̄
cū gl̄iosissima dei genitrix virgo
maria p̄tinue p̄ferat inenarrabilia nob̄ p̄tulerit bñ
ficiā: p̄ eā em̄ habem⁹ q̄cqd boni p̄videmur: eximio
Anselmo: necnō denotissimo Bernardo attestatib⁹
Uicisum ḡz punitōe dignū arbitror eius laudes ta
cere: maxime cū viua teneā memoriā: in mult⁹ piculis:
necessitatibusq̄z infirmitatib⁹: ei⁹ me accepisse suffra
gia. Morbo q̄ppe graui q̄ his añ aliqb⁹ dieb⁹ vera
bar: voto sibi facto p̄ eā misericorditer liberatū me fa
teor. Qd̄ qdē nisi me cōpuliss⁹ (indignūz insufficien
tē me sentiēs) nullaten⁹ hoc op⁹ attētafse. Timeo nē
pe ne si p̄conia laudis ei⁹ tacuero: sceleris arguar vt i
fidelis z ingrat⁹. Hec ḡ penes me cā p̄cipua hñc assu
mēdi laborē extitit. Spo aut̄ q̄ p̄positū meū p̄ficiet
ip̄a q̄ intēdēs cordis videt: eius q̄ auxilio facere me
posse nō ambigo ad qd̄ in ei⁹ laude ex me nō sufficio.
Ad ipsius igit̄ natī dñi v̄z n̄ri iesu xp̄i gl̄iaz: z dignis
sime sue genitricis marie laudē: ac seraphici p̄ris fr̄a
ciscit: oimq̄z sc̄tōz honorē huic op̄i manū apponā stilo
qdē rudiz sensu ac verbis imp̄is: materiā ministrans
simpliciorib⁹ p̄dicatorib⁹: ampliora exinde eliciendi.
Cūz succincte rescat alijs: sola ea scribere intēdo q̄
ad p̄dicādū simplici pp̄lo vtilia fore p̄perero. Sed z
nec ista ex pp̄rio sensu: q̄n potius alioz p̄itoz editio
nibus p̄dita cōportauit potui. Hortor aut̄ lectores
vt si me in aliquo min⁹ bñ scripsisse: vel certeveritatis
metas incaute v̄sp̄iā excessisse p̄spererit: nō qd̄: sed q̄
aio (quia recto) scriptū sit p̄sans: ignorātie aut ige
nii modicitati misericorditer ignoscat. Quicqd̄ autēz
boni in hoc ip̄o ope repperit: dño iesu eius genitri
ci gl̄iose (vñ oē datū optimūz oē donū p̄fectū ē) attri
buat. Nimirū fide recta adorādo trinitatēz redēpto
rē: p̄genitricē eterne leticie bñdico angeloz reginam
theotocā virginali stellario. Q̄vero dignissima vir
go: pulcherrima sub figura describit̄ Apoc. xij. p̄fe i
capite coronā duodeciz stellaz. Idcirco in h̄ ope duo
decim ei⁹ magnalia siue mysteria q̄b⁹ ip̄a tāq̄ duode
cim radiatib⁹ stellis p̄dotata gl̄iat: in duodeciz lib⁹
distincta describunt̄. Quilibet etiā liber p̄ certas p̄
tes diuisus: in aliq̄ suoz articuloz coronā duodecim
stellaz f̄z materie p̄gruētā coaptādo p̄tinebit. Quā
ob̄re opus istud stellariū corone bñdicte virginis cen
sui noīandū. P̄pius nēpe gl̄iosissima corona p̄ singu
lis p̄dicatōib⁹ coaptata: z in laudē ei⁹ feruētē exorā
do a nobis p̄parat̄: q̄tin⁹ p̄ eā in celo coronari merea
mur. Q̄ igit̄ gl̄oriosissima celi regina: oro te supplex
mēte pia: vt has coronaz rosas (q̄q̄ exilesz tuis me
rit̄ ip̄ares) acceptare digneris: q̄b⁹ te oī laude dignis
simā magnificare: p̄posuiz laudare: z tu mī mīerz gr̄e
veniaz mibi z gratiam tribuere: coroneq̄ tue celestis
z gaudij participem facere in sup̄na patria ne dedi
gneris: vbi tuum natum z te laudem sine fine Amen.

I

Diuisio huius operis. In primo
itaq̄ libro agi
tur de mysterio sue dignissime annūciatōis diuine: z
incarnatōis: z actiue p̄ceptionis marie. Hoc nimirū
cetera antecedit ordine dignitatē z causalitatis.

In sc̄do libro agit̄ de mysterio sue gaudiosissime
visitationis. In tertio de mysterio sacratissime pu
rificationis. In q̄rto de mysterio immaculate sue cōce
ptionis. In q̄nto de mysterio sc̄tissime sue natūi
tatis. In sexto vero de mysterio sui bñdicti nois z
appellatōis. In septio de mysterio sue virtuosissi
me viter opatōis. In octauo de mysterio sue puris
sime virginitatē. In nono mysterio sue excellētissi
me charitatē. In decimo de mysterio sue gl̄iosissi
me assumptōis. In vndecimo de mysterio multipli
cis z p̄celse p̄uilegiatōis ac dignificationis. In
duodecimo libro agitur de mysterio debitorie fuitus
tis z cultu deuotionis. s. a nobis sibi exhibende. *Tōm de h̄
lenipos*

Primus liber agit de his q̄ p̄tinēt ad mysteriū icar
natōis annūciatōis: p̄ dñice: z p̄ceptōis marie. Li
ber iste diuidit̄ in p̄tes plures. Pars prima de diui
ne incarnatōis p̄siliatōe p̄ modum p̄dicationis.

Ab eterno ordinata sum

z ex antiq̄s añq̄ fr̄a fieret. puer. viij. Mi
ra charissimi dei n̄ri erga nos hoies digna
tio. Stupēda supra modū bonitatē sue ostēsiō: q̄m ab
eterno sua ip̄scrutabili sapiētia decreuit n̄raz natu
rā in vnitatē p̄sone assumere: p̄ incarnatōis modū inef
fabile in gl̄iosissime virgis marie vtero: vt nos ifimos
in ordine rōnaliū sup̄ oēm creaturā dignificaret. in se
ip̄o: vt v̄z de⁹ fieret hō: z hō de⁹. iuxta illd̄ ioh̄. i. C̄er
bñ caro factū est: z habitauit in nobis. Nimirū qd̄ hac
re mirabili⁹ q̄ q̄ hō fieret de⁹: z quē celi cape nō p̄nt:
in vniū virginitatē caperet inclusus. Mirabile p̄
certo foret: si celū descēdēs terre v̄nirēt: s̄z multo mira
bili⁹ q̄ de⁹ celi creatorz oīm: n̄revili nature v̄niat. Cū
Damascē. sup̄ Misus est. Qualiter inq̄t facta sunt
vñ de⁹ z hō: miratur angeli: pauēt celi: vox silet: mēs
deficit: cū vna puella sic deū in suo vtero capit: vt san
ctis pacē: vitā mortuis: salutē p̄dit p̄ferat. Hec ille.
P̄terea qd̄ homi digni⁹ q̄ vt fieret deo fraterz p̄pi
quus. Propter qd̄ Bern. ait. Puto q̄ iā me nō po
terit sp̄nere de⁹ os meū: caro: z frater me⁹. Deniq̄ qd̄
hac dilectōe maius: q̄m teste saluatore Jobā. iij. Sic
de⁹ dilexit mūdū vt filiū suū v̄nigenitū daret: vt ois q̄
credit in eū nō peat: s̄z habeat vitā eternā. Hoc ē ergo
qd̄ nostrū cor afficit ad deū z stringit: h̄ est qd̄ in ammi
ratiōe aim suspēdit: q̄m ab eterno de⁹ sic decreuitz or
dinauit: vt inca. naret in bñdicte virgis vtero: hō fie
ret. Propter qd̄ sapia diuina in v̄bis themat̄ dicit.
Ab eterno ordinata sum: z c. i. ab eterno p̄ordinatū et
p̄uissum est. vt mira disp̄satiōe diuine sapie de⁹ fieret
hō: ex mariā virgine carnē assumēdo. De hac ḡ p̄or
dinatōe diuini p̄siliij loq̄volentes: tres cōtemplatōes
notabimus tria principalia consilia declarantes.

Primū cōsiliū dī creatōis. Sc̄dm cōsiliū dī
reparatōis. Tertiū cōsiliū dī retardationis.

Articul⁹. i. Qualit̄ de⁹ p̄ordi auit ab et̄no creare du
plicē naturā rōnalē z eā v̄ribilē. Cap. i.

p

Primū cōsiliū declarādū

Liber primus

Pars. i.

de creatōis. Possum⁹ nēpe pie imaginari quō ante creatōez mūdi in cōsistorio scē trinitat⁹ cōsiliū habitū est de hui⁹ mūdi creatōe. Et in h cōsilio p̄cipue tres qōnes s̄ motez determinate. **P**rima q̄stio. Utrū creari debuerat natura angelica. **S**cōda q̄stio. Utrū creari debuerat insup natura humana. **T**ertia q̄stio. Utrū rōnalis creatura creari debuerat veribilis in arbitrio libera. **P**rima itaqz q̄stio in cōsistorio scē trinitat⁹ fuit mota. Utrūqz cōueniēs foret creare naturā angelicā. Et determinatū ē p diuinā sapiam qz sic tali rōne. Bonū vt bonū suūp̄ cōica tiū esse d̄z. Nec ppositio habet a Diony. de angeli ca hierar. ca. x. z p aristot. li. i. Et bi. di. Bonū quāto cōius: tāto diuin⁹. Cū igit de⁹ sit sūme bon⁹: videt q aliq creatura rōnalis ab eo pducā in eē: quam sue bonitat⁹ p̄cipē faciat. Et sic diffinitū ē a deo vt angelica natura crearet in eē spūaliter intellectualiter: ipso in intellectu ab eadē p̄ciparet ipse de⁹. Nec rō trahit ex dict⁹ aug. in enchir. ca. vi. Trāsumptiue aut habet a magro in. ii. di. i. ca. v. Credim⁹ inqt rex creataz celestiu⁹ terrestriu⁹ visibiliū z inuisibiliū cām nō eē nisi bonitātē creatoris: q est deus vñ z ver⁹: cui⁹ tāta est bonitas vt summe bon⁹ btitudis sue q eternaliter btis est alios vel it eē p̄cipēs: quam vidit cōicari posset mi nui oīno nō posse. Illud igit bonū qd ipse erat: z quo btis erat sola bonitate nō necessitate alijs cōicari voluit. Et ita fecit igit de⁹ creaturā rōnalē q summū bonū intelligeret: intelligēdo amaret: amādo possideret z possidēdo frueret eo. Nec ibi. Cōcordat scriptura. puer. xvi. Cū uersa p̄p̄t semetipz opat⁹ ē dñs. Ca. ii. **S**cōda q̄stio in cōsistorio trinitat⁹ sc̄tissimē fuit mota. Utrū vñ cōueniēs foret crea re humanā naturā vel creaturā. Et deter minatū est p sapiāz diuinā qz sic rōnibus pluribus. **P**rima rō pfectōis vniuersi⁹ decoris. Qz em ad diuine bonitat⁹ manifestatōez potētie ac maiestātē declaratiōē deberet creari diuersi ordinis multiplices creature. Quedā nēpe pure spūales: vt angeli. Quedā pure corpales: vt notat magr i. ii. di. i. z Bonauen. ibidē cōcludit. qz si est ponere extrema pponibilia. ḡz mediū qd cōponit ex terminis. v. p̄p̄si. Cū ad pfectōem vniuersi h triplex gen⁹ requirit. De buit ḡ creari rōnalis creatura composita ex corpali z spūali. i. ipse hō. qm scriptū ē deus. xxxii. Dei pfecta sūt opa. Proinde etiam hō sexta die post oēs creatu ras creat⁹ ē. z ipso creator de⁹ requirit ab oī ope qd pa trarat: sic legit i Ben. ad significādū q hō ē finis oīs z pfectio: ex. ii. p̄p̄si. qz sic mūdus fact⁹ est p̄p̄t hoiez vt fuiret ei: sic hō fact⁹ ē p̄p̄t deū vt ei fuiret. Da gistro in. ii. di. i. ca. vii. teste. **S**cōda rō ē diuine glo rificatōis z laudis. Cū idē mgr̄vbi sup. ca. v. dic. Si qrat qre creat⁹ sit hō. Breui fmone rñderi pōt qz ppter bonitātē deiz ad laudādū deū: in q̄p̄ficat hō: nō ipse deus. Et ca. vii. dic. Fact⁹ est inqt hō p̄p̄t deū: nō qz deus summe btis ei⁹ indiguerit officio (q bonoz nroz nō eget) s̄ vt fuiret ei ac frueret eo cui fuire re gnare est. In h ḡ p̄ficat fuies: nō ille cui fuif. Nec il le. Sic igit angel⁹ creat⁹ est ad laudādū deū in celis: ita hō ad laudādū deū in terris: z ei fuiedo glorificā dus: vt tadē eternaliter laudare mereat in celesti pa tria iubilādo. Huic cōcordat in mysterio formatio cor poris humani: qm si bñ cōsideramus: in ipa facie hois

exaratū qdāmō repim⁹ qm scriptura a deo imp̄ssa hec xba. Hō dei lauda deū. Nā linealiter nasus cū linea gene fac h. ocul⁹ iuxta fac o. z sup̄protēsus sup̄ciliū qm titellus significat ly hō. Et h q adytrāqz faciē. Aur⁹ sinistra formata est qm d. Aur⁹ aut dextra qm e. Linea sub naso qm i. Et sic resultat h dictio dei. Lingua qz loq̄la qre data est hōi nisi ad laudādū deū: fm chryf. de laude dei. Et sic p̄z hec oratio. Hō dei lauda deū. **T**ertia rō angelice repationis. qz hō fact⁹ est vt an gelica ruina quā de⁹ p̄nouerat ex ipso reparet. Unde mgr̄vbi sup. c. xi. De hoie qz in diuina scriptura res perit inqt interdū q factus sit p̄pter repatiōē ange liche ruine. qd nō est ita intelligēdū qm nō fuif hō fa ctus: si nō peccasset angel⁹. s̄ qz inter alias causas h etiā nō nulla extitit. Nec ille. In hui⁹ significatōez di cit basil⁹ magn⁹ in hexamerō: q cum aialia cetera ex terra formata faciē habeat versus terrā respiciētes: iō qz sunt in terrā reuersura. hō aut faciē h̄z: eleuatā ver sus celūz caput erectū: vt se ad angeloz cetū itelligat finaliter esse eleuādū. **I**git homin⁹. o fidelis aia: p̄p̄t sa diligēter ad quē finē creat⁹ sis: an vt terrenis cupi ditatib⁹ inhereas: an vt voluptate resolut⁹ sola carna lia secter⁹: an vt diuersis vitijs dyabolo defuias. Nā certe: nō sic em̄ finē tue creatōis agis. **A**duerte qz qm artifex suū artificii qd ad finē intētū nōuenit de struit z abijcit: vt ptz in falsis monef. Sic tu dign⁹ es morte si deo nō seruiet⁹ z ad celū nō tēdis. Ca. iii. **T**ertia q̄stio in cōsistorio scē trinitat⁹ fuit mota. Utrū rōnalis creatura creari de beret vt esset arbitrio libera z veribilis ac peccabilis. Nā arguere posses q meli⁹ de⁹ fecisset si rōnalē creaturā sic stabilez creasset nullaten⁹ ad malū culpez miserie puenire po tuisset. S̄ in dñi p diuinā sapiam determinat⁹ ē q rōnalis creatura in libertate arbitrii crearet⁹ z vertibi lis fieret: z q meli⁹ foret plurib⁹ rōnib⁹. **P**rima ra tio diuine manifestatōis. Nāc rōnē ponit alex. d ales ii. pte summe. q. xxi. ar. iii. scōr. Petr⁹ aureoli in suo sp̄dēio lib. ii. ca. penul. Nā ex h manifestat diuina po tētia. qm p h oñdit q sol⁹ de⁹ inuertibilis z indefecti bilis est. **Q**is aut creatura mutabilis est. Cōueniēs ḡ erat oñdere creature rōnali q sic sine deo facta non fuerat: ita nec sine deo p̄sistere poterat. Nec ipaz de cebat cōfirmari in bono quf qz illi cōstaret q ipse sol⁹ est de⁹ in q nō cadit nō posse. Itē ex h declarat dei sapia q ad bonos z malos. Quoad bonos qdē. qz fm ordi nē diuerse sapie nemo dign⁹ ē coronari nisi q legitime certauerit. ii. ad tim. ii. Quoad malos qz vt diuina sa piētia oñdat scire etiā ex malis elicef bona: qd nō po terat fieri nisi de⁹ fecisset creaturā veribile in malū. Cū aug. xi. d cūi. dei. c. xviii. dic. Nec de⁹ vllū nō dico an geloz szv l hoiz crearet: quē malū futurum p̄sciret nisi p̄ter nosceret qb⁹ eū bonoz vñb⁹ cōmodaret. Nec ille Cape exēplū. qz mali angeliz hoies bonoz vñtilati bus cōmodant. qm s̄ bonis ad exercitiū vñtut⁹: cū eos tētāt z psequunt. Itē ex h dei clemētiā z mīa dclarat i eo q dei fili⁹ p libatōe hois z āgelice ruine repatiōe mittit. **P**refea de iusticia oñdit i b q de⁹ tribuit vñi cuiqz fm opa sua. i. bonis etna p̄mia: z malis etna sup plicia. Deniqz dei charitas demōstrat: qm i liberta te arbitrii reliqt creaturā velle btificari z saluari. eccl. xv. De⁹ creauit hominē z reliqt eū i manu p̄sili⁹ sui zc. **I**git

igitur quod laudabilis est deus et quantum gratias ei agere debemus. Secunda ratio laudis maior. Maior ei laus et honor est cum quis peccare potest et non peccat quam cum id non peccat: quod peccare non potest. Exemplum gratia. Deus non laudatur de virtute tantum ceteris. quoniam id non loquitur. quod loqui non potest. Unde aristoteles. scilicet. metaphysica. dicit. Propterea quod insunt nobis a natura nec laudamur nec vitupamur: merito laudamus et quod potuit transgredi non est transgressus: facere mala et non fecit. ecclesiasticus. xxxi. Sic in exemplo. David laudatur quod saule interficere bis potuit et non interfecit. Sic igitur per quod si homo in peccabilis factus fuisset: non esset laudabilis de virtute. igitur ratio. Propterea gregorius in mora. dicit. Deus fecit naturam rationalem bonam eo quod mutabilem addidit. Tertia ratio humilitatis. Decebat nempe rationale creatura virtutibus peccabile fieri ut cum humilitas haberet superbia calcaret: et se agnosceret idem genere auxilio divino: et ad ipsius deum recurrere occasione haberet per servandum a peccato. Hec est ratio bonitatis. super. ii. dist. xxiij. Quarta ratio premissi amplioris. Nam gloriosus est naturam virtutibus ad malum ex merito gloriam obtinere quam in virtutibus tate addita fuisse. et sic sine aliquo merito beneficiari. Exemplum in pueris baptizatis qui in merito christi salvantur et non in proprio. unde minor gloria habent his qui in proprio merito salvantur. Hec est ratio alexandri. ubi super. per igitur quod per divinam sapientiam rationale creatura virtutibus sit facta: et quod convenienter. Nil igitur calunie habes. o homo deus creator: imo potius materia laudis et gratie. Cuius enim culpa tu peccator quod peccabis. nisi tua. quod bonum facere novis et a peccato non desistis. Quid est quod dānaris nisi quod voluntate te precipitas? Stulte. o infelix et isane peccator attende dei circa te bonitatem: et tuam de ipsius ingratitudinis punitatem. Unde quantum te cupiat saluare cum in tuo arbitrio constituerit te: utrum bonum vel malum velis. Ausculta quod dominus dicat per osee. c. xiiij. Perditio tua ex te: ex me tamen auxilium tuum. Utinam agnosceres tuam libertatem: et non subijceres te in dyaboli captivitate. Heu heu quanta cecitas mentis invaluityt quod homo peccat non recognoscit: sed in deum retorquet loquens blasphemias et dicat. Sic me deus fecit peccare. Audis per alexandrum augustinum. li. de libero arbitrio. di. Naturas inquit omnes fecit deus non solum in iusticia premeduras: sed peccaturas: novit peccaret si non peccaret coronaret si peccarent punirent. Qui ergo pereunt: arbitrio peunt. et qui salvantur: gratia de liberantur. Hec ille.

Articulus. ii. quod de peccato dicitur ruina angelica reparanda

Secundum consilium declarandum de reparandis. Die nempe possumus deplari quod sancta trinitas providens rationale naturam tam in angelis quam in hominibus ruitur: tractavit consilium de reparandis: ne civitas superna vacua suis civibus maneret. Et huiusmodi ratione quod accipit ex dictis antea. li. Cur deus homo dicitur. Nullatenus decet summam stabilitatem suam propositum promittere infirmari. nec decet summam sapientiam promittere nobilissimas creaturas ultio suo sine fraudari. Sed quod deus propositum hominibus et angelum ad virtutinem creari. Si ergo non fiet reparatio contra naturam labatur: angelica quod de per parte. humanam vero per toto: dei propositum infirmabitur: et creature suo sine fraudabuntur. Sic ergo consilium determinatum est quod fieri debeat reparatio. scilicet in consilio tres alie rationes mote sunt et determinate. Prima. Utrum per hanc reparandam utrumque. scilicet angelus et homo redimi debeat. Secunda questio. Utrum aliquam creaturam per hanc redemptionem facienda sufficiat. Tertia quod. Cui divinarum personarum hanc redemptionis satisfactionem facere conveniat. Cap. i.

Prima questio in hoc secundo consilio mota est in consistorio sancte trinitatis. Utrumque utrumque scilicet angelus et homo post lapsus redimi debeant per reparandam de ruina. Et argutum est quod sic. quod peccatum hominis et peccatum angelus: unum genus esse debebat. et est. quod utrumque per superbiam peccavit. ergo de utrumque subvenire misericorditer debuerat. Sed ad istud determinandum respondit divina sapientia quod solus homo redimi debebat ex eo ruina angelica reparari. Nec deberet christi incarnatio subvenire angelis lapsis: quod peccatum angelus est irremediabile. peccatum autem hominis remediabile. Ex hoc pluribus rationibus secundum theodorum. i. iii. scripto sententia. di. i. ar. ii. et secundum bonaventuram. super eo. iii. li. aliosque doctores ceteros. Prima ratio ex parte potentie cognitive: quod angelus cognoscit in luce plena per intellectum deiformem ut sic per ignorantiam non excusetur. Totum enim potest considerare sine iniquitate quod ad electionem alicuius rei pertinet. Homo autem cognoscit quod agendum sit deliberando per rationem: quod est quidam obumbratio intellectus. unde homo peccans devenit cogitavit in aliquo deceptus est. ut dicit magister. li. ii. di. xxiij. non autem angelus. Unde damascenus. dicit. Quanto nobilior fuit in angelis dei cognitio: tanto peior in eis fuit erroris occasio. quod servus sciens voluntatem domini suam non facies: plagis vapulabit multum. Secunda ratio ex parte potentie volitive. quod voluntas angelus in virtutibus est ad bonum post electionem mali. unde peccando immobiliter inheret malo. nec est susceptibilis punitionis. Ideo damascenus. li. iii. Angeli sic non fuerunt: nec sunt nec erunt susceptibles punitionis. ita necvenie. Quod enim facit hominibus mors: hoc angelis casus. Homo autem est susceptibilis punitionis. igitur ratio. Hic cadit exemplum quod legitur de sancto martino et augustinus. qui promittebat demoni se oraturum pro eo dum peccaret: et ipse dyabolus respondit: nullomodo velle penitere. Tertia ratio ex parte culpe quod per augustinum. angelis nullo suggerente peccaverunt. idem neminem parate redimi debuerunt. Homo autem dyabolo suggerente cecidit. idem de virtute sublevari debuit. Item quod culpa hominis primi totam posteritatem infecit et corrumpit: et tota cecidit humana natura in uno peccato. Et id indecens erat ut tota relinqueretur sub damnatione. Angelica autem natura non propagatur ex uno ex quoque de heresi: sed omnes angeli actu existentes proprio arbitrio peccaverunt. igitur ratio. Unde iusticia divina non decebat ut omnes illi ad quos corruptio peccati primi hominis devenire debebat: quod quidem non dum erat actus: sed in virtute tantum: priusquam essent ultimam damnationem reciperent. Omnes autem angeli actu existentes proprio arbitrio peccaverunt: idem decens erat ut omnino illi peccatores perirent: maxime quod immobiliter malo adhaesisset. Quid igitur dicam vobis. o peccatores indurati: excecati: et desperati: quod dyabolo filios estis: quod ex certa malicia peccatis: et nullo etiam suggerente ad malum curritis: multosque alios christorum exemplo inficitis. Et heu heu quod maximum est immobiliter in peccato pseuerat. hoc quippe dyabolicum est. ut dicit augustinus. Humanum est inquit peccare: sed dyabolicum est pseuerare. Quam vobis sniam perferre valeamus illam: Petri apostoli in sua canonica. Si angelis peccatis non peccat ratio. Ergo scimus igitur o peccatores nolite cum dyabolo damnari. Cap. ii.

Secunda questio mota est. Utrum aliquam creaturam per hanc reparandam facienda sufficiat ut deum incarnari non oporteat. Et conclusum est a divina sapientia per hanc conclusionem: quod nullus purus angelus: nec aliquis purus homo: aut quicumque creatura pura ad hanc reparationem sufficeret: sed deum incarnari ipsum oportere. pluribus rationibus. Prima ratio ad idem satisfactoris. Nam si (ut ait aurelius augustinus. xiiij. de trinitate. c. x.) alius modus

Liber primus

fuit deo possibilis q̄ ille quē tenuit in redēptōe. q̄ ei⁹ ptati cōcta subiacēt: tñ debuit oīno fieri p̄ satisfactio nē: qm̄ h̄ modus agnētior fuit z decētior: tā ex parte dei q̄ ex pte nostra: vt pbat bonauē. in. iij. di. x. ar. s. z Rich. ibidē. q. iij. Pro in quā ex pte dei p̄ tato: q̄ in oī ope d̄z manifestari mīaz iusticia. p̄s. Uniuerse vie dñi mīaz veritas. Sz si de⁹ naturā humanā reparasset absq̄ satisfactōe: fuisset manifestata mīa sine iusticia. Nāc aut vtrāq̄ manifesta est: q̄ iusticia in satisfactio ne. mīa in mō reparā dī: eo q̄ cū pur⁹ hō nō posset satisfacere: de⁹ p̄ filiū suū dedit p̄ satisfactionē: in q̄ tanta mīa dei claruit: que maior excogitari nō potuit: vt p̄ p̄ Ansel. ij. li. Cur de⁹ hō. c. ij. Scōdo ex pte nra. q̄ sicut gen⁹ hūanū deū inhonorauit p̄ culpā: sic oportebat vt honoraret p̄ penā. Sic em̄ honorabili⁹ ē h̄re meritis vitā eternā (ceteris parib⁹) q̄ sine meritis: sic honorabili⁹ fuit nos deo p̄ satisfactōem recōciliari q̄ sine satisfactōe. Nec richar. z bonauē. Fundamētū harū rōnū ponit Ansel. li. s. Cur de⁹ hō. c. xij. sic dīcēs. Vberior in q̄t essz iusticia si sola mīa dīmitteret. Et ite rñ ibidē subdit. Dīmittere pctm̄ sine satisfactōe non est aliud q̄ nō punire. si aut pctm̄ nō puni⁹: inordinatū aliqd dīmittit. Nō aut decet deū aliqd inordinatum in suo regno dīmittē. q̄ debuit pctm̄ hoīs dīmitti nō nisi p̄ iustā satisfactōez: quā nō pōt facē creatura pura: vt patebit statī scōda rōne. igit̄ zc. Scōda rō culpe z ei⁹ offēsiōis. q̄ oīs hō angel⁹ z q̄libet alia creatura finitaz finite bonitatis ac meriti ē. offēsa aut̄ dei infinita ex pte dei. z iō cū finiti ad infinitū nulla ppor tio: nulla creatura satisfacē pōt. Itē de⁹ pur⁹ i sua natura ipassibilis ē: z iō satī factōi se subijcē neq̄t. Cōcludit ḡ q̄ sit satisfactor de⁹ z hō. De⁹ q̄dē vt infinite satisfaceret fm̄ mēsuraz ostēse. Nō aut vt q̄ peccauerat pateret z in ea natura scz hūana de⁹ satisfaceret. q̄ aut pctm̄ sit infinite offēsiōis pbat p̄ eosdē rich. z bonauē. vbi sup̄. q̄ pctm̄ hoīs ē d̄ bonitatē infinitā. s. deū z q̄ naturā humanā priuauit bono infinito: rē etiā in finitā in potētia corrupit. q̄ si deo placeret indiuidua humana multiplicari sine fine oīa illa corrūperet. z iō in pctō hoīs fuit infinita iniuria. Ad h̄ aut q̄ sit satisfactio p̄ dignatōez q̄ fm̄ quātitatē culpe sit quātitas emēde. Deut. xxv. Pro mēsurā pcti erit z plagarum mod⁹. Clā claret q̄ istā satisfactōez facē nō potuit nisi ille q̄ essz de⁹ z hō: put pbat Ansel. ij. li. Cur de⁹ hō. ca. vi. Tertia rō icōueniētiē talis repatiōis. Nā vt dīc Ansel. li. ij. Cur de⁹ hō. c. xij. incōueniēs erat vt hō pur⁹ repassz. q̄ pctōz pctōrē neq̄t iustificare. sed si hō seipm̄ repasset: pctōz pctōrē iustificassz. Itē fm̄ tpo. iij. scripto suāz di. s. arti. ij. si de⁹ nō p̄ seipm̄ sz p̄ angelū repasset naturā humanā corruptā: duo incōueniētia subsecuta fuissent. Primū q̄ sp̄ hō āgelo salutis sue debitor essz. Scōz q̄ in b̄ritudine angelo eq̄ri nō possz. q̄d ē illud mat. xxij. Erūt sic angeli dei in celo Deniq̄ q̄cūq̄ alia pura creatura reparare potuissz: ip̄ si hō debitor salutis fuisset: z diuinū honorē creature exhibuissz. Cōclusum ē ḡ miro diuine sapiē ordie vt de⁹ fieret hō: z p̄ illū mīficordīe liberaret hō. Quāta dei pietas: q̄s excogitare posset mīe ei⁹ magnitudi nē: vt cū nullo mō liberari posset p̄ aliquā creaturā hō ip̄e de⁹ p̄ hoīe seipz daret: z satisfactōez penalē p̄ culpa hoīs subiret tātus rex regūz dñs dñantiū: p̄ tā vī līz misero puluisculo. s. hoīe seipm̄ mortī subijceret vt

de incarnatione filij dei
Pars. i.

istū in glīaz exaltaret a suspēdio iferni liberatū. Gratiā ḡ charissimī agamus tante pietati. Caplm. iij. **T**ertio q̄ p̄clusum est q̄ deus hō d̄z facere hāc satisfactōez. Questio mota ē: q̄ p̄sonaz diuinaz deberet incarnari vt de⁹ hō fieret satisfaceret. possibile nāq̄ fuit p̄rem z filiūz sp̄m̄ sanctū incarnari. vt dīc maḡ in. iij. dist. s. q̄ q̄cqd pōt fili⁹: pōt z p̄r sp̄m̄ sanctū: cū sit vna potētia in trib⁹. Sic ḡ fili⁹ potuit incarnari: ita z p̄r sp̄m̄ sanctus. Sz p̄ sapiām diuinā determinatū ē q̄ nō cōueniret p̄r p̄p̄tietatē innaſcibilitatis. nō em̄ deſcet vt q̄ in deitate est p̄r: in hūanitate sit fili⁹. Sillr q̄ nec pueniret sp̄m̄ sanctū incarnari: ne nomen filij in plu res p̄sonas trāſſerret. Nec bt̄is tpo. in. iij. di. s. Cōcordat richar. z bonauē. Cōclusū est igit̄ q̄ soli p̄sonē filij pueniret incarnari: z h̄ plurib⁹ rōnib⁹ q̄s ponūt doctores p̄dicti ibidē. Prima rō: q̄ filio puenit iste determinatus mod⁹ originis. s. nasci: vt q̄ in diuinitate est fili⁹ dei p̄ris: in hūanitate sit fili⁹ virgis m̄ris. z sic nō eēnt plures filij in trinitate. Scōda rō: q̄ cū filiū sit vbi dei q̄ oīa creata dixit vel dīc agnū est q̄ p̄ eūdē oīa reparet p̄ incarnatōez. Tertia rō: q̄ ille q̄ faceret hāc satisfactōez debebat fieri mediator q̄ re cōciliaret hoīez deo: in trinitate aut̄ p̄sona media est fili⁹ igit̄ zc. Quarta rō. q̄ in incarnatōe remediū adhibet pctō primi hoīs q̄ peccauit d̄ sapiām appetēdo ſciam dei. gen. iij. Sapia aut̄ filio attribuit i diuinis igit̄ zc. Plures alias rōnes cā breuitatē omitto. De terminato igit̄ q̄ fili⁹ deberet incarnari: ait ad patrē iuxta ſuāz bonauē. vbi sup̄: z dixit illd̄ Jone. s. Scio in q̄t q̄ p̄p̄t meuenit h̄ tēpeſtas. q̄ ſcz meā sapiāz appetēdo hō cecidit. ideo ecce ego: mitte me in mare. ſcz mortalitatis z miserie mundi. Sic p̄ determinatū est ſcōm̄ conſilium.

Articulus. iij. q̄ diu a principio mundi debuit differri ip̄a incarnatio xp̄i. Cap. s.

Tertium cōſilium principi

Tertium cōſilium principi pale dī retardatōis ſiue dilatōis. Poſt q̄ em̄ decifum est filiū dei debere incarnari: ortū est fm̄ p̄ſiliū in p̄ſtorio trinitatē: qm̄ deberet hoc fieri: aut q̄ diu a principio mūdi differri poſt homis pctm̄: vbi tres q̄ones vertere licebat z decife ſunt.

Prima q̄. Utrū aut̄ pctm̄ tpe innocentie dei fili⁹ deberet incarnari. Et ecce charitas dei arguebat ſic. Qz opus incarnatōis ſit z p̄cedit ex maxia charitate. iuxta illd̄ Joh. iij. Sic de⁹ dilexit mūdū vt filiū ſuum vni genitū daret: vt oīs q̄ credit in eū nō peat: ſz h̄eat vitā eternā. Sz amor req̄rit celeritatē doni: z nō tīmō donū. ḡ cito. i. in principio mūdi z ei⁹ creatōis deberet dari h̄ ſummū donū. Sz ad iſtō rūdīt diuina ſapia dīcēs q̄ amor d̄z eē diſcretōi adiūct⁹: vt nō ſaciat donū accelerari ante q̄ expediat ei cui dat. Non aut̄ expediebat hoc donū generi humano ante q̄ experimēto diſceret quātū eo indigebat: vt ſic acceptū chari⁹ haberet. Unde determinatū est p̄ diuinā sapiām q̄ aut̄ pctm̄: tpe z innocentie nō deberet filiū dei incarnari: eo q̄ medicina non d̄z dari niſi infirmis: iuxta illd̄ Mat. ix. Nō est opus valentibus medicus: ſed male habentibus. nō em̄ venit vocare iuſtos: ſz pctōres ad p̄niam. Et q̄ incarnatio dei medicina d̄z eſſe: z eſt cōtra pctm̄: ḡ poſt pctm̄ debuit filiū dei incarnari. Nec Bonauē.

Bonauē. & Richar. de mediavillaz cōiter alijs docto-
res sup. iij. sniarum. di. i. Cōcordat tpo. iij. parte. q. i.
ar. v. Cap. iij.

Secūda qd̄ mota est. Utrū statim post cul-
pā d̄missam dei filius incarnari deberet. Et
mor diuina sapiētia determinauit qd̄ non
pluribus rōnibus positis a doctoribus:
p̄cipue sancto Thomavbi sup. Prima rō vt p̄ctm̄ i-
notesceret. Nā p̄ctm̄ hoīs ex supbia ortum habuit: &
ideo cōueniēs erat vt de lege naturali & scripta cōuin-
ceret̄ prius: & sic humiliatus cognosceret se indigere
liberatore: cōperto qd̄ nec p̄ legē naturalē: nec p̄ legē
scriptā posset liberari. Nimirū si post casuz statū xps
venisset: hō putasset p̄ legem naturalē se liberari po-
tuisse. Sicut si in lege moysaica venisset: p̄ illā legē se
saluatū putasset: & sic sup̄. ium putasset xpi aduentū.

Scda rō: vt dignitas xpi claresceret. Quia em̄ xps
est rex regū: & dñs dñantiū. Apo. xix. & ideo decuit
eū venire vt summū regē cuius aduentū regis solitū est
vt multū p̄conizent: multū eū ingrediētē in aliquā ciui-
tatē vel regnū p̄cedant: & multi comitent̄ ac sequant̄.
Sic de xpo sp̄ualr accipiendū deus decreuit vt multi
pp̄hete eius aduentū p̄conizātes p̄cedere debeāt: iux-
ta illud glo. ad Gal. iij. Quanto inqt̄ maior iudex
veniebat: tāto p̄conū multoz series longior p̄cedere
debebat. Et etiā multi sancti comitari d̄beāt & sequi
tur. iuxta illud Apo. vij. Post hec vidi turbā magnā
quā dinumerare nemo poterat ex oibz gētibz. Notā-
ter dicit: post hec. i. post sanctos veteris testamenti si-
gnatos. vt ibidē pz: ex oī tribu filioz isrl̄. Tertia rō
vt dñs nō tepesceret. sed in cordibus hoīz feruesceret
Nā si mor xps post hoīs casum venisset: ipm̄ bñficiū
incarnatiōis nō tā gratū fuisset. Et deniqz postea tā lō-
gissimo ductu t̄pis subsequētis vsqz ad finē mūdi ho-
mines imēiores effecti: tātū bñficiū nō recognouissent:
sic qz lumē fidei & feruor dilectōis tepuisset. iuxta illud
Luc. xviij. Cū venerit filius hoīs putas ne inueniet fi-
dē sup̄ trā: qd̄ certe circa finē mūdi erit: hoībz tepescē-
tibz ex t̄pis lōgitudine & iniq̄tate crescente: qd̄ tanto
magis accidisset si a p̄cipio mūdi vlt̄ citra xps venisset. s.
ex subsequētis tēporis longitudine. Cap. iij.

Tertia qd̄ mota ē. Utrū bonū esset debe-
ret differri incarnatio xpi vsqz ad finē mū-
di. Et diuina sapia declarauit qd̄ nō: tripli-
ci rōne. Prima rōne iusticie. qz finis mun-
di ē t̄pis iudicij & iusticie. p̄s. Cū accipo t̄pis ego iusti-
cias iudicabo. Incarnatio at̄ dei p̄tinet ad mias. Cū
ad Tit. iij. Nō em̄ ex opibz iusticie q̄ fecim̄ nos s̄z fm̄
suā miam saluos nos fecit. Scda rōne humane ma-
licie. qz in fine mūdi tā dei reuerētia q̄ morū honestas
& oīs bonitas extinguet̄. mat. xxij. Qz abūdauit iū-
qtas refrigescet charitas. Tertia rōne congruentie. qz
congruebat qd̄ sic xps dñs veniebat i mūdū vt mediator
ita decētia regia xpi req̄rebat qdā mēbroz suoz p̄ce-
dere: qdā seq̄. sicut in p̄cedētibz tactū ē. p̄pterea pp̄he-
tauit abachuch. iij. c. di. In medio annoz notū facies
illud. s. opus n̄re redēptōis hūane. Nec fm̄ petrū au-
reoli: nec nō rayneriū in sūma sua: & cōit̄ docto. alios.

Conclusio huius consilij.

Taqz cōclusus est per sa-
piētia diuinā qd̄ sūma congruentia d̄beret sic

ri h̄ incarnatio diuina: hoc est t̄pis plenitudie q̄ facta
est. s. x̄gēte mūdī vesperū sp̄s de thalamo egrede-
ret̄ xps honestissima x̄gis m̄ris clausula. put canit ec-
clesia. Et vt h̄ congruentia magis clarescat. Not. qd̄ fm̄
numez duodeci stellaz q̄s describit Jobā. in apo. c. xij.
in corona capit̄ b̄tē marie x̄gis di. Mulier am̄-
cta sole: & luna sub pedibz ei: & i capite ei corona duo-
decim stellaz. Diuina sapia circa h̄ determinauit duo-
decim congruentias: qbus veluti duodeci stellis radiat my-
steriū diuine incarnatiōis ex maria x̄gine: atqz n̄re res
paratiōis p̄ xps̄ facte. Nimirū diuina incarnatio ex ma-
riavirgine p̄cipue. xij. mysterijs circūdata decorat̄ p̄
n̄ra repatiōe: & cuilibet mysterio certa congruentia co-
pta: q̄ seriatim h̄ subscribunt̄ fm̄ cōdescētia t̄pis: an-
ni: mēsis: diei: & hore. vt pz̄ intuēti. Prima congruentia
diuinalis incarnatiōis p̄ mysterio ipo. qz sic prim⁹ hō
fuit addit⁹ sexta reuolutōe diurnali a p̄cipio creatio-
nis mūdi. i. sexto die ad d̄plemētū toti⁹ mūdi. Gen. i.
ita scds Adā xps sexta etate: sexto millenario mun-
di (fm̄ Rosinū cōiter doctores) currēte: debuit hō
fieri de⁹ verus ad totius creature p̄fectōez. Nec Bo-
naue. sup. iij. Scda congruentia filialis imaginatiōis.
qz sic de⁹ p̄ sexta reuolutione. i. sexta feria dixit̄ vo-
luit. Faciam⁹ inqt̄ hoīez ad imaginē & similitudinē n̄ram
Ita etiā feria sexta etatis & reuolutōis mūdi ipa p̄so-
na filij dei p̄ris. i. xps q̄ ē imago p̄ris & figura substan-
tie ei: dicēte aplo ad heb. i. Debuit hoīs formā in in-
carnatiōe ex x̄gie (iubēte deo p̄re) suscipere: q̄ qdem ad
imaginē dei facta ē. gen. i. Tertia congruentia mūdia-
lis repatiōis. s. p̄ xpi aduentū: qd̄ declarat̄ sic. Nam de
t̄pe q̄ creat⁹ ē mūd⁹ tres sūt positiōes siue opinionēs.

Prima ē rabbi elieser & suoz seq̄ciū dicētiū qd̄ mūd⁹
fact⁹ ē in mēse septēbris qñ fruct⁹ sūt in arboribz matu-
ri & h̄ntes semina i seip̄is. Prop̄ qd̄ scribit̄ gen. i. Et
ptulit terra herbā virētē & facientē semē. Et h̄ opinio
cōius tenet̄ ab hebreis: vt dic̄ nico. d̄ ly. sup̄ gen. Se-
cūda ē opinio rabbi iosuez suoz seq̄ciū dicētiū qd̄ mūd⁹
fact⁹ ē in mēse martij: qñ terra incipit germinare
herbas. Cūz̄ exo. xij. dic̄ dñs. Mēsis iste. i. martij:
vobis p̄cipiū mēsiū prim⁹ erit in mēsiū anni. Et aut̄
lyra videat̄ declinare ad primā opionē: tñ lib. de qōni-
bus noui & veteri testamēti dic̄ cū scda: & frā. Maro.
hāc scda opionē approbat ex eo qd̄ sol in martio itrat
primū signū celi. i. arietē: & ibi incipit cursū suū. Cū
videt̄ qd̄ in p̄cipio creatōis mūdi sol creat⁹ sit in si-
gno arietis: & p̄ dñs mūd⁹ in martio ē creat⁹. Tertia
positio de die quā oēs cōiter doctores approbat̄ ex
sacra scriptura qvz mūd⁹ cepit creati die dñico. Tūc
ad p̄positū redeūtes: pz̄ qz h̄ oia congruūt repatiōis my-
sterio: vt sic mūd⁹ creat⁹ ē fm̄ primā opionē in septēbri
ita exordiū repatiōis n̄re in mēse septēbri cepit: q̄ scilz
mēse b̄tā maria filiū dei d̄ceptura ē nata i mūdū. Et
sic fm̄ opionē scdam mūd⁹ creat⁹ ē in martio. ita in eo
mēse xps de⁹ d̄cept⁹ & passus: atqz sic mūdus repat⁹.
Deniqz sic dñica die mūdus cepit creati: sic dñica die
xps nascēs: & ipa die a mortuis resurgēs: atqz de celo
ipa die. s. dñica ad iudiciū vētur⁹ mūdū reparauit.

Quarta congruentia angelicalis nūciatiōis: qz sic i ca-
su hoīs angel⁹ mal⁹ euāvirginē alloquēdo ad d̄sensuz
culpe induxit: & sic hoīez occidit feria sexta. Ista feria
sexta bon⁹ angel⁹ gabriel⁹ x̄ginē mariā salutauit: & ad cō-
sentiēdū deo iduxit: q̄ x̄go caput sp̄s̄ d̄trinit. Qui

Libri primus

ta congruentia virginalis fecundationis. qz sic sexta feria primus ada de terra virginea (q erat terra bñdicta a deo: necdñ maledictio ex pctō incurrerat) ē creatus et format⁹: atqz in paradiso amenitatē locatus: ita feria sexta scōus ada xps de bñdicta carne virgīs marie format⁹: in paradiso virginalis collocat⁹ est. Sexta congruentia exordialis saluatōis. qz sic dñatio hoīs feria sexta exordiu supsit a femina formata eo die de la tere viri dormiētis: ita saluatio hominis feria sexta a femina maria sentiēter accipiēte xps: habuit exordiu et viro xpo dormiēte in cruce feria sexta ipa femina maria spatiēdo ad lat⁹ sub cruce stetit. et sic sal⁹ mñdi est pfecta. Septia congruentia ligni crucis suspēdōis. qz feria. vi. hora sexta ada fructū ligni decerpfit. id. feria sexta: hora sexta fruct⁹ virginalis in ligno suspēdi debuit: vt q in ligno vicerat: i ligno viceret. Octa ua manualis extēdōis. qz sic hō sexta feria: hora qz illius diei sexta man⁹ suas ad rapinā latrocinij iniq⁹ extēdit ad lignū vetitū: ita xps eadē hora iter latrones in crucis ligno man⁹ extēdit. Nona penalis mortis. qz ada mortē incurrēs ex pctō inclamat⁹ hora nona ferie sexte a deo dicēte. Adā vbi es? dum deambulare dñs in paradiso ad aurā post meridiē gen. iij. Ex q accipit fm fran. Maro. qz b fecit circa horā diei nonam ita xps in cruce pre dolore clamādo hora nona mortuus est. Decima congruentia totalis expēdōis. siue expositiōis. qz sicut feria sexta circa horā sextā nonā qñ nec penitere voluit Adā se tradidit cū tota sua posteritate i mortē et captiuitatē diabolo: ita eadē feria sexta et horis dictis xps se totū expēdit et exposuit p nostra redēptiōe qz p nobis effudit totū sanguinem etiā cordis: et corp⁹ totaliter exposuit penes atqz aīas tradidit. Undecima congruentia carceralis vel infernalis visitatiōis. qz sicut hora nona ferie sexte hō eiectus ē de paradiso i infernali carceri oīno deputat⁹ pro scelere: ita xps hora nona expirādo: mor ad carcerē infernalē descendit: scōs p̄s visitādo: et diuine visionis sue paradisu eis patefecit. Duodecima congruentia celestis reductiōis. qz sicut hō paradisu terrestre et celestē amisit: et hora nona in exulatu hui⁹ miserie ē emissus de paradiso: ita xps hora nona ascendit: et hoīes in celestē patriā reduxit. Digif magne et admirabilis de⁹. P̄ mīarū qz miro ordine sapiēz miseriōis nos redemisti. P̄ amorose Jesu quātū nos dilexisti cum te p nobis tā misericorditer exposuisti. tibi dñe laus et grātiactio in secula seculorum.

Secda pars primi libri de scōz patz desiderioz exorone p incarnationē xpi sub pcessu historico et deuoto.

Quam tuāz salutare tuū da nobis. ps. lxx. iij. scribit in psona generis humani diuinā incarnationē efflagitat. Humanū siqdem gen⁹ pctō parētis primi dñatū: multis malis erat addictū: qz erat captiuat⁹ carceri infernali deputat⁹. Itē erat in hui⁹ mñdi exilio inenarrabilib⁹ multis miserijs relegat⁹ et p̄ia celesti exclusū. Et qz nouerat qz non nisi p dei filiū q essz infiniti meriti possz liberari. put id spūscrit⁹ p ora oīz pphetaz et p figuras p̄ibus factas edocuerat: idcirco sc̄i p̄s in psona tot⁹ gñis hūani in libo clamabāt desiderātes erui: et dicebant. Stēde nobis mīam tuā. s. nos redimēdo: et salutare

Pars. ij.

tuū. i. xpm saluatōrē da nobis. Cū de b patrū scōz desiderioz orōne in p̄ti pte agēdo: tria mysteria notat. (tabim⁹.)

Primum mysteriū dñ exoratiōis.

Scōm mysteriū determinationis.

Tertium mysteriū electionis.

Articulus. s. p modum deuote historice contemplatiōis: qualiter sancti patres in limbo deū exorauerunt p liberationē p filium dei. Caplm. s.

Quam tuāz salutare tuū da nobis. Cū de b patrū scōz desiderioz orōne in p̄ti pte agēdo: tria mysteria notat. (tabim⁹.)

Exoratiōis. Circa qd fm deuotos p̄tēplari possumus. put humane imaginatiōis erigit modus: qz cū sc̄i p̄s tenerent capti in libo dyabolus sup eos tāq sup seruos volebat dñari. iuxta illud. ij. pet. ij. A q qs supat⁹ ē: ei⁹ et seru⁹ est. Mouerat tñ qz sacra scriptura p̄nūciāte: sc̄i p̄s spabāt xps vētū deū in carnē et passūz pro redemptione generis humani: s; nō aduertēs diuinū filiū: putabat qz de pati nō debuit: et hō satisfacere pur⁹ nō valet soluēdo dāna fraudis cōmisit: iō in supbia crescēs dyabol⁹ ridebat scōs p̄s in limbo. dicēs illud. s. Reg. xvij. Eligite ex vobis virū q descendat mecū ad certamē: veniatz liberet vos. Et exprobrādo di. illud malach. iij. Van⁹ ē oīs q seruit deo: et qd emolimētū qz seruīuist ei. Cū sc̄i lamētātes di. thren. iij. Pupilli facti sumus: serui dñati sunt n̄rīz nō fuit q redimeret: defecit gaudiū n̄m: cecidit corona capitis n̄rī: ve nobis: qz peccauimus. Tūc interea ada pat er gñis humani cōsolabat⁹ eos dicēs. Nunqd in eternū p̄iciet deus aut abscidet miseratōes suas a gñatōe in gñatōez? Nūc g accedā ad dñm: exorabo. Et dixerūt. Bon⁹ ē fmo quē locutus es. iij. reg. ij. Intras g ada in spū coram maiestate dei et procidēs dixit illud Job. x. Manus tue dñe fecerūt me: plasmauerūt me totūz. Et deus ait illud ps. Adā: existimasti iniq⁹ qz ero tui filius. s. qñ occupuisti similitudinē meā: arguā te: statuā d facie tuā. Tūc ada p̄territus ait intra se illud ps. Obmutui filii a bonis: et dolor me⁹ renouat⁹ ē. Accepta qz fiducia virib⁹ resumptis: ait illud scriptuz. iij. reg. vlt. Confundor facie meā leuare in celū pre magnitudine iniquitatē mee: tñ miserere mei de⁹ (vt scriptū ē per ps.) fm magnā mīam tuā. Et fm multitudinē miserationū tuaz dele iniquitatē meā. In te dñe spāui nō cōfundar in eternū: in iusticia tua libera me. Inclina aure tuā accelerauit eruas me. s. cū omī posteritate mea. Tūc astās dei iusticia ait. Quid tu ada loqris: dicēs dño. In iusticia tua libera me. Nonne decretū ē iusticie diuine vt deleant⁹ pctōres de libro viuentiū: et cum iustis nō scribant⁹: teste ps. Et itēz. Couertant⁹ pctōres in infernū: oēs gētes q obliuiscunt⁹ deū. Tu g cū pctōz sis: g iuste derelinqris in inferno cū oī tua posteritate a qua pctū dñtū ē. Territ⁹ ada fugit a facie dñi: et lachrymabilr cepit dicere illd thren. s. Ego plorāsz ocul⁹ me⁹ deducēs aquā: qz facti sunt filij mei p̄diti. Itē illud ps. Deu mibi qz incolat⁹ me⁹ plogat⁹ zc. Tūc oēs ceperūt plactū magnū: oīs marit⁹ supsit lamētū: di. illud thren. ij. Quō p̄iecit dñs de celo inclytā isrl: et nō ē recordat⁹ scabelli pedū suor. Repulit dñs altare suū et tradidit nos in man⁹ inimici. L. ij.

Qum igif pseueraret gemitib⁹: dixit inter eos David. Qsqz quo lugetis. Congregate scōs q ordinauerūt testm ei⁹ sup sacrificia: suauis enim

Articulus

em dñs miseratōes eius sup oia opa eius. His ver-
bis cōfortati collegerūt cōciliū vt de pace acq̄renda
legationē dirigerent deo suo. z elegerunt quattuor vi-
ros magne sanctitatis. v3 Esaiā: Hieremiā: Job: et
Dauid: z dixerūt. Isti sunt viri sancti quos elegit do-
minus in charitate nō ficta. Nā esaias futura rerum
in xp̄o ecclia p̄uidit dño reuelāte. Hieremias sancti-
ficatus fuit in vtero matris. Job erat vir simplex: cui
similē in terra nō inuenit deus Job. s. Dauid vero te-
stimoniū habuit: dicēte Samuele. Quēsiuit sibi dñs
virū. i. Dauid: iuxta cor suū. s. reg. xiiij. Dixerūt igit̃.
Pergatis ad dñm orātes p salute oim. Et flētes aie-
bāt. Exaudiat dñs orationes v̄ras z recōciliet vobis
ne vos deserat in tpe malo. Deus misereat nostri et
bñdicat nobis illuminet vultū suū sup nos z misereatur
nostri. His dictis: perrexerūt. **Primo** Esaias dicens
illud. c. lxiiij. Utinā dirūperes dñe celos z descende-
res: vt notū fieret nomen tuū inimicis tuis. Ecce tu
iratus es: q̄ peccauimus. z nūc dñe pater noster es:
nos vero lutū: z opa manū tuarū oēs nos: ne irasca-
ris dñe: z ne vltra memineris iniquitatis nr̄e. **Hec ibi.**
Tūc deus pater hoc audito respexit ad iusticiā. Et il-
la ait. Scriptū est p istum esaiā. c. lxxv. Recede a me:
nō appropiues mibi: q̄ imūd⁹ es. Ecce scriptū ē co-
rā me reddāz retribuāi sinū eoz iūqtates patrū v̄roz.
Hec ibi. Territ⁹ esaias z ad suos reuersus cū lachry-
mis ait illud. c. lxxv. Plāgite sup regionē desiderabi-
lem: q̄ nō est par impijs dicit dñs. **Secūdo** perit hic
Jeremias loquēs cū planctu ait illud thren. vlt. Reco-
dare dñe qd acciderit nobis: intueret respice oppro-
briū nostrū. patres nr̄i peccauerūt z nos iniquitates eo-
rū portauimus. ve nobis q̄ peccauim⁹. **Quare** in p-
petuum obliuisceris nr̄i: derelinquēs nos in lōgitudi-
nem dierū. **Conuertere** nos dñe ad te: in noua dies nr̄os
sicut a principio. **Hec ibi.** Tūc iusticia deo iubente
ait. h̄iere. xj. Tu ergo noli orare p populo isto q̄ non
exaudia in tpe clamoris eoz ad me: z in tpe afflictio-
nis eozum. Et addidit. **Nonne.** c. xv. p te scriptū est.
Si steterint Moyses z Samuel corā me nō est ani-
ma mea ad pplm istū. **Eieci** eos a facie mea. **Territ⁹**
Hieremias z ad suos reuersus: ait illud thren. ij. De-
duc. s. turba electoz quasi torrētē lachrymas p diem
z noctē: z non taceat pupilla oculi tui. Et infra. Ego
vir vidēs paup̄tātē meā in ira indignatōis ei⁹: me mi-
nauit z adduxit in tenebras z nō in lucē. **Tertio** per-
rexit Job z loquēs in amaritudine cordis sui dixit il-
lud. c. vi. Quis det vt veniat petitio mea: z qd expe-
cto tribuat mibi deus. Et iterū. **Marce** mibi dñe: ni-
hil em sunt dies mei: vsq̄ quo nō parcis mibi: nec di-
mittis me vt glutinā saluā meā: peccaui. **Quid** faciam
tibi o custos hoim: quare me posuisti p̄rū tibi fact⁹
sum mibi metipsi grauis. **Cur** nō tollis pctm meum:
z q̄renō auferis iniquitatem meā zc. **Tūc** dñs ait illud
ca. xxxviii. Quis est iste inuoluēs snias sermonibus
impit̄is z ad dep̄candū cōpositis? **Nūquid** tu irritus
facies iudiciū meū vt tu iusticeris? **Quis** em̄ resiste-
re p̄r̄vultui meo? **Quis** dedit mibi antez reddā ei⁹?
Resumptis Job viribus vt sermone molli frangeret
irā dei: dixit illud. xliij. c. Scio q̄ oia potes z nulla te
latet cogitatio. **Idcirco** me reprehendor ago p̄niam
in cinere. Et iterum. c. vi. **Uerū** ad oipotentem lo-
quar z vias meas in cōspectu eius arguam: z ip̄e erit
saluator meus. Et addidit. illud. c. xliij. **Cur** faciē tuā

abscondis z arbitraris me inimicū tuum? **Contra** fo-
liū qd vento rapit ostendis potentiam tuā: z stipulas
siccā psequeris. **Scribis** em̄ d me amantudines z cō-
sumere me vis pctis adolescentie mee. **Tūc** iusticia
ait illud. c. viij. **Ubi** quo loqueris talia. **Nūquid** de-
supplantat iudiciū z omps subuertit qd iustum est: z
qd pdest deo si iustus fueris: aut qd ei cōfers si imma-
culata fuerit vita tua? **Scriptū ē** p te. c. xxxviii. **Om-**
nia q̄ sub celo sunt mea sunt: nō parcam verbis poten-
tibus z ad dep̄candū cōpositis. **Territus** Job fugit
ad suos cū lachrymis di. **Pererat** dies in qua natus
sum: z nox in qua dictū ē. **Conceptus ē** hō: q̄re data ē
misero lux z vita his q̄ in amaritudine aie sunt. **Tūc**
oēs ceperūt plāgere dicētes illd thren. ij. **Deu** q̄ fa-
ctus ē dñs velut inimic⁹ p̄cipitauit isrl. Et infra. c. iij.
In tenebrosis collocauit nos q̄si mortuos sempit̄nos
z cū clamarem excludit orōnē nr̄am. Et itez eodez
caplo. **Nos** inique egim⁹ dñez ad iracundiā puocauim⁹
te. **Idcirco** inexcusable es: percussisti nec pepercisti
vide dñe qm̄ apuerit sup nos os suū oēs inimici. **L. iij.**

Tūc in luctu z gemitib⁹ desolati dixerūt
alter ad alterz. **Quid** amplius faciem⁹?
Quidā dicebāt. **Nō ē** ampli⁹ op⁹ vt ad
dñm mittamus. qm̄ cōpleuit dñs furo-
rē suū: effudit irā indignatōis sue: nō ad
de vt respiciat nos. thren. iij. c. **Hieremias** vero iter
eos loquēs dixit illud Thren. iij. **Ne** taceamus eo q̄
nō esset req̄es donec respiciat z videat deus de celis.
Et itez. **Per** me inqt scriptum ē eodez caplo. **In**un-
dauerūt aq̄ sup caput meū: dixi perij. s. iuocauī nomē
tuū dñe de lacu nouissimo: vocē meā audisti: auertisti
aurē tuā a singultu meoz clamoribus. **Hec ibi.** **Tūc**
z Dauid ppha ait. **Clamor ē** paup̄ez exaudiet dñs: i-
mo cōfidite sciētes p certo: q̄ iurauit dñs Dauid ve-
ritatē nō frustrabit eū: de fructu vētris tui ponā sup
sedē tuā. Dixerūt igit̃ ad eū oēs. **Perge** ḡ z tu ad do-
minūz dep̄care p nobis. **Nūc** aut z nos clamemus in
celūz miserebit̄ nr̄i de nr̄i: z memor erit testamēti pa-
trū nr̄oz. s. macha. iij. **Tūc** Dauid cepit in celū ascē-
dere i sp̄z dicere. **Aperte** mibi portas iusticie z igres-
sus in eas p̄fitebor dño. **Michael** aut archangelus
ait ad eum. **Revela** dño p me viam tuā z dabit tibi pe-
titiones cordis tui. **Respondit** Dauid. **Eructauit** cor
meum verbum bonū: dico ego opera mea regi. **Dixit**
Michael. **Clide** ne diutius graues regem sermone
plūro. **Tūc** em̄ scis q̄ vir linguosus nō diriget in ter-
ra hac. **Rndit** dō. **Lingua** mea calam⁹ scribe velocit̄
scribētis. **Tūc** angeli charitate p̄uēti ibāt ad dñm di-
cētes. **Memeto** dñe dō: z oīs māsuetudis ei⁹. Et ait
dñs. **Inuēi** dō fūm meū: oleo scō meo vnxi eū. **Et** v̄tas
mea z mia mea cū ip̄o i noie meo exaltabit cornu ei⁹.
Dixit q̄ dō ad michaelē. **Quis** dducat me ad ciuita-
tē munitā. **Introducet** q̄ p āgelūz trāsiet dñe hierar. i. hie-
chia. d. ordie i ordinē: aspiciēs loci amēitatē ait. **Quā**
dilecta tabnacla tua dñe vtutē occupauit z d̄fecā aia mea
i atria dñi. **Et** q̄ h̄itāt i domo tua dñe i scla scloz lau-
dabūt te. **Tūc** pueniēs ad thronū dei vbi sc̄a trinitas
residet: pstrat⁹ hūilr adorauit di. **Bñdicat** nos deus
de nr̄i: bñdicat nos de⁹: z metuāt eū oēs fines t̄re. **Di-**
xit at dñs. **Quid** vis vt faciā tibi. **At** ille. **Ubi** s̄ mie-
tue dñe sic iurasti dō i v̄itate tua? **Tūc** dixisti. **Clama-**
bit ad me ego exau. illū: eripia eū z gl̄ificabo eū. **Qd**
gitudie dierz i plebo eū z oñdā illi salutaui me. **Ad** te ḡ

Liber primus

dñe clamabo de' meus ne fileas a me. Exurge qre ob dormis dñe exurge ne repellas in finē: qre faciē tuaz auertis obliuisceris tribulatōis nre. Educ de carcere aias nras: vt p'siteamur noi tuo dñe. Tūc deo iubē te dixit iusticia. Mōne p te scriptū ē. Iust' dñs z iustī cīas dilexit: eq̄tatē vidit vult' eius. Iusticie lex dat vt pctōres puerant in infernū zc. At dō. Tace tu nunc iusticia: nec mibi molesta sis: qm̄ scriptū ē. Misatio nes dñi sup oīa opa ei'. Qm̄ resūpt' vīrib' dō ait dñs. Iustus qdē es dñe: z rectū iudiciū tuū: fac tū cū fuo tuo fm̄ mīam tuā. Remiscere misationū tuaz dñe me mor esto pgregatōis tue dñe: quā possedisti ab initio. Fiat mīa tua dñe sup nos: quēadmodū spauim' in te. Tūc oēs scī p'ses clamātes dixerūt. Ne remiscaris dñe delicta nra vel parētū nroz: neq; vindictā sumas de pctis nris. Tob. iij. Et qd dñe repulisti in finem: irat' ē furor tu' sup oues pascue tue. Qñde nob dñe mīam tuā zc. Ita p mīa opatiens gñi hūano dixit ad dñm. Tu exurgēs dñe misceberis sion: qz tps miserē di eius q̄venit tps. Mōne tibi dñe pprū est misere ri: magis qz tue bonitati puenit fm̄ mīam agere qz fm̄ merā iusticiā. Audiēs dō mīam loq' p se: grās agens dixit. Mias dñi in eternū cātabo. sed z genus huma nū audiēs p se eē mīam: cepit fortiter clamare. O dei mīa. o dei imēsa pietas. o dei bonitas. Misere nri dñe misere nri. Fiat mīa tua dñe sup nos zc. Exur ge dñe adiua nos: z libera nos pp' nomē tuū. Pla catus itaq; de' dixit ad dō. Glade q̄visitabovos z su scitabo sup vos verbū meū bonū vt reducā vos. hīere. rix. Prostratus dō z grās agēs dixit. Cōfitebor ti bi dñe in toto corde meo. Narrabo oīa mirabilia tua letabor z exultabo in te: psallā noi tuo altissime. Nar rabo nomen tuū fratribus meis: in medio iustoz lau dabo te. Reuersusq; dō ad suos: ait cū gaudio. Qui timetis deū laudate eū vniuersum semen Jacob glori ficate eū. Qm̄ nō spreuit neq; desperit depcationem pauperis zc. Intellexi a dño qm̄ in eternū seruabo Dauid mīam meā z testm̄ meū fidele ipsi. Tūc omnes sancti patres leti effecti: deo grās reddiderūt: eū lau dātes z dicētes. Bñdictus es dñe deus patrū nroz. Bñdictus es dñe q̄ intueris abyssos. Bñdictus es sup thronū maiestatis: z laudabilis z glīosus in sc̄la. Articulus. ij. per modum historie: qualiter determi natum est p diuinā sapiam vt hō redimā. Ubi primo ponit allegatio mie. scōo oppositio iusticie. tertio de terminatio sapientie.

Cap. i.

SEcūdū mysteriū dicitur determinationis. Grādis nēpe que stio orta est inter dei mīam z iusticiā ac veritatē de hoīs liberatōe: q̄ qdē p filiū

dei scz sapiam hoc mō determinata est. Et hāc imagi nationē ponit Berni. super Diffus est. Circa h au tē tria ptemplemur. Primo mie allegationē z pbatio nem. Nam mīa dicebat. Pūm est hōi misero per se surgē nō valēti miseri. Et h pbat plib' mōis z rōnib'.

Primo ex lege diuina.

Secundo ex lege canonica.

Tertio ex lege phica.

Quarto ex lege ciuillca.

Primo accipit ex lege diuina: qm̄ scriptum est per pphetam. Mīa dñi ab eternovsq; in eternum sup ti

Pars. ii.

mētes eū. Et iterū Nunqd obliuiscet misereri deus: aut cōtinebit in ira sua mīam suā: igit' zc. Et pfirmab at sic. Indecēs est oīno illicitū deū summe mīfīcor dē (sic oīs lex diuinaz pphete clamant) summā mīam nō ostendere. Suauis em̄ dñs vniuersis: z misatiōes eius sup oīa opa eius. ḡ inqt. Tu de' hoc sup oīa mī sericordissimū opus facere debes: teipm̄ p redēptiōe hoīs exhibēdo. Scōo pbat rōne sumpta ex lege ca nonica. qz qd semel placuit amplius displicere nō po test. extra de regu. iur. lib. vi. Deo aut placuit hoīem creasse ad hūc finē: scz ad bītudinē: ḡ reduci dōz repa rari ad eādē misericorditer post lapsum. Itē odia sē restringēda: fauores ampliādi: vt dō ibidē scz de reg. iur. li. vi. z de peni. di. s. pene. Qdīosuz aut fuit pctm̄ ader meruit penā: ideo pgruū est o dñe de' vt fm̄ tuaz mīam amplies ei feruorē clemētēz miserationis tue: in dulgendo eius pctō. Tertio pbat rōne sumpta ex le ge phica. qz vnicuiq; rei cōueniēs est illud qd cōpetit sibi fm̄ suā pprietatē naturalē: vt dic aristo. z porphi. li. devli. Propriū inqt est qd vni soliz semp puenit vt hōi ridere vel rōcinari zc. Sed deo pprū est misereri vt canit ecclesia. Deus cui pprū est misereri sp. ḡ zc. Et hoc pfirmat p exēpla naturalia. qz pietas z mīa p pria est nobilibus z magnanimis aialibus. Nobilis em̄ ira leonis pcre pstratis. Sz vsus aial iracūdis simūz aper ferocissim' parcere nozūt pstratis: idcirco pueniēs est vt deus misereat hōi pstrato p pnie humi litatē. Quarto ex lege ciuillca. qz dolus alicui' non dōz sibi patrocinarit exinde pmiū vel lucrū assequat. ff. de dolo ma. l. ne ex dolo suo lucret. Nec dōz qz con seq emolūmētū de mēdacio suo: vt. ff. de nata. rest. l. s. Sed qz serpēs fraude Adāz Eua decepit vt in serui tutēz captiuitatē eos redigeret. ideo maleficia serpē tis lucrūz emolūmētū hīe nō debēt: vinculis suis sem per hoīes detinēdo. Itē deceptis z nō decipiētib' iu ra subueniūt. ff. aduelleianū. l. ij. Clerba. z. ff. de in in tegr. resti. s. fi. Debet ergo ius diuinum subuenire de cepto homini zc.

Cap. ij.

SEcūdo circa hāc qōnis decisionē ptemple mur veritatē z iusticie opīonē. Cū em̄ ta lib' rōnib' mīa inclinaret deū p'rez ad mise radūz redimēdū hoīez: vītas obstabat di. Mīa qd tu loqris: nunqd vis me p'rez tu ei dñe de' cū sis de' z nō mētīaris. nā scriptū est. Veritas domi ni manet in eternū: p ps. Sz tu dixisti hōi. Quacūq; hora comederis: morte moriemini. gen. ij. ḡ opz qz ista snia tua stet fixa in vītate: z sic hō i morte maneat. Ad hec Mīa rñdēs ait. Mōne vbi scriptū ē. Veritas dñi manet in eternū: imēdiate pmissus ē. Qm̄ pfirmata ē sup nos mīa tua. Faciēda ē ḡ h mīa hoīvt libere tur ppter me: ne forte ipe de' videat eē imisericors: sz z tu vītas debes mibi consentire in b. Ne aut obstet vītas illius snie quā allegasti. s. Quacūq; hora come deritis morte moriemini: fiat hoc mōvt hōz moriat z quodāmō nō moriat ppter me. Moriat qdē corpa liter: cui' qdē mort' necessitatē incurrit p illā sniam: sz nō moriat morte eterna. In b em̄ mibi p'sentire dōes qm̄ scriptū ē. Nunqd in eternū p'iciet de' aut i finē mīaz suā abscedet a gñatōe i gñatōez zc. Ait vītas. Clere ti bi nō p'sentire aspez ēz crudele iudico qm̄ scriptū ē. s. cor. xiiij. Nō ē dissensiois de' sz pac. Libeat ḡ miseri hōi b mō q nō derogat vītati. Iusticia vō vides veri tatem

tate osensisse: ait ad eas. Quid facit o miazvitas nra quid de? subuertit iudiciu. Joba. xxxiiij. Scriptum est em. Justus dñs iusticia dilexit: eqtate vidit vult? ei? ps. Nō g pmittā sic hoi miseritv excludar. Justicia qppe requit vt sic scriptū ē esa. xxvj. Tollat ipi? z pctōr ne videat gliam deizc. Dia ait. Iusticia nō lis mibi dñia: s; fiat hoi mia saltē ppter me: si nō ppter Adā: qz scriptū ē p ps. Misatōes dñi sup oia opa ei? g z sup iusticiā. vñ z tu mibi debes osentire vt hō miam psequat. Justicia ait. Nō possum alr osentire nisi z mibi satisfiat. Nec decet vt de? tñ agat fm miaz sed z fm iusticiā. Fiat g mibi satisfactio de pctō hois vsq; ad nouissimū qdratē: dicēte scriptura. Amen q ppe dicorobis nō eribit inde hō nisi reddat nouissimū qdratē. Dat. v. Hoc facto tibi bñ osentire possum vt hō liberef: als ego pibo. Et vt Anf. li. i. Cur de? hō. c. xij. ait. Liberioz inqt essz iusticia si sola mia dimitteret. Dimittere qppe pctm sine satisfactioe: non est aliud q nō punire. Si aut pctm nō puni: inoz diu natūali qd dimittit: qd nō decet regnū dei. g zc. l. iij.

Tertio pteplemur circa hoc diuine sapie diffinitōez siue pconē. Nā tot dñetati bus mof: de? pī dedit oē iudiciū facere filio: sic scriptū ē Job. v. z mādauit. istō discernere. Fili? aut q z sapia dei pīs ē fm aplm. i. Cor. i. audis allegatōib? vtriusq; pī: dicit. Justicia dicit: perij si Adā nō maneat i morte. Alia aut dicit: perij si Adā miam nō psequat. Nec ē g diffinitiuā snia sup b. Fiat penaz mors bona Ade: z habebitvtraq; qd petit. Obstupuef oēs z dixerūt. Quō fiet istud cū pena sit amara z mors pctōz pessima: te ste scriptura: quō g erit bona. Iudex ait. Querat ex filiis Ade aliq; q oīno sit iustus z absq; oī pctō et originali q nō sit dign? mori: z iste moriat ex charitate z puniat p hūano gñe: cū nō sit debitor mortis z pe ne: satisfiat iusticie: z hoi mia ipede. Lucurrit g vītal z circūiit orbē terre z qsiuit si iueniat talē inocētē: z nemo est inuētus mūdus a sordē: nec infans cui? evni? dieivita sup terrā: teste scriptura: Tūc cū rediret: mia z veritas obuiauēnt sibi scz mutuo. Et qsiuit mia si i uenisset iustū. Illa rñdit. Dēs declinauerūt sil inuti les facti: nō est q faciat bonū: nō est vsq; ad vnū: teste ps. Tūc iusticia ait. Etsi iueniref talis iustus sz purus hō: quō ei? morte vel pena satisfieret fm dei iusticia de pctō hois: cū pctm hois sit infinite gūtaf. Tū qz d bonitate infinitā. Tū qz hoies infinito bono pri uauit. Tū qz qz infinita indiuidua hūani gñis in potētia corrupit: sic patuit pte. i. hui? libri. ar. ij. c. ij. i me dio. Dis aut hō pur? finiti est meriti. igit zc. Tūc ait diuina charitas. Quicqd in hac re ptedat: b est iudiciū de? fiat hō iustissim? z absq; pctō: z ex charitate satisfiat fm merā iusticiā sua penaz morte p hoie Sicq; mierz iusticie satisfiat: z cū b charitas dei infinita manifestabit: cū sic de? hoiem dilexerit z lauerit eū a pctis suis in sanguine suo. Sup hac snia pacata est iusticia z osculū pacis dedit mierz charitati: z tūc iusticia z pax osculate sūt. Tūc de? pī ait. Dia in sapia fecimus: mūdū creādo. sic oia in sapia. i. in filio faciem? mūdū reparādo. Ait filius. Ecce ego: vt fiat ista mia charitas: iusticia z veritas in pmissione. In capite q ppe libri scriptū est de me vt facerē volūtatē tuā. Et sic determinatū est vt filius dei sit hō: p incarnatiōem q

eius z passionē liberet hō. D igit aia fidelis. D xpi sanguine redēpta: vide quāta charitate deus te amauit: vide quāta eius mia erga te extitit: quanta bonitas: vt ipe p te pctōz voluerit in seipō satisficere z cū resurgere nō posses: ipe p te subleuādo seipm subiecerit. Exinanīuit p te semetipm z formā serui accepit q pctā tua ipe ptulit in corpe suo: vt pctis mortua iusticie uiuas. D gratiosissima diuine sapie diffinitio vt deus sit hō cuius passione redimat hō. D felix culpa (inqt greg.) q talē meruit habere redemptorē. D benignissime deus tibi qd p his referam? laudis z grā rñactōis: Si millesies nos p te impēderem? minimū esset ad id quod tibi ex equo debemus p tampio dono z beneficio immenso.

Articulus. iij. qualis conditionis debuit eligi esse mater deiz dñi Jesu xpi.

Tertium mysterium dici

tur maternalis electionis. Circa qd p otinuatōe historie pcedētis possumus pteplari q postq patrib? scis inotuit q dei fili? de sua mīe sua plectissima incarnari deberet: p filio imito: dixerūt adinuicē illud. ij. reg. i. Quēramus inqt nūc adolescētulam xginē speciosā q stet corā regez seruiat eizc. Talē inquā q digno suscipiat hospitio deñ nostrū: nec in ea inueniat qd oculos sue maiestatis offendat: ne forte inducat sup nos maledictionem p bñdictōe gēi. xxvij. Tūc inter eos Job dixit qd scriptū ē. c. xj. Forsitā vestigia dei compēdemus z vsq; ad pfectū oipotētē repiemus: excellior celo est z vñ cognoscem? q. d. Nō possumus nos istud p oia pfecte scire quōtz quāt? pfectiōibus dei mater debeat fulgere. sz hec ad sapiam dei ptinet declarare. Exurgens q; Jesus filius sirach qz Ecclesiasticus appellat: dixit qd scriptū est. c. i. Dis sapia a dño deo est. arenā maris z pluuię guttas z dies scli qs diuine sapie cui reuelata ē z astutias ei? qs agnouit: Cū est altissimus creator oīm omps z dñans de? ipe creauit illā scz virginē matrē suā. i. creandā puidit ab externo z mult? pfectiōib? decorādā seqtur. Ipe sol? vidit z di numerauit z mēsus est z exaltauit eā sup oia opa suaz sup oem carnē fm datū suū. Nec ibi. Dixerūt itaq; Mittam? g ad dei sapiāz legatū vt doceat nos qlis p ditiōis eē debeat: z quāt? fulgere debeat ornatib? pfectionū ipa q digna ē eligi in matrē dei. Miserunt igit dō qvenies ait ad diuinā sapiāz. Dñe ad te pfugi. doce me facē volūtatē tuā: qz de? me? es tu. spūs qppe tu? deducet me i terrā rectā: ppter nomē tuū dñe uiuificab me i eqtate tua. Scio em qz btūs quē tu erudieris dñer de lege tua docuer? eū zc. Doce g me tuā volūtatē de mris eligēde p ditiōe. Rñdēs qz diuina sapia ait illō deus. vj. Obsua z audi q ego loqr tibi hodie. Ip sa qppe xgo q deñ debuit pcipe: debuit eē semia amicta sole charitat? z luna mūdane istabilitat? sub pedibus ei? p pteptū oīs frenoz. z i capite ei? corona duo decī stellaz: qz duodeci p ditiōib? nobilitatis debuit fulgere z gliari: q sequunt i trib? qternarijs disticta. Prim? qternari? accipit ex pte corpis. Scōs ex pte aie. Terti? ex pte vtriusq; Nā ex pte corpis obuit eē Primo formosissima. Secundo nobilissima.

Liber primus

Tertio de David stirpe regia.

Quarto nomine Maria.

Secundo ex parte anime debuit esse.

Primo a peccato purissimo.

Secundo virtutibus adornatissima.

Tertio sanctitate excellentissima.

Quarto dono dei perfectissima.

Tertio ex parte vtriusque debuit esse.

Primo virgo castissima.

Secundo voto Joseph consecrata.

Tertio viro desponsata.

Quarto in Nazareth comorata. Capitulum. i.

Prima itaque stella que gloriatur beatam virginem dei for-
mositas. Ipsa enim debuit esse et fuit homo pul-
cherrima corpe et anima iuxta illud Cant. iij.
Tota pulchra es amica meorum. Circa quod que-
ritur. Utrum congrua erat dei matrem esse pulcherrimam pul-
chritudine corporali. Arguitur quod non. quia in matre christi nil
debuit esse devanitate. sed fallax gratia vana est pulchritu-
do puer. vlti. que ipsa non debuit esse pulchra. Preterea
pulchritudo in femina est occasio periculi. Unde eccl. ix.
Virgine ne aspicias ne scandalizeris in pulchritudine
ei. Et iterum. Propter speciem mulieris multi perierunt.
Sed beatam virginem oibibus debuit esse causa salutis et nulli causa perditionis. que
non debuit esse pulchra corporali. Preterea deus in incarna-
tione maximam debuit ostendere humilitatem iuxta illud phil.
ij. Exinanivit semetipsum formam sui accipiens. sed maior
est humilitas carne accipere de deformi quam de pulchra. que
mater dei debuit esse deformis. Ad hanc questionem respondetur
quod mater dei non debuit esse deformis: sed pulcherrima
etiam corporali pulchritudine. Et hoc pluribus ratio-
nibus que ponit magnus Alber. super Diffus. c. ca. xliij.

Primo ratione figuracionis.

Secundo ratione designationis.

Tertio ratione assimilationis.

Quarto ratione virtutis laudabilioris.

Primo in qua ratione figuracionis. Figura enim siue fi-
gura habet de similitudinem cum signato. sed omnes mulieres pro-
figurantes matrem christi fuerunt pulcherrime: sic claret de be-
ster coniugata. Judith vidua. Rachel et rebecca virginibus: testatur scriptura sacra. Secundo ratione designationis
scilicet interioris pulchritudinis. Nam per pulchritudinem exte-
riori ducit intellectus ad interiora. quia nobiliori et pul-
chriori anime debet nobilitas et pulchritudo corporis. Nam materia
et forma debet esse proportionata secundum philosophum. iij. li. de anima. Unde
et corpus humanum nobilitas et pulchritudo est omnibus corporibus
totum propter unionem ad animam nobiliores et rationales. Cum ergo
beata virgo fuerit perfectissima pulchritudo anime:
debuit esse et perfectissima post christum pulchritudo cor-
poris. Tertio ratione assimilationis. Nam philosophus. iij. li. physici.
dicit quod natura est vis insitativa: filia ex filibus procreans.
Nisi ergo natura erraret vel impediret filius erit filius privatus matris
Sed quoniam filius benedicti virginis christus fuit et debuit esse pul-
cherrimus: iuxta illud david. Speciosus forma pre fili-
liis hominum. Nec potest impediret hic currere: cum nascitur
christus de matre sine preconcepto operante: cuius perfectissima se-
mens. que sic filius fuit pulcherrimus: ita et mater. Non enim poterat
bona fructus malos facere et e converso Math. vij.

Quarto ratione virtutis laudabilioris. Beata enim virgo fuit
castissima et eius castitas laudabilissima. sed laudabilior est
castitas in pulchra. Sic ergo alie sancte virgines laudantur de
pulchritudine corporali quoniam coniuncta est spirituali: putant enim ec-

Pars. ii.

clesia de quibusdam dicit. Pulchra facie sed pulchrior fide
beata esset. Ita beata virgo omni laude dignissima multo ma-
gis debuit commendari de castitate in summa pulchritudine
corporali. Qualis autem pulchritudinis erat patebit infra
li. v. pte. ij. ar. ij. p. totum. Ad argumenta in oppositum.
Ad primum respondetur secundum eundem Alb. ubi super quod beata sola cor-
poralis pulchritudo vana est. non autem quoniam coniuncta est spirituali
quia tunc virtus commendabilior redditur: ut patebit. Ad secundum
dicitur secundum eundem ibidem: quod corporalis pulchritudo in suo genere
bona est: sed mali quoniam per se scandalizant et occasione peri-
culi accipiunt. Scandalum autem malorum vir vel nuncius cauere
potest. Nam in deo que summe bonum est mali scandalizant: quoniam
demonstrant et danant in dei iusticia que optima est scandaliza-
tur teste ps. Supbia eorum que te oderunt ascendit semper
boni autem sancti edificant. Talis ergo occasio mali siue sca-
dali passim non evitatur bonam naturam habentibus: sed culpa pa-
tientis propter hoc non debet dimitti quod bonum est et congruum: sicut
nec propter malorum scandalum dei iusticia dimittenda est. Respondetur
etiam ad hoc dicitur quod pulchritudo beate virginis nulli occasio
malorum scandalorum fuit. quia per se bonam esse. ipse spiritus sanctus replet
virginem precauebat ne unquam ab aliquo occuparetur: ut latius
dicitur in alijs libris. Ad tertium dicitur quod non fuit congrua ta-
lis humiliatio deo que humilitatem castitatem matris mi-
nus commendabile redderet et minueret. Nam neque laudes
dignum opinio iudicaret: si virgo deformis humilis es-
set quasi despectavis virgo permaneret. Nec alber.
ubi super. Patet ergo quod beata virgo fuerit pulchra. Ca. ij.

Secunda stella dei nobilitas. quia beatam virginem fuit
et debuit esse homo nobilissima. Et hoc secundum alios.
ubi super. c. lv. pluribus rationibus. Primum ratione ex-
altationis. Ipsa enim debuit exaltari super
omnes homines et angelos. que debuit super omnes humilior et
humilior esse. Sicut dicit bernardus. Nobilior et commendabilior
est humilitas in nobili quam ignobilis abiectione. Ut igitur di-
gna sit super omnes exaltari: debuit nobilitate generis fuisse
quoniam maior et laudabilior eius virginitas foret. Nam aug.
dicit quod nunquam beatam virginem fuisse super omnes choros exaltata nisi
fuisse super omnes homines humiliata. Secundo ratione proportionis
quia enim ut dicitur eccl. xij. oculus aial diligit sibi simile. et secundum philosophum
simile applaudit simili. Unde reges de stirpe regia voluit ac-
cipere sibi sponsas. et nobiles de nobili. Cum ergo christus deus sit
infinite nobilitatis: quia a patre nobilissimo. scilicet deo eternali ge-
nitus: genitura dignissima. igitur debuit et matrem proportionem
ter nobilem habere. Tertio ratione gratificationis. quod ut dicit bernardus.
Servitia ingenua sunt gratiora. sed beata virgo debuit fuisse
re dei filio. quod magis sint gratiora eius filia: debuit esse igitur
magis spectabilis genere. De hac eius nobilitate latius
lib. xj. parte. ij. c. i. ar. i. Capitulum. iij.

Tertia stella que gloriatur dominam nostram dei david gloriositas
Nam mater dei debuit esse de stirpe david regis. Unde
(ut scriptura testatur) ipsi david facta est promissio
de christo: iuxta illud ps. Juravit dominus de veritate non fru-
strabitur enim de fructu ventris tui ponam super sedem tuam. Unde et
esa. xj. c. Egredietur virga de radice iesse: que quidem fuit pater david
et flos de radice eius ascendet etc. Proinde angelus annuncians
beate virgini christum: dixit de eo. Dabit illi dominus deus sedem david
patris eius. sed Naco. d. ly. intelligendo de temporalis sedem regno
david: christus non sedit super sedem david: imo istud negavit coram pi-
lato ioh. xvij. di. Regnum meum non est de hoc mundo. Quod ergo
hic angelus de regno spirituali celesti: quod figuratum
fuit per regnum temporale david: sicut et celestis hieru-
salem per temporalem etc. Claret ergo quod beata virgo
fuerit

fuerit de Dauid stirpe regiar a deo electa. Cap. iiii.

Quarta stella dī noīis dignitas. Nā mater dei debuit noiari h̄ noīe dignissimo maria qz agruēti? p h̄ nomē exprimit ei? virginalis et dignissima conceptio q̄ p qdēq; aliud nomen. Cū bern̄. sup. Diffus ē. dic. Loqmur pauca de h̄ noīe maria qd̄ iterptat̄ stella maris qd̄ m̄rīvirgini valde agruēter adaptat̄. Ip̄a nāq; aptissime fideri cōparat̄. qz sic sine sui corruptōe fid̄ emittit radiū: sic sine sui lesione virgo pturūit filiū. Nec fideri radi? minuit suā claritatē: nec virgini fili? suā integritatē. Ip̄a nāq; est stella nobilissima ex iacob orta: cui? radi? vniuersus orbē illuminat: cui? splēdor etiā p̄fulget in sup̄nis et inferos penetrat. Nec ber̄. Merito igit̄ a stella nomē accipe debuit m̄r̄ dei. qz sic erat p̄phetatū nūe. xxiij. V̄r̄et̄ stella ex iacob. Et qz magis ei? virginali conceptioni agruit. De hoc h̄ pertransseo breuiter. qz latius. li. vi. tractaturus sum de eo. Cap. v.

q Quinta stella in ordine ⁊ p̄ia scōi q̄ternarij d̄r
puritas. Mā ip̄a b̄ndicta virgo q̄ dei m̄r erat
eligēda: debuit eē virgo purissima ab oī pctō
imaculata: sic hoc p̄dictū est Cant. iij. Tota pulchra
es: ⁊ macula. s. pcti nō est in te. Rō. qz nō decebat dei
m̄rēz eē alicui⁹ pcti contagione maculatā. Mō em̄ ha
bitat de⁹ i aīa vel corpe subdito pctis sap. i. Hic an̄s.
de cōceptu virgi. c. xviij. Decebat vt c̄ceptio illi⁹ hoīs
ex m̄re fieret purissima tāta puritate q̄ sub deo nequit
maior: intelligit: cui de⁹ p̄r suū vnigenitū quē de corde
suo genuit eq̄lē sibi: ita dare disposuerat: vt esset vnus
⁊ idē dei fili⁹ ⁊ virginis fili⁹: ⁊ quā ip̄e fili⁹ sp̄aliter si
bi m̄rēz eligebat: ⁊ de q̄ sp̄ū sc̄ctūs opatur⁹ erat vt ex ip
sa d̄cipet⁹ ⁊ nasceret⁹ ille d̄ q̄ p̄cedebat. Hec an̄s. L. vi

SExtra stella q̄ gl'iat dei m̄r d'virtuositatē
Debuit em̄ m̄r dei eligi talis vīrgo q̄ fo
ret vīrtutibus adornatīssima: qm̄ de ip̄a
scriptū ē eccl. xiiij. In me oīs grāvie z
vītāt' in me oīs spes vīte z vītut'. Rō.
qz Bern. dīc. Quātūlibet te affliges: quātūlibet te
crucies: nō dabit tibi copīa suī dñs vīrtutū: nisi fueris
vīrtutib' adornat'. Cū ḡ de' nulli nisi vīrtuoso copiaz
suī tribuat: seq̄tur qz b. vīrgo dei m̄r cui se de' in filium
tribuedū disposuerat esset vīrtutib' dcoratīssima. Pro
indez fm̄ aug. ac bern. btā vīrgo p̄r' in aīa q̄ in corpo
re o vtero cōcepit saluatorem p̄ fidē: spēs: z charitatē.
Que vīrtutes si in ip̄a non fuissent: de' in ei' vterz nō
venissz. Debuit etiā sup̄ oēs eē humilīma: qz deī amī
sit p̄rīa femīna eua p̄ supbiā. ḡ ip̄a iuenire debuit toti
generi humano per humilitatem. Et idcirco ip̄a teste
in suo cātico. Respexit dñs humilitatem ancille sue.
Luc. i. De ei' vīrtutibus qbus floruit dīcetur li. vii.
parte. ii. ar. iij. per totum. Cap. vii.

Eptima stella dī sc̄ritas. Nā debuit eē sc̄rita
 te excellētissima q̄ deū gigneret: vtpote q̄ sup
 oēs sc̄tōs choros erat exaltāda. Maiorem
 g̃ grāz sc̄tificationis etiā in vtero sue m̄ris debuit h̄re
 dei m̄r: q̄ q̄cūq; sc̄tūs: q̄m̄v̄t dīc̄ Damasco. ip̄a a nul
 lo illustrium debuit supari q̄ pre oib⁹ debuit exaltari.
 Et hoc etiā ostēdi pōt ex scripture serie. p̄s. Sc̄tifica
 vit tabernaculū suū altissim⁹. Et itēz. Elegit eā de⁹
 p̄elegit eā. g̃ pre alijs sc̄tificavit. Sc̄do ex fide. qz qd
 alijs ē cōcessuz: tāte virginī nō ē negatū. sz fm fidē Jo
 hānesz h̄iere. sūt. in vtero sc̄tificati. g̃ multo mag⁹ brā

virgo dei m^r debuit sc̄tificari. Mā s^m Arist. ij. topi^c.
Si ei cui min⁹ videt̄ inesse inest: z ei cui mag⁹. Si enī
fui xpi p̄dicti s̄ sc̄tificati: multo magis ei⁹ m^r p̄cellen
tius ē sc̄tificata. Gl̄n bern. i epla ad canonicos lugd.
dic. Aduto q^d copiosior gr̄a sc̄tificatōis in ip̄az descē
dit q̄ nō solū ip̄i⁹ ortū sc̄tificauit s̄z etiā eā ab oī pctō i
munē custodiuit. Nec ille. De hac sc̄rificatione lati⁹
 li. v. parte. s. ar. ij. per totum. Cap. viij.

li. v. parte. s. ar. ij. pr totum. Cap. viij.
Et aua stella dñi pfectōis sublimitas. Debut
 em talis eligi in dei mñez: q̄ foret dei dono p
 fectissima: oī grā plena: vt de ei plenitudine accipiat
 vniuersi: q̄tin⁹ dicere valeat illō eccl. xxiij. In me oīs
 grā uiez veritat⁹: in me oīs spes vitez virtut⁹. Trāsite
 ad me oēs q̄ cupiscit⁹ me: ⁊ a gñatōib⁹ meis adiple
 mini. Decreuit ḡ diuina sapiat ea q̄ eligeret⁹ i mñem
 iquātū talis: ess⁹ tā pfecta q̄ pfectior eē n̄ possit. Cir
 ca hoc q̄rit⁹. Utrū de⁹ potuerit ipaz facere pfectiores
 vel meliorē q̄ fec⁹. Rñdet⁹ fm thom. s. scrip. sentē. di.
 xxij. ar. ij. Et itez. s. pte sūme. q. xxvij. ar. vs. concor.
 Alexā. de ales. q̄ pfectū est cui nil addi pōt de bonis
 tate: ⁊ btā virgo in quātū dei mñ est talis. Vz em deus
 oēm creaturā in pfectiōe accidē tali possit in īfinitū fa
 cere meliorē: in pfectiōe tñ essentiali nō pōt facere me
 liorē. Clerbi grā. Nō pōt facere q̄ternariū maiorē. qz
 si fieret maior iā nō ess⁹ q̄ternari⁹: s; ali⁹ nūer⁹. qz vni
 tas addita in nūeris variat speciē: fm aristo. Sic a si
 mili: s; de⁹ potuerit btām virginē vt dei creaturā vel vt
 mulierē facere meliorē in pfectiōe accidē tali: tñ nō po
 tuit facere vt esset melior mñ ⁊ melioris filij mñ ⁊ ordi
 nata ad mai⁹ bonū. Ita q̄ his trib⁹ nō pōt aliqd fieri
 meli⁹. s. hūanitatē xpī: btitudinē creataz btā virgie. qd
 pz qz hec tria hñt quādā dignitatē īfinitā ex bono ī
 finito qd de⁹ est. Nā hūanitas xpī hz dignitatē īfini
 tā ex hoc q̄ īncta ē diuinitati q̄ ē īfinitū bonū: ⁊ btitu
 do creataz hz dignitatē īfinitā ex hoc q̄ ē dei fruitio
 ⁊ btā virgo ex hoc q̄ est mñ dei: ⁊ ex hac pte nō pōt eis
 aliqd meli⁹ fieri. sic non potest aliqd melius esse deo.
 ¶ Hec thomas. Cap. ix.

Mona stella in ordinez p̄ia tertiū q̄ternarij dī
virginitas. **M**az dei genitrix debuit eēvirgo
castissima corpeꝝ aīa. **Q**d p̄z. **P**rio r̄aucte
esa. vij. c. **E**cce virgo concipietz pariet filium: r̄voca
bit nomē ei⁹ emanuel. i. nobiscū de⁹. **S**cdo p̄z **E**roni
bus plurib⁹. **P**rimo q̄dē. qz nō fuit cōueniēti⁹ dei
fili⁹ h̄ret aliū patrē q̄ deū: ne dei p̄is dignitas ad pa
trē aliū trāfferet. **S**cdo vt sic verbū eterni patris
q̄d est fili⁹ dei nascit ab eo sine oī corruptiōe: sic r̄vers
bū in n̄ro corde absq; cordis corruptiōe cōcipit z pdu
citur. Ita ad oīdēdū puritatē filij dei nascēt: debuit
a m̄re virgine absq; m̄e r̄z carnis corruptiōe cōcipi z na
sci i carne assūpta a verbo. **T**ertio qz nō ocebāt vt
x̄ps q̄venerat alioꝝ pctā tollere. **J**oh. i. **E**cce agnus
dei: ecce q̄ tollit ptā mūdi: ipe cū culpā veniret i mūdū
dū p cōcubitū z corruptiōez nasceret. **Q**uarto pp̄
finē icarnatōis. **N**ā x̄ps iō icarnat⁹ ē vt hoīes i filios
dei nasceret. **R**enascūt āt filij dei: nō ex volūate car
nis: neq; ex volūate viri: s; ex deo. i. dei virtute. **C**ui⁹
rei signū appere debuit i ip̄a cōceptiōe x̄pi ex m̄re vir
gine. vt aug. di. li. d̄ sctā virginitate. **H**ec b. tho. iij. par.
sūme. q. xxviii. ar. i. **D**e his latius li. viij. par. i. per to
tū. **T**ertio p̄z hoc ex figuraz similitudinib⁹. **N**ā virgitas
m̄ris dī p̄figurata ē i rubo ardēti q̄ n̄ d̄burebat. exo. iij.

Liber primus

Itē ezech. xliiij. in porta templi q̄ clausa phibet z. nō apiet: qm̄ dñs egredit p̄ eā. Et in mult̄ alijs: de quib⁹ cā breuitat̄ h̄ p̄trāseo. libro q̄ sup̄ lati⁹ dicitur. Ca. x.

Decima stella qua gliaf̄ dei genitrix dīvo-
ti religiositas. Nam ea debuit eligi in dei
matrē q̄ nō solū esset virgo absolute: sed et
virgo voto p̄secrata. Qd̄ oñdīf. Primo
ex aucte bñ scz augustini. libz. de sc̄a virginitate: vbi
sic dīc. Annūciāte āgelo maria rñdit. Quō fiet istud
qm̄ virū nō cognosco. Qd̄ p̄fecto nō diceret nisi sevīr
ginē aīvouisset. Scdo oñdīf rōne. qz ginitas i ma-
tre dei p̄cellēter pollere debuit. sz magis est laudabi-
lis virginitas sc̄a vel p̄servata ex voto. sicz cetera p̄se-
ctionis opa magis sunt laudabilia ex voto. p̄pter qd̄
p̄s. hortat̄ advotuz di. Clouete z reddite dño deovro
oēs q̄ in circuitu ei⁹ offerit munera. q̄ dei mater debuit
ex voto offerre deo suā virginitatem. Sz di. Quō btā
virgo votū virginitatē emittere ausa est: cū h̄ in lege ve-
teri phibitū erat. Cū exo. xxiij. Nō erit ifecūda: nec
sterilis in terra tua. Rñdet q̄ btā virgo habuit virgi-
nitatē trib⁹ modis. P̄mo in desiderio. Nā ante q̄ in
carnatio filij dei ab āgelo sibi annūciaret virginita-
tē simplr z absolute nō vovisset q̄ nō licebat. Rñd: qz
tpe legis oportebat gñationi insistere tā viros q̄ mu-
lieres: eo q̄ ex illo pplo xp̄us expectabat fm̄ carnis
originē nascitur⁹. Habuit tñ virgo tñc tps virginita-
tē in desiderio: eā sub p̄ditiōe vovuit. s. si deo placeret:
volūtatē suā z desiderii diuino committēs arbitrio.

Scdo btā virgo habuit virginitatē in facto. qz post
q̄ sibi innotuit h̄ deo fore acceptū. s. vt virginitatē vo-
ueret aīq̄ ab āgelo sibi denūciaret z aīq̄ a Ioseph
despōsaret absolute virginitatē vovuit. Tercio ex cōi
bñplacito. Nā post q̄ fuit despōsata: ipa sil̄ cū spōso
suo ex cōivolūtatē bñplacito ac p̄sensu virginitatē votū
emisit. Nec b. tho. iij. p. sūme. q. xxviij. ar. iij. Ca. x.

Decima stella qua gloriā dei genitrix
dī spōsi p̄bitas. Debuit q̄ppe talis in dei
matrē virgo eligi q̄ esset despōsata viro p̄
bissimoz castissimo noīe ioseph. Et h̄ ostē-
ditur fm̄ alber. vbi sup̄. ca. l. rōnibus pluribus.

Primo ratione p̄figurationis.

Scdo rōne interpretationis.

Tercio rōne testificationis.

Primo rōne p̄figuratōis. Nā nō p̄gruebat vt spon-
sus btē virginis p̄figuraretur p̄ aliq̄e q̄ extiterit ma-
ritus p̄ carnalē copulā: cū ip̄e sine carnali copula san-
ctū coniugium cū virgine p̄xerit: virgo coniūgē virgine cu-
stodiuit: z ministravit filioz matri paterno affectu sin-
cero. Cū lz Hester figuravit btām virginē: nō tñ de-
cui vt eius spōsus p̄figuraretur p̄ Asuer. vt sic spon-
sus dñe nre Asuerus debuerit noīari: qz inter Asue-
rū z Hester carnalis copula fuit. Silr eadē rōne licet
Sara gignēs filium p̄ter naturā in monte imolādū te-
neat figurā dñe nre q̄ genuit filium p̄ naturā in cruce
imolādū. Non decuit tñ vt eius sponsus abraā noīe-
tur: qz inter abraā z sarā carnalis copula interuenit. z
eodē mō de Rebecca z Isaac ac alijs filibus. Sz de-
cebat vt istud coniugium z ip̄e sponsus btē virginis p̄fi-
guraretur p̄ Ioseph in sui fidelitate z castitate erga
vxořē dñi sui ac mysterioz reuelatione: p̄curatōis cō-
missione: cibi p̄servatione z terre p̄latione. Cū Ber.
sup̄ Diffus est: dīc sic. Quis z qualis fuerit iste spō-

Pars. ij.

sus Ioseph: memēto silr z illius magni p̄iarche vendi-
ti in egyptū: z scito ip̄z istud vocabulū nō solū sortitū
fuisse: sz castimoniā adeptū: innocētīā z grām p̄secu-
tū. Si qdē ille Ioseph vedit in egyptū dño suo fides
suas: dñe sue noluit p̄misceri. Iste herodianā inuidiā
fugiēs: in egyptū xp̄z portās: dñam suā dñi sui matrē
virginē z ip̄e p̄tinēs fidelr custodiuit. Illi data est in-
telligentia mysterij somnioz. Isti datū est participes
esse celestij sacroř. Ille frumēta suavit nō sibi soli sz
z oī pplo. Iste panē viuū de celo suādū accepit sibi et
toti mūdo. Nō ḡ dubiū qn̄ fidelis z bon⁹ hō fuerit iste
Ioseph cui mī dñi saluatoris despōsata extitit. Nec
ille. Scdo rōne interpretatōis siue significatiōis. no-
minis. qz Ioseph interpretat̄ augmētū vel incremētū:
qd̄ optime ip̄i p̄gruit spōso marie. qz p̄ hāc despōsa-
tionē quātū ad se: quātū ad primū z quātū ad deū q̄
plurimū sublimat⁹ fuit virtutū z p̄cipue castitatis au-
gmēto. Nam z ip̄e castitatē vovisse creditur cū coniūge
virginē: sic dīc aug. li. de coniugali bono. Itē auct⁹ fuit
fame celebritate: hoīm reuerētīā z dilectione: ac matrē
dei familiarit̄ ate. Tercio rōne testificationis: vt scz
ip̄e Ioseph spōsus castus testis esset z custos castita-
tis beate virginis. De hoc infra eo. lib. pte. vi. ar. iij.
ca. i. latius habes. Cap. xij.

Dodecima stella q̄ gliaf̄ btā xgo dici-
tur habitaculi p̄claritas. Nā in p̄clara
ciuitate nazareth habitare d̄buit btā vir-
go dñi xp̄z p̄cipet: vt ipleretur illd̄ p̄phe-
ticū esa. xj. Egrediet̄ xga de radice ies-
se: vbi fm̄ veritatē hebraicā habet: z nazare⁹ de radice
ei⁹ ascēdet. Cū z mat. ij. scribit p̄ p̄phas eē dictū: qm̄
nazare⁹ vocabit̄ nomē ei⁹ zc. De h̄ lati⁹ infra eo. li. pte
vi. ar. i. ca. iij. habet. Ne em̄ plixitas tediū generet: h̄
breui⁹ p̄trāseo. Et vt reuertamur sic cepam⁹ i hac pte
p̄cedere ad modū historicū quē si placuerit tenere po-
tes p̄ oēs dictas stellas p̄cedendo tāq̄ si sapia dei p̄
dictas oēs auctes z rōnes adductas docuerit dauid
interrogātē. Jā igit̄ his habitis possum⁹ p̄teplari q̄
dauid gr̄as egit de bona informatōe dī. Vere magn⁹
dñs nr̄ z magnavirt⁹ ei⁹: z sapie ei⁹ non est nr̄er. Dia
in sapia fecisti dñe: ipleta est terra possessiōe tua. Re-
uersus q̄ ad p̄res: ait cū gaudio. Cātate dño cāticus
nouus: qz mirabilia fecit. Notū fecit dñs salutare suū
in p̄spectu gētium reuelauit iusticiā suā. Exposuit qz
oēs p̄ditiones p̄missas quas debuit h̄re dei genitrix
Tūc sc̄i p̄res cōi p̄silio miserunt dauid ad nazareth
vt videret si aliquā talē possit repire. Cōspiciēs q̄ in
spū btā virginē mariā despōsatā Ioseph virginē pul-
cherrimā esse z oī grā plenā: dixit ad eā. Audi filia z
vider z inclina aurē tuā z p̄cupiscet rex decorē tuū: qm̄
ip̄e ē dñs de⁹ zc. Rñdit maria. Paratū cor meū para-
tū cor meū: cātabor psallā i glia mea. Dauid igit̄ acce-
dēs ad dñz ait. Inueni locū dño: tabnaculū deo iacob
Surge dñe in requiē tuā: tu z arca sc̄ificatiōis tue.
Tūc de⁹ p̄ misit angelos ad vidēdū btām virginē quā
dauid p̄mēdauerat. Qui veniētes ad eā: dixerūt inter
se. Nec ē q̄ nesciuit thoz in delicto: habebit fructū in
respectōe aīaz sc̄arū sap. iij. Et regressi p̄mēdauērūt
eā in domo summi regī: laudātes eā dicētes. Qd̄
pulcra est casta gñatio. s. btē xginis: cū claritate oīs
virtutis z gr̄e. Immortalis est em̄ memoria ei⁹ q̄ z apd̄
deū nota ē z apd̄ hoīes sap. iij. ca. Intuēs ḡ de⁹ pater
cam

ea dilexit ea ait illud sap. viij. **H**ac amauit q̄sui sp̄o
sam mihi assumere ea: et amator factus sum forme illius
Deniq; dei fili? intues ea ait. **H**ec requies mea in se
culū scilicet hic habitabo qm̄ elegi ea. Et sp̄s sanctus dixit
Quod ea me puenire in b̄ndictiōib? dulcedis. **R**eque
scet q̄ sup ea sp̄s dñi sapiet intellect? rē. **E**sa. xj. Et
tūc decreuit de? vt mittat angel? ad ea q̄ saluet ea no
uo munere ditādā: et eius assensum requirat q̄ facto dei
filiū inuētiū suscipiat. **D**avid q̄ regressus cū gaudio
ad patrē ait. **E**xultate deo adiutori nro iubilare deo
iacob. **D**ēs q̄ sc̄ti p̄res in laudē virginis assurgētes
cecinerūt dicētes. **T**u gl̄ia hierlm: tu honorificentia
ppli nri: idcirco eris b̄ndicta in eternū. iudith. xv. Et
nos igit charissimi quāta possum? deuotōe deū i gl̄ia
sue dignissime genitricis collaudem? ei gr̄as p tanto
b̄nficio agētes clamem? vt nobis gr̄a et gl̄ia donetur.

Tertia pars et Sermo tertius primi libri agit de an
gelica nūciatiōe siue missione. Et circa h̄ qualiter ap
paruerit b̄tēvirgini angel? et quali dignitate.

Missus ē angelus gabriel

Ma deo i ciuitatē galilee: cui nomē nazareth:
ad virginē desponsatā viro cui nomē erat io
seph de domo dauid: et nomē x̄ginis maria **L**u. i. Si
p̄missa charissimi p̄sam? sacri euāgelij verba: cōpim?
q̄ maxima cordis deuotiōe venerari debeam? sc̄m ga
brielē archāgelū missus a deo ad b̄ndictā virginē. **M**i
mirū ex trib? p̄cipue q̄libet legat? reddit multū cōmē
dabilis et dignissima reuerētia suscipiendus. **P**rius q̄dē
ex mittētis dignitate. **S**c̄do ex negocij p q̄ mittit ar
duitate. **T**ertio ex p̄sōe ad quā mittit maiestate. **S**ic
p oia ip̄e angel? gabriel multum nob reddit amabilis
pariter et venerabilis. **T**ū qz mittit a summo oīz crea
toze deo infinite dignitatis. **T**ū qz in negocio super
oia arduissimo diuine incarnatōis nobis q̄vtilissimo
mittit. **T**ū qz qz ad b̄ndictā virginē mariā: celi reginā
et mūdi dñā mittit salutādū: q̄tū ip̄o annūciāte dei
filiū in virginē descendat vterq; visitet nos oriēs ex al
to. **S**ic q̄ppe inuere qm̄ philomena canit dulcis p̄sue
uit ros celestis descendere. ita cum hec celestis philo
mena v3 gabriel cātū illū melliflūū v3 **A**ue gr̄a plena
cecinit: dei fili? e celo inuētz virginis descendit p nre
salut opatōe. **P**ropterea euāgelista **L**ucas in verbis
sacri euāgelij h̄ tria de isto sc̄tissimo gabriele. enūciat
dicēs. **M**issus est angel? gabriel a deo. **E**cce mitten
tis summa dignitas. qz a deo. **I**tē ad virginē desponsa
tā viro rē. **E**cce ip̄i? p̄sone ad quā mittit sublimitas.
Tādē in sequētib? clarescit rei p q̄ missus est arduitas
sc̄z incarnatōis diuine sic p3 in p̄cessu x̄boz ei? ad x̄gi
nē b̄ndictā platoz. **D**e hac igit angelica missiōe et an
nūciatōe loq̄ itēdētes: tria mysteria notabim? p fmōe
Primū mysteriū gelice annūciatōis siue missiōis.
Sc̄dū dñi mysterium qualifice operationis.
Tertium dñi mysterium dignifice obseruatōis.
Articul? prim? q̄ mysteriū diuine incarnatōis dñi
it annūciari x̄ginē p angelum gabrielē. **C**ap. i. s.

Primū mysteriū angelice

missionis et annūciatōis. **C**irca qd̄ q̄ttuor
p̄cipue occurrūt q̄ōnes. **P**rima vtrū ne
cessariū ē p̄gruū fuerit incarnatōis mysteriū b̄tēvirgi

ni annūciari. **S**c̄da qd̄. **U**trū h̄ dñica annūciatio p
nūciū t̄mō angelicū debuit fieri. **T**ertia qd̄: de q̄ or
dine debuerit angel? ad virginē p hac annūciatōe mit
ti. **Q**uarta qd̄. **U**trū p̄gruū ē gabriel inter oēs āge
los debuerit p hac annūciatōe faciēda eligi. **A**d pri
mā qd̄ōnē q̄ q̄rit. **U**trū necessariū fuerit et p̄gruū icar
natōis mysteriū b̄tēvirgini annūciari. **A**rguit q̄ non
qz de? cū sit p̄pinq̄ssim? h̄ūane mēti: q̄ sol? imēdiate illa
b̄tē aie: vt dic̄ augu. nō videt q̄re necessariū fuerit aliq̄
mēdiate dei aduētū virgini b̄ndictē annūciari. **I**tem
ista incarnatio dñi p̄nunciata erat olim p p̄phas. **U**n
esa. vij. **E**cce x̄go p̄cipiet et pariet rē. q̄ nō erat necessa
riū fieri p angelū. **I**n dñi ē diuine scripture auctas
et diuine puidētie ordo q̄ nil incōgruū admittit. q̄ cō
gruū fuit annūciari. **A**d qd̄ōnē igit r̄ndet: q̄ necessa
riū erat annūciare b̄tēvirgini q̄ ip̄a essz x̄pm p̄ceptus
ra pluribz rōnib? fm̄ thō. iij. scripto in iaz. dist. iij. ar.
i. et itez. iij. pte summe. q. xxx. ar. i. necnōz fm̄ alber. su
per missus est. ca. i. **P**rius vt virginis intellect? eru
diret et illustraret. **T**ū ei mēs deo vicinior sit et itimior
q̄ corp? nō decebat vt dei sapia ei? vterū inhabitaret si
ne h̄ q̄ mēs ei? p̄i? fidei lumine et cognitōe sūme sapie
resplēderet. **E**t iō p̄i? debuit mēs ei? intelligere et co
gnoscere qd̄ in ea fiēdū erat (qd̄ p annūciatōez factus
est) anq̄ carnē p̄cipet. **U**n aug. lib. de verbis dñi: sic
dicit. **B**eatior est maria p̄cipiēdo fidē x̄pi q̄ p̄cipien
do carnē x̄pi. **E**t subdit ibidē. **M**aterna p̄pinq̄uitas
nihil marie p̄fuisse: nisi felici? x̄pm corde q̄ corpe ge
stasset. **H**ec ille. **S**c̄da rō: vt virginis affect? et actus
acceptaret. **M**a de? nō diligit coacta fuitia s3 sponta
nea. vt dic̄ aug. iuxta illud p̄s. **C**olūtariē sacrificabo
tibi et p̄fitebor noi tuo dñe qm̄ bonū est. **U**n b̄tēvirgo
cū singulariter et excellēter in dei fuitiū eligeret quez
vtero portauit: lacte aluit: brachijs baiulauit: decuit
vt ei? obsequiū volūtariū angelo nūciāte requireret: ad
qd̄ se paratāz p̄optā obtulit dicēs. **E**cce ancilla dñi.
Tertia rō: vt virginis p̄sensus exprimeret. **S**i em̄
in matrimonio corporali requirit exp̄ssus p̄sensus mul
to magis in matrimonio spiritali cum sit maior cōiū
ctio mētis q̄ carnis. **E**t ideo vt ostenderet esse quod
dā sp̄iale m̄rimonium iter dei filium et humanam natu
rā igit p annūciatōez angeli expectabat p̄sensus vir
ginis loco toti? humane nature. **I**dcirco aug. in fmo
ne de natiuitate beate marie dic̄. **B**eata maria sc̄m
oē captiuū: tuū dep̄cat assensum. **T**e dñā mūd? sue si
dei obsidē fecit. **N**oli morari virgo nūcio festinanter
r̄ndeverbū et suscipe filiū: da fidē et senti virtutē. **E**cce
inq̄t ancilla dñi fiat mihi s3 verbū tuū. **H**ec mora: vir
ginalē thalamū ingredit x̄ps. **H**ec ille. **Q**uarta rō
addit fm̄ alber. vbi sup. vt de? mag? honoraret et hō
instrueret. **M**a de? in hac annūciatōe honorabat quan
tū ad potētā in eo q̄ angelos ministros habuit. et qm̄
tū ad sapiāz i eo q̄ mod? nre liberatōis mō p̄ditōis di
recte obuiāuit cū x̄ginē p āgelū bonū docuit: sic āgel?
mal? virginē euā decepit. **I**tē hō instruit ad deuotōez i
eo q̄ h̄ūana natura abiecta deoz āgelis iūmica: a deo
prior p āgelū salutāt. et i h̄ et de? honorat q̄ntū ad bo
nitatē q̄ ex h̄ resplēdet ac charitatē. **D**eniq; ex h̄ hō i
struit ad fidē: ad obediēdū deo et ad h̄ūilitatē exēplo
b̄tēvirgis. **E**t p h̄ p̄missa p3 r̄nsio ad primū argumētū
i dñi. **A**d sc̄dā aut r̄ndet fm̄ eūdē **T**hō. vbi supra q̄
licet p̄phetia p̄destinationis complet sine nostro ar

bitrio causante. nō tamen sine nostro arbitrio pſentitē
te. Et sic patet. Caplm. ij.

Secūdo q̄rit̄. Utrū hec dñica annūciatio
tūmō p angelicū nūciū debuerit fieri. Vi
det̄ q̄ debuerit annūciari v3 p aliquē pphe
tā. q̄ incarnatio xpī notificabat̄ z pñcia
bat̄ inveteri lege p homies v3 ppbas z p̄iarchas. ḡ z
ipsi btēvirgini debuit nūciari p ppbetā. Preterea su
perior nō d3 instrui p inferiore. s3 btā dgo supior fuit
angelis. q̄ deo acceptior ḡ nō debuit sibi p angelum
cōceptio annūciari. Itē pfirmat̄. q̄ summis ange
lis sit reuelatio imediate a deo ppter ipoz dignitatē
sed mater dei est sup oēs exaltata. ḡ videt̄ q̄ imedia
te sine dī angelico nuncio sibi debuit fieri reuelatio a
deo de incarnatiōis mysterio. Preterea btā virgo
ex lumine fideiz grē cognoscebat deū incarnādūz cre
debat hoc fidelissime q̄ ad hoc in vtero erat sc̄ificata.
Ideo nō videt̄ q̄ p angelum b̄ sibi debuerit reuelari.

In dñi ē dispositio diuine sapie. sic testat̄ sacra scri
ptura. Misus est (inqt) angel⁹ zc. Ad qōnē rñdet̄
fm tpo. vbi sup art. ij. necnō fm Alb. vbi sup ca. ij.
q̄ mysteriū incarnatiōis nullus hoim debuit btēvirgi
nūciare. q̄ inferior est recipe a supiorib⁹ illu
minatiōez. vt dic̄ Dionysius de angelica hierar. S3
nullus hoim fuit btā virgine supior q̄ oēs ppbetas z
sanctos pcellebat lumine grē z merito sanctitatis. ḡ
zc. Z3 aut̄ btāvirgo fuerit etiā angelis supior fm ac
ceptionē diuine pdestinatiōis. z quātū ad dignita
tē ad quā diuinitus eligebat̄: erat tñ eis inferior quā
tū ad statū: qm̄ ipa in statu pñt̄ vite erat: angelivero
in statu patrie. Nec miz hoc. q̄ etiā ipe xps rōne pas
sibilitat̄ vite paulomin⁹ est ab angelis minorat⁹. S3
tñ q̄ xps fuit viatorz cōprehēsor quātū ad cognitio
nē diuinorū nō indigebat instrui: sed mater dei nōdūz
erat in statu cōphensorum. z ideo de diuino pceptu
erat p angelum instruendaz annūcianda. z hoc qua
druplici ratione.

Primo ratione diuine ordinationis.

Secūdo rōne angelice restorationis.

Tertio rōne mundicie virginalis.

Quarto rōne future vtilitatis.

Primo rōne diuine ordinationis: vt sc3 seruaretur
ordo quē deus statuit qv3 diuina mediātib⁹ angelis
quoz officiū est nūciare hoibus paderent̄ z annuncia
rentur. Et hec est regula diuine ordinationis sicut di
cit̄ Diony. iij. ca. angelice hierar. Diuinum inqt̄ Je
su benignitatis mysteriū angeli primū edocti sunt p
terea p ipos ad nos grā cognitiois trāsuiit. Nec ille

Secūdo rōne angelice restauratiōis. Sic em̄ perditio
humana initiū lumpsit ex hoc q̄ dyabolus allocutus
est mulierē ita (vt dic̄ Beda) agruum erat vt p hu
mane reparatiōis exordio angelus virgine alloquat̄:
q̄ reparatio angelice ruinez humane cōis erat. Ter
tio rōne mūdicie virginalis. Cū hiero. in fmo. assūm
ptiōis marie sic dic̄. Bene angelus ad virgine mittit̄
q̄ semp est angelis cognata virginitas: pfecto in car
ne pter carnem viuere nō terrena vita est sed celestis.

Quarto rōne future vtilitatis. q̄ ille annūciabat̄ q̄
est rex oim hoiz z angeloz: cuius natiuitas sicut in sa
lutē erat hoiz itaz i reparatiōez āgelice ruine. Et ideo
deciuit̄ tā hō q̄ angel⁹ in annūciatiōe mysteriū exhi
beret. Nec tpo. z alber. Ad argumētū primū iōnū

patebit ex pmissis. rñsio. Et filr ad scōz z eius pſirma
tionē patebit rñsio. q̄ l3 mater dei erat supior dignis
tate: nō tñ quātum ad statū. Ad vltimū rñdet̄ fm al
ber. q̄ l3 btāvirgo fidem incarnatiōis habuit: verūta
men ex humilitate cordis sui nūq̄ cogitauit se ad tale
mysterium sublimādā: z ideo ab angelo debuit p̄s
moneri. Caplm. iij.

Ertio querebat̄ de quo ordine debuerit an
gel⁹ ad annūciā dñi mitti. Videt̄ em̄ q̄ dñi
mō. q̄ summa nūciabat. Ex q̄ videt̄ q̄ Ba
briel fuerit summus z de summo ordine sc3
seraphin. Ad hāc qōnē breuiter rñdet̄ q̄ q̄ aliq̄
putauerint gabriele esse de sūmo choro: ex eo q̄ sum
mū mysteriū. s. incarnatiōis ad plenū scierit̄ z annūciaue
rit: tñ cōis ecclia sonat em̄ fuisse de choro archāgeloz
z nō de seraphin vel alijs supioribus. Nā z cōiter ga
briel archāgelus appellat̄. Cū iste angel⁹ nō fuit de
summa nec de media hierarchia: sed vt phabilius vi
det̄: fuit de medio ordine infime hierarchie q̄ est ordo
archāgeloz. Et b̄ ostendit̄ fm tpo. vbi sup necnō al
bertūz plerosq̄ alios doctores pluribus rationib⁹.

Primo ratione vtilitatis.

Secūdo rōne communitatis.

Tertio rōne pprietatis.

Primo rōne vtilitatis. Cū em̄ xps nascebat̄ vt ior
dinatiōez q̄ in angelis acciderat repararet: decuit vt
in sua pceptione ordo ille celestis hierarchie marie ser
uaret̄. vt sc3 summi angeli mediātib⁹ infimis hoies il
luminaret̄. Et ideo Gabriel p quē virgo illuminabat̄
erat de infima hierarchia. **Secūdo** rōne cōitatis. Ut
em̄ tñ mysteriū ess3 cōius: decuit vt inferior gabriel nū
ciar̄: qv3 de infima esset hierarchia. Cū em̄ inferior
res angeli agāt id qd a supiorib⁹ recipiūt z nō ecouer
so dñi inferiores angeli nūciāt annūciatio p supiores
z inferiores explet̄ qd nō ess3 si supiores imediate an
nūciar̄. **Tertio** rōne pprietatis. Decuit q̄ppe or
dinē celestis hierarchie in hac annūciatiōe obſuari:
vt sc3 summi angeli mediātib⁹ infimis hoies illumina
r̄t. s3 q̄ nō decuit vt de infimo ordine. s. angeloz ali
qs mitteret̄ ad annūciādū. rō. q̄ ad illos. s. āgelos p
tinet dirigere actus alicui⁹ hois q̄ ad ipz singulariter
vel q̄ tñmō ptinet. vñ āgeloz pprietas ē minima nū
ciare: sic dic̄ greg. in moralib⁹. Cū agnuebat̄ vt de or
dine archāgeloz q̄ ordo est sup ordinē angeloz mitte
ret̄ aliqs. s. gabriel. Tū ppter p̄cipuū honozē btēvir
ginis q̄ sup cōes erat viatores. Tū ppter archāgeloz
pprietatē. q̄ ad archāgelos ptinet dirigē act⁹ hois q̄
i totā multitudinē redūdāt. Cūz archāgeli dicunt̄ ab
archos qd est princeps: q̄si p̄cipales angeli. Qz ḡ cō
sensus btē virginis q̄ p angelū req̄rebat̄ erat act⁹ sin
gularis p̄sone in multitudinis immo totū hūmānū gñis
salutē redūdās. idcirco ad annūciādū virgini req̄reba
tur vt mitteret̄ angel⁹ de ordine archāgeloz. Si aut̄
absolute pet̄ vel q̄ris. Utrū iste angel⁹ fuerit summ⁹.
Rñdet̄ fm tpo. vbi supra q̄ nō fuit summ⁹ simplr. q̄
nec de sūma hierarchia: nec etiā de media hierarchia
fuit. Pōt tñ dici sūm⁹ duob⁹ mōis. P̄mo q̄ credibi
le ē q̄ fuerit sūm⁹ in ordinē archāgeloz. **Secūdo** q̄ sūma
id ē incarnatiōez deiz salutē hūmānū gñis annūciavit. Et
sic exponit greg. i omel: d̄ cētuz oim⁹. Huic etiā snie
scordat bern. ita dicēs. Putem⁹ angelis p̄esse archā
gelos q̄ sūt p̄scij diuinorū secretorū: q̄ nō nisi ob p̄ci
puas z

Articulus

puas et maximas causas mittunt: ex quibus ille magnus archangelus gabriel missus legit ad mariam ob causam quam utique maior esse non potest. *Hec ille.* *Cap. iij.*

Quarto querebat. Utrum congruet inter omnes angelos per hac annunciationem faciendam debuerit gabriel eligi? Uidet enim quod non datur ratio quare iste potius eligatur quam alius angelus vel archangelus: cum quilibet eorum bene potuerit annunciare huiusmodi. Itē videtur quod ob reuerentiam beatę virginis debuerit mitti plures archangeli ad salutandam annunciantem. In scripturis ē euangelium. Ad quoniam igitur rē dē f. m. alb. vbi sup. c. xvij. quod multi angeli non debuerit mitti ad hanc annunciationem. quia multitudo repugnat arcano mysterio. non enim est arcanum quod multis ē cognitum. nec ē tā familiariter amabiliter intimatum quod per multitudinem reuelatum. Et sic soluit secundum argumentum in dñm factum. Itē f. m. eundē alber. ibidē. et Tho. vbi. s. nulli alteri angelo ita congruebat facere hanc annunciationem sic gabriel. Itō quod huic officio nomē gabrielis sup. oia congruebat. Nam hoc nomē gabriel tripliter interpretatur f. m. greg. et Hiero. Primo sic. Gabriel. i. virtus nra deus. Et huiusmodi summe congruebat. quia virtute diuina debebat concipere virgo: non humana. Secundo interpretatur gabriel. i. fortitudo dei. et huiusmodi etiam summe congruebat ad ostendendum quod opus incarnationis erat per dei fortitudinem nunciandum. Primo quod fortis. s. angelus missus ē propter fortē. s. xpm: quod dicit ps. est deus fortis et potēs. Secundo quod fortissimum sup. oia opa erat opus incarnationis. Fortius quippe maioris virtutis erat deū fieri hominem quam ex nihilo creasse mundum: cum deus plus distet a qualibet creatura quam creatura a nihilo. Tercio quod fortis missus ē pro fortē. s. dyabolū ad debellandum. Et id fortitudo dei gabriel annunciare debuit virginī xpi aduentū. Tercio interpretatur hoc nomen gabriel. i. confortauit me deus vel confirmatio dei. Et hoc congruebat quia per eius annunciationem confortari debebat cor virginis. Marię confirmari ad credendum etc. Ubi cum turbata esset angelus dixit ei. Ne timeas Maria inuenisti etc. Ubi igitur fidelis aia videat quod ratio nabilis sit fides catholica: videat quod miro ordine diuine sapie firmata sit fides ista salutifera: cui deseruit ois ratio: ois sciat ars: adeo ut nil incongruum: nil falsum possit huic verissime fidei vel irrationabile admisceri. Agnosce igitur verum dei filium esse xpm et securus esto credens in ipsum.

Articulus. ij. Qualiter angelus gabriel apparuit beatę virginī in tpe annunciationis. *Cap. i.*

Secundum mysterium declarandum dicitur qualiter apparitiois. i. qualiter facta sit apparitio angeli gabrielis circa beatam virginem. Circa quod quattuor considerationes occurrunt.

- Prima de angeli ingressione.
- Secunda de virginis occupatione.
- Tercia de eius de virginis situatione.
- Quarta de angelivisione.

Prima consideratio de angeli ingressione. Qualiter videtur angelus gabriel clausum oratorium benedictę virginis ingressus fuisse: vtrum ianuis clausis intrauerit: vel ostium orationis aperit? Ad quod breuiter respondet f. m. alber. vbi. s. xij. sic dicitur. Credimus inquit angelum clausis ianuis intrasse: et bene potuisse propter nature sue subtilitatem assum-

II

pti corporis etherei qualitate. Nam ut dicit aug. Angeli assuunt sibi corpora in quibus apparere de purissimo ethere. ergo potuit ianuis clausis intrasse. Ubi et beatus sup. missus ē. dicit sic. Suspiciamus non ē quod apertum angelus inuenierit virginis ostium: cui nimirum in proposito erat fugere homines frequentia: vitare colloquia: ne orationis silentium perturbaretur. Hec ille. Denique huiusmodi etiam mysterio congruebat ut videtur angelus clausis ianuis ingrederetur oratorium: quatinus per hoc significaret quod dei filius cuius incarnationem annunciat clauso virginis utero ingrederetur et nasceretur. iuxta illud ezech. xliij. Porta huiusmodi clausa erit: et vir non pertransibit per eam: quoniam dominus deus ingreditur et egreditur per eam. *Cap. ij.*

Secunda consideratio de beatę virginis prout occupata: quod scilicet actibus erat benedicta virgo tunc in oratorio occupata: et quod ageret angelus eam repperit. Ad quod breuiter dicit f. m. doc. quod quadruplici actu erat occupata.

- Primo legebat.
- Secundo contemplationi insistebat.
- Tercio lachrymando suspirabat.
- Quarto deuotissime orabat.

Primo quippe legebat sanctos libros prophetarum veteris testamenti in quibus erat promissio de christo ut tradit a deuotis doctoribus pie creditur quod tunc legebat illud esa. vij. ca. Ecce ego percipiet et pariet filium et vocabitur nomen eius emmanuel. Tantaque deuotione mouebatur ut ex intimis medullis cordis dicere cogere. De preteritis nostris: utinam videre saltem mereretur ipsam virginem quam conceptura ē filium tuum: totam me in eius seruitium mancipare: oia relinquens ei: vestigijs adherere: putas ne uidebo illam virginem ei filium? Utinam saltem semel admitteretur: ut in illius filij redemptoris et saluatoris gremio humani: puuli nati: oscula ruere possem brachijs amplexusque dulci circumplectere valere: et ei fuitia deuota impendere etc. Secundo contemplationi diuine insistebat. Nam f. m. alb. sup. missus est. erat tunc benedicta totaliter eleuata ad familiaritatem diuinam. quam tota replebat dulcedine gratie: tota gratificabatur et tota glorificabatur: et quanto magis eleuabatur in cognitione dei: tanto magis descendeabat ad sui humilitatem: indignam se reputans vel ad minimam dei familiaritatem. Et id non mirum quod oratio tam humilis penetrabat celos: quoniam scriptum ē. eccl. xv. Oratio humilium penetrat: et non discedit donec aspiciat altissimus. Tercio lachrymando suspirabat. Pie nepe creditur cum multis suspirijs in ipsa hora annunciationis desiderasse filij dei aduentum per gremio humani redemptore. Si enim abraha desiderauit videre diem christi. Si omnes sancti et prophete voluerunt desiderio magno christi aduentum: multo magis Maria. Quarto deuotissime orabat. Ubi beatus sup. missus ē dicit. Ingressus ē angelus in secreto cubiculo ubi clauso super se ostio orabat. Ergo preter in abscondito.

Si enim conceptio precursoris fuit preannunciata patri suo per conceptum in sacrificio: multo probabilius ē quod conceptio saluatoris annuntiata fuerit virgini in deuotionis oratione actualiter exstiti. Tunc enim ut credo per solito feruentissimam vnguenti spiritus sancti delibuta: ac dulcedine gratie consolata: humiliter meter corde deuoto: lachrymantibus oculis et vultu ad celestia eleuato: dicebat. O clementissime deus quod bonitate tua mundum creasti: angelos ac homines ad imaginem tuam fecisti: misere homini iam perditum: api celos et descende. Veni obsecro deus piissime ueni: ne respicias peccata hominis sed me tue multitudinem quam te repromissisti patribus nostris veterum et hominibus liberaturus. Hec et his filia orate ecce angelus

domini astitit et lumine refulsit in habitaculo virginis. Ca. iij.

Quarta consideratio occurrit de benedictione virginis prout sita est. Utrumque postulat prout erat cum angelus advenit: aut sedebat: aut genuflexerat: vel stabat. Ad quod idem alibi ubi s. c. lxxij. dicit. Credimus inquit beatam virginem in adventu angelum inclinasse genibus et elevari puris manibus: eiecit in celum oculis: ad presens miramur in incarnatione filii sui devotissimas preces cum lacrymis fudisse: angelum venientem reverenter assurrexisse: quod hec ad honestatem pertinebat. sicque per turbata de nova salutatio: capite inclinato humiliter stetit. Nam hoc modo in picturis consuevit per totam ecclesiam figurari coniugis. Tandem quod precepta annunciationis credendo in ea consensisse: et quatenus impleri non dubitasse. Accursum flexis genibus in terram elevari oculis in celum ac manibus. ex intimo corde eripientibus pre gaudio lacrymis devotissime flagitando dixisse. Fiat inquit mihi secundum verbum tuum. et sic deum pariter et homines concepit. Et iste modus positio et situs eorum est qui de manu angeli. i. sacerdotum suscipiunt dominicum corpus ad altari. Nec aliter. Ca. iij.

Quinta consideratio de angeli visione a beatissima. s. virgine. Utrumque beatam virginem viderit corporali visione istum angelum sibi apparet: vel utrum angelus sibi appuerit corporali vel tantum intellectuali liter. Tu possis arguere quod ista filii dei incarnatio debuit ab angelo visione intellectuali annunciari. Et non visione corporali: quod visio intellectualis est melior visione corporali. Nam illi qui visione intellectuali christum viderunt beati pronunciant. Job. xx. Beati qui non viderunt. s. corporali: et crediderunt. Qui autem visione tantum corporali viderunt christum: sicut phylas et crucifixo res non credentes eum esse deum: non beatificantur: cum melior sit visio intellectualis: debuit appere intellectuali propter huius incarnationis perfectio. Preterea visio intellectualis videntes non perturbat nec stupefacit. s. huiusmodi corporalis. Cum canit de ipsa beatissima virgine. Expavescit ergo de lumine. s. melius fuisse quod a tali perturbatione mens eius fuisset preservata. quod debuit appere visione intellectuali. In domum est doctorum sententia. Cum augustinus in quodam sermone inducit beatam virginem sic dicens. Venit ad me gabriel archangelus facie rutilans: veste coruscans: incessu mirabilis. Nec autem non potuit pertinere nisi ad corporalem visionem. ergo talis visio angelus beatissime virginis appuit. Ad quoniam igitur rident secundum theodorum. iij. parte summe. q. xxx. ar. ij. Et itez. iij. scripto sententia. di. iij. ar. j. quod ista incarnatio divina non debuit nunciari ab angelo visione intellectuali: sed corporali. Et hoc triplici ratione.

Primo ratione maioris similitudinis.

Secundo ratione celsitudinis.

Tertio ratione maioris certitudinis.

Primo ratione maioris similitudinis. Nam annunciatio debebat proportionari ei qui annuntiabat. Annuntiabat autem missio visibilis filii dei in mundum. Sic ergo deus qui est invisibilis carne visibilis debebat assumere. sic angelus qui est invisibilis: in carne visibilis debuit appere. Secundo ratione originalis celsitudinis. Fuit enim conveniens virginis dignitatem. ut sic ipsa non solum mente sed etiam carne debebat christum concipere. sic et angelus sibi appere debebat non solum mentali sed etiam visione corporali. ut non solum eius intellectus sed etiam sensus delectaretur. Tertio ratione maioris certitudinis. Nam corpora seu sensibilia manifestiora et certiora sunt nobis quam ea quod visione imaginaria apprehendimus. In his quippe quod visibilia cernimus minus decipimur. Et ideo mani-

festiora et certiora essent beate virgini ea quod annuntiabantur: angelus corporali visione debuit appere. Ad obiecta ergo rident secundum eundem theodorum. ibidem. Ad primum dicitur quod quicquid visio intellectualis ex se sit melior corporali: tamen utraque sit efficacia est quam altera propter naturalitatem humane cognitionis ad sensum. Cum ergo utroque oculo christum viderunt sicut apostoli: magis beatificantur. Lu. x. Beati oculi qui vident quod vos vident et cetera. Beata autem virginis ergo modo vidit angelum. s. et visione intellectuali: et cum huiusmodi corporali. Ad secundum ridentur secundum origenem. super Lu. q. dicitur. quod angelus apparuit sciens humanam naturam et precipue virginem esse fragilem: perturbationem fragilitati medetur confortando. Cum tamen zacharie quod Marie post perturbationem dixit. Ne timeas. Et propter hoc deum vel legitur in vita sancti Antonij. Hoc est difficile bonorum malorumque spirituum discretio. Si enim post timorem successerit gaudium: a domino sciamus venisse auxilium. quod securitas anime prout maiestatis indicium est. Si autem incussa formido permauerit: hostis est qui videtur. Nec beatus theodorus ubi. s. d. ita quod anima mea contemplantur nunc quod domina mundi lacrymosis oculis: facies serenam per tua salutem totius humani generis redeptionem deprecatur ut dei filium mittat. Contemplantur quem admodum subito clausis ianuis angelus cum lumine ingenti ingreditur et genuflexo ipse salutatur. Contemplantur quem virgo expavescit: et assurgens angelo puoluto ad genua ipsa humiliter et devote capite dimisso divina nuncia auscultans astat. Quia anima mea ingredi in cor benedictionis virginis: in cor in quo divina gratia plenius: in cor tante domine tue virtute dei genitricis in quo omnis consolatio tua: omnis dulcor: omnis suavitatis tua consistit et spes vitae ac salus tua manet. Ingredere inquit et vide quod sentiat: quod de tanto lumine expavescat: sed de dei suavitatem dulcescat. Auduit tenore verborum nuncius terre pre novitate insolite salutatiois exultat letabunda. quod salutatur ab omnino creatore deo: et quod tanta tanti ac a tanto salutatio nunciata digna se reputare ignorat. Gaudet de aspectu angeli. Letatur quod mater dei efficitur: et domina celorum et angelorum regina perficitur. O felix Maria quanto digna es honore qui deum meruisti suscipere quem totus orbis nequit comprehendere. Quis extimare valeat o domina quanta nunc dulcedine cor tuum redundabat: cum dulcissima angelus beata ex deo tuo quem super omnia amabas suscipiebas: cum tibi dei filium promitti audiebas: te super omnes benedicta fore auscultabas: et gratia plena esse te sentiebas. Utinam tunc affuissemus genibus puolutis cum angelo coram te domina precidissemus: utique te exorasset et dixissem. O gloriosissima domina excelsa super sidera: ecce quanta tibi gloria annunciat: ecce quatus tibi filius promittitur: ecce quanta per te mundo totius utilitas acquiritur. Et ergo non li morari ergo beatissima rident angelorum suscipe dei filium in tuo sacrosancto utero. Recordare domina quod per nobis peccatoribus tu es electa sis dei mater vera: noli ergo unquam oblivisci nostri: suscipe nobis sis dei genitrix ergo: regina celorum totius mundi imperatrix et peccatorum advocata ut per te nobis detur celestis gloria Amen.

Articulus. iij. quibus modis et aditibus dignissimis angelus annuncians beatissime virginis conceptum appuit. Ca. s.

Ertium mysterium de claradum dicitur magnifice observatio. Mirum de omnipotens piissimum decrevit ut angelus gabriel in sua legatione ad honorem benedictionis virginis et sacratissime conceptio. xij. honorificos siue dignificos modos obsequaret quantum et hac annunciatione ipsa

ipa btavirgo gauderet gliare hīs. xij. dignificis cōditōib⁹ z modis tāq̃ fulgore corone. xij. stellaz. **P**rimo qdē decreuit deus z voluit ut angel⁹ in sua apparitione obseruaret quattuor modos z cōditiones honorificos siue dignificos vt v3 apper⁹ dberet ipi xgini

E Primo in humanali specie.

E Secdo in virili decore.

E Tertio in iuuenili etate.

E Quarto in habitus sui radiositate.

Secdo quattuor in salutatione: vt scz

E Primo reuerendissime salutare.

E Secdo dignissimo noie nominare.

E Tertio de diuino pfortio cōmendare.

E Quarto de summo priuilegio magnificare.

Tertio qd decreuit deus qttuor alios modos dignificos obseruari in huius legatiōis executiōe: vt videlz

E Primo de grā asscuraretur.

E Secundo sibi filius dei pmitteretur.

E Tertio de subuentiōe spū sancti instrueretur

E Quarto ad p̄sentiendum deo induceretur.

Primus itaqz mod⁹ dignific⁹ quē obseruare debuit angel⁹ ad honores btē xgis z ei⁹ pceptōis q̃ tāq̃ prima stella xgo bñdicta gliat: dī humane speciei apparitio. **U**bi qrit. Cū cōueniēter angel⁹ debuit appere btē xgini in humana specie magis q̃ i alia. Circa qd possis arguere qd debuit appere in specie serpētina qz dicit Bern. qd mod⁹ repatōis dūbit fieri p̄siliis mō p̄ditio nis. Sic q̃ silitudo fuit in h̄ q̃ femina p̄didit: femina saluauit. Ita debuit eēz in h̄ silitudo: vt sic angel⁹ malus in specie serpētis decepit. itaz angel⁹ bon⁹ in specie serpētis debuit eē nūcius repatōis. **P**reseauide tur qd debuit appere in specie colūbina. qz dīa dīis curant: vt dīc greg. omel. de martyrib⁹. q̃ si deceptio fiebat p calliditate serpētina: illuminatio debuit fieri p simplicitatē colūbinā. In dīu est cōis. doctorz to tius ecclie snia: qvbiqz figurat. **G**abriel p hac annūciatiōe in specie hūana in q̃ credit appuisse. Ad qd nē rñdet fm alber. vbi. s. c. xx. qd angel⁹ apparēs xgini debuit apparere in hūana nō alia specie. Et hoc pueniebat. **P**rimo rōne dignitat. qvz dīc arist. li. i. de aialib⁹. **H**ō ē dignissimū aialū. Sed qz ista appitio fuit p̄plemētūz dignissima oim apparitionū. Si ergo alie apparitiōes angeloz in veteri testō fiebāt i specie humana: vt p3 de abrae facta appitōez p̄siliib⁹. multo magis ista debuit fieri in specie digniori. s. hois. Secūdo rōne p̄formitatis. qz humana species p̄formior erat ad xpī incarnatiōez. Cūz matthe⁹ euāgelista eo qd plura scripsit de incarnatiōe dei homis: inter aialia euāgelistas figurātia h3 faciē hois. Cōueniēs g̃ erat qd sic annūciabat p angelū de⁹ fieri hō. ita angelus in hūana specie apperet. **T**ertio rōne illuminationis. **B**tā em xgo sensibilr ab angelo illuminari debuit. **I**lluminatio autē sensitua ad cognitiōez fit mediāte locutiōe. g̃ mediū illuminatōis debuit eē locutiū. s3 nullū sensitūū est locutiū nisi hō. g̃ debuit venire in specie hūana: i nulla alia. vtpote sic nobilissimū itellectiūū erat qd illuminabat eā interi⁹. s. de⁹ sic etiā nobilissimū essz sensitūū qd illuminabat eā exteri⁹. s. hō. Et p h̄ soluit illud incōgruū de specie colūbe. Ad illd autē de specie serpētis: Rñdet qd ex q̃ ordinata fuit spēs serpētis ad deceptōez. gen. iij. S3z serpēs erat calli-

dior cñct aiantib⁹ terre nō debuit eē instr⁹ illuminatio nis. **H**ec alber. Cū p3 qd p̄p̄ hoies hui⁹ sacratissime pceptōis debuit angel⁹ in specie hūana appere. **E**a. ij.

Secūdo honor dī virilis forme d coratio. **M**az nō debuit angel⁹ appere in forma femine: s3 in formaviri. **P**rimo ppter dignitatē: qz masculus naturalr ē dignior femina. s. politico. **S**ecdo ppter p̄formitatē ad xpī incarnatiōez q̃ annūciabat v̄turus in virili sexu tāq̃ p̄fectiori. **T**ertio ppter illuminationis opportunitatē qz em dūbit btāz xginē angel⁹ illuminare. sexus autē femine nō ē illuminatiū. s3 magis illuminabilis. **I**uxta illd apli. **M**ulieres in ecclesia taceāt: s3 domi interrogēt viros. g̃z c. Et qd sic appue rit: claretz p̄firmat p̄gis turbatōem. Cū sup illud. **Q**ue cū audissz turbata ē. glo. dīc. **P**ropriū ex xgini ad oēs viri pauere occursum. Et etiā qz i oib⁹ appitio nib⁹ q̃ fuerāt in veteri lege angel⁹ legif appuisse in formavirilis sex⁹. ergo ppter honore hui⁹ multo magis. **H**ec Alber. **C**ap. iij.

Tertius honor: iuuenilis etat⁹ p̄fectio. **M**ā iste angel⁹ p hac annūciatiōe nō debuit apparere i specie puerilis vel etiā senilis etatis. qz senex inquātū h̄mōi dīc defectū filr z puer. **I**uuenis autē dīc nouitatē cū p̄fectōe. Cū igit hic annūciabat ille q̃ fuit nou⁹ fm hūanitatē: z p̄fect⁹ fm deitatē. g̃ debuit angel⁹ in specie iuuenili h̄ appere. Cū **D**iony. dīc qd iuuenile significat immouātis z sempvitalis virtutis p̄fectōez. **H**ec alber. **C**ap. iij.

Quartus honor dī habit⁹ radiatio. **M**ā nō decuit angelū appere in aliaveste q̃ candida: clara z luminosa: vt sic mag⁹ honorificaret h̄ sacra pceptio. Et b̄ qdē. **P**rimo ppter angelū ipm nūciatē. qz cādo vestis innocētiā designat angeli. **M**ā d̄gruit g̃ angelovestis alba filr z ru bea. qz cū innocētiā nō ē apt⁹ h̄re passiōē quā significat rubedo: iuxta illud esa. lxij. **Q**uare rubrū ē vestis mētū tuū. qd dī de xpō p̄p̄ passiōē. g̃ debuit angel⁹ h̄revestē pure albāz radiosam p̄p̄ glie celestis lumen significādū. **S**ecdo ppter ipazv irginē p̄cipiētē puenie bat vestis clara. qz ipa sine pctō fuit: z sine pctō p̄cepit eē q̃ peccare nō potuit. z iō totū albūz nil de nigro colore q̃ maculā designat h̄re debuit. **N**ec debuit h̄ fe rubricatā vel bicoloratā vestē. qz xgo btā sine libidie cōcepit sine dolore pepitvex lumē mūdī: q̃ illuminat oēs hoies veniētē in hūc mūdū. **J**oh. i. g̃ tm̄ albam z radiosam ac lumine cādētē vestē angel⁹ h̄re debuit. **T**ertio ppter xpī adueniētē. qz em ille annūciabat q̃ nos a culpa purificabat z celesti luci restituebat: q̃ etiā lux vera de luce. i. deo p̄p̄cedit. **D**e em lux ē: z tenebre in eo non sunt vllē. s. **J**oh. i. **I**deo clarissima z purissima ac lucidissima veste h̄ nūci⁹ apparere debuit. qd si dicas. **X**p̄s annūciabat q̃ passur⁹ erat z moritur⁹: iō debuit h̄re aliqd de rubeoz pallido colore ad illud designandū. **R**ñdet ex aucte bti **D**iony. qd ois appitio d3 visibilis declarare illd invisibile qd p̄rio z p̄cipalr ac p se annūciat vlt̄itēdit. **E**rgo cū iste angel⁹ p̄rio z p̄cipalit nō intēdebat nūciare nisi icarnatiōez: nō debuit h̄revestē rubricatā: s3 tm̄ albā. **H**ec alb. vbi. s. c. xxvij. **E**. v.

Quintus honor: z q̃ ad scdm q̄ternariū p̄imus dī reuerēda salutio. qz angel⁹ apparēs salutauit btām xginē salutatiōe reuerēdissima a deo missa: dīcēs. **Q**ue: tāta qdēz

Liber primus

Pars. iij.

Reuerētia q̄vt pie credit̄ āgel⁹ genua hūilime flexerit
ad b̄verbū corā b̄ndicta virgīe: vtpotē corā tali z tāta
dñā q̄ mor futura erat dei m̄r: regina celi: z dñā āgelo
rū oīz ac hoīs. Et b̄ p̄babile ē ex vniuersali ecclīe p̄sue
tudine. qz in tota ecclīa solitū ē sic p̄ imagines figura
ri: qvz āgel⁹ genu flexo x̄ginē b̄ndictam salutauerit.
Deniqz quāte sit reuerētie isto x̄bo salutasse virgīez
scz Aue: p̄t̄ ex ei⁹ interpretatiōe. qz dī Aue q̄si sine ve.
Cū in b̄ salutata ē x̄go de summa excellētia imunitatē
ab oīve. s. nature: culpe: z pene. Nature in quaz: qz vt
dīc̄ Bern. erat sine corruptōe fecūda: sine grauiamine
gūda: z sine dolore puerpa. Itēz culpe qz erat sine ve
culpe venialis: mortalis: z originalis: vt infra oīdē.
Deniqz sine ve pene q̄ ē in sepatōe corpis z aīe: qm̄ si
ne dolore mortua ē: z sine incineratōe vel putrefactōe
p̄terea sc̄do q̄rit: quāte sit reuerētie b̄ x̄bo aue
x̄ginē salutasse: clarescit ex ei⁹ designatiōe. Nā puer
so b̄ noīe Lūa p̄ l̄as marie dictū ē Aue: ad designādū
qvz i b̄ndictōez marie. Lūe maledictio x̄tebat. Plu
ra de b̄ infra dicent̄ cū de salutatione ageť. Deniqz
Tertio quāte reuerētie fuerit isto x̄bo salutasse x̄ginē
clarescit ex virgīs p̄turbatōe. Nā cū audis̄z h̄ac salu
tatōez turbata ē: nō qdē de visōe angelī: vt dīc̄ lyza.
qz solita erat vidēre angelos: s̄z qz ip̄a b̄ x̄go p̄e no
uitate hui⁹ salutatiōis z excellētia se indignā ex hūili
tate reputās tāte salutatiōis: turbata ē in f̄mōe ange
lī: z cogitabat q̄lis z quante excellētie ess̄z ista saluta
tiō: vt habet̄ Lu. s. c. Decrenit igit̄ de⁹ h̄ac salutatiōe
inaudita digne venerādā honorari x̄ginem ab angelo
ob eius dignissimā cōceptionem. *Cap. vi.*

Sextus honor dī dignissima noiatio: cū. s. dī
xit angel⁹. Ḡra plena. Propt̄ea q̄ppe vt dīc̄
alber. sup̄. Dissus ē. c. lxxij. angel⁹ non appo
suit in hac salutatiōe nomē p̄p̄iū Marie: vt diceret
Aue maria. qz dignissime salutādā b̄ nouo dignitatē
noīe. s. ḡra plena eā noiare voluit: q̄tin⁹ p̄ imutatiōem
noīs p̄mutatio stat⁹ significaret z eminētia dignitatē.
Nā in collatōe magnaz dignitatū solet fieri mutatiō
noīm: vt p̄z in papa q̄ q̄n creat̄. alio noīe noiāt. Cū et
saluator b̄ obseruādo dixit ad petrū. Simō ioh̄is tu
vocaberis cephas. H̄inc ē q̄ angel⁹ vt mag⁹ honora
ret x̄ginē p̄ p̄prio noīe. s. marie: nomē nouū ex deo o
lūitate iposuit. s. Ḡra plena. iuxta illd̄ esa. lxxij. Uoca
bit̄ tibi nomē nouū qd̄ os dñi noiāuit. q̄ si dicas b̄ no
mē ḡra plena nō p̄pe quēire b̄tē x̄gini: s̄z etiā alijs. Di
co q̄ b̄ nomē ḡra plena ita circūlocutiū ē p̄p̄iū noīs
b̄tē x̄gis z p̄sone ip̄i q̄ nulli alij p̄p̄ie s̄uenit: neqz deo
neqz creaturis s̄z q̄ plenitudo ḡre itelligit̄ susceptiue
De⁹ em̄ nil ḡre susceptiue h̄z: s̄z pot⁹ datiuēz fontalr.
Nulla etiā alia creatura p̄ter b̄tām x̄ginē plena ē ḡre
susceptiue. q̄ sola t̄m ḡre recepit q̄ pura creatura p̄
recipe nō potuit. Cū ei b̄ita p̄p̄iū fuit q̄ angel⁹ ei il
lud p̄ p̄prio noīe iposuit p̄pter significādā excellētiāz
sue dignitatis. H̄ec ille vbi. s. *Cap. vii.*

Septim⁹ honor exhibet̄ b̄tē x̄gini ab ange
lo salutāte dī sortij diuini cōmēdatiō. Nā
statim vt salutauit eā angel⁹ cōmēdauit de
diuino sortio. i. q̄ ip̄a deū secuz h̄ret sup̄
omnes sc̄tōs: cū dixit. Dñs tecuz. Ex q̄ p̄t̄ b̄tē x̄gis
dignitas: vt qdāmo sub suauolūtate h̄ret deū: quem z
h̄ret filiū. Cū Bern. sup̄ missus ē. dīc̄ sic. Z s̄ sit deus
cū oib⁹ sc̄tis: excellēt⁹ t̄m cū maria: cū q̄vtiqz tāta p̄sen

sio ei fuit vt illi⁹ nō solū volūtate: s̄z sibi etiā carnē p̄iū
geret: z de sua carne virgineā vñ x̄ps fieret. At itaqz
āgel⁹. Aue ḡra plena dñs tecū. H̄ec t̄m dñs fili⁹ tecū
s̄z etiā dñs sp̄s sc̄t̄s tecum: de q̄ p̄cipies. z dñs p̄ in
quā tecū. q̄ suū filiū fac̄z tuū. z fili⁹ tecū: q̄ se tibi dedit
in filiū: sumēs ex te carnē. Itē maxim⁹ ep̄s dīc̄. Dñs
tecum in mente: tecum in ventre: tecum in vtero: tecuz
in auxilio. Et sic patet. *Cap. viij.*

Octauus honor dī summi z singularis p̄uile
gij magnificatio cū subdidit dicēs. B̄ndicta
tu in mulierib⁹. Ecce quātus honor ab ange
lo marie deferret̄: cū inter oēs mulieres excellēt⁹ b̄ndi
cta fore p̄dicat̄ magnificat̄. Voluit aut̄ de⁹ vt angel⁹
sic eā in salutatiōe honoraret b̄ndictā sup̄ oēs fore p̄
nūciādo: q̄tin⁹ b̄ndictōez quā prima mulier p̄didit ip̄a
x̄go b̄ndicta reppisse p̄ suū salutiferū p̄ceptū: toti mū
do q̄ intulisse gauderet. Cū h̄iero. in f̄mōe de assum
ptiōe dīc̄. Clere b̄ndicta tu i mulierib⁹ q̄ viris z mulie
rib⁹ b̄ndictōez p̄pinasti. De h̄is partibus salutatiōis
infra latius. *Cap. ix.*

Nonus honor q̄z prim⁹ tertij q̄ternarij dī ḡre
asscuratio. Cū em̄ vidisset angel⁹ b̄tām virgī
nē p̄e hūilitate pauere z turbatā fore de salu
tatōe isolitāz tāta sui exaltatiōe: qm̄ nil mirabili⁹ ē ve
re humiliatī se q̄ sua exaltatio. Et q̄ p̄e hūilitate
p̄funda q̄ se nil eē reputabat ap̄d deū: indignā tanto
b̄nficio iudicaret: statim eā de ḡra deīz honore isto di
gnā fore asscurauit z cōfortauit dī. Ne timeas Ma
ria: inuenisti ḡram apud deū. s. nō solū p̄ te sed p̄ toto
ḡne hūano. H̄ec Rico. de Lyza in postilla. *Cap. x.*

Decimus honor dī diuine plis repromissio
vñ subdit̄. Ecce p̄cipies in vtero z paries fi
liū: z vocabis nomē ei⁹ Iesuz. Nō dīc̄ ipo
nes. qz b̄ nomē fuit ipositū a deo p̄e et̄nalr
sequitur. H̄ic erit magn⁹. Sēper qdē fuit magn⁹ de⁹: s̄z
futur⁹ erat magn⁹ h̄or magnus p̄pheta. Lu. x. Pro
pheta magn⁹ surrexit in nobis: subdit̄. Et fili⁹ altissī
mi vocabit̄: z dabit̄ illi dñs de⁹ sedē dō p̄ris ei⁹. H̄ic
angelus nō loq̄tur de regno tp̄ali dō. qz x̄ps tp̄aliter
nō regnauit sup̄ sedē. i. thronū dō. Job. xvij. Regnū
meū nō ē de b̄ mūdo. s̄z loquit̄ de regno sp̄iali z cele
sti: qd̄ figuratū fuit p̄ regnū dō tp̄ale: sic z celestis h̄ie
rusalē p̄ tp̄alē. Cūz subdit̄. Regnabit in domo Jac
cob. i. sup̄ electos. Nō dīc̄: in domo abraē: vel Isaac.
qz de domo abraē z isaac aliq̄ fuerūt reprobati: sic h̄is
mael z esau: sed in domo Jacob oēs ei⁹ filij a sancti do
ctoribus inter electos sunt p̄putati. qz etiā aliq̄ eorūz
peccauerūt. t̄m egerūt p̄niam. Et regni eius nō erit fi
nis. qz x̄ps nō solū in quātū de⁹: sed etiā in quantū h̄o
regnabit in eternū sup̄ oēs angelos z hoīs. H̄ec Rico. de Lyza. Patet igit̄ Marie honor de tāti filij re
promissione. *Cap. xi.*

Adecimus honor dī mirifice p̄ceptōis instru
ctiō. Nā statim q̄ fuit maria ab angelo. Quō
fiet istud q̄m virū nō cognosco. i. nō cognosceť
p̄pono. Jā q̄ppe uerat x̄ginitatē: vt dīc̄ aug. sup̄ b̄
passu. Et de hoc angel⁹ eā instruēs dixit. Sp̄s sc̄t̄s
sup̄ueniet in te. glo. i. nō cōcipies humano semine: sed
sp̄s sc̄t̄s virtutēz ope sequit̄. Et virtus altissīmi obum
brabit tibi. i. dei fili⁹ q̄ ē dei p̄ris sapiat virt⁹. s. cor. s. s.
Obumbrabit tibi. qz sub vmbra carnis latebit virt⁹
diuinitatē. H̄ec Rico. d̄ ly. Ecce quāt⁹ honor marie de
fertur

Articulus

ferē cum de spūs sancto concipe p̄dicatur: virginitatis gloria mirifice permanente. **Cap. xij.**

Dodecim honor meritorij p̄sensus iductio. **M**ā angel⁹ induxit btām x̄ginē ad p̄sentiēdū fide deo. **P**rio p̄ exēplū: cum dixit. Et ecce Elisabeth cognata tua: et ip̄a p̄cepit filiū in senectute sua. et h̄ mensis est sextus illi q̄ vocat̄ sterilis. i. iā h̄z sex menses vt eius p̄cept⁹ sit cert⁹ ita q̄ occultari nō possit. Sc̄do induxit ex insinuatōe diuine oipotētie di. **N**ō erit i. possibile ap̄d deū oēx bñ. i. oia pōt de q̄cūq̄ voluerit et quōcūq̄ etiā sup̄ naturā vel p̄ facere voluerit. Audi ta aut̄ oipotētia dei cui maxime fides innitit: statim asensit x̄go dixit. Ecce ancilla dñi zc. **M**ox q̄ ad hec x̄ba dei filiū p̄cepit sacro vtero. **I**n h̄ certe magn⁹ honor x̄gini deferit cū ei⁹ p̄sensus erigit p̄ totū hūmāni generis salutē filij dei incarnatōe. **E**x h̄ etiā p̄t̄z maximi eē x̄gis bñdicte meritū: cū vnico isto p̄sensu maius meruerit q̄ tot⁹ mūdus et oēs sc̄ti ac angeli dei. s. māt̄r se eē dei: reginā celi: dñam mūdi: et sup̄ oēs exaltari. **I**taq̄ x̄go sup̄ bñdicta quāto honore te magnificem⁹: q̄d in laudē tuā dicē ex eq̄ualem⁹ q̄ a deo es summe honorata: ab archāgelo officiosissime et dignissime es salutata. **R**egina celi q̄ tibi grāziura referamus cū p̄ te habem⁹ q̄cūq̄ grē: q̄cūq̄ spei et salutē habemus p̄ tuū sc̄tū p̄sensum dei miām suscepimus: et dñm nr̄m Iesum x̄pm v̄z dei filiū nr̄e nature p̄cipē p̄cepim⁹. **T**u gō dñā gl̄ia nostra: tu spes: vita: et dulcedo nr̄a zc. **D**e ista angelica annūciatōe bñdicte x̄gis sacratissima p̄ceptōe deuotā cōtēplatōez habes infra in b̄ eodem libro: vbi ageť de dñica conceptione.

Incidentalē pars quarta de angelice salutationis a nobis frequentatione et comendatione.

Salutate Marias que multum laborauit in vobis. **V**erba sūt apli rom. vl. c. **Q**ue q̄dē x̄ba optime p̄cordat̄ exhortatōi q̄ ois ppl̄s x̄pian⁹ ammoneri videt̄ ad salutādū b. x̄ginē dei genitricē mariā: frequētādo salutatōez āgelicā. **I**te aliud thēma pōt etiā p̄ h̄ mōne applicari. s. **I**ngressus āgel⁹ ad eā. s. mariā: dixit. **A**ue grā plena zc. **L**u. i. et in euāgelio. s. hodiernē solēnitatē. **M**imū q̄ angelus btāz mariā sic salutauit: et nos debem⁹ eā salutare. **I**n q̄b⁹ x̄bis tria facē videt̄ apl̄s. **P**rio nepe h̄ orta tur vt salutem⁹: cū dīc. Salutate. vt insinuet p̄ ei⁹ salutatōez fructū multiplicē puenire. **S**c̄do insinuat quā salutem⁹ cū subdit. mariā. **M**ā h̄z ad l̄raz apl̄s ibi loq̄t̄ de q̄dā fideli femina q̄ vocabat̄ noīe mariā: q̄ q̄dē multū laborauerat ad reducēdū fideles r̄omanos ad cōcordiā. ip̄a em̄ discordiā eoz retulit ad ppl̄z vt eos ad p̄cordiā reuocaret. sic notat gorra sup̄ h̄ passū. **V**erū tñ multo magis salutāda est a x̄p̄colis maria dei m̄r q̄ maximā fecit p̄cordiā inter deū et gen⁹ hūmānū. **P**ropterea apl̄s. **T**ertio subdit debitu q̄ reuē salutem⁹ et salutare debem⁹ merito. q̄ multū inq̄t laborauit in vob. **C**lere bt̄issima x̄go multū in nob laborauit: cum x̄p̄s deū nr̄z aluit: fouit: balneauit: in egyptū portauit et reportauit. **I**te multū laborauit cū in tota x̄pi iesu vita seip̄z ad oia ei⁹ fuitia debita humilē acillā exhibuit. **P**rio multū laborauit cū in hora passiōis gladiū dolor⁹ q̄ ei⁹ aiaz p̄trāsiuit p̄ n̄r̄a utilitate patiētissimē tā q̄ ad filiū q̄ ad se libētissime ptulit. **D**eniq̄

multū laborauit et laborare nō cessat apud deū p̄ nob tāq̄ fidelissima aduocata intercedendo. **Q**uāto igit̄ honore salutāda ē q̄ tāte salutē bñficia nob p̄stat. **I**dē circo nicola⁹ gorra sup̄ p̄missio thēmat̄ passū dīc. **S**i inq̄t illa maria salutāda erat quā apl̄s salutari admo nebat q̄ multū laborauerat: quāto magis benedicta x̄go maria q̄ sup̄ oēs viros et mulieres p̄ nr̄a salute laborauit. **D**icat gō apl̄s oib⁹ x̄p̄colis: dicam⁹ ego p̄dicator oib⁹ audietib⁹. Salutate inquā: salutate mariā dei matrē q̄ multū laborauit p̄ ois nr̄z salute. **S**z quā salutatōez ei offerre digniorē possum⁹ nisi eā q̄ angel⁹ ip̄az salutauit: quā de celo attulit dicens. **A**ue maria grā plena dñs tecum zc. **V**olentes itaq̄ in h̄ sermone de hui⁹ angelice salutatōis exhortatōe ac frequentatōis puocatōe loq̄: tria mysteria notari libeat.

Primū mysterium inductionis.

Secundū mysterium qualificationis.

Tertiū mysterium comendationis.

Primus articulus q̄ qlibet fidelis inducit̄ ad salutationē angelicā dicendā sepius p̄ btē virginis honore quattuor rōnibus. **Cap. i.**

Primū mysterium dicitur

Inductiois. **D**is q̄ppe x̄p̄cola inducit̄ vt frequēter bñdictā x̄ginē mariā salutet angelica salutatōe tanq̄ sūmo honore dignā p̄cipue q̄t̄

Primo rōne congrui. - 1 -

Sc̄do rōne debiti. - 2 -

Tertio rōne exempli. - 3 -

Quarto rōne emolimenti. - 4 -

Primo rōne congrui. **M**ā tria sunt grā q̄b⁹ maxie cōgruū et honestissimū ē salutatōis iura ip̄edere v̄z amic⁹ bñficia et dñis. **P**rio q̄dē amicis ob amicitie signū et fomētū. q̄ vt dīc aristo. ix. **E**thiē. Amicitia fouet et augeť colloquijs bonis et bonoz ip̄sis. **M**ā amic⁹ amī cū et amore cogit salutare. **U**n saluto iterptat̄ q̄si salutē opto: q̄d ē amīcoz. **S**z qm̄ ip̄a btā x̄go ē amīca. i. mo amicissima x̄p̄colis: q̄ nos oēs fideles multū diligūt: et sup̄ oēs post x̄p̄z: v̄tpote q̄ ē sup̄ oēs grā et diuina charitate plena. **C**ult q̄ et ab oib⁹ nob amari tāq̄ dei m̄r et ois nr̄m aduocata ac mediatrix. **H**ic eccli. xx. iij. **E**go m̄r pulchre dilectōis. i. q̄ pulchre diligo et pulchre amarivolo. gō merito ē a nobis frequēter salutanda. **S**c̄do ip̄edēda ē salutatio bñficia ob gratitudinis signū. **Q** aut̄ btā x̄go ē sup̄ oēs bñfica grā hūano vt dicere possit gen⁹ hūmānū illud sap. vii. **G**enerūt mihi oia bona p̄ter cū illa. q̄ oia nobis bona p̄ x̄ginē p̄stata sūt: vt dīc an̄s. **I**dēz bern. **N**il inq̄t i nob bonivolut de⁹ haberi q̄d nō p̄ man⁹ marie trāsierit: gō merito ē salutāda. **T**ertio ip̄edēda ē salutatio dñis et plati. **U**n. viij. **E**thi. **M**aiorib⁹ debet honor. s. in signū reuerētie tāq̄ ministris deiz ei⁹ i h̄ mūdo figurā gerētibus: p̄p̄t q̄d et ipsi dii dñr. exo. xxij. **D**is nō detrahes et p̄cipi ppl̄i tui nō maledices. **I**pa aut̄ bñdicta x̄go ē dñā totū mūdi. **U**n eccli. xliij. **I**n ois ppl̄oz i ois gēte primatū tenui. sup̄boz et sublimiū colla p̄pria virtute calcaui. **E**x q̄ auēte colligit̄ q̄ ip̄a sit dñā celestiu. iō dī in ois ppl̄o. **I**te q̄ sit dñā totū terre mūdi: iō dī: et in ois gēte. **D**eniq̄ q̄ sit dñā etiā i feroz. q̄ sup̄boz. i. de monū: et sublimiū. i. dānatoz quozum sup̄bia ascēdit semper: colla calcaui. iuxta illud **G**en. iij. **I**pa conteret caput tuum. **Cap. ij.**

Secundo inducimur ad salutandū btāzvgi
nē frequēter rōne debiti. Nā debitorie
obligamur salutare bñdictāvirginē tri
plici iure. **P**rimo ex iure diuinali q̄ p̄ce
ptū ē exo. xx. Honora p̄remz m̄rem. qd̄
marie accipit de p̄e sp̄iali. i. deo: z m̄e sp̄iali. s. btā
virgine. Cū aug. Amā d̄ ē gñator. i. p̄ carnalis. s. p̄
ponē d̄ creator. i. de. Ita filr honorāda ē m̄ carnal
z salutāda. s. multo magis m̄ sp̄ialis maria. **S**cdo
ex iure canonico. q̄ vt d̄. xij. q. ij. c. viij. Ingratitudo
aucte canoniz legū culpā. Itē. xij. q. vij. de forma.
circa finē. **P**ro ingratitudine demeret hō priuā rī ac
ceptis bñficijsz idign⁹ haberi accipiēdis. Cū ḡ bñfi
cia b. virgīs q̄b⁹ p̄tinue fouemur nō amittam⁹ z indig
gnos nos habēdos ne reddam⁹: tenemur grati esse:
qd̄ facim⁹ eā salutādoz. **T**ertio ex iure phico. q̄ vt
habet. viij. ethi. p̄ aristot. Maxie tenemur dñs: magi
stris: z parētib⁹ q̄b⁹ equalēs reddē non possum⁹. Sic
iḡ tenemur deo: sic m̄i dei p̄ quā deū p̄pitium habe
mus. Itē si tenemur maḡis tpalib⁹: multo maḡ m̄i
dei q̄ ē magistra fidei n̄e. Deniq̄ si tenemur parētib⁹
bus: marie virgini bñdicte q̄ ē parēs n̄a p̄ quā renati
sum⁹ ad celestē vitā. Cū ip̄a d̄ m̄ n̄a sp̄ial f̄m berū.
sic dicentē. **D** felix Maria tu m̄i dei: tu m̄i reit: tu m̄i
iudicis: tu m̄i exulis: cū sis m̄vtriusq̄: sustinē discor
diā inter tuos filios. i. xp̄mz nos neq̄s. **L**ap. iij.

Ertio inducimur ad salutandū btām virginē rō
ne exēpli. qm̄ plurimaz solēnissīma exēpla no
bis p̄benit vt eā salutare debeam⁹. **P**rimo qd̄
exēplū salutādi p̄bet angel⁹ q̄ eā salutauit in oratorio
Scdo exēplū p̄buit elisabeth q̄ eam salutauit. Cūz
verba ei⁹. s. Bñdici fruct⁹ vētris tui: huic salutationi
ab ecclia adijciunt. **T**ertio exēplū p̄buit Jobes ba
ptista in vtero adhuc m̄ris sue existēs qm̄ exultādo eā
salutauit: z ei⁹ filiū. i. dñm Iesuz exultatōis motu ado
rādū declarauit. Cū Lu. ij. Ecce em̄ facta ē vox sa
lutatōis tue in aurib⁹ meis exultauit infans in vtero
zē. **Q**uarto exēplū p̄buit xp̄s q̄ eā salutauit cū post
mortē resurgēs ei appuit di. Saluē sc̄a parēs zē. vt
dicūt deuoti doctores. Itē cū eā salutauit in celū assu
mēdoz occurrēdo. iij. reg. ij. Surrexit rex in occursum
m̄risz adorauit eā. **P**reterea exēplum p̄bet oēs sc̄i z
electi dei q̄ salutauerūt btām virginē dñ essent i b mū
dor: salutāt nūc in celo: iuxta illd̄ apo c. iij. Adoraue
rūt deū mittētes coronas suas an̄ sedē deiz agni. i. co
rā btāvirginē q̄ est sedes dei. **D** iḡ hō stude saluta
re bñdictam virginem. **L**ap. iij.

Claro inducimur ad salutandū frequenter
btāzvirginē rōne emolimētiz vtilitat. Nā
ex ista salutatōe acq̄rūt hoies fructū. **E**t q̄
dē. **P**rimo gñalr oēs salutes btāz virgi
nē acq̄rūt fructū resalutatōis Cū em̄ ip̄a sit virgo hu
milima: nō dedignat resalutare se salutātes. Cū ec
clesi. xv. **O** buiabit illi qm̄ m̄ honorificata. obuiabit
inquā auxilijs opportunis si nos obuiauerim⁹ ei sc̄is
desiderijsz deuot⁹ salutatōib⁹. **Q**uib⁹ aut bonis ip̄a
resalutat suos salutātes: ibidē describit cū subditur.
O buiabit illū pane vite intellect⁹ zē. Ecce primū bo
nū qd̄ p̄stabit b. virgo se salutātib⁹ seq̄tur. **E**t firma
bit in illo z nō flectet. Ecce scdm̄ bonū. s. donū p̄sue
ratiez fortitudis. sequit. **E**t exaltabit illū apud pri
mos suos. s. exaltatōe celestis glie. Ecce tertū bonū

Et subiūgit. **E**t noie eterno h̄ditabit illū dñs de n̄i
Ecce q̄rtū bonū. **S**cdo iustiz sc̄i hoies ex ei⁹ saluta
tōe acq̄rūt ḡe repletōez: sp̄ialēq̄ exultatōez: z sc̄i
tatis augmētatōez. **Q**d figuratū ē i mysterio. Luc. i.
vbiq̄ legit q̄ cū maria salutassz elisabeth: illaq̄ resal
utādo eā suscepissz: repleta ē stati. elisabeth sp̄s sc̄oz
exultauit infans in vtero ei⁹: z sc̄ificat⁹ est Jobes zē.
Tertio q̄ p̄ctōres ex hac salutatōe acq̄rūt p̄ctōruz
purgatōez: ḡaz ac m̄iam: qm̄ cū ip̄a sit m̄ ḡez mie:
nō dubiū qm̄ ip̄az deuote salutātib⁹ donet ḡaz z m̄iaz
Si em̄ ioculator ad m̄sam diuitis cantauerit: nunq̄d
ei cib⁹ negabit⁹: quāto magis q̄ carnē b angelicū z bñ
dicte virgini sūme iocūdiz acceptū salutatiōe deuota
cecinerit: exenia ei a btāvirgie ḡaz z donoz largien
tur. Deniq̄ si diligēter singlaxba hui⁹ salutatōis pō
deram⁹: sperim⁹ q̄ p̄ oia ei⁹ xba aliqd̄ mali effect⁹ qd̄
in hoie fac p̄ctm̄ repellī insinuat⁹: z aliqd̄ p̄ dñi boniz
vtilitatis induciuel acq̄ri. Nā **P**rimo p̄ p̄ctm̄ aia ma
culat⁹ z ve etnē dānatōis incurrit. q̄ vt d̄. ij. sent. dist.
xlij. c. v. **P**ctm̄ mortale ē qd̄ obligat ad mortē eternā
Huic dñat aue. i. sine ve. **A**ccedat ḡ p̄ctōz ad btāzvir
ginēz dicat Aue. si vult ei⁹ p̄cib⁹ liberari a dānatōis
ve. **S**cdo p̄ p̄ctm̄ cor occecat⁹ z obtenebratur. sap. ij.
Excecauit eos malicia eoz. **C**ui dñat b qd̄ additur.
Maria. i. illuminatrix. Si vis ḡ illuminari o p̄ctōz:
dic aue maria. **T**ertio p̄ p̄ctm̄ incurrit dei iūicitia.
Cū aug. Scio deū inimicū eē oī criminoso zē. **C**ōtra
b ē qd̄ d̄: ḡa plena. Si vis ḡ ḡaz: salutāzvirginē bñdi
ctā ḡa plenā: vt merearis de ei⁹ plenitudie accipere.
Quarto p̄ p̄ctm̄ hō a deo elōgat⁹. q̄ lōge a p̄ctōrib⁹
sal⁹: teste p̄s. **C**ōtra b ē qd̄ addit dñs tecū. **Q**ui vult
ḡ appropinq̄re deo: accedat ad salutandū btām xginē
dei m̄ez. **Q**uinto p̄ p̄ctm̄ maledictio icurrit. p̄s. **M**a
ledicti q̄ declinat a mādāz tuis. **C**ōtra b ē qd̄ d̄: bñdi
cta tu in mulierib⁹. Si vis euacuari a maledictiōe ac
cede ad xginē q̄ sup̄ oēs bñdicta: viris z mulierib⁹ bñ
dictōez p̄pinauit vt dic̄ aug. **S**exto p̄ p̄ctm̄ hō a fru
ctu meriti icarnatōis passioisq̄ xp̄i expoliat⁹ z a diu
nauisōe sepat. Esa. xxvj. **T**ollat ip̄i ne videat gliam
dei. **C**ōtra b subdit. **E**t bñdici fruct⁹ vētris tui ihs.
D iḡ q̄cūq̄ aia siue fidelis z deuota: siue peccatrix
accede ad xginē salutādā p̄ aue maria: sciēs q̄ resalu
tatis ab ea toties q̄tiēs eā salutas: imoz oscular⁹. **A**u
di bernar. dicētē. **E**st tibi o xgo maria qm̄ osculū audē
re salutatōez angelicā: q̄ toties o btā oscularis q̄tiēs
p̄ aue salutaris. **N**ec ille. vt d̄ in speculo xgis: lib. sic
noiato. **C**lis iḡ o p̄ctōz fructū salutē eterne acq̄rere
i merit⁹ xp̄i: accede ad mariā salutādā. Cū ip̄a clamat
p̄ sapiētē. eccli. xxiij. **I**n me inq̄t oīs ḡavier x̄tutis
in me oīs spes vite z x̄tutis. **T**ransite ad me oēs q̄ cu
piscitis me: z a gñatōib⁹ meis adimplemi. **O** xbu dul
cedo: o xbu spei sfortatiū. **T**ransite inq̄t ad me oēs:
Nullū excipit: s. oēs iustos z p̄ctōres z viros z mulie
res: puulos z magnos dulcē b. **X**go inuitat ad se ho
norādū: ad se salutādū: z ei⁹ p̄cōcinia ip̄lorādū. **T**ransi
te inq̄t de hui⁹ mūdi p̄cellosaz fallaci spe ac p̄fidentia
Transite: ista caduca z vana p̄tergrediēdo z p̄tēnendo.
Sz q̄: **A**d me vtiq̄ deiveri m̄ez reginā mie honorifi
cādā z inuocādā i q̄ oīs ḡa. oīs spes salutē. **S**ecure vos
meis suffragijsz meis auxilijs p̄mittite oēs q̄ cupis
sc̄itis sincera deuotione me. b ē. meū fructū saluticū
De iquā oīs boni m̄ez: z adimplem̄z. **M**iraculū.
Et aut

Ut aut magis confirmem⁹ q⁹ salutare bñdictæ virginis
angelica salutatio sit putilez fructuosissimū hōi libeat
narrari. **M**iraculū qddā qd refert an⁹. in tractatulo
miraculorū. Quidā cleric⁹ i carnolēsi ciuitate dgebat
q⁹ l⁹ esset leuis morib⁹ z cur⁹ scilicet dedit⁹ carnalib⁹ etiā de
siderijs vltra modū subiect⁹: tñ scām dei genitricē ni
mis in memoria deuota habebat: z eā sepissime ange
lica salutatio salutabat. Qui dñ ab inimicis pempt⁹
esset: clerici dicte ciuitatis sciētes eū vitā irreligiosam
duxisse: extra atriū cimiterij eū dē sepelierūt. vbi dum
p dies triginta iacuisset: btā maria illi⁹ mista appuit
cuidā clerico dicēs ei. Cur ita iuste egisti? cācellariū
meū vt ponere⁹ eū ex cimiteriū vestrū. Cui interrogati
q⁹ nā ei⁹ cācellari⁹ esset illa ait. Qui inqt añ triginta dies
a vob⁹ ē tumulat⁹ extra atriū. Nā mibi deuotissime ser
uiebat z corā meo altari sepissime me salutabat. Cui⁹
g⁹ pgitet eū de loco indecēti auferētes in atrio ponite
Et cū h⁹ dixisset: vehemēter adducti clerici: vultū de
functi discooperiētes: florē pulcherrimū in ore ei⁹ iue
nerūt: z lingua ei⁹ integrāz sanā: z q⁹si ad laudandū no
mē dñi paratā: z q⁹si in ea Ave maria floride descriptā
Intellegerūt cūcti q⁹ aderāt pp⁹ea b⁹ ei accidisse q⁹ dei
genitricē ex suo ore frequēter salutauerat: cui⁹ z p⁹cib⁹
ac meritis in hora mort⁹ spm bonū stritōis z salut⁹ p⁹me
ruerat. Qd certe miraculū grāde nō solū p illo. s⁹ etiā
p nobis fecisse credim⁹ btām virginē: q⁹tin⁹ accēdamur
i dei amore: z ipi⁹ btē virginis deuotōe i ducti ad salutādū
Articul⁹. ij. qualiter btā virgo a nobis est salutatio
ne angelica honoranda. Caplm. i.

Secūdum mysterium dici

Secūdū q⁹lificatiōis. Scire q⁹ppe putile ē q⁹l⁹ btā
xgo debeat a nobis salutari. Prop⁹ qd aduertēdū
q⁹ q⁹cū p⁹vult digne bñdictā virginē mariā salutare: d⁹
has infrascriptas q⁹ttuor cōditōes vel modos obfua
re: vt magis possit btē virgini ei⁹ salutatio p⁹placere.

Prima puritatis.

Secūda fidelitatis.

Tertia humilitatis.

Quarta deuote sedulitatis.

Prima inquā cōditio obseruāda in salutatioe btē vir
ginis d⁹ cōditio puritatis. q⁹ maculata pctis fuitiavl
obse⁹qā nō sūt deoz btē virginis accepta: iuxta illud esa.
c. i. Cū extēderis man⁹ v⁹ras auertā oculos meos a vo
bis: z cū multiplicaueris ofonē nō exaudia: man⁹ eū
v⁹re sanguine. i. pctō plene sūt. Subdit. Lauami mū
di estote: auferte malū cogitationū vestraz ab oculis
meis. Quiescite agē puerse: discite bñfacere zc. Nec
ibi. Qui g⁹vult grātā salutatioe bñdictę virginis exhibē
d⁹ purificari a pctō p cōtritōez: p⁹sessionēz satisfactio
nē. Huic rō p⁹cordat: q⁹ cū oē aīal diligit sibi sile ec
clesi. xiiij. Et q⁹ ipa ē xgo purissima: nō placet ei nisi pu
ra obse⁹qā. Qñ abachuch. i. c. Qñdi sūt oculi tui z re
spicere ad iniquitatem nō potes. Deniq⁹ huic p⁹cordat
etiā in exēplo mysteriū salutatiois angelice. Nā bñdi
ctā virginē puritate plenā nō nisi angel⁹ q⁹ ē speculū pu
rissimū fm dionysii: digne salutauit. D⁹ g⁹ eē hō tāq⁹
alter angel⁹ p puritatē q⁹ digne g⁹tfice vult bñdictaz
virginē salutare. **M**iraculū. Ad h⁹ refer⁹ miraculū
q⁹ qdā vite turpissime nō desinebat dñaz frequēter sa
lutarez laudare. Accidit qdā die q⁹ lōgū iter agens p
vastā solitudinē nimis famesceret. Cui ad btām xgi

nē cū lachrymis clamantiv⁹ subueniret: appuit ei mar
ia cū speciosis thobalijs: cibū afferēs delicatū: s⁹ in
scutellis imūdis z stercore fedatis. Aitq⁹ ad eū. Co
mede. Qui rñdit. Lib⁹ qdē bonus est: sed eū non pos
sum comedere. pp⁹ scutele fetoz eius imūdicie hor
rozē. Tñc ait ei btā xgo. Tu mibi laudes q⁹s dicis et
salutatioes pulchre sunt z bone. s⁹ q⁹ cor tuū turpe et
stercoribus pctoz fedatū est: nō possuz in his delecta
ri. Et h⁹ dicto euauit. Ille cōpūctus cepit amarissi
me flere. z sic ex eo se emēdauit. Propterea An⁹. dic
Ante dei genitricē mariā heu pudor iniquitatis in pre
sentia nitētis scitatis. Deu cōfusio imunde cōscie in
conspetu fulgentis mundicie zc. Cap. ij.

Secūda cōditio obseruāda in salutatioe
bñdictę virginis d⁹ fidelitatis: vt. s. eā sa
lutem⁹ fidel⁹: qd facim⁹ si eā nō solū ore: s⁹
z corde z ope salutam⁹: al⁹s dicē nob⁹ po
terit btā xgo illud Esa. xxix. Popul⁹ h
labijs me honorat: cor aut⁹ eoz lōge est a me. In hu
ius mysteriū angel⁹ gabriel eā salutauit. Gabriel q⁹
pe interptat⁹ fortitudo dñi vel fortis. p qd docemur q⁹
debeam⁹ btām virginē nō desidiose vel tepide solis mo
tib⁹ labioz salutare: s⁹ fortiter cor n⁹m z attētiōē ac
affectū in eius deuotōez mācipare vt fidel⁹ motus cor
dis cōrūdeat lingue z cōcordet in eius salutatione.

Ad h⁹ referri pōr⁹ **M**iraculū qd refert Clincei. in
Spec. histo. li. viij. c. cxvij. q⁹ i ciuitate theletana fuit
qdā subdiacon⁹ q⁹ special⁹ deuotōez habebat ad scās
Mariāz ei famulabat⁹ sedule. Cū aut⁹ qdā die assiste
ret archip⁹ sulī solēnia celebrāti: venit hora vt legeret⁹
euāgelii. Et ecce ipē assistēs diacono legēti rap⁹ est
in spū: viditq⁹ sup⁹ fenestrā sedētē demonē in specie si
mie horrida z deformi: z in collo ei⁹ cornu scriptoris:
charta: in sinistra: calamus in dextra: oculisq⁹ direct⁹
q⁹si curiosus spectator: subinde scriptitabat. Et tñc
ibi due muliercule q⁹ ibidē inania pfabulātes vt moris
est ta iū interi indeuotēz labioz motib⁹: cordez oculo
vagatib⁹ Ave maria z p⁹ n⁹ dictitabāt: z itez atq⁹
iterū adinuicē pfabulabant. Cūq⁹ pp⁹ multiloquiūz
dictionū ac syllabaz in oratiōib⁹ suis recisaz ac negli
gēter omisaz multitudinē defectuūq⁹ cōmissoz nunc
medietatē p⁹ n⁹ in Ave maria saliendo vel ecouerso
pre inattētoe: vt talib⁹ solet accidē iā totū pgamenūz
scriptū ē int⁹ z for⁹ z pl⁹ volēti scribē nō esset loc⁹ i p⁹ga
meno: dētib⁹ z vnguib⁹ cepit d⁹trahē pellēt dilataret
q⁹ pl⁹ scribē poss⁹: gaudēs de eaz idenotōez defectuū
multitudine: lapsa ē dētib⁹ pelle: caput collisit ad pa
rietēz cecidit tāto fragore vt extimaret subdiacon⁹ ec
clesiā corruisse. Rñsit g⁹ subdiacon⁹ vidēs demonis ca
sum: z leuās man⁹ plausu min⁹ discreto cadētē p⁹secut⁹
est: q⁹ solus cernebat visionē supinde astātib⁹ vniuersis
nō puū intulit scādaliū. Frat⁹ igit⁹ archiep⁹s suspendit
eū a bñficioz officio. Ille g⁹ intrās eccliaz quādā corā
immagine btē virginis cepit lachrymabil⁹ orare. Et ecce
vidit q⁹ btā xgo in maiestater z decore ei assistit z mellī
fluis xbis eū p⁹solat⁹. Q⁹ iocūdū ei erat vidē gl⁹io
sam faciē bñdictę virginis. Q⁹ dulce erat audire ei⁹ ver
ba suauissima. Q⁹ve btā talis aīa q⁹ a supbñdictā xgi
ne meruit dulciter p⁹solari zc. Q⁹go igit⁹ z dulci collo
quio p⁹habito: tadē dedit ei btā xgo ipaz p⁹scriptōem
diaboli p man⁹ angeloz delatā: vt v⁹z p⁹ testionio defer
ret ad archiep⁹s. z sic b. xgo i alta se recepit. Ille itaq⁹
bb iiii

Liber primus

ad archiepiscopum veniens et ambas reuelatōes ei manifestās in maximā eius gratiā est receptus: et suo bñficio ac officio restitutus. Adhuc autē ille muliercule et p̄rio negat suas pfabulatōes et defectus pmissos et ostēso chyrographo demonis diuicte pfessione faciūt laudes b̄tē virginis dicūt: p̄mittitq; p̄ampli deuotio in ofone et salutatiōe b̄ndictę virginis se h̄re. Cū p̄t̄ q̄p̄ie b̄tāxgo suis deuotus subuenit: necnō et indeuotos corripit et ad seruo rez reducit. Displicet q̄ppe sibi tepiditas. Apoc. iij. **Q**uod tepidus es incipia te euomere etc. Cap. iij.

Tertia p̄ditio q̄ obfuarī d̄z in fuitio et salutatiōe b̄tē virginis d̄z humilitatē: vt v̄z eā salutemus humiliter. Decet q̄ppe vt eā salutādo humiliter flectam caput et genua. Nam si ad hāc salutatiōem dei filiū se intātū humiliāuit vt descēderet de celis vsq; ad terrā. i. de solio diuinitatē in vterū virginis nō horruit venire: qd mirum si nos miseri ad hāc salutatiōem caput et genua flectim. Hoc faciēduz in exēplo docuit gabriel archāgelus q̄s et ip̄e b̄ndictā virginē salutādo genua flexit: sic sup̄ dictū ē in b̄ libro p. iij. c. v. ar. iij. Cult. itaq; b̄tāxgo humili reuerentia a nobis salutari p̄pter n̄ram vtilitatē: sciēs qz oratio humiliat̄is se nubes penetrabit et donec p̄p̄inquet nō solabit: et nō discedet donec altissim⁹ aspiciat. Hec eccl̄. xxxv. Et itēz eiusdē. xxxij. Pro reuerētia accedet tibi bona grā. Pro reuerētia in quā quā facis b̄tē virginē in eius salutatiōe cū genuflexione etc. accedet tibi bona grā a dño. Debemus igit cū summas humiliter reuerētia salutare b̄ndictā virginē. Ad b̄ p̄tinet miraculū narratiōe dignū. In puincia q̄ppe Hungarie n̄ris tp̄ib⁹ (sic ip̄e accepti a q̄dā venerabilē sene p̄re si dedignissimo) Quidā frater ord̄is minoz duxerat in p̄suetudinē vt q̄ncūq; signū fieret sero et mane ad Ave maria (sic moris est in illa puincia) flexis genib⁹ salutaret b̄tām virginē ter dicēdo Ave maria cū trib⁹ genuflexionib⁹. Cūq; q̄dāz die signaret in auroza ad Ave maria: ip̄e torpore q̄dāz ignauia duct⁹ noluit assurgere ad salutādū b̄tām virginē cū genuflexionibus. Ecce igit miraculū grāde: vidit statim in visione mirabili turrim ecclesie se inclinare adeo vt crux in summitate turris existēs terrā attingeret se inclinādo: et b̄ tribus vicib⁹ ad trinā signatiōem. q̄si p̄ b̄ sit dictū. Ecce miser creatura insensibilis sua q̄si genua flectit cum se inclinat ad terrā p̄ signo Ave maria. tu aut cū sis rōnalis nō vis genua flectere ad Ave maria. Sicq; ille opunctus et mirā dei manū circa se sentiēs: sp̄ q̄advixit cum reuerētia ter genuflectēdo ad signatiōem b̄ndictę virginis cū ave maria salutauit p̄pter qd specialē grāza dño et b̄ndictā virginē p̄meruit. Cap. iij.

Quarta p̄ditio obseruāda i salutatiōe b̄tē virginis d̄z deuote sedulitatē. Debem⁹ em̄ seduliter frequētissime ip̄az cū deuotiōe salutare vt et ip̄a sedule p̄ nobis intercedat apud filiū: iuxta illd̄ esa. xxij. c. Bñ cane. frequenta cāticū vt memoria tui sit etc. Bñ inquā. i. deuote cane laudes virginis: frequēta b̄ cāticū salutatiōis angelice vt memoria tui sit apd b̄ndictā virginē. Hoc docet et p̄s. in seip̄o dicēs. B̄ndicā dñm. i. tā in se q̄ in b̄ndicta sua m̄re: cui⁹ b̄ndictio et honor ad suū filiū refert: et b̄ oī tpe sp̄ laus ei⁹ i ore meo. Si igit tpe frequētare debem⁹ hāc salutatiōem v̄z ave maria: in q̄ specialiter laudat et b̄ndicta in mulierib⁹ p̄dicat b̄tissimā virgo genitrix dei et b̄ndict⁹ fruct⁹ v̄tr̄is

Pars. iij.

dñs n̄r Iesus xp̄s. **M**iraculū. Ad b̄ qdē inducūt nos et plurimē vtilitates p̄ multa miracula ostēse. iter q̄vñ b̄ libeat inuehi. qd refert vincē. in spec. h̄sto. li. viij. c. lxxxiij. dicēs. Cleric⁹ qdā rez copia sc̄lo deditus b̄tē marie amorē et mēoriā sic aio indixerat: vt q̄ncūq; p̄ eccl̄iaz trāsiret cū deuotiōe et hūilitate genuflecteretur imaginē āgelicā salutatiōe honoraret et rursū b̄ndicēs eā dicēt. B̄tūs v̄ter q̄ te portauit xp̄e et v̄bera q̄ lactauerūt dñz et saluatore n̄r. S̄z qm̄ de⁹ (teste apostolo) flagellat oēs filiū quē diligit. Iste cleric⁹ molestia corp̄is aliquñ tact⁹ qdā mō despat⁹ ē: tātiq; dolor inualuit vt linguā suā et labia dētib⁹ suis p̄māducarēt: idip̄m de oib⁹ suis mēb⁹ factur⁹ si p̄mitteret. Cūq; sic iaceret aspectu horrēd⁹: vidit iuxta lectulū sui caput p̄sonā p̄sistere pulchra facie q̄ erat angel⁹ ei⁹ b̄ lamētari videbat: sui egroti erūnas deplorā et di. Quid o dñā m̄ fons pietatē heccine ē gr̄ez gl̄ie saluatorū tuorū heccine ē lingua in b̄nificatiōe v̄tr̄is et v̄bez tuorū partus tui. Dñā dñā si tu dees tuis: q̄s aderit suis. Non sic dñā: ad nihilū deueniet spes hoīz: si in te nō incipiunt h̄re refugiu. Tūc astitit m̄ dñi cū sūma gl̄iaz maiestaret: et ad lectū egri p̄pius accessit. extracta q̄v̄bera sua v̄sa ēptin⁹ imittere in os egri: et sc̄tis lact⁹ sui roze ifuso: subito sue lingue integritatē et labijs antiquum decorē in toto corp̄e pristinā restaurauit sanitatē. S̄anus ille surgēs gr̄as sūma cū exultatōe egit. Quāto putas tripudio tunc exclamabat. O felix mariā vere tu m̄ es m̄re: vere q̄ tibi fuit nō derelinquunt in sua neccitate. Tādē vt magis b. virginis fuitio se totū manciparet: religionē intrauit: et eius salutatiōem tota sua inuita frequētauit et laudabiliter p̄summauit. Haud dubiū qn̄ in hora mortē b̄tāz virginē quā sepissime salutauerat: resalutatrice p̄meruerit et remuneratrice habuisset: et eius felicē aīaz suo filio b̄ndicto recōmēdatā obtulisse. Ecce claret q̄p̄ie dei genitrix subuenit: q̄ dulciter tāq; pia m̄ sola frequētatēs hāc salutatiōem. Vere beata oīs fidelis aīa q̄ b̄ndicte virginī famulari deuotiōe sedula: qz p̄ eaz meret sūma bona celestia. Igitur deus meus. O dulcissime iesu: cur renuit aīa mea salutare p̄sepe tuā genitricē gl̄iosāz mariā p̄ quā acceptura ē grām et gl̄iaz. Dēs igit charissimī eam fideliter. pure humiliter: et sedule salutemus: oēs acclamemus in laudez virginis illibate Ave maria. oēs eam b̄ndicamus. vt b̄ndictionem eternam obtineamus.

Articul⁹. iij. q̄ salutatiōis angelice oīo ē dignissima et amēdabilis p̄cipue ex q̄ttuor q̄ subscribunt. Cap. i.

Tertiu⁹ mysteriu⁹ declarādū d̄z amēdatōis. Sūt q̄ppe q̄ttuor p̄cipua q̄ multū amēdabile reddūt hāc angelicā salutatiōem p̄pter q̄ allicimur et nos hāc sacrā salutatiōem deuoto corde frequētare. **P**rimo qz hec salutatio deo est summe accepta. **S**c̄do qz angelis est multū iocunda. **T**ertio qz demonibus est plurimū tremebunda. **Q**uarto qz b̄ndicte virginī sūme gl̄iosa et letabūda. **P**rimo inquā ista salutatio deo est sūme accepta. Qd claret. **P**rimo qdē: qz ista salutatiōem ip̄a sc̄tā trinitas vn⁹ et ver⁹ de⁹ edidit et p̄ angelū b̄ndicte virginī nūcian dū mādauit. Cū alber. sup̄ **M**issus ē. dic: q̄ hanc salutatiōem ad b. virginē angel⁹ nō a seip̄o dixit: s̄z a deo p̄re: filioz sp̄s sc̄to. **S**c̄do qz tāti placuit deo ista salutatio

salutatio vt ad eā dei fili nō dedignaret inuiter virgīs descēdere semetipz exinanit formā sui accipiēs te ste aplo. phil. ij. Hac q̄ppe salutatio pmissa de fact? ē hōz fūitoni puelle. i. btevirgini. Lu. ij. Erat subdit? illis. i. parētib? Seruiuit q̄v sqz ad passionem z mortē hūano gñit dicere possit illō biere. iij. Serui re me fecist? in pctisvris. Tercio q̄ tm̄ accepta extitit deo ista salutatio nō nisi p eā liberatōez humani gñis inchoaret: z ipa interueniēte salutatio totū mū dū renouare disponderet. Q̄ igit q̄ felicissima. o q̄ lau dedigna ista salutatio p quaz hō saluari debuit. Q̄nz ipa btavirgo maria cogitabat q̄lis esset ista salutatio. Lu. i. Et h̄ pōt poni p thēmate. Si em̄ fm̄ greg. in p̄ fatōe paschali felix dī culpa q̄ talēz tātū meruit redē ptorē. i. deū. lōge felicioz salutatio angelica q̄ talēz tātū nob̄ p̄buit saluatore. Quātū deniqz sit accepta deo z dño nro iesu xpo ista salutatio ostēdi pōt p quoddā miraculū qd̄ miraculū refert bt̄ns an̄. in tractatu miraculoz. c. xliij. dicēs q̄ qdā mulier multū deuota bte virgini petebat p̄tinue hāc sibi fieri ḡraz vt ostēderet ei filiū suū. In hac deuotōez petitiōe lōgo tpe pstitit instāter cum lachrymis postulādo. Adest dies felix q̄ regina mie oranti mulieri in ecclia appuit: q̄ nulli mie gremiū claudit z dixit mulieri. Propt̄ fidē qd̄ petisti fiet tibi. Et statū dñs Iesus in specie puuli apparens āgelico vultu corā muliē petijt vt suscipet̄ lei vlnas si ue gremiū dicte mulier? q̄ ipz cū tāta dulcedie dilectio nis recepit q̄ lingua nō posset referre. Quāta putas tūc deuotōe mulier ḡras referebat xpoz btēvgi dicēs Quid retribuā tibi o pie dñe. Quid ḡraz referre valeā o glōsa dei genitrix p hac dignatōe mihi exhibita zc. Tūc dñs iesus in gremio mulieris exns dixit. Dic p̄ n̄: q̄si insinaret sibi h̄ multū placere. Quo finito dixit. Dic angelicā salutatioez. Cūqz illa diceret Ave maria: puer incōtinēti inclinato capite ad btām virginem que ibi presens astabat dixit Ave maria. z singula vba salutatiois replicabat post vba mulieris. Et cū pueniss̄vt diceret. Et bñdict? fruct? vētris tui Iesus. dixit puer. Ego sum. Et sic p̄solādo p̄dictam mulierē ac dulciter amplexās euauit mira suauitate relicta. Ex q̄visiōe claret q̄ xpo sūme placeat angelica salutatio quā ad honorē sue m̄ris nō dedignat̄ cuz salutāte inclinato capitez ipe dices: vt doceat nos id ipsum facere.

Cap. ij.

Secūdo salutatio angelica p̄mēdat̄ ex eo q̄ angel? ē multū iocūda. Qd̄ ostēdit̄ tripl̄r. Primo rōne. qz gaudiū ē āgelis dei sup̄vno pctōez zc. ḡ multo mag? sup̄ plurib? pctōib? p̄nias agētib?. Lu. xv. Sz qz q̄ncūqz q̄s deuote dic Ave maria. ḡraz meret saltē de p̄gruo a btāvgie m̄re grē. q̄vt dictū ē oēs se salutātes resalutare dignat̄ dona grē largiēdo. Et p hāc ḡraz pctō: illustrari. h̄z. ḡ seq̄tur q̄ qñ q̄s deuote dic Ave maria. oēs angelos letificet. Hoc etiā claret nō solū ex pte pctōis hois. sed etiā ex pte btēvirginis. Nā gaudiū ē militib? z suis cū honorat̄ dñā et regina eoz honore p̄cipuo. sic z angelis dei suis cum honorat̄ regina celiz dñā eoz. i. angeloz maria. Pro inde berū. put allegat̄ in libro vo cato. spe. virgi. dicit Celū ridet: angel? gaudet: mūd? exultat: ifern? p̄tremi scit: demones fugiūt cū dico Ave maria. Secūdo ostēdit̄ significatōe. qz angel? gabriel cū virgine bñdictaz salutauit gaudium eē angelis significauit. Primo

qd̄ in habitu. qz totus iocūdus veste z facie rutilans appuit. vt dic̄ aug. qd̄ signū est leticie. sic p̄t̄z in angelis apparētibus circa resurrectōez dñi in albis vestibus in signū leticie. sic dicūt doctores. Secūdo in salutatiois verbo. cū dic Ave ḡra plena dñs tecū: bñdicta tu zc. q̄ oia sunt verba gaudiosa. Tercio in vborū ipoz nūero. q̄vt vult in suo mariali magi Jacob? de Cloragine. idcirco angel? in hac salutatioe tm̄ nouem dictōes ponere voluit. v̄z Ave primū Ḡra scdm̄. Ple na tertū. Dñs q̄rtū. Tecū q̄ntū. Bñdicta sextū. Tu septimū. In octauū. Mulierib? nonū. Et noluit plures dictōes ponere: vt significaret repatiōez fiēdā nō uā angelicoz choroz p hāc salutatioez ac filij dei icarnatōez. ḡ ipsis angelis gaudiosa ē h̄ salutatio ob iporū ruine repatiōez p eā factāz designatā. Miraculū.

Tercio ostēdit̄ ex reuelatōe. q̄vt refert ansel. li. miraculoz. c. xx. z in alijs plurib? miraculis repit̄ sile. Cuz scz qdā aia in pctō mortali exns sic decessiss̄: z demones gauderēt sup̄ pda capta angeli q̄ sc̄ti viderent̄ cōtristari sup̄ p̄clitātōe aie. Ecce inuētū ē q̄ hō ille i vi ta frequēt? btām virgine mariā salutauerit z offiū ei? deuote dixerit: mor angeli gaudere ceperūt dicentes Vere p̄ire nō poterit q̄ h̄ fecit. Et sic factū ē qz xpo iudicatē aia ad corp? redijt z p̄niam egit. Et sic p̄z qm̄ angelis gaudiosa est salutatio btēvirgīs: imoz ois honoris cult? ab hoib? marie ip̄sus z exhibit?. Ad qd̄ legit̄ p̄cipue in li. q̄ intitulat̄ scala celi: z etiā in miraculis b. virgīs: qz sc̄tis h̄ildelphōsus archiep̄s tholosan? cū feciss̄ lib̄rū d̄ belindū hereticū ad honorez btēvirgīs: atqz nouē lectōes in q̄libet sabbato dicēdas p officio p̄posuiss̄. Dñi i qdā sabbato audiui ss̄ in ecclia sonare mirabilē armoniā: credidit qz canonici matutinas ip̄o absente dicerēt. Surgēs ḡ subito cū suis z pueniētes ad eccliam: viderūt mirabilē claritatem z choros angeloz ip̄z officiū b. virgīs editum ab h̄ildelphōso cātantes ad b. virgine sedētē in cathedra archiep̄ali quā oēs cū iubilo angeli laudabant. Et finit matutinis maria h̄ildelphōsum vocauit: z regratiat̄ eidē de officio editor libro ad casulā ei de celo allatā ddit in q̄ celebraret ad honorē ip̄ius virginis. Ca. iij.

Tercio angelica salutatio p̄mendabilis reddit̄ ex eo qz ipa ē demonib? multūz maxime tremē bñda: cū sciat sibi eē ad p̄fusionē: eo qz p illam amisit captiuos. i. p̄virginē mariā: q̄ p̄triuuit caput ser pētis. Et qz demō est sup̄bus: p̄fundit̄ valde qz p mulierē est victus. Judith. xiiij. Una mulier hebreā fec̄ p̄fusionē in domo nabuchodonosor. qd̄ interpretat̄ sedēs in angustia. z iō merito p ip̄z diabol? significat̄ q̄ est in p̄tinua penali tristitia: cui qd̄ p̄fusio infer̄ cum beatavirgo q̄ eū p̄triuuit salutāt. Itē sic canis terret̄ a tonitru: sic demō cū audit dici Ave maria: sciens qz p hoc hō liberat̄ ab eius manu: intercedente dei m̄re pro homine ip̄so. Et ideo de beata virgine scribitur Cant. vj. q̄ sit terribilis vt castrorum acies ordinata. Unde Bern. Non tantum timent hostes quanlibet castrorum aciem sic demones Mariam dei matrem. Cū non audent inuadere ledere hoīem salutātē beatavirginē. Miraculū. Quod luculenter ostenditur in exemplo qd̄ refert An̄. vbi. s. ca. xv. di. qz diabolus q̄ temp̄ nocere hoī cupit accessit ad quēdā nobilē in figura hoīs z cepit ei fuire. z intantū nobili placuit qz eū oib? negocijs tractādis z expediendis p̄po

Liber primus

fuit. Ipse vero diabolus die noctuque psuadebat ipsi nobili facere mala: intantum quod per se et alios depredando: vulnerando: et occidendo fere innumerabilia facinorosa committebat. Accidit quod quadam vice ipse nobilis apprehendisset quendam sanctum presbyterum qui cum eo comitabantur. Quo capto: ad suum castrum eum duxit. Ille allocutus est nobilem et suos famulos quod ex parte dei haberet aliquod verbum proponere: ita tamen quod omnes de familia nobilis adessent audituri. Dum vero ipse petras omnes aduenerunt propter ipsos demonem: quod vocat finxit se infirmum: et quod venire in presentiam non valeret. Clericus diuina reuelatione et prudentia sciens diaboli insidias et fraudes: dixit se nihil dicturum nisi ille prius adueneret. Rogauit ergo ipsos nobilibus si infirmus est adducat in lecto. Quod et factum est deo disponente. Tunc sanctus ille iussit ipsi demoni quod coram omnibus ediceret quod esset: et quare aduenerat ipsi nobili in specie humana fuitur. Ille euulans et suspiria dantes respondit quod esset demon: et quod iduenerat cum nobili steterat. xiiii. anno rursus spacio: ut ipsi precipitaret occideret in partibus profundis tantum antequam ab eo secederet. Sed quia ipse nobilis quilibet sero dum ad lectum iret: et quilibet mane dum surgeret septem vicibus genibus flexis beatam virginem cum Aue maria salutabat et propter hoc solum bonum a beatam virginem defendebat quilibet nocte et die quam salutabat eam: adeo quod demon nocere ei non audebat nec perualebat. Addidit quoque quod si vnica tantum nocte vel die pretermisisset: illico eum occidisset. His dictis demon disparuit confusus. Et ille sanctus vir omnes illos de familia exhortando peruertit ad deuote seruandum beatam virginem inuitauit: inquit ipsi nobilis peruersus: et debita penam agens usque ad finem vite laudabiliter permansit. Item idem antiphona. ibidem. c. xx. vs. refert: quod quadam scelestus cum sepe beatam virginem salutasset et subita morte periret: demones rape voluerunt animam eius. Cum peruenisset angelus diceret quod hoc peccator fuerit: tamen per deuotionem solus fuerat dicere Aue maria sepius: statim vero audito demones relictam animam fugerunt. et ad merita beatam virginis animam ad corpus rediit miraculose per agendam penam. Idcirco beatus Bernardus dicit. Infernus pretermisit: demones fugerunt cum dico Aue Maria. Patet igitur propositum. Cap. iiii.

Quarto angelica salutatio est commendabilis ex eo quod beatam virginem est summe gloriosam letabundam. quia hoc salutatio fuit ei ad maximum gaudium et summam gloriam ac exaltationem. Multum enim gauderet aliquis quod rex per se delectationem nuncium salutaret eam nuntiando quod eam intantum dilexisset ut eam in sponsam vellet sibi assumere. Itaque beatus homo cum salutata est a deo summo rege in sponsam ac filij sui matrem est assumpta. Cum cum iam ab angelis salutata foret: et ad sanctam elisabeth peruenisset ait. Exultauit spiritus meus in deo saluatore meo. Luc. i. c. Mimis si diligenter singula huius salutatiois angelice verba perscrutemur: copiamus quod precipue. xii. gaudia in ea preterita vel significata beatam virginem offerunt ad numerum stellarum. xii. in corona beatam virginis. quibus quidem. xii. gaudiis eam letificamus cum deuote eam salutamus. Primum quidem gaudium summe puritatis et immunitatis offerimus beatam virginem cum dicimus deuote aue. i. sine ve. Cum igitur deuote dicimus beatam virginem Aue: leticia eius de summa puritate quam habuit et hanc penam et ad memoriam reducimur. Ac si dicamus. Gaude o felicissima virgo. quia tu es sine omni venenature: culpe: et pene: sic de beati latini per superius in libro. parte. iij. arti. iij. c. v. Secundum gaudium facimus vel cumulamus vix magne dignitatis cum dicimus Maria. in qua nomine magna dignitas beate virginis denotatur: cum maria quasi maris stella nominatur. Beatus enim bernardus super Missus est testatur: magna dignitas beate virginis in hoc nomine designatur: cum luci stelle maris

Pars. iiii.

compat. quia stella est dignissime nature et incorruptibilis. Cum sic sine sui corruptione sidus emitit radium: sic sine sui lesione corruptio virgo parturit filium. Cum ergo dicimus Aue maria: gaudium de tanta dignitate beatam virginem offerimus: ac si diceremus. O beatam virginem maria gaude: quia tu tanta dignissima homo es ut digne nomineris maria quasi maris stella: sine omni corruptione puerpera. Tertium gaudium summe gratiositatis offerimus beatam virginem cum dicimus: gratia: ac si diceremus. Gaude beatam virginem quia tu deo summe gratiosam dilecta es: adeo quod per te ipse deus redderet homini gratiam quam perdidit: angelo teste. Luc. i. Inuenisti gratiam apud deum. Quartum gaudium plenitudinis offerimus cum dicimus: plena. ac si diceremus. Gaude: quia non solum gratiam perditam inuenisti: verum insuper omni gratia quam deus quibuscumque scriptis prestat: tu sola vniuersaliter excellens plena es et possidisti. Cum hieronymus. Vere gratia plena: quia ceteris per presens dat gratia. Marie autem se totam infudit gratie plenitudo. Quintum gaudium diuine preceptiois offerimus: cum dicimus: dominus tecum. ac si diceremus. Gaude quia meruisti deum accipere: et sic tecum habere tantum in mente quam in ventre. Cum augustinus in sermone quodam. Dominus tecum. sed non sic tecum. tecum enim in mente. tecum in ventre. tecum in auxilio. Sextum gaudium super benedictionis: cum dicimus: benedicta. ac si dicimus. Gaude quia meruisti maledictionem Eue in benedictionem tibi commutari et toti generi humano. Augustinus in sermone de natiuitate beatam virginis dicit. Impleta est Maria gratia: et Eva euacuata est a culpa. maledictio Eue in benedictionem mutat Marie. mater generis nostri penam intulit mundo. genitrix domini nostri salutem attulit mundo. Idcirco. Septimum gaudium singularis privilegiois: cum dicimus: tu in mulieribus. ac si dicimus. Gaude quia tu sola singulare privilegium inter et super omnes mulieres possides: ut tu sola sis omnium coronarum gloria: utpote quod sola tu inter omnes mulieres meruisti fieri mater et virgo: mater deus et hominis. Cum canit ecclesia. Nec prima similis visa est: nec habere sequentem. Octauum gaudium diuine collaudationis: cum dicimus. et benedictus. Gaude enim quia a nobis benedicitur in ipsa per ipsam deus ex summa erga deum charitate. sic et omnes sancti in hoc gaudent deus glorificet et benedicat in ipsis: iuxta illud psalmus. Non nobis domine non nobis: sed nomini tuo da gloriam. Multum ergo ei facimus gaudium cum dicimus: et benedictus. scilicet deus tuus filius. ac si dicimus. Et tu quidem beatam virginem benedicta es. sed super omnia benedicimus deum quod te sic glorificauit et sublimauit. Gaude ergo in deo et cum deo tuo filio. Idcirco augustinus dicit. Letare maria leticia inenarrabiliter proprio cum proprio et proprio filio: quoniam taliter tantum pariendo filium utpote deum: non subsecuta est corruptio. Benedicta ergo tu. et benedictus filius tuus per quem te gloriosam dominam nostram aduocatam in celis habemus. Nonum gaudium eterne fructificationis. cum dicimus: fructus: ac si dicimus. Gaude quia per te nobis omnibus eterne vite fructus datus est. Cum canit ecclesia. Benedicta filia tu a domino: quia per te fructum vite concipimus. Magnum nimirum gaudium est beate virginis quod de eius fructu. id est de christo dulcissime fruuntur omnes sancti et angeli dei. scilicet per se. In quem desiderant angelus respicere: et quod ipsa tantum fructum facere meruit. Decimum gaudium virginis offerimus cum dicimus: Venter tuus: subaudiendo virginalis: ac si dicimus. Gaude quia venter tuus virginalis concepit et portauit verum deum in ipso tota plenitudine habitantem. Unde cum dicimus. Venter tuus: in memoriam reducimur quod eius

quod eius sacratissimus vter? virginis gloria pma
nēte deū gestauit? genuit? post ptnū go pmasit: mi-
ra suauitate leticie in hē eius mēti idita. Hoc gaudium
psequēdo b. aug. in smone de natiuitate b. virginis ita
dic. Precisum est in maria illud ene infelicitatis eu-
logiū. de qd. In tristitia paries filios: qz ista in leti-
cia dñm parturiuit. Eua em luxit: ista exultauit. Eua
lachrymas. Maria gaudium invētre portauit. xgo cō-
cepit: virgo genuit. Gratulare b. virgo. qz xps ex so-
lio suo venit in vterū tuū ex sinu pñs in vterū dignat?
est descendere mñs. Leta igit maria gestat infantem:
exultas filiū amplecti: portat a quo portabat. extat
maria cū cōcepit virgo: grauidavirgo dñm parit: z vir-
go post ptnū. Exultat mariaz matrē se leta mirat: z de
spñscto sepepisse gaudet. O femina sup feminas bñ
dicta qvñ oino nō nouit: z vñ suoytero circūdedit
Hec aug. Undecimū gaudium mire dulcedis z suau-
tatis: cū dicim? b. mellifluū nomē ihs. Si em scī z de-
uotū magnā dulcedinē capiūt in h. noie. qm vt dic ber-
nar. h. nomē Iesus mel est in ore: melos in aure: iubil?
in corde: multo forti? magnū dulcorē z suauitatē capit
aia bñdicte virginis cū audit h. dulcissimū nomē deuoto
corde z ore noiari. Cū cū dicim? bñdic? fruct? vētris
tui ihs. gaudium filz dulcorē offerim? bñ virgini. Acti
dice. Gaude o bñdicta xgo qz p te ex te istud dulcis-
simū z mellifluū nomē ihs habem?: in qz tu z oēs scī
letant: in qz mira dulcedie deuote mētes liquecūt z de-
lectant: in qz cor tuū sacru iubilō ineffabili iocūdat in
dicibili amoris suauitate delibutū: in qz solo noie opz
oēs saluos fieri credēs. Hāvt scribit act. iij. Nō ē
aliud nomē sub celo datū hoib? i qz oporteat saluos fie-
ri credēs. Duodecimū gaudium hūane assūptōis. s.
a deo inuitatē psonē: cū dicim? xpus. i. chrismate vn-
ctus. Hoc em nomē puenit saluatori nro in quātū est
hō a psona diuina assūptus: ipe em fuit fm hūanita-
tis naturā chrismate z vntiōe spūscivnc? iuxta illd
ps. Unxit te de? de? tu? oleo leticie pre? sortib? tuis.
Et id in h. nomie dignificatio hūane nature in xpo ex-
primi de qz oēs scī gaudēt. g. a fortiori b. virgo. Cū
gaudēt carit ecclia. Felix nāqz es sacra xgo maria
z oī laude dignissima. qz ex te or? ē sol iusticie xpus
de? n. Cū igit dicim? Bñdic? fruct? vētris tui xps:
gaudium ei cumulam?: acti dicerem? Gaude o bñssima
virgo maria. qz p te ex te habem? vt hūana natura tā
tū dignificaret in tuo filio: vt v3 deo vniret in vnitatē
psonē: p te habem? deū frēz nřz z nre nature picipem
ex te assūpta est ista caro diuinitati vnita. In tuoyte-
ro sacro factū ē vt de? fieret hō: ver? xps vntiōe spūsc-
scīplē? iuxta illd Job. i. Verbu caro factū ē z habi-
tauit in nobis: z vidim? gliaz ei? gliaz qm vñgeniti a
pñ plenū grā z veritate. Ecce igit o fidelis z deuota
aia. O cor humanū amore bñ virginis inflāmatū pē-
sa diligētēz aduerte qz multiplex gaudium offers z ac-
cumulas ipsi bñdicte virginī marie cū eā deuote salu-
tas angelica salutatio. Quid em aliud qz coronā quā-
dā stellaz. xij. ei offers tāqz fertū. rosaz. xij. quo bñdi-
ctavirgo gliaz z letificat. Quō credere potes qz te ip-
sap tot gaudijs ei oblati nō letificet z non resalutet
in pñti p grāz z in futuro p gliaz. Euigila g. z conare
frequēter b. virginē salutare hac gliazissima z summe
sibi placitaz letabūda salutatio: vt valeas ei? grāz ha-
bere. Ad pmissa fac qd multotiēs visum est in mira-

culo: qd dñ bñvirgo salutare a sibi deuotis appuit
qñvirgo pulcherrima astāz ad singulas salutatioes
se inclināz qñ rosas colligēs: fertō qz pñia manu au-
reo filo colligās: z tādē capiti suo iponēs corā oibus
angelis z scīs gliaz dñm dicit. Hoc fertō coronauit me
iste mibi deuot? famul? zc. Ut aut finē hūic ptis fmo-
ni faciā. referā p edificatōe miraculū quoddam narra-
tiōe dignissimū qd qdē a fidedignis relatum pcepit: z
publica a plerisqz pñcatōe pmulgatū. **Mulier nāqz**
qdā bñvirgini multū deuota cū frequēter diceret aue
maria. summa deuotōe apud se hec sepi? voluebat co-
gitatio qv3 verba ex oib? verbis salutatiois magis cō-
mouerint ad gaudium: z nūc cōmouere habeāt cor bñdi-
dicte virginis. Cui qdā vice oranti appuit pñssima virgo
mariaz dicit. Ut tue deuotōi satisfaciā in qz mibi sum-
me cōplacet: en tibi reuelare curauī qd dñs facis. Sci-
to qz sup oia cor meū letatū ēz gaudio repletū ad illa
verba: cū audiui. s. angelū dicētē. Dñs tecū. Hoc aut
z rōni psonat. qm p illa verba expñssius annūciabatur
dñica cōceptio: cū dñ. Dñs tecū. s. in mente z invētre:
vt patuit supra p doctores. Alia aut verba nō sic expñ-
se dñica incarnatōez z cōceptōez bñ virginis actiua in-
sinuat: sic claret cōsiderati. Sz qm ipa bñvirgo sum-
mū gaudium in h. habebat qz deū cōcipe merebat z dei
mī efficiebat put. pbat alber. mag. sup. **Disus est.** z
patebit infra lib. ij. pte. ij. ar. i. c. i. g. seqtur reuelatōez
fore verā. Tādē b. virgo pñdicte mulieri loquendo ad-
didit ait. O charissima famula mado tibi vt quotiēs
cū p dicere habes Aue maria: cū pueneris ad illa ver-
ba. Dñs tecum: planez morose ipa verba pferas: z ibi
cordis z corpis genua ac cervicē flectēs studeas: sciēs
qz tñ gaudium meo cordi sic faciēs p tua deuotōe accu-
mulas pñba pmissa qz qñ iterato cōcipere filiū meum
dñm ihs. In fine deniqz addas z dicas. **Sctā maria**
mater dei z dñi nři iesu xpi ora p me z p oibus pctōri-
bus. z h. filz morose z deuote. qz tñ mibi hec depñcatio
placet z tñ gaudet cor meū in subueniēdo pctōribus.
acti iterato filiū meū parerem. Hec dicens mira suau-
tate relicta in corde mulieris: euauit bñvirgo ab ei?
visiōe. Et h. mulier quoad vixit deuote obseruauit.
Hoc etiā reliquū rōni recte pñcordat. qz cum peccas-
tor hō bñm virginem deuote salutatz ad sibi subue-
niendū exorat bñvirgo grām infundēdo filiū spūales
denuo parit ad vitā eternā cū pctōrez a pctis reuocat
p grām z ad vitā salutis reducit. vel si iustus est: in iu-
sticia confirmatz pseuerantiam pñstat. Cū igit z xpus
dñs ob hanc cām de ea natus fit vt hoies in celeste re-
gnū renascant. nō dubiū qñ ipa beatavirgo in his p-
missis gaudeat z ei summe cōplaceat. **D** igit oēs fi-
deles aie: omnes deuoto corde existentes. vñquēqz
vestrū cōuenio: oibus clamo: z vtinā clamor me? oim
resonet in auribus. Salutate: salutate: salutate hūmi-
liter: deuotez frequēter bñm virginē. Salutate virgi-
nes: salutate cōiugati. viduez paupes z diuites. ma-
gniz puuli. adulti. iuuenes z senes. oēs qz cuiuscunqz
aditōis pctōrez z iusti. sciētes qm p eā grām habebi-
tis in pñti z gloriā in futuro pñstante dño.

Seqtur ps. v. de ipa salutatioe angelica z ei? ptib?.

Ave gratia plena domi-

nus tecum. Benedicta tu in mulieribus.
Luce primo. Tres salutationes. ce.

Libri primus

teris celebriores in euangelio repimur. **P**ria gabrielis ista. Ave gra plena. Scda marie ad elizabeth Luc. i. Intrauit domum zachariez salutauit elizabeth

Tertia xpi ad discipulos. Joh. xx. Pax vobis: q sepius legitur repetita. Hac triplici salutatio triplex cordia designat: siquidem an incarnationis discordia erat. Pria inter deum hoies ppter ptem prime puaricationis qm ho deo factus iobediens: diabolice se subiecerat potestati. Scda discordia erat inter angelum hoies. Et h duplici ca. qvz ho q ruinam angelicam reparare debuerat spote corruens se subtraxerat a celoz diabolo se co iurera ei voluntate faciendo. Et qz cu in obsequio dei co serui ee debuissent: ho se qsi spote fuitio diaboli subdidit. Tertia discordia erat inter hoies z hoies. v3 inter iudeum getile ppter diuersas legu emulatores qz iudei vnu deum: getilis aut idola colebat. Itaqz p salutatioes xpi ad discipulos q dixit. Pax vobis. designatur discordia dei ad hoies. qz filii dei in seipo diuigens diuinitati humanitate. z p sanguine crucis pacificauit q in celis z q in terris. vt dic apls. Ite p salutatioes marie ad elizabeth designat discordia iudei z getilis. qz xps lapis angularis oes inuicem fides ecclesias conuocauit. Joh. x. Et alias oues habeo q non sunt ex h ouilz illas opz me adducet vocem mea audiet z fiet vnum ouilez vnus pastor. Hoc etia in spu pdixerat do di. La pidem que reprobauerunt. i. xps edificantes. s. iudei. h factus e in caput anguli. Deniqz p salutatioes angeli ad maria notat discordia angeli ad hoies. qz p ptem marie factus e ho pciuis angeloz z domesticus dei: z vni dei. s. xpi hoz angelus facti sunt fuit: z ex homie angelica ruina repata e. Ideoqz cu xps nascitur ab angelo canit. Gloria in excelsis deo: z in terra pax hoibz bone voluntat. Hinc angelus dixit iohanni volenti eu adorare. Gloriam ne fecerit: coferu em tu sum z firm tuoz Apo. i. fine. **Q**u igit iste discordie facte sunt p mariam virginem q nobis xps deum genuit: idcirco non immerito dicat marie ipe deus: dicat angelus: dicat ho. Ave gra plena. q fuerunt verba themata nri pcepti. De hac itaqz salutatio prium ei declaratioe itedentes tractare: tria mysteria pteple.

Primum de eius principio.

Secundum de eius medio.

Tertium de eius appositor termino.

Articulus primus de principio salutationis angelice vbi tres questiones elucidantur. Cap. i.

Arca principium huius salutationis tres pcpue questiones occurrunt.

Pria qd. Utrum salutio angelica fuit co grue h mo p aue inchoata. Scda qd. Utrum btavirgo fuerit vere sineve: vt sit digne p hxbu aue salutata

Tertia questio. Utrum ista salutatio h mo facta sit ois salutationu excellētissima. Ad prima qone q qritur: vtz videlz salutatio angelica fuerit pgrue h mo p aue inchoata: argui pot in dnu q no. Prio sic. Quia iste modus salutadi pverbu scde psona e modus salutadi a seipo psonalr z no ab alio. gvideat q angelus salutauerit btam virginem a seipoz no a deo. s3 stat q salutari debuit a deo. gno debuit p hxbu scde psona salutasse. Preterea videat q debuit salutasse p salue. qz Aue dicitur remotioes pene. Salue pntia boni z pmanenti salutis. Ma saluevt dicit Joh. Januensis in catholicis est hxbu defectiuus saluatoriu: z sonat. i. ee vl fieri saluū

Pars. v.

Cu g maior pfectio significat p salue q p aue: sequitur q ista salutatio pfectissima debuit potius incipi a salue q ab aue. Preterea aue pntet ad incipientes: salue ad pfectos: gaude ad pfectos. Cuius tobias salutat e p angelu h mo. Gaudiu tibi sit semp. tob. v. c. g cum btavirgo esset pfectissima: p gaude debuit salutari.

Preterea nobilissimus modus salutadi e que tenuit dñs Iesus z docuit. s3 h modus fuit. Pax huic domui. Lu. x. vel parvobis. Joh. xv. Ergo in hac salutatioe nobilissima debuit btavirgo p file salutari. s. pax tibi vel pace opto tibi. In dnu est veritas sacre scripture.

Ad hac igit qonem rñdet fm alber. mag. sup Mis sus est. c. lxiii. z. lxx. q cu duplex sit modus salutadi. v3 p seipoz z p aliū. multo amabilius z nobilior e ille q est p seipo q p aliū. Nec g salutatio pfectissima et amabilissima no debuit fieri taq ad absentem p aliū s3 taq pntis ad pntem p seipoz. Recte g mo pntialiter angelus salutatioes hac ab aue inchoauit. qz in hac salutatioe de trinitas psens pntem virginem i angelo salutauit di. Ave gra plena: qd verbu z de pcatium salutatioem nūciatiū fuit. qz btitudine qua angelus bte virgini nūciavit: illa ei exhiberi z ipleri ardētissime concupuit z deuotissime optauit. Et p premissa pz rñtio ad primū obiectū.

Ad alia argumeta pmissa in dnu adducta. Rñdet q i hac salutatioe aliud verbu salutadi poni no debuit in q salutis stat vel pfectio notaretur qz cu ista salutatio sit toti salutis inchoatio q prio et principalr p se btissime nūciat virginem: z in ear p ea toti generi humano destinat: recte incepit ab aue. Initiū qppe btitudinis est remotio miserie: qd notat aue qsi sineve. Alia aut btitudine pficiētia exprimunt p alia verba in salutatioe ista subsequētia: vt infra patebit cū declarabunt singillatim. Dec alber. Ex his pz rō q re no debuit dici Salue vel gaude vel pax tibi zc. Amplius q no debuit salutari btavirgo in hac salutatioe aliquo alio verbo salutatiois q p aue. qz no debuit nisi verbu corruēdes rei salutatioe ista poni. S3 qz res huius salutatiois z annūciatiois ista erat. qvz maledictio qua p primā mulierē. i. Eua incurrimus: debebat verti in bñdictionē p hac scdam mulierē. i. btam mariā: vt sic femina nos damnavit: ita z femina saluaret. Cū aug. fmone de natiuitate dicit. Impleta est maria gra: z Eua euacuata est a culpa. maledictio eue in benedictionē mutat marie. Nec ille. Huic aut rei nullū verbu aliud salutatiois ita pgruebat z corruēdebat sic Aue in q solo nomē Eue mutat in verbu salutationis Aue. Couerso em hoc noie eua p lras. Marie dictū est aue. ad designādū expse q in bñdictionē Marie vertebat maledictio eue. Mimirū post ptem Adā xori sue imposuit nomen eua: qd dñ ab a qd est sine z eu qd est bonū: qsi sine bono. qm bonū datū est a deo sibi z viro abstulit ac posteris. z incidere fecit in ve culpe z pene. p mariā aut facti sum sineve: ideo pgruentissime salutatur p aue z no p aliud aliqd verbu. Cū quidaz verficatoz dicit. Porta salutis Aue per quam patet eritus a ve. Nec magister Jacobus de Voragine in suo Mariali.

Ad scdm qsitū de huius salutatiois verificatioe cū qrebat. Utrum btavirgo fuerit vere sineve vt sit digne p Aue salutata. In contrariū pos ses arguere q non videt quō vel ad quem sensum angelus potuerit vere dicere btē xgini Aue. i. sineve. Naz si hoc

Articulus

si b' dicit narrando de pñti: falsus dixit. q' adhuc pñtē sineve nō fuit btāxgo. qm̄ fuit adhuc subve mīfieb' iusvite qd' ex pctō primor parētū subsecutū ē. Fuit etiā adhuc pñtē subve sterilitatis. z pñs sub maledictō legi. q' adhuc sterilis fuit: cū nō dñi adhuc pceptat filiū qñ angel' ei dixit istd' bñ aue. vñ n̄ potuit d' pñti b' dicē. Itē si angel' dixit illd' optādo. seqtur. q' volūtatē suā diuīvolūtati nō pformauit: q. s. de' eā multa pativoluit in passiōe sui filij. Sico illd' dixit d' futuro pñcedo: nō salutauit. s. pphetauit. nec magnū qd' dixit. q' b' cōe ē oīm saluādoz q' qñq' erāt sineve. s. i futura glia. g'vide' q' nō potueritve btāxgo p b'xbum Aue salutarī. Ad qōnē igr rñdēdo Mo. pñio. q' b' xbn̄ aue qñq' ēvor optāf: sic dīc ioh. ianuef. i cathol. vt quādo dico alicui aue salutādo. q' ei salutē opto. Qñq' aut ēvor orāf: vt cū dico Aue crux pñciosavl' d' crux aue spesvñca. Mō em̄ salutādo illd' dico. q' ligno isensibili salutē nō opto. q' eā h're nō pōt. s. oro vt x' crucis mīfī salutē opet. Qñq' vero ēvor pgratulāfz applaudēt vt cū dico aue maria. vl' Salue sc'tā p rēs. qñ dicerē. d' btāxgo maria pgratulor z pgrau deo salutē z glie tue. Nec mīf iacob' vbi. s. Dico igr f'z alber. sup mīf'us ē. c. lxiiij. z. lxxv. necnōz cōf' f'z doctores hāc materiā tractātes q' btāxgovere salutari potuitz debuit p aue. q' fuit sine ve oīvniuersaliter.

Primo q' fuit sine ve speciali Eue z mulieribus.

Scdo q' fuit sineve pprio matribus.

Tertio q' fuit sineve cōi oībus hominibus.

Primo inquā q' fuit sineve spālī. Eue z mulierib'. Mā eua triplīcē maledictōez qñ triplex ve accepit in penā. Prima. Multiplicabo erūnas z pcept' tuos. Scda. In dolore paries filios. Tertia. Subvirīptā te eris. gen. iij. c. Sine b' triplīcē ve fuit maria. q' nec sensit erūnā in pceptu. nec dolorez in ptu. qm̄ fuit sine corruptiōe fecūda. sine gūamine gūida. z sine dolore puerpa. vt dīc bern. z fides t'z catholica. Deniq' nec fuit viro subdita ppetue xgitat' obtētū. z q' p dei pceptūz maternitatē facta ē dñā oīmvirozūz muliez ac etiā angeloz. Itē i mulierib' ē triplex ve. q' in xgib' ē ve sterilitat'. in diugafve subiectōis. q' sūt sub ptāte viri inuidiūve desolatōis z orbatōis tāq' q' ff orphane. Quib' vltimis duob' ē anexīve corruptōis: cūvir ginitatē amiserūt. Ab his fuit imūnis btāxgo. Fuit em̄ xgo sine sterilitate diugata sine corruptōe z fuitu te: qm̄ ioseph tāq' custos a deo dat' btēxgini fūiebat ei: quā sciebat eē dñam suiz toti' mūdī ppf' dei mīfñitāte. Deniq' fuitz vidua post mortē ioseph cū xgitate z sine desolatōe ppf' dei pñtiā: q' de' ei' spūalis spōsus multiplici eā suauitate familiar' pñtie sp' solabatur

Scdo dixi q' btāxgo fuit sineve pprio mīf'ib'. Sūt q'ppe in mīf'ib' tria pñcipueve. Primūve erūne z imūdicie. q' xgitatē pdūt: z cū maria imūdiciaz erūna pñrūt. Scdm ve ifirmitat' z idigētie. q' infirmantur et amittūt sanitatēvenustatē: z pulchritudinē cū parūt atq' indigēt obstetricatōe. Tertiūve pene sil' z culpe q' cū pctō pñpiūt libidie. cū gūitate portāt: z cū dolore parūt. Ab hoc triplīcēve fuit imūnis b. xgo maria. pñio qdē fuit sine ve erūne z imūdicie. q' i pceptu z i ptu nō pdiditvirgitatē. s. acq'fuit eā q' sub deo maior neq' itelligi puritas. Nulla etiā in ei' ptu imūdicia fuit. q' xps de' vtero clauso manēte egressus est tāq' spōsus dñs de thalamo suo. teste ps. Qñ leo pa

pa in sermōe de natiuitate dñi dīc. Aliens est inq' ab hac natiuitate qd' de oībus legīt. Nemo mūdus a for de: nīl in istā singularē natiuitatez de cōcupiscentia carnis transijt: nīl de pcti lege manauit zc. Scdo fuit sineve infirmitat' z idigētie. Mō em̄ btā xgo post pceptū aut in partu pdidit sanitatēvel pulchritudinē immo tāta pulchritudine radiauit q' ioseph eā in spīcere pre radiositate nō potuit: vt dīc glo. sup math. c. s. Qñ ioseph maria nō cognouit facie qñs essz donec pepit z euacuato vtero radiositas a visione faciei ei' oculos nō ita reuerberaret. Itē sanitatē post pceptū nō amisit. imo fortior facta a spūscō: surrexit statimz abiit in mōran' cū festinatōez fūiuit Elizabeth. In ptu q' nō indigēt obstetricatōe: s. vt canit i qbusdaz ecclesijs. Sal' ebit dei genitrix in ptu quā circūstas bāt obstetricādice pñcētes angeli glīam deo. Tertiū fuit sineve penez culpe. q' sine viro de spūscō concepit sine oī libidine. Et cū gaudīo sine oī lefōez dolore peperit. vt sup patuit. Tertiū dixi q' btāvirgo fuit sineve cōi oībus hoībus. Cōiter q'ppe oēs hoīes triplexve incurrerūt ex pctō pñmi parētis. Primūve in corpe. Scdmve in aīa. Tertiū in vtrozq' diuncti: De his apo. viij. Cleveve habitātib' i terra. pñi mo'inquā in corpe siue ex pte corpīs incurrūt oīs hōve triplex. s. ve miserie multiplicis. v. laboris z fatigij infirmitatū penuriāz: frigoris: caloris: famis: sitis zc. quib' subiecti sumus in hac misera vīta. Itē ve dolore mort'. q' cū dolore omnes morimur: zquasi aqua dilabimur in terra. Itemve incinerationis postmortem z putrefactiōis. De primo Gen. iij. Maledicta terra in ope tuo: spinas z tribulos germīabit tibi: in labore comedes ex ea oībus diebusvīte tue. In sudore vult' tui vesceris pane tuo zc. De scdo gen. ij. Quācūq' hora comederitis mortē moriemī. i. necessitatem moriēdi ex pte corpīs incurrētis: put exponit Mico. de Ly. De tertiove. gen. iij. Reuerteris in terras de qua sumptus es: q' puluis esz in puluere reuerteris Ab b' triplīcēve imūnis fuit btāxgo. q' sine omī infirmitatevixit: vt dīc aug. Māz sine dolorevel infirmitate mortua est. z insup oēs labores huius vīte z penurie: famis: sitis: caloris: z frigoris ac simīlūm nō erāt ei penose. Tum q' oīa talia sciebat sibi eē ad meritū p motionē. Juxta illud rho. viij. Diligentibus deū omnia coopant in bonū. Tū q' oīa talia volūtariē accēprabat: z p deo oīa z multo maiora sustinē cupiebat. Qñ in oīb' penurijs z aduersitatib' ac laborib' itimo corde gaudebat tāq' pfectissime patiētie exīs. Tuz deniq' q' diuīne pteplatōis z familiaritat' dulcedo q' sp' fruebat oīa talia penalia dulcia reddebat eidē. Si em̄ btō laurētio prunas dulces eē reddebat diuīa degustatio. z btō steph. lapides torrent' dulces fūē pre xpī amore multo mag' b. xgini oīa penalia dulcia reddebant ex diuīna degustatōe. Itē fuit sineve dolorz i morte. q' sic fuit a corruptōe aliena: ita a dolore mort' exīnea. vt dīc pñero. Deniq' fuitz sineve incineratiōis post mortē. q' corpez aīa glīficata gaudet i celisvt patebit ifra li. x. pte. s. ar. iij. p totū. Scdo i aīa oīs hō incurrūt triplexve. pñiove igratie. Scdo ve mesticie. Tertiōvevecūdie. pñio inquāve igratiez error'. q' tāta ignoratiā incurrim' tā in credēdo q' i eligēdoz di scernēdoz q' i opando: q' teste auerroē pñetatore arīsto. Ea q' scim' sunt mīnima eoz q' ignoram'. Et i sup

Liber primus

ut dicit sapiens, eccl. ix. Sunt iusti atque sapientes: et nemo scit vtrum odio vel amore dignus sit. Hoc quippe ignorantie est ex culpa: quod aug. dicit. Error non est hominis instituti a natura: sed pena dñati. Ad hoc fuit immunis b. xgo quod nunquam erravit. Fuit enim xgo prudentissima et spiritus sancto plena: nihil sine consilio spiritus sancti fecit: quod spiritus sanctus errare non potest. Fuit quod omni scia sapientia diuino dono premita: quod ecclesia libros sapientie de ipsa exponit. Et sic fuit sine ve igne erroris. Secundo in aia incurrimus ve mesticie dolor, et hoc tam dñi pñti quod est meror: mestice quod de preterito quod est dolor cordis: quod de futuro quod est timor. Ab hoc fuit immunis b. xgo, quod nunquam merore dolore: aut timore diminuta sue rationi habuit. Quod probat ex xbis lenece ad serenū dñi. Frustra sapiens tetat. quod sapiens nunquam turbatur. Valide enim est quod ledit eo quod ledit. Fortior quippe non est neque virtute sed infirmior. Sapiens nil perdere potest omnia enim bona sua in se reposuit. s. virtutes sapientie. Ites ex verbis chrysostomi. dñi. quod nullus hominum nocere potest occursus aduersitatis: nisi ipse nocere velit sibi. s. p. impatiētia. Quia ergo beatissimus xgo sapientissima et ordinatissima fuit. in qua ratio superior spiritus eius imperas fuit. igitur quicquid sustinuit: et in materia amoris et gaudij spiritus totum cessit: nec unquam in ea mesticia rationi dñia fuit. Quia claret quod fuit sine ve dolore. Tercio in aia incurrimus verecundie pudoris: tam de essendo quod turpes sumus: tam de agendo quod turpia facimus: et fecimus: quod de sustinendo vel patiendo quod turpia patimur. Quia gen. iij. Erat vterque nudus: et non erubescerent. s. ante peccatum: sed post peccatum erubuerunt se: vñ fecerunt sibi pizomata: et c. Ab hoc verecundie pudoris b. virgo immunis fuit. quod nihil turpitudinis unquam fecit: nec habuit: nec sustinuit: quia innocentia pura id facit nil verecundie vel pudoris sustineat: ut patet in pueris: quia etiam sua nuditate non erubescunt. Beata autem virgo statui innocentie priorum paritum: prius erat: marie ex parte aie: nec unquam turpia facere vel cogitare sciuit: sed omnia secundum rationem recta ordinata in ipsa erant. vñ claret quod nunquam aliquid verecundabile habuit. Et sic fuit sine ve pudoris. Tercio dixi quod homo quilibet ex parte triusque. s. corporis et aie distinctus incurrat. et hoc triplex. s. Primo inobediētie et cupiscētie. nam caro non obedit aie et rationi. s. ut dicit apostolus Gal. v. Caro concupiscit aduersus spiritum: et spiritus aduersus carnem. Secundo de culpe. s. originalis: actualis: mortalis et venialis. Tercio de pene. s. pñtis miserie vel pñie purgatorij et gehēne. Ab hoc etiam tripliciter immunis fuit beatissimus xgo. Primo quod fuit sine ve cupiscētie et repugnantie carnis ad spiritum: quia vult doctores cōiter sup. iij. sniaz: beata virgo habuit fomitis extinctioem et confirmatioem in bono per gratiam singularem: ita ut non possit peccare. Et hoc per sanctificationem in spiritus sancti obumbratioem filij dei conceptioem. Quia omnes vires inferiores fuerunt subiecte in ea imperio rationis. Secundo fuit sine ve culpe tam originalis secundum scotum: ut infra ostendetur: quod actualis: venialis: et mortalis. Nam nec unquam venialiter peccauit. sic dicit aug. Tercio quod fuit sine ve pene: quod pena debet culpe. cum igitur non habuerit ve culpe: nec habuit ve pene. Et sic claret quod beata virgo beata et verissime salutaris debuit per Aue. s. sine ve. quod fuit vniuersali sine oive vel actuali vel causali vel habituali. Et per hoc patet ratio ad obiectum in dñum productum. Siue enim accipiat ut angelus dixerit istam salutatioem narratiue: siue ut optatiue: siue ut congratulatiue: utique dignetur vere b. modo ipsam beatam virginem salutari per Aue. quod vniuersali sine oive. et si non potest fuerit sine ve aliquo actuali: puta

Pars. v.

sterilitate: tñ causaliter et habitualiter cum mor erat futura mñ dei fuit sine illo ve. De ve quod miserie pñtis vite id est famis sitis frigoris laboris quibus subiecta erat clare declaratum iam rñsum est in corpe quoniam. Ca. iij.

Tertium quod sit de huius salutatiois excellentia. **U**triusque ista salutatio hoc modo facta sit omni salutatioem excellentissima Tu forsitan arguis quod non quod salutatio quam dñs Iesus tenuit et docuit fuit excellentior ista salutatioem. s. Parvobis. Tu quod a digniori parata edocta: quod a christo quod dignior est omnibus angelis. Tum quod bonum quanto cōius tanto melius parit. ij. et b. In hac autem salutatioem: vñ Parvob. non solum cōius bonum sed et ideo cūdi bonum annūciat: puta pax facta per christum inter deum et gentem humanam. Nil autem hac pace iocūdi: ut dicit aug. g. sequitur quod illa salutatio sit excellentior ista. Preterea si angelus salutasset beatam virginem b. modo ut dixisset. Ave dei mñ: vel dei genitrix futura: maior et excellentior modo eam salutasset: cum de tanta dignitate quod est excellentior omni dignitatu pure creature venientiu salutasset. g. iste modus quem angelus tenuit non est excellentissimus. Ad quoniam itaque rñdēdo. Dico secundum petrum aureo. in suo opedio. li. iij. c. ij. quod ista salutatio angelica quod beata virgo extitit salutata sine preiudicio dici potest quod sit omni aliarum salutatioem non quod sunt vel fieri potuissent excellentissima. Et hoc multiplex ex ratione. Primo quod ex salutatioem aucte. quod ista salutatio missa est a deo et tota trinitate. Tu. s. Missus est angelus a deo in ciuitate galilee. Nec ista salutatioem angelus in propria persona a se sed tamquam a deo tulit. ut. s. patuit. Secundo ex nūcij sublimitate. Non enim homo fuit dignus nūciare: et hoc modo salutare: sed angelus: nec quilibet angelus: sed Gabriel. Tercio ex persone salutatioem dignitate. quod salutata est beatissima virgo maria super omnes homines dignissima. Quarto ex modi salutatioem quitate. quod iste modus salutatioem notat et indicat. Primo summam virginis innocentie: cum dñs Ave. Secundo summam ei collatam gratiam tamquam donum dei excellentissimum cum dñs: gratia plena. Tercio summam gloriam quod maior neque est in mundo. s. de eē matre mor futura: cum dñs: dñs tecum. s. in mēter in vētre: ut exponit aug. Quarto singularissimam super omnes excellentiam et proportionem: cum dñs: benedicta tu in mulieribus. Denique quanto excellit ista salutatio alias in ostentive vel inclusiviuer rez includere videtur implicite. Nam salutatioem in scriptura quod dñs inueniunt salutis optatiue. ij. reg. xvj. Salve rex. Queda gratie desideratiue. Apostolus in pluribus locis. Gratias vobis et par a deo multiplicet. Queda gaudij. tobi. v. Gaudium tibi sit spiritus. Queda benedictiois. ruth. ij. Benedicat tibi dñs. Queda pacis annunciatiue: ut Joh. xx. Parvobis. Nec autem salutatioem angeli ex omnibus platur videtur. Cōtinet enim salutatioem: cum ait. Ave. Itē gratiam cum dñs. gratia plena. Gaudium et pacem: cum dñs te cum. Itē benedictioem: cum ait. benedicta tu in mulieribus. Quia claret ista salutatioem fuisse eē excellentissimam. Ad primum in dñum argumentum dñs quod illa. Pax vobis: non excedit ista dignitate vel aucte. quod ista est a deo missa et edocta per angelum ut tactum est. Denique in ista salutatioem annūciat etiam pacis et omnis boni cōicatio toti genti humano per conceptum beatę virginis. Nisi dicas quod illa. s. Parvobis excedat ista in nūcij dignitate. quod illa de per seipsum et christo voluit annūciare. ista autem per angelum. Et ideo quantum ad hoc solum illa excellit ista. ista autem excellit illa ex alijs primis rationibus. Ad secundum dico quod angelus non debuit salutare

Articulus

II

salutaret dicere. Ave mī dei. qz nōdū erat p̄tūc ma-
ter dei. Nec debuit dicere. Ave genitrix dei futura.
qz p̄rio debebat req̄rere virgis cōsensum ad suscipien-
dū deū. vt sup̄ dictū ē p̄terz. iij. Sufficiēter etiā istud
dedit intelligere cū dixit: dñs tecū. s. i. v̄tērez in mente
Insup̄ hui⁹ salutatiois excellētiā ei⁹ virt⁹ oñdīt p̄ plu-
ra facta miracula ex q̄b⁹ aliq̄ h̄ referri libeat. Cū em̄
pestis valida in regno hūgarie hoies q̄ plurimos de-
pasceret: audiui a q̄dā mīhi referēte qz p̄ istā pestē in-
guinaria nō essz melior medicina q̄ qz postq̄ aliqs se
sentiret infectū: statim ip̄m apostema signo crucis signā-
do dicere nouē Ave maria: p̄ singula crucē faciēdo su-
per apostemate. Dicebat em̄ ip̄e referēs se h̄ mō eua-
nisse. Qd cū ego h̄ audiuissē: firma mēoria tenui. z
p̄fiteor: qz cū essem ip̄a peste p̄cussus plurib⁹ vicib⁹: h̄
dignissimo remedio p̄dicto euasi. nec vis ipsius apo-
stemat⁹ p̄ualere mīhi potuit q̄tiēscūqz dictū remediū
exhibui. Itē bt̄us an̄. li. miraculoz. c. xvij. refert qd
dā miraculū narratōe dignissimū de h̄vz qz qdā q̄si to-
ta die ave maria dicebat. Cūqz pegrin⁹ iret ip̄e p̄ locū
siluestre: qdā mali robatores credētes qz essz pecu-
nia apud ip̄s: occiderūt eū instigāte diabolo. z sepelie-
rūt eū p̄pe stratū in eodē loco. baculū qz cubitalē quē
portabat in manu ip̄e pegrin⁹ fixerūt i terrā sup̄ corp⁹
defuncti ad memoriā. Postmodū idē bacul⁹ meritis
bt̄e virginis ramos p̄tulit z frōdes: radicēqz misit in
os defuncti: z facta ē arbor pulchraz magna. Cūqz p̄
gressu tp̄is qdā magn⁹ cleric⁹ inde trāsitiū faciēs reque-
siceret subvmbra illi⁹ arboris vidit vna cū comitantib⁹
eū qz in q̄libet folio patēti l̄ravit ab oib⁹ legi possz scri-
ptū erat. Ave maria gr̄a plena dñs tecū. Admirati q̄
fierūt ab hoib⁹ qd h̄ essz. Illi dixerūt qz qdā pegrin⁹
quodā fuisse ibi occisus z bacul⁹ infix⁹ terre ibi fuisset
sup̄ ei⁹ corp⁹. igit̄ accedūt miraculo oēs p̄cussiz op̄iūt
i terrā. z ecce inuenerūt corp⁹ integrū sine oī putredī-
ne iacere in terra: radicēqz arboris in ore h̄re. Cogno-
uerūt oēs qz h̄o ille frequētassz invita dicere Ave ma-
ria: z laudare deū ac b. v̄ginē. Cū loc⁹ iste postea ha-
bit⁹ ē i magna fūerētia a fidelib⁹: vbi de⁹ ad iuocatio-
nē bt̄e v̄gis oñdīt multa miracula. Ecce claret qz excel-
lēs sit virt⁹ hui⁹ salutatiois. qz aiaz credīt in celū me-
rit⁹ bt̄e virginis puerisse: z corp⁹ lōgo tpe p̄ter naturā
in terra illesus p̄servasse: z miraculose arbozem frōdo-
sam de sicco ligno p̄duxisse radicēqz in os defuncti mi-
sisse: deniqz folia ip̄a salutatioe depicta gr̄adi miracu-
lo fuisse: multa qz miracula ibi p̄tigisse ad gl̄iam b̄ndi-
ctē virginis z ei⁹ filij dñi n̄ri Jesu xp̄i. Eia ḡ fidel̄ aia
aduerte qz bonū sit bt̄am virginē crebro salutare. P̄de-
sa diligētē virtutē hui⁹ salutatiois: z noli eē pigra h̄ac
excellētissimā salutatiōem frequentius corde z ore
ad laudem virginis depromere: vt valeas gr̄am z glo-
riam eternam obtinere.

Articulus. ij. de medio salutationis angelice. s. gr̄a
plena dñs tecū: b̄ndicta tu in mulieribus.

Circa secundū mysteriū

de hui⁹ salutatiois medio fm̄ qz tres sūnt
p̄tinent̄ tres: p̄sideratiōes faciēmus.

Pr̄ia p̄sideratio de h̄ qz d̄r gr̄a plena. Sc̄da de
h̄ qz d̄r dñs tecū. Tertia de h̄ qz d̄r. B̄ndicta tu in
mulieribus.

Caplm. s. de hoc qz dicitur Gr̄a plena.

De hoc qz d̄r: gr̄a plena: tria sunt inuesti-
gāda. Pr̄mū de hui⁹ dicti cōgruētia. Sc̄d⁹ de hui⁹ plenitudis d̄ia. Ter-
tiū de ei⁹ intelligentia. Pr̄io inquā de
hui⁹ dicti. s. gr̄a plēa: cōgruētia. Querit̄
q̄re dicat̄: gr̄a plena. Clidēt em̄ qz h̄ dici nō ita cōgrue
barh̄c si dixissz gl̄ia plēa. qz gl̄ia p̄fectior ē gr̄a. ḡ i hac
salutatioe p̄fectissima debuit dici: gl̄ia plena. Itē vide-
tur qz debuerit dici: sp̄sctō plena. qz sp̄sctūs noiāt
t̄mō gr̄az gratū faciētē i nobilissimo eē. gr̄a aut̄ non
qz diuidit̄ gr̄a etiā ad gr̄am ḡtis datā. s. sp̄sctūs sp̄
dic̄ gr̄a ḡtū faciētē. ḡ in ista salutatioe nobilissima de-
buit dici: sp̄sctō plena. Ad h̄ r̄ndēt fm̄ alber. mag.
vbi. s. c. lxxv. qz istō sūme cōgruebat vt angel⁹ diceret
gr̄a plena. It̄o. qz in hac salutatioe annūciabat̄ initiiū
z origo ois gr̄e z bt̄itudis in humanū gen⁹ trāsfundē-
de p̄ bt̄am virginē mariāz. Cū eccl. xxiij. In me inq̄t
ois gr̄aviet̄ veritat⁹: in me ois spes v̄tēz virtut⁹. Sz
initiiū gl̄ie z bt̄itudis ē in hac vita p̄ gr̄am: cui⁹ cōsūma-
tio ē i futuro p̄ gl̄iam. It̄a fm̄ rich. sup. iij. sūaz. di.
xlix. Gl̄ia nil aliud ē nisi gr̄a cōsūmata. ḡ cōgrue dictū
est. gr̄a plena: vt p̄ hoc signaretur qz p̄ h̄ac salutatioe
annūciat̄ origo ois gr̄e in humanū gen⁹ trāsfundende
tā invita qz in patria. Ad pr̄mū ḡ obiectū p̄t̄z r̄sio
qz nō debuit dici: gl̄ia plena. qz gl̄ia ē cōsummatio gr̄e
h̄ aut̄ annūciat̄ initiiū z origo gr̄e. ḡ poti⁹ poni d̄buit
gr̄a qz gl̄ia. Ad sc̄d⁹ d̄r qz sp̄sctūs p̄p̄ie t̄m̄ noiāt
gr̄az sp̄ualēz ḡtū faciētē. gr̄a aut̄ cōe ē ad gr̄am corpa-
lē siue ḡtis datā. z etiā ad sp̄ualē siue gratū faciētē.
Cū cū ista plenitudo in bt̄a virgine cōtineat gr̄as non
t̄m̄ sp̄uales: sz etiā corpales cōgruentius d̄r: gr̄a plena
qz sp̄sctō plena. Nec alber. vbi. s. Caplm. ij.

Secundo de huius plenitudinis d̄ia q̄rit̄ in q̄
differat ista plenitudo gr̄e ab alijs plenitu-
dinib⁹. Hoc qdē id̄: qz de xp̄o legitur qz
fuit plen⁹ gratiaz veritate. Johā. s. Itē de
Stephano. act. vi. Stephan⁹ aut̄ plen⁹ gratiaz forti-
tudine. Itē de aplis. act. ij. Repleti sunt oēs sp̄san-
cto zc. Ad hoc breuiter r̄ndēt̄ sz tho. iij. scripto sūia
rū. di. xij. q. s. ar. ij. cōcordāt alber. z noster richar. Bo-
nauē. z cōiter doctores qz q̄druplex ē plenitudo gr̄e.

Pr̄ima sufficientie.

Secunda copie.

Tertia singularis excellentie.

Quarta efficientie z redundantie.

Pr̄ima ē plenitudo sufficiētie p̄ quā aliq̄ i se forma-
liter sunt p̄fecti quātū ad oēs virtutes z quātū ad ex-
pulsionē oīm pctōz mortaliū. Et h̄ plenitudo fuit in
aplis z in bt̄o stephano ac alijs sc̄tis p̄fecti fm̄ quā ali-
quis implet̄ deo: vt nil in eo deo aduersum remaneat.

Sc̄da plenitudo gr̄e ē plenitudo copie. Et h̄ ē i to-
ta ecclia dei. qz nulla gratiaz deest qn̄ sit in aliquo mē-
broz suoz. Tertia ē plenitudo sp̄alis excellētie vel
p̄rogatiue: qz nō solū oīa mortalia: sz etiā oīa venialia
repellit. Et h̄ fuit in bt̄a virgine: fm̄ quā plena gr̄a fuit
vt nil eēt i ea qd nō ordinaret̄ in deū. Quarta ē ple-
nitudo efficiētie z redūdātie: qz aliqs nō solū ē plen⁹ in
se p̄fect⁹. sz etiā ē cā plenitudis z redūdātie ip̄i⁹ gr̄e i
alijs. Et tal̄ ē plenitudo i xp̄o qz ē cā efficiēs ois p̄fe-
ctōis sc̄tōz. d̄ cui⁹ plenitudie nos oēs accepim⁹ gr̄az p̄
gr̄avt di. apls. Sic ḡ d̄rnt iste plenitudies subaltr̄ ori-
ginalr̄. Est ei plenitudo xp̄i q̄si fōt. plenitudo at̄ bt̄e v̄gi

Liber primus

nis qñ fluminis plenitudo. Sctōz aut plenitudo qñ plenitudo riuī a flumie descēdetis. Itē aliud exem- plū cape tale. Plenitudo sufficiētē ē q̄ replet fm rei agruētā: vt cū dī. Picariū plenū ē vino: nō q̄ ibi nul- lus vacuū locū relinquet: q̄ vsq; ad summū orificij ē re- pletū: s; q̄ fm agruētā picario sufficit vinū. Sic fuit i aplis; stephano q̄ peccauerūt venialr. Deniq; ē ple- nitudo vsq; q̄ replēs q̄ in re ipleta nīl vacuū relinq; tur: et in mēsurā vinī vel oleī vel in picario vsq; ad sum- mū orificij repleto. Nec fuit in brāvirgine q̄ nūq; pec- cauit. Supflūes aut plenitudo ē qñ res ip̄a vas ca- pacitatē excedit: in ad ex effluēs redūdat. Nec fuit i xpo. Et h̄ ip̄a plenitudo descēdit etiā in brām ginez qñ verbū dei pcepit. Cū fm alber. plenitudo xpi pri- uat p̄ticularitatē: q̄ nō ad mēsurā dedit ei de sp̄s san- ctū. glo. nō p̄ticulariter neq; p subdiuīsiōes. s; vniuer- saliter: gñalr. Plenitudo aut b. vginis priuat vacui- tatē. q̄ diu emvas pōt recipe aliqd: tādū h̄ aliqd de vacuitate. Unde omnis creatura habet aliquid de va- cuitate. q̄ maiorem grām recipere pōt. s; brāvirgo tā- tam recepit vt maiorem recipere non posset. s. q̄ esset mater dei. Et sic patet.

Cap. iij.

Tertio vidēdū est de huius dicti intelligentia: qd scilicet p hac plenitudinē grē in brāvirgine intelli- gat: et in q̄ consistat: ista eius plenitudo. Ad qd breuiter dicēdū fm alber. sup missus ē. ca. lxxij. et ccc. necnō s; Jac. de Cloragine. q̄ p hoc qd dicit. gratia plena tria comp̄hensa intelligunt: fm q̄ ista plenitu- do in his tribus consistit.

Primo p̄cellētia dignitatis.

Secundo p̄minentia sanctitatis.

Tertio sup̄abundantia capacitatis.

Primo intelligit p̄cellētia dignitatis: q̄ in b̄ claret et attēdit q̄ ip̄a ex̄gor mater oipotētis dei: dñā mun- di: et regina celi: ac oīm impatris gl̄iosa. Cū ip̄a com- parat se cedro eccl. xxiij. Quasi cedr exaltata suz in libano. Cedr q̄ppe in altitudine trāscēdit oēs arbo- res. sic ip̄a oēs hoies et angelos ac creaturas. Se- cūdo p b̄ q̄ dī: grā plena: intelligit p̄minentia sc̄tita- tis q̄ in b̄ attēdit q̄ ip̄a sup oēs angelos et sctōs ifra- deū ē sc̄tissimaz purissimaz: ea puritate q̄ sub deo ma- ior neq̄t intelligi. Et insup nō solū in se ē sc̄tissima. s; et alios pōt sc̄tificare et a pctō sanare. Cū se cōparat cyp̄resso q̄ est arbor medicinalis. eccl. xxiij. Quasi in- quit cyp̄ssus in mōte s̄d. Propterea hugo de sctō vi- ctore dīc ad eā. Recte dicta es gratia plena. q̄ de te or̄ ē fons gr̄e: iō totū nobis qdāmō a te qd p illū nō bis est q̄ nat̄ ē ex te. Bñ em dicta es grā plena: et in- tātū plenavt ex tua redūctia totū hauriat mundus. Nec ille. Tertio intelligit sup̄abundantia capacitāt. id est q̄ ip̄a fuit sup̄abundantissime capax oīs grē. Qd qdē attēdit. Pr̄io in b̄ q̄ oēs grās gñales et specia- les oīm creaturaz in summo habuit: nec aliq̄ grā sibi defuit. Cū Eccl. xxiij. In me oīs gr̄aviez veritatis. De b̄ lati deo duce dīcet: cū devita eius agē. Se- cūdo attendit in b̄ q̄ ip̄a illas grās habuit a q̄b̄ oīs creaturavacua fuit. s. q̄ esset ex̄gor mater. Mater dei et hoīs. dñā mūdiz. Tertio in b̄ q̄ sua grā tāta fuit q̄ pura creatura (nisi esset deo vnita) maioris grē ca- pax esse nō potuit. Quarto q̄ grāz increatā in se to- ta cōtinuit. Et sic p oēm modū grā plena fuit.

De hoc q̄ dicitur: dñs tecum.

Cap. iij.

Pars. v.

Secūdo q̄ de b̄ q̄ dī: dñs tecū: tria q̄runtur. Primo: vtrū b̄ dictū sit ab angelo bñ posi- tū. Secūdo: q̄re aliqd determinatiū ad b̄ dī- ctū nō sit additū. puta si dixisset dñs omps tecum vel dñs exercitūz. Tertio: q̄liter dñm esse cū brā vgi- ne. sit accipiēdū. Ad primā q̄nē arguit q̄ nō bñ po- nat. Dñs tecū: hoc loco. s; pot̄ debuit poni: p̄ tecū. Probat. q̄ vt dīc p̄hs li. rhetor. sermones semp in q̄ rendi sunt fm materiā. s; in hac salutatōe agit de ma- teria amoris. Cū g dñs sit nomē timoris: et p̄ nomē amoris: iuxta illud malach. i. Si ego dñs: vbi ē timor meus. ḡ videt q̄ debuit poni: pater tecū. Confir- mat. q̄ dñs dī qñ dans minas. h̄ aut nulla sit d̄mina- tio s; pmissio. ḡ nō debuit dīc: dñs. Itē cū tota trīni- tas sit mittēs istā salutatōez: videt q̄ debuit dīc: trī- nitas tecū. Itē ille q̄ annūciat vocat emanuel. i. de nobiscū: vt dīc esa. vii. c. Istud aut esse nobiscū p̄leba- tur in ista annūciatōe. ḡ angel̄ debuit dicere: dñs te- cū: vt de nobiscū. Itē ista p̄ceptio approp̄at sp̄s san- ctōz etiā dñs habitat i hoīe p sp̄s sc̄ti gr̄az. ḡ debuit dicere: sp̄s sc̄tus tecū. Itē videt q̄ debuit dicere. do- minus in te. Fuit em dñs cū brā vgie mō essendi in. et nō alio mō. cū ḡ h̄ annūciat. dñs in eā p corpālē p̄sen- tiā: debuit dicere dñs in te. Itē nō videt rō q̄re nō dī- xit pot̄ tu cū dñō q̄ dñs tecū. et maxime q̄ dñs ē cū malis: et mali nō sūt cū deo. s; tñ bonoz ē p̄p̄iū de- sit cū eis et ipsi cū deo: iuxta illd aug. li. cōfess. Necū eras dñez ego tecū nō erā: q̄ malus erā. Ergo cū brā virgo fuerit summe bona: debuit potius dīxisse: tu cū dñō. Item q̄re nullū ibi posuit vbi. s. est vel erit: nō videt rō. Cū p̄ q̄ male dictū sit: dñs tecū. Ad istaz q̄nē breuiter r̄ndet fm alber. c. x. sup Missus ē. q̄ in ista salutatōe p b̄ q̄ dī: dñs tecū: duo intendebant ab angelo. Unū vt p̄sona mittētis. p̄p̄ie exprimat. Altez vt libez arbitriū brā vgis ad credēdū cōsen- tiendū inclinēt. Ista aut duo p̄fectissime et approp̄ia- tissime exprimunt p b̄ dictū: dñs tecū. Nā b̄ nomen dñs. a potētia iponit: et qñ absolute dī: soli deo appro- priat. Alij em s̄ dñi respectiue et etiā fui. de aut abso- lute ē dñs oīs: qd soli dei trīnitatē ē p̄p̄iū q̄ ē persona mittēs in hac salutatōe. et sic p̄sona mittēs p̄p̄ie noīa- tur. Per idē etiā libez arbitriū vgis bñdicte maḡ i- clinat. q̄ ad credēdū et p̄sentiēdū in mirabilia maxie disponit fides: et p̄cipue fides de oipotētia dei q̄ cre- dit deū oīa posse facē. q̄ apud deū non erit ipossibile oē vbi. Luc. i. Et sic acq̄escit anim̄ deū posse naturas mutare vel naturis impare. Cū cū h̄ annūciabat oīm nouoz nouissimū et miraculoz maximū: agruētissime ponit b̄ nomē dñs: qd absolute positū ē oipotētie de- mōstratiū: vt p b̄ de mittēs exprimat: et cū h̄ ad cre- dēdū anim̄ vgis maḡ habeat inclinari. Et p b̄ solū tur plura adducta in dñm argumēta. Nā primum ar- gumētū petit q̄re nō dīxit: p̄ tecū. Scōz petit q̄re nō dīxit: trīnitas tecū. Tertū argumētū petit q̄re nō dī- xit: de tecū vel nobiscū. Quartū argumētū petit q̄re nō dīxit: sp̄s sc̄tus tecū. Ad q̄ r̄ndet q̄ iō: q̄ illa no- mina nō sūt ita absolute oipotētie d̄mōstratiua sic dñs et p̄sequēs nō ita ad credēdū et p̄sentiēdū iclinatiua. Ad d̄firmatōez etiā primi argumēti dī q̄ ly dñs nō ita p̄p̄ie d̄minatōez iportat sic oipotētiā. Cū illa in- terpratio dñs qñ dās minas nō ē ita p̄p̄ia et eēntial. Ad q̄ntū dī q̄ nō debuit dicere: dñs in te: q̄ p̄tunc nondum

nōdū erat in ea dñs p corpālē pñtiāz. s3 erat secū dñs p admirabilē potētīā faciēdi in eaz ex ea diuinā incar natōez. Ad sextū dñs q nō debuit dicē: tu cū dño. qz sic dicēdo daret intelligi q in ista xpī icarnatiōe aliq mō actiue pcurrisz b. xgo. z sic nō sola xute diuina fa cta fuissz actiue ipa xpī pceptō. nā p b q dñs: tu cū dño designat te opari cū dño. Ad septimū dicēdū q ibi nō debuit poni x bñ ēvel erit. qz sic de? nīl fac frustra: ita nīl dic frustra fm phz. ij. phisic. s3 frustra appositū fuissz: ēvel erit. vel aliō silē x bñ: cū etiā sine tali appō ne sufficiēter exprimit z qdāmō meli? ipius dicti snia. Ampli? si apposuisz: excessissz nūez pgruū. s. nouena riū: q nūer? obsuari debuit. ppē significatōez repatio nis nouē āgelicōz pporoz. sic sup patuit. s. pte. iij. ar. iij. c. ij. circa mediū. Ad scdaz qōnē: qreuz aliqd dter minatiū ad ly dñs nō sit appositū. putatv dirissz dñs ompsvel dñs exercitiū tecū. vel aliō silē. videt em q si apposuisz magi? ei? aim ad credēdū de oī potētia dei indurissz. Ad qd breuif rñdet f3 eūdē alber. vbi. s. c. cxi. q exq libez arbitriū b. xgis p se etiā facile erat ad credēdū paratū: iō nō indiguit expssua isinuatiōe oīpotētie cū terroze: vt diceret dñs ompsvel dñs exer citiū. s3 sufficiebat ipsi lenis amūciatio z qñ obscura expssio oīpotētie qñs p b nomē dñs ipor tat. Nil em credit sibi eē ipossibile q scit se dñs in sociū hñe. s3 cum aplo dic. Cōfidēter oīa possuz i eo q pfortat me. s. me cū existēdo. Cū nīl apli? debuit dici nisi: dñs tecū. vt etiā ex b q nō plene oīpotētia dei exprimit s3 nīl i ob scuro: fides btē xgis mai? meritū acqrat credēdo. qm fm greg. Fides nō ita bz meritū vbi rō capit expimē tū. Ad tertiā qōnē q qrebat quōvz dñs eē cū btāvir gine sit accipiēdum siue itelligēdū. Si em dicas vt sit sensus: dñs ē tecū. ista associatio puenit deo cū oib? en tib? q vt dic greg. de? ē cū oib? creat. g in b nīl appro priate dñs de btāxgie. Ad qd dicēdū fm doc. q l3 de? sit cū oib? scis appropriate: cū dñs eē cū btāxgine ppē singularē essendi modū cū ea. Proinde bern. Longe excellēti? dñs tecū q cū alijs scis cū qb? ē spūalr tm z i corde. s3 ē tecū spūalr in corde: z corpāl in vētre. Mo. g q dñs ē cū btāxgie qdruplici excellētia singu laris existētie cū eadē associatōis. Pro qdē excel lētia electōis. qz ipaz elegit dñs sibi in mīez z genitri cē. vñ dñs cū ea tāq cū mīe dilectissima. bern. sup mis sus ē. dic. dñs tecū o maria. Dñs inquā pī tecum: q si liū suū fac eē tuū. Et dñs fili? tecū q ex te carnē assum pfit miro mō. Et spūscitū tecū de q dīpīes: z q tuū cū pīez filio scitificauit vtez. Nec ille. Scdō excellē tiāvñionis. qz portōem sanguis xgis de q corp? xpī ē formatū spūscitū xute: ipe de? sibi vñiuit i vñitate pso ne. z iō bñ dñs ei: dñs tecū. Tertiō dñs ē cū btā xgie excellētia miraculose opatōis. qz taliaz tāta in ea de? miracula pdidit q nulla creatura pprehēdē pōt. Mā vt dic hīero. Qd natura nō potuit: rō ignorauit vsus nesciuit b de? stupēdo miraculo in maria ope ppleuit: vt v3 de? fieret hōz mī essz xgo. Quarto excellentia acceptatōis z sublimatōis. qz de? fuit cuz ea eo mō vt eā exaltaretz pīuilegijs singularib? dignificaret sup oēs creaturā: vt ipa essz dña angeloz regina celi: z oīs creaturaz. Dīgit felicissimā xgo maria. o glīosa dña excelsa sup sidera: quāta tibi ē glīa: quāta tua i b excel lētia pīdicat: quātū gaudiū ānūciat cū tibi dñs tecū De ly Bñdicta tu in mulieribus. Cap. v.

Tertio q de hoc q dñs Bñdicta tu in mu lierib? tres qōnes mouebunt. Prima qō Quid ipor tat vel significat istud dictūz Bñdicta tu in mulierib? Scda questio Utrū bñz pueniēter dicat b dictū in sa lutatōe ista Bñdicta tu in mulierib? Tertia questio Quare nō poti? ē dictū. Bñdicta tu pīe mulieribus. Ad primā qōnē rñdet fm alber. sup Dissus est. c. cxi. z Jacobū de Cloragine i suo mariali: q qttuoz pprehēditz ipor tat. Pro qdē maledicti exēptōem. Cū ipa ē bñdicta sup oēs mīeres. qz sola ipa expers illi? maledictōis quā oēs mulieres i eua pīerūt. gen. iij. Multiplicabo erumnas tuas. sic sup patuit deve muliez. Scdō ipor tat maledictōis euacuatōez. Ipā em bñdicta i mulierib? qz p eā euacuata ē maledictio ab hoibus. Cū aug. Maledictio eue in bñdictionez mutat marie. Impleta est em maria gñ: z Eua eua cuata est a culpa. Tertiō ipor tat singularis gñe col lationē. vñ bñdicta fuit inter mulieres. qz nulla alia ac cepit vñ qd ipsi donatū ē: q. s. xgo pepit z deum ge nuit. Quarto oīs bñdictionū pprehēsiōē. Fuit qp pe bñdicta pīe oib? mulieribus. qz oīa illa q alie mu lieres habuerūt ipa habuit excellētius. qz cū dīugat habuit bñdictōez plis z insup xginitatis. cum viduis habuit castitatē cū incorruptibilitate. Deniqz cū xgi nibus pseueratiā ppetue xgitatē cū fecūditate. Ad scdam qōnē videt q nō bene dictū sit Bñdicta tu i mu lieribus. Probat. qz debuit dici: bñdicta tu in oibus creaturis. qz excellit oēs. Itē ipa est bñdicta sup oēs virosz mulieres. g debuit dirisse: bñdicta tu in hoib? Itē cū xgies oēs excellentiā habeāt dignitatē. ista bñ dictio oibus xginibus puenire videt. Dēs em xgies inquātū xgines: sunt bñdicte in mulierib? z sic poti? debuit dirisse: bñdicta tu in xginib? Responsio fm alber. vbi. s. q exq maledictio orta est in hoibus per mulierē. s. Eua: iō pgrue angelus dixit Bñdicta tu i mulieribus. vt de? intelligi q sicut p mulierē maledi ctio sumpsit originē: ita per mulierem benedictio sumpsit originē: z maledictio euacuationem. Ad primū g dicēdū q angel? recte dirissz. s. bñdicta tu in oibus creaturis. Et silr si dirissz. Bñdicta tu in hoib? bus. sicut arguit scdm argumētum. S3 tñ sic dicendo nō ita expssisset istā significatōem quā pmissimus. s. q maledictio p mulierē exorta: debuit z p mulierem eua cuari. sicut dicēdo. Bñdicta tu i mulieribus. hoc exps se dedit intelligi. Et sic pz rñsio ad primū. Ad scdm dr q mulier in plura se extendit q xgo. qz etiā ad con iugatas z viduas. z iō nō dixit: in virginibus. ne daret intelligi q btā xgo solā bñdictionē virginū obtinuer itz nō dīugataz ac viduaz. sed dixit: in mulierib? vt significet q oīs mulierū bñdictionē tā xginū q vidua rñ ac dīugatarū habuit sic sup dictū ē. Et sic pz. Ad tertiū qñtū: qreuz nō potius dixit. Benedicta tu pīe mulieribus. cū in figura Judith. xij. sic dictū sit de ea Bñdicta filia tua dño pīe oibus mulieribus. Ad qd breuiter dici pōt saluo meliori iudicio q l3 hoc dictūz in mulieribus: valeat z importet tātū in snia sicut si di xisset: pīe mulieribus. tñ potius dixit in mulieribus. Proinde ideo ne heretici haberēt occasionē credēdi z dicēdi de ea q ipa essz nō vere mulier s3 aliqd supra hoīem sicut de suo filio plurimi heretici dicūt q non habuerit verā carnē humanā: s3 celestis nature. Si g

Liber primus

dictiss: pre mulierib⁹. dixissent heretici q^d ipa esset su-
pra hoiez: z q^d dñs Iesus nō de puraz vere femia car-
nē nōvere humanā assumpserit. Scōo vt significet
huius dilectōis diuine singularitas. q^d plus ē aliquā
diligē i oib⁹ mulierib⁹ q^d sup oēs mulieres. q^d possibi-
le ē aliquā diligē sup oēs q^d tñ nō diligē i oib⁹. Diligē
em i oib⁹ aliquā: ē in oī dilectōe ipaz itēdē z p^pt ipaz
oēs diligēz nullā sine ipa. Tercio vt humilitatē b^{te}
xginis cōmēdet q^d se nō reputauit eē pre mulieribus
fore bñdictā: s^z tāq^d vnā inter mulieres apud se estima-
tā. Cū amatrici humilitatis b^{te}virgini dicendo: i mu-
lieribus: magis cōmēdabilē reddidit ei⁹ humilē repu-
tatōez q^d se vt vnā muliez reputauit: q^d dicēdo: pre mu-
lieribus. q^d aliqd excellētius notat supra mulieres.
Cū credo q^d angelus idcirco dixit: in mulierib⁹. z nō
pre mulieribus q^d sciuit q^d b^{te} xgini ex amore sūme
humilitatis quā semp toto corde dilexit: p^pt b^{te} nūq^d
aliqd magis de se voluit dici: magis sibi p^placeret au-
dire: vt diceret in mulieribus q^d pre mulierib⁹: q^d m^uve-
re humilis (vt dīc^r Bern.). in hoc summe gaudet cum
de eo humilia dicunt. z dolet cū audit de se dici subli-
mia: vtpote q^d nullo mōvult reputari apud q^dscūq^d vel
respectu quorūcūq^d: s^z sempvilis videri. Et sic p^pz re-
sponsio ad dictam questionem.

Articulus. iij. de additione facta ab ecclia circa salu-
tationē angelicā: vt patebit. Cap. i.

Circa tertium principale

de huius salutatiois additamento: z termino
tria p^pcia sunt inq^reda.

CPrimum est de appōne nois Marie.

CScōm de appōne verbi Elisabeth.

CTertium de subiunctōe nois dñi Iesu xpi.

Primo g^o de appōne nois Marie: cū d^r: Ave ma-
ria: q^drit. Quare ecclia apponit b^o nomen Maria in
ista salutatioe: Et arguit. P^o q^d b^o non licuit fieri.
q^d nil lz ad euāgelium apponi: iuxta illd Apo^c. vlt. Si
q^s apposuerit ad h^o: apponat de⁹ plagas scriptas in
libro isto. Et si q^s diminuerit: auferat deus p^{te} eius
de libro vite. Itē angel⁹ vel sine cā omisit illud nomen
vel p^pt cām. Si sine cā: g^o male fecit dimittēdo. Si au-
tē p^pter cām omisit: g^o ecclia male facit apponēdo q^d
angel⁹ ex certa cā iudicauit dimittēdū. Ad b^o rñdet^r
fm alber. sup **M**issus est. c. lxxij. z alios doc. de b^o tra-
ctātes: q^d angel⁹ nō errauit b^o nomē dimittēdo: nec ec-
clesia errat apponēdo. q^d ex q^d tā angel⁹ q^d ecclia a spū
sctō viuificant: z in suis actib⁹ dirigunt: q^d spū sctūs ē
infallibilis: sequit^r q^d errare nō possunt. S^z q^d de cā an-
gelus non apposuit: D^r q^d p^pter xginis Marie ex-
cellētiā. Nā excellētes psonas cū salutam⁹: nomen p^p-
riū tacemus: z eoz excellētiā noiam⁹: dicētes. Ave
rex: salue pater. Excellentia autē xginis erat g^{re} pleni-
tudo. z ideo dixit. Ave g^{ra} plena. put dīc^r alber. ideo
nō apposuit: q^d dignissime salutādā b^{te}virginē no-
ue dignitatis noie salutauit: z nouū nomē ei attribuit
sc^z g^{ra} plena: vt p nois imutatioez significaret pmuta-
tio status xginis: z eminētiā dignitatē. Nā in collatio-
ne magnaz dignitatū solet fieri mutatio noim: vt p^pz
in papa. Hinc est q^d angelus b^{te}virginē p p^prio noie
sc^z Maria: nomen nouū posuit ob speciale honoris
exhibitōez z dignitatis significatōez. s. g^{ra} plena: iux-
ta illud Esa. lxxij. Vocabit tibi nomē nouū quod os

Pars. v.

dñi noiauit. sic de b^o latius dictū est supra hoc eodem
li. pte. iij. ar. iij. c. vi. Ecclesiavero nomen Marie ap-
posuit ad g^{ra} plena certis ex causis. P^o q^dez rōne
iclinatōis: z recordatōis: vt v^z p g^{ra} plena recolat vir-
ginis b^{te} dignitatē. z p nomē Maria inclinet eaz ad
nostrā necessitatē subleuādā. Maria em stella maris
interp^rat. q^dz stella in firmamēto fixa naufragos di-
rigit ad portū optatū. Ita cū d^r: hoc nomē maria: desi-
gnat q^d b^{te} xgo hui⁹ stelle p^prietatē erga nos h^z ba-
bere d^r. s. q^d in firmamento glie celestis manens: nos
naufragos de statu miserie p plenitudinē sue g^{re} tra-
ducere h^z ad portū salut^r etne. Et idcirco cum dīc^r eco-
clesia in salutatioe maria: magis inclinat eā ad subue-
niēdū. Ac si dī. **O** felicissimavirgo recordare q^d tu es
maria. i. maris stella: p quā debemus p^pducī ad portū
salutis: z ideo subueni nobis. Scōo rōne excitande
deuotōis: q^d p b^o nomen excitat deuotio oratiūz eā sa-
lutatiū. idcirco p salomonē b^o nomē oleo pparat Can-
ti. s. **O** leū effusum nomē tuū. i. fama nomis tui antea
occulta: nūc effusa est p totū orbē. i. o. i. p^pter dulcedi-
nē nois tui: adolefcētule. i. aie feruētes p deuotōem z
charitatē: dilexerūt te nimis. Nimirūz oleū est calide
naturez ignis iflāmatiū: sic nomē marie infāmatiū
est ad dilectōez z deuotōez. Cūz bern. abbas dīc^r. **O**
magna. o pia. o multū amabilis maria: tu nec noiarit:
potes qⁿ accendas: nec cogitari qⁿ recrees affect⁹ di-
ligētium te. Nec ille. Tercio apposuit ecclesia rōne
virtuositatis: z fructificatōis. q^d hoc nomen maria est
maxime virtutis: z maximos fructus facit hoi sepi⁹ in-
uocatūz noiatū sic de hoc deo duce age^r lib. vi. pte. i.
ar. iij. vbi de utilitate z fructib⁹ huius nois tractaturi
sumus. Ad primū g^o in d^r d^r fm alber. q^d apponere
ad euāgelium est falsaveris omiscere vel d^ria his q^d sunt
in euāgelio p^pdicare. Cū apls gal. i. dīc^r. Si angelus
venerit de celoz aliud euāgelizauerit q^d q^d accepistis
a me: anathema sit. Et sic itelligūt oēs dīles auctes
Hic aut nō est talis appositio. g^o nō stat argumentū.
Ad scōm aut claruit respōsio ex dīc^r. Cap. ij.

Secundo de appōne xbi elisabeth. i. Et
bñdict^r fruct⁹ vētris tui: tria principal^r
sunt vidēda. P^o q^d ecclia b^o appo-
nit q^d angel⁹ nō apposuit. Scōz. quā-
re nō potius dictū est: bñdictus fili⁹ tu⁹:
vel corporis tui. s^z fruct⁹ vētris tui. Tercium: q^diter dñs
Iesus d^r vel d^rgrue dici possit fruct⁹ vētr⁹ b^{te}virginis
marie. Ad primū d^r breuiter fm alber. c. cclx-
iij. q^d angel⁹ nō addidit: bñdict^r fruct⁹ zc. q^d nōdū fru-
ctus fuit ei⁹ vētris. s^z ipz q^d pmissus in b^o q^d dixit. Bñ-
dicta tu in mulierib⁹: fructū p^prehēdit. Idcirco bern.
sup **M**issus est. dīc^r. Bñdicta tu in mulierib⁹ z bñdi-
ctus fructus vētris tui. Nō q^d tu bñdicta: i. bñdict^r
fructus vētris tui. s^z q^d ille te puenit in dulcedis bñdi-
ctōib⁹: i. tu bñdicta in mulierib⁹. Clere etem bñdict^r
fruct⁹ vētr⁹ tui: in q^d bñdicte sūt oēs gētes: de cui⁹ ple-
nitudine tu q^d cū cet er⁹ q^d differēt^r p^pter ceter⁹ acce-
pisti. Nec ille. Cū p^pz q^d angel⁹ nō debuit b^o apponē. s^z
ecclia apponit idcirco. q^d sibi exhibit^r ē iā iste fruct⁹ q^d
b^{te} xgini fuit omēdar^r. Ad scōz d^r s^z enīdē alb. q^d nō
debuit dici: bñdict^r fili⁹ vētr⁹ tui. q^d fili⁹ cōe ē ad spūa
lēz carnalē gñatōez oīno maxie cū hac determinatiōe
vētris: q^d ē loc⁹ gñatōis carnalis. Fruct⁹ aut vētris p^p-
rie ali⁹ hoies dici nō pūt nisi xps de⁹. q^d ipz solū ac-
pit in

Articulus

III

pit in vtero xgo mater. In vtero in qua. i. ex ca intrinseca: no sic alie mulieres q recipiunt ab extrinseco. i. a viro n recipiunt. z io agnoscuntur de fructu vteris. vt ex primat q no carnali xps except? sic alij hoies filij matris z patris. sz tanq fruct? q nascit ex herbavet arbore nascit sine violatōe vel corruptiōe arboris aut ramis: ita xps de xgie. Nec debuit dici: fruct? corpis tui: sz vteris. vt vitas gnatōis magis exprimeret: z sic falsitas heretica sopiret. qz p b q d vteris: expsi? significat q xps xve carne assumpsit in vtero xginali: qz p b q diceret corpis. Ad tertiu qlitervel qli agnoscit xpus dici debeat fruct? bndictē xgis: dicit fm Jaco. devoragine in suo mariali: qz xps optime agnoscit dr fructus bndictē xgis marie eius xginalis vteri. Quarto rōne gnatōis. qz sic fruct? sine corruptiōe dicitur ēz nat? vt in primo dictū ē. Propterea esa. xj. Egrediet virga de radice iesse: z flos de radice ei? ascendet. Secūdo rōne designatōis. qz fruct? tāq signū certū ostēdit agnoscisci fac arborē de q ē qlis sit vtrū bonavet mala. mat. vij. A fructib? eoz cognoscetis eos. Si xps optim? z bndict? fruct? sume pmedabilē reddit btāz xginē: de q ē: qz ois arbor bona fruct? bonos fac. Sic bndicta xgo bndictū edidit fructū. Qm i salutatōe dicitur dicitur. Bndicta tu in mulierib? z bndi. zc. Tercio rōne occultatōis. Nā fruct? occultat inter folia: z recollect? in cophino ponit inter folia. z sic oblat? delectabilr sumit. Ita in bndicto fructu vteri xginalis diuina occultata est in hūana carne: iuxta illud scriptū. Solē nube tegā ezech. xxxij. i. diuinitatē fulgorē tegā hūane carnis nube. Et iste fruct? sic nobis occultat? z oblat? multū delectabilis facit ēz dulcis tā in sui natiuitate qz i passionē z morte: qz etiā in sacro eucharistie: in q sub folijs accidētū offerit. Qm i. s. pef. s. Si tū gustastis: qm suauis ē dñs p pteaz p s. hortat di. Gustate z videte qm suauis est dñs: btāz vir q spat in eo. Et itez exp? ipe admirādo ait: qz magna multitudo dulcedis tue dñe quā abscondisti. s. velādo in xpi carne z in sacro eucharistie: timētib? te. Quarto dicit agnoscit fruct? rōne eterne fructōis. Nā fruct? dicitur a fruor fruoris: vt dicit Januēsis in Catholico. Frui autē ē amore inherē aliis cui rei ppter seipaz tū: vt dicit magis. s. li. senf. circa pncipi. Recte g xps dicitur fruct? vteri xgialis. qz ipa ē nra fructio in patria. Et p btām xginē factū ēvt iste fruct? id est xps de? essz nobis duplr fruibilis z delectabilis p duplicē visionē. s. diuinitatē z hūanitatē suē: iuxta illud Jobā. x. In ingredientē z egredientē z pascua inuenient. In ingredientē in qua sciti ad pteplationē diuinitatis: z egredientē ad pteplationē hūanitatē xpi: z vtrobiqz delectabilia pascua inueniēt. Qd cūqz fidelis aia aduerte et diligēter pteplare: qm iste fructus vteri xgialis xps est summa fructiōe dulcissim? Primo qdē gustui. Cāri. ij. Fruct? eius dulcis gutturi. Secūdo est dulcis audiui. Qm p s. qz dulcia faucib? meis eloqā tua dñe super mel ori meo. Tercio ē dulcis visui. s. pef. s. In quē dē considerant angeli pspicere. Et esa. lx. Tunc videbis z afflues z mirabit z dilatabit cor tuū. Quarto est dulcis olfactui: ad cui? dulcedinez qlibet aia scā clamat illud Cant. s. Trahe me post te: curremus in odorē vnguentorū tuorū. Quito est dulcis in amplexu. Cant. ij. Reua eius sub capite meo: z dextra illi? amplexabit me. Sexto est dulcis in osculo. Propterea aia fidelis orat illud Cant. s. Osculet me osculo oris sui. Septimo

est dulcis in ferēdo. mat. xj. Jugū meū suauē ē: z onus meū leue. Octauo ē dulcis in pmissio. apoc. ij. Vincē ri dabo māna absconditū qd nemo nouit nisi q accipit. Nono est dulcis in cogitatōe. qz vt dicit Bern. Super oia memoria Jesu pascit cogitatū. Decimo est dulcis in amoris affectiōe. iō (vt scō teste Bernardo in suo Lātico) solus exptus nouit credere q sit dulce ibm diligere. Undecimo est dulcis in pmiōz retributione qm p s. dicēte Torrēte voluptatis sue potabit eos. Duodecimo est dulcissimus in eterna tentiōe z possessione: qm regnabit cū eo sancti in scā scloz. Viginti aia deuota sanguine xpi. Jesu redēpta. V aia in qz fidelis xgine glōsissima maria dilecta: z in filiū adoptata: accede secure svis dulcedine fruct? ei? pfrui: accede deuoto corde ad eāz pete ab ea hūc saluificū hūc mellifluū fructū ihs tibi cōicari: vt det tibi ei? gust? auditus: odorat? z visus dulcedinē expiri: det tibi ad dulciter amplexādū: tenendū: z in corde fouendū. atqz in celo eternaliter possidēdū. Claret itaqz ex pmissis qz cōgruēter xpus dicitur fruct? vteri xginalis. z q ad nūez xij. stellaz i corona bndictē xgis duodeci dulcorib? i suu vteri sacri fructu habifertat ipaz fore glōfaz. C. iij.

Qertio in b articulo vidēdū est de subiunctiōe nomis Jesu: qz ex ecclia apposit. Ad qd breuiter rñdet fm alber. qz b sec. Primo ppter deuotiōis excitatiōem. qm vt dicit Bern. in Cant. Hoc nomē Jesus est mel in ore: iubilus in corde: melos in aure. Secūdo ppter salutis efficaciorē impetratōez. qm scriptū est Joel. iij. Dis q inuocauerit nomē dñi salu? erit. Tercio ppter btē xgis cōplacētiaz affectōez. qm ad h nomē ihs maxie beatavirgo sup oēs afficit deuotiōe amoris: z sibi summe cōplacet h nomē sepius inuocare: in q qdē nomie oēs scī gaudēt se eē saluatos. Nā teste pef. act. iij. Non est aliud nomē sub celo datū hoibus in quo oporteat saluos fieri credētes. De virtute z vtilitate hui? nois Jesu z alijs circa h cōcurrētib? ppter breuitatem in b tractatulo ptrasēo: qm alterius erit opus de h tractare. Cōsidera g nūc o fidelis aia qz sublimis: qz qz deo z btē xgini accepta qz grata qz iocūda sit ista celebrima salutatio. Aduerte qz tibi vtilis z fructuosa sit si eā deuoto corde ob amorē bndictē xgis frequētaueris. In ea qdē laudat z bndicit b. virgo maria dei mīr z nō solū ipa sz z ei? fili? dñs nī ihs xps. In ea habes bec glōsissimaz dulcissimaz noiaz ihs z maria: in quorū inuocatōe habes oēm spē: oēm thesaurū tuū z oē bonū tuū. Si qdē ipe ihs est tibi amor tuus: ipe thesaur? tuus: ipe diuitie cordis tui: ipe cōsolatio: spes z gaudiū tuū: ipe salus tua: ipe lūmē oculorū tuorū: ipe se vitaz dulcedo tua. Deniqz ipa bndicta virgo maria ē dñā tua: ipa regina mīe: vita dulcedo: z spes tua vt canit ecclia. Per eā habem? qdē habem?: p eā sumus si qd boni sum? vt dicit Anf. Viginti felicissimū nomē ihs. Bndictū nomē mīris ei? maria. Viginti glōsa noia hūana corda medullitus penetrātia. Btm cor qd ista felicia noia i se itime z recōdita. Felix os qd sepi? ipa noiat z inuocat: qm vita sibi psto ē eēna Amē. Pars. vj. sequit de scīssima btē xgi. marie conceptione qua dei filiū in vtero virgineo suscepit.

Qce ancilla domini fiat mihi fm verbū tuū. Lu. j. Verba sūt bndictē xgis

ginis Marie humilime cōsentietis: se offerētis ad xpi incarnatōez ex ea fiēdā. Unigenit? siqdē dei fili? carnē p nra salute assumere volēs p hec vba pmissa in vterū bñdictę virgis aduenire dignat? est. Et ideo ip sa verba summā nobis afferūt deuotiōis pariterz instructōis: necnō miraculi z stuporis materiā. **P**riō qdē verba ista sunt magne deuotiōis. qz p ista vba qn qz obtinuit brā vgo p toto gñe humano redēptionem filij dei incarnatōez z diuini verbi humanatōez: ac p b ois boni in nobis p motōez: qm ad hec verba. Verbu caro factū estz habitauit in nobis. Jobā. s. Scdo qz verba ista sunt magne instructōis z documētī. qz quadruplicē nobis redolēt virtutē: p quā sic brā vgo filiū dei xpm carnez mente pcepit in se habitari. pmeruit. Itaz nos spūalr in corde p has virtutes dei filiū possidere merebimur. Un petrus aureoli in suo open dio li. iij. diē. Quattuor inqz virtutes notant z redolent in verbis virginis p sentietis. Ait em. Ecce. qd ē p dōpte obediētē. Ancilla dñi: qd est humilitatis pfecte. Fiat mihi. qd est charitatis inflāmate. fm verbuz tuū qd est fidei deuote. Nec ille. Si vis g o hō vt dei filius in tuo corde p cipiāz z te inhabitare dignetur: disce obediētā pceptoz: disce exēplo Marie humilitatē: disce charitatē atqz deuotā fidē veraz habere. Un berū. diē. Nō tibi dabit dñs virtutū copiā sui nisi fueris virtutibus. s. istis adornatus. Tertiō verba ista sunt magni miraculī z stuporis: cū ad ipā mor tā tū fuerit z tā multiplex miraculū subsecutū. v3 qz deus fieret hō: virgo fieret mīz dei filz hois mī. z plura talia. Nimirū mirabiliter deus qnariū numerū verborū psecratū reddidit. qz p qnqz verba incarnari voluit. s. Fiat mihi fm verbū tuū. Per qnqz qz verba suū corpus psecrari in eucharistia decreuit. s. Hoc est em corpus meū: lz ly em nō sit de suba. Deniqz z ad qnqz verba publicanū iustificauit: cum v3 iste dixit. Deus ppi tius esto mihi pctōri. Lu. xviij. Insup qnario numerū vulnerū retēto suū sacrū corpus insigniri post resurrectionē in ppetuū statuit. Itaz ad ppositū redeuntē. Ex quo btissimā virgo p hec verba filiū dei in suū vterum suscepit z cōcepit. de ipa eius sacratissima cōceptione loqui intendentes: tria mysteria p b sermōe declaranda ponemus.

Primū d: mysteriū localis aptitudinis.

Scdo d: mysteriū tpalis plenitudinis.

Tertiū mysteriū modalis habitudinis.

Articul? prim? de b qz xps dñs nō alibi q i ciuitate galilee nazareth p cipi debuit ex gñe qz hūanari. L. s.

Primū itaqz mysteriū di ci localis aptitudinis: b est de loco q ap tissime pgruebat huic sacratissime conceptioni xpi. Circa qd tria qruntur.

Priō vtz h sacrosctā pceptio debuit fieri i ciuitate

Scdo vtz debuerit fieri in regione galilee.

Tertiō vtz debuerit fieri nō alibi q i nazareth ciuitate. Ad primā qdē. Utrūv3 h pceptio debuerit fieri nō ex sz in ciuitate. Et arguit q nō debuit fieri i ciuitate. qz istā pceptōez magis pgruebat fieri in loco puriorz sacro ppe ei? scitātē. sz ciuitas qcūqz magis abūdat z imūda est pctō q ager vel mare aut villa vt expimēto p3. g magis debuit p cipi in agro vel mari aut villaz extra ciuitatē. Itē xps passus est extra ci

uitatem vbi sepultus est z resurrexit. Deniqz z natus est in stabulo. g videt q etiā p cipi nō debuit in ciuitate. In dñū ē sacra scriptura. Lu. s. Missus est inqz angel? gabriel a deo in ciuitatē. Ad hāc qdē rñ det fm alber. sup Missus ē. c. xxiiij. qz xpus debuit p cipi in ciuitate z nō extra precipue triplici rōne.

Primo rōne finis incarnationis.

Scdo rōne significationis.

Tertio rōne fructificationis.

Primo inqz rōne finis incarnatōis. Nā xps in oibz opib? suis q in mūdo fecit ostendit principalit? q iō in mūdā p cipiue venerit vt pctōres saluos faceret: ipo teste mat. ix. Nō veni vocare iustos sz pctōres ad pñiaz. Un inter pctōres nat? ē. s. in ciuitate bethleem an bouēz asinū iacuit. inter pctōres puer sar? ē. inter latrones crucifix? resurgēs qz peccatrici magdalene et petro negati pri? appuit. Et iō nō debuit p cipi in mari q locus est pisciū. Nec in aere q loc? ē auis. Nec in cāpo q est locus agrestis aialiū: sz in ciuitate q est proprius locus hoim pctōz. Nec in villa: sz in ciuitate qz in ciuitate solēt magis q in villa pctā hoim multiplicari: villani em simpliciōres sunt z laborib? magis dediti. Ciuitatenses aut ociosi z delitij vacantes magis abūdate solēt vitij. Et g ostēdat q xps ppter curationē pctōz z salutē hoim venerit pctōz ad pñiam cōuertendoz: in ciuitate nō als debuit concipi. Nec obstat q extra ciuitatē sit passus: sepultus z resurrexit. qz pceptio cōgruit in mysteriū: z ideo in secreto eē debuit. Natiuitas aut: passio z sepultura ac resurrectio cōgruit in exemplū. In ciuitate igit concipi debuit: vt ostēderet q p oibz pctōrib? venit. In via natus fuit: vt ostēderet q suauita nob ad celeste regnūz via fuit. Extra portā passus z sepultus est ac resurrexit: ad ostēdēdū q p ipsius passionē: mortē z resurrectionē nō liberat nisi q p persionē a pctō ad ipsūz extra portā fuerit egressus. vt diē apls. Scdo rōne significationis. vt. s. significaret z intelligi daret q vter? xginis xpo tāq ciuitas fuit ad habitādū. P dōp tea p3. de ea loquēs ait. Gloriosa dicta sunt de te ciuitas dei. Et merito: qz ipa fuit ciuitas murata p castitatē fundata fundamēto stabili p humilitatē: turrata p charitatē cōtemplatōis sublimitatē: ditata p paupertatē custodita p discretōez: libera imunitate pctōz: pacificata victoria tētatōis: stutū vniuersitate populosa z aquaz. i. gñarū fluminibus irrigata. Nec alber. Tertiō addit ad id rō fructificationis. Qz em p xpi conceptionē z incarnatōem fruct? nobis in celo acqrebat ciuitatē. i. vt essemus iā nō hospites z adueniē: sed ciues scōz z domestici dei: teste aplō. eph. ij. g debuit in ciuitate nasci in b mūdo: vt ostēderet nos eē ciues rena scituros in celesti ciuitate. Et sic p3 rñsio ad qdē.

Ad obiecta p3 responsio sufficiēter ex p dicit. La. ij.

Scdo qdē: utrū. s. xps debuerit cō cipi in regiōe galilee. Arguit q nō. qz xpus missus. z pmissus fuit iudeis. Un dixit. Nō suz missus nisi ad oues q p ier rūt dom? isrl. mat. xv. Unz in iudea ē natus z passus igit in terra iudeoz cō cipi debuit. In dñū ē text? euāgelic? Ad qdē igit rñdet fm alber. c. xxiiij. qz annūciatōez z cōceptōez dñicā conueniebat fieri nō alibi q in regiōe galilee. Priō rōne facti et opatōis. Dñs em incarnat? fuit vt iudeos z gētiles sal uaret.

uaret. et id in regione q̄ abvtrifq̄ inhabitabat conce-
ptio et annūciatio fieri debuit. nō em̄ deus iudeorū tm̄
s̄ etia gētū. Galilea aut nō solū a iudeis: s̄ etiam a
gētib⁹ inhabitabat. sic p̄ esa. ix. Trans iordanē gali-
lee gētū ppl̄s q̄ habitabat in tenebris vidit lucē ma-
gnā: habitātib⁹ in regiōe vmbre mortis lux orta ē eis

Secūdo rōne noīsz interpretatōis. Galilea em̄ interp̄-
ta reuelatio siue trāsmigratio. In hac aut icarnatōe
fiebat sūmi secreti reuelatio: q̄n̄ x̄bū qd̄ erat in princi-
pio apud deū et lucē habitat inaccessibilē quā nemovn
q̄vidit. Verbū in quā h̄ caro factū ē. Et vidit oīs ca-
ro salutare dei nr̄i. Lu. iij. Itē ioh̄a. i. Verbū caro fa-
ctū ē. et vidim⁹ gl̄iaz ei⁹ zc. Sicut in hac icarnatōe fie-
bat maxia trāsmigratio de ignorātia in sciām: de cul-
pa in grāz: de vmbra in x̄itate: de fuitute in libertate: et
filio dei. et qd̄ maximū ē de hūanitate in diuinitate: in
q̄ trāsmigratōe primū. i. deitas: ad vltimū. i. hūanita-
tē in vna p̄sonā trāsmigravit. Ad obiectū r̄ndet q̄
x̄ps nō solū iudeis: s̄ etia gētib⁹ p̄missus est. Unde
gen̄. xlix. Nō auferet sceptrū de iuda donec veniat q̄
mittēd⁹ ē: et ip̄e erit expectatio gētū. Et idē p̄ oēs
pp̄hetas scribētes devocatōe gētū. tm̄ solis iudeis p̄-
missum est vt de eorū semine x̄ps nasceret. et id solis iu-
deis exhibit⁹ est: nascēdo: patiēdo: et ibi moriēdo. Sed
h̄ nō solū p̄pter iudeos: s̄ p̄pter oēs hoīes mūdi. Al-
la autē auctas. Nō sum missus zc. mat. xv. intelligi-
tur fm̄ Mico. de ly. primorū principāl̄. q̄ x̄ps primorū
principāl̄ missus fuit iudeis: et id in p̄pria p̄sona non
p̄dicauit nisi iudeis. nec fecit miracula nisi eis. p̄ter q̄
in casuz speciali cā. vt. s. oīderet eccliam in fidē gētū
fundatā. Cū ioh̄. iij. p̄pter h̄ p̄dicauit samaritanis
deuote eū recipiētib⁹. Fuit aut x̄ps missus etia gēti-
bus: s̄ nō ita p̄cipāl̄. Et sic patet q̄ x̄ps debuit cō-
cipi in Galilea.

Cap. iij.

Tertia qōnē. Cū vtrūq̄ h̄ annūciatio et conce-
ptio debuit fieri nō alibi q̄ in nazareth. Argui-
tur in d̄riū. s. q̄ nō. q̄ ista p̄ceptio fuit dignissi-
ma oīm. ḡ req̄rebat locū dignissimū. h̄ est tēplū dñi in
hierusalem fundatuz. ḡ debuit ibi p̄cipi. s. in ciuitate
hierlm̄z tēplo vbi habitare solebat gl̄ia dñi. In op̄-
positū ē text⁹ euāgelic⁹. Ad qōnē ḡ r̄ndet fm̄ catho-
licos doc. q̄ x̄ps nō debuit alibi p̄cipi q̄ in nazareth.

Primo p̄pter pp̄hetiam esa. xi. Egredietur x̄ga de
radice iesse. vbi fm̄ veritatē hebraicā habet. Et Maza-
reus de radice ei⁹ ascēdet. Secūdo p̄pter noīsz p̄uenien-
tiā. Nā fm̄ bern̄. et Alber. sup̄. Diffus est. nec nō fm̄
Frā. maro. q̄ latius et luculētius p̄seq̄tur di. q̄ ciuitas
nazareth p̄ceptui x̄piāne decētissime p̄gruit fm̄ ei⁹ in-
terp̄tatōes. Nā primo fm̄ hiero. Nazareth interp̄ta-
tur mūda. et sic p̄uenit p̄ceptui x̄pi de x̄gie mūdiſſima
q̄ tāta puritate nituit q̄ maior sub deo neq̄t intelligi.
nec sic ceteri cū labe pcti est concept⁹: sed sine oī pctō.
Secūdo interp̄taf nazaret. i. floridaz h̄ cōuenit x̄pi cō-
ceptui. q̄ sic flos gignit ex purissimis et subtilissimis
virgule humorib⁹ absq̄ corruptōe virgule. sic x̄pus de
purissimis virginis sanguinib⁹ est cōceptus absq̄ om-
ni corruptiōe. vt dicūt damaf. et diony. de diuī. noīm.

Tertio interp̄taf nazareth. i. sc̄t̄sz deuot⁹ et h̄ cō-
petit. q̄ in ista p̄ceptione mater dñi fuit plene sc̄tifica-
ta. iuxta illud p̄s. Sanctificauit tabernaculū suū al-
tissimus. Et sic claret r̄f̄sio. Ad argumētū in d̄riūz r̄n-
det s̄ Alber. vbi sup̄ q̄ h̄ p̄ceptio debuit fieri in loco

sc̄tissimo et dignissimo. s̄ nō loc⁹ sc̄tificat hoīez vel di-
gnificat. q̄n̄ potius ecōuerso. v̄z h̄o locū dignificat et
sanctificat. Cū dignitas loci et sanctitas est ab homi-
ne dignificāte vel sanctificāte. Ita q̄ in oratorio beate
x̄ginis fuit dignissima habitatio. Tū q̄ sanctissima
x̄go sup̄ oēs creaturas ibi habitauit. Tū q̄ ibi exer-
cebat nobilissima opatio. v̄z orōnis et cōtēplatiōis et
humilis deuotōis b̄ndicte x̄gis q̄ sup̄ oīa grata erat
deorū oīa sacrificia p̄cellebat. Dign⁹ fuit h̄ oratoriū
illo tēplo iudaico in quo fiebat materialū tauroz ma-
ctatio et thurificatio. Amplius. P̄pter secretū qd̄
huic cōgruit mysterio non decebat vt h̄ conceptio fie-
rēt in tēplo: sed magis in illo secreto et dignissimo b̄tē
x̄ginis oratorio debuit x̄ps cōcipi. Et sic p̄s. Penset
ḡ queq̄ fidelis aīa quāto ordine diuine sapie dei fili⁹
est p̄ceptus. q̄m dignissimū sibi locū elegerit p̄ceptio-
nis. v̄z oratoriū b̄tē x̄ginis. Q̄ aīa mea si aliq̄ affu-
ses in illo oratorio sacratissimo: ibi vidisses quō b̄tā
x̄go maria lachrymis p̄fusus deum sepius exorabat. p̄
redēptione humani generis: ibi vidisses manus eius
sacras in celū eleuatas: vultum serenū leuatū: ibi ieiū-
nio diē p̄rāseātē: totisq̄ cordis intimis humiliatam.
Q̄ qd̄ tunc fecissem: quāta humilitate me ipsi recom-
mēdassem vt p̄ me exorasset: vt q̄ dixissem. Q̄ gl̄iosis-
sima x̄go. o celi regina. o dñā mūdi ora p̄ me ne absor-
be at mūd⁹: ne duoret diabol⁹: s̄ tu⁹ me suscipiat ihs.

Articulus. iij. de t̄pis plenitudinēz p̄fectiōe: quo. s.
t̄pe x̄ps est conceptus a virgine. Cap. i.

Secundū mysteriū dici

tur t̄palis plenitudinis. Circa qd̄ est no-
tandū q̄ x̄ps p̄ suo aduētuz conceptione
obseruauit triplex tempus.

TPrimum d̄r tempus plenum.

Secūm d̄r tempus electum.

Tertium d̄r t̄ps etatis perfectum.

Pr̄io in quā obſeruauit t̄ps plenū. Cū apl̄s ad gal.
iij. dic. At vbi venit plenitudo t̄pis misit deus filium
suū factū ex muliere: factuz sub lege: vt eos q̄ sub lege
erāt redimeret. Ista auctas apl̄i nō est p̄tereūda silen-
tio: q̄ continet aliq̄s difficultates. Cū bonauē. circa
h̄ mouet tria dubia sup̄. iij. sn̄iaz. di. s. in qōnib⁹ circa
l̄fam. Pr̄mū dubium circa hoc qd̄ d̄r. At vbi venit
plenitudo tēporis. Quōv̄z vel q̄re dicat plenitudo tē-
poris in aduētū filij dei fuisse cū nondū sit finis mūdi
nā in fine mūdi iplebit oē opus dei et numer⁹ electorū
et tūc euacuabitur qd̄ ex p̄te ē: nūc aut ex p̄te cognosci-
mus. s. cor. xij. Et idcirco d̄r et videtur q̄ tm̄mō p̄ fi-
ne mūdi erit t̄ps plenitudis. Ad qd̄ r̄ndet idē bo-
naue. conco. tho. iij. scripto sn̄iaz. di. s. et alex. de ales
q̄ t̄ps incarnationis d̄r t̄pus plenitudinis sex de cau-
sis. Pr̄io q̄ tūc de iplenit qd̄ ab eterno p̄finierat vt
sc̄z mitteret filium suū. et sic tūc de iplenit suā de filio p̄-
missionē. Secūdo q̄ tūc adimpleta est lex et oēs figure
veteris testamēti per x̄p̄z. mat. v. Nō veni soluē leges
s̄ adiplē. Tertio p̄p̄ plenitudinē gr̄e q̄ fuit i x̄po: iux-
ta illd̄ col. ij. In x̄po habitat oīs plenitudo diuinita-
tis corporal̄. Quarto p̄p̄ plenitudinē ḡnatōis. q̄
cū sit q̄druplex mod⁹ ḡnatōis hoīs. Pr̄m⁹ mod⁹ nec
de viro nec de muliere: s̄ de fr̄a: sic adā. Sc̄ds de solo
viro. sic eue formatio. Tertius pl̄s de viro et muliere.
Quart⁹ de sola muliere. Ista q̄rta ē cōsumata in x̄pi

Libri primus

Pars. vi.

incarnatōe. Quāto pp̄ p̄fectionē vniuersi. qz tunc ad
maximā p̄pletōē vniuersum venit: qñ creature oēs in
hoīe ad suū principii redierūt: hūana natura a deo al
sumpta. Sexto pp̄ magnitudinē ei⁹ qd̄ i tpe illo ac
cidit. qz in tpe illo nat⁹ est dñs t̄pis. Et ita factū ē ali
qd̄ mar⁹ tpe qd̄ t̄ps iplēuit. Has vltias rōnes posui
fm̄ t̄ho. t̄m̄ primas aut̄ q̄ttuor fm̄ bonauē. z alexan.

Ad illd̄ x̄o qd̄ obijcit. Dicēdū q̄ ē plenitudo gr̄e na
ture: z gl̄ie. Auctas aut̄ apli intelligēda ē de plenitu
dine gr̄e: z nō gl̄ie. qz plenitudo gl̄ie in futuro erit cuz
mūd⁹ finē habebit: z resurrectio cor̄porū erit ac nūerus
electorū p̄plebit. Scd̄ dubiū ē b̄ qd̄ dicit: factū ex mu
liere: qz in symbolo id negat vbi dī. Genitū nō factū.
Rūdeo qd̄ x̄ps fm̄ diuinā naturā ita ē genit⁹ qd̄ nō fa
ctus: qz nō ē creatura. fm̄ x̄o naturā hūanā nō ita est
genit⁹ qd̄ fact⁹. qz p̄cept⁹ fuit a x̄gine: faciēte diuinā vir
tute. Cū angel⁹ ait. Cū altissimi obumbrabit tibi.
Hec bonauē. vbi. s. Tertiū dubiū de b̄ qd̄ dicit: factū
sub lege. qz x̄ps nō tenebat iplere mādāta leḡ. q̄ non
videt qd̄ sub lege esset fact⁹. Ad qd̄ dicit idē bonauē. vbi
sup̄ qd̄ eē sub lege dī trib⁹ modis. Vel quātū ad cām.
vel quātū ad obf̄uatōē: vel quātū ad motiū. Quā
tū ad cām sunt illi sub lege q̄ nati sūt sub veteri testō.
Quātū ad obf̄uatōē sūt iusti q̄ legē obf̄uat. Quan
tū ad motiū sūt illi q̄ timorē fūiūt. X̄ps ḡ nō fuit sub
lege quātū ad cām vel quātū ad motiū: s̄ solū quātū
ad obf̄uatōē. Alī tñ q̄ alij hoīes. qz alij obseruaue
rūt legē ex obediētia obligatoria: x̄ps aut̄ ex obediē
tia sp̄otanea q̄ se mera liberalitate subdidit legalī ob
seruatōē nobis exēplū daret vere obediētie. Hec bo
nauē. Ad qd̄ quō x̄ps i plēitudine t̄pis sit p̄cept⁹. C. ij.

Secūdo x̄ps obf̄uauit t̄ps electū z determinatū
p̄ suo aduētū. Mā s̄z b̄m̄ t̄ho. iij. p. sum. q. xxx
v. qd̄ ad t̄ps dīa ē inter x̄ps z alios hoīes qz alij
hoīes nascunt̄ sub necessitate t̄pis. iō subiecti sūt t̄pi.
X̄ps aut̄ tāq̄ dñs z p̄ditor oīs tēporū elegit sibi t̄ps i
q̄ p̄cipet z nasceret sic elegit sibi m̄ez z locum a q̄z vbi
p̄cipet. Hos aut̄ qz nō oīs tēporū z locorū p̄portōes
cognoscim⁹ p̄gruitatē t̄pis z loci: q̄re v̄ x̄ps b̄ t̄per lo
co ac nō alio p̄cept⁹ sit vel nat⁹ ex b̄ accipe op̄z. qz de⁹ q̄
ē oīm tēporū disp̄sator p̄fecte ab eterno cognouit z tē
pus congruū p̄ sua incarnatione elegit. z fm̄ h̄ p̄gruē
tie rōem dignā exq̄rere. Ita qz x̄ps de⁹ p̄ sua sacra cō
ceptiōe nō icōgrue elegit certū t̄ps. Primo qd̄ ex
oib⁹ ānis elegit sextū ānorū millenariū. Scd̄o ex oib⁹
bus m̄sib⁹ āni elegit m̄sem martiū. Tertiō ex oib⁹
dieb⁹ m̄sis elegit diē hebdomade sextū. Quarto qd̄
ex oib⁹ horis elegit sibi horā q̄ tenet noctis mediū.

Et ista sūme sapie p̄uidētia: vt claret: rōnabiliē fm̄
guiloz p̄gruētiā tēporū p̄siderādo. Primo inq̄ elegit
de⁹ p̄ sua icarnatiōe sextū ānorū millenariū. Nam fm̄
p̄rofiū sexto millenario ānorū a p̄cipio mūdi currē
te p̄cept⁹ ē: qz fm̄ eūdē q̄nq̄ milia z insup̄ ducētī anni
m̄n⁹ forte vno anno p̄putant̄ a p̄cipio mūdi vsq̄ ad
x̄pi incarnatōē. Hoc aut̄ p̄gruebat mysterio p̄maxi
me fm̄ Bona. vbi. s. Ut sic prim⁹ hō erat p̄dit⁹ ad to
tius mūdi p̄plemētū sexto die. sic scd̄s hō. s. x̄ps incar
naret̄ sexta etate z sexto millenario ānorū ad toti⁹ crea
ture p̄fectōē. Scd̄o ex oib⁹ m̄sib⁹ elegit m̄sez mar
tiū: qd̄ qd̄ sūme p̄gruebat triplici rōne. Primo rōne
p̄formitat̄. qz fm̄ Bern. decebat vt repatiō hūani ge
neris fieret p̄ filia ad lapsus. S̄z qz ver⁹ hō. s. adā fuit

in m̄se martio format⁹: z in paradiso collocat⁹. ac inde
pp̄ p̄ctm̄ elect⁹. ḡz scd̄s adā debuit tali m̄se forma
ri: in vtero q̄z x̄giali collocari p̄ repatiōē hoīs. vt sic mū
dus cepit initii creatōis in m̄se martij in q̄ primū si
gnū celi. s. aries h̄z solē. vbi z prim⁹ p̄ct⁹ eq̄noctij stat
itar̄ h̄ m̄se exordii sumat repatiōis. Scd̄o rōne no
uitat̄. Mā vt dicit J̄sid. v. li. etymol. Marti⁹ appellat⁹
pp̄ martē rhomane gētis auctorē. z interpretat̄ quasi
m̄sis nouorū. Cōueniēter igit̄ tali tpe p̄cipi d̄bit au
ctor mūdi x̄ps in cui⁹ p̄ceptiōe facta sūt multa noua. s.
noua salutatio angeli. noua x̄gis p̄ceptiō: noua diuis
nitat̄ in carnē descēso. z insup̄ facta ē oīs creature re
nouatio in hoīs cui subiecta sūt oīa repatiōe. Dis q̄p
pe creatura antiq̄ta erat z app̄rovsu elōgata. qz oīs
creatura iō facta ē vt fuiret hōi deo subditor sine pec
cato ex̄nti. Qm̄ ḡ hō peccauit: oīs creatura sibi fuies
id est p̄ctōri hōi: debitor vsu caruit. X̄po aut̄ incarnato
restituta ē: qz x̄po hōi oīs creatura misterii exhibuit
q̄ sol⁹ sine p̄ctō fuit. Et sic ipletum ē illd̄ apoc. xxi. Di
xit q̄ sedebat in throno. i. x̄ginali vtero. Ecce noua fa
cio oīa. Tertiō rōne ḡtiositat̄ v̄l deliciasitat̄. qz m̄s
is marti⁹ ē hoīb⁹ deliciosus z grat⁹. qz tūc aer ē t̄pat⁹
z iā p̄trāsito hyeme oīa incipiūt virescē: tūc vestit tel
lus herbis: z in florē pulchritudis cūcta erūpūt. Cū
z ver dicit⁹ q̄ viret: vt dicit J̄sid. li. etymol. Ita p̄uenie
bat vt eo m̄se nob̄ abūdātia diuine gr̄e p̄staret: z ei⁹
seueritas temperet: hyeme q̄ culpe (q̄ terra n̄re hūa
nitatis aruerat) recedēte virescerem⁹ z florescerem⁹ i
gr̄a x̄pi renouati. Tertiō de⁹ p̄ sua icarnatōe ex oib⁹
dieb⁹ elegit diē sextū. i. feriā sextā. Et b̄ rōnabilissime
fm̄ fr̄a. may. qz adā fuit format⁹ sexto die: z eodem die
peccās d̄ paradiso fuit exclusus. Ita p̄ueniētissime x̄ps
feriā sexta in vtero x̄gis ē format⁹: z etiā feriā sexta p̄
redēptōē hoīm in cruce mortu⁹. Quarto elegit ex oī
bus horis noctis mediū. Ut em̄ cōius a catholicis te
net. q̄uis varie op̄iones ap̄ doctores de b̄ habeant:
t̄verisimili⁹ tāq̄ magis p̄sonū scripture atq̄ rōni credi
tur qd̄ angel⁹ b̄tē x̄gini annūciās apparuit in sero diei
Et durate scd̄o dialogo inter angelū z b̄ndictā x̄ginē
vsq̄ ad mediū noctis: tūc b̄ndicta x̄go ait. Ecce ācil
la dñi: fiat m̄h̄z c. Et tūc x̄ps p̄cepit. Et post b̄ āgel⁹
eā cōsolās: circa aurorā recessit. Et h̄ oīa p̄bilitatē
h̄nt ex triplici rōe. Primo rōne scripture. Mā ad gal.
iij. apls ait. Cū venit plēitudo t̄pis misit de⁹ zc. Plē
nitudo q̄ppe diei ē in sero: z iō videt qd̄ tūc āgel⁹ appa
ruit quē de⁹ misit vt filiū suū x̄gini in p̄rio mittēdū an
nūciaret. z tūc de⁹ p̄ filij missionē p̄ annūciatōēz icho
uit. Deniq̄ qd̄ in hora noctis medie sit x̄ps p̄cept⁹: ac
cipi pōt ex scripture sap. xviij. Dñi mediū inq̄t silētiū
teneret oīa z nox i suo cursu mediū iter pageret: om̄ps
fm̄o tu⁹ dñe a regalib⁹ sedib⁹ venit. Ex q̄ manifeste cla
ret p̄positū qd̄ hora noctis media x̄bū dei descēdit i vte
rū x̄gis b̄ndicte. Scd̄o rōne p̄uilegiōz hui⁹ hore.
Mā ista hora medie noctis magnorū op̄ez diuinorū p̄u
ilegijs siue mysterijs ē p̄secrata. Primo qd̄ myster
io nati. qz nocte media credit̄ fuisse natus: q̄ hora pa
stores custodiebat v̄gilias noctis. Lu. ij. pp̄ qd̄ eccle
sia canit missas in nocte nati. dñi. Scd̄o mysterio pas
sionis z captiuitat̄. qz media nocte credit̄ fuisse eius
passio ichoata: cū tūc sit capt⁹ ligat⁹: z alapis cesus re
ste bonauē. Tertiō mysterio liberatōis. qz ista ē ho
ra in q̄ trāsēs angel⁹ dñi p̄ egyptū interfecit oē p̄io ge
nitum

nitū. et filij isrl exire ceperūt de captiuitate egyptiaca vt habet exo. xij. Quarto mysterio vltiois. qz fz hie ro. i. annalibz suis. In hora natiuitatē media. s. cū xps nat' est: extincti sunt omnes sodomite q' erāt in mūdo. Propterea nō incōgrue putat' et ista hora xps fuisse cōceptū. Nec pmissa frā. maro. vbi. s. Tercio pmissus dictū. pbabilitatē hz rōne p̄suetudis eccl'astice. Nā a tpe pphaz vete. testa. legit' q' ista hora medie noct' a sc̄tis p̄fribz fuerit ad laudē dei p̄suetudinarie d̄putata dicēte p̄s. Media nocte surgebā ad p̄fite dū tibi sup iudicia iustificatōis tue q' qdē iustificatio p̄ctōz i ḡra n̄ri redēptōz et ei' fide acq̄rit' et a principio ē acq̄sita.

Itē p̄suetudo nūc t3 in eccl'ia q' hora serotina signū fit ad salutandē b. v̄gisz s̄l'r hora aurore ad significā dūvt cōit' putat' q' hora serotina āgel' b. v̄ginē saluta uerit: et horavt p̄missum est aurore recesserit. Et idcir co in signū iocunditat' p' filij dei incarnatōe in aurore fit signū. Cū ex oibz iā dictis claret tps electuz fm opinionem cōmuniorem p' xpi cōceptione. Cap. iij.

Tercio in sua incarnatōe xps obfauit tps ad etatē p̄fectā req̄sitū. Et b. Proio ex pte mūdi. qz si q̄ras. q̄ta etate mūdi xps sit in carnat'. Dico fm bonauē. sup. iij. di. s. circa l'razz fm frā. maro. q' in sexta etate: in q' qdē ē plenitudo p̄fectio. v̄t sic mūd' in sexta die ē cōsummat'. sic i sexta etate sit repat'. Ita q' p̄ia etas fuit ab adāvsqz ad noe. Scda a noevsqz ad abraā. Tercia ab abraam vsqz ad moysen. Quarta a moysensqz ad dauid. Quinta a dauidvsqz ad xpm. Sexta a xpo vsqz ad antixpm vel finē mundi. Nec bonauē. Scdo ex pte ḡnatōis hūane. qz si q̄ras. q̄ta ḡnatōe xps sit incarnat'. Dico q' ab adāvsqz ad xpm fuerit ḡnatōes. lxxv. sic habet Lu. iij. c. in q' s̄. xv. lustroz nūerit: designātes. xv. ḡd' q̄b' in tēplū ascēdebat in cātico ḡdū ad plenitudinē laudis diuine. Nec frā. maro. Tercio ex pte v̄ginis b̄ndicte. qz si q̄ras in q' etate btā v̄go cōcepit xpm. Dico post. xij. annum. et pepit aī. xiiij. annū. qz b' tps. s. xij. annoz in puellis hz plenitudinē p̄fectōez ad cōcipiēdū p̄rio. vt p3 extra d' despō. ipube. c. puberes. z. c. cōtinebant. De b' lat' li. xj. p. s. c. iij. Et sic patet.

Tertius articul' de modali habitudine v̄ginee despōsationis et angelice legatōis atqz mat'erne iocundationis q' concurrunt in xpi cōceptiōe. Cap. s.

Tertium mysterium declarādū dicē modalis habitudinis. Circa qd' trifarium modum inuestigabimus. Primo modū v̄ginee despōsationis.

Scdo modum angelice legationis.

Tercio modum mat'erne iocundationis.

Proio qdē modū v̄ginee despōsationis: vbi tria inuestigant' ad p̄sens. Proio q̄revoluit de btām v̄ginez ante q' ex ea cōcipet fuisse despōsatā. Scdo vtrū v̄e et legitime potuerit ipa b̄ndicta v̄go manēte v̄giali p̄posito despōsari. Tercio q̄liter ipa vel q̄li mōz ordīne sit despōsata. Ad primū q̄revoluit xps cōcipi de v̄rgie despōsata. Sciēdū q' hui' p̄les ponuntur rōnes fm Amb. et alios doc. Nā fm ly. in postilla sup mat. et luc. cōcor. tpo. iij. p. sum. q. xxix. ar. s. et alb. super Diffus ē. ca. xl. et alios tractatores hui' rei: p̄nt notari nouē rōnes iter alias magis efficaces et spāles Tres qdē rōnes ex pte p̄lis. et tres ex pte m̄ris. et tres

ex pte hūani ḡnis. Proio inquā ex pte p̄lis cōueniēs fuit xps de m̄re v̄gie despōsata nasci triplici ratione.

Proia ē: ne xps a iudeis possz rōnabilr sic illegitim' repudiari: nō sic xps ver' extimari. Scda ē. vt diabol' h' sacrm celaret: ne v3 d' eū nocumētavehemēt' p̄cu rasser: et etiā vt sic diabol' falleret. Cū orige. dic' eā iō fuisse despōsatā vt part' ei' diabol' celaret. Et ei' diabol' virtute sue nature potuissz cognoscē m̄rez dei nō fuisse corruptā s3 v̄ginē. p̄hibebat tñ a deo cogscere modū part' diuini: ne redēptōez hūani ḡnis ipediuis set: et xpo mortē nō intētassz. Tercia rō: vt puul' dñs iesus a ioseph nutrit' et haberet ei' m̄ri p̄p̄ p̄secutio nē herodis fugiēt' i egyptū: et redeñti mister nō suspēctus s3 sibi cōiūct' vt sp̄sus. Itē ex pte m̄ris v̄rgis cōueniēs fuit eā eē despōsatā triplici rōne. Proia est vt ab infamia p̄seruaret. Cū ambz. sup. Lu. di. Jo m̄ dñi despōsata ē: ne itēmerate v̄rgis adureret infamia cui ḡuis alu' corrupte videret' insigne p̄ferre. Nec il le. Addēs alber. di. Magna xpi hūilitas et charitas in b' oñdit' q' poti' voluit fabri fili' reputari q' m̄rez ifa mari. S3 h' occurrit dubiū quō p' h' p̄uisuz sit fame btē v̄rgis cū aīq' ioseph et btā v̄go cōuenirēt ad mutuo habitādū: iūeta ē maria h̄is in vtero mat. s. Spōsa ei' q' ex domum spōsi cōcipit reddi suspecta. Ad qd' rñ det' fm ch̄. yf. cōcor. Ly. in postilla. q' b. v̄rgo sic fuit despōsata ioseph q' etiā essz domi habitās p̄tūc cū cōcepit. Nā sic in ea q' in domo cōcipit itelligit' cōceptio maritalis: sic in ea q' extra domū cōcipit ē suspecta cōceptio. Et iō nō essz sufficiēter p̄uisuz fame b. v̄rgis p' b' q' fuit despōsata: nisi etiā fuissz habitās domi. Et iō euāgelista dic' q' voluit occulte dimittere eā: q̄uis tñ domi essz habitās p̄p̄ primā despōsationis fidē: nō dū tñ interuenerat solēnis celebratio nuptiaz p̄p̄ qd' etiā nō dū cōuenirāt. Cōsuetudo q̄ppe erat ap̄d vete res multoties in domo h̄re despōsatās et p' p̄les dies aīq' cōuenirēt carnalr oñonib' vacare. vt p3 etiam de tobias. c. viij. eiusdē lib. S3 di. sequit' g' q' i cōi p̄plo crederet' xps fore fili' ioseph. et q' a ioseph fuisset cōgnita m̄r dñi aī celebratōe nuptiaz solēnē. Ad hec rñdet' ambro. sup. lu. dicēs sic. Maluit inq̄t dñs aliq̄s de ortu suo q' d' m̄ris pudore dubitare b' ē: maluit dñs vt. s. in cōi dubitet' de ortu v̄rginali putādo xps filiuz legitimū marie cōceptū ex ioseph: q' vt putaret. s. matre adulterasse. Cū subdit ambz. Sciebat em̄ dñs tēnerā eē v̄rgis verecūdiāz lubricā famā pudor' nec putauit ort' sui fidē m̄ris iūrijs astruēdā. Nec ambro.

Scda rō ex pte m̄ris ē. vt p' despōsatōez b. v̄rgo im munis a pena redderet: ne. s. iudei eā tāq' adulterā lapidassent. vt dic' hiero. Si em̄ nō pepcerūt xpo inocēti a fortiori nō pepcissent m̄ri in odiū xpi. Tercia rō vt m̄r dei nullo bono priuaret: s3 habeat bonū v̄rgis nita: et matrimonij et tādē v̄duitat'. S3 et insup habeat in b' maximū bonū hūilitat': vt quāto sit maior in oib' tāto sitz hūmilioz vt sit m̄r dei et vxor fabri. Itē ex pte hūani ḡnis cōueniēs erat matre dei despōsari triplici rōne. Proia ē rō certificatōis. qz ex b' magis certifi camur p' testimoniū ioseph spōsi xps ex v̄rgie eē natus: Ipe em̄ ē potior test' castitat' sue sponse cōueniēt'. Nā em̄ talis iust' vir. s. ioseph fouissz eā et filiū ei' nutrit' o more imo dolore iūrie fuissz mort' ad v̄dicādū opprobriū: nisi coguissz eē sacrm diuinū in v̄rgie et cōceptu Scda rō significatōis: qz p' b' designat m̄r v̄nio ad

des. qz p bñiuerſa ecclia designat: q cū ſit virgo: deſpōſata tñ ēvniūiro xpo. vt dīc aug. lib. de ſctā xgita
te. Itē p bñ ſignificat ſalū hñam gñis p lignū crucis.
Cū chryſ. ſup mat. dīc. Jō ioseph fabro lignario ma
ria deſpōſata fuit: qm ſpōſus ecclie xpus oīz ſalutem
hoīz opatur: erat p lignū crucis. Tertia ē rō cōmen
datōis. qz p bñtrūq. ſ. xgitas z mñmonū cōmēdat
z bonū fore doceſt d hereticos hoz alteri detrahētes
Et ſic p3 ſcda qd. Ad ſcōm pñcipalez. Utrūverez
legitime potuerit brāxgo manēte xgitaſ. ppoſito de
ſpōſari. Uideſ em q nō. qz ipa habuit votū cōtinen
tie qd obligabat ad pñnēdū. Spōſalia aut obligant
ad mñmonū z nubēdū. g ſi obligabat ſe ad ſponſalia
venit d votū xgitaſ. Itē qrit. Aut pſenſit in carna
lē copulā: aut nō. ſ. in illa deſpōſatōe. Si pſenſit g pri
mā fidē irritā fec. qv dīc aug. Uirginitatē vouētib?
nō ſolū nubē: ſed etiā velle nubē dñabile ē. Si xō nō
pſenſit g nullū fuit mñmonū. Preterea ſi dicas q d
xit cū adiecta pñtōe. Cōtra. Cōditio adiecta q eſt d
ſubam mñmonij: d bona mñmonij: ipedit mñmonū
vt ſi dicat. dho tecū ſi gñatōez. plis eūtes. qz b ē d bo
nū plis. Uel dicēdo: donec inueniā aliā digniorem. z
ſilla. qz b ē d ſubam inſepabilitatē. Uel dicēdo: ſi te p
qſtu adulterādā tradis. z b ē d bonum fidē. Tales z
ſiles pñtōes ſi apponant: nū agūt. qz annullāt matri
monū. xxij. q. iij. Inter cetera. xxij. q. ij. Aliqñ. z ca.
ſolet qri. extra de cōditōib? appoſitis. c. vl. Niſi pter
ea talis pñtō remittat z ſequat carnalis copula. qz
tūc iudicabit p matrimonio. ſm ray. tho. innocē. z ho
ſtiē. g a ſili ſi dicā. Cōtra ho tecū vt me nullo modo co
gnoscas: nō videt eē matrimonio. z p dñs nec videtur
eſſe matrimonio cui cōtinetie votū eſt adiectū z condi
tio adiecta. vñ ſequit q nulla fuerit illa inter ioseph z
maria deſpōſatio ſub cōditōe. In dñū eſt text? euan
gelic? qz Miſſus eſt angelus ad xginē deſpōſatā vi
ro. Lu. i. z in pluribus locis dī ipa fuiſſe deſpōſata.
Ad qōnē iſtā rñdet ſm petrū z oēs cōiter docē. ſup
iij. di. xxx. q duplex eſt pñctio mñmonij. Una quā
tū ad eſſe: q qdē ſit p pñſum xbis de pñti expſus. z
b mō inter ioseph z Mariāvez z pñctū fuit mñmo
nū. Alia ē pñctio ex ipſe opis qd in mñmonio ſit per
carnalis copule pñmatōez. Et b mō. ſ. quātū ad op
ationē nō fuit pñctū. qz act? pñt? mñmonij eſt carna
lis copula: in quā vt ibidē dīc tho. xgo nō pñſit ex
pñctio: ſz ipñctio a deo certificata. i. ſi fuiſſet certifica
ta: z ſi uirginitatē ſuā deo cōmiſſe. Lz g quātū ad
opationē nō fuerit inter eos pñctū mñmonū: tñ quā
tū ad eſſe fuit vez z pñctū. qv dīc aug. mñmonū nō
facit copula carnalis: ſz pactio cōiugalīs. Et q facta
ſint ibi dñgia parivoto cōtinetie ppter eaz ſm alber.
ſup. Miſſus ē. ca. xl. iſta deſpōſatio fuit poſſibilis qz
z beata virgo habuit firmū ppoſitū z votū cōtinetie
poterat tñ cōſentire in maritalē ſocietatē. facta tñ dñ
uinitus inſpiratione vtriq. de altero q velle virgo p
manere: z ſic pñſentire in dñgalē vel maritalē ſocietatē
z nō in copulā carnalē absolute. Ubi aut videt dicere
Aug? q cōſenſit in copulā carnalē nō ē intelligēdum
absolute. ſed ſic: ſi de velle. Et p hoc ſolum duo pri
ma argumēta facta in cōtrariū Ad illud aut de cō
ditōe adiecta d ſubſtātiā matrimonio: q non teneat
mñmonū ſm iura dñq itelligēdū ē de pñtōe iutili z
ihoneſta: illicita. Cōditio aut vtilis licita z honeſta:

nō ipedit mñmonū. Cū nō ē ſilevoto pñctie cura
tio ſterilitatē vel euitatio plis aut pñctio ſepatiōis et
adulteratōis ac ſilia: cū etiā dñges poſt carnalē copu
lā pñt pari pñſu votū pñctie emittē. et ſi emiſerint
tenent obſuare. Et ſic p3 qd. iij. Ad tertiū pñcipa
le hui? primi caplivz qñt fuerit brāxgo deſpōſata p
pter ſimpliciores auditores libeat ei? hñſtoriā narrare
quā ex diuerſis hñſtoriis pñpñz dīcſi recollegit: z quan
tū libuit ad rōnis vñtatē reducēdū bñ diſcrepāt. hñ
ro. nāq. deſcribēs vitā marie. z idē in eplā ad Roma
ciū z belindū. Jaco. de vora. in ſua legēda. Itē auctor
libri de vita marie. z ceteri pñcordiſ ſentiūt z rōnabili
q cū brāxgo i tēplo maneret: hñ ſibi regulam ſtatue
rat q a maneſq. ad tñā oīz omib? iſſisteret. a tertiavſq.
ad nonā tertrino opivacaret. A nona ab ofone nō rece
debat quſq. āgel? appenſeſcā ſibi dabat. Et ſic qñdie
in dei laudib? pmanēs ſp i ei? ofone pñciebat. Cūq. vi
deret xgites alias i dei laudib? agere: ducebat zelo nī
mio bonitatē: z agebat vt i vñgilijs eſſet oib? pñor z pñ
ptior: i ſapia legi dei eruditior: in hñilitate z ofone de
uotior: z in omni vñtute pñctior: ac morib? honeſtior.
Hñc irāſcētē null? vidit: maledicentem null? audiuit.
Dis aut ſmo ita erat grā plen? vt cogñſcereſt ei? lūga
eē de? Sēper deñ bñdicebat: z eſca q qñdie de manu
angeli accipiebat ipa ſola reficiebat. qv a pñtifi
bus tēpli accipiebat paupib? dñuidebat. frequēter vi
debat cū ea āgeli loq. ſi qſvel q ex iſfirmis vt ſanareſt
tāgeret eā. eadē hora ſanabat. Uliſis g ei? ſacr? mori
bus z vñtutib? qdā ex pñtifi cib? abiathar noie: obtulit
magnā pecunie pñtē pñtifi cib? vt eā ſilio ſuo traderet i
ſpōſaz. Prohibebat aut maria b a ſe dicēs. Nō pñt
b fieri vt vir accipiat me i vrozē. qz xgitatē voui dño.
Clotū aut obligat ad obſuādū iuxta illd pñ. Clouete
z reddite dño. Dicebat pñtifi ces z affines ei? Deus
in filiis colit z poſter? ſic ſp fuit in filiis iſrl. Maria
rñdēs aiebat. De in caſtitate pño oīz venerat z ado
rat. Nā abel i caſtitate placuit deo: z a ſre occiſus co
ronā xgitaſ z inocētie obtinuit. Deniq. helias aſſum
ptus ē a deo: qz cū eſſet i corpē xgitatē ſuā cuſtodivit.
Hoc in tēplo didici ab iſantia mea q ſumme cpara ſit
deo xgitas. b ab angelis reuelatōe certa cognoui: et
iō xgitatē meā altiffimo deuoui. Factū ē aut duodeci
mū aut circiter etat: annū pñtifer publice denūciauit
vt vñgiles q in tēplo iſtituebant z etat? tps iſſeſſent
domū reuenterent: vt vñris legitime iūgerent. Cuius
mādato cū ceteri pñſſent: ſola virgo maria b facē nō
poſſe ſe rñdit. Tñ qz parētes ſui eā dñi ſuitio mācipal
ſent. Tñ qv vñgitatē ſuā dño deuouiſſet. Tñc anxiat?
pñtifer: eo q nec d ſcripturā q dicit. Clouete z reddi
te: votū iſfringēdū putaret: nec morē gētiū inducere
auderet: ſeniorib? z pñtifi cib? duocat? ait. Moſtis q
ex q tēplū iſtud ē fundatū fuerūt in eo regū filiez pro
phetaz ſacdotū z pñtifi cūz magne atq. mirabiles ex
titerūt: qvniētes ad etatē legitimā dñgiū adeptē iux
ta patrū pñor vñſtigia dño placuerūt. a ſola Maria
nou? ordo agēdi iūet? ē q deo vouit xgitatē. Quid ig?
faciem? de ea: cū z votū ſuādū ſit: z pñor nñor pñuetu
do nō dimittēda: Tñc oīz hñna fuit ſnia vt in re tā du
bia dñi pñliū qrerēt. Cū g ofoni iſſisteret z pñtifer ad
pñlēdū dñm accēſſiſſet ad ſanctuariū veſte ſacdotali i
dur? mor de loco oratorij cūcū audietib? vox inſonuit
dicēs. vt qñq. de domo dñi nuptui habiles ſine cōiū
ge eſſent

ge essent: singulivirgas suas ad altare deferret: et cuius-
visq; virgula germinasset in cacumine ei? (fm esaie
vaticiniū) spūscitū in colūbe specie dēdisset: ipe p-
culdubio esset cui mariavirgo desponsari dberet. Erat
aut inter ceteros viros sine coniuge ioseph de domo dō
cui cū incōgruū videret vtrūq; afferret: solū ipe virgā
ceteris afferentib; subtraxit. Cui? rōne qdā dicit hāc:
q. s. fuerit senilis etas: et iō p incōgruo habebat duce-
re tā tenerā virgine in vxore. Hui? g dicti gra qd orit.
Utrū ioseph qn brām mariā desponsauit fuerit vetul?
et senex. Et arguit q sic. qz cū ioseph diu et familiarit
pūserit: cohabitauerit mariē virgini in via. in mensa
in domo: nunq; mot? fuit ad libidinē. g videt q fuit se-
nio p fract? et debilitat? ac frigid?. Nā si fuisset in robo-
revirilitatis cur nō fuisset mot? ad pcupiscētiā? Ad
h p tū rōndet q ex h nō pcludit ioseph fuisse vetulum
qz h q nō mouebat ad pcupiscētiā fuit p virtutē spūscitū
fcti q p pōt in reprīmēdo fomītēz pseruādo castitatē
q senū. Fuit etiā ex abūdati gra in mariā virgine: qv
dic Alex. de alesz bonauē. in. iij. di. iij. qvis esset pul-
cherrima: nullo tū viro potuit pcupisci. Nec ei? aspe-
ctus vzebat aut inflā mabat ad pcupiscēdū. s; potius
oēm pcupiscētiā etiā in alijs aspiciētib; extinguebat
tāq; si qdā virgineus ros p oculos ei? efflueret: corda
oīm ad castitatē moueret. Si adhuc qras. Quare er-
go ab ecclia cōiter depingit senex ioseph? Rōndet q
h solitū est: ad significādū castitatis virtutē in ioseph
qz etas senectutis est vita imaculata. sap. iij. Ecōtra-
rio aut maledict? pctor cētū annoz. esa. lxx. Uā sic pin-
gi solet senex: ne hoies suspicarent carnale aliqd d iō-
sephz mariā. Vel qv dic hora. Pictorib; atq; poe-
tis quodlibet fingēdi semp fuit. eq ptas. Credēdū est
g q ioseph nō fuit senio p fractus. Qd pbat. Prio-
ex cā desponsatōis: vt obsequium paret virgini: et pue-
ro iesu tā fugiēdo in egyptū q redeūdo: et psequenter
vsq; ad pfectā pueri etatē defuiēdo. Cōstat em q ad
talīa nō fuisset idone? senio p fract? qz talis eget po-
tius vt ei fuiat q fuiat alijs. et sic onerosior poti? fuis-
set mariē q obsequētior. Scdo q pbat ex aucte esa.
lxij. Habitabit iuuenis cū virgine et gaudebit spōsus
sup spōsam. Blosa interlinearis dic. Habitabit iuue-
nis ioseph cū mariā virgine. Uā debuīt eē iuuenis iō-
seph ad pmedādū diuinū miraculū pphetie descriptū
de cohabitatiōe iuuenis cū virgine. Et qm etas iuue-
nilis fm ysidor lib. etymol. xi. incipit ab anno. xxviii
et durat vsq; ad annū. l. Nā dic q infantia septē annis
finit. Preterea puericia eo q pura d: necdū ad gene-
rādū apta in viris durat vsq; ad. xiiij. annuz. Inde vsq;
ad. xxviii. annū durat adoleſcentia. i. ad gignēdū adul-
ta. Deinde vsq; ad qnq; gesimū annū ptedit iuuentus
q vulgaritervirilitas d. Tādē senectus vsq; ad finē vi-
te. Seqtur g ex dictis q fuerit ioseph etas inter. xx-
viii. et. l. annos existētis: vt iuxta hīstoriā pscriptā esset
nuptui habilis. S; quare virgā suā subtraxerit. Di-
cendū q nō pvetustate sua: s; ex humilitate et castitate
amore. qz cū esset iustus. reputabat ex humilitate se in-
dignū fieri spōsum talis et tantē virginitis de qua tā mi-
rabilia audiebat: cū esset etiā paup faber ligni. Ad
hīstoriā itaq; psequendā redeūtes. Cū pontifex itera-
to dñm consulisset: eo q nil diuine voci cōsonū in vir-
gis allatis sup altare apparere videret: respōsum acce-
pit q solus ille virgā non attulit cui virgo Maria

desponsari deberet. Compto qz q ioseph non attu-
lisset: mor eū afferre coegerūt virgā ad altare: q statim
floruit: et in eius cacumine de celoveniens colūba con-
sedit. Sicq; cū cogere vt accipiat virginem. Ipe qz
se excusaret. ait ei pontifex. Ioseph time deuz et memē-
to q fecit Dathan et Abiron ppter inobediētiā quos
terra dglutiuūt: ne tibi simile stigat ppter dēptū. Tūc
Ioseph desponsatavirgine p primā fidē et iuxta morez
mancipata: statim gratia castitatis ex brā virgine re-
dūdante adeo ipm Ioseph repleuit vt oīs motus con-
cupiscētie in eo sopiret: et obſuatio virginitatis in
se et sua sponsa summe desideraret. Et sic factum est q
mor diuinitus inspiratiōe factavterq; de altero q. s.
in virginitate vellent pmanere: cōsenserunt in marita-
lem societate. et pari cōsensu cōtinentiā deo deuouerūt
Credendū est g de ioseph q fuerit virgo. vt dic aug.
li. de cōiug. bo. Tūc pontifex visa tā mira ostēsiōe de-
dit ad societate b. Marie septem virgines coenas p
eius honorez solacio vt honorifice deducerent eas ad
domum Ioseph. Accepit g Ioseph Mariā et dedu-
xit eam ex templo in nazareth ad domū suā fm chryſ.
statuens in futurum diem nuptiarum celebrandū. Et
sic p modus desponsationis.

De angelica legatione.

Cap. ii.

Secūdo inuestigabim? modū āgelice legatōis: p
modū v; hīstoricū. qz de h sufficiēter sup actū
sub alio processu. Propter eqdē simpliciōres
qbus maxime placet pcessus hīstoricus: vnā h cōtem-
platiōe deuotā inserui quā ab aug. fmo. s. de annun-
ciatōe atq; alijs deuot cōtēplatorib; colligere possu-
mus vt pmissam hīstoriā desponsatōis sine debito con-
cludamus. Cōtēplādū igit est q cū brā virgo in do-
mū pdictā est sui spōsi nōdū solenni celebratiōe nu-
ptiaz facta maneret in sola fide desponsatōis: in orato-
rio reclusa soli deuocās legebat scripturas de xpo
et eius aduētū. et picipue. vt putat reuoluebat: cōfere-
bat in corde suo illud esa. vij. Ecce ego concipiet et pa-
riet filium et vocabit nōm ei? emanuel. Zderat tūc
dies felicissima q decreuerat deus mittere filiū suū
p redēptione humani gñis incarnandū. Ecce aut di-
cta scripta cū legeret: cepit sentimēta diuine dulcedi-
nis abūdati? solito corde expiri: et ex itimis medullis
cordis cepit eructare dicere h mōdū filia b. de
pñis nñi abraā Isaac et iacob. vt inā saltē semel vidē me-
rerer ipaz virgine q cōceptura ē tuū filiū xp̄v etur: vt i-
nā vl minimū fuitū ei ipedē digna esset: certe oīa reli-
quē: ei in ancillā hūilē me exhiberē: putasne supiūā
putasne videbo: putasne h me inueniet illa sacra nati-
uitas? Si tū semel admitteret vt ei? puulū filiū na-
scituz osculari et amplexu dulci fouere qret: Tūc cepit
ardētissimō desiderio lachrymis abūdati? pfusis: flā-
ma deuotōis ei? cor exurēte: oculis et vultu in celū ele-
uat dicē. O clemētissime de? q nos creasti misere hoī
pdito apī celos et descēde: veni dñe et noli tardare sic p-
missi pñib; nñis te vētuz et filiū tuū datuz: oñde nob
dñe mīaz tuāz salu. tuū darē. Sic ea orāte: scit q pres-
nō cessabāt d libo clamare et orare ac dicē. Memēto
nñi dñe i bñplacito tuo visita nos i salutarī tuo. Tūc
pijsimū deus sciens adesse tpus pñitū quo mitti
debebat xp̄s locutus est ad angelū gabriele h et filia
verba q btis aug. in fmo. q sup psequit dicēs. Lega-
tum oportet nos mittere ad sponsam p quem eplam

Libri primus

dirigamus et ei? sensum requiramus. **D**e gabriel tu es ad id idoneus: minister ergo efficitur terribilis sacramenti. Ad requisitum erratis ad ea meis debeo descendere sedibus latere aut volo oēs celestes virtutes: tibi soli pando secretum. Ad virginem mariam perge: ad mei filij dignum habitaculum: et denūcia ei mee partitū imbrē: primā ei vocē gaudiose salutatis proclama dices. Ave grā plena etc. Audivit hū angelus et intra se cogitabat: dices. Stupendum ē hū miraculum: quoniam deus terribilis et incōprehensibilis oībus virtutibus angelicis: vni puellae reprobmittit sui habitaculi partitū. et quā eū addēnauit: ei? familiā glificare intēdit. Dixit ergo angelus ad deū. Dñe omnipotens: quod tuā annūcia bo partitū puellae: te enim celis frē nō capiūt fines: et quō vter? capiet virginem? aut quō feret maria ignē et glām tue maiestatis? Et dñs ait. Si lesit ignis partitū i solitudine rubi ledit: mea partitū vaginalē vter? vade et iussa perfice: ethereas rūpe sedes: et dic marie quod eivnicum meū do filiū: ut sit ipa mī cū suz ego pī. At ne dubitet fieda quā mado: spūs implebit ei? aluū et animū: iā mūdo pedito succurrē volo: et virginē ipsi mūera hū dono: iā nō dicat viuētū mī eua: s; Maria ipa regina: ipa erit dñia mūdi: ipa mī veri dei et hoīs: ipa erit regnū totū cui? fili? possidet celū. Tūc gabriel tremefact? iperis: morvolatu rapido prāstū astra: nubesq; aer? spissitudinē celer adit: radiāsq; magno lumie oraculū ingredit? virginis clausus: et genuflexo salutauit. Ave grā plena dñs tecū: bñdicta tu in mulierib;. Ad hū ergo expauescēs de lumie: reuerēter ab orōne assurgit: et capite inclinato humilime stās: turbata ē in fīde ei? et cogitabat quā esset ista salutatio. Nō tā de angelicavisiōe curabat: quā angelos vidē solita erat: s; magis de salutatioe iaudita cogitabat: et i corde dicē poterat. Quid ē hū dñe de? ut tā excellēti salutatioe ego paupcula merueris saluari: cepitq; pauere pre secūdia virginis: rubore pfusa. Ait angelus. Ne timeas maria etc. quia non timorē s; amorē maximū veni euāgelizare. Noli timere s; hū certū habet: quia inuenisti grāz apud deū: nō solū pro te s; p toto gñe hūano. Grāz in quā quā hū amiserat p culpā: tu inuenisti: multo felici? et p teipaz recuperata ē excellēti. Ecce enim accipies in vtero paries filiū: vocabis nomē ei? iēm. hū erit magn? pphaz hū magn? in opib; mirādis. quā ab eterno ē magn? de? et fili? altissimi in vitate vocabit. et dabit illi dñs de? sedē dō pīs ei? non quā sedē regni tpalis. quia regnū ei? nō ē de hū mundo. s; sedē spūalis regni et celestis hierl;: quod significatur p regnū dō: sic et celestis hierl; p tpalē significatur. Et regnabit i domo iacob: hū ē sup oēs electos. Dñs enim filij iacob a scīs doctorib; sūt inter electos deputati. Et regni ei? nō erit finis. quia ipse nō solū iquātū de? s; etiā iquātū hū de te o maria incarnat? regnabit in eternū nō solū sup hoīs: s; etiā sup āgelos. **F**elix maria. o glōsissima dñia auscultat diligenter in corde tuo ruma quāta tibi nūc nūcie? glia: quia inqt ecce accipies nō sic alie mulieres in vtero ab extrinseco. i. viro s; in vtero tāq; verē ergo accipies et paries: nō cuiuscūq; meriti hoīs: s; verē dei filiū angeloz et hoīs dñm regnatē in eternū. **U**n ait Maria. Quō fiet istud quā vi rū nō cognosco? Nō dubito vbi tuū iplēdū. s; cupio scire expī? sacramētū. certa enim suz de facto: s; quero dō accipiediz fiedī mō: quā viz nō cognosco. i. nō cognoscere ppono: quia iā virginatē vōi dñō. Tūc angelus declarās modū dic. Spūscūs supueniet in te. Nō pu-

Pars. vi.

tes Maria quod tu accipias hūano mō: s; diuino. quia virtute spūscū supuenietis in te: quod nō solū mētē illā: s; etiā vterē scīficabit dignissimū deo habitaculū ppabit et virtus altissimi obumbrabit tibi. Sic enim erit i te dei fili? quod est dei virtus et sapia quod sub vmbra carnis latebit virtus diuinitatis. ideoq; quod nascet ex te scīficabitur fili? dei: nō adoptiu? s; p naturā. Noli ergo ergo bñdicta in mulieribus extimare quod virginatē amittas in accipiedo: s; poti? eā auctā et magis scīficatā habeas. **E**t certior fias. Ecce elisabeth cognata tua et ipsa accipit filiū in senectute sua: et hū mēsis. s. marti? in quo nūc currūt tpa est sext? illi accipit elisabeth. quia in mēse septēbris cōcepit: a quosq; ad martiū sunt sex menses. quia. s. elisabeth vocat sterilis a iuuētute suauit scias quia de? quod sup naturā accipit dedit sterili: datur? ē et tibi virginē sup naturā: quoniam deus omnipotens est. et iō nō erit iposibile apud deū oē vbi. i. factū. **F**elicissima Maria noli morari: en scīm oē captiuū tuū expectat assensum rñde citoz suscipe dei filiū. Tūc maria genua flexit et man? leuauit et humilime rñdit. Ecce ancilla dñi: fiat mī hū vbi tuū. Et statim virtute diuina cōcepit filiū dei. mor tota trinitas in eius vterū ingrediens: dei filiū incarnauit. **I**git aia fidelis considera nūc et pensa quāta dei tui erga te charitas extitit: dignaret p te in vterū virginis descendere. **C**ōtemplare etiā quāta marie humilitas: quia cū esset mī dei: acillā humilē se noiauit. **Q**uod putas quāta tūc dulcedo mētē virginis impleuerat cū deo plena erat: cū se matrē oipotētis dei eē sentiebat cū et virginatē glia pmanēte accipiebat. **A**ia mea vtinā vel scintillā huius diuine suauitatis tibi infundi meritis b. virginis posses impetrare. **Cap. iij.**

Uertio vidēdū est de mō matris iocūdatōis. i. quā modis et quā multiplicibus gaudiis fuerit iocūdata b. virgo in hac sui filij accipitōe. **H**oc enim scire deuote mētes cupiūt: ut ad memoriā tāte iocūditatis speciales orōnes exhibeāt b. virginē: eā flagitādo p hū gaudia quā dignet intercedere p eis apud filiū. Breuiter ergo sua gaudia pstringēdo. **N**o. ad numerū. xij. stellaz in corona capit b. virginis. xij. gaudia eā habuisse in hac filij dei accipitōe. **P**rimū gaudium habuit quia fuit pfectissime sanctificata. p. s. Sanctificauit tabernaculū suū altissimū. **S**cōz gaudium habuit: quia in grā eius plenitudine fuit confirmata et summatavt dicit hiero. in ser. de assumpt. **U**n et rich. de scō **U**ict. in expositōe. Ecce ergo accipiet. li. iij. dic quā tāta plenitudine grē de? aie b. marie indidit quāta eā p futuro mereri sperit. Sic enim fuit in grā confirmata in hac sui scōa scīficatōe quod post hū nō habuit potētā peccandi vt dicit bonauē. sup. iij. senē. di. iij. et alex. de ales. iij. pte quā. lxxviii. necnō **R**ich. de mediavilla sup. iij. di. iij. q. viij. **T**ertiū gaudium habuit: quia donis spūscū sup oēm creaturā purā excellēti? fuit repleta. **L**u. i. Spūscūs supueniet. i. sup quā in alijs creaturis veniet in te: vt exponit **V**y. **Q**uartū gaudium quod de pseuerātia in grā et stabilitate finali fuit certificata. **H**oc enim habuit magdalena. lu. x. Maria optimā pte elegit quā nō auferet ab ea iefnū. **H**oc habuerit apli scīetes spūscū pma suz i eis iefnū. ioh. xiiij. **I**te habuit et paul? apls rho. viij. **C**ert? inqt suz quod neq; mors neq; creatura sepabit nos a charitate quā ē i xpo. ergo hū nō dō negari a vgie quia s; be? et dam. privilegia: grāz alijs pcessa ab ipa negari nō debet. s; pcedi. et hac certitudinē pseuerātia habuit: l. habere

h̄re potuit diuina inspiratōe uel reuelatōe aut alio mō
 agnūti. Quintū gaudiū habuit. qz manētē x̄gitate
 est sine oī corruptōe gūdata. A sc̄lo em̄ non fuit tale
 auditū ut x̄go essz z m̄r: sic dīc origē. Et iō de honore
 sūmez singulari x̄gitatē maximū gaudiū habuit. Sex
 tū gaudiū: qz fuit a sp̄sctō fecūdata: z filio dei inha
 bitata. pp̄ea fuit quātū possibile ē i p̄tīvita dulcedi
 ne sp̄scti ineffabilr sup oēs recreata p̄gustatōe diuī
 ne suauitatē: de q̄ p̄s. q̄ magna multitudo dulcedis tue
 dñe quā abscondisti timētibz te. Et sap. xij. Q̄ bon?
 z suauis ē dñe sp̄s tu? in nobis. Et certe multo excel
 lēt? in maria. Septimū gaudiū. qz luce diuina fuit ir
 radiata. Sc̄iebat em̄ se lumie p̄phetie illustratā diuī
 no lumie eā irradiatē. Qñ z canticū edidit Magnifi
 cat aīazc. in q̄ triplr p̄phetauit. s. de p̄tī: p̄terito: z fu
 turo. Itē sc̄iebat etiā ex diuīno lumie sacre scriptu
 re mysteria sibi reuelata z scīaz p̄funda. Octauum
 gaudiū. qz fuit sibi vt pie credit dei facies reuelata qd
 certe credi pōt x̄bo in ei? vtero p̄moratē eē factuz. Si
 em̄ pauloz moyfi p̄cessuz ē diuinitatē vidisse: vt dīc au
 gu. multo magi marie: cū a nullo illustriū sup̄t fm̄ da
 masce. Nonū gaudiū qz fuit m̄r: de uocata z effecta q̄
 nūl pōt dici mai? ad x̄gis honorem. Et b̄ solo posito q̄
 sit m̄r dei. sequit? q̄ ip̄a sit purissima. qz deus i mūdissi
 mo habitare dignat. Itē sequit? q̄ sit deo acceptissi
 ma. qz ip̄a sola h̄ac apd̄ deū iuenit gr̄az. Itē sequit? q̄
 sit oī laude dignissima. qz ip̄a sola p̄e alijs h̄ac gl̄ia de
 corat. Itē qz fuerit deo familiarissima z diuina p̄sola
 tiōe plenissima aīaz ei? p̄fectissima: z oīb? creatur? ip
 sa amātissima qz genuit creatorē mūdī. Decimū gau
 diū q̄ redēptio h̄ūani gñis z repatio fuit ea mediante
 inchoata z impleta. Prop̄ qd̄ sc̄iebat q̄ ex b̄ btāz ip̄az
 diceret oēs gñatōes: ip̄a teste in Cant. Lu. i. Ex b̄ q̄
 sc̄iebat q̄ ip̄a essz mediatrix z aduocata h̄ūani gñis
 p̄stituta apd̄ deū: z q̄ ip̄a foret m̄r gr̄e z m̄r m̄e: m̄r qz
 salutis eterne in oīb? sc̄tis z electis. z idcirco summum
 ex his gaudiū cor ei? p̄cipiebat. Undecimū gaudiū
 habuit q̄ carnis sue portio in x̄po fuit diuinitati vni
 taz sic ea ac p̄ eā h̄ūana natura sūme dignificata. In
 b̄ q̄ppe maximū gaudiū habebat: qz sc̄iebat q̄ oēs an
 geliz hoies: oēs qz creature adorare deberent carnem
 de ea sumptam in christo z per consequens in ipsa z
 de ip̄a. s. btā x̄gine deū eternalr oēs laudarēt: b̄ndice
 rēt: glorificarent: di. illud qd̄ canit ecclia. B̄ndict? es
 dñe de? in throno regni tui. i. in btā x̄gine vel carne de
 ea assumpta. Duodecimū gaudiū habuit q̄ ip̄a fuit su
 per oēs creaturas exaltata gr̄a: meriti? z gl̄ia. Ex hoc
 maximū habuit gaudiū. sc̄ies q̄ intātū fuerit exalta
 ta p̄ h̄ac filij dei m̄ritatē vt ip̄a essz regina celoz: dñā
 angeloz ip̄eratrix toti? orbis. Et qd̄ maius ē q̄ deus
 sic p̄ oīa sibi cōdescēdētē h̄ret z obtēperatē tāq̄ filium
 ad nutū obediētē. Et oīs ptās ei data essz in celo z in
 terra: vt q̄cqd̄ vellet valeret ip̄etrare z efficere: vt dicit
 Berni. Sc̄ies etiā q̄ ei deseruierēt tāq̄ dñe oēs ange
 liz: oēs sc̄ti ac vniuersa creatura mūdī. Q̄s igit? pos
 sit extimare: q̄s valeat cōprehēdere z sufficiētē pensa
 re quāto gaudiū iocū dabat cor x̄gineū btē marie p̄ fi
 lij sui cōceptōe: cū sc̄iebat z expimētali gr̄a sc̄iebat
 se eē p̄ b̄ plene sc̄ificatā: in gr̄a cōfirmatā: donis sp̄s
 sc̄ti sup oēs repletā: z de salute ac gl̄ia eterna certifica
 tā. Q̄ fidelis aīa ingrediē in cor b̄ndictē x̄gis: z vi
 de saltē aliquātulū quāta suauitate leticie sp̄sal abū

det p̄ his bonis excellētissimis: cū z insup sentit se in
 x̄ginitate integra sp̄sctō fecūdatā z eius incredibi
 li dulcedine cōsolatā: diuina luce irradiatā: ac v̄sione
 diuinitatis summe delectatā: deo plenā. Sz z qd̄ pu
 tas quāto dulcore cōsolatōis diuine sit delibutū eius
 cor: cū agnoscit se eē matrē dei purissimā dilectissimā
 z oī laude dignissimā: mediatrix qz z aduocatā gene
 ris h̄ūani apud deū: sui sanguis portione vel carnis
 in x̄po diuinitati vnitā: z ab oīb? creaturis adorādā
 sup oēs qz se exaltatā: mūdī dñam effectā. Mirat? cer
 te de his mariā exultās in sp̄i in deo salutari suo: le
 ta gestat filiū dei in vtero. Et qd̄ ip̄a dicat in b̄ indici
 bili suo gaudiū: audiamus b̄ p̄ certo qd̄ canit ecclia.
 Congratulamī inq̄t m̄bi oēs q̄ diligitis me: qz cū es
 sem puula placui altissimo: z de meis v̄scerib? genui
 deū z hoīem. Congratulamī marie oēs angeli: archā
 geli: throni: z queqz celestes v̄tutes. Congratulamī
 oēs sc̄ti p̄res: p̄iarchez p̄phetez reges z principes po
 puli. Congratulamī oēs gētes: diuites z paupes: viri
 z mulieres: pueri z senes. Congratulamī inq̄t oēs ma
 ria q̄ me diligit: vt z a me diligamīz de gr̄a mea replea
 minī. Gaudete vna mecū oēs mei deuoti z affectuoso
 corde m̄bi seruiētes: qz ecce deū v̄strū p̄ dilectiōe ve
 stra hoīem factū meo gesto in vtero. Gaudete qz meo
 saluifico p̄ceptu p̄sto ē vob̄ sal? z gl̄ia sempit̄na Amē.
 Pars. vij. hui? primi libri agit de diuine incarnatio
 nis appetitōe p̄fectōe atqz mirabili p̄ditōe vt patebit.

Ecce cōcipies z paries fi

liūz v̄ocabis nomē ei? Iesum. Verba
 sunt angeli annūciantis deū dñi n̄ri ie
 su x̄pi cōceptū saluifex ipsi b̄ndicte vir
 gini. z scribunt. Lu. i. c. In q̄bus qd̄ dē x̄bis dat̄ intel
 ligi q̄ ipsius amorosi dñi n̄ri iesu x̄pi cōceptio est sum
 me admirabilis: amabilis: z utilis. Admirabilis q̄p
 pe. qz quē celi cape non poterāt: vniū puelle claudīt
 vtero. Hoc est illud nouū h̄ieremīe vaticinio p̄pheta
 tā. c. xxxi. Nouū inq̄t faciet dñs sup terrā: femina cir
 cū dabit v̄iz. i. x̄pm. De q̄ Berni. in quodā sermone ex
 clamās ait. Q̄ v̄eter capacioz celis: diffusioz terris: q̄
 illū cōtinere valuit q̄ trib? digīt molē fr̄e appēdit. ori
 genes q̄ dīc. Quis vnq̄ audiuit taliā vt m̄r sit virgo:
 de? sit fact? h̄o. A sc̄lo nō ē factū tale vt portitor orbis
 portaret manib? femineis: z q̄ oīa cōtinet: angustia cō
 tineat v̄teri x̄ginalis. Itē ista cōceptio ē sūme amabi
 lis q̄ p̄ n̄ro amore verbū caro factū habitauit in nobis
 in p̄m? oīs imortalis z ip̄assibilis de? p̄ n̄ra dilectiōe fa
 fact? ē minorat? ab āgel: passibilz mortāl h̄o: os n̄r ca
 roz frater n̄re ifirmitatē particeps. Quid nēpe m̄bi
 amabili? q̄ q̄ de? me? fact? ē caroz frater ac p̄pinquus
 me? pp̄ea berni. dīc. Q̄ felix maria quātū te amare
 debem? p̄ quā talē fr̄em habem? Et itē. Puto inq̄t
 q̄ iā me sp̄nere nō poterit de?: cū sit os: caro z fr̄ me?
 Deniqz ista icarnatio vel cōceptio ē sūme v̄til. qz p̄ eā
 saluatiz libatī ac sūme dignificatī sum? z oē bonū qd̄
 amīsim? p̄ p̄ctm: p̄ h̄ac diuinā icarnatōez recupauim?
 Sic berni. in ser. q̄ sup dīc. Q̄ maria: btāz te dicēt oēs
 gñatōes ex b̄. i. ex tua dñica p̄ceptōe. qz oīb? gñatōib?
 vitāz gl̄iaz iuenisti. Nec ille. Ista angel? annūciāns
 in p̄missis verbis insinuat. Primo qd̄ dem admirabili
 tatē cōceptōis cū ait. Ecce cōcipies. Ecce em̄ qd̄ dāz
 nouitatē iaudite signū ē demonstratiuū. Sc̄do amorosi

Libri primus

tatē: cū subdit: et paries filiū. Filiū in quā dei fm diuinitatē. et filiū tuū fm hūanitatē: qd amoris ē exp̄ssiuū. Tertio vtilitatē. qz addit: et vocabis nomē eius ihm. in q noie saluatiōis vtilitas exprimit̄. qz ihs saluator interpretat̄. mat. i. Ipe em saluū faciet pplm suū a peccat̄ e. Itaqz in p̄senti fmōe de hac dñica cōceptiōe loquētes: tria principalia mysteria declarabimus.

Primū mysterium dī appropriationis.

Scōm dī perfectionis.

Tertium dī admirationis.

Articul⁹. i. de eo q xpī incarnatiōis dceptiō in dñis vtero facta attribuit̄ i sacra scriptura spūsc̄tō. Ca. i.

Divinum itaqz mysterium

de hac dceptiōe dclard n dī appropriatiōnis. i. q ista sacratissima conceptiō appropriat̄ spūsc̄tō. sic pz mat. i. Qd in ea natū est: de spūsc̄tō ē. Et in plurib⁹ locis scripture istud accipit̄. pp̄ qd et in symbolo dī. Qui dcept⁹ est de spūsc̄tō. Un et angel⁹ dixit ad xginē cū q̄sisset: quō fiet istud zc. Spīritus sanctus (in q̄t) supueniet in te zc. Circa h itaqz mysteriū intellīgibīl⁹ et simplici⁹ pp̄ pplm simplicis ingenij pcedat̄: tres p̄cipue vitates introducunt̄ theologicē. **P**riā vitas qz tota trinitas opata est et fecit hac dñi nri iesu dceptōes seu incarnatiōes. **S**cōda vitas qz sola psona filij absqz psona p̄ris et spūsc̄ti assumpsit humanā naturā p hac dceptōes. **T**ertiā vitas qz ista dceptiō xpī mag⁹ attribuit̄ spūsc̄tō qz p̄ris filio p appropriatiōes. **P**riā in quā vitas est qz tota trinitas opata ēz sechac incarnatiōes dñicam. **H**ec vitas fm doctores sup. iij. sniaz. di. iij. v. **T**hō. **R**ich. **P**etrū aure. et bonauen. di. v. eiusdem aliosqz communiter doc. ostenditur.

Primo auctoritate.

Scōdo vsu scripture.

Tertio inductiua declaratione.

Primo qdē aucte dion. ij. c. de diu. no. dicentis: qz oē nomē dei opationē in creatura designās cōiter cōuenit toti trinitati: lz attribuat̄ alicui psonē ex singulari cā. Itē aucte aug. i. de trini. dicētis. Indiuīsa sūt opa trinitat̄. Quicqd g opat̄ vna psona: opat̄ et alia: cū psonē sint indiuīsbīles. Et sic xpī incarnatiō a tota trinitate ē causata. **S**cōdo ostēdit̄ ex vsu scripture. Sic qppe scripturavit̄ q aliquñ b op⁹ incarnatiōis attribuit̄ p̄ri vbi gal. iij. Ubivenit plenitudo t̄pis mī sit de⁹ filiū suū factū ex muliere. Aliqñ dō attribuit̄ filio Job. xvj. Exiui a p̄ter veni in mūdū. Aliqñ dō spīritus sc̄tō: vt mat. i. Qd in ea natū ē: de spūsc̄tō ē. Et h iō: qz opus incarnatiōis fuit maxime potētia: sapie: et bonitat̄. q tribus psonis attribuit̄. Et iō claret qz oēs tres psonē opate sunt istā incarnatiōes. **T**ertio qz ostēdit̄ inductiua declaratiōe: qz in hac incarnatiōe manifestat̄ dei p̄ris potētia: **P**riō in b q maxime distātia. i. naturā diuinā et hūanā cōiūxit. **S**cōdo in b q filiū suū vni genitū nobis dedit. Job. iij. Sic deus dilexit mūdū vt filiū suū vni genitū daret. **T**ertio qz in b q corp⁹ xpī subito in instātī pfectū effecit. Itē filij dei opatio manifestat̄. **P**riō quātū ad sapiām: in quātū pueniētē modū repatiōis iuenit̄ dī diaboli astutiāz dceptōes. Job. xxvj. **P**rudētia ei⁹ pcussit super bñ. **S**cōdo quātū ad iusticiā in eo qz p modum satisfactiōis redemit̄ gen⁹ hūanū. **T**ertio qz quātū ad carnis

Pars. vii.

nre susceptōes quā sibi vniuit. Itē spūsc̄ti opatio manifestat̄. qz ipe m̄ez xginē puenit et sc̄tificauit. **S**cōdo qz carnē xpī in ei⁹ vtero formauit. **T**ertio qz bonitas spūsc̄ti manifestat̄ i quātū pp̄ij plasmat̄ nō desperit salutē. Ecce igit̄ pz qz tota trinitas fil fecit hac incarnatiōes. et qlibet psonaz aliqd opata est in ea. Ca. ij.

Scōda vitas qz sola psona filij absqz psona p̄ris et spūsc̄ti hūanata ē: vel hūanā naturā assumpsit in hac dceptiōe: iuxta illd Job. i. **C**ler bñ caro factū ēz c. et Lu. i. **F**ili⁹ altissimi vocabit̄. **N**ā lz potuerit qlibet psonaz diuinaz carnē assumē. nō tñ decebat vt p̄r assumeret vel spūsc̄tū. sz sol⁹ fili⁹. vt de b plures rōnes posite sūt sup pte. i. ar. ij. ca. iij. qz si forte dicas. Ego nō capio quō b fieri possit vt vna psona incarnaret̄ sine alia: cū psonē diuine sic sūt indiuīsbīles et inseparabīles: itaz inseparabīl opant̄. **A**d qd rñ de⁹ fm doc. sup. iij. sniaz: p̄cipue fm bonauē. di. i. q. i. ar. ij. et fm frā. ma. **R**ichardūqz qz absqz dubio vna psona incarnari pōt ita qz alia nō incarnet̄ vt docet aug. i. li. de trini. et opis euidentia manifestat̄. qz sol⁹ fili⁹ dei xps ē incarnat⁹. **N**ā assūptiō carnis terminat̄ ad psonāz nō ad diuinā eētiaz. Et sic sic vna psona ē alia ab altera: itavni puenit aliqd qd nō pūet̄ alteri. i. ipa incarnatiō. **H**oc aut̄ posse fieri ostēdit̄ triplr. **P**riō scripture aucte. qz sacra scriptura in mult⁹ loc⁹ dīc filiū mitti a p̄re. nūq̄ aut̄ legit̄ qz p̄r ē missus. Sic g mitti pōt puenire vni psonē sine alia: itaz incarnari: cū icarnari nō aliō sit qz in carnē mitti. **S**cōdo ostēdit̄ rōne fm bonauē. tali. qz incarnatiō ē vniō in psona. g si alia ē psona p̄ris: alia filij: alia spūsc̄ti: videt̄ qz si vniō sit i psona vna: nō sit necesse fieri in alia: et si vniō pōt fieri: filiz incarnatiō. **P**lures rōnes de b cā breuitat̄ p̄trā seo. **T**ertio ostēdit̄ similitudinē exēplo. Et de b fz aug. vbi sup pōit talis similitudo. Sic si tres artifices fabrica rē vna lorica d qvñ sol⁹ eoz armaret̄. Itē si tres puel le faciāt vna camisiāz induāt tñ. vnaqz eaz ipa camisia. **E**cce lorice vel vestimēti opatioz inductiō ē a trib⁹: nō tñ tres induunt̄ sz vna sola. sic incarnatiōes xpī opate sūt tres psonē: et tñ vna sola dī icarnari. Itē aliō exēplum addit̄. **U**idem⁹ qz in flore v l pomo fil sūt b tria: odor: sapor: color: et tñ vñ sentiri pōt sine alio. qz cum odorat̄ sentit̄ tñ odor. vel cū a remot⁹ aspiciat̄: sentit̄ color sine sapore et odore. Itē cū i corpe sint tria: linea: sup̄ficies: et corp⁹: tñ sup̄ficies colorat̄. Itē in igne cū sint tria. i. suba ignis splēdor et calor. si opponat̄ speculum sol⁹ splēdor relucet in speculo: Et plura alia exēpla de hoc possunt pducī. **D**eus g multo magis hoc potuit vt vna psona incarnaretur sine alia. Cap. iij.

Tertiā vitas qz ista xpī dceptiō mag⁹ attribuit̄ spūsc̄tō qz p̄ris filio p appropriatiōem: lz (vt dictū ē) tota trinitas fecerit eā. Et iō agruentius dī qz dcept⁹ sit xps de spūsc̄tō qz de deo p̄re. **L**z em dceptiō xpī sit op⁹ trium psonaz: et iō appropriari pōt trib⁹ psonis fm diuersas cōsideratiōes. **N**ā p̄r attribuit̄ auctas hui⁹ incarnatiōis vel dceptiōis. qz ipe mī sit et dedit filiū qz aucte p̄ris carnē assumpsit. **F**ilio qz attribuit̄ ipa carnis assūptiōis spūsc̄tō corpis xpī formatiō. **T**ñ scriptura appropriat̄ spūsc̄tō hac dceptiōe magis qz alteri psonaz. Et b fm tho. i. iij. scripto sniaz. di. iij. ar. i. q. i. aliosqz dcor dīc doc. triplici rōne **P**riō rōne bonitat̄ et charitat̄. **S**cōdo rōne liberalitat̄. **T**ertio rōne sc̄titat̄. **P**riō in quā rōne bonitatis

tis et charitatis. Namque opatio diuina magis est appropriabilis alicui persone quam in ea magis manifestat attributum quod illi persone appropriatur: scilicet bonitas et charitas appropriatur spiritui sancto: spiritus sanctus ei est charitas et amor patris et filii: ut ait augustinus. li. vi. de trinitate. et allegatur a magistro in. i. sententiarum. di. x. Unde Hieronymus. super. xliiij. psalmum. ait spiritus sanctus nec pater est nec filius: sed dilectio quam habet pater in filium et filius in patrem. Hec li. sententiarum. vbi. s. Ex maximo autem amore et bonitate dei puenit ut filius dei carnem sibi assummeret in utero virginis. Ioh. iij. Sic deus dilexit mundum ut filium suum unigenitum daret: et magis spiritus sanctus appropriatur ista conceptio. Secundo ratione liberalitatis. Et enim ostenditur quod non ex aliquo merito: sed ex sola liberalitate et gratia filius dei carnem assumpsit: id spiritus sanctus qui est ipsa gratia conceptio christi attribuitur ut augustinus dicit in enchiridion. Hoc est quod ait apostolus. Non ex operibus inquit iusticie que fecimus nos. sed secundum suam misericordiam saluos nos fecit ad Tit. iij. Tercio ratione scitatis. Nam spiritus sanctus est spiritus sanctificationis: ut dicitur rom. i. Et ideo sic alij per spiritum sanctum sanctificantur spiritualiter sint filij dei adoptiu: ita christus per spiritum sanctum est in scititate conceptus ut esset filius dei naturalis. Et propter hoc angelus postquam promiserat spiritus sanctus superueniet in te: concludit dicens. Ideoque et quod nascetur ex te sanctum: vocabitur filius dei. Lu. i. Ex omnibus ita promissis colligere possumus et agnoscere quanta charitate deum nostrum et dominum ipsum christum diligere debeamus: ut ei per tanta sua circa nos charitatem liberalitatem retribuere valeamus per nostrum modum uicem reamatois. Quis enim non studeat reamare se amantem deum: et quod de summe bonorum amabilem: summa beneficia largientem: perpetua charitate nos diligentem: et in eterna beatitudine perpetua felicitate promerentem. Quia meam uiam te excuteres de puluere: ut uiam meam per te cogitares quantum te dilexit deus ut se dederit per te.

Articulus. ij. de perfectione diuine incarnationis et conceptionis christi. Cap. i.

Secundum mysterium declaratur

Secundum de ista sacratissima conceptione domini nostri deus perfectionis. Ubi ostenditur quanta perfectione sit conceptus dominus in utero sacratissime virginis Marie. Ubi notatur quod per christum multiplici perfectione sit conceptus. tunc eas copiosius perstringamus: triplicem in hac parte huius conceptiois excellentiam et perfectionem declaramus.

Primo perfectionem ex parte matris.

Secundo perfectionem ex parte humanitatis domini.

Tercio perfectionem que se tenet ex parte diuinitatis christi.

Primo itaque in hac diuina conceptione contemplerur perfectionem et excellentiam que se tenet ex parte matris: quam ipsa beata uirgo triplicem perfectionem in hac conceptione habuit.

Primo perfectionem uirginitatis.

Secundo perfectionem sanctitatis.

Tercio perfectionem maternitatis.

Primo inquam habuit perfectionem uirginitatis. quia ipsa concepit filium sine corruptione uirginitatis et sine omni concupiscentia ac delectatione carnali: quoniam potius in summa suauitate spirituali: quam ei mentem inhabitabat deus. et ideo exultabat cor eius in deo saluari suo. Unde augustinus. lib. de uirginitate dicit quod beatorum fuit beata uirgo concipiendo christum mente quam corpe. Et infra concludit quod propinquitas marie materna nihil profuisset nisi felicius deum corde quam corpe gestasset. Hec ille. Istud autem quod sit intelligendum. Respondet secundum doctores quod non aliter nisi considerent in quantum unum non excludit aliud: aliter secus. quia concipere christum carne et deum

matrem non potest esse sine scititate mentis. Unde ista conceptio in maria est optima que est carne et mente. Si enim possit quis concipere christum carne sine conceptione mentis fide: nihil esset. Secundo habuit perfectionem scitatis. quia nulla fuit in hac conceptione infectio. scilicet periti originalis: quam de spiritu sancto beata uirgo filium concepit ex purissimo suo sanguine. propterea angelus dixit. Lu. i. Ideoque et quod nascetur ex te sanctum: vocabitur filius dei. Sanctum quippe secundum Dionysium. xl. c. de diuinis nominibus dicitur illud quod est ab omni immundicia liberum et perfectum ac mundum et imaculatum. Quod autem conceperit ex purissimo suo sanguine ostenditur tripliciter. Primo ex sententia doctorali. Secundo ex exemplo miraculi reuelati. Tercio exemplo ex similitudine naturali. Primo ostenditur sententia doctorali. Ita enim ceteri doctores sentiunt super. iij. sententiarum di. iij. c. i. vbi magister dicit. Christus inquit copulauit ex purissimis et sanctissimis ipsius uirginis sanguinibus carnem aiam tam aiam rationali: non seminans: sed per spiritum sanctum creans. Hec ibi. Et est sententia Damasceni. Sed quoniam hoc potest de hoc quod dicitur per spiritum sanctum creans. Quod iste sanguis deus creatus in beata uirgine: de quo. scilicet sanguine factum est corpus christi: cum ille sanguis non est factus de nihilo. nam creare est aliquid ex nihilo facere. Ad hoc respondet secundum Bonauenturam. quod hoc creare accipitur per addere. quia caro christi condita est ex illo purissimo sanguine spiritus sancti virtute et potestate: que spiritus sanctus addidit et formauit sua potentia corpore christi non extra sed intra eius gloriosissima membra noue edificationis. Sed adhuc queritur. De quo sanguine puro originaliter quod formatus est christus? Respondet Iohannes nider: allegans sententiam alberti magni: quod ex purissimis guttis sanguinis cordis virtute spiritus sancti in eius uentre per uenas deducti per pie creditur. Et quod hoc: per in exemplo immediate subsequenti.

Secundo ergo idem ostenditur exemplo miraculi reuelati. Nam predictus magister Iohannes in sermone suo de annuntiatione refert magnum albertum scripsisse quod nouit quedam religiosum simplicem deum ualde timere: quod cum aliquando apud se miraretur de conceptione filij dei in utero uirginis: in orationibus pluribus rogauit beatam uirginem certificare de illo. In nocte igitur natalis christi per eundem prima celebrata missa per altare uidit lucem magnam et nobilissimam dominam discentem. Quare hesitas ait de conceptione filij mei? Num reperis scriptum in euangelio quod turbata fuit in fine angelum. Motu enim natura in turbatione hominis ascendit sanguis ad cor eius in solatium ipsius cordis et confortationem. In ipsa ergo turbatione ex purissimis guttis sanguinis cordis mei operatione spiritus sancti conceptus est in me filius dei.

Tunc ille attonitus breuissimis uerbis quesuit. Quare hoc? Cui illa benigna respondit. Ex purissimis guttis sanguinis cordis mei. ideo conceptus est in meo utero filius meus: uidelicet ut magis diligere ipsum: et ut magis mereretur in passione illius. Hec ut fertur secundum Alber. super. Diffusus est. super uerbo Dominus minus tecum. Et profecto quia istud non repugnat fidei dei vel scripture: sed consonat etiam rationi fidei et pietati. ideo teneri non potest. Tercio hoc idem ostenditur similitudine naturali. Videmus enim quod flores gignunt sine corruptione ex subtilissimis humoribus uirgule: et fructus arborum ex puris medullis arboris sic christus ex puro uirginis sanguine. Unde christus Esa. ix. flori comparatur. Egredietur uirga. id est beata uirgo de radice iesse: et flos de radice eius ascendet. id est christus. Denique aristoteli. lib. v. de animalibus dicit. quod in Arabia est quedam

Libri primus

avis reglar magna noie ormomella: q̄ solū in arabia habitat: h̄ avis guttā emittit sanguis sui: q̄ tadē i ad uētū solaris lumis uiuificat: z silem sibi pcreat auicu lā. Si ḡ natura id valet facere ex gutta sanguis auis pducatur absq̄ maris p̄cubitu: sola virtute celestis v̄ solaris lumis: multo magis id potuit deus vt ex gutta sanguinis b̄tēgis corp⁹ xp̄i formaret sp̄sctō id facere.

Tertio in hac p̄ceptōe b̄tēgis habuit p̄fectōez matēritatē. q̄ vera z p̄fecta m̄ xp̄i extitit. Mā ex b̄ aliq̄ mulier d̄: alicui⁹ m̄ q̄ enī p̄cepit z genuit. s̄ b̄tēvirgo xp̄s p̄cepit z genuit. ḡ ei⁹ m̄ ē. Vñ mat. i. Cū esset de sp̄sata m̄: Jesu maria Joseph. Vbi notādū fm̄ tho. iij. pte sum. q. xxxi. ar. iij. z. s. pte. q. xxvii. ar. ij. q̄ ad b̄ vt aliq̄s sit p̄vel m̄ requirunt q̄ttuor. Primo vite generationis. Ex b̄ enī ē m̄ritatē vel p̄ritatē rō. q̄ viuētē ḡnauit. z iō scāni m̄ nō d̄ lignū: nec ignis generans d̄: mater ignis ḡnati. Scdō requirit substantie collatio. z iō artifex nō est p̄v̄l m̄ m̄ se quā facit. q̄ nil cōfert ei de sua suba. Tertio materie p̄parate administrationis. z iō q̄uis hō sit de terre limo format⁹: nō tñ p̄rie d̄ terra m̄ hois. Quarto nature assimilationis in specie. Vñ capillus vel v̄mis q̄ ḡnāt ex hoie nō dicitur fili⁹ hois. q̄ nō h̄z specificā similitudinē cū hoie. Ex istis rōnibus p̄bat q̄ b̄tēvirgo vere sit mater xp̄i. Primo q̄ viuū genuit: imo ip̄am vitā xp̄m: sicut ip̄e ait Job. xiiij. Ego sum via: veritas z vita. Scdō q̄ de suba sua p̄tulit in ḡnatiōe xp̄i p̄p̄iū sanguinem. Tertio q̄ p̄paratā materiā p̄stitit. s. purissimū sanguinē q̄ xp̄o p̄ueniebat. Quarto q̄ sibi silem in specie p̄duxit vñ vera m̄ xp̄i fuit. Proinde ip̄a figurata est p̄ tabernaculū dñi federis in q̄ habitauit deus. De q̄ habetur Exo. xxv. z heb. ix. q̄ habuit duas ptes. P̄ria lōgior z latior q̄ significat b̄tē marie corpus sanctissimū. Mā illa ps tabernaculi vocabatur sc̄tā: cui⁹. s. Marie sc̄titati d̄missa est latitudo z longitudo toti⁹ mundi. i. hoim̄ z angeloz. Scdā ps p̄pter excellētiā vocabatur sc̄tā sc̄tōz: q̄ significat aīe marie p̄cellētiā. de q̄ alexā. de ales sup̄ illud Lātico. Tota pulchra es. dīc. Me qua q̄ p̄legisset eā deus nisi esset oibus dignior: deo dilector: z vniuersis excellentior. Cap. ij.

Secundo p̄teplemur p̄fectōez humanitatis xp̄i in qua fuit triplex p̄fectio in conceptione. Prima p̄fectio subitanee organizationis. Scdā p̄fectio complete animationis. Tertiā p̄fectio diuine felicitationis.

Prima in qua p̄fectio subitanee organizationis. q̄ cōceptio xp̄i nō fuit sic n̄ra. Mā q̄ppe p̄ceptio ē successuaz in tpe p̄pter virtutē defectiua nature agentis: ita q̄ p̄ceptio maris nō p̄ficiat nisi vsq̄ ad q̄dragesimū diē vt dīc ph̄s. ix. li. de aīalibus. Femine v̄o p̄ceptio vsq̄ ad octuagesimū diē vel citra. aug. vero sup̄ Job. dicit vt dist. iij. scribit tertij senē. q̄ maris p̄ceptio p̄ficiat q̄dragesimosexto diē. S̄z xp̄i p̄ceptio fuit subitanea z in instāti fm̄ tho. sup. iij. di. iij. z Bona. di. ij. eiusdem iij. Richardūz z alios p̄cor. doc. Rō. q̄ p̄ceptio xp̄i facta est virtute mirabili z diuina mirabilr opante. sed virtus mirabilr operās est infinitaz operans infinite ac p̄fectissime. deus. xxxij. Dei p̄fecta s̄ opa. ḡ videt q̄ ei⁹ opatio fuerit instātanca. Cū h̄ q̄ttuor i p̄ceptio ne xp̄i fuerit in eodē instāti. s. Cōuersio sanguinis purissimi b̄tēgis in carnēz alias ptes corp⁹ xp̄i. et formatio mēbzozum eius organicozum. z aīatio cor-

Pars. vii.

poris organici. z assumptio corp⁹ aīati in vnitatē diuine p̄sone. Unde aug. sicut in li. iij. sniaz scribit: dīc. In vtero virginis nō prius caro cōcepta est: z postea diuinitas venit in carnē: sed morit̄ dei verbū in vterū venit factū est caro: seruata p̄prietate nature: z p̄fectus hō in veritate carnis z aīe. Hec. aug. Scdā p̄fectio corp⁹ z hūanitatē xp̄i in eius p̄ceptu d̄: aīatio nis. q̄ in eodē instāti q̄ p̄cepit b. virgo corp⁹ xp̄i fuit p̄fecte aīati: aīa rōnali in eodē instāti creata. Unde Hier. xxxi. Mōuū faciet dñs sup̄ terrā: femina circū dabit virū. Virū inq̄t. q̄ xp̄s in instāti p̄ceptiōis fuit tā quoad lineamēta corp⁹ z organa oīa vt p̄dictū est q̄ quoad oēs virtutes aīe ḡram z sapiam. Sciuit enī oīa in instāti sue p̄ceptiōis. Et circa hec p̄missa Holkot sup li. Sap. z Petr⁹ aure. in suo p̄pendio. z doc. sup. iij. sniaz: dīcūt p̄cipua p̄dicta admiratione digna duo: z his sup̄ addit tertij p̄dictū fm̄ Fran. maro. ser. de nati. Primo p̄dictū q̄ nūq̄ fuit aliq̄s puer ita p̄sicut xp̄s: qm̄ vt ait magi i. iij. sniaz. di. iij. De bzoz xp̄i distinctio in ip̄o momēto p̄ceptiōis p̄ oīa lineamēta z organa p̄fecta fuit: z tā parua erat ac tenuis q̄ hūmanovisui vix posset subijci. z diebus illis. s. xlvj. p̄fecte est auctaz notabilis facta paulatim crescēdo. Huius p̄z rō. q̄ alij pueri qm̄ aīant z p̄fecte organizantur fm̄ oīa mēbra: sunt. xlvj. vel fm̄ p̄hm. xl. diēz. z iō tāto fuit minus corpus xp̄i alijs qm̄ est p̄ceptū z statim aīati quātū infra. xlvj. diēz augeri potuiss̄ in vtero.

Qd̄ si querit. Unde est hoc q̄ deus corpus illd̄ tā parū voluit paulatim ad p̄fectā q̄nātitatē deduci mediate nature opatiōe z non fecit subito magnū. Ad hoc dicēdū fm̄ Bonauē. sup. iij. di. iij. q. vi. ar. i. q̄ q̄ uis deus facere potuiss̄ alio mō: hoc tñ mō fecit congrue triplici rōne. Primo vt p̄firmaret fidei veritates dñi p̄ ostēdit q̄ verā z nō ph̄taistica carnē assumpsit. Et b̄ fuit optimū. q̄ sine fidei veritate nullus est fructus incarnatiōis. Scdō vt p̄mēdaret humilitatē dñi dei filius rex regū factus est puul⁹. z q̄ prius nullo indigebat: lacte materno alebat sicut alij puuli: z p̄m̄is inuoluebat z c. Et b̄ valde optimū. q̄ p̄pter hoc potiss̄ fine de celo dei fili⁹ descēdit vt sup̄biam extirparet.

Tertio vt p̄seruaret vniuersalē legē z ordinē. q̄ de vnicuiq̄ nature p̄cessit p̄p̄iā opatiōez: nec vtiq̄ miraculis vbi natura p̄ se sufficiēter pōt opari. Et q̄ natura in xp̄o sufficiēter poterat illud corp⁹ ad p̄fectā quantitātē deducere: ita q̄ p̄ nullo mō eius dignitati dero gabat. idcirco voluit deus vt naturā iuxta virtutē sibi cōpetētē opari sineret. Et b̄ qd̄ p̄ueniebat. q̄ naturāz nolebat p̄m̄ere s̄z repare. Scdm̄ p̄dictū circa b̄ valde notabile est. q̄ in tā puo corpe recepta fuit aīa: z tā corpus illud q̄ aīa diuinitatis vniōne p̄fectā habebat in ip̄o instāti p̄ceptiōis. Vñ aug. lib. de fide ad petrū dīc. Firmissime tenez nullatenus dubites nō carnem xp̄i vel aīam sine diuinitate in vtero virginis fuisse prius q̄ suscepit a verbo. Tertiū p̄dictū q̄ xp̄s plus habitauit in vtero v̄gis q̄ alij puuli tāq̄ i thalamo sūme dilecto: eo q̄ ceteri fer̄ aīatiōez p. xl. diēz ad min⁹ forman̄. Xps aut̄ dāte b̄tēgie assensuz fuit statim p̄fecte format⁹ z sic illis. xl. diēbz p̄l⁹ bitauit. Tertiā p̄fectio ex pte hūanitatē xp̄i fuit p̄fectio felicitatiōis. q̄ i istāti sue p̄ceptiōis aīa ei⁹ fuit i p̄fecta fruitōe diuinitatē z sciuit oīa. etiā fm̄ q̄ hō: z fuit plen⁹ oī ḡra z virtute. vñ nō solū fuit viator sed etiā p̄p̄hēsor. vt dīc Aug. Et rō fm̄

rō fm tpo. iij. pte. q. xxiiij. ar. iij. qz xps in istati sue
ceptōis fuit fil deus et hō. Jō in sua hūanitate habuit
aliqd pre ceteris creaturis. s. vt statū a principio esset
btis et felix oprehēsor. Cū ps. Btū quē elegistis af
sumpsisti et. Qd fm glo. refert ad hūanitatē xpi q af
sumpta ē a vbo dei inuitatē suppositi. S3 in pūo in
stati sue ceptōis fuit assumpta natura hūana a verbo
dei: vt patebit: g pūc fuit btis s3 qz oprehēsor. Et
sic p3 triplex pfectio humanitatis xpi. Cap. iij.

Ertio q3 in hac sacrosctā ceptōe xpi fuit sum
ma pfectio ex pte diuinitatē ipi xpi. qz xps exi
stēs in xgis vtero fuit ita pfectus deus sic fuit ab
eternoz erit in eternū: ita glōsus. ita oīs dñs: oia po
tēs: oia sciēs: sup oia bonus et pfectissim. Cū circa b
p intellectu. No. tres veritates catholicas breuē de
clarādas: ne plixitas reditū generet. Primaveritas
est. q nulla mutatio facta est in deo ex eo q inter vīr
ginis veniēs incarnat⁹ extitit. Cū petr⁹ anreol. in suo
opēdio. li. iij. c. vi. Cū filius dei in mūdū mittit: non
fit in deo aliq mutatio: s3 nature hūane assumptio. qz ip
sius mitti nō ē ibi eēvbi aū nō fuit: s3 alr ibi eē q pri⁹
fuerit. Et h alteritas nō est ex pte ei⁹ q ē cū sit imuta
bilis. s3 ex pte ei⁹ in quo est. q vnū nre carni. Cū non
fit mutatio ex pte dei: s3 ex ptemri. Scriptū est em ma
lach. iij. Ego dens et nō mutor. Nec in b aduētū ē loci
mutatio. qvbiqz pri⁹ fuit xpi diuinitas: ibi ē nūc.
et in incarnatōe fuit. nāz post incarnatiōez in pte est si
cutz sp fuit. Cū ista incarnatio in nullo derogat diui
ne pfectiōi. Scdaveritas. In nullo diminuta ē diui
na nobilitas et pfectio ex eo q hūanā naturā assūpit.
Cū dīc Leo papa in ser. de circūciōe. In vtraz na
tura idē est dei fili⁹ nra suscipiēs et ppria nō amittens.
Deitas em q illi cū pte cōis est: nullū detrimētū oīpo
tētie subiit: nec dei formā forma fui violauit. qz sūma
et sempiterna deitas nra qdē naturā assumēs: nos in
suā glāz trāstulit: s3 qd erat eē nō dñt. Nec ille. Exē
plū accipe. Si rex magn⁹ dñat cū aliq psona fuil: nō
ex b minuit regis dignitas et nobilitas. sed psona illa
seruilis in copulatōe regis nobilitat. sic p3 de Hester
et Asuero. Itaz in pposito dei nobilitas nō est dimi
nuta in incarnatōe. s3 hūana natura q aū erat abiecta
ex pctō: sūme ē nobilitata. Tertiāveritas q de⁹ nō est
diuinus in incarnatōe: s3 tot⁹ et pfect⁹ in xgine descen
dit. Cū orige. sup mat. dīc. Nō dimidi⁹ de⁹ apud ptez
et dimidi⁹ in vrgie: s3 vtrobiqz tot⁹ et pfect⁹. Et iō i bñ
dicta vrgine. xij. magnalia sunt subsecuta tāq. xij. pri
uilegia et excellētie: qb⁹ ipa tāq corona. xij. stellaz in
hac filij dei inhabitatōe glāz. Primū est qz tota san
ctissima trinitas ipam inhabitauit: pūvz: fili⁹: et spūs
scūs. vt iā dictū est. et miro mō in ipa opata est: cū pa
ter sibi potentiā picipiēdi tribuit: fili⁹ carnē de ea assū
psit: spūs scūs eā scificauit et carnē xpi pfectit. Scd⁹
est qz ipa ita pfectū filiū sic deus pater habuit. qz idē
fuit fili⁹ q fuit eternāl de pte sine mfe: et tpāl de mfe
sine pte: vt dīc orige. et etiā greg. Tertiū est qz fili⁹ dei
in vtero b. xgis exis: ita generabat a deo pte fm diui
nitatē sic ab efno erat ab eodē genit⁹. Sic em solvbi
cūqz sit nō desistit suū lumen gignere et ignis suū splen
dore. Itaz deus pater suū filiū etiā pūc cū esset in vte
ro materno. Cū nō est ista gñatio carnalis s3 diuina
lis. sicut lumen de lumine deus verus de deo vero gi
gnit: vt dī in symbolo. Quartū est qz filius dei exi

stēs in vtero xgis pducebat spūs scūs. qz nūq fili⁹
desistit spūs scūs spirare: sicut nec pater desistit vnq fi
liū generare. Hui⁹ exēplū fm aug. accipe de igne q sp
q diu est nō desistit diffundere splēdore et p ipm suū
calore. Quintū est qz xps habitans in suovtero glo
rificabat oēs angelos: sicut et deus pater. qz diuinitas
tis essentia et trinitatis glām angeli intiendo glorifi
cabant et gaudebant: sicut in pte spūs scūs: itaz in filio.
Sextū est: qz filius dei existens in suovtero pserua
bat totū vniuersū sicut et pater et spūs scūs: cū habeat
eandē vīr pseruatūā. Si em tunc cessasset vīr filij
vrginis: cessasset etiā vīr pūis et spūs sancti. Et sic
mūdus totus annihilatus fuisset: vt dīc grego. xxvij.
moral. Dia inq statim in nihilū redigerent nisi ma
nu oīpotentis pseruarent. Septimū est: qz fili⁹ bea
te vrginis existens in vtero sciebat et oprehēdebat oia
q sunt: fuerūt et erūt in b mūdo: pūtia pteritaz futura.
Ibi aīa xpi pūidebat qz et q sunt hoies in eū credituri
vel nō credituri: quot fructū sue incarnatōis acceptu
rī: quot saluādī quot dānādī. Ibi p cognoscebat quot
passiones et q acerba mortem deberet illa caro cepta
sustinere. p redēptōe gñis hūani: quot vulnera suscipe
quot guttas sanguinis effundere: quot labores et fati
gia sufferre et. Itē cognoscebat oīm infimoz et supio
rū corporoz stutes et numez: oīm spūm dispōnes et
ordines. Et qd maius est oīb⁹: deū in sua eētiā vidēs
pfruebat btitudine. Octauū est. qz xps in suovtero
habitās: sua potētia et sapia disponebat totū mūdū
et oia q i mūdovolebat faciebat: et iudicio decernebat
qz diues vel paup fieri d3 in mūdo: qz seru⁹ et qz dñs
qz rex et princeps: qz moreret et qz viueret. Et sic tāq
summus de⁹ oīm gubernator. Nonū qz in eius vtero
habitauit de⁹ eque magn⁹ et eq maiestate sic in celoz ir
latissimo mūdo. Mirū ē est qz quē celi cape nō pote
rāt: vter⁹ vni⁹ puelle pūnuir. vt etiā canit ecclia. De
cīmū qz in ipa btā xgine summ⁹ splendor diuine pūtie
nō solū in aīa vterū et iā in corpe mira radiositate reluce
bat. ita qvū dīc bea. ppter ipaz radiositatē a facie ei⁹
pcedētē ioseph ei⁹ spūs vīr respicē audebat in faciē
ei⁹. Unde gl. sup illd mat. s. Accepit Ioseph coniugem
suā et nō cognoscebat eā donec peperit filiū. dīc: Ioseph
inq mariā facie ad faciē videre non poterat: quā spūs
sanct⁹ a ceptōe plen⁹ impleuerat. et iō nō cognoscebat
faciē ei⁹ quā desposauerat: donec illi⁹ vīr euacuaret.
Nec glo. Undecimū qz in ipaz p ipam btā xgine
hūana natura summe exaltabat. qz in assumptiōe vbi
tātū fuit hūana natura sublimata vt esset eq lis deo. s3
nō sit eq lis humanitas diuinitati. qz filius dei xps eq
lis est deo pū fm diuinitatē. vt dīc Athanas. in sym
bolo. Immo qd maius est: vn⁹ hō xps ē: ita pfect⁹ de⁹
sicut tota trinitas. vt dīc aug. s. li. de trini. Qd ē val
de stupendū pl⁹ q si diceret. q vnus lapis est eq lis so
livel celo. Hāc equalitatē saluator declarat Jobā. x.
di. Ego et pūvū sum⁹. Itē intātū hūana natura exal
tabat et dignificabat in btā xgine q essz sup oēs crea
turas: et adoraret adoratiōe latric ab omnibus ange
lis. qz caro xpi aīa ppter vniōem ad diuinitatē ado
randa est adoratione latric sicut deus. vt volūt docto
res cōiter sup. iij. li. riaz dist. ix. Item genus huma
nū a deo exaltabat. significabat in btā xgine vt oēs
hois fies dei sint appellati. Hebr. ij. Non p funditur
eos vocare fratres. Et hoc maximus honor est homi:

Liber primus

In q̄ excellit angelos. q̄ angeli tñ serui dei noiant et nō fies heb. ij. **A**usq̄ angelos app̄hēdit: s̄z semē abrae Et iō post incarnatōez angel⁹ nō pmisit se adorari ab hoīe. **A**poc. xxi. vbi legit. q̄ cū Jobes voluisset adorare angelū: phibuit angel⁹ ne faceret: vidēs hūanaz naturā in xp̄o sup̄ āgelicā exaltatā. In veteri aut̄ testō pmisit se adorari ab abraā. **Gen.** xviij. z a mult̄ alijs.

Duodecimū q̄ brāxgo tāta dignitate sublimabat q̄ dñiū h̄ret sup̄ oēs āgelos z sup̄ oēs hoīes z sup̄ oēs creaturā mūdi. z ess̄ regina oīm celestīz f̄estriū. Et qd̄ ē maximū: dñiūz h̄ret etiā sup̄ deū qdāmōz ipiū tā q̄ m̄ sup̄ filiū. **H**oc q̄ppe magnū ē. Sic em̄ maximūz qd̄ putaret q̄vū infirm⁹ hō poss̄ totā terrāz totū celū voluere. ita h̄ maius ē q̄vna puella sic habeat dñiū sup̄ celū z terrāz sup̄ deū: vt possit q̄cqd̄ velit. **Bern.** **F**elix maria data ē tibi oīs ptās in celo z in terra: vt q̄cqd̄ volueris valeas efficere. **L**uigila ḡ o aīa fidel̄ leua oculos mēt̄ tuez vide ac p̄sidera diligēter quātū debeas brāxgō gēnerari: quātā deuotōe sibi fuire quātā reuerētia eā extollēz oī laude dignissimā extimare. **U**ide quātū debeas eā amare q̄ deū tuū: redemptorē tuū: gaudiū tuū: gl̄ificatorē z saluatōe tuū dulcē iesuz tāta dignitate ocepit̄ i vtero portare meruit tātū tibi fructū: vtilitatē z dignitatē attulit. **Q**d̄ putas: nōne diligeres eūz fuire ei q̄ tibi vnā dignitatē regiā p̄staretz ad eā sublimaret in h̄ mundo? **M**ulto maius ē regnū: multo p̄ciosius z durabili⁹. q̄ regnum eternū z celeste. **M**ulto maior dignitas icōparabil̄ quā habes p̄ brāxvirginē. **D**itāq̄ felicissima maria. **B**ndicta dñā: tibi in p̄sona oīm n̄m laudes dico z gr̄as ago p̄ tanto b̄nficio. **T**e qd̄ b̄ndico z gl̄ifico in eternū. **B**ndicta tu in filio. **B**ndicta tu in corpe. **B**ndicta tu in aīa. **B**ndicta sis in celoz in terra: q̄ benedictionem in omnibus peperisti **Amen.**

Articulus tertius de mirabili p̄ditione incarnationis diuine conceptionis xp̄i.

Tertium misterium principale

Tale in hac pte declarādū d̄z mysterium admiratōis. **F**uerūt q̄ppe in h̄ oceptu dñi cōmirāda plurima q̄ hūanū excedūt intellectūz hūane mēt̄ indagīnē rape h̄nt in excessuz stuporis. **E**t p̄cipue notant̄ duodeci mirāda in hac cōceptiōe sacratissima q̄b̄ brā xgo maria tāq̄ duodecim stellaz corona gl̄iat in sua oceptōe mirabil̄ celebrata. **D**e q̄b̄ qd̄e sat breuiter p̄cedere intendo: ne tediū lectori vel audiet̄ p̄lixitas faciat. **E**t vt meli⁹ capiat̄: in tres q̄ternarios diuidunt̄. **P**rim⁹ se tenet ex pte diuinitatis. **S**cōs ex pte incarnatōis vel vnionis. **T**ertio ex pte maternalis oceptōis. **N**ā primo ex pte dei fuit in h̄ oceptu quadruplex stupor z admiratio.

Primus stupor miserationis.

Scōs stupor humiliationis.

Tertius stupor p̄sonationis.

Quartus stupor indiuisibilis vnionis.

Item ex pte incarnationis vel copulationis fuit filr q̄ druplex stupor. vt sequitur.

Primus stupor imp̄mixtionis.

Scōs stupor cōmunicationis.

Tertius stupor totalis assumptionis.

Quartus stupor totalis beatificationis.

Tertio quoq̄ ex pte maternalis conceptionis fuit q̄

Pars. vii.

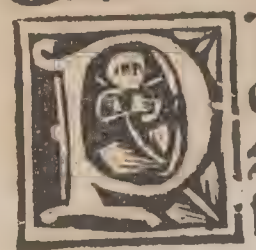
druplex stupor videlz.

Primus virginalis fecundationis.

Scōs corporalis perfectionis.

Tertius stupor spūalis repletionis.

Quart⁹ stupor incōpassibilis p̄iunctiōis. **Cap. f.**

Primus stupor miserationis. **M**irabile qd̄ dēz stupēdū ē. q̄ de⁹ q̄ p̄ q̄nq̄ milia annoz p̄tinuerat in ira sua misericordias suas non flexus lachrymis: nō p̄cib⁹ inclināt⁹: non miserijs p̄mor⁹ sctōz patrū aut hūani gñis. **I**n hac tñ incarnatōe mis̄ ē hōi: z ait illd̄ exod. iij. **D**escendit liberare pplz meū. **Q**uātū aut̄ sit iclināt⁹ de⁹ ad miam p̄ hanc incarnatōem ostendit tripliciter.

Primo exp̄imentali cognitione.

Scōdo scripture attestatiōe.

Tertio exemplari ostensione.

Primo exp̄imentali cognitōe. **E**xptū em̄ ē testante: sacra scriptura q̄ de⁹ fuerit circa hoīes mitigat⁹: qm̄ ante in veteri testō multum seuerē puniebat p̄ctā hoīm. **N**ā p̄vno p̄ctō adāz totā ei⁹ posteritatē morte dānauit z plus q̄ q̄nq̄ milib⁹ annoz oēs in infernū detrusit q̄tq̄ morerent̄ ex filijs ade. **I**te p̄vicio gule z esu carniū: p̄cussa ē a deo magna strages ppli. num. xi. **E**t p̄ p̄ctō achor. xxv. hoīes pierūt Josue. vij. **E**t p̄ sodo m̄itico vicio q̄nq̄ ciuitates z villas eaz subuertit. z totū mūdū de⁹ diluuiō pemit. **N**ūc vero quātū sup̄abū dāt p̄ctā hoīz: q̄t adulteria: q̄t sodomie: q̄t iniqtates z vicijsq̄ ad summū excreuerūt i mūdō: z tñ mis̄icors de⁹ expectat longanimitervt ouertant̄ hoīes. **S**cōdo scripture attestatōe **2i. iij.** **A**ppuit benignitas z p̄nitās saluatoris n̄ri dei: nō ex opib⁹ iusticie q̄ fecim⁹ nos: s̄z fm̄ suā mīaz saluos nos fec̄. **T**ertio h̄ ostēditur exēplari declaratōe. **A**ccipe o hō h̄ tibi exēplum. **S**iv⁹ rex potētissim⁹ vnica filiā suā pulcherrimā tibi custodiēdā omedaret. tu vō eā fornicatōi traderes inimicis regis: z insup̄ eā occideres. nōne magnū qd̄ cōtra regē offenderes? **P**orro p̄ tāto scelere rex te icarceret z q̄tidie affligat: z tāde mortī crudelissime seruet te tradēdū. **P**ēsa iā qd̄ sequit̄. **N**ōne maria clementiaz mīa regis ess̄: si tibi q̄s es inimic⁹ ei⁹ in tāta afflictōe posito z mortī deputato cōpateret̄ adeo: q̄ vnica suū filiū de suo solio regio faceret p̄ te descēdē i carcerē: z tuū habitū: vincula z flagella tua ipe p̄ te susciperet ad regis volūtātē p̄ te q̄ tuā penā quā demeris lueret: z p̄ te turpissima morte filiū occidēdum traheret vt te liberaret z insup̄ te in suū regnū exaltaret z in filiū adoptatū secū regnatz p̄ficeret. **C**lere maxiam h̄ tibi op⁹ mīez b̄nficētie ess̄ z idicibile. **S**ic fec̄ tibi de⁹ tibi filiā suā tradidit custodiēdā. i. aīaz rōnalez ad imaginē suā d̄tutib⁹ ornatā: tu vō demonib⁹ dei inimicis eā p̄stituiisti p̄variavicia p̄p̄ qd̄ miseria hui⁹ viter tāde eternū cruciatū demeruisti. **S**z ecce quātā erga te o hō dei mīa. **E**cce quātā pietas. ecce quātā charitatē dulcedo sp̄atiēdo tibi vnicū filiū xp̄z p̄ te tradidit: vt p̄ te affligat: p̄ te mortē patiat vt te liberet: z cū esses inimic⁹ dei fili⁹ efficereris eternalr in suo regno celesti regnatur⁹. **I**ḡ magna dei mis̄atio z hūanū excedēs intellectū. **U**n̄ greg. in p̄fatiōe paschali. **D**iuine pietatis sūma dignatio vt suū redimeres tradidisti filiū. **P**z ḡ q̄ mira sit dei mis̄atō. **L. ij.** **E**cūd⁹ stupor ē hūiliatōis in hac incarnatiōe **S**tupēdū qd̄ dēz mirabile ē de tāta dei humi-

liatione vt

Articulus

liatiōe ut fieret hō de? Cū em̄ nil vili? sit carne hūana
z tñ eā assumerez sibi vñre dignat? ē. Mōne mirādum
est qd dñs oīs fact? sit tā hūilis vt essz fuus oīs? Mōne
mirādū ē qd om̄ps de? fact? ē qñ ifirm? imortalz ipassi
bilis se humiliāuit ad passionēz mortē: vilē carnem in
duit: z p nobis qñ abiect? x̄mis ē fact? ipso teste p ps.
Ego aut̄ suz x̄misz nō hō: opprobriū hoīmz abiectio
plebis. Hoc ē qd dīc apl's. phil. ij. Exinanīuit semet
ipm formam serui accipiens. Cap. iij.

Tertius stupor psonatiōis. i. duarū naturarū z
subarū vna psonatio. In xpo em̄ et si sē due na
ture. s. diuinaz hūana: nō tñ ē nisi vñū supposi
tūz vna psona. Natura q̄ppe hūana nō pri? fuit cōdi
ta q̄ assūpta in xpo: vt p̄dictū ē. ij. ar. q̄re nūq̄ fuit p
sona antea: vt docet magr in. iij. di. v. Et sic q̄ natura
hūana diuino subsistat supposito: est valde stupēdum.
De hoc atanasiū in symbolo. Vz xps sit de? z hō nō
duo tñ sz vñ? xps. Cū aut̄ nō vñitate substātie: sz vñi
tate p̄sone. Nam sic aīa rōnalisz caro vnus est hō: ita
deusz hō vnus est xps. Et hoc est mirādū. Ca. iij.

Quartus stupor idiuisibilis vñionis. Sic em̄ vñi
uit sibi de? naturā hūanā vt nūq̄ ab ea separet̄
Cū dām. dīc. Qd̄ semel assūpsit nūq̄ dimisit.
Nā lz passiōis tpe aīa a corpe sit sepata: neutruz tñ a
diuinitate. Et hō vñio stabit sempiternalr vt nūq̄ desi
nat de? eēver? hō. Ex q̄ seq̄t stupēdū illd: qd i nulla na
tura indissolubiliōz maior repit̄ diuinctio qd hō vñio bñ
dicta p̄sata cū cōicatiōe idiōmat̄ q̄ ē i hac sacra vñio
ne. Dīgī q̄ magna dei charitas erga n̄as naturam.

Quintus i hac incarnatiōe ē stupor i Cap. v.
pmixtiōis. s. naturarū. qz vt dīc Leo papa i ser.
de natiuitate. Salua inquit pprietate vtriusq̄
substātie i vñitatē p̄sone suscipit̄ a maiestate hūilitas
a x̄tute ifirmitas: ab efnitate mortalitas. z ita vt nec
supiorē minueret incarnatiō: nec inferiorē p̄sumeret
glificatio. Et b̄ certe stupēdū z mirādū ē. qz gutta aq̄
infusa mari: nomē amittit z naturā: z tñ natura hūana
mari infinito. i. deo diuincta: nomē detinet z naturā. vt
sine naturarū istarū. s. diuinez hūane pmixtiōe z pfusiōe
vtraq̄ pmaneat i vna psona q̄ ē xps de? z hō. Ca. vj.

Sextus stupor cōicatiōis. i. idiōmatū. orige.
li. iij. sup eplaz ad rhō. dīc. Propter indis
solubile vñitatē x̄bi z carnis oīa q̄ carnis
sūt attribuunt̄ x̄boz oīa q̄ x̄bi sūt p̄dicant̄
de carne. Et aug. s. d trini. c. xij. dīc. Talis ē illa assū
ptio hūanitat̄ a diuinitate in xpo vt deū hoiez faceret
z hoiez deū. Ex q̄ pz qd talivñiōe facta ē cōicatio idiō
matū: vt qd dicunt̄ de deo dicant̄ de homie: z ecōuerso
saltē cōcretiue. Facta em̄ ē cōicatio. P̄rio qd ad p̄f
ectiōes eēntiales. vt hō ē spūs ifinit? z de? ē corp? Se
cūdo qd ad pprietates accidentales. vt de? ē alb? z hō
etern?. Tertio qd ad actōes. qz actōes naturarū cōicā
tur adinūicē: vt hō creat: z de? comedit. Quarto qd ad
passiōes qz ex q̄ in actōib? ē cōicatio: erit z i passiōib?
Et sic de dr: de? passus: de? mortu?. lz non deitas mor
tua: z dī hō eternalr gñat? Valde mirāda sē ista z stu
pēda ac veneratōe z dilectiōe dignissima. Cap. vij.

Eptimus stupor total assūptiōis. qz in atomo. i.
in idiuisibili facta ē toti? hoīs assūptio vt dīc
dām. qz nō pri? corp? q̄ aīaz vñ ecōtrās: sz sil cor
pus z aīaz assūpsit de?. ad qd stupēdū ē secutū illud qd
corp? xpi i istati ē p̄fecte organizatū: aīaq̄ i eodē istati

III

de nihilo creatar in eodē istati corpi ifusa: atq̄ in eo
dē istati diuinitati vñita sē fm qd sup̄ patuit p magr m
in. iij. di. iij. Cap. viij.

Et au? stupor p̄tial b̄tificatiōis. qz aīa xpi q̄ ad
ptē supiorē fuit b̄tificata: z i pte inferiori fuit
dolor? p̄ceptiua. Habuit quoq̄ sapiāz ifusam
oīz: z diuinitat̄ plenā cōicatiōez fm oēz p̄fectiōez. Cū
col. s. In xpo habitat oīs plēitudo diuinitat̄. Et ista
tria fuerūt valde mirāda. vz qd xps in istati p̄ceptiōis
oīa sciuit. iij. sen. di. xij. nec postea p̄fecit qd ad habitū
scie. sz tñ qd ad exp̄imētū. Itē qd fuit b̄tīs i portōe su
perioriz diuinā eēntiā intime vidēdo p̄fruebat̄. Et cū
b̄ qd in inferiori pte rōnis nō fuit b̄tīs sz dolorē sentie
bat. vt dīc magr. iij. sen. di. xv. Hoc ē qd dīc aug. vz qd
totavita xpi ab istati p̄ceptiōis crux erat. p̄p̄ dolorē
quē habebat. Tū p passiōe futurā z iminētī. Tū p ma
terna p̄passiōe. Tū qd p hoīm ingratitudinēz maliciā
z sic de alijs silib?. Sic age? de b̄ lati? alio opusculo.
tractatu de passione. Cap. ix.

Dignus stupor x̄ginal fecūdatiōis. Dīz qd ē
q̄ x̄go p̄cipiat. x̄go pariat. x̄go lactet. Cū ori
ge. in omel. sup illd mat. Cū essz despōsata z c. dīc sic.
D̄ magne admiratiōis grā. D̄ ienarrabil̄ suauitas.
D̄ ineffabile sacm̄: ipa ē eadē m̄: ipa eadē x̄go. ipa
genitrix z ancilla. ipa genuit deūz hoiez. Quis vnq̄
audiuit talia. q̄s vnq̄ potuit vt x̄go essz m̄ imacula
ta. m̄z incorrupta. m̄ vñigeniti filij dei dñi n̄ri Jesu
xpi q̄ ē in celis fm diuinitatē in sinu p̄ris. z ē i terr? fm
carnē i sinu m̄ris. in celis de p̄re sine m̄re genit? z i ter

Dignus de m̄re sine p̄re gñat? Nec ille. Cap. x.
Ecim? stupor corpal p̄fectiōis. Dīz em̄ z
stupēdū qd tāta p̄fectiōe p̄ceptio x̄gis fieri
valeat. vt. s. ex purissimis sanguib? x̄go cō
cipiat z nō nisi a spūscō p̄cipiat. z nō nisi deūz hoīm
vez p̄cipiat. Deniq̄ in istati p̄ceptiōis p̄fectū habeat
filiū fm oīa corpis lineamētaz mor aīatū corp? z dei
tati vñitū. vt iā plurib? vicib? est replicatū. Cap. xi.

Undecim? stupor spūalis repletiōis. Dīz em̄ ē
q̄ m̄ ipa x̄go sit repleta. grā spūsc̄ti adeo vt si
ne oī pōdēz grauamine baiulauerit filiū z tota
liter mēs ei? ad supna fuit euecta: sūme p̄solataz refe
cta tāq̄ qd a deo ē inhabitata z oīb? donis plena. Et p̄
terea fili? ei? xps ihs in istati cōceptiōis fuit plen? diu
nitatez p̄fect? hō vtēs rōne. iuxta illd b̄iere. xxxj. Fe
mina circūdabit vīz. vt sup̄ tactū ē. Cap. xij.

Dodecim? stupor icōpassibilis diuinctiōis: qz vz
cōiūgunt̄ in hac conceptiōe illaz talia p̄ria. q̄
naturalr nullo mō se cōpatiunt̄ inesse alicui. vz morta
litasz imortalitas. Itē passibilitas z impassibilitas.
Itē efnalitasz tpalitas. Itē creatorz creatura. om̄ps
z ifirm?. dñs oīz sz fu? oīz vt dīc valeat d̄ b̄ illd ps. Sil
in vñū diuesz paup. P̄refea cōcurrūt x̄gitas z m̄ni
tas castitasz fecūditas vt merito de ea dicat̄ illd sap.
iij. D̄ qd pulchra ē casta gñatio. Cūde qz vtrūq̄ iūgit
scriptura. qz dīc: casta p̄xgitatē: z gñatio p m̄nitatē.
Deniq̄ qd ampli? dicere valeat qd hac nouitate mai?
qd excellētī effari queat: qd iocūdi? z qd mirabili? hac
fama x̄dica in sonari pōt qd de? fact? ē hōz cōiūctus li
mo: vñit? ē n̄re nature hūane: z x̄bū dei factū est caro.
Joh. i. D̄ mirabile dictū. D̄ stupēdū z iauditū nouū
Quid miser homīcio existimas: qd in hac re cogitas
Pro te nimiruz o miser. p te o fidelis aīa. p te o vilis
d d

Libec secundus

pctōr factū ē tā grāde miraculū: tā inuisus a sclo spec-
taculū: tā inauditū nouū. Pro te inquit. qz p tua vti-
litate: p tua salute: glia. sz p pte te. qz p pte tuū amorē
ppf tuā charitatē. Sup q btis bern. admirās z excla-
mās ait. *Q* stupēdū mirabileqz sacz: sūm oīs fact? ē
imū oīs qd b fec nisi amor? Ecce duo pīt noua iocū
da nobis dīc: qz sūm? fact? ē imū. z b p nro amore:
vt nos faciat sūmos idignissimos. *Q* de? magne. *Q*
iesu bone: quātū te diligere debeam? q nos tātū dileri
stivere magnaz mirabilia opa tua dñe. *Q* tu dñe mi-
rabili mūdū creasti: mirab ilr hoiez ad imaginē tuā fe-
cisti: z certe mirabilissime hoiez redemisti: vtinā deus
me tibi aliqd dignū lmodicū p tāto bñficio retribuere
valeat aīa mea. Sz heu heu mi dñe pbdolor: p bpu-
dor: qv nusqz nrm declinavit a te i viā suā. ali? i aua-
riā. ali? in luxuriā. ali? i irā. ali? in gulāz in cetera vi-
cia. Reddidim? odiū p dilectione tua. teipō teste per
os ps. *Q*uid charissimū: qd facturi sum? *A*udite. sa-
nū cōsiliū dauid Venite adorem? z pcedam? aī deuz
plozem? corā dño q fecit nos qz ipe ē dñs de? nr. pcc-
cupem? faciē ei? in cōfessioe. Clamem? oēs in celū ad
deūz dñm nostrū Iesuz xpm. Ipe em p? z misericors
ēz pstabīl sup malicia hoīz Joel. iij. Studem? ei gra-
tias p tāto bñficio agere. Studeam? eū sup oīa dili-
gere. sz virib? oib? conemur ei? dilectissimā mrezvene-
rariz ei fuire: vt ei? p cib? digni efficiamur in celesti pa-
tria cū eodē suo filio regnare in sclo scloz Amen.

Et sic est finis p dei grām z b. xgis auxiliū hui? pri-
mi libri. Plura alia possent circa hāc materiā pcur-
rere scribēda de xpi incarnatōe z ei? natiuitate q tñ b
ptrāleo. qz deo duce in alijs voluminibus ero tracta-
turus de illis. Hic cā breuitatis dicta sufficiant.

Incipit liber scōs de gaudiosavisitatioe Marie.

Secundo libro agitur de

misterio gaudiosissime visitatōis btē xgi-
nis. in q qdem tres ptes poni libeat: di-
stingui: fm q tria principalia vident? eē
facta in hac sacra xgis visitatōe. *P*rimo qppe ab elisa-
beth solēnif xgo ipa pmedat? Scdo ipa bñdictavir-
go multipliciter iocūdat. Tercio grāz actio p ipō bñ-
ficio diuine incarnatōis decantat. *P*roperea pria ps
hui? libri est de ipa btē xgis pmedatōe. Scda de eius
dē xginis ineffabili iocūdatione. Tercia de eius cāti-
co z grārū actione. vt patebit in pcessu libri.

Prima ps scdi libri de pmedatōe b. Marie q scā
elisabeth i tpe visitatōis ipaz pmedauit tā de dei mī-
nitate q de xginitate q etiam de virtuositate.

Uade mihi hoc vt veniat

mī dñi mei ad me. Lu. j. c. Verba ista di-
cta sūt a btā elisabeth sene Johis v3 ma-
tre dexgie gliosa qñ visitauit ipaxgo eā
cuius visitatōis festū recolit ab ecclia. In qbus qdez
xhis tāgūt z insinuatue eliciūt tres pcpue rōnes p p-
qz sūmo honore debeam? festū sacratissime visitatōis
celebrare: sicz ipa btā senex elisabeth p p has rōnes
studuit bñdictā xginē mariā i hac visitatōe sūmo hono-
re excipere: ac deuotōe intima cordis comendare.

*P*rima rō nre humilitatis.

*S*ecunda ratio vtilitatis.

*T*ercia ratio dignitatis.

Pars. i.

Prima est rō nre humilitatis. Voluit qppe de? vt sic vna
mulier q erat mīvinctū eua supbierat intātū q sciam
dei appetierat gen. iij. Erit sic dii sciētes bonūz mas-
lū. z sic diuina eqūitate appetēdo dānauerat nos: ita
sp essemus subiecti z humiliati sub vni? humilime puelle
xgis ptate p quā saluaret nos: adeo vt nil habē boni
possem? nisi ipa mediāte. btō Ber. dicēte in opuscul
de laude b. virg. Nil (inqt) de? voluit nos hre qd nō
p man? marie dinoscere? trāsire. Et itez dīc idē bern.
Alti? intuemī quāto deuotōis affectu voluit de? a nos
bis honorari mariā: vt oīs bonoz plenitudinē posue-
rit in ea. Ipa iure picipat vniuersis deo vt mī: nobis
vt mediatrix z creatur? oib? vt dñā pposita a creatore
Itaqz kmī recognoscām? nos eē subiectos btē xginī.
z qcqd habem? vel hre possum? nō nisi p ipaz hre vel
habituos. Et iō eā honorem? eā deuoti? diligam? z i
hac sui festiuitate dulci corde eidē defuiam? Hāc hu-
militatē recoguit elisabeth cuz ait. *Q*ñ mibi b. q. d.
fm glo. nil se tāti meriti hre vt digna fieret a tāta ho-
spitavi sitari. Scdo ad deuotissime excipiedū b festū
inducit rōvtilitatis. Quid nēpe p b q btā xgo i suovte-
ro xps portās visitauit elisabeth. z Johes in suovtero
erūte: qd aliud dat itelligit significari nisi q ipa bñ-
dicta xgo parata est visitare cū suo filio oēs electos p
grām spālez. Et deniqz sic elisabeth z ioh. in ei? visita-
tiōe replent? grā spūscit: ita oēs ab ea visitati q hono-
rifice suscipiūt ipaz in corde deuoto. spāli grā remune-
rant. *P*roperea ecclia in hodierno officio ei? visitatio-
nē petit di. Iesu redēptor optie ad mariā nos ipime
vt mūdī aduocata pari forma nos visitet sic fec? elisa-
beth p summam pietatem: mores z actus dirigat: et
ad celos alliciat p grāz collatā. Hec ibi. Hoc insinuat
elisabeth cū in xbis pmissis dīc. Veniat ad me. qñ
optādo ei? aduētū p p fructūz vtilitatē inde puenien-
tē. Tercia rō dignitatis. qz inqt mī dñi mei. Debemus
nēpe ob honore dñi nr ei? festiuitatē celebrare: qñ ip-
sa mī dñiz dei nrī ē. z iōvtdam. dīc. Honor q mī ma-
rie defer? filio q ex ipa ē exhibet. Tātā igr elisabeth
sui humilitatē indignitatē recognoscēs: tātā visitatōis
xgine vtilitatē ppēdēs: ac tā ineffabile eius dex xgis
dignitatē: admirādo exclamauit spūscit edoctat: z di-
xit xba pmissa. *Q*ñ mibi inqt b vt veniat zc. Itaqz p
pnti fmone intēdētes loq de btē xgis pmedatōe q eā
scā ista mulier elisabeth collaudādo extulit: tria my-
steria declarāda pponit fm q d his trib? eā fore pme-
datā sacri euāgelij textus eloquit p hac ei? visitatiōe
*P*rimū dī mysteriū mīnal dignificatōis (gliosa.
*S*cōm dī mysteriū virginalis benedictionis.
*T*ertiu dī mysteriū virtualis bñficationis.

Articulus. j. de dignitate maternali marie: vbi ostē-
dit q b. Maria sit vere mater dei appellāda. z vñ ac
qualibet meritis hoc meruerit. *Lap. j.*

Primum mysteriū dicitur ma-

ternalis dignificatōis. Hāc qdē sūma dignita-
te mīnalī ipaxgo sacratissima ē i hac visitatōe honora-
tar pmedata a scā elisabeth cū ait. *Q*ñ mibi b vt ve-
niat mī dñi mei ad me: Quid nēpe maius hac digni-
tate: qd excellētius b honore: qdve mirabilius z subli-
mius hac pmedatōe: q ipa deiz dñi oīs creatoris mī-
noiaret? d facto foret. Circa qd tria qrun? *P*ria qd
*Q*trū b. xgo maria sit vere dei mīz genitrix appellā-
da. Scda

Articulus

da. Scda qd. Utrū ipa virgo sacra b meruerit sit mī dei electa. Tertia qd. Qualibus bonis ipa deo tātū placuerit qd foret in mīez acceptāda. Ad primā qdne q qrit vtrū xgo btā sit xē mīz genitrix dei appel lāda. Tu hō posses arguē q nī duplici rōne. Pmo sic Btā xgo nō ē mī xpi nisi fm id qd xps accepit ab ea. s; nō accepit ab ea diuinitatē: s; tm hūanitatē. q nī dz dici mī dei s; mī hoīs. Scdo sic. In deo nō differt de⁹ z diuinitas: imo s; idē realr. s; b. xgo nō pōt dici mī deitāt. qz deitātē nō genuit. q nō pōt dici mī dei. In dūū ē dam. iij. li. c. xij. vbi dīc. Theotocō. i. dei genitri cē principalr z xē scāz mariā pdicam⁹ xginē. Utrū ec clesia canit. Post ptū xgo inuolata pmanstī: dei geni trix intercede p nob. Ad qdne q dīcēdū s; bona. sup. iij. di. iij. q. vl. ar. vl. z pcorat tho. di. iij. eiusdē. iij. sent. ar. ij. atq. iij. p. sūme. q. xxxv. ar. iij. z cōit oēs doc. q xba fidez xpianā exprimētia dnt eē ab errore lōginqz deuotōi apporimātia. maxie illa i qb⁹ ē fmo de xgi ne maria: q cūctas hereses sola iteremī inuierfo mū do: xitātē ex se ipa picipēdor pariēdo. Ipa etiā recō ciliatōez toti hūano gñi pmeruit. z iō erga ipaz arde re dz oīs xpianoz deuotio. Et p ptea qz b. xgo illum pcepit q nō solū ē hōvel xps p p vniōne s; z de⁹ verus p pē efnā gñatōez. iō dei genitrix dz dici: vt ex ipovo tabulo honoret: z ipietat⁹ error extiguat: q dixit scāz mariā pcepisse hoiez nec pcedit pcepisse deū. vt t; ne stori⁹ heretic⁹. Ad primū q in dūū rīdet q b. xgo dz mī dei nō p pē b q ipa genuerit xps fm diuinā naturā s; p pē idiōmatū cōicatōez z mysterij icarnatōis exps sionēz ipi⁹ virgis honorificatōez. Ex q emōna psona ē q subsistit in diuinitatez hūanitatez: iō nature sibi cōicat suas p p ietates. vt dīc dam. Et ponit exēplū tale fm tho. vbi. s. Sic em dñr iudei crucifixisse deū glie: q uis nō fm q ē dñs glie. Ita dz dicivirgo mī dei q uis nō fm diuinitatē genuerit deū. Ad scōz argumētuz dz. q de⁹ vt cōcretū dz de psona deitāt⁹ z sup pōit p ea Deitas aut abstractū supponit vl dz d natura. Et sic q uis de⁹ z deitas nī differāt re. tñv tñq differūt s; mo dū scādī. Btā q maria dz mī dei. qz ē mater filij dei: z p dñs mater deiveri: nō qz sit mater deitāt⁹: s; qz pso ne habēt deitātē z hūanitatē ē mater fm humanitatē. Nec tho. z bona. vbi. s. Et ad pmissa pfirmāda legi tur miraculū qd in pccilio qdā dz factūvz q cū hereti ci negarēt pstatē i pccilio btāz virgine fore matrē dei. z insup dicerēt q post ptū xpi ples filios genuiss; ex ipo ioseph. Ecce āgeli ceperūt canere in aere oib⁹ au diētib⁹ istū versiculū. Post ptū virgo inuolata pmanstī: dei gēitrix intercede p nob. Mor ab oib⁹ q aderāt repetitū ē genib⁹ flexis. Et heresis dānata extitit z cō fusa. Igit bta xgo quāt tibi honoz: quāta dignitat quāta laus z glia h ē q tuvere dei gēitrix z mater dei digne pdicaris. Exeat qsq; heretic⁹ z neget b ad sue dānatōis exēplū. Nos aut fideles cū scā ecclia p fite mur z cū btā elisabeth dicim⁹ xē te eē matrē dei xē ge nitricē dñi creator⁹ nostri. Igit felix. I gloria

virgo intercede pro nobis. Cap. ij.

Ad scōz qdne q qrebat. Utrū virgo btā merue rit vt sit in matrē dei electa z xps incarnaret ab ea. Et forte arguis q sic. qz btā virgo fuit purissima z pfectissima ac excellētissime scitatis. q ipa meruit q xps incarnaret ab ea z ess; mater dei. Et pfirmat. qz ecclia canit de ea Btā es virgo q dñz meruisti porta

I

re. Et in qdā collecta dz. Om̃ps sempitne de⁹ q glia se virgis marie corp⁹ z aiaz vt dignū filij tui habitacu lū effici mereret coopante spūscō p pasti zc. Ex q col ligi q btā virgo meruit digna fuit xps dīce. S; d ē aug. in ench. z allegat a magro in. iij. sūiaz di. v. di. q mod⁹ q nat⁹ ē xps de maria insinuat nobis grāz dei quā hō nullis pcedētib⁹ merit⁹ obtinuit. Et rō. qz qd cadit sub merito nō t; plene rōne gtuīti. Nā si grā est ex merit⁹: nā nō ē grā: vt dīc apls rbo. xj. S; q fili⁹ dei eterni efficiat fili⁹ paupcule mulier⁹ ad maximā ptinet grāz inextimabile dignatōez. q b nō meruit ex eq vl iusticia retributōis b. virgo. Ad qdne q rñr s; bona. di. iij. tertij. pcor. tho. z pef. aureo. ac cōit doc. q me ritū ē triplex. Quoddā ē meritū pgrui: q pctor dz si bī grāz mereri cū ad grāz se disponit. Aliud ē meritū digni q. s. vir iust⁹ orās p alio meret exaudiri. Tertiū ē meritū p dīgni: q qd ex tāta charitate meret tantam gliaz. Dico q b. virgo maria pcepe filiū dei an icar natōez meruit merito pgrui. qm pze sua nimia purita tez hūilitatez benignitate idonea erat vt efficere dei mī. Post ānūciatōez vero post q p sēnsit z spūscōis in tāta copiositate grē i eā descēdit ita q nō solū habuit pgruitatē: s; dignitatē: z extūc meruit nō solū merito pgruitat⁹: s; dignitat⁹ obumbrat⁹ impgnari⁹ tute al tissimi. S; merito p dīgni non potuit mereri pcepe fi liū dei: p eo q b excedit oē meritū. Siue em dicamus deū fieri hoiez: siue dicam⁹ mulierē fieri matrē deivtrū qz ē sup statū q debet creature. Et iō tā b q illud fuit benignitat⁹ z grē. Et p ptea sic dixi q gratia primā p mereri iust⁹ pcedēte merito dignitat⁹: nō merito cōdi gni. Nā q pderet rōne grē sic p pcedi q b. virgo non tm pgrui: s; etiā merito dignitat⁹ meruit pceptōez illā qz p copiosas grāz spūscōi ad eā nō solū pgrua s; etiā digna fuit. Nec bona. vbi. s. Ad obiecta dico s; doc. vbi. s. p p pue tho. q nec ātiq ptes nec nos nec oēs sil nec b. virgo meruit de p dīgno filij dei icarnatōez. qz b bñficiū ē toti hūane nature ipesuz: z ipa icarnatio ē reformatiua toti hūane nature. S; meritū nulli⁹ hoīs pter meritū xpi extēdit se ad totā naturā: q non cadit sub merito alicui⁹ hoīs: vel etiā sub merito oīs hoīs: z b ē de p dīgno pter xps. Prop qd apls dicebat tñ. iij. Nō ex opib⁹ iusticie q fecim⁹ nos: s; s; suā miaz sal. nos fec. Ex pgruo tm meruit scit ptes icarnatōez xpi desiderādoz expectādo. Cōgruū em erat vt de⁹ exau dīret eos q ei obediebāt. Btā virgo supposita icarna tiōe meruit q p ipaz fieret nō qdē merito cōdīgni: s; merito cōgrui inquātū dcebat vt mī dei ess; purissima z pfectissime scitāt. Prop ptea dīc ecclia ipaz meruit se portare dñz ihm xps. Nō qz meruit deū icarnari. s; qz meruit ex grā sibi data illū puritat⁹ z scitāt⁹ gduz vt cōgruez digne poss; eē mī dei. Nec tho. iij. p. q. ij. ar. xj. Ex oib⁹ istis claret q excellēt sit meriti b. virgo sup oēs scōs q sola ex oib⁹ fuit digna portare z cōci pere dñz: sola p oib⁹ i mīez dei eligi: sola virgo manēs

Deū parē: sola toti mūdo salutē asferre. C. iij. Etia qd incidit p edificatōe populi: ista v; Qualib⁹ vl qb⁹ bonis ipa bñdicta virgo pla cuerit deo intātū q foret in matrē ab eo acceptanda. Hoc nēpe agnito cōgscēvalem q līt ad ei⁹ imitatōez z nos placere z acceptabiles eē possum⁹ deo. Ad qd bre uiter rñr. qz ipa b. xgo fuerit plena oib⁹ bonis z vir tutib⁹ gñis z donis spūscōi fuerūt tm in ea qtuor pī

Liber secundus

Pars. i.

cipalia bona quibus deus magis alliciebat et attraherebat: et quibus ipsa se deo acceptabilissimam reddebat ut deus eas in matrem eligeret: put ex sacre scripture passibus colligere valemus ac doctorum catholicorum sententiis accipimus.

Primum est bonum summe puritatis. Secundum est bonum profunde humilitatis. Tertium est bonum firmissime credulitatis.

Quartum est bonum excellentissime charitatis. His equidem bonis et virtutibus et nos placere possumus deo. Primum in quo bonum summe puritatis multum allicit deum quod ipse liberrissime pascit iter lilia castitatis. Cant. ii. Nec puritas summe claruit in b. virgine. et ideo deo summe placuit. quod ut scriptum est. sap. vi. Incorruptio primum facit esse deo. Secundum bonum humilitatis multum allicit deum ad inhabitandum iuxta illud esai. lvij. Dominus excelsus in sancto habitans cum strito et humili spiritum vivificet spiritum humilem. Et hanc summe placuit deo in b. virgine ipsa dicente Lu. i. Resperit huancil. sue. Ber. Audeo inquit dicere quod nec virginitas marie placuisset deo sine eius humilitate. De his duobus bonis marie leo papa in ome. sup. Dissus est pulcherrimo dialogo loquitur dei. Dic mihi quod sanctorum virginum omnium in te spanti. Dic quod per deum nica spes et mihi mihi dña hanc em expectat te sequetur virginem: implorat videtur matri monio degentes ut possint exemplo tuo esse virtuose. Dic quod dña quod boni fecisti: quibus suffragiis promeruisti: quod sensu quod opere: ut si fieres mihi et ego: filiar spōsa dei: et quem celi cape non poterat tuo gremio includeres. Dic o dña quod ad tantam dignitatem pervenisti: At illa. Queris a me quod obtuleri muneris ut mihi fieri mei saluatoris. Oblatio mea fuit puritas et humilitas: his promerui: ut ego esset mihi dñi mei: his complacuit. Unum propositum. Tertium bonum firmissime credulitatis b. elisabeth: teste lu. i. Bona quod credidisti: quoniam perficient in te. aug. Felicio fuit maria fide dei accipiendo quod corpe portando. Et certe nisi credendo assensus prebuisset: nunquam christus accipisset. Hoc autem bonum fidei quantum alliciat deum ad inhabitandum in boier se ei donandum ostendit apostolus dei. Habitare christus per fidem in cordibus vestris. eph. iij. Quartum bonum excellentissime me charitatis sine qua ceterae virtutes nil sunt. i. cor. xij. Nec hanc charitatem quantum alliciat et attrahat deum saluator te stat ioh. xij. Si quis diligit me: fructum meum fructus: et per me diligit eum: et ad eum veniam et mansionem apud eum faciemus. et. i. ioh. iij. Qui manet in charitate in deo manet et deus in eo. Hoc summe fuit in b. virgine adeo ut super omnes angelos exaltari mereret. Unum ipsa per sapientem eccl. xxiij. dic. Ego mihi pulchre dilectionis. ex quibus omnibus accipe o homo quod per hanc potes te magis ac magis acceptabile reddere deo: facere ut deus per gratiam habitet in te: quod scaturit tuo corde diligat te: foueat et seruet ac salutet te. Ego purissima maria. o ego humilima. o fide et charitate plenissima dña: quod nisi stultitiam virtutes imitari despiciat: quod in uinguetorum tuorum odore non currat cum te per has virtutes: per hanc bonam. per hanc scitatis exemplum. tantum deo placuisse videatur mihi mereris fieri saluatoris: dña orbis: et regina totius curie celestis. O aia peccatrix utinam aduerteres et operas dares te his virtutibus placere deo marie exemplo. Adhuc ceca es: nonne stulta es: quod sumope conaris placere mihi do quod te captiuum tradit diabolo et eternali tormento: et tamen cum multo lenius: multo suauius: multo honestius placere posses christo: quod te remuneraret eterno regno: non curas: non operas. O durissimum. o gelidum. o saxum cor: cur magis vis frui diabolo ut tibi soluat tormentis: quam christo quod remuneraret ineffabiliter eterno regno: Noli o aia noli

dormitare agere tuam retributionem finale et stude exemplo marie placere deo: expugnare noli per cum diabolo.

Art. ij. quod sancta elisabeth commendauit b. maria in suauitate et triplici gratia benedictionis diuine patebit infra. L. i.

Secundum mysterium dicitur

Originalis benedictionis. Hac quippe benedictione commendauit virginem gloriosam elisabeth in ista uisitatione cum exclamauit spiritus sanctus repletus ait. Benedicta tu inter mulieres et benedictus fructus uteris tui. Lu. i. c. Quid ista benedictio importet de singulis partibus huiusmodi dicti satis abunde tractauimus li. i. p. v. ar. ij. c. v. et ar. iij. c. ij. Nihilominus pro plenius finis etiam in hoc loco aliquotilia tractabimus de ista virginis benedictione. Notandum quod ista sanctissima mulier elisabeth spiritus sanctus edocta in promissis uerbis commendat beatam virginem triplici benedictione.

Primo benedictione gratie.

Secundo benedictione glorie.

Tertio benedictione plenis virginis.

Primo commendat b. virgo de benedictione gratie cum dicit. Benedicta tu. Nam benedictio dei in presentia non est aliud in re nisi gratie infusio. iuxta illud ps. Aia: ei in uita ipsius benedictio. Vita quippe anime in presenti est diuina gratia: in cuius infusione statim aia iustificatur et uiuificatur: ut uoluit doc. sup. iij. sent. di. xviij. Et sic ille homo in presenti dicitur benedictus: ueraciter quod huius dei gratiam per quam sola benedictio diuina adipiscitur: et adepta possidet. Unum puer. x. Benedictus domini super caput iusti: os autem impiorum operit iniquitas. Hinc est quod omnes qui in peccatis uiuunt maledicti in sacra scriptura dicuntur. ps. Maledicti qui declinant a mandatis tuis. Item eccl. xij. Cleuabis uiri ipsius qui dereliquistis legem altissimi: quoniam si nasceris in maledictione estis. et si morieris: in maledictione eris per uiam. Proinde a domino iesu omnes mali in extremo iudicio maledicentur: dicendo. Item inquit maledicti in ignem eternum mat. xxv. Bonis uero qui uixerunt in gratia dei e contrario benedicientur: dicendo. Venite inquit benedicti patris mei etc. Itaque ad propositum: ex quo beatam virginem fuit summe gloriosam et uirtuosam: merito pre cunctis dicitur benedicta et diuina benedictione plenissima. Quod luculentius declarat precipue triplici.

Primo ex parte anime.

Secundo ex parte corporis.

Tertio angelicis uerbis ex preteritis.

Primo in qua ex parte anime. Nam si gratias. Per quod uel qualiter aia humana promeretur a deo spales benedictiones in presenti et in futuro: Nunc quod precipue per tria: iuxta illud ps. Dominus meus mori fuit nri. et benedixit nobis. Benedixit domui israel: quod interpretatur deus uidetur. s. p. fide ueram christianam. Ecce primum sequitur. Benedixit domui aarō: quod interpretatur mors fortitudinis. s. in cauendo a peccatorum pseuerando in bono. Ecce secundum. subdit. Benedixit omnibus qui timet dominum: pusillis cum maioribus. Ecce tertium. s. timor dei et eius obediencia mandato. Sed quoniam beatam virginem fuit fidelissimam atque purissimam constantissimam in bonorum dei preceptis obtemperatissima per omnes uisibus. quod maximam promeruit gratie benedictionem et dulcedinem in summa plenitudine. Unum hiero. in ser. de assump. di. Bona salutem gratia plena. s. ab angelo. Ceteris enim per pres. Maria uero se totam infudit gratie plenitudo: et per dominum diuine benedictionis. Secundo ex parte corporis: quoniam dicente aug. i. ser. de nati. virginis. Maledictio eue in benedictionem mutat marie. Namque maledictio eue omnium mulierum fuit precipue triplex. Gen. iij. Multiplicabo erinas tuas. Ecce prima scilicet erinosa impugnatio. In dolore paries filios tuos: secunda

Articulus

scda. Subviri ptate eris: tertia. Max oppositas bñ-
dictiões habuit maria. qz ocepit i mūdicia xgiali: z si
ne grauamine fuit grauida sine dolore puerpa: imo cū
maximo gaudio atqz oib' viris imoz angelis plata z
dña. Unz ioseph spōsus ei' eidē fūiuit t dñe mundi.
S3 qrit. Unz pbari pōt qz b. xgo nullū grauamē ha-
buerit in portādo xpm: cū habuerit cor p' pōderosum
xps in q' pñat natura terre sic i alijs hoib'. nāz xps
itineris fessitudine guabat. Rñr fm doc. p'cipue alb.
sup **M**issus est. qz pbat istō multipl'r. Prio ex rōnib'
bus. Prio rō ex pte dei q' portabat se portatē: vt dic
aug. Et sic d' osuetudinē pgnatū se fec leuiorē. Scda
rō ex pte xpi. qz fuit multū amātissimus xgini. Unz
virgo sic etiā ipe xps aliqñ fatigabat: z sic guabatur
lassitudine corpali tāq' xgo tenerrima in lōgo itinere
ac laborib' z fuitijs circa xps: necnō penurijs: famis z
sitis zc. tñ pre amoris magnitudie p nullo ducebat ta-
lia. qz vt dic aug. Dia guiaz imania: leuiat ppe nulla
fac amor. Tertia rō ex pte mris. qz ocepit xps fm sta-
tū inocētie z nō fm statū nature corrupte: imo miracu-
lose in xgitate. g' sic in statu inocētie nō fuissz guamē
vel dolor in m're: ita m' dei debuit euadere maledictio
nes matrū. Scdo pbat exēplis. Nā videm' qz corpus
ppriū nō grauatur naturalr: sic nec fruct' arborū nitus
ita cor p' xpi qd fuit vñū naturalr cū corpe mris xgis
q' ocepit sine alieno semie de pprio purissimo sanguie
nō grauauit virgine. Tercio pbat auctatib'. qz vt ait
ber. z canit ecclia. Btā xgo fuit sine grauamine graui-
daz sine dolore puerpera. Et b' cōuince' ex euāgelio:
qm mor post oceptū ascēdit maria in mōtana cū festi-
natiōe. Et etiā ex eo qz angel' eā salutādo dixit. Aue
id est sine ve. s. culpez pene. Tercio declarat sūma bñ-
dictio marie ex ipsis verbis angelicis. Nā dixit ei an-
gelus. Aue grā plena dñs tecū zc. Ubi fm alber. sup
Missus est. qdruplex marie excellētia sup oēs expri-
mit. Prio excellētia naturez ei' exēptōis ab oī male-
dictiōe: cū d'. Aue. i. sine ve: nature: culpez z pene. Se-
cūdo excellētia grē cū d'. Grā plena. Tercio excellen-
tia glie. qz dñs tecū. aug. Nō sic mecū. qz tecū invētre
tecū in mēte. Quarto excellētia priuilegiū z bñdictiōis

S diuine. Bñdicta tu zc. Et sic patet. Ca. ij.
Ecūdo omedat btāvirgo de bñdictiōe peminē-
tiaz pcellēti glie: cū d'. Inter mulieres. glos. i.
pre oib' mulierib' tu sola singulari' es bñdicta. Ubi
notandū qz btāssimavirgo bñdicta est z peminet super
oēs angelicos choros: sup oēs sctōs: z sup oēs san-
ctas nō solū grē: s3 etiā glie bñdictiōe. Prio super
oēs angelicos choros. Claret inductiue. qz oīm pfe-
ctiōes z dignitates ac officia ipa sola vniuersalr mul-
to felici' bz. Nā miz. Prio angeloz est offm nūciare
minora. s3 btāvirgo toti hūano gñi nūciauit grāz pdi-
tā esse inuētam cū cecinit cāticū dicēs. Magnificat
aia mea do. z in fine. Suscepit isrl' pue. suū re. mi. sue.
Sic zc. Itē angeloz offm est aias hoīm custodire. s3
btāvirgo sūmi hoīs. i. xpi q' ē caput oīs ecclie corpus
z aiaz i suovtero z gremio portādo fouit z custodiuit
Et deniqz oīs fidelii aias sub alis sue pietat' fouet z
custodit ac ptegit. Unz orat ecclia. Maria m' grē m'
mie: tu inqt nos ab hoste ptege: in hora mortis susci-
pe. Scdo archāgeloz offm est maiora dei secretaz
pñla scire z nūciare: p'cipue incarnatōis diuine myste-
riū: qd maximū inter cetera secreta est. b' supiores co-
gnouerūt p infusam inspiratiōez. medij a supiorib' p

II

illuminatōez. tādē hoies p angelicā reuelatōez z aplo-
rū pñcatōez. s3 btāvirgo b' cognouit p expiētiā z cer-
tificatōez qñ ei' cor p' z a iam de' ipe inhabitauit. ps.
In sole. i. in aia virgis q' erat sol p ardētē charitatem:
posuit taber. suū. z ipe tāq' spōsus pce. d' thala. suo. i.
vterovirginali. Tercio offm virtutū est miracula fa-
cere: nō aliqd denuo creādo. s3 deo ministeriū exhibē-
do. s3 btāvirgo in maximo miraculo ministeriū exhi-
buit: qñ pñsum pñuit z purissimū sanguinē ad xpi in-
carnatōez: vt dicit dam. Quarto potestati est arce-
re demones: s3 btāvirgo cōtriiuit caput serpētis gen.
ij. Quinto est officii principatū. puincijs pñdere
s3 btāvirgo in oib' creatis t3 dñatū. eccl. xliij. In oī
gēte: in oī pplo primatū tenui. Sexto dñationū est
angelis pñesse. s3 btāvirgo etiā nō solū angelis: s3 xpo
dño angeloz pñuit q' erat subdit' illi. Lu. ij. Septio
thronoz est vt sup eos de' sedeat z req̄escat ac iudicia
exerceat. s3 in btāvirgine de' nō tm sedit: s3 z carnē as-
sumpsit: in qua carne totū iudicatur' est orbē. Lu. xxi.
Tūc videbūt filiū hoīs veniētē in nube zc. Octauo
cherubin est plenitudinē sciēdi h're. s3 btāvirgo trāscē-
dit oēm sciam hūanā z angelicā p experimētale cogni-
tionē. Nono seraphin est ardere in charitate dei et
feruē i amore. s3 btāxgo sup oēs spūs deū intīm' z ar-
dēt' amat tāq' filiū. iō eccl. xxiij. Ego m' pulchre di-
lectōis zc. Ecce claret qz btāvirgo peminet bñdictio-
ne glie angelis. Scdo dixi qz peminet ei' bñdictio oī-
bus sctis pñib': pñarchis z pphē: ac qbuscūqz. qm vt
dic dam. Ipsa a nullo illustriū supari pōt: sed excellit
ipa cñctos. P'roducam' inductiue pñes sctōz z coḡsce-
mus. Prio qdē adāz eua habuerūt inocētiā origina-
lē in q' creati sunt: s3 cito illud pdiderūt peccādoz to-
tā posteritatē corruerūt ac maledictōez demeruerūt
s3 btāvirgo tātm grē inuenit vt oib' bñdictōez pmere-
ret z mortē omutaret invitā: nūq' peccaret: s3 z oibus
pctōrib' miam ipetraret. Lu. i. Ne timeas maria: iue-
nisti grām apud deū. s. quā totū gen' hūanū perdidit.
Scdo abel hāc bñdictōez obtinuit vt virgo esset z mar-
tyr: vt dic aug. s3 xgitas ei' ifecūda fuit z martyriū soli
sibi pfect. Btāvirgo secūda virginitate martyriū i pas-
sione sustinēs oib' pfect: cū z oīm aduocata extitit: z p
oib' ipetrare qd vellet meruit. De b' ei' martyrio Lu.
ij. Quā ipsius aiaz pñabit gladi'. Tercio enoch in
padiso delitiaz ē trāslat': s3 invtez virgis tāq' in pa-
disum trāstulit se ipse de'. Quarto noe a diluuiō sal-
uauit octo aias z qdā aialia. s3 btāvirgo totū mūdum
gubernat z sferuat. Unz fulgē. iij. mythologiaz di.
Celū z terra diu ruiissent si nō maria precib' sustētassz
Quito melchisedech panē z vinū obtulit. btā virgo
carnē z sanguinē xpo dedit in q' panis z vinū transub-
stātiat. Job. vi. Caro meavere ē cib' zc. Sexto abrae
date sunt pmissiōes z semē ei'. gal. iij. S3 in virgie iste
pmissiōes sūt implete. Lu. i. Suscepit isrl' pue. zc. Si-
cut locut' ē. Abraā zc. Septio isaac ipetravit sua oīo-
ne oceptū rebecca: q' ocepit geminos: ex qb' duo po-
puli orti sūt. Judaic' z gētilis. Btāvirgo sua humili-
tate ocepit xps gemine subē: diuine. s. z hūane q' duos
pplos gētilēz iudaicū invnā fidē collegit. Octauo ia-
cob vidit scalā cui' sūmitas celos tāgebat z dñs inni-
xū scale: z descēdētes atqz ascēdētes angelos. Beā-
tavirgo fuit ipsa scala cui dñs ē inixus icarnādo. Lu.
i. Dñs tecū. Per hāc ascēdūt hoies saluādi in celū: z
descēdūt angeli ad nos illuminādos. Nono Ioseph

factus est dominus egypti: et aluit suos fratres. scilicet beata virgo facta est dominica terre totius: et cellis pascit nos cibo vite eterne. i. carnez sanguine christi de se assumpta. Joh. vi. Qui manducat hunc panem vivet eternum. Denique brevis plura complecter. Moyses et omnes sancti prophete habebant hanc benedictionem: ut de eis revelaret preterita: presentia: et futura: et maxime circa filij dei incarnationem pertinencia. Quod sancti patres et precedentes et sequentes non nisi in fide christi saluati sunt: ut dicit augustinus et gregorius. scilicet beata maria omnia fidei sacra certa experientia in seipsa cognovit cum christus dominus in utero portavit. Quod etiam gratia prophetice illuminationis plenissime habuit. Cum ipsa prophetavit de preterito: cum ait. Fecit potentia in brachio suo. Et iterum. Suscepit israel puerum suum. scilicet assumendo humanam naturam ex israel. Item prophetavit de futuro: cum dixit. Ecce enim ex hunc beatus me dicet omnes etc. Et de presenti occulto: cum dixit. Magnificat anima mea deo. et exultata. spiritus meus etc. Ecce per prophetiam. Tertio benedictio marie precellit benedictionem omnis sanctarum mulierum. Nam Sara per prophetiam sanctarum benedicta quod in senectute isaac concepit miraculose deo date. scilicet multo magis Maria benedicta que summo miraculo virgo concepit et peperit dei filium. Item si iudith benedicta quod caput holofernis blasphemii inimici dei amputavit. multo magis maria quod caput spem co-trinit. Item si benedicta hester quod populum israel ab occisione liberavit. amplius maria quod totum mundum salvavit. Sic et de alijs sanctis mulieribus. Cum brevis concludo. Ipse virgo maria merito dicta est benedicta inter omnes et super omnes mulieres ac creaturas quod est omnium reginarum domina mundi ac mulierum gloriarum: que nec prima silem visa est nec hunc sequentes.

Tertio commendat a sancta elisabeth maria benedictio ne plus virginem: cum subdit. Et benedictus fructus ventris tui. Quod dicto secundum alber. mag. super. Diffus est. si significat virginis conceptio marie propter ea non dixit: benedictus filius tuus quod est in utero tuo. quod sic diceretur: carnaliter videretur designare generationem secundum hominem communem legem nature. scilicet notat dicit: benedictus fructus ventris tui: ut insinuet quod sic fructus ex arbore nascitur et recipit sine corruptione ita christus ex virgine. Cum ber. Si gratias inquit quod christus nasci potuit ex virgine. Rursus. Sic odor de flore et fructus ex arbore sine corruptione. Proinde num. xvij. christus figuratur per flores et fructus amygdalarum ubi legitur quod dominus precepit moysi singule tribus israel singulas virgines assignaret nomina sua super ipsas virgines describendo. et poneret eas moyses in tabernaculo federis domini. Quod cum fecissent: ecce sequenti die inuenta est virga aaron sicca manente flores et gemas turgentes: foliarum amygdalarum germinasse. Nam mirum virga ista figuravit maria: quod sicca ab omni carnali concupiscentia. i. aliena perduxit flores et fructum christum in virginitate. Et notandum quod iste fructus amygdalarum quod sic iam ygdalis: ita in christo sunt tria. Cortex exterior amara significat christi carnem amaricatum doloribus passionis. Testa fortis significat animam christi fortissimam in omni bono ut frangi nequaquam possit. Et nucleus interior dulcis significat christi divinitatem. Denique sic amygdalum offert hominibus sanitatem vulpibus autem obest in morte: ut testatur plinius in naturalibus. Sic iste fructus christus hominibus. i. rationabilibus viventibus bonis offert vitam sanitatem eternam: sed vulpibus. i. malis quod per res vulpium erant. i. demonum in futuro dicente per. dabit mortem eternam. Sed quod oriri potest. Quare elisabeth non dixit. Benedictus flos ventris tui vel ventris tui. sed dixit. fructus: cum etiam flos sit fructus sine corruptione generatur. et sic sufficiens expressissimum virginale conceptum dicendo: flos. Et

sic melius fuisset dicere: eo quod etiam propheta christum nascentem de virgine: florem non fructum appellavit. Esa. l. Egredietur virga. i. maria de radice iesse: et flos. i. christus de radi. etc. Rursus quod si bene dicere bene potuisset: tamen spiritus sanctus quod faciebat eam loquutus ut dicat: fructus ventris tui: non flos. Primo quod debet designare perfectam christi conceptio in virginis utero quod in instanti conceptiois fuit perfectus deus et homo secundum animam et secundum omnia organa membra. iuxta illud Hieronimus. xxix. Non faciet dominus super terram: semina circumdabitur. i. christum. Vir enim perfectus notat. Quod si elisabeth dixisset: benedictus flos ventris tui. occasione erroris habuissent heretici et putassent quod sic arbor quod producit flores: non est parata generationi: eo quod natura tendit tunc ad generationem fructum: et tunc perficitur generatio arboris quod puenit ad fructum producere: ita credidissent quod christus non tunc fuisset perfectus homo in utero marie: sed successively veniret ad perfectionem membrorum in infusione anime sic contra alij homines. Ut igitur hunc errorem excludat spiritus sanctus: voluit dici: benedictus fructus. Secunda ratio: ut fuaret congruentia humane reparationis per filiam scilicet ber. quod sic homo cecidit per fructum (non florem) ligni vetitum: ita reparari debuit per fructum ventris virginis quod appropinquatus erat ligno crucis. Tertia ratio: ut fuaret salutaris christi dulcedo. quod fructus solet esse dulces in summitate arboris sunt dulciores: teste isaac in die. ultimo post alia ferula appetunt in mensa cum caseo: eo quod sunt cibi naturales hominibus. quod homo in paradiso tamen fructibus paradisi misis lacte in puericia alitur fuisset. Casus vero de lacte huius fieri. Ecce ergo fructus dulcedo est appetibilis. non sic autem est de floribus. Ideo ut significet quod per christum habemus frui dulcedinem gratie in presentibus glorie in futuro: merito dictum est: benedictus fructus. quod deus a fructu: ut dicit Januensis in catol. Quod ergo benedictus vere fructus marie. Et ut loquar beatus bernardus. dicetis. Vere celestis placenta maria preciosior cunctis. Vere lignum vite quod solum fuit dignum portare salutem fructum.

Articulus. iij. de commendatione virtutum duodecim quibus floruit maria in visitatione.

Tertium mysterium dicitur

Tertius virtualis beatificationis perfectio: quod commendavit mariam elisabeth dicit. Beata quod credidisti: quam perficient in terram. Mo. g. quod in visitatione ista b. virgo duodecim virtutum perfectionibus tamquam xij. stellis beatificata floruit: quibus se nobis in exemplum imitandi prebuit quantum quatuor pertinet ad incipientes. et quatuor ad perficientes. et quatuor ultime ad perfectos vel cunctos instruat. Primo floruit forma de puer: quod exurgens abiit in motana cum festinatione. Ipse enim non peccavit: nec ei opus erat penitentia. Sed in his virgibus nos spiritus sanctus docere voluit ut exurgamus a vitiis: festinemusque ad motanavirtutum: intremus in civitatem iuda. i. locum perfectionis: quod iuda perficitur interpretatur. et in domum zacharie: quod interpretatur memoriam dei. Secundo floruit virtute obedientie: quod divine inspirationi obediuit. et secundum ly. sposo ioseph honorem detulit cum licet ab eo petiuit eundi. In quo docemur obedire deo et placere apostolis. Quis anima patribus superioribus subdita sit. Tertio floruit virtute temperantie vanitatis mundane: quam cum foret regina mundi maria: non in proposito equo apparatu currumque famulorum: sed pedester fortassis cum aliquibus alijs virgibus ascendet cum ea in templum alia loca duota visitantibus: et forte pedibus nudis ut mos est devotoz peregrinoz religiosissimorum transiit. chrysostomus. Qui dives es non horreas pauperum. quod pauperes accipe solatiorum recogitantes pauperem christum pauperem ei misere. Nec ille. Quarto floruit virtute modestie. quod

destie: qz paucissima vba legit locuta: ea ad edificatio-
 tionē: cū salutauit elisabeth: atqz ad honorē dei: cū cā
 ticū ptulit dei in laudē. In qz repēdit vbofiras: pci-
 pue mulier. Deniqz q ad pficiētes. Quito floruit vir-
 tute fortitudis: qz tā lōgā viāz aspam fortiter ptrāsi
 uit: qz vt refert a fidedignis: a nazareth vsqz ad hierl-
 m. xxxv. miliaria quoz duo faciūt leucā: z ab hierlm
 in domū zacharie qttuo: vel citra miliaria dicuntur.
 Et sic docuit nos fortiter agē in bono ope. p. Viri-
 liter agite z pfortet cor zc. Sexto virtute hūilitatē pfū-
 de: qz mī dñi uenit ad mēz fuit prior salutauit. Am-
 bro. sup luc. di. Ut quāto castior: xgo fit: tāto hūilior.
 Si qz qz salutaui: Rndet alb. sup. Diffus
 est: qz salutatioe p. sueta inue. test. Septio floruit: ful-
 sit virtute pietatē z mīe cū ei ad fūiedū se obtulit: vt scz
 nos doceat imbecilles visitare z infirmis defūire. Hic
 ambro. sup luc. Discite inqt scē mulieres sedulitatem
 quā pgnatibz debeat exhibē cognat. Et certe mulie-
 res debēt multū hoc opz pietatis exhibē vt fūiat: scz
 pgnatibz: qz maximū hnt thesaurz in vtero scz aiaz rō-
 nalē qz p. p. derat oibz corpibz mūdī: vt di. aug. z sic ca-
 uere ne ipa aia p. abortiue. Seruiuit aut btā xgo
 maria elisabeth in oibz laboribz p. uenientibz z necessa-
 rijs: vt etiā in officio canit ecclia. Maria tribz mensi-
 bus qz stetit laboribz elisabeth subdēdo: sequit. Cō-
 ferebat de angeloz vboz mysterio qz ptulit salutatio.
 Octauo virtute honestatis: nā xgo uerecunde festina-
 uit p. p. eay cito euadere posset publicū. Cū ambro.
 Discite virgines nō p. cursare p. alienas edes: nō demo-
 rari in plateis: nec aliqz p. miscere f. mones. qz maria
 in domo sera. festina in publico. Nec ille. Hinc etiam
 nō legit maria salutasse inibi zachariā aut alloqz euz qz
 p. tūc erat mutz: nō em deebat v. gineū pudorē nutibz
 circa eū occupari: f. m. alb. Deniqz quantū ad p. fectos
 sequit qz nono floruit xgo virtute charitatē marie. qz
 ex charitate maxima qz ad deū scilz feruebat: z exinde
 ad primū: mouebat xgo btāvt h. faceret: canēte eccle-
 sia. Decimo floruit virtute puritatē virginee p. p. quod
 elisabeth eā mēz dñi quā decuit eē purissimā noiauit
 z addidit. Perficient in te qz dicta sūt tibi a dño: scilz
 vt virgo pareres zc. Undecimo floruit virtute grātū
 actiōis z laudis diuine: qz deū collaudāz grās agēs
 ait. Magnificat aia me. do. zc. In qz qdē cātico agit
 deo grās de tribz. Prio de bñficio sibi facto: cū dicit
 Magnificat aia mea do. Et exul. spi. m. in deo sa. m.
 M. respe. hu. an. suerz. vsqz ibi. Fec mi. magz qz po. ē
 zc. Secdo de bñficio toti hūano gñi ipenso cū subdit.
 Et mīa ei? a p. ge. i. p. ge. timē. eū. Fec potē. zc. Tercio
 de bñficio specialr p. plo israelitico exhibito. ibi. Su-
 scepit isrl zc. In qz b. oibz docemur grās deo p. ei? bñfi-
 cijs in cōiz in spālī accepti reddē. Duodecimo floruit
 virtute scē p. seueratē. qz nō statim recessit ab illa: sed
 māsit qz tribz mēfibz: sic claret ex sacro euāgelio: vt do-
 ceat nos ad finalr p. seueratē in bono. qm qz p. seuera-
 uerit h. salu? erit. mat. xiiij. ca. Ut igit finē nro f. moni
 faciamus. Cōtēplatio deuota. Cōtēplare ex his p.
 missiōibz o aia deuota. Sanguine xpi tincta z lota:
 aspice oculis mētē z statue corā facie tua tria h. sequē-
 tia documētavalde deuota z p. sideratōes dulcisluas.
 Prio vide qz pie: qz dulciter: qz affectuosoz duote btā
 xgo mariavitat scēz elisabeth cognatā. Cogita qz
 cū angelo nūciatē xgo bñdicta p. cepissz: i mēte habuit
 qd angel? ei dixerat. Ecce (inquit) elisabeth cognata

tua: ipa p. cepit filiū in senectute sua: z h. mēsis sext? ē
 il. zc. Lepit g. spūscō plena cogitare: qz ille quē elisa-
 beth p. cepat p. cursor essz filij sui dñi iesu. Lepit spūscō
 scēz eā mouere vt iret ad visitatōē z scēficatōē p. suū fi-
 liū: p. ceptuz ipi? elisabeth. Aduerte qz humiliter licen-
 tiā petat a suo spōso ioseph: qz obtēta: celi regina egre-
 dit de ciuitate ad visitatōē: iter arripit versus hierlm:
 vbi deo grās agit adorās in tēplo. Inde ceptū iter cō-
 tinuat ad domū zacharie. Cogita o fidelis aia qz hū-
 milime incedit qz deuote: capite inclinato: oculis desi-
 xis versus terrā: orās z psallēs: religiosa veste induta
 z nudis vt credit pedibz pegrinabat: vt se p. formaret
 regule quā fili? ei? erat traditur? aplis dices. Neqz hū-
 tes calciamēta in pedibz vris. Quātū ei? cor iocun-
 daba cū dei filiū in vtero habēs gradit: nec tñ ex eius
 gestatōe grauabat credo qz p. gaudio nec fatigā sen-
 tiebat itineris lōgi: nec aspītatē horrebat petrose vie
 sz spūscōi virtute z p. solatiōe plena: festināter ibat et
 alacriter. Aia mea si tūc affuisses qd fecisses: utiqz
 cū lachrymis deuotiōis p. fusa: vestigia pedū ei? oscu-
 lata fuisses toto corde z itimis visceribz tuis eructas-
 ses. Bñdicta tu virgo oipotētis dei mī: z bñdict? fru-
 ct? tu? zc. Quid plura? Cū glōsa virgo ad domū
 zacharie. Elisabeth scē senex mulier qz sōniū
 in illa nocte p. cedēte videras: vtrū ne putabas: vtz ne
 sperabas z expectabas tibi ista die supuenire tales
 ac tātos hospites: vicz dei filiū xpm in vtero gestatū et
 ei? glōsissimā virginē matrē dñam āgeloz z hoīs. Si
 scires qz ecce xgo bñdicta cū dei filio portas domū
 tue igredit: p. certo accureres p. certo obuiāres z p. rā
 saluāres: genibz flexis eā mācipares z adorares: leta
 qz tātū hospitē suscipies. Sz nō ē famul? nō famula qz
 p. currat z tibi noua dicat: p. nūciās aduētū tāti regis z
 tāte regine. Ecce ego dicā tibi noua optima surge qz
 adest regina celi z dñs de? creator oim cū ea accurrez
 obuiās suscipe leta. Qz gaudiose p. currissem si tūc
 affuisses: vt aduētū. Dñe tibi scē senex p. nūciāsem.
 Ne felix z btā es elisabeth qz meruisti a tāt? hospiti-
 bus visitari. Itaqz itrauit domū mariāz salutauit eli-
 sabeth dicēte fortasse illd tob. v. Gaudiū tibi sp. sit se-
 nior cognata mea. Scēssima Elisabeth statim audi-
 uit ei? salutatiōem: spūscōi grā ex vobis marie in eā de-
 scēdēs vsqz ad ei? vterz: p. mouit infantē Joh. in vtero.
 glo. Vocē prior elisabeth audiuit: sz ioh. prior grām
 sensit. Cū statim Joh. in vtero sentiēs dñz oipotētē ad-
 esse in v. ginali vtero: exultauit z adorauit: z quē verbo
 deū eē testificari nō poterat: motu exultatiōis deū ad
 eē testat? ē. Mor igit elisabeth repleta ē spūscō: et
 genibz puoluta: bñdictā v. ginē mācipauit: amplexata
 est z osculata. Dulcissima illa oscula marie. Elisabeth
 sensisti ney nqz maiorē cordis iubilatiōez: maio-
 rē dulcorē: maiorē aīe delectatiōez qz hac vice? Credo
 em qz anhelit? bñdicte virginis p. ei? sacru os de inte-
 rioribz ei? qz deus habitabat p. grediens: ac pos eli-
 sabeth ingrediēs: totā ei? cordis medullā penetrabat
 z suauitate diuina replebat: adeo qz elisabeth se p. tinē
 nō potuit: sz voce magna exclamauit z p. p. etauit de p.
 senti occulto. i. de xpoz xgitate mris ei? z ait. Bñdi-
 cta tu in mulieribz: z bñdict? fruct? v. tris tui. Et vñ b.
 mibi vt veniat mī dñi mei ad me? Ecce em vt facta est
 vox salutatiōis tue in auribz meis: exultauit i gaudio
 infans in vtero meo. P. p. etauit etiā de p. terito di-
 cēs. Et btā qz credidisti. s. angelo. Subdidit p. p. etāz

Liber secundus

do de futuro: dices. *Q*uoniam perficient in te quae dicta sunt tibi a domino. *M*ensa ergo quanta fuit in corde prophetisse suauitatis consolatio: quanta dulcedis suauitas per praesentia marie et filii. *T*unc ergo maria deo plena: non elata per vanam gloriam: sed in humilitate firmata: deo attribuens omne bonum genibus flexis: et ut pie credo dulcissimis lachrymis irrigata: meter facie serena cepit gratias agere et laudes deo depromere. *M*agnificat an. m. do. *E*t exultauit spiritus meus. et ad finem usque pleuit. *T*andem mansit tibi tribus mensibus fueris elisabeth humiliter se incipiendo quotidie offerendo de angelorum et verborum mysterio quod tulit salutatio per ut canit ecclesia. necnon de eo quod homo concepit sine gremio filium portaret: et de christo domino quod per eum mundus redimeretur esset: et de his prophetias allegando. *T*andem licetia accepta: facta reuerentia atque benedictione relicta: reuerfa est ad propria cum humilima deuotione. *S*cdo quod documentum ex praemissis accipe o anima fidelis. scilicet documentum virtuosae operatio: imitatio: intueri oculo fidei deuotionis quantum quibusue virtutibus benedicta homo floruerit in hac uisitatio. *C*lide quod aspiratio praesentis non refugit: obedienciam propterea exhibuit: paupertatem mundi contemptum sectata est: modestiam seruauit. uide quante fortitudinis: quante honestatis: humilitatis pietatis fuerit. intueri in ea feruorem charitatis: nitorem puritatis: deuotionem diuinae laudis atque constantiam perseverantiois. *E*t in omnibus discere eam imitari. *S*tude ei conformari ut possis deo. id est filio eius concipere.

*T*ertium denique documentum ex praemissis omnibus accipe quantum. scilicet deuotione: quanta charitate bene uirgini debeas de seruire: ut ex eius gratia interuentio valeas et tu praecipue merito eius te perbere: ac diuina gratia abundare: et a cunctis malis liberari. *N*on enim dubium quoniam sic elisabeth per eam repleta est gratia: ac eius filius iohannes sanctificatus et mundatus ita tu ipsa intercedere poteris a peccato mundari libera ri ab omni malo. *U*t autem magis homines accedant ad deuotionem hominis: unum miraculum propter simplices auditores proponam quod hunc sermonem concludam. *M*iraculum. *R*efert an. li. miraculorum. c. xxxvii. quod quidam miles in ciuitate naruiensi erat qui habebat uxorem praegnantem: habebat et seruientem quadam ethiopo nigrum: et forte etiam in cortina imago fuit ethiopis propter quod etiam aspectu frequenter phantasmate generato in phantasia: genuit et peperit de viro suo legitimo ethiopi similem filium nigerrimum. sic legitur de omnibus quos pascebat iacob quod pariebant propter aspectum suum illis appositam coloris uel conformis oues. *Gen. xxx.* *U*n ex his maritus summa iracundia uxorem concepit et remouit eam a se filium eius. *Q*uoniam amici eam adultera reputabant: et putabant cum ethiopo illo famulo adulterasse. *I*sta sic confusus eiecit quidam die iuxta cum puero suo ad portum fluminis: et multum praesentibus uiris ac mulieribus clamauit ad beatam uirginem: quod non erat culpabilis in hoc facto: ut ostenderet inde miraculum euidentem: seruierat enim deuote bene uirginem: putat. *U*n cum sic flecter amaricata se praecipitavit: statim cecidit de portu quod aliter erat in flumine. *E*t ecce beatam uirginem affuit quod eam perueniens et sanos custodiuit: inuenti sunt in fluminis fundo extracti. *E*t ecce puer qui praetererat nigerrimus: meritis beatam uirginis inuenit est albus. *M*aritus uiso tanto miraculo genibus flexis veniam petiit per suam spiritum. *E*t illa peperit. *S*ed postea obtenta licentia a viro: castitatem tenuit ob amorem dei et beatam uirginem. *E*t in bona uita ducens: ad celestia regna beatam uirginem mediante peruenit. *E*cce igitur claret quod quod ad benedictam uirginem confugit et ei seruauit: non tamen a calumnia morte mala liberatus: sed ab infamia purgatus et meritis beate uirginis gratiam acquirit in

Pars. ii.

praesentem et gloriam in futuro. Amen.

Sequitur secunda pars libri secundi de beatam uirginem iocundatione christi incarnatoe atque in suo uirginali uero portatione letabunda.

Exultauit spiritus meus in deo

salutari meo. lu. l. *U*erba sunt gloriosissime hominis marie: quibus insinuat ineffabilem suam animae iocunditatem quam habuit in filii dei conceptione ac in eius uirginali habitatione et gestatione per hac sacra uisitatio. *S*i nimis diligenter aduertimus charissimam: si iterum corde consideramus. utique spiritum quod per hanc festiuitatem uisitatio benedictae hominis sicut ceteras eius festiuitates celeberrimas summa deuotione: summa cordis et animae exultatione excipiendo benedictam uirginem summa laude extollere eam in hoc eius gaudio congratulari debemus et tene mur. *Q*uod ostendo triplici ratione.

*P*rimo ratione obligatiois. *S*cdo ratione acquisitionis. *T*ertio ratione conformationis.

*P*rimo ratione obligatiois. quod sic dicit beatus gregorius in omelia. *Q*uanto crescit donatio: tanto etiam rationes crescit donorum. *S*ed per beatam uirginem tota tanta beneficia sunt nobis exhibita et tanta laudatur ineffabilia quod per totam uita nostram si etiam mille annis uiuerem et mille linguas haberem: sufficiens laudes gratiarum actiones reddere ei non possemus. *Q*uis enim sufficiat ei debitas reddere gratias: cum per eam a morte eterna liberati sumus: per eam sic nobilitati: sic dignificati sumus super omnes creaturas: ut deum fratrem habeamus: celestes reges effecti sumus: et omnia bona possideamus. *E*t ideo tanto frequenter in anno eius festa summa deuotione celebrare debemus: tanto honorificenter ei deservire tenemur. quanto maiori beneficio nos obligauit ad sui famulatum: ne ingrati uideamur et rei coram ea inueniamur. *H*ic ecclesia pluribus uicibus eius festa frequenter: ut in eius deuotione inardescat eius filius: et debitu ei honorem sepius persoluat. *P*ropterea dicit hieronymus. *S*i mille ora mihi forent: si tot lingue quod in celo stelle resonerent non tibi o domina debitas laudes persolvere ex eo sufficerem. *N*on enim sufficit lingua carnis tuas enarrare virtutes. *S*cdo ratione acquisitionis. quod ex hoc speciale gratiarum apostolus hominem acquirimus si eius festa deuote percolimus. *N*am in hac uisitatio elisabeth et iohannes speciale per eius hospitalitatem gratias acquirunt. *N*on ergo dubium quoniam nos acquirere possumus et obtinemus in nostro corde hospitem christum eius filium et sanctam matrem eius per spiritus gratia uisitatio: per in hodierno officio canimus. *I*nsuper quod in huius festi celebratione acquirere possumus spirituales indulgentias: quoniam ab Urbano papa cum eiusdem indulgentiis est hoc festum institutum sicut festum corporis christi. et a bonifacio papa confirmatum sicut de alijs extant priuilegia quod leguntur in matutinali officio. *T*ertio ratione conformationis. *D*ecet enim suum gaudere in gaudijs domini sui et conformari ei in uoluntate. *U*n decet et nos congratulari deo nostro domine nostre ac sanctis: adhortate apostolo. rho. xii. *G*audere cum gaudentibus. *Q*uod autem in hac uisitatio gaudium fiebat deorum sanctis angelis iustis quod omnibus. *N*am gaudebat pater deus: quod eius incarnatio agnoscebat et praesentebat ab hominibus uel elisabeth et iohanne. *S*cdo gaudebat angelus: quod iohannes in uero sanctificabat. *S*i enim gaudium est angelus super peccatore conuerso. lu. xv. multo magis super iustificato in uero prophetate iohanne per quem multi peccatores erant conuertendi. *T*ertio gaudebat elisabeth et iohannes in uero eius. *Q*uarto gaudebat beatam uirginem maria. *U*n et gaudium sum canticum cecinit di. *M*agnificat anima. m. do. xc. *D*ebemus igitur et nos gaudere in spiritu in deo salutari nostro. sic ipsa senobis in exemplum proposuit uerbis in praemissis di. *E*xultauit spiritus meus etc. *D*e hac itaque iocunditate benedictae uirginis loqui intendentes: tria mysteria declarabimus.

*P*rimum

Articulus

Primū dicitur mysteriū magnitudinis. **S**ecundū dicitur mysteriū habitudinis. **T**ertium dicitur mysteriū multitudinis.

Articulus. i. de magnitudine gaudij marie quod habuit in christi conceptōe gestatōe in utero. **U**bi tria requirunt. **C**a. i.

Primū mysteriū de gaudijs

Benedictio virginis declarādū dicitur quantitatē. **C**irca quod tria quærentur ex quibus clarescit quodvniū gaudiū beatæ virginis alio fuerit maius. **P**rimo quod. **U**trum gaudiū quod habuit beatæ virgo in filij conceptōe ac gestatōe fuerit maius omni gaudio quod habuit totius vite tempore. **A**d quod quæsitū quodāmodo luerit dicere nisi sunt probare quod beatæ virgo super omnia alia gaudia summū gaudiū habuerit in christi natiuitate pluribus rationibus. **P**rimo: quia tunc angelus dixit. **E**cce euangelizo vobis gaudiū magnū: quia natus est nobis hodie saluator. **L**uc. ii. **S**icut ergo natiuitas domini fuit alijs causa magni gaudij: ita et matris. **S**ecundo: quia tunc beatæ virgo habuit duplicatā delectatōem gaudiū. scilicet vidēdo christum utroque oculo vix intellectualiter sensualiter. **I**n conceptōe enim et vteri baiulatiōe nō viderat christum nisi oculo intellectuali: sed in natiuitate prius vidit utraque visio: sensualiter intellectuali. **U**bi sic in celo post resurrectōem corporis matris erit hominibus gaudiū quod antea: eo quod per tunc uterque oculus. scilicet corporalis et mentalis reficietur in visione delectabili humanitatis et diuinitatis christi: ita et in beatæ virginis tempore natiuitatis uterque reficietur oculus: ergo tunc maximū super omnia habuit gaudiū. **T**ertio: quia beatæ virgo prius habuit gaudiū solū de beatæ virginis conceptōe: sed in natiuitate habuit insuper quod virgo peperit virgo lactauit: et deus ac dulcissimū filiū amplexata est osculata est: fouit in gremio et nutriuit. **U**bi **E**sa. xxxv. **B**erminās germinabit sicut liliū: et exultabit letabunda ut laudās. ergo tunc maximū habuit gaudiū. **A**lij sunt qui arguunt et probare nituntur quod maximū gaudiū habuit super omnia virgo benedicta in christi resurrectōe. quia tunc ecclesia specialiter vixit canticis exultatōis: canēs illud psalmi. **N**ec dies quā fecit dominus: exultem et letemur in ea. **E**t tunc frequentat canere **A**lleluia magis quod in alio festo. ergo tunc omnibus et per dominus et beatæ virginis maius fuit gaudiū. **I**tem beatæ virgo per dilexit filiū quod totū mundū seipsum: ergo per gaudia fuit de bono filij sui quod de bono totius mundi. sed christus maximū bonū persecutus est in resurrectōe: et maximū tunc habuit gaudiū quā gaudebat cum corpore glorioso ante diuinitate. ergo et dominus nostra tunc magis debuit gaudere. **T**ertio sunt alij qui arguunt quod maximū gaudiū habuit beatæ virgo in filij ascensioe iter omnia vite sue gaudia. quia tunc filius habuit maximū gaudiū quā omnes cursus operis sui complēs: reuersus est in celum cum omnibus sanctis summa iocunditate in palatium celeste de exilio huius mundi. **U**bi psalmi. **A**scendit dominus in iubilo. ergo et matris et per tunc habuit gaudiū maximū. **I**tem quia tunc porta celorum et ianua apta est hominibus ruina angelica restaurata. **D**e nunc tunc maximū honor filiorum matris eribit: est quā caro de virgine assumpta super omnes angelos est exaltata ad dexteram dei patris. ergo tunc maximū habuit gaudiū benedicta virgo. **N**ec omnia et plura argumēta quod possent produci possunt alibi. magis super missus est. c. cxcv. et sequētib. **A**d quod nō itaque finem veritatem rēdet finem enim alber. ibidem. ca. cc. sub tali distinctio. quod vniū gaudiū beatæ virginis ad aliud possumus dupliciter comparare. **U**no modo scilicet quod posterius gaudiū includit in se prius. **E**t sic nulla est quod nec difficultas in hac re. quia sic ipsa gaudia posteriora ordinantur ad priora per additōem. **U**bi sic manifestū est quod duo sunt plura quod vniū: et tria quod duo: ita manifestū est quod gaudia subsequētia conceptōis gaudiū sunt plura: sic maiora. quia gaudiū natiuitatis includit in se gau-

I.

diū conceptōis. et gaudiū resurrectōis gaudiū ascensiois et sic sequēter. **A**lio modo ut fiat comparatio per separatōem: ita quod posterius gaudiū accipiat per se sine intellectu prioris. **E**t sic dico quod gaudiū beatæ virginis quod beatæ virgo habuit in conceptōe maius fuit omnibus gaudijs vite. **E**t probat **P**rimo aucte. **S**ecundo ratione. **T**ertio exemplari similitudine. **P**rimo in quā aucte. quia ipsa in suo cāntico gaudiosissimo pretestata est beatæ cum ait. **E**xultauit spūs. m. in deo salu. meo. et nullo libi alibi legitur id de se dixisse vel fide. ergo videtur quod tunc maximū super omnia gaudium habuerit. **S**ecundo probat ratione. quia gaudiū pater est eē magnū et maius ex dono. iob. iij. **Q**uasi effodiētes thesaurū gaudēte vehemēter cum inuenerint. ergo ex summo dono summū surgit gaudiū. **S**ed in conceptōe beatæ virgo accepit summū donū. **U**bi enim ei de prius suū filiū dedit. quod nō cum illo omnia donauit. ut dicit apostolus: ergo tunc summū gaudiū habuit. **E**t confirmat. quia tunc cum summo dono iocundit uertibili accepit causam meritū ad omnia alia dona necessario consequēda. **E**x hoc quippe prius dono. scilicet conceptōis et eius gaudij omnia alia dona sunt subsequēta. scilicet natiuitas: resurrectio: ascensio. ergo hoc est maius omnibus alijs: quā cā est p̄statio et effectus. ut dicit auctor. li. de causis. **A**liud exemplū de rege vel ep̄o qui causaliter per gaudet de dignitate ad quā eligi hodie de p̄ueto sequēti in futuro. **U**bi per quod gaudiū conceptōis simpliciter fuit summū quod omnia gaudia vite et vite quia fuit origo cā omniū aliorum gaudiorum: et omnia in se clausit causaliter necario subsequēda. **E**t per hoc per ratio ad argumēta quod probabat oppositū. **T**ertio ostendit et probat similitudine tali. **S**i enim aliquis habet et pignus per cētū marchas vel ducat obligatū alius daret ei nonaginta marchas vel ducatos ad pignoris solutōem: faciēs ipi pignoriati cautione quod tempore determinat daret alias decem marchas vel ducatos sibi: ita quod quilibet tempore duas: modo secunda datio per prius et per solutōem ad pignoris solutōem quod prius et tertia plus quod secunda vel ad quā vbi plene solutū est pignus: et tunc prius datio per alius stulit dupliciter. **T**unc quia maius dedit. tunc quia de alijs dādis secus fecit. **S**ilicet est in pposito: quā dñs dedit beatæ virgini suū filiū in utero ut matris fieret dei: cām dedit securitatē quod ipsa nasceret: et homines redimeret et eternā die resurgeret: in celumque ascēderet: et homines sanctos illic collocaret. ergo sequitur quod maximū gaudiū in vita tota beatæ virginis fuit gaudiū conceptōis. **N**ec alber. vbi. s.

Questio secunda.

Cap. ij.

Secunda quod circa quantitatē eius gaudij occurrit talis. **U**trum gaudiū conceptōis fuerit maius nō solū gaudijs vite: sed etiā gaudio assumptōis benedictæ virginis vel ecouerso. **A**rguē potes quod gaudiū assumptōis fuerit maius et omnibus maximū gaudijs in vita habitū. quia illud assumptōe habuit perfecte gaudiū fructiōis diuine benedictæ virginis: aut aut nō. **E**t illud est maximū. ergo et cetera. **I**tem gaudiū assumptōis nullā patitur secū tristitia: sed omnia alia gaudia per pmissa mixta fuerit tristitia aliquā. **N**ā in natiuitate et in virgo gaudebat: quia deus genuerat tū habuit omni in tristitia passiois per christi fletū et vagitū: ut canit ecclesia. **S**ilicet in resurrectōe et ascē. aliqūle tristitia admixta ei gaudio habuit. quia quicquid subtraheret filij sui p̄ntia. ergo gaudiū assumptōis fuit maius omnibus illis. **I**tem quod hoc sit maius: ante beatū vel eē m̄ez dei. **E**t hoc dico sepādo alter ab altero stat quod maius eē beatū: quā beatū pertinet ad donū et gaudiū prius: quod eē m̄ez dei sine beatitudine prius: quod pertinet ad statū vite. ergo beatæ virgo maius accepit donū et gaudiū in assumptōe. tūque statū prius quod in conceptōe vel natiuitate vbi habuit gaudiū per statū vite. **S**ed. **Q**uo dato dat reliquū et nō ouertit: maius est illo. sed dato quod sit matris dei: dat

Liber secundus

bitudo fruitōis saltē causaliter: qz qd ē mai^r maio^r re: ē mai^r minore. ij. topic. s. mai^r ē eē mrem dei: qz di^rgni^r: g^r b^r mai^r oib^r gaudiū. Ad qōnē rñdet s. al^r b. vbi sup. qz gaudiū Dñe in pceptōe gaudiū ei^r i assūptōe se hñt excedētiā excessā: qz gaudiū pceptōis mai^r fuit causaliter. Gaudiū vō assūptōis mai^r fuit actualiter. Nā in pceptōe maio^r fuit diuine bonitāt ostēsiō: maio^r isidōni collatio. maio^r dilectōis exhibitio. Et h^r oia causaliter. In assūptōe vō maio^r fuit doni collatio: maio^r affect^r exaltatio^r deificatio: maio^r cñ di^rlecto pñctio. Et h^r actuali. Et p^r h^r ptz rñsiō ad obie^rcta: qz arguit qz mai^r fuerit gaudiū assūptōis actuali qd vērē. Attñ causal^r mai^r gaudiū pceptōis: qm ipa diuina pceptio fuit cā assūptōis d^r q securauit certā reddidit btām virginē. Et posita illa cā. i. diuina pceptio: ponebat iste effect^r. i. assūptio^r glificatio suo tpe pferēda. Et sic claret rñsiō ad questionem. Nec al^r ber. vbi. s. videlicet ca. ccj.

Questio tertia.

Cap. iij.

Ertia qd occurrit. Utz in hac pceptōe z fi^rlij dei portatōe in vtero: mai^r gaudiū habuerit de xgitate qz de pceptōe vel mñitate. Et pōt argui qz in xgitate pl^r gaudebat: qz h^r ē donū excellētissimū: p quā hō fit soror angeloz vt dīc hīero. Et p xgitate debet in celesti regno aureola: nō aut p cōceptiōe vel mñitate. g^r de xgitate mai^r gaudiū habuit.

Sz ad qōnē breuiter rñdet sic accipit ab alexandro de alesz alber. mag. qz indicibīl^r mai^r gaudiū habuit bñdicta xgo de pceptōe z mñitate qz de xgitate. Et h^r oñdit. Prio rōne dignitāt. qz maio^r dignitātes obtinuit p^r h^r qz ē mñ: qz p^r h^r qz ē xgo: qm p^r h^r qz ē mñ h^r qz sit mñ dei regina celi dñā mñdi: z oīz āgeloz ac hoīz impatrit. Miniz ei^r gaudiū nō terminabat ad solum pceptū vel mñitate: vt in b^r solo gauderet qz ē mñ v^rl qz pceptū h^r em cōe ē oīz matrū: s. referēbat ad id cui^r est mñ: z quē pcepit: qz deū creatorē oīm p p^r qd sūmū in b^r gaudiū habuit. Scdo oñdit rōne charitatis. qz ipa diligebat filiū suū vt pote deū sup seipam. g^r mag^r gaudebat de filioz in filio qz de seipavel in seipa. Sz xgitas pñet ad seipaz: mñitas vel pceptio ad filiū quē pcepit z cui^r mñ ē. g^r mag^r gaudebat de mñitate qz de xgitate. Tertio rōne utilitāt. qz ei^r pceptio fuit vtilior qz xgitas: qm ad oīz hoīz salutē redēptōez ac angeloz repatōez spectabat vt dei mñ fieret. Non sic aut xgitas: nisi ex psequēti. qz ad h^r qz sit aliq mñ dei p^r qrebat xgitas z includit xgitas in dei mñitate: qm pcepit z pepit xgo: nō aut ecōuerso. qz multe sunt xgines qz nō sūt matres dei: g^r mai^r gaudiū habuit de mñitate qz de xgitate. In illō aut in pñi rñdet qz qm xgitas absolutez septe maio^r sit qz mñitas v^rl fecūditas: qz xgitati p p^r pñetia debet fruct^r ceteris musz aureola: nō aut fecūditati vel mñitati fm se: z vt cōiter ē i hoīb^r qz nō pñt eē mñes nisi amittāt xginitatē. Tñ relatiue. s. referēdo mñitatē ad eū cui^r ē mñ qz dei. z ad modū miraculosū qz facta ē mñ dei: qz spūf scī vtutez xgitat^r glia pmanēte: sic claz ē qz mai^r ē eē mñez qz xginē. Et glia talis mñitat^r ac gaudiū ei^r excedit oēz aureolā ac gaudiū z gliaz xgitat^r. Ex qb^r oībus ppēde o deuota aīa quātū fuerit gaudiū in corde xgis: vt merito diceret. Exultauit spūs. Sz i q. Uti qz nō in mñdanis vanitatib^r: nō in caduc^r z trāsitorijf reb^r: nō in auro vel argēto in q auari exultāt. sz in deo in q solōa ē leticia: de diuitie: veri honores: z xba bo

Pars. ij.

na. In deo inquā saluari meo. h^r ē in xpo saluatore q est Iesus bñdict^r. Et nos g^r charissimi exultem^r non in reb^r pessimis z vanis: sz exēplo marie: i deo nro saluatore dulci ie su: in ipoviuam^r: in ipo iocūdemur: i ipso oēs nri cogitat^r z affect^r dulcis pascant. Quāta dulcedo cordis. Quāta dlectatio aīe ē: exultare in dulci Iesu p certo ille sol^r nouit q gustauit z vidit: qm suauis ē dñs: qm teste bern. Sol^r expt^r nouit credere qd sit ihm diligē: z in iesu gaudē. Nō nouerūt b carnales hoies: nō mñdū diligētes: nō auari: gulosi: vel supbi: viciosi qz. qz nō inuenit in terra suauit viuentiū sic dīc Job. c. xviij. Si nouissent. Si dgustassent: pfecto ab oī maliciā z pcupiscētia desisteret: qm teste btō greg. Gustato spū desipit oīs caro. Sed iō tu pctor homīcio toto affectu inheres carnī z mūdo: qz putas ibi magnas tibi eē delectatiōes: cñ tñ pena ē sano cordi oē delectabile carnī vel mūdo. Sed excusare o aīa parūper de puluere: expgiscere de somnociōz: z cōprobabis: qm sic dīc greg. vēr ē q maio^r ē delectatio mēf in xpo qz vētris. Audi z btñ bern. dīc cētē. Absit inqt qz h^r in spū maio^res delectatiōes non habeam^r qz in qlibet corpis feditate. Lerte bñdicta xgo maria hos spūales decorez has delectatiōes suauissimas senserat in xpo Iesu amorosissimo: z idcirco sūmo iubilo cordis pascebat spūs ei^r. Pp ptea eructabat plena iocūditate: z dicebat. Exultauit spī. m. in deo salu. meo. Felix Maria p illā tuā exultationem te dñā depcor vt mibi pctori des exultari in deo saluari meo. in Iesu bñdicto: in filio tuo: in fructu vētris tui dulcissimo. Amen.

Articulus. ij. de affectu deuotōis quē qlibet fidelis debet habere ad gaudia Marie. Cap. i.

Secūdu mysteriū dicitur

Sdeuote habitudis. Vbi declarabim^r qli affectu z deuotōe d^r se hñvnuqz fideles ad gaudia bñdictē xgis Marie. Sūt qppe gaudia ei^r nimis affectuosa deuot^r cordib^r: z sedule recogitata deuotōez i flāmāt: charitatē gignūt: ac vbtate grē spirital^r dulcisime pascūt aim. Circa hoc autes tria sūt pñderāda. Primo q sūt gaudia btē virginis sepius recolēda. Scdo qliter ista gaudia btē xgis sint recogitāda. Terto que bona pueniant hoibus per gaudia virginis sic recordata.

Ad primū q sūt ista gaudia btissime xgis sepius recolēda. Rñdeo: qz h^r sūt plura z varia fm q deuoto rñ varietas sueqz deuotōis affect^r in vnoqz expōcit: tñ magis principalia xgis gaudia sūt septe q cōius a deuot^r affectōe sedula meditant^r z colunt. Primū ē gaudiū qd habuit in angelica ānūciatōe filij dei cōceptōe. Scdm ē gaudiū qd habuit i visitatōe: z ei^r dē filij dei i vtero portatōe. Tertū in xpi natiuitate. Quartū in magoz adoratōe diuinitāt sui filij manifestatōe. tñ p angelos. tñ p stelle appitiōe. Qui tñ in resurrectōe. Sextū in ascēsiōe filij ad dextrā pñs sessione. Septimū in sui assūptōe in celū. De qb^r oibus gaudijs q multiplici sit mñoc^r iocūdata suo loco patebit. Sūt alia ei^r gaudia: puta gaudiū qd habuit in filij inuentione in templo: in purificatōe in miraculoz xpi opatiōe: in spūf scī missionē: z de filiabus. Sed pmissa septe cōmuniū a deuotis tāq pñcipaliora solēt frequētari z cert^r obsequijs deuotōis honorari. sz ista alia a plerisqz solēt deuot^r meditari. Unde

ri. Un in b relinquitur qd sua deuotio exposcit fa-
ciendū. Premissa ad ppter simpliciore volui enume-
rare.

Secundo considerandum est b qliter ista gaudia xgi-
nis sint recogitata. Pro q Notandum q qcuq
vult duoti ista bndictexgis gaudia recogitare ac spe-
cialē grām apud xginē p b acqre pcpue qtuor mōis
dz se i ista gaudioz recogitatōe exercē. Primo attēte
meditādo: qm cordis euagatio si admittat ipedit de-
uotōez: vt māifesta docet expiētia. Idcirco dic scūs
tho. ij. q. lxxxiij. q qvult vt iofonevl cogitatōe diuina
mēs ei? reficiebat dulcore deuotōis: dz hre attētoez. z
bona. ponit exēplū li. de informatōe nouitioz dicens
q sic arbor q dimittit in latū ramos extēdē nō crescit
in altū: s; rami sunt pscindēdi vt in altū arbor exurgat
Ita euagatio mētis p latū mūdū ei? negocia ipedit
ne exurgat anim? ad supna. Hinc ps. dic. In medita-
tiōe mea. s. attēta exardescit ignisvz deuotōis. Se-
cūdo dz se hō in hac recogitatōe exercē grās deo agē
do: dz em mēs deuota grās agē p bñficijs p btām vir-
ginē ipēsis ipsi deo: vt sic de? puocet ad maiora donā
da: sic docet btūs ber. z greg. Qui vult inqt eē dign?
dādis gtes agat de dat. Et b maxime placet b. xgi-
ni. vt hō de ipa xgie mariaz p se grās agat deo in bñ-
ficijs p eā acceptis: z gaudijs ipsi. s. marie ac nob cu-
mulatis. pptereaz ipa grās egit d. Magnificat aia
mea do. vt exēplū nobis daret grās agēdi deo de bñ-
ficijs qbus eāz totū genus hūanū letificauit. Ter-
tio debemus gaudia xginis recogitare intime ogra-
tulādo. Debemus qppe cōgratulari bndictexgini in
eius gaudijs. vñ ecclia canit in eius psona inuitando
ad id z dicit. Cōgratulāmini mibi q diligitis dñm: qz
cū essem paruula placui altissimoz de meis visceribus
genui deūz hōiem. Profecto maxime debem? btē vir-
ginē cōgaudere. qz oia ei? gaudia ad nram ptnet mari-
māvilitatē. Et hac nimiz congratulatiōe cordis nri
trāsformamur in corz amorē bndictexgis: z mira de-
uotōe suauitat? infundemur vt sentiamus q ipa i his
gaudijs sentiebat: vt claret expimēto. Un hugo d ar-
ra spōse dicit. Scio aia mea qz amor est vita tua: z ipa
savi amoris in ei? quē diligis silitudinē trāsformaris.
Hec ille. Quarto debem? recogitare gaudia xgis
certa ofone obsequēdoz honorādo: vt saltē vnū Ave
maria ad minus dicamus ad singula eius gaudia: aut
aliquā deuotā ofonē: collaudatōez: aut bndictionem.
Un sap. vi. Cogitare de illa sensus est osummat? z q
vigilauerit. s. in ofone p pē illā cito erit securus. Hec
ibi. Itē ecclia. xxxix. Cōfitemi illi in voce labioz vroz
z c. Hinc beda dic. Exorāda est clemētia saluator? iu-
giter vt btē mris eius memoriā congruis officijs nos
digne faciat venerari. Hoc etiam ecclia petit in ofone
ad primā xginis bndicte di. De? q aulā xginalē i qua
habitares eligere dignat? es: da qsumus vt sua nos in-
terces. mu. iocūdos facias sue itereē omeoratōi. Qui
itaqz pmissis mōis gaudia b. xgis recolit pfecto gre
ei? solatōe n carebit: nisi aliūde assit ipedimētū. C. iij
Ertio i b articulo vidēdum restat q bona pue-
niāt hoib? p ipa gaudia xgis sic meditataz re-
cordata. Tūc aduertēdū q sic ex mult? reuela-
tiōib? z miraculis colligē possum? plurima bona acq-
rūt z acqre pnt deuoti p istoz gaudioz recordatōez: si
cut z a pler? acqfita meriti b. xgis cōpiunt. Primū
bonū ē gre spālis ipetratio. Nā sic attestati sūt sancti

fres socijvz scī bern. de senis ordīs minoz: dñ ipe vñ
bernar. viueret ozetenus dicebat q oēm grām quam
hret vel habuissz: p deuotā recordatōez gaudioz bea-
texginis p qb? singulis diebus solit? erat porare: co-
ronā xginis acqfuissetz obtinuissz. Scdm bonū qd
puenit est deuotōis inflāmatio: vt certa docet expiē-
tiāz iā sup tactū ē. Referebat mibi qdā frater ordīs
minoz laudabilis vtiqz vite: q ipe singulis dieb? cer-
to nūero diceret. Ave maria: recordādo xgis gaudia
z q qncūqz b faceret mirabilr inflāmaret: z ineffabi-
li dulcore deuotōis igniret. Tertiū bonū est in mor-
te ptectioz letificatio. Cōgruū em z dignū est vt q i p-
senti gaudia nūciat xgini: in tpe angustie mortis z in
futuro letificet: effectus pnceps gaudioz ei? vt dicit
btūs anf. li. miraculoz. c. xxiij. ad id referēdo tale mira-
culū q qdā clericus deuotus marie qtidie p dolozem
qngz vulnez xpi sic mariā p solabat dicēs. Gaude dei
genitrix xgo imaculata. Gaude q ab angelo gaudijs
suscepisti. gaude q genuisti eterni luminis claritatē.
gaude mī. gaude scā dei genitrix xgo: tu sola mater
innupta: te laudat factura genitrix lucis sis p nobis
qsumus ppetua interuentrix ad dñm iesum xp̄s. Et h
antiphona frequētat in scholis. Cūqz lāguore corre-
ptus ad extremū venissz: cepit nimio pauore turbari z
anxiari. Cui appuit scā maria virgo: dixitqz ei. Cur
tāto timore trepidas q toties mibi gaudiū nūciasti:
ne pauas qm nil malī patieris: sed gaudioz meoz q
sepius pcebebas pnceps eris. Audiens h ille putā-
uit se sanitati restitutū. Et dñ se cū leticia erigere vel-
let: aia eius egressa ē e corpe: z in celestia gaudia eno-
lauit. Ergo pēsandū est quāta deuotōe debeat reue-
reri btāvirgo q sibi fūietib? nō desinit auxiliari. Hec
anf. Quartū bonū petitionū exauditio. Nō em du-
biū qn btāvirgo p suis deuotis intercedat apd filiū
cui nō est fas negare qcqd petierit. Un ber. li. de lau-
devirginis. Data ē tibi ptās o maria in celoz in terra
vt qcqd volueris valeas impetrare. Hinc cois opio-
fert in regno hūgarie eē q qsqz ad memoriā gaudio-
rū b. virgis z pcpue ei? gaudiū qd habuit in oceptōez
portatōe in festo annūcia tōis eius devirgis aut reliqs
festiuitatibus eius mille Ave Maria cōpleuerit qc-
quid petierit impetrabit. sed hoc vey esse putes nō ne-
cessario. z cū hoc obseruatis cōditionibus q requirun-
tur ad hoc q oratio exaudiat vt. s. petatur id qd est ad
salutē. z hoc p se piez humiliter ac pseuerāter z fidelr
Ad pmissa confirmanda facit etiā miraculū qd ar. iij.
huius ptis subscribet. Hoc solū ad psens admoneo:
hoc exhortor vt oēs ad btām virginē eius gaudioz
recordationem habeamus deuotionē: omnes ad eam
fugiamus: z ei pio affectu deseruire studeamus p cer-
to scientes: qz ipa mī mie: ipa mater gratie: ipa mater
pietatis adest. z psto est auxiliū impendere omnib?
inuocantibus eaz in veritate. Hoc est qd deuotissim?
ber. di. Sileat inqt mīaz tuā o felicissima dñā qcuqz i
suis necitatib? te memit inuocatā auxiliū sibi defuisse.
Articulus. iij. de multiplici gaudio beate virginis in
visitatione Elisabeth.

Tertiū mysteriū principale
declarādū de gaudijs b. xgis dz multitudis.
Nā in hac visitatōe sacratissima habuit prio btissima
gaudia multiplicia. ex qb? z si aliq su pi? cū ageret de
gaudijs ocep. sue tacta sint. b tñ ponunt ipa eius gau-

dia aliter q̄ ibi distincta: ea sola q̄ magis pprie huic materie agnoscuntur et ad ei⁹ visitatōez ptinere noscuntur. Notādū autē qd ad numez. xij. stellaz i corona btē xgis describunt b. xij. ei⁹ gaudia q̄ habuit i hac sacra visitatōe: et q̄b⁹ ipa glōsa extitit. Quaz p̄ia q̄ttuor accipiunt ex pte filij quē in vtero baiulabat. Alia q̄ttuor ex pte sui. i. xgis quā ad visitādū accedebat. De nīqz residua q̄ttuor ex pte eoz q̄s visitabat. et sic ordinat in trib⁹ q̄ternarijs. Primum gaudiū btē xgis est gaudiū diuine inhabitatōis. multū em̄ gaudebat qd de⁹ in ei⁹ aīaz vtero habitabat. Quis em̄ nō gaudeat cū deū inhabitatē habeat. qm̄ vt dīc amb. sup lu. Qui xpm̄ interno suscipit hospitio: maximis pascit exuberantiā suauitatis et gaudiorū delectationib⁹. Si dicas. De⁹ habitat in oib⁹. qd g magnū ē in xgie habitasse. Rñr fm̄ doc. sup. s. di. xxxvij. et sup. iij. qd de⁹ vniuersa literz p naturā ē in oib⁹ reb⁹ etiā in pctōib⁹ hoib⁹: nī si em̄ de⁹ pseruaret oīa in nihīlū redigerent. vt dīc gre go. in moral. Speciali⁹ autē p grām i aīa fideliz sc̄a f̄z p̄l⁹ et mīn⁹ de⁹ dī habitare p capacitāte grē. S3 in maria singularissime. qz nō solū p grām: s3 insup etiā corpus assumēdo. Circa hāc inhabitatōez cor marie cōsiderabat tria q̄ maxime eā gaudere faciebāt. Prīo qdē p̄fabat qd illū q̄ maior ē celo ptinebat in vtero et aīo. Quis est maior celo: p̄fecto ille de q̄ salomō ait ij. reg. viij. Celūz celi celoz te de⁹ cape nō p̄nt. Et qz tā magnū deū in se ptinebat: idcirco ipa celo p̄pat p p̄s. dicētē. Dñs i celo. i. i maria paui sedē suā. i. hūanitātē i q̄ q̄uit. Ipā eqdē b. xgo nō imerito celūz dī: qz celū noīat a celādo: qm̄ ibi a nobis ē celata diuinitas glīaz btitudo: sic in vtero b. xgis nouē mētib⁹ occulta ta celata est diuinitas xpi q̄ oēs sc̄i et btī p̄frunt in celo. Subdīf qd in aucte p̄missa. et regnū ipi⁹ oib⁹ dñā bīt. Regnū diuinitas ē btā xgo q̄ sup oēs dñū accēpit: et in q̄ sol⁹ de⁹ reguit. Sc̄do d hāc habitatōe gaudebat xgo. qz ei⁹ cor cōsiderabat et itime p̄fabat qd de⁹ in suo vtero manēs eadē q̄ in celesti glīa faciebat v3 qd fili⁹ dei a deo p̄rez sp̄s sc̄t̄s a p̄re filz filio pducebat. qm̄ sic solvibicūqz sit nō desistit suū lumē gignere: radīū diffundere. ita de⁹ nec in vtero xgis destitit filium quē ab eterno genuit gignere sp̄m̄ sc̄t̄m̄ spirare. Tertio de b gaudebat. qz cogitabat p̄fabat qd iste ē de⁹ in suo vtero manēs p quē tot⁹ mūd⁹ creat⁹ et pseruaret et p quē etiā oēs angeli glīficarent ac gauderēt ei⁹ es sentia intuedo. sic de b sup patuit li. s. pte. vij. ar. ij. ca. ij. Sc̄dm̄ gaudiū habuit b. xgo. v3 gaudium suauissimē portatōis: qz sentiebat se nō grauari in eo qd corpus xpi portaret. s3 potius mira sp̄s sc̄t̄i dulcedine recreari. Hoc ē qd dīc bern. qd btā xgo sic fuit sine corruptione fecūda ita sine oī guamie gūida: et sine dolore puerpa. In hui⁹ signū euāgelista de ea notātē dīc. qd abiit in mōtana cū festinatōe. qz nescit tarda molimīna sp̄s sc̄t̄i grā: vt ait ambro. sup h̄ xba luce p̄dicta.

S3 q̄rit quō b. maria mox post p̄ceptū fuerit ausa se stināter ambulare in mōtana via tā loga: cū ptūc picu lū magnū sit aborsus: qm̄. s. mulier nouit p̄cepit. Rñr det alber. sup p̄sens euāgelistū: qd sciuit fructū p̄ceptuz diuina nō hūana virtute firmatū. Illis em̄ q̄ hūanitus p̄cipiūt: duo tpa mouēdi iter dicunt a medic. Prīo sc̄z post p̄ceptōez statū: qz tūc cōcept⁹ mollis ē et facill mobilis et a m̄re solubilis. Sc̄do post q̄ntū mēsez vel sextū qm̄ gūitate sua p̄cepit se abripit: s3 maria diuinitus cōcepit. ḡrē. Tertio habuit gaudiū diuine visio

nis fruitiue: q̄ mira suauitas et diuine p̄rie delectatio ac fructio cōtinue in eius aīa crescebat et augebat pro hac dei inhabitatōe. Cumulati⁹ em̄ indiciblr mag⁹ qd an accipiebat sentimēta diuinaz imissionū et diuine p̄latōis ac familiaritatē sepissime q̄s visiois ipi⁹ dei. S3 q̄rit an aliqui ipa rapta fuerit ad visionē dei facialem et clarā: vt vidēt btī in p̄ia. Rñdet linconien. li. iij. angelice hierar. c. vi. qd sic. Nec in q̄t hesitādū extimo qm̄ ei btissime cōtigerit in hac vita pluries manifestaz nō p enigmata seu figuras diuine essentie visio. Nec ille. Et b excellētissime sup oēs viatorz reuelatōes et sepi⁹ potissime p hac dei inhabitatōe in ei⁹ vtero et aīa credēdū ē. Rñ. qz moysi cōcessum ē videre diuinā eēntiā. atqz etiā paulo rapto in tertū celū fm̄ aug. g a fortiori multo excellēt⁹ marie. qz vt ait dam. ipa a nullo illustrū vincit. Etū obijcīt. Nō videbit me hō et viuet: vt dīc dñs exo. xxxij. Rñdet linconien. vbi. s. In momēto hui⁹ visiois q̄ videt nō viuet hō. qz nō p̄grauat⁹ mole carnis: nec p̄pedit⁹ ab actu sūme potētie hūane nature. qd importat in se b nomē hō cōiter dictū: s3 magis viuit sup hoīez. Nec ille. Nā tūc opz fundit⁹ mori et abstrahi a sensib⁹ hūanis. fm̄ greg. Quartū gaudiū habuit splēdide illustratōis. qz mīz lumē diuinuz sentiebat irradiare splēdescere. Prīo qdē in aīa sua illustrabat ad sciēdū secreta etiā diuinaz oēs artes et scias mūdī atqz p̄phetandi futura. Qm̄ p̄phetauit di. Ecce em̄ ex b btāz medicēt oēs gñatōes. Sc̄do etiā in corpe. qz mira radiositate diuinā p̄ntiā declarante ei⁹ facies illustrata fulgebat. Si em̄ moyses ex diuino cōsortio familiaritate tāta claritate resplendebat vt nō possent in eius vultū intēdere filij isrl p̄p̄ claritatē vultus eius: vñ cornutavidebat ei⁹ facies: et p̄pter eavelamē ponebat sup faciē eius cū ad filios isrl egredere. vt dīc scriptura. quāto magis ex diuinitas p̄ntia in vtero xgis refulgebat ei⁹ facies: et pie credo qd adeo radiabat qd in eā aspicere nō possent hoīez p̄p̄ claritatē vult⁹ ei⁹: filio eius in vtero manēte. Hoc etiā ber. dicere vidēt. qz p̄pter ipam radiositatē faciei eius Joseph sp̄s eius respicere nō audebat in eius facie. Qm̄ glo. sup illud mat. s. Accepit Joseph cōiugē suāz nō cōḡscebat eā donec pepit di. sic. Joseph marīa facie ad faciē videre nō poterat quā sp̄s sc̄t̄s a cōceptiōe plen⁹ iplenerat: et iō nō agnoscebat faciē eius quā desp̄sauerat donec eius vterus euacuaret. Nec glo. Gaudebat igīr vīrgo dñ se tā mirolumine diuino tā in aīa qd in corpe circūfundi sentiebat miro dulcore sp̄s sc̄t̄i sup infuso. Nec p̄dicta q̄ttuor gaudia habuit vīrgo qd accipiunt ex pte filij sui. Quintū in ordine gaudiū habuit. v3 gaudiū xgitatis. Gaudebat qdem et miro mō letabat. qz cernebat i se ipletū illd esa. vati ciniū. c. vij. Ecce vīrgo cōcipiet et pariet filiū et vocabit⁹ zē. Sextū gaudiū sc̄ritatē. qz v3 sic sc̄tificabat ex filij dei inhabitatōe vt totalr ad diuina dedicaret. Nā vt dīc petr⁹ aureol. in suo op̄e. li. iij. btā xgo qm̄ filium dei p̄cepit fuit sic sc̄tificat vt oīno romes i ea extigueret et i bono essz p̄firmat vt nūq̄ possz peccat. Qm̄ aut filij dei in vtero nouē mētib⁹ habitaret: ista sc̄tificatio fuit aucta itātū qd sol diuis ipa xgo essz dīcata adeo qd etiā licit⁹ visib⁹ m̄rimonialib⁹ eā aptare essz ipossibile qz tūc nō solū mēs s3 etiā corpe luce diuinitatē resplēduit. Nec ille. Merito igīr de ea p̄s. ait. Sc̄tificauit tabernaculū suū altissim⁹. Tripl⁹ aut de hac sc̄tificatōe btā xgo gaudebat. Prīo qz noscebat se grē plenitudine esse

re psumatā z donis spūscī repletā excellētiori mō su per oēm purā creaturā. iuxta illd angeli dictū. Spūs scūs supueniet in te. i. sup q̄ ad aliā creaturā ueniet i te. Scdo gaudebat qz in bonoz in grā pfirmatā se eē sciebat. vt dī. rich. de s. vicē. in expōne. Ecce xgo con. li. iij. z ber. in eplā ad lugduñ. Mō em̄ habuit potētā peccādī post istā scificatōez scdam. s. cū filiū cōcepit vt dicūt bona. z rich. d. mediavilla sup. iij. di. iij. z tho. p. iij. q. xxv. z alex. d. ales. iij. p. q. lxxxviiij. Tercio gau debat de hac scititate. qz de pseuerātia z finali stabili tate certificata erat diuina inspiratōe vel reuelatōe: aut alio mō pgruēti. Si em̄ apli fuerūt certificati de pmiatōe spūscī in eis inefnū. Job. xiiij. z paul⁹ de in sepatōe a charitate xpī. rbo. viij. multo magis maria qz vt dīc ber. Priuilegia grāz alijs pcessa: de maria negari nō debet s; cōcedi. Septimū principale gau diū habuit mīnitat: qd ex pssit elisabeth cū eā matrē dñi uocauit dī. Cū mibi b vt ueniat mī dñi mei ad me q̄ nīhil mai⁹ dici p̄t ad vgis bonorē. Quātū b gau diū erat i corde vgis cū aduertebat q̄ ipa esset deo su per oēs acceptissimaz dilectissima adeo q̄ ipa sola es set electa q̄ fieret mī illi⁹ filij cui⁹ de⁹ p̄ ē. Mirabile qvni puelle tātū dignitatis priuilegiū ē pcessus. Cū berū. (vt allegat in li. q̄ dī speculū marie) dīc. Ista est vere viginalis glia singularis z excellēs p̄rogatiua ma rie q̄ filiū vnicū eū dēqz cū deo p̄e meruit h̄e cōem. Hec ille. Octauū gaudiū priuilegiatē dignitatis: qm̄ de eā multis excellētissimis priuilegijs ac digni tatib⁹ sublimauit vt mun⁹ grēz glie p̄e oib⁹ creaturis puris obtineret. Cū p̄sa quātū gaudebat cor vgi neū. Pri⁹ qdē de priuilegio excellētissime p̄ritatis q̄ tātū p̄fulgebat q̄ maior sub deo puritas sua purita te intelligi neqbat. vt dīc an⁹. li. de p̄ceptu viginali.

Scdo gaudebat de priuilegio diuine familiaritatis qz sup oēm creaturā deo familiarissima fuit. nunq̄ em̄ creature p̄cessum est nec p̄cedet talis diuina familia ritas q̄ ei est p̄cessa. v; q̄ deū nouē mēib⁹ in vtero por tauit: deū vberē de celo pleno lactauit quē de pprio z puro sanguine p̄cepit: deū in amplexib⁹ z osculis fa miliarissime tractauit: z dulcī educauit puez: deū q̄ dē subditū habuit vt dīc Lu. ij. Cū augu. vt allegat in li. q̄ dī speculū marie dīc. Hec mīz o maria si tibi con gaudere digne de regnās in celis quē puulū ex te na tū hoīem totiēs osculata es in terris. Tercio pensa quātū gaudebat de priuilegio ineffabilis dignitatis scz q̄ esset genitrix z mī oīpotentis dei: regina celi: do mina angeloz z hoīm ac toti⁹ mūdi: sup oēs creaturas grā: meritis: z glia exaltata. z sic d alijs ei⁹ priuilegijs de q̄b⁹ alibi lati⁹ ageť. Hec q̄tuor ei⁹ gaudia accipiū tur ex p̄te vrgis. Nonū gaudiū spūalis influētie. qz tāta grāuidebat se abūndare q̄ ei⁹ gratia redūndabat z influebat copiose etiā ad eos q̄svisitabat. i. ad Jobā nēz elisabeth: cūz ipsi ad ei⁹ vocē salutatōis repleti sē spūscō: vt p; lu. ij. c. Scī qdē maxime de grā dei gau dēt. qz grā ē excellētissimū donū dei: vt dīc aug. Quā tū g maria gaudebat cū tāvberē grām dei in se sentie bat vt etiā in alios redūndaret. Et certe fm̄ hier. p ei⁹ grāz largo spūscī ymbre p̄fusa ē oīs creatura. Hoc est qd p̄s. p̄phetauit dī. Diffusa est grā in labijs tuis p̄pterea bñdixit te de⁹ in eternū. Decimū gaudiū mi rabilis efficacīe. qz videbat tātā sibi adesse diuine vir tutis efficacīā vt ad ei⁹ vocē tot z tā inaudita seqrent

miracula q̄ a deo fiebat. Mīmīz pri⁹ ad ei⁹ vocē q̄nq; dictionū: cū ait. Fiat mibi fm̄ verbū tuū: tā inextrima bile miraculū factū est q̄ de⁹ fact⁹ est hō: z verbū factū est caroz habitauit in nobis. Job. i. Itē ad vnicā vo cē salutatōis sue factū est scdo: magnum miraculū. qz statī elisabeth z ei⁹ fili⁹ repleti sūt spūscō. Deniq; ter tio aduerte: qz ad vocē ei⁹ plurima miracula facta sunt in Jobe. Et qdē Pri⁹ qz statim fuit ab originali mī datus. Scdo qz fuit spūscō repletus: atq; fuit statiz scificatus. Tercio qz fuit pfirmat⁹ in grā vt nūq̄ mor taliter peccaret. Quarto qz fuit cognitōe p̄phetica illustratus: cū tā absconditū mysteriū diuinitatis Jesu certissime cognouit existens in vtero. Quinto qz fuit rōne virilīz sensuū accelerat⁹ adhuc in vtero: vt dīc au gu. z hiero. Sexto qz fuit exhilarat⁹: exultauit em̄ in gaudio infans in vtero. Septimo qz regē xp̄z venera tus est in eius aduētū gaudio declarādo. Quāntūz igī b̄tā xgo gaudebat cū tāta miracula ad ei⁹ vocem vnicā fieri cernebat in hac visitatōe. Undecimū gau diū singularis bñdictōis sup̄nez bñfice. qz aduerte bat quō spūscūs eā tā p angelū q̄ p elisabeth bñdi ctā sup oēs p̄nūciabat dī. Bñdicta tu i mu. zc. Et ite rū. B̄tā q̄ credidisti qm̄ p̄ficiē in ter zc. augu. in ser. de natīuī. Maledictio eue in bñdictōez mutat marie Itē ambro. in omel. huius festi dī. Sic p̄ctm̄ a mulie rib⁹ cepit. ita bona. s. diuine bñdictōis a mulierib⁹ in choant. i. a maria z elisabeth p̄dicēdo. Itē Sixt⁹ pa pa in ser. huius festi dīc sic. Eadē voce maria ad elisa beth atq; ab angelo bñdicta dī. vt angelis z hoīb⁹ sil venerāda mōstraret. qz. s. vtriusq; bñdictōez attulit. Duodecimū in hac visitatōe habuit virgo gaudiū fru ctuositatis saluifice. qvz z ipis q̄svisitabat z sibi met z oibus hoibus mūdi electis salutis fructū portabat xp̄m iesuz in sacro vtero. Gaudebat igī virgo qz scie bat qz p fructū vteri sui quē baiulabat infern⁹ euacua ret: hō redimeret: angelic⁹ chor⁹ restauraret z oīs crea tura renouaret. Gaudebat qz talēz tātū fructū h̄e ip sa mernerat q̄ oēs scīz angeli fruerent. Hūc fructum saluificū agnouit elisabeth: z iō exclamauit ait. Bñ dictus fruct⁹ v̄tris tui. Proinde iuxta p̄missa q̄stio apud theologos vertit vtilis. Utrum. s. b̄tā virgo rō nabiliter id fecerit vt sponso suo relicto. s. Joseph ad cognatū visitādā z eidē seruiendū accesserit. Et cōcor diter rñdet fm̄ suās doctoz q̄ sic: pluribus rōnibus Pri⁹ rōne diuine acceptabilitatis. Hoc em̄ fecit nō vagādīz discurrendī pprio placito: sed diuine acce ptabilitatis desiderio. qz spūsancto illustrata sciebat summe placitū fore deo vt p̄p̄inqua. s. elisabeth visita ta Jobānes sanctificaret q̄ futurus erat p̄cursor xpī sicut patuit ex p̄missis. Scdo rōne exercitandē vir tuositatis. qz sciebat virgo suā visitationē fieri ad ex ercitandē virtutū p maximā z p̄p̄is ad meritarē pre mia p̄sequēda maria nō solū sup hoīes s; etiā sup āge los. Tū p̄ exercitio sūme charitatis. qvz dīc petr⁹ ra uē. Est inq̄tz in angelis charitas q̄ lupenituit in ma ria dñi. p̄gredit i mōtana. Tū p̄ exercitio hūilitatis q̄ sedūa mūdi hūilē ācillā elisabeth exhibuit. Nūq̄ tā ta charitas vel tanta humilitas in angelis est reperta in scripturis exhibita fore p̄gnatib⁹. Tercia rō quo ad nos. s. vtilitatis. qz sciebat virgo istā visitatōez p̄fi cere toti mūdo p salutis efficacīa. vt patebit z p̄cipue edoceť ex b q̄ summ⁹ p̄p̄baz z scōz quo maior non

fuit inter natos mulierum Jobes gratia et scitatem habere non potuit nisi maria aduenisset et salutasset. quanto magis nullus aliorum hominum gratia habere poterit nisi per maria ut ait bernardus. **I**gitur superbenedicta maria: quod per se potest tuam per his gaudia. **D**es ergo karissimi fuisse lachrymis in plorem marie suffragiavit cum ea perfrui eterna leticia. **A**d id quod gaudium marie promulgatum b. capistrano miraculum refert. quod videlicet clericus ob deuotionem b. virginis cum adhuc esset scolaris solitus erat fertum de floribus vel rosis colligere et imaginem b. virginis cum ipso facto decorare. factum est uirgine benedicta fauente quod religionem intravit et scilicet renuntiavit. ubi cum per aliquod tempus permansisset cepit anxius esse quod sue deuotioni satisfacere non posset: in eorum quod nequirit flores colligere in religionem imaginem virginis adornare cum fertis sic solitus erat facere in sculo. **C**um propositum se de religionem ob hac sola causa exiret. Quadam die cum nimis arderet cor eius in oratione posito appruit b. virgo dei. Fili noli arere esse nec de religionem exire: docebo ego te quod deuotioni tue melius satisfacere valeas per fertum vel coronam quam mihi in sculo de floribus faciebas. **N**unc fac mihi singulis diebus coronam spiritalem habere modo. **P**rimo ob memoriam gaudii mei quod habui cum filium meum conceptum dicimus. **P**ater noster. deo gratias agendo de beneficio mihi prestitum: et subiungas decem. **A**ue maria. **S**ecundo ob memoriam gaudii quod habui filium in utero portatorem in uisitatione elisabeth per filium facies. **T**ertio ob memoriam gaudii tempore natiuitatis filii mei per filium facies. **Q**uarto quod ob memoriam gaudii quod habui cum tres magi filium meum deum agnoscentes adorauerunt: per filium. **Q**uinto ob memoriam gaudii quod habui cum filium in templo repperit postea descendit erat mihi in omnibus subditus et dulcissime conuersatus: per filium. **S**exto ob memoriam gaudii quod habui quoniam filius meus resurrexit: per similitudinem. **S**eptimo ob memoriam gaudii quod habui cum in celum assumptus sum dicentes priorem noster. **P**ater noster et subiungas tria. **A**ue maria. et sic in toto erunt septem. **P**ater noster. **L**it. **A**ue maria. habet facies singulis diebus acceptior mihi facies coronam tibi magis meritoriam. hec dicentes euauit. **I**ste numerus personat numero annorum vite beate virginis quod vixit in mundo isto secundum aliquos. **I**lle igitur remanens in religionem sedula deuotionem cepit quotidie habere perficere. **A**ccidit autem quadam vice post factam professionem ut iter ageret per quadam filiam cum fratre socio sic in itinere dictam coronam oraret. secundo via latitantes erant latrones explorantes per viam transeuntes. **Q**ui cum videret istos fratres videbatur eis quoniam pulcherrima virgo astartet fratri oranti dictam coronam. et ad singulam salutem eius una rosam pulchram colligens alligaret cum aureo filo ad circuli lignum quod manu videbat tenere quasi faceret quadam fertum. **C**umque completa oratione irruissent latrones super fratres eos capiunt et querentem dicerent. ubi est ista puella quam vobiscum nunc erat quam fecistis eam. **I**lli negabant dicentes quod nunquam vellent mulierem vel feminam aliquam in societate habere. quod viderent castitatem sortita mulierem tenerent ex regula fugere. **I**sti eccontrario assererent viderent cum eis puellam pulcherrimam non traxerunt eos de via ad preterit eos affligerent et confiterentur quod ista puella fecissent. **S**uspirant fratres ad christum et beatam virginem. **E**t ecce appruit b. virgo in aere cum multitudinem angelorum ferens in capite suo fertum rosum dicentes ad latrones. **V**ilissimis inique homines cur audetis meis famulis nocere. **P**erterriti illi et stupefacti audierunt virginem benedictam quasi gliando dicere ad angelos. **E**cce quasi corona decorauit me iste frater: et euauit. **S**icque factum est quod latrones audientes fratres referent de predicta oratione quam beate

virgini posauerat ad immensitatem redeunt: veniam postulatur et mundo renuntiata religionem ingrediunt: fratres quod et omnes isti quando uiderunt coronam beate virginis sedula deuotionem orauerunt quotidie. **D**enique fert amplius quod cum ista oratio in usum plurimorum uenisset. sanctus bernardus. de senis ordinis minorum de obseruatione quotidie eam ob deuotionem virginis perorabat. **C**ui die quadam oranti ipsam coronam appruit beatus uirgo dei. **Q**ui deuote famule multum mihi complacuit in tua deuotione. **E**cce quod me hac corona quotidie es honoratus ipetram a filio meo tibi gratiam miracula faciendi et predictam cadit. et tamen scias te in celo mecum sine fine letari per meorum gaudiorum. **E**t sic ab illo tempore cepit sanctus miraculis coruscare maximis gratijs abundare. **D**es igitur charissimos hortor ad beatam virginem deuotionem et gaudiorum eius recordationem. **D**es in domino iesu admoneo ad predictam coronam uirgis orationem valeat in celo sine fine una cum beatam virginem gaude. **Q**uod nobis ipse meritis cedat christus filius dei. **P**ars tertia secundi libri est de beate marie cantico et gratiarum actione per diuinam incarnationem.

Magnificat anima mea dominum

Luc. i. c. Verba sunt benedictae uirgis Marie gratias agentis et laudatis deum in hac uisitatione per beneficium diuine incarnationis et deuotissimo cantico edito dicentis Magnificat etc. Circa quod una talis ponitur conclusio. **C**ongruentissimum erat ut benedicta uirgo maria per beneficium diuine incarnationis nouo cantico deum collaudaret. **H**ac conclusionem declaro et ostendo triplici ratione. **P**rimo ratione gratificationis. quod nouum summo dono noua et summa debet gratiarum actio ipsi deo: ne uicium ingratitudinis incurrat quod est tamquam uetus uires exsiccat fontem gratie: deo inimica. secundum bernardum. **C**um scilicet. li. de beneficijs ait. **N**ihil gratuito alio honestius. **T**urpissimum autem est beneficijs gratias non referre. **S**ed quoniam b. uirgo in hac incarnatione summa dona et noua per humanum genere obtinuit. scilicet quod deus fieret homo ex earum redimeret hominem. ergo nouo cantico debuit gratias agere deo in persona suorum totius humani generis. **S**ecundo ratione remediationis. **N**am christi incarnatio debebat esse remedium de hominis lapsu. **C**ontraria autem dominus curant secundum greg. i. omel. de martyribus. **Q**ui autem homo cecidit blasphemiam deum deum occurrete. **N**am legimus gen. iij. dixit diabolus ad mulierem. **N**eque moriemini: scit enim quod deus quicquid hora comederit erit sicut dii scientes bonum et malum. **E**cce blasphematur deum attribuendo ei inuidiam esse et tenacem: quasi deus esset tam inuidus et tenax quod nolleret ei assimilaretur homo sciendo bonum et malum. **H**uius blasphemie mulier eua consensit cum sic fore credidit. **E**t ideo sic homo per blasphemiam diaboli cui mulier consensit: casum sumpsit: ita per dominum in initio nostre reparationis per incarnationem uerbi dei ipsa mulier. i. **M**aria gratias agere laudes deo promerere debuit: quod blasphemiam prima aboleret: quod fecit in hoc deuotissimo cantico Magnificat etc. **T**ertio ratione prefigurationis. quod legimus exo. xv. quod cum filij israel fuissent liberati de manu pharaonis et egyptiorum ipsis summissis. **M**aria prophetissa soror moysi et aaron egressa cum mulieribus canticum cecinit. **H**ec maria figurauit nostram dominam mariam: quod cantico nouo debuit canere laudes deo per nostra liberationem de manu diaboli. **P**ostquam igitur maria redeptorem concepit angelo nuncianter ad elisabeth uenisset. **E**lisabeth eam benedictam proclamasset uerba angelum in ea impleta predictam. **P**erficiendum inquit te quod dicta sunt tibi a domino: statim maria per gratiarum actionem b. carmen domino

Articulus

dñs cecinitz aī. Magnificat aīa m. d. zc. De b itaqz cātico loq itēdētes tria mysteria de ipso declarabim?

Primum dicitur sublimitatis.

Scđm mysterium gloriositatis.

Tertium mysterium utilitatis.

Articul? .i. q cāticiu marie excellit alia cantica z sublimi? fore oñdī pze alijs in trib? ut patebit infra.

Primū mysteriū dicitur

sublimitatis. Ubi ē notādū q b canticum Magnificat: ceter? cātici? ē excellēti? pci

Primo in intitulatione.

(pue in tribus.

Scđo in causa z intentione.

Tertio in ecclesiastica veneratione.

Primo qdē hoc cāticiu alia excellit in sui intitulatione z denotatiōe. qz nūm qd qz cāticiu intitulatū a suo autore dī: aut cāticiu moysi: aut cāticiu David aut alicuius ex pphetis: hoc pcellēti? nomē hz: qz dicit Cāticum Marie. Uñ. Luc. i. p mittit titul? hui? cātici: cū dī. Et ait maria. magnificat aīa m. do. Sic g maria excellit oēs pphas scititate: dignitate: z glia: ita ei? cāticiu excellit eoz cātica. Qs n afficiat hui? cātico qd tā dignū tā dulce nomē sortitū ēvt dicat cāticiu marie. do mine nre regine miez gre. z a fortiori. qz cū istud cāticiu edidit cecinit: deūz dñs invterovez habuit. Sz forte obijceres q cāticiu cāticoz salomōis pcellit oia cātica: qz sic denotat p superexcellētiā. s. cātica cāticozū Uñz fm hier. in plogo ille libervocat hebraice syra: firim. qd in lingua nra dīti cāticiu cāticoz. Rñdē q b nō obstat. qz ille liber dī sic p eo qz mltiplr diuinas pmet pze alijs cātici?ve. te. laudes z spūalē amorē. in ter spōsum xp̄z z spōsaz eccliaz vel aīaz docet fz hīero. vbi. s. Nihilomin? b cāticiu marie pcellit rōnib? pnotat. Scđo g istud pcellit alia in cāz itēdē. qz cū alia cātica sē in grarū actōez aut p victoria habita: sic cāticiu moysi. aut p recepta sanitate: sic cāticiu ezechie: aut diuina laude qcūqz. Hoc aut ē p diuina incarnatiōe: qd est summū p oib? Hui? rei cā qri p̄t Uñz hō plus tenet z deo sit accepti? regratiari p bñficijs diuine incarnationis z hūane redēptiōis q creationis z sic de alijs. Ad qd p̄tin? rñdē q sic Et oñditur P̄rio ex auctoritate. Mā Amb. li. de virginita. dīc. Plus dñe. Jesu debeo tuis iniurijs qb? redēptus suz q tuis virtutib? qb? creat? sum. Itē Lbri. sup mat. dīc Nihil ē p q maiores gr̄as agere debem? q p passiōe z morte vnigeniti ei? Et Ber. in medita. Sup oia amabilem te mihi reddit o bone iesu op? redēptiōis nre calix passiois quē bibisti in cruce. Scđo oñdī rōne. qz teste greg. in omel. de p̄fessorib? Quāto crescūt dona tāto rōnes crescūt donoz. z Sene. lib. de bñficijs docet q quāto mai? donū dat tāto maior eidē grarū actio debet. Sz in incarnatiōe passiōe xp̄i maximū donūz datum est homi. qz de seipz obtulit p nobis. g zc. Tertio ostendit exēplaritate. qz b solū ē bonoz fidelitūz xp̄ianoz p redēptiōe gr̄as agere. Illdō. s. p creatiōe vel alijs donis regratiari ē etiā infidelitū z malozum. Nūmiz in vitis phoz legit q thales pbs cū nocte ē domū astra p̄sideraret incidit in foueā. Quo lugente dixit vetula. Tu qdē o thales q aī pedes tuos. sūt videre nequies quō q i celo sē poteris cognoscere. Sic thales fert rñdisse. Hoz triū gr̄as ago. P̄rimū q hō fact? suz z nō bestia. Deinde qz mas z nō femia. P̄s

I et II

stremo. qz grec? z nō barbar? Ecce infidelis iste gr̄as deo egit p bñficijs creatiōis z additiōis. g multo magis xp̄ian? dīz zc. Tertio b cāticiu pcellit alia ecclesiastica veneratiōe. qz ecclia cōstituit q̄tidie b cāticiu marie dī civenerabilr in vespis. Hoc aut iōvt de nobis intelligi. qz x̄gēte mūdive spe dñs de? ē incarnat? ex x̄gie p quē eternā cōsequimur bñdictiōez. z iō q̄tidie studeam? deo regīari. P̄rop̄ea etiā pze alijs b cāticiu marie solēni? duota celebritate solet i fest? dīcātari accēsis lucernis z thurificatiōib? cōsuef adhibē. Uñ z fideles ad b cāticiu cū canit in vespis solēt assurgere z stare capite nudatoz inclinato sicqz reuerenti? audire vel dicere tāq si tūc p̄ntialr adesset btā x̄goz ei? fili? dñs Jesus Et certe dñt h facere. qz totū b cāticiu ēxbū scti euangelij. z iō sic reuerēter est audiendū: qm sic scriptū est eccl. xxxij. P̄rio reuerentiā accedet tibi bona gratia.

Articul? .ij. q marie cāticiu ē gl̄iosissimū z assignant i ea. xij. bñficia a deo collata marie p qb? magt deum.

Secundū mysteriū de hoc

cātico marie dīclatādū dī gl̄iositatē. Mā reuera hoc cāticiu ē gl̄iosissimū tā ipsi deo q ei? sc̄issime mri marie. P̄rio qdē deo quē laudauit btā x̄go in ipso p̄ci pue. xij. modis. P̄rio de dīatōe ei? sup totū mūdū ibi Magnifi. a. me. do. nō dīc illū vel illū. s. antonomasi ce dñz. Scđo laudat de hoīs saluatōe. ibi. Et exultauit spūs me? in deo salutarī. i. saluatore. qz dñi ē sal? Tertio in hūilitatē respectōe. ibi. Resperit hūili. ancil. zc. Quarto i mris bñficiatōe. ibi. Ecce em ex hoc zc. Quito i mirādoz opatōe. Qz feci mihi dñs mag. zc. Sexto i noīs scititate. ibi. Et sc̄m nomē ei?. Septio in mīaz mīfatōe. Et mīa ei? zc. Octauo in supboruz delectōe. Fec potētiā zc. Disp̄sit sup zc. Nono i hūilitatē exaltatōe. Depo. po. de se. zc. Decio i esuriētū impletōe. Esuriētes imple. bo. Undecio i hūane nature assūptōe. Suscepit isrl̄ pu. zc. Duodecio in pmissiōe liberatōis impletōe. Sic lo. ē ad pa. zc. Nec fm iob. ger son cācellariū parien. i sua editōe de cātico Marie.

Scđo dixi q ē gl̄iosissimū hoc cāticiu btē x̄gini. qz i ipso notari p̄nt. xij. stelle gl̄ie in corona capis ei?. sicut scribit apoc. xij. In capite inqt ei? corona. xij. stellarū Mā i his. xij. bñficijs a deo accepti vel p̄uilegijs donat b. maria gaudēter z gl̄iat z deū laudat i hoc cātico vt pz diligēter p̄siderado x̄sus ei? atqz p̄ticular. La. s.

Prima stella dī dignatiua p̄lectiō: de q deum maria laudat: z gaudēs gl̄iat cū dīc Magnificat aīa mea do. Notāter dicit dñm qd ē relatiū ad fūū vel ancillā. vt significet se in hoc gaudere z gl̄iari q a deo ē i ancillā specialit electa. Uñ de hoc gr̄as agit. Mā p̄fecto sc̄tis hoc ē gaudiū maximum z gl̄ia q se noñt eē fuos dei: cui qdē fūire regre ē: fm aug. z greg. Sic z videm? milites gl̄iari de eo q qdē sē fūi p̄potentior reg? z accepti. vñ dñi i deo gl̄iando dīc. Magt aīa mea do. s. meū cui? suz ancilla p̄lecta. Nūmiz vt dī. iij. li. erb. Qualis vnus qsqz ē talia dīc z opat? z talit? viuit. qz ex abūdātia cordis os loqt mat. xij. Et qz b. x̄go b sp̄ p̄siderabat vt mereret fieri ācilla dei: z ei? filio defūire quē nouerat ex scriptur? i carnē v̄tuz. b sp̄ oñonib? flagitabat vt etiā ferūt historie. z iō nūmiz q mox cū fidē ddit āgelo: ait. Ecce ācilla dñi scz qd sp̄ optauī. Et nūc ē gr̄as deo agēs id replicat videt dī. Magt aīa m. do. cui? suz ācilla. Q felix ma

Liber secundus

rie desiderium quod tam efficaciter est per totum mundi salutem impletum. **Q**uod felix quod anima quod fuit toto corde considerat christo. Sed circa istam habet quatuor puncta tria principalia. **P**rima questio. **U**trum beata maria congrue sic incepit suam laudationem per christi incarnationem ex ea facta ut diceret magister. **N**am mixtum est quod non dixit. **L**audat vel benedicit: aut gratias agit et glorificat anima mea dominus: cum bene habet omnia singula dicere potuit. **A**d hoc punctum respondet quod ipsa non a se sed a spiritu sancto habet baptismum qui spiritus sanctus notatervoluit inchoare habet ubi magnificat: et nullo alio. quod de maximis beneficiis deum laudabat maria. id est de beneficio incarnationis divine. **I**demcirco magnificat: quod sonat laudis magnitudinem: dicere debuit et dixit. **U**bi ambrosius super lucam. **M**agnificat anima mea. quod dicitur. **T**antum inaudito munere dominus me sublimavit quod lingua explicare non sufficit: sed totum animi affectum in agendis eius laudibus offero: et in eius magnitudinem contemplanda gratulater impendo id magnificat anima mea deo. **S**ecunda questio. **Q**uare addidit anima mea. et non dixit. **M**agnifico dominus. **R**espondet quod spiritus sanctus voluit ut doceamur nos de beneficiis anime que sunt potiora quam corporalia. scilicet anima potior omni corpore. ut dicit augustinus. deum magis laudare. et quod beneficium divine incarnationis principalius est ad salutem animarum quam corporum. id inservit anima mea. **T**ertia questio. **C**ur non dixit. **M**agnificat anima mea deum vel spiritus sanctus. **P**resertim filium quem quis quodlibet horum dicere potuisset. **R**espondet secundum antonio flore. id est summa sua. quod voluit spiritus sanctus. **P**rimo deum gloriosum cum timore reuerendum intendat. quod initium sapientie timor domini. ut ait psalmista. **E**t dominus autem timore reuerentiale includit. iuxta illud malachiam. **S**i ego dominus ubi est timor meus. **S**ecundo de omnia beatorum gothofredi pas laudes fugiat: et tamen diuinas intendat. **S**i enim dixisset spiritus sum multum se laudasse: filius si dixisset: presertim filium equum laudis esset. si dixisset: deum: suam humilitatem ancillariam tacuisset. **E**t id dicens: dominus quod est relatiuum ad ancillam: se humile ancilla dei profiteretur: quatinus et nos doceat. quod humilitate nostra placet deo obsequiarum laudes: ut omnia bona in nobis

ideo attribuiamus.

Cap. ii.

Secunda stella dicitur diuina dulcificatio propter quas ipsa beatorum gothofredi diuina dulcedine plenissima gaudet gloriatur et dicitur exultauit spiritus meus in deo saluatore meo. glo. id est in filio saluatore meo. cuius diuina dulcedine spiritus tanta abundo plenitudine ut spiritus meus exultet. id est extra seipsum in extasim saltet in deum. et id pro tanto dono gratias ago. **S**ed hoc primo quoniam quod potius dixit: exultauit: in preterito quam exultat in presenti: cum non longe antea incepit christus saluatore in utero. **A**d hoc respondet notando quod beata maria in deo saluatore. id est christo tripliciter exultauit. **P**rimo ante christi conceptionem exultauit in fidei spe: quod firmiter credidit spiritus christus redemptorem in carne venturum. scilicet de abraha scribitur bene exultasse. **J**ob. viii. **A**braha prout exultat. ut vide. dicitur meum: quod credidit spiritus. id est dicitur vidit. scilicet fidei deo reuelante gaudius est. **S**ecundo exultauit maria in hora conceptionis christi quoniam gaudium summum de hoc habuit: ut patuit per precedenti. **T**ertio exultauit post conceptionem christi. quod explebat et in se manente tota plenitudine: et miro modo spiritus sanctum solate. **N**otat et dicitur: exultauit ut significet: quod a principio sue conceptionis in utero matris sancte anne. scilicet spiritus in cognitione christi exultauit multo magis quam iohannes baptista in utero. et iam christus in utero portare cepit ante aliquot dies quousque puenerat ad domum zacharie a die conceptionis iter agendo. et id dixit. exultauit. quod iam ante conceptionem. **S**ecunda questio huius occasione. **N**am quid maria sciuit ante conceptionem christi de se fore incarnandam. et id exulta

Pars. iii.

uit in christo. **R**espondet quod hoc quod de sciuit. quod dei filius debuit in carnari. multo magis bene nouit quam prophetarum: tamen ex humilitate non presumptit: nec putauit se esse illam virginem de qua christus deberet accipi donec angelus nuntiavit. **T**ertia questio quod quod dixit salutari meo: cum christus esset saluator etiam aliorum. **R**espondet secundum lucam. quod hoc dixit ratione assumpte humanitatis ex ea quod sic fuit tamen ipsi angelus. unde exultauit spiritus. **Cap. iii.**

Tertia stella dicitur deo chara dilectio: quod respexit inquit humilitatem. respexit. id est acceptauit et amauit. **Q**uod ubi amor ibi oculi secundum augustinum. **S**ed quod dixit humilitatem non vergitatem vel alias virtutes. **R**espondet secundum lucam. quod hoc maria fuerit omnibus virtutibus deo chara et electa esset in filiis dei. tamen specialiter bene fuit ex humilitate. bene. **A**deo dicere quod nec marie vergitas placuisset deo sine humilitate. **H**inc in primo. de assumptione augustinus. **B**eata humilitas marie que deum hominibus peperit vitam mortalibus edidit: paradisum apuit et homines animas liberauit. **U**bi ponitur per istam stellam conclusio. **M**ultus amauit deum habundantia puella que omnes angelos sanctos ac totam mundi machinam. **P**robat ex triplici ratione tanquam ex tribus signis dilectionis et acceptationis.

Primo ratione donationis.

Secundo ratione conuersationis.

Tertio ratione impetrationis.

Primo ex ratione vel signo donationis. quoniam secundum dominum dominus bona. super. iii. sententia. di. xxii. de de diligere aliquem magis quam alterum ratione effectus vel conuersionis boni maioris. **C**ui deo datur bonum aristoteles. ix. eth. dicentis quod amor vel amicitia vera fundatur in beniuolentia. id est in bonum velle alicui. **S**ed quod de tanta excellentissimum bonum et donum voluit dedit beate virginis: quod nulli nec omnibus filius accessit. vix quod esset in deum quod nil maius creature donari potest. **U**bi antonius. de conceptu. xxi. ca. xviii. **Q**uid excellentius illi datur valeret quam in perpetuum vergitate manens deum de sua carne carne factum generaret. **H**ec ille. **G**enera plerumque dilexit. **S**ecundo ratione vel signo conuersationis. quoniam hoc est deum bona. ubi. s. signum dilectionis diuine est familiaris conuersatio. **N**am dicitur per hebreum. ix. li. eth. **A**ctus amicitie est solatio in amici visio et colloquio ac conuersatione. **S**ed non est aliis angelorum: non aliis sanctorum non totum mundum cui de tanta familiaritate sua conuersatione exhibuit sic vergini: cui se dedit non tamen sic ceteris in deum et dominus: sed specialiter filium: cui vberibus fuit aliter. cui manibus portat et sepissime pro voto amplexatur et osculatur: de cuius sanguis portio carnis subas assumptus indissolubili sibi vniuit: et sic de aliis. **G**sequitur quod ea summe dilexit ut de ea edificet illud sapientia. viii. **H**ac amauit inquit deum et quasi mihi sponsam assumere eam: et amator factus forme illi: generositate eius glorificat: cotu bernium huius dei: et omnem dominus dilexit illam. **T**ertio ostendit ex ratione vel signo impetrationis. **T**antum enim ea deum dilexit ut ipsa in omni petitione a deo plerumque valeat impetrare quod omnes sancti angeli ac tota ecclesia mundi. quod ei nil fas est negare quod tamquam propter deum impare: et non tamen supplicare sic ceteris. **U**bi iii. reg. ii. c. **P**ete mihi quod vis: neque enim fas est aliquid tibi denegare. **U**bi antonius. de conceptu. b. xxi. ca. xv. dic. **S**cimus inquit beata maria tanti meriti esse apud deum ut nihil eorum que vellet efficere possit aliquid effectum carere. quod est signum magne dilectionis. quoniam secundum tullium et hieronymum. **A**mico est idem vellet idem nolle. **A**d hoc pertinet miraculum quod fuerit historie **Q**uidam enim cum duos esset beate virginis et multa enormia commisit: crimina: ecclesias intras: visa imagine beate virginis ait. **D**onna si te inuocare inuani laborare: quod cum summo peccato: maximus scio quod non exaudies. sed petis. me enim qui donatum reputo: nec pro te posse adiuari. **C**umque sic auertisset

tisset se exiret despat: statim bñdicta vgo mñ mie al-
locuta ē: et ait. Confide in me. qz etiā si in pfundo infer-
ni esses dānat in eternū valere tui misere: nil em̄ ē qd
mibi fili⁹ possit denegare. Cū ille sfortat⁹ veniam pe-
tī: et scēviuēs deuoti⁹ vginē defuiuit. Igit⁹ fide-
lis aīa aduerte quātū de⁹ btām vginē diligit: quātū
ve ei⁹ oratio apud deū valeat: et sup ac inter oēs scōs
īpam in patronā elige tibi q pōt suffragari.

Capitulum. iij.

Quarta stella dī brificatio. Cū subdit. Ecce
em̄ ex b btāz me dī. zc. beda. Cui⁹ inqt hūili-
tas a deo tā grate respicit recte btā ab oib⁹
cognoiat. Nec ille. Merito qdē b. vgo ab oib⁹ btā p-
dicat: qz īpā pcepit: portauit et genuit btitudis aucto-
rē. Sz qrit. Quō h marie pphetiaverificet cū videā
mus plurimas gñatōes nō dicere eā btām: sz potius
blasphemare: vt pz in iudeis: in hereticis: in infidelib⁹
bus et paganis. Ad b breuē rñdet fm nico. d ly. et cōi-
ter alios expositores doctores: q in b dicto nō est dī-
tributio intelligēda p singulis genēz: sz p gñib⁹ sin-
guloz. qz ex oib⁹ gñatōib⁹ aliq sunt ouerſi ad fidē q cō-
fiteñt istam vginē btām. Nota etiā q tria sunt ge-
nera nationū principalia sicut et tres in toto mūdo sūt
sectarum principales varietates.

Prima iudeorum.

Secunda Mathumetistarum.

Tertia christianorum.

Prima est natio iudeoz: ista brificat. qz de ea p pro-
phetas scōs pconia bona pfert. et etiā qz fz bonauē.
sup. iij. dī. iij. q. ij. ar. iij. Infideles qdā iudei asserūt b
mirū fuisse in maria q cū essz pulcherrima a nullo vn-
q viro fuit pcupita: et p dñs īpā nūq vginatē am-
sit in q de⁹ fili⁹ habitauit. b testimoniū infidelib⁹ vilipē-
dēdū nō ē. opz em̄ testimoniū haberi ab his q for⁹ sūt.

Scda est natio mathumetistaz credentiū: vt thurci:
saraceni: agarenī: ethiopes: et siles. Isti etiā btām dī-
cūt mariā: cū bonavtiq scripta in suis libris habeant
de ea. sic testat nico. de ly. sup b passu. Mā in alchora
no. i. in li. legis saracenoꝝ in. iij. zora. in. iij. donario
eius taliter scriptū est. Dixerūt angeli. Mariavti-
q de⁹ elegit te purificauit te. et vtiq elegit te claram
sup oēs mulieres scloz. Itē ibidē donario. v. dixerūt
angeli. Mariavtiq de⁹ annūciat vbu ex ipo. nomē
eius isebē mariā. i. iesus filius marie: et erit honorabi-
lis in b sclo atq in alio: et alloq tur hoies. Itē in libz
autēticis apd saracenos: quoz vnus vocat abobkari
alter vō mozlim dixit ebi hozayra soci⁹. i. Mathu-
meti q audiuit mathumetū dicētē. Nullus nascit⁹ de fi-
lijs adā quē nō tāgat sathāz iō plorat vociferās ex ta-
ctu sathā pter mariāz filiū ei⁹. Itē dixit idē ebi mathu-
metū dixisse. Multi pfecti fuerūt ex hoibus: nullave-
ro fuit pfecta ex mulierib⁹: nisi maria mñ yse. i. Iesu.
Fert qz q qñq ex saracenis publice blasphemauerūt
nomē vgis marie: lapidib⁹ stūdit os eius: fz leges
eoz. Ecce pz quō a paganis brificat maria. Tertiū
genus nationū ē xpianoz: q oēs eā scāz btāz dicūt.
Et certe erubescat malus xpian⁹ q btē vginē laudes
dicere recusat: quā etiā pagani vt pmissus est laudant.
Vtiq o beatissimavirgo Mariavex est qd de te ca-
nit ecclesia. Felix inqt es sacra vgo maria et oi laude
dignissima: qz ex te ortus est sol iusticie xps deus nñ.
Ecce g te oēs btām dicimus. Cap. v.

Quinta stella in ordine: et pia scdi qters-
narij dī mirificatio. Cū ait. Qz feci mi-
hi magna q potens est. i. opat⁹ est in me
mirabilia p suā potētiā infinitā. Theo-
philus. Vere magna: mirat⁹ et maxima
deus opatus est in maria: cū eā a pctis pseruauit: cū
eā scificauit: cū filiū dei ex ea nascivoluit: et humanū
genus p īpam repauit. Cū vero pepit: vgo p māsīt. et
h iō: qz potēs est. qm nullus ali⁹ potuit h facere. Cir-
ca hāc stellā ponit ista pclusio. In oibus opib⁹ a prin-
cipio mūdi factis mirū maximum qd de⁹ fecit in toto
mūdoz facere potuit est hoc qd in maria fecit. Pro-
bādo auctoritate.

Secundo ratione.

Tertio exemplificatione.

Primo aucte scēi Bern. in ser. de gaudijs marie dī.
Multa inqt magna fecit deus in creaturis mūdi. ni-
hil tñ tā excellēs: et tā magnū opus digitoꝝ dei sic in
vagine quā solz luna mirant. Hoc idē testat anſ. et plu-
res alij doctores. Scdo probat rōne qz nil pōt dici
maius q qd de⁹ sit fact⁹ hō: cū magis distet de⁹ a crea-
turis q qñq creatura a nihilo. Letez ex pte creatu-
re nil mai⁹ pōt dici q q sit mñ dei. Hoc em̄ est summe
grēz glie q maior creature cōdicari non potuit. sic vult
alex. de ales. i. pte. et alber. sup missus ē. Iō anſ. li. de
pcep. v. g. dīc. Nihil tibi o dñā ē eqle: nihil cōpabile
oē em̄ qd ē aut sup te est: aut infra te ē: qd sup te ē: so-
lus de⁹ ē. qd infra te est: ē oē qd deus nō est. Tertio
oñdit exēplificatōe. nā magna fecit de⁹: qñ celū et terrā
ac oia q in eis sunt: solo vbo creauit de nihilo. p. dī-
xit et facta sunt. Sz certe maius fecit multo in matre
qñ de purissimo eius sanguine corpus xpi formauit q
totus de⁹ essentialr ptingit: quē celi cape nō pñt. Itē
magnū fecit de⁹ qñ celū angelis repletū creauit: et ipsis
deū diligētibus se btāvisiōe fruēdū exhibuit. Sz cer-
te maius fecit in virgine: qñ in eius vtero deus ipe ha-
bitauit inclusus q oēs angeli fruebant. Itē magnū
fecit deus qñ de pua ade costavnā magnā mulierē for-
mauit: et eā ade federe mñimoniali cōiūxit. Sz maius
fecit qñ de pua portōe sanguis virginei corp⁹ xpi pfe-
ctū subito formauit diuinitati inseparabilr vnitū. Itē
magnū fecit qñ mūdū diluuiū deleuit: et tñ octo aīas
pseruauit a diluuiō. Sz maius fecit qñ btām vginē ab
oi pctō pseruauit. et p eā genus humanū redimēdum
disposuit. Itē magnū fecit qñ pharaone sūmerso he-
breos liberauit. Sz maius fecit qñ p filiū vgis deuicto
fortissimo hoste diabolo oēs hoies redemit. Item
magnū fecit qñ māna filios israel paut. sz maius fecit
qñ in vtero vgis vey panē. i. corp⁹ xpi ad oēs scōs pa-
scēdos formauit. De q pane Joh. vj. Hic est panis q
de celo zc. Itē nōne magnū fecit q iordanis ouersus
est retrosum. Nōne magnū fecit q sol stetit. vel q i ho-
rologio achaz. x. gradib⁹ retrocessit. esa. xxxviii. Sz
mai⁹ fecit qñ ad vba vgis pſentiet et n⁹ de⁹ retrocessit p
incarnatōez ad infantiā vñi⁹ diei: et in vtero vgis māsīt
et sic psequēter de oib⁹ fact⁹ mirabilib⁹ inducedo repe-

Series: qz fecit dñs maximū in Maria. L. vj.
Extra stella dī scificatio q gliat b. vgo i b cā-
tico: cū subdit. Et scēm nomē ei⁹. Nomē qd
pe dei dī scēm. qz qd scitāt pōt cogitari eminet⁹ ē
i deo: et qm scōs facit ipz. i. nomē dñi debite portātes.
iuxta illd leuit. xx. Estote scēi. qz ego scūs suz. Ego
e e

dn̄s q̄ sc̄ificovos zc̄. B̄ndicta itaq̄ x̄go gl̄iaf z gau-
dere se oñdit in b̄ q̄ tā sc̄tissimū filiū p̄cepit: p̄ cuius
sc̄tissimū nomē ip̄a sūme sc̄tificata extitit. De hac aut̄
sc̄tificatōe x̄gis agef. li. v. p. s. ar. ij. p. totū. Hic tñ est
notādū q̄ merito d̄ b̄ dn̄a gl̄iaf: q̄ nomē dn̄i bt̄a i vir-
gine d̄ sc̄tī maḡ pprie q̄ an̄ incarnatōez: s̄ z ptunc
sc̄tī dictū sit. iuxta illd̄ ps̄. Sc̄tīz terribile nomē ei?
Et rō. q̄ pprie d̄ sc̄tī. i. sanguine tinctū: vt dīc̄ Job.
Januē. in cathol. Nā apd̄ veteres nil dicebat sc̄tī ni
si sanguine hostie ess̄ resp̄sus vl̄ p̄secratū. S̄z qm̄ de?
an̄ incarnatōez nō fuit sanguine tinctū. s̄ in bt̄a x̄gie
de puro ei? sanguine carnē assumēdo sanguine q̄dāmō ti-
ctus dīcī pōt: cūz sanguini in carne vnit? ē: z tādē i cru-
ce tot? sanguine sacro pprio fuit refusus z balneat?. q̄
magis pprie sc̄tī nomē dn̄i in x̄ginez p̄x̄ginē eē iudi-
cat q̄ an̄ incarnatōez. Cū bñ d̄: z sc̄tī nomē ei?.
Igit̄ fidelis aia diligēter p̄sa quāta dei charitas i vir-
gine b̄ndicta sit erga te exhibita: vt v̄z cruore roseo ex
x̄gine sumpto te lauerit: sc̄tificauerit: z mundauerit:
ac redemerit. Iuxta illud apoc̄. i. Dilexit nos z lauit
nos a p̄ctis in sanguine suo. Cap. vij.

S Eptima stella d̄ misfatio. Cū ait. Et mia ei?
La p̄genie in p̄genies: timētib? eñ. q. d. fm̄ Be-
ldā. Nō solū inqt̄ mibi magna fec̄ q̄ potēs est
s̄ in oī gēte q̄ timet dn̄m: qm̄ fec̄ misericordīe redēptōez
oib? a p̄genie iudeoz in p̄genies xp̄ianoz: nec tñ oib?
quātū ad efficacīā: s̄ vniuersis z toti mūdo q̄ntū ad suf-
ficiētiā. s̄ timētib? eñ timore filiali z casto: sic exponit
Ly. Cū claret q̄ in his x̄bis gl̄iaf se fore m̄ez mie i
oēs diffundēde. Hinc eccl̄ia canit de ea. Maria m̄
ḡfem̄ m̄ietu nos ab hoste p̄tege zc̄. Nō. aut̄ q̄ me-
rito b̄ndicta x̄go gl̄iaf in cātico de b̄. i. de stella misfa-
tiōis diuine: q̄ nūq̄ maior dei misfatio erga nos ostē-
dī potuit q̄ in hac incarnatōe facta ex x̄gine: i. q̄ n̄ra
liberatōe sol? ip̄e de? se h̄uiliāuit: z descēdit vsq̄ ad pe-
nā n̄re miseriet nos releuaret. Et aut̄ o hō agnoscas
quātū dei m̄ia exhibita sit z exhibeat vsq̄ in finē per
mariā. Nō. tria p̄cta tāq̄ tria signa diuine misfatiōis
p̄ eā largiēde. Prīmū ē q̄ a principio nō fuit nec est
vel erit: nec pōt eē tā scelerat? p̄ctōz q̄ dn̄ ad bt̄am x̄gi-
nē se p̄uerterit vt d̄: miam nō consequat̄. Hoc testat̄
anf. li. ofonū di. B̄tissima x̄go maria: sic oīs p̄ctōz
a te auersus z a te despect?: necesse ē vt itereat: ita oīs
p̄ctōz ad te p̄uersus z a te respect? ipossibile ē vt peat.
Et rō. q̄ bt̄a x̄go cū sit m̄ mie: nullū p̄ctōz dūmō cō-
uertat̄ ad ei? misfatiōez fidelr redeat ac p̄seueret: dimit-
tit: qn̄ p̄ eo itercedēs veniā obtineat z ḡraz. idcirco idē
anf. dīc̄. B̄ felix maria tu p̄ctōzē toti mūdo despectū
materno affectu amplecteris: nec deser? q̄sq̄ de? p̄te
placat? ip̄m ḡfē sue reformabit. Nec ille. Scd̄z p̄ctū
q̄ sit m̄ mie ip̄a. s. maria nō fuiss̄: mūdus iā pp̄ p̄ctā
diu periss̄et. Hoc testat̄ fulgētī. iij. mythologiarū
di. Diu celūz terra ruiſſent si nō maria p̄cib? sustētā-
set. Nō claret etiā ex miraculo qd̄ legit̄ invita sancti
dn̄ici v̄z q̄ visum est voluisse xp̄s totū mūdū trib? vibra-
tis lāceis p̄dē: s̄ bt̄e x̄gis itercēssioib? liberatū. Ter-
tiū p̄ctū q̄ si maria m̄ mie nō interueniss̄: de? hunc
mūdū p̄ suis scelerib? multo seueri? q̄ tūc flagellaret.
Hoc ostēdit certitudie expiētie. q̄ inue. test. an̄q̄ de?
fuiss̄ incarnat? ex x̄gie: multo seueri? z stricti? flagella-
bat mūdū p̄ p̄ctis q̄ nunc. Nā qn̄q̄ p̄nico solo p̄ctō
magna strages hoīz pibat. Tot? eñ mūd? p̄ p̄ctō di-

lunio delet? ē. Pro gulavna maria plaga facta ē i po-
pulo isrl̄. num̄. xl. Pro vno furto achor. xxxv. homies
dei iudicio s̄ ab hostib? cessi. z ex isrl̄. ccc. pugnatōz q̄
fuere in illo exercitu p̄fracti terga x̄terit̄ z p̄secuti s̄
eos hostes. Josue. vij. c. Itē p̄vna idolatria. xxij. mī-
lia hoīz pierūt. exo. xxxij. c. Ecce q̄ seuerē de? punies-
bat p̄ctā. Nāz p̄vno p̄ctō p̄mi parē vsq̄ ad qn̄q̄ mīl-
le annos z ampli? oēs filij dei s̄ avisiōe dei exclusi. S̄z
tūc post q̄ x̄go maria deū p̄cepit z genuit q̄t i toto mū-
do supabūdat scelerat: q̄t idolatriez supstitōes: q̄t sup-
bie sodomie z gulez. z tñ placat? de? misericordīe expe-
ctat vt p̄uertamur. z tā seuerē nō flagellat in b̄ mūdo.
sic an̄. Jō apls̄ tīf. iij. Appuit benignitas z h̄uanitas
saluatoris n̄ri dei: nō ex opib? iusticie: s̄ fm̄ suā miam
saluos nos fec̄. B̄ras igit̄ agam? deo: q̄ p̄ mariā mīa
ei? a p̄genie in p̄genies timētib? eñ oibus. Ca. vij.

Q Et aua stella d̄ triūphatio: de q̄ gaudēsī dn̄o
gl̄iaf x̄go cū ait. Fec̄ potētiā in brachio suo:
disp̄sit superbos mēte cordis sui. Nūm̄z bra-
chiū dei d̄ fili? dei q̄ est fili? x̄gis fm̄ expōnē bede. q̄
sic hō opat̄ p̄ brachiū: ita de? p̄ x̄bū suū. i. filiū opat̄ ē
oia. Jōh. i. In principio erat x̄bū. Et ifra. Dia p̄ ip̄s
facta sūt. In b̄ suo brachio. i. filio de? p̄ fec̄ potētiā
magnā cū potēter triūphauit deuincēs potētissimū
diabolū q̄ humanū gen? possedit. Cū subdit. Disp̄sit
sup̄bos mēte cordis sui. Cirill?. Magis inqt̄ pprie
de demonū hostili caterua intelligēda sūt h̄ x̄ba. hos
eñ seuiētes in terra dissipauit adueniēs dn̄s. Nec il-
le. Merito igit̄ bt̄a x̄go d̄ hac stella triūphatōis glo-
riat̄. q̄ p̄ eāz in carne de ea sūpta dn̄s de diabolo po-
tētissime triūphauit: vt iā ipletū sit illd̄ gen̄. iij. J̄pa. s.
maria p̄teret caput tuū. qm̄ p̄ bt̄am x̄ginē mediante fi-
lio p̄tās demonū ē p̄trita. q̄ si q̄ras quō p̄ x̄ginē me-
diāte filio dicat̄ p̄tās demonū eē p̄trita: cū videamus
etiā nūc demones magnā p̄tātē h̄re in hoīb?. Nā cer-
ta expiētiā videm? q̄ multoz hoīz etiā xp̄ianoz corpa
obsidēt demones multoz etiā mētes excecant. Item
adhuc demones nos ipugnant: z huic mūdo p̄cipiā-
tur. iuxta illd̄ apli Eph. vi. Nō ē nob̄ colluctatio ad-
uersus carnē z sanguinē: s̄ aduersus mundi rectores
tenebrāz hāz. Et in tpe antix̄pi habebit diabol? ma-
ximā p̄tātē tētādīz verādī xp̄ianos. Itē sic an̄ incar-
nationē tāntū potuit nocere quātū p̄missus ē: ita z nūc
q̄ videt̄ q̄ in nullo sit ei? p̄tās p̄trita vel diminuta. Ad
h̄ r̄ndet fm̄ Bona. sup. iij. di. xix. ar. iij. q. s. q̄ passio-
nē xp̄i in carne de x̄gine sumpta sum? liberati de p̄tā-
te diaboli: pp̄ qd̄ saluator dīc̄ Job. xij. Nūc p̄iceps
hui? mūdi ejiciet foras. Et b̄ patebit sic. Diabol? eñ
an̄ passionē xp̄i habebat duplicē manū. v̄z attrahētēz
z ipellētē. Man? attrahēs erat p̄tās trahēdi ad lim-
bū etiā iustos z sc̄tōs. z h̄ erat tāte potētē vt null? pos-
set ei resistere. ista oīno ē amputata p̄ passionē. iā eñ
nullū iustūz sc̄tū pōt ad limbū trahere. Man? autē
impellēs erat p̄tās p̄cipitādī in malū: z p̄ fallaciā: z p̄
violētiā. q̄ tētabat vt dracor vt leo fm̄ aug. Nec erat
ita fort̄ vt cū magna difficultate poss̄ q̄s ei resistere
iō in mult? imo fere in oibus regnabat. Nec p̄ passio-
nē debilitata ē. q̄ datū ē lumē x̄itāt̄ s̄ diabolicā frau-
dulētiā: z adiutorū x̄tut̄ s̄ violētiā. Jā eñ fere oibus
est veritas p̄palata: z iō destructa est idolatria q̄ prius
in mūdo regnabat. Jā etiā adiutorūz x̄tutis tribuit̄
p̄ ḡfē infusione q̄ reprimīt acupiscētiā: z p̄ angelicam
protectionem

prectione q̄ cōp̄imit p̄tates aduersas. Ad illa aut̄ q̄ obijciunt̄ dicēdū ē fm̄ eūdē bonauē. q̄ diabol⁹ obli-
dere cor par̄ excecāre mētes mō non pōt: nisi q̄s ei ex
culpa suauires tribuat. sic sunt illi q̄ sacra xp̄i p̄tēnūt.
Qñ nō tot hodie diabol⁹ obsidet q̄t aī p̄sueuerat ob-
sidere. Itē q̄uis fm̄ apl⁹ nobis nūc incūbat collucta-
tioz pugna: nō tñ elōgamur a victoria nisi interueniat
nra negligētia. fm̄ q̄ dī. j. cor. x. Fidelis de⁹ q̄ nō per-
mittit vros tētari sup̄ id qd̄ potestis: s̄z faciet cū tenta-
tiōe p̄uētū. Quāuis itaqz p̄ xp̄z p̄tās dyaboli sit su-
perata: tñ in nobis est dare vires hosti z nos subiuga-
re p̄tati dyaboli. iuxta illd̄ hiero. Debilis est hosti an-
tiquus q̄ nō pōt vincē nisi volētē. Et qz in tpe antixp̄i
abūndabit iniquitas z refrigescet charitas: teste saluato-
re mat. xxiij. iō vires sumet diabolica p̄tās z iusto dei
iudicio p̄mittere ampli⁹ ad malū ipellē q̄ p̄missus fuit
in tpe p̄cedēti. Ad vltimū x̄o obiectū. Dicēdū q̄ de⁹
aī incarnatōez ampli⁹ p̄mittebat dyabolū ex suo iusto
iudicio: z n̄ p̄sensus ampli⁹ ei subiacebat ex vicio n̄o
p̄ b̄ q̄ regnabat ignorātia z etiā p̄cupiscētia: deficie-
bat v̄itas z gr̄a. Er̄ sic p̄z q̄ p̄ b̄tāz x̄gine mediāte filio
p̄trita ēz debilitata p̄tās dyaboli. Nec bonauē. L. ix.

Mona in ordine: z prima tertij q̄ternarij stella
d̄z exaltatio. s. hūilitas z fuoz dei: vñ dixit. De-
posuit potētes de sede: z exaltauit humiles.
Isti potētes fuerūt angeli sup̄bi q̄s de⁹ de sede celesti
deposuit. z hūiles. i. hoies se deo in p̄niaz p̄ceptis hu-
miliātes p̄ filiū suū xp̄z loco eoz exaltauit. Itē depo-
suit de⁹ potētes iudeos q̄ erāt in legez p̄phet̄ poten-
tes: dimittēs eos ex suo demerito in p̄fundo erroris z
exaltauit hūiles. i. gētiles hūiliter z deuote p̄dicatōi
aploz iūstetēs. put̄ exposuit ly. Q̄el p̄ potētes accipi-
p̄nt fm̄ aliā glo. fūietēs mūdo p̄cipes tyranī: z oēs
potētes in malis q̄s de⁹ eiecit p̄ filiū suū q̄ in carne af-
sumpta iudicatur⁹ ē orbē terre. z exaltat hūiles. i. hu-
militer deo fūietēs: qm̄ oīs q̄ se exaltat hūiliabit: et
q̄ se hūiliat exaltabit. Jō dīc̄ bedavenerabil. Depo-
suit dñs potētes de se. z exal. hūiles: qz poēs scli gr̄a
tiōes nō cessant p̄ire sup̄bi: nec cessant hūiles i sctā fi-
de p̄uersantes exaltari. Nec ille. Si q̄ras. Quid p̄ri-
net ad b̄tāz x̄gine i isto cātico gliariz gaudē de b̄vz q̄
deposuit potētes de sede exaltauit hūiles. Ad b̄ rñ
de⁹ q̄ merito ip̄a b̄ndicta x̄go gliat̄ de sup̄boz deie-
ctiōez hūiliū exaltatōe. qz in ea z p̄ eā de⁹ efficacissī-
me edocuit in istavz incarnatōe sup̄biā calcādāz hūili-
tatē amplectēdā. Et b̄ in trib⁹. Primo in b̄ q̄ de⁹ se
in ip̄a sūme hūiliauit. Mā qz humilitas est x̄p̄ regalis
fm̄ bern̄. z scala celestis: decebat vt de⁹ q̄ oī x̄tute ple-
nissim⁹ est humilitatē x̄tutē doceret: z manifestaret i se
ip̄o. qd̄ fec̄ qñ in vterz virgīs descēdit. z cū essz dñs oīs
fact⁹ est fūoīz: humiliās se vsqz ad n̄re carnis fetidūz
lutū: z qd̄ mai⁹ est vsqz ad penāz mortē latronūz p̄ctō-
rū. phil. ij. Exinanīuit semetip̄z formā sui accipiens z
habitu iuēt⁹ vt hō: humiliāuit semetip̄z fact⁹ obediēs
vsqz ad mortē. Nec ibi. Scdō edocuit xp̄s sup̄biā cal-
cādā: z hūilitatē amplectēdā in x̄gine in eo q̄ hūilita-
tē exaltauit sup̄ oīa excellētissime: cū n̄razvilē naturaz
z humilimā: vtpote q̄ de limo terre ē: sup̄ oēs angelos
vsqz ad dexterā dei sublimāuit: z hūilimā illam x̄gine
m̄fēz sup̄ oēs angelos z hoies dignificauit. Magna
virt⁹ hūilitatē q̄ sic meruit exaltatiōem. Qñ vbi. s. sub-
dit apl⁹. Propt̄ qd̄ de⁹ exaltauit illūz dedit̄. Ter-

tio edocuit in eo q̄ sup̄bos angelos v̄z iudeos p̄ ma-
gna sui p̄te indānabilr̄ dimisit: ac humiles. i. electos
aplos. i. discipulos q̄ fuerūt abiecti fm̄ mūdū fructu
incarnatōis potētes fec̄: qm̄ vt scribit̄. j. cor. j. Infir-
ma mūdī elegit de⁹ vt pfundat fortia. Merito ḡ ma-
ria de b̄ gliat̄ in cātico. Q̄igit sup̄bi p̄sate diuinum
iudiciū. Qz deposuit potētes de sede. Cap. x.

Decima stella d̄z refectio. s. fidelit̄. Qñ dīc̄
Esuriētes impleuit bonis: z diuites dimisit
inanes. Basili⁹. Esuriētes sūt gētes diui-
nā gr̄az desiderādo toto corde esurientes:
q̄s xp̄s impleuit bonis sp̄ualib⁹. Diuites sūt b̄tudinē
in terrenis z carnalib⁹ ponētes. put̄ erant. s. multi p̄bi
antiqz epicuri quos xp̄s dimisit inanes z vacuos. qz
dicēte aplo: deū nō gl̄ificauerūt: s̄z euāuerunt in sua
sapia. S̄z dī. Quid b̄ p̄tinet ad b̄tāz x̄gine gliari tā
q̄ si i ip̄a b̄ factū sit q̄ de⁹ esuriētes impleuit bonis. Rñ
de⁹ q̄ iō b̄ p̄tinet ad ip̄az: qz de⁹ ex ip̄a sūpsit carne z
sanguinē quā fidelib⁹ p̄stitit in cibū z potū salutē eter-
ne. x̄p̄ hui⁹ sumptōez replet de⁹ oēs esuriētes vitā eter-
nā bonis celestib⁹: ip̄o xp̄o teste dicēte. Qui mandu-
cat m. car. z bi. m. sang. in me manet z ego i eo. Jo. vi.
Idcirco b. x̄go de b̄ gliat̄: qz ex ip̄a sumpsit xp̄us qd̄
donauit in eucharistia. Cap. xi.

Adecima stella d̄z susceptio. s. electio. Qñ dīc̄ maria. Suscepit isrl̄ pue. suū re-
cor. mi. sue. Suscepit inquā isrl̄ puerum
glo. tāq̄ hūilēz obediētē: puez z castum
q̄ notant̄ in b̄ q̄ dī puez: ex p̄ditōe pueri: vt significetur
qz tales suscipit de⁹ in gr̄am. iuxta illud mat. xviij.
Nisi p̄uersi fuerit̄ efficiamī sic puulī: nō itroib. i reg.
celoz. S̄z quō b. x̄go de b̄ gliat̄ q̄ si p̄ ip̄az v̄l in ip̄a sit
b̄ a deo factū: Rñ de⁹ q̄ ex quo de⁹ ex ip̄a suscepit hu-
manā naturā siue carnē n̄raz in q̄ patiēdo nos redemit
z celū apuit nobis ac restituit: iō p̄ ip̄az dicunt̄ meri-
to suscepti in fraternitatē xp̄iz cognatiōez dei atqz in
gr̄am z gliam: vt sint heredes qd̄ dei: coheredes aut̄
xp̄i. iuxta v̄bū apl̄i rho. viij. Qñ merito de b̄ b. x̄go
gliando gr̄as agit in p̄sona toti⁹ gñis hūani. Proin-
de an̄. Q̄ b̄tā maria quātū tibi debem⁹: qz p̄ te talēz
tātū fr̄em. i. xp̄m deum habemus: per te hereditatem
celestem adepti sumus. Cap. xij.

Uodecima stella d̄z p̄pletio. s. p̄missioz diui-
norū. Qñ dīc̄. Recordat⁹ mie sue. Sic locut⁹
ē ad p̄res n̄ros. Abraāz semini ei⁹ in scla. i. in
eternū. b̄ iō dīc̄. qz p̄missio dei de susceptōe hūiane na-
ture in xp̄o p̄manebit in eternū: cū caro hūana in sem-
piternū vnita diuinitati p̄maneat. Nec ly. Notanter
etiā dīc̄. Abraāz seminei⁹. qz de⁹ specialr̄ fuerat locut⁹
z p̄miserat ip̄si abrae xp̄z qñ ad p̄ceptū dei voluit im-
molare filiū suū. Gen. xxi. di. Per memetip̄m iurauī
dīc̄ dñs. Multiplicabo semen tuū sic stellas celī: z sic
arenā q̄ ē in littoze. Et infra. B̄ndicent̄ in semine tuo
oēs gētes t̄re: eo q̄ obedisti voci mee. In q̄ v̄bo facta
ē p̄missio de xp̄o ex semie abrae oriūdo fm̄ carnez. In
ip̄o em̄ semine abrae. i. in xp̄o oēs gētes. i. aliq̄ de oib⁹
gētib⁹. Et sic oēs electi b̄ndictiōez p̄secuti sūt salutis
eterne q̄s xp̄s in iudicio b̄ndicet realr̄. iuxta illd̄ mat.
xxv. Venite b̄ndicti p̄ris meis. Hoc aut̄ p̄pletū ē in
maria q̄ xp̄z deū genuit: iō gaudēt̄ z gl̄iose gr̄as agit
i cātico de b̄. Q̄ ḡ felicissima. o gl̄iosissima maria: qd̄
tibi laudis offeram⁹ cū p̄ te totz tāta bona habemus.
e e i j

Libertertius

Si tunc affuisses tibi laudativitque genu flexo devote
acclamasse. Magnificat aia mea dñm: in se in te o
super benedicta Maria.

Articulus. iij. q. vtile est canticum Marie reueren
ter audire in vesperis vel dicere.

Tertium mysterium de hoc ca
tico marie d. vtilitas. Nam q. vtile sit hoi
ad honorem marie deuote reuerenter audire vel pora
rez dicere canticum Marie ostendit tripli.

Primo ex ipsius canticis verbis.

Secundo ex rone virtualis inclusionis.

Tertio ex factis miraculis.

Primo ex ipsius canticis verbis. Nam si pñsam vba ipa
coperim q. ibi pñmittit pñtib. mia: cñ d. Et mia ei
a pge. in pge. Itē hñlib. pñmittit exaltatio celest. ibi
Deposuit po. de se. et exal. hñiles. Et salutē sitiētib.
satiētas diuina. ibi. Esuriētes i ple. bo. Et oib. bonis
felicitas eterna. ibi. Suscepit isrl. pue. su. zc. Secdo
onidit ex rone virtualis inclusionis. q. in ipso cātico tua
literz iplicite includit tā oñō dñica q. salutatio angeli
ca: q. sēvtilissime oñones. sic de hac virtuali inclusioe no
tat anto. floren. in sūma sua. Nam pñ nñ q. es in celis: cō
cordat cñ b. Magnificat aia mea dñm. i. pñez celestem:
z Maria petitio Scificet no. t. includit ibi. Sēm no
mē ei. Secda Adueniat regnū tuū. ibi. Exultauit spi
ri. m. in deo salutari. q. h. ēvita eēna. s. regni dei: vt co
gnoscāt te deñz quē misisti iesuz. Joh. xvij. Tertia pe
titio. Fiat volūtas tua sic zc. ibi. Deposuit potentes
zc. q. volūtas dei in celo ēvt rōnal creatura in oib. sub
ñcia: deo: a q. volūtas auersi angeli depositi sūt de se
de celesti. z hñiles hoies in locū eoz exaltati. Quar
ta petitio. Panē nñz q. tidianū zc. ibi. Esuriētes i ple.
bo. Quinta. Et dimitte no. debi. zc. ibi. Et mia eius
p. quā dimittunt debita pge. in pge. ti. zc. Sexta.
Et ne nos inducas zc. Fec po. in bra. i. xpo: p. quā fi
deles potēter defendunt in oī tētatōe. Septia. Sed
liba nos zc. ibi. Suscepit isrl. zc. Sic locut. ē zc. Nec
ē em illa libertas: exclusio oīz maloz quā pñmisit deus
abraez semī ei in se. Itē Ave maria. i. sine ve. includit
ibi. Magnificat aia. m. d. Gra plena. ibi. Exultauit
spi. mē zc. Dñs tecū. ibi. salutari meo. q. respexit zc.
Bñdicta tu in mulie. ibi. Ecce em ex b. brāz zc. Et bñ
dictus fructus ventris: ibi. Q. fec mibi magna. z sic
de alijs. Ecce g. vtilitas virtualis inclusionis hui. cātici

Tertio onidit ex miraculis. Ad id fac miraculū de q.
dā monacho iostio noiet q. habet li. vj. p. ij. ar. vl. i. fi
ne. Itē refert anf. li. miraculoz q. ipemet cñ dolorem
multū pateret in pede ex spasmoz paralyti: ob deuot
tionē xgis cepit conari vt erect. staret ad offiñ xgis. z
p. pñs etiā ad Magnificat. qd cñ facē cepissz sanita
te psecut. ē. Recolo etiā me audisse q. cñ in qdaz loco
fres deuote diceret Magnificat: visuz ē brāz xginez
exaltari descēderez singulis fratrū: suū iesuz qñ puu
lū ad osculādū offerre: in q. mira suauitate reficiebant
oēs. Itē refert discipul. in pñptuario q. in hispania
in qdā domo ordis cistertien. qdā monach. iuuenis: in
obsego bñ xgis seruēz deuot. ita erat intē in eius
horis p. pñs etiā in h. cātico marie: vt nō in singulis
ñib. s. in singulis vñbis mēoria ipi. pñet. Sic. p. xvij.
annis stās in ordine: tādē infirmat. ad mortē: ecce brā
maria enuisitauit z pñdixit eidē q. die septio ad dñz ie

Pars. i.

sum foret migratur. Addidit q. d. Q. pre cñct mibi
fuiisti intēti. faciā tibi qd nulli alij feci. z cingēs bra
chijs collū: osculū ei dedit: ac enī benedixit z euanuit.
Nec ille fuitoz instāter reqrēti enarrauit. Die autē
septima cñ appropinquet ad exitū sicut erat ei pñdictū
appuit sibi brā mariavidēte priore dom. cñ multitudine
scōz z angeloz. Et sic dulcissimavisiōez allocutio
ne cōsolat. felicif. mīguit ad xpm. Ecce igit q. bonuz
est fūire marie. Dēs g. charissimi ei deseruiam. tā ib
cātico duote dicēdo q. i alijs vt cñ ea i celo gaudeam.
Incipit Liber tert. de mysterio purificationis bea
te Marie.

Tertius liber de mysterio

Purificationis bñ marie diuidit in q. tuor par
tes. Prima ps de hui. purificationis marie solēnita
te. Secda de bñ marie martyrio: gladijz dolorosita
te: de q. h. pñea agif. q. circa tps purificationis de hoc
martyrio p. symeonē ē. pñphetatū dicētē. Quā ipi. aiaz
pñra. gla. Tertia ps de gladij mariez dolor. pñcel
lēti acerbitate. Quarta pte cōdepēdēter adiungit
sub alio pñessu d. plāctu marie pñsequēdo illd euāgelij
iobis. Stabat iuxta crucē iesu mī ei. zc. Potes etiā
ocasiōe hui. purificationis iuebē pñdicādo de puritate
vñgitate marie: d. q. b. habes spālī liboz: iō h. pñtereo.
Pars. i. de purificationis Marie solēni mysterio.

Impleti sūt dies purgatio

Inis Marie fm legē moyfi: z tulerunt iesum in
hierlmvt sifterēt enī dñō. Lu. ij. z in euāg. hui. solēni
tatis. Namiz dies h. ab oib. xpcolis deuote d. cele
brari si bñ aduertim. Tū q. hodie est festū bñ marie
Tū q. est etiā festū dñi iesu. Tū deniq. q. est festū le
tificatōis scārū aiaz. Primo inquā est festū bñ ma
rie. q. hodie fm legē moyfi ad purificationēz accessit: z
non tenebat: nec indigebat: vt infra dicet. Et iō dies
h. dñ purificationis marie. Secdo q. est festū dñi Iesu. q.
hodie oblat. est in tēplo deo pñ: cui. erat fili. ab eter
no pñf. qd etiā hodie cādelas cōsecratas manib. pora
tam. Et ob h. dñ h. dies cādelaria festiuitas: ad signi
ficādū q. xps de manib. xgis marie hodie sit appo
tat. in hierlmz ad tēplū oblat. qd cādelā cerea signi
ficat. q. sic cera ab apibus sine pñmixtiōez pollutōe p
ducit: ita caro xpi ex purā xgine sine corruptōe est cō
cepta z genita. Tertia hodie ē festū exultatōis scā
rū aiaz. q. hodie cñ leticia scārū symeōz scā anna ob
uiauerūt xpo: z ipz deñz saluatorez laudātes cñ sacro
dotib. offerēdū suscepērūt. In cui. signū hodie ecclia
pñessione agit. Et idcirco dñ h. festū tertio noie ipapā
ti: ab ipa. qd ē ire: z anti qd ē obuiā. Insup hodie scā
pñes in libo exultauerūt: audiētes xpi aduentū a scō
symeōe dicēter eis nūciāte. Pñre ea gaudebat hodie
de pñ de sui filij oblatōe. Itē gaudebāt āgeli circun
dātes xps dñsz bñdictā ei. mñez. Et iō gaudet etiā ca
nēs ecclia in missē introitu illd ps. xliij. Suscepim.
de mi. t. in me. tē. tui. Qd pñt eē aliud thēma. Cñ de
hac gaudiofa purificationis solēnitate acturi: tria my.

Primum dñ mysteriū pñgruitat. (steria. notabim.)

Secdū dñ mysteriū exemplaritatē.

Tertium dñ iocunditatis.

Articul. i. q. brāz dei mñez mariā pñgruebat suscipe
factz purifica. s. legē moyfi: q. uis ad id nō obligaret.

Primum mysterium

Quoniam mysterium de purifi-

catōe marie dī cōgruitatē. Ubi qd ē. Utrū cōgruebat btām dei mīrēxgīnē suscipe le- galis sacm purificatōis. Et ad hāc qōnem rīdet fm sacros doc. p̄cipue Frā. Maro. p̄ duas cōclusiones.

Prima cōclō q̄ btā maria dei mīrēxgīnē purificatio nis nō erat obligata. Et hoc ostendit triplici ratiōe.

Prima rō ex parte plis.

Secūda rō ex parte matris.

Tertia ratio ex parte legis.

Prima rō ex pte plis. i. xpi q̄ erat sup̄ legē. mat. xij. c. Dñs em̄ ē sabbati fili⁹ hoīs. iō sicut nec fili⁹: ita nec mī obligat. Secūda rō ex pte mīris. q̄ ipa fuit xgo pu rissimaz sine oī pctō: at p̄ sine oī sordēz seditate pep erat xps: vt dīc Leo papa in ser. de natiuitate do. Ab hac natiuitate deest illud qd de oib⁹ legī. Nemo mī dus a sordē: nec infans cui⁹ est vnus diei vita sup̄ ter rā. Nihil in istā singularē natiuitatē de carnis concu piscētia trāsīuit. nihil de pcti lege manauit. Nec ille. iō non obligabat. Tertia rō ex pte legis. q̄ ista lex purificatōis posita erat sub cōditōe. Mulier (inqt) si suscepto semīe peperit. Leui. xij. Et iō nō obliga bat mīrēx q̄ nō suscepto semīe s̄ spūscī spiramie cō cepat: peperat. Et sic p̄. Secūda cōclō: q̄ mī dei q̄uis nō indigebat nec tenebat: tñ decebat vt sacm purifi catōis legis moyſi suscipet. Et h̄ oīdī triplici rōne.

Prima rō diuine honorificationis.

Secūda rō diabolice confutionis.

Tertia rō humane edificatōis.

Prima rō diuine honorificatōis. q̄ spūscō docen te nouerat btā maria h̄ rōre ad dei honorē duplicem. Prīo qdē: q̄ legē a deo datā p̄ moyſen tāq̄ bonaz ve rā cōfirmabat: cū ipsi legi obediēdō venerabat ipam: sic xps q̄ circūcīsiōe nō indignū: tñ suscepit p̄ legē honore. Ita ei⁹ mī exēplo xpi edocta h̄ legis sacm le gē honorauit. Secūdo q̄ h̄ erat ad dei honorē t̄ xpi ma nifestationē: cū btā mī cēsebat in h̄ pphetias diuino spū p̄dicatas adimpleri. S̄ di. Quales pphetie i h̄ implebant. Rīdet q̄ Prīo pphetia Aggei. ij. c. vbi habet q̄ cū zorobabel reedificasset templū dei destru ctū p̄ babylonios factū est vbi dñi ad aggei pphaz: t̄ dixit. Quis in vobis relict⁹ est q̄ uidit domū istaz in glia sua p̄ia. Adhuc modicūz vīet dñs: cūcū gē tib⁹: t̄ iplebo domum istaz glia dīc dñs. Magna erit gloria dom⁹ istius nouissime. s. reedificate plus q̄ pri me. s. edificate p̄ salomōnē. Mō fm̄ expositores do ctores h̄ oīa ipleta sunt p̄cipue in ista purificatōe. q̄ tūcuenit desiderat⁹ cūcū gētib⁹. i. xps manibus mīris portatus in tēplū istud. Cū multipl̄ fuit maior glia istius domus vltimo edificate q̄ prime. Mō p̄. Prī mo: q̄ in ista fuit mī dñi educata: fm̄ hīero. Secūdo q̄ ibi voto xgīnitatē fuit cōsecrata deo. Tercio q̄ mira culose despōsata ibi fuit mī dei. Quarto ab angelis ibi fuit frequēter visitata. Quinto ibi dñs Iesus dei fili⁹ oblat⁹: t̄ spū pphētico a symeone t̄ anna manifesta tus. Sexto: q̄ ibi in medio doctorū inuē. Septimo q̄ ibi multotiēs docuit mirabilia fecit. Itē ad id est alia pphetia tunc ipleta. s. malach. iij. Ecce ego mitto angelū meū. i. Iohēz baptistā: q̄ dī angel⁹ non natura s̄ officio. mat. xj. c. sequit. Et statim veniet ad templū suū dñator: quē vos q̄rit. q̄ xps statim post iohēz manī

festādo seuenit in tēplū: t̄ iudeā p̄ p̄tā corpālē. Secūda rō diabolice cōfusiōis. q̄ nouerat btā xgo q̄ h̄ dece ret facere vt ad purificatōis legē accederet p̄p̄ confu sionē diaboli p̄ eo q̄ sic xpi diuinitas t̄ btē marie xgi nitas celabat diabolō: ne humana redēptio ipediret ab ipō. Mō declarat. q̄ fm̄ Ihd̄. t̄ cōmuniter doc. si diabol⁹ certitudinalr agnouiss̄ xps: nūq̄ crucifigi dei filiū p̄ iudeos pcurass̄: ne sua ptate strita h̄o redem ptionē habuiss̄. S̄ si btā maria nō iui ss̄ ad purifica tionē: debuiss̄ se manifestare q̄ post ptū foret virgo. t̄ sic innotuiss̄ hoīb⁹z diabolō filij sui diuinitas. iu xta illud esa. vij. Ecce xgo accipietz pa. filiūz. S̄ di. Nunq̄d diabol⁹ potuit h̄ cognoscere aliūde q̄ maria post ptū nō est corrupta: Rīdet fm̄ Tho. iij. p. sū. q. ix. q̄ h̄ diabol⁹ vtute sue nature potuiss̄ cōgscere: nī si phibit⁹ fuisset. Cū aug. iij. de tri. di. Diabol⁹ multa p̄ vtute sue nature a q̄b⁹ phibet vtute diuina. Probi bebat ḡ a deo cōgscē modū p̄ diuini: ne redēptionēz hūani gñis ipediuss̄ h̄ cōguss̄. Prohibebat etiā xgīni appropinq̄re abāgel eā custodiētib⁹ s̄ illō can. iij. En lectulū salomonis. lx. fortes ambiūt: t̄ vnūscu iusq̄ ensis sup̄ femur suū. p̄p̄ timores nocturnos. Le ctulus em̄ veri salomonis. i. xpi est mī xgo: in q̄ nouez mētib⁹ q̄uit. hāc multi angeli ambierūt obse q̄ose cū stodiētēz t̄ demonū incursus repellētēz. Et sic patet.

Tertia rō hūane edificatōis. q̄ hoies ex h̄ plurimū edificabant dupl̄. Prīo qdē. q̄ iudeis scādālū tolle bat ne dicere potuissent q̄ iō xpm̄ nō deberet recipē: q̄ legē nō obsuasset. Secūdo: q̄ fidelib⁹ exēplū hūilita tis t̄ puritatē amāder sectāde pponit: vt doceamur q̄ nisi fuerimus purificati a pctis: regnū dei intrare neq̄ bimus. Cū apo. xxi. Nil cōinq̄natū intrabit in illō scz celeste regnū. Cū cū ip̄e xpus purissim⁹ fuerit: tñ sistit in tēplū deo fm̄ legē purificatōis. S̄ di. Cum xpi hūanitas fuerit deo sp̄ p̄is: q̄ vnione psonali sibi cōiuncta. quō ḡ dī sisti fm̄ glōf. i. p̄stari vel offerri: aut cōsecrari deo: Rīdet fm̄ anastasiū q̄ l̄ xps fm̄ hūa nitate fuerit deo sp̄ p̄is: tñ bñ dī sisti. i. p̄stari. s. fm̄ le galē cerimonā in tēplo offerēdo: vt sic em̄ antea p̄sen tatus nō fuerat. Et h̄ fecit xps potissime p̄ n̄e salutē instructōe: vt nos discam⁹ quō deo p̄stari debeamus purificati a pctis: vt patebit. Et sic nō p̄p̄ se indigen do h̄ fecit xpus: s̄ p̄pter nos. Mō igit̄ fidelis aīa disce deū diligere t̄ honorare in suis pceptis: t̄ xps ac eius matrē imitari in puritate p̄ celesti glia acq̄renda.

Articulus. ij. q̄ exēplum multiplicis vtut⁹ p̄buit no bis maria in susceptione sacri purificatōis: t̄ filij p̄be tur in legez scō symeone vt patebit.

Secundum mysterium circa

hāc solennitatē purificatōis declarādū dī exemplaritatē. Ubi aduertendum q̄ in hac susceptiōe purificationis legalis dat nobis exemplum salutis tripl̄.

Primo in ipa purificationis lege.

Secūdo in ipa dñi matre.

Tercio in sancto symeone.

Prīmū. quātū ad incipiētēz. Secūdo quātū ad p̄ficiē tes t̄ p̄fectoz. Tercū exēplū quātū ad duotos. Prī mo ita p̄ dat nob exēplū salutē in ipa lege purificatio nis. Mā q̄rit: cur sic de istituerat legē purificationis Rīr s̄ frā. maro. t̄ cōiter doc. q̄ Prīo p̄p̄ primoge

nitorum oblatione deo fieda et gratiarum actione qua deo
voluit i figuraz recognitione q oia bona nobis a deo
puenit. Secundo, ppter nre purificati. is istructione
vt pcrum boi detestadu et abominadu atq redimedu et
expurgadu doceret. Idcirco iveteri testameto istitue
rat ista lege purificatiōis i q plura pcepta ptebant.

Primum erat q mulier q suscepto semine pariebat
masculu debebat cu filio manere imunda. vij. dieb: ita
q null ei cōicare poterat i cibovl potuvl lecto. sz erat
suspesa a sortio hoim ppter fedā cōceptionē: nō sine
pctō. qz i actu mrimonialī d cursu cōi ē aliq libido. ior
dinata: vt hec dicit lyra. Scdm pceptū erat q infantul
octavo die debebat circūcidi et sic ab originali pctō mū
dabat. et tūc mulier illa efficiebat mūda q ad sortiu
hois sz erat imūda q ad igressu tēplī vsq ad. xxxij.
dies a die octava debebat sic manēz reputari imūda.

Tertiu pceptu erat q die qdragesimo sic ppleto a
die partū cōputādo debebat mulier venire cu suo filio
ad ostiū tabernaculi vel tēplī. et puez offerebat in ma
nus sacerdot. Sacerdos qz deportas circa altare. deo
gras agēs p dato pueroz ei aie creatōe q a solo deo
est: leuabat corā dño. Quartū pceptū de pueri redē
ptiōe a sacerdot manu qnqz sctis. Fuit aut sicl moneta
valēs obolos. xx. Hoc aut sicl pceptū q si puer fuisset
primogenitū detribu leui. nō redimebat: sz veniēs
ad etate adultā: sp in tēplo fūebat dño. Si vō fuisset
puer de alia tribu q leui primogenitū. redimebatur
qnqz sctis argēti. Quintū pceptum. Si ipa mulier
fuisset diues intātū q possz hre agnū anniculū imacula
tūz pullū colūbe. aut turturē offerre debebat. Sin aut
ppr paupertatē: sufficiebatz debebat offerre tūmō par
turturū: aut duos pullos colūbaz. Sz qrit. Quare
istavolatilia offerebat? Rñr q castiora ambo. v3 tur
tur et pulli colūbaz: nō colūbe. Sicqz sua oblatione se
peccatricē cōfitebat: et sacerdos p muliere orabat: et sic
mūdabat. Sextū pceptū in ipa lege purificationis
erat q si mulier pepisset semina duplicari debuit tps
q reputaret imūda tā q ad sortiu hois q ad ingres
su tēplī. Sz forte qris qre h lex magi guauerit pariē
te semina q pariētez v3? Rñr q fm sctōs triplex rō
assignat. Prima rō naturalis. Scda rō moral. Tertia
rō theolōgicalis. Prima rō natural. qz fm phos qbus
etiā pcorat aug. cor p masculi in vtero. xl. dieb: orga
nizat et pficit: atq tūc vel circa aia creādo infunditur

Corp vero femine in. lxxx. dieb: pficit et tūc aia infun
dit. Cū sic aia masculī. xl. die infusa: maculā origina
lē dhit. sic. xl. die tēplū materiale de igressa cū hostijs
expiabat ei genitrix. Et sic aia femine. lxxx. die macu
lat pctō qnz infundit. sic. lxxx. die dei tēplū igrediēs
expiata deo offerret. Scda rō moralis. qz masculus si
gnificat moral op bonū pfectez fortit factū. Femina
aut ppter debilitatē naturalis vigor op impfectū et
negligēter factū. Cū b fuit ad significadū q q perfe
ctū opus parit statū die. xl. adueniēte. i. termino pnt
vite q p. iiii. elemētoz et q litatū pplexiōes currit i tē
plū celeste introducit. Quivō op impfectū. fac. tpus
ei duplicat. qz nō statū post mortē in celū introducit:
sz ardebit p r igne purgatorij. vt dicit aug. et notat. xx.
v. di. Qui in aliud scz. Sz ve illis q steriles oino re
periunt in morte qm dicēte saluatore. Mat. vij. Vis
arbor q nō fac fructū bonū excidet et in ignē mittetur.
Tertiarō theolōgicalis. qz v3 xps assumptur erat car

nē in sexuvirili. et iō ipm sexū magis honorare voluit et
ampliorē ei grāz fecit: puer citius formare in vtero
et mī citi mūdaret. Quarto pōt addi rō iuridicaz le
galis: qz q pl vel magis peccauit: pl puniri debuit.
ex de pe. et re. De q. et. xxiij. q. i. Nō offeram. Item
ff. de penis. l. aut facta. Sz qz in trāsgressiōe pcepti
mulier pl peccauit. fm qd dicit magi in. ij. di. xxiij. Qd
fm bona. v3 est quātū ad pcti essentiā. s. libidinem. qz
plus ambiuit dei sciaz q vir. l3 quātū ē ex pte circūstā
tiāz qv3 ptingit vir pl peccauit. qz. s. erat supior mu
liere. et fortior ac sapiētiōz: et ipe sciēter peccauit. Sz
vt dicit deus. xxv. Pro mēsurā pcti d3 eē plagaz mod?
Cū mulier pl punita est. sic etiā gen. iij. pl punita fo
re legit. Ad ppositū itaqz redeñtes dicim q lex ista
purificatiōis docet salutaria documēta exēpla. Pri
mo docet mulieres pariētes deuote accedē ad purifi
catōez post pti fm p̄suetudinē ecclie: nō tñ fm obser
uatiā legalī v3 et. qz illa cessauerūt in noua lege. sed
fm ecclie catholice institutaz p̄suetudinē: vt. s. mulier
post pti p ipa die purificatiōis sue accedat ad eccliaz
vt grāz agat de puero dator de euasiōe piculi p̄ pre
teriti: et vt custodiāt in p̄cipiēdo de futuro. Itē interi
castaz incognita a viro pmaneat: als indiscretissime et
irrōnabili agit petēs debitū coniugale: qz qd cūqz aial
brutū. Sz qd orit. Utrū pti mulieres infra pletū
tps purificatiōis teneant ab ingressu ecclie abstinere.
Rñr vt hī di. v. Si mulier. et extra d purificatiōe post
ptū ca. vnico. q mulier statū post pti pōt eccliaz visita
re si deuotio suadet et p̄suetudo admittit. si tñ ex vene
ratōe aliquādiu abstinē voluerit: nō est talis deuotio
reprobāda: et cōsuetudo est p̄mēdāda. Et eadem rōne
nec sacra cōiō ē negāda puerpe. nec etiā mēstruate mu
lieri qcūqz tpe: nisi ex reuerētia abstineret. di. v. Ad
eius vero. Scdo ex pmissa lege purificatiōis docent
oēs hoies spūalr quō a pctis purificari debeāt. quia
primo d3 hō pctōz q pcepit dolorēz pepit iniquitatē p
lē pessimā recognoscēdo: imūdu se reputare p p̄ritio
nē. Scdo d3 circūcidere: a se abijciēdo ppositū peccā
di decetero. Tertio d3 se offerre sacerdoti p p̄fessionēz
tāq peccatrix. Quarto d3 facē redēptiōem p satisfā
ctionēz sui oblatōez deo i sacrificiū mūdiciē et laudis
diuine. Recvacat a mysterio q. xl. die tēplū ingredit
qz qdragenariū p̄sistit ex qternario in denariū ducto:
vt significet obseruatiā decē pceptoz cū scriptis euā
gelistaz quattuor. Et sic p3.

Cap. ij.

Ecūdu exēplū. s. xtuositas nobis pponit i ip
sa bñdicta m̄re dñi: in q nob p̄bet exēplū imi
tatōis in triplici x̄tute q floruit in hac purifi
catiōe. Prima x̄tus ē hūilitas. qz cū nō essz peccatrix
tāq culpabilē se ondit p illas oblatōes. vt nobis exē
plū daret culpadi nosipos. Cū greg. Bonaz mētuz
est agnoscere culpā vbi nō est culpa. Scda x̄tus obla
tio. qz legi cui nō tenebat obediuit ad docēdū nos q
tin multo magi diuis pceptū qb tenemur obedire des
beam. qm vt dicit greg. Sola ē obediētia q fidei possi
det meritū: qm fides sine opib mortua ē. Tertia x̄t
ē paupertas. qz nō elegit oblatōez diuitū: puta agnum
sz pauper. s. par turturū: aut duos pullos colūbaz. vt
p3 luc. ij. Sz quib euāgelista nō determinat: qrit qd
istorū duoz obtulerit. Rñr q xps p nobis egen fac
p se voluit offerri pauper hostiā. sic vlib panis iuol
ui. sz pulli colūbaz facilioz p̄cio a paupib pcurari po
terant. g

terat. gverislr illos obtulerit. Si obijcit: qz magi nō
dū an purificatōez obtulerit munera. s. auz: thus: zc.
Et vñle ē q n modicu aurivtpote more regio. Qua
re gex his brāxgo nō emit agnū: videt q legē offen
derit. Rñr fm frā. maro. z cōiter doc. q crededū ē oī
no ipazxginē nō habuisse tātū pecunievt agnū emere
potuissz. als em offendissz d legē sic pēpiēte: sz oīa illa
a magis oblata regia munera paupibz iā erogauerat
aū istō tps purificatōis. z iō nō habuit vt agnū emis
set. In q etiā docemur ad pietatē erga pauperes: ad
ptēptū mūdānaz diuitiaz ppter xp̄s. Q mira marie
humilitas: pietas: z paup̄tas. De q loquēs duor ber
nar. dīc. Q brāxgo mariavere tu nō habes cāz nec ti
bi op? ē purificatōe. Sz nunqd filio tuo op? erat circū
cisioe: Esto tñ iter mulieres tāq vna eaz. nā z fili? tu?
sic extitit in medio pueroz: q in natiuitate habuit sevt
paup hō. qz nat? i stabulo: i circūcisioe vt paupz pecca
tor hō. sz hodie vt paupz pctor: z fu? hō. Et paup: ieo
q oblatōez paup̄ez elegit. vt pctor in eo q ipe cū ma
tre expiarivoluit: vt seruus: in eo q quinqz fidelis sicut
z ceteri primogeniti redimivoluit. **Cap. iij.**

Ertū exēplū nobis pponit in scō symeone: q
vt sacru loquit euāgelū accepit dñz iesuz invl
nas suas z bñdixit deū. s. flex? genib? letissimo
corde. Sz cur nō dīc q accepit iesum in man? sz in vl
nas: Rñr q iō. qz invlnis seu brachijs amplexando
tētū delectabili? ispiciēz ppinqui? cordi desiderabili?
ponit. Q dulce xbnū: sz dulci? factū: accipe iesuz invl
nas. Q felices vlne q iesuz dulce merēt suscipe vl por
tare. Quid em beat? qd iocūdi? z suau? aie q iesum
amplecti: ipz teneret: ip? amore frui. In huiusitaz sy
meonis scī exēplo docemur nos debē xp̄s suscipe in
vlnas cordis nri: ibi em dulci deuotōe amplectiz oscu
lari. Q fidelis aia. Q cor deuotū cupis ne dulce ie
sum suscipe invlnas: ei? dulci solatio ei? iocūdo ample
xu medullit? in corde liqfieri: optebit te hūc scīm Sy
meonē in exēplū tibi ppositū imitari. vt sis talis qlis
ipe fuisse scribit in euāgelio. Mo. xba: signa mysteria
Ecce inqt hō erat in hierlm cui nomē symeō z hō iste
iustus: timorat? expectās redēptōez isrl: z spūscūs
erat in eo. Ex qb? colligit q qtuor pēcipua debemus
in nob hēvt digni sim? xp̄m invlnas suscipe h p grām
z in futuro p gliaz. v3 pacē. iusticiā. timorē castūz san
ctū amorē: exēplo scī symeōis. Prio pacē. qz teste
ps. In pace fact? ē loc? ei?. Qd notat cū dī. Hō erat
in hierlz: qd iterptat visio pacis. Scdo iusticiā q red
dit vnicuiq qd suū ē. sic dīc tullī. Nā teste ps. Iusti
ciar iudiciū pparatio sedis ei?. i. p iusticiā ppar cor vt
in eo sedeatz reqescat de?. Hinc puer. xij. In semita
iusticie vita. i. xp̄s h notat cū dī. Et hō iste iust?. Ter
tio castū timorē. vñz subdit. Et timorat?. pinde ber.
Scō inqt amorē casto timorē quasi duob? brachijs
amplectimur xp̄s. Quarto scīm amorē. h notat cum
dī. Et spūscūs erat in eo. Vñ ps. Ignis aū ipz pce
det. bern. sup hōba dīc sic. Q pvt ardor desiderij p
ueniat oēm aiam ad quā de? evētur? Et tñc sciat aia p
sentē sibi eē xp̄s cū se illo igne senserit calefactā. Hec
ille. Q igit oēs iracūdir axa pace extranei. Q oēs
iniusti. Q psūptuosi ptores deū nō timētes offende
re. Q deniqz oēs a spūscō alieni: imūdi: vos supbi:
vos auari: vos gulā sectātes: z qcuqz scelerati: audite
vñaz sniaz. qz nō manet in vob xp̄s sz diabol?. qm xp̄s

nō introibit in maliuolā aiaz: nec habitabit in corpore
subdito pctisvt scribit sap. c. i. Qlos aū o pacifici bñ
iusti qz deū timētes ac grāz spūscī tenētes: gaudete
z exultate: qm de maria xgo bñdicta filiū invlnis por
tauitz scō symeoni invlnas obtulit hodie: itaz invl
nas cordis vñ offerre p grām nō recusabit. Nimirum
exorātib? z ei? suffragia iplozātib? ista die purificatio
nis miraculose pperit b. xgo subuenisse. **Miracu
lū.** Regit invita socioz bñ frācisci q qdā frater de
uor? cū p lōgū tps subtracta grā merēs z tristis fleuit
set: cū puenisset ad festū purificatōis in heremitorio
exns cepit clamare ad b. xginē dī. Q bñssima virgo
maria tu hodie filiū symeoni amplexādū pbuistiz euz
mira dulcedie i tuo filio refecisti: obsecro te mī mie vt
mibi qz misearis q fatigat? sum desiderio tui filij. Et
oīno mesticia rplet? p cordis ariditate. Et ecce mī mie
stati affuitz filiū ei in specie puul? amplexādū tribuit
Et ille frat ab illa horavsqz ad totū tps vite suē sp in
mira suauitate spūs pmasit. Et stinue hz filia xba re
plicās eructabat i seruoze cordis dicēs. Q amor me?
iesu dulcissime qn pueniā ad te: qn moriarvt itez am
plectivaleā te. Alio etiā miraculū ad id fac de qdam
matrona. z de b habebit infra in fi. hui? pt. Sz plu
rib? miracul alijs: omīssis libeat (sitū placet) b dscris
bere qddā de pfirmitatē festi purificatōis. **Mirac
culū.** Qd qdē reppi in budes. librariaz habet etiaz
in speculo exēploz. dī. viij. c. lvij. qv3 tpib? bonifacij
pape qddā tēplū erat rhome qd dicebat pātheū cōse
cratū diane. Hoc tēplū ipe papa ipetravit a foca ipa
tozevt in honore scē marie xgis psecrare. Ad quas
psecratōez celerit faciēdā pueniētib? pplis mult?: iu
dei pstatē aduersabant? z seditōez faciebāt d xpianof
dicētes xp̄s ex ioseph semie: z nō de xgie natū. Quo
dā itaqz tpe in die natalis xpī stē tio maria habita ē
de b. vbi ptūc aderat etiā qdā cec? nat? q iudeos ap
rōnib? pfutabat adeo q iudei fuerit opulsi eligēvñ. e
duob? v3 q aut ipsi ceco nato ipetrare possent xpiani
vt visum recipet: meritū xgitat? marie in pceptu: ptu
z post ptū inuocādo. z sic iudei crederēt. Aut si b facē
xpianoz de? neqret: tota fides xpiana tāq falsa expu
gnaret? z pīre deberet: iperātib? cesarib? Rromanis.
Statuerūt qz p b pacto iplēdo diē purificatōis ma
rie ex cōi p sensu xpianoz. Qua die adueniēte cecus
cū xpianis fec se duci ad altare. z genuflexo corā ima
ginē brēxgis marie: iudeis z pplis mult? coassistenti
bus: cepit canē illd rñforiū qd tūc ca di. Gaude Ma
ria xgo cūctas hereses sola interemisti q gabrielis ar
chāgeli dict? credidisti: dū xgo deñz hoiez genuisti: z
post ptū xgo iuiolata pmāstisti. v. Gabriele archāge
lū credim? diuinit? te eē affatū: vtez tuū de spūscō cre
dimus ipregnatū. Erubescat iude? iselix q dīc xp̄m ex
ioseph semine eē natū. Hoc facto mox cecus visum re
cepit clarissimū: z fere qnqz milia iudei ad fidē cōuerfi
sunt. Bonū est ergo semp mariā inuocare.

Articulus. iij. q duodecim gaudia habuit btā Ma
ria qn suscepit purificationis sacramentum.

Ertium mysteriū circa
hāc solēnitatē declarandū dī iocūditatis.
Ubi aduertēdū q iuxta numez duodecim
stellaz in corona b. xgis exntiū possum? p hac solēni
tate purificatōis distiguere duodeci gaudia: qb? tāq
ee i i i f

Exemplum
legendi
et ap
plicandi

xij. stellis radiatib' ipa glo. extitit iocundata in sui purificatōe. q' in trib' q'ternarijs ordinari pnt. Pri-
mo namq' bñdicta vgo q'tuor gaudia habuit p hac pu-
rificatōe in se de deoz filio ei' xpo. Scdo alia quat-
tuor habuit gaudia de opib' miraculosis q' facta sunt
in ista purificatōe. Tertio deniq' vltia q'tuor gau-
dia habuit in sctoz o'gratulatōe. Quātū ad primū
quaternariū gaudebat btā virgo in purificatione.

¶ Primo de diuina honorificatione.

¶ Scdo de angelica famulatione.

¶ Tertio de gratissima oblatione.

¶ Quarto de suauissima portatione.

Quantum ad scdm gaudebat.

¶ Primo de miranda reuelatione.

¶ Scdo de gratie stupenda redundatione.

¶ Tertio de xpiveneranda susceptione.

¶ Quarto de admiranda futuroz pphetatione.

Quantum ad tertium gaudebat.

¶ Primo de Symeonis benedictione.

¶ Secundo de paruuli Jesu glorificatione.

¶ Tertio de sancte Anne confessione.

¶ Quarto de sctoz patrū glificatione. Cap. i.

Item ita q' gaudiū habuit b. vgo. maria i ista
purificatōe diuina honorificatione. q' de eā sin-
gularit' p oib' honorauit. Et prio. honorauit xgitatē
ei' i data lege purifica. p moysen: cū ei' xgialē pceptū
z ptū lēa pñciauit p adiectā o'ditōez: z eā singl' ex oī
bus mulierib' mūdi exēptā spāl' pñuilegio honorauit.
Qd sic clarescit. Hā de oās p moysen legē purifica-
tiōis. Leuit. xij. dīc sic. Mulier si suscepto semie pe-
perit: cū ei' frā. mar. ista lex directe pñciat ptuz
xgis. q' si nulla mulier sine semie pitura fuisset: frustra
moyses apposuisse: si suscepto semine. q' qūcūq' ali-
qd o'petit alicui vniuersalr' z necessario: frustra apponi-
tur o'ditio de illo. sic exēpli grā. Vniuersalr' oīs hō co-
medere h'z bibē p os. frustra q' apponit' o'ditio. dicē-
do. hō si p os comedit: bibit. q' nō alr' q' p os h'z fieri
comestio. Et b' oñdit' etiā ex scriptura. Hāz exo. xxj.
dī. Si p industriā q's occiderit frēz suū. morte moriat'
Istud: si p industriā: dat itelligē q' alr' q' p industriam
o'ringit. primū interficē alicui. vñ tali dat' loc' refugij.
Sic in pposito p b' qd dī. Si suscepto semie mulier
peperit: dat' itelligi q' aliq' mulier aliter q' suscepto
semine poterat parere. qd vñficatū ē in sola mfe dñi q'
de spūscō pcepit z pepit in xgitate. Hinc bern. Pu-
tas ne q' dicitur Moy. Mulier q' peperit filiū imū
dalerit: nō timuerit sup mfe dñi crimē blasphemie in-
currere. idcirco o'ditōez pñit. di. Si suscepto semine
vt ipaz eximeret xginalē ei' ptū pñciaret. Hec igi-
tur bñdicta vgo. sciēs z mēte tractās: plurimū gaude-
bat q' ipa meruerit fore illa q' sine semie parē debuit
z q' a deo sic honorari in sua lege pñunciari meruerit.
Itē scdo eā in b' honorauit q' ad mñitatem. q' hodie
ipam matrē fore dei in tēplo sctis collectatib' publi-
carivoluit fore reginā mūdi. Quātū gaudē pote-
rat cū se matrē dei agnoscebat. q' vt ait an'f. Hoc solū
de sctā maria xgine pñicare q' dei mī est: excedit oēm
altitudinē q' post deūz dicivel cogitari pōt. Hec ille.
De b' ei' gaudio ang. in ser. Adest nob. dīc sic. Ma-
ria exultat z mfez se leta mirat' z de spūscō concepisse
gaudet: z q' genuit cū exultatōe nō cuiuslibet meriti
hoies s'z toti' mūdi saluatore. Hec ille. Scdz p'cipuū

gaudiū habuit. btā vgo de angelica famulatiōe. q' vt
dīc alber. sup. Dissus est. ipa clarissime videbat age-
los p species pprias. Gaudebat q' cū videbat natum
suū dñm Jesum ab angelis circūdari z adorari. Nam
fm q' psequit' ludolph' in li. de xpivita: credit' q' Ba-
briel angel' q' virgini pceptū vbi nūciauerat an' oēs se
agēs pastozib' ipe euāgelizauerit gaudiū magnū z de
natiuitate xpi militias celestis exercit' puocauit ad
laudādū deūz diceñ. Glia in excelsis deo. Luc. j. De-
inde ascēdētes angeli in celū cū iubilo h' nūciauerunt
cōcūib' suis. Tota igi' supna curia exilarata lau-
dib' z grātiactōib' exhibit' deo pñ: venerūt oēs p or-
dines suos vidē faciē xpi suū adorabāt eūz mfez eius
cum oī reuerētia laudis psonātes cātica celestia. Et p-
bat b' tali rōne. q' in nullo angeloz potuisset cadere h'
tāta supbiat' audir' talib' nouis nō visitat'z dñz deūz
suū o'itutū in terra: z ei' matrē humiliter salutass'.
Hinc apl's ad hebre. j. Et cū introduceret primoge-
nitum in orbē terraz: dixit. Et adorent. eū oēs angeli
dei. Cū aug. in quodā ser. dīc. In stabulū felix: prese-
pe btm in quo nascit' xps z reclinat' oīs deus. ibi circū
dabāt btām xginē angelice ptates. ibi erāt milia milia
exultatiū. ibi vagiebat xps in stabulo z fiebat leticia
magna in celo: resonās gliam deo in altissimis: z i ter-
ra pacē hoibus bonevoluntatis: q' descēderat parve-
ra de celis. Hec aug. Idcirco an'f. dīc. Dum hūc puu-
lum inter manus suas xpariz ad vbera sua pēdere cir-
cūstātibus z famulatu obsequētib' angelis videbat
btā maria: quo pcor affectu mouebat' pius anim' ei' z
Dum g'videret maria angelos adorātes xpm cū mfe
ipa iubilādo cum Gabriele in ascēsu eius de bethleē
ad tēplum putas quātū gaudebat. Hāz chry. in quo-
dā ser. dīc. Infinitā inq't militiā angeloz ad gloriose
xginis obsequium esse deputatā nullaten' ambigim'
vt eā custodirēt ambientes. Tertium o'cilium de gra-
tissima oblatiōe. Primo q' o'siderabat q' summū mu-
nus deo offerebat: a deo q' nunq' a sclo talis oblatio
facta fuerat. Cū fm Ludo. vbi. s. credit' genu flexo
taliavirginē in tēplo vba dixisse. Ecce sctē pñ p'sento
tibi filium tuum eternaliter genitum z meū quē conce-
pit peperit xginitate manēte deū. vez. Scdo q' o'side-
rabat vgo btā aiopio q' multiplicē utilitatē z fructum
ex hac oblatōe acq'reret toti' mūdo. Obtinuit emī mī-
do miam dei. Cū canit in introitu. hodiernē missē ec-
clesia. Suscepim' de' miam tuā in medio tēpli tui. q'
p hac oblatōez flexus est deus ad miserādūz mundo.
Itē p b' obtinuit pacē inter deū: hoies z āgelos. Ubi
aduertēdū q' qūcūq' irascebat de': duob' modis po-
terat facere pacē cū eo q's i veteri testō. Prio p pñiaz
verā. iuxta illō scriptū ezech. xviij. Conuertimini z agi-
te pñiam de oibus iniquitatib' vris. z non erit vobis in
ruinā iniquitas. Et tñ b' modo q'suit adā pacem generi
humano: z nō obtinuit. Scdo p oblatōez z hostiam
sic solebat fieri in ve. test. ad placādūz deum. Et nunc
spūali' offerētes de corde oblatōes affectionuz sctāz
z de corpe hostiā bonoz opēz placam' deūz. iuxta il-
lud apli. Obsecro vos vt exhibeat' corpa v'ra hostiam
sctāz deo placētē zc. Et tñ dauid cuz dedisset cētuz mī-
lia pōdera auriz argētī: millemilia atq' alioz metallo-
ruz sine pōdere ad edificatōez tēpli: nec sic obtinuit q'
ad posteros. S'z vgo hac oblatōe g'tissima deū placā-
uit z toti' mundo pacē acq'siuit. Qd symeō p'sentens
orauit

orauit se in hac pace dimitti di. **N**unc dimitte suū tūz
dñe fm dñi tuū in pace. **H**oc figuratū ē gen. viij. vbi
legit qd noe emittēs colūbā de arca: reuersa ē ad vespe
rā portās ramū oliue virēt i ore suo. Intellexitqz noe
qd de pace dedisset in fraz siccata esset fra ab aqs. **I**sta
colūba ē btā vgo q felle amaritudinis caret. qz tota pia
r bēigna ē: cū sit mī mie: vt canit ecclia q portauit ho
die xps virētē in gra z virtute in signū pacis. **T**ertiū
deniqz gaudiū hauriebat: cor vgis in hac oblatiōe. qz
p siderabat ei significatōem qvz sic hodie voluit xps
seipz offerri: ita dabat significari qd ipe oblatur esset
seipm in cruce p hoīs salute. Et sic qnqz fidelis ē redē
ptus: ita ipe qnqz principalibz vulneribz mūdū esset re
dēptur. Et sic ei mī maria astitit in hac oblatiōe: ita
astare debebat iuxta crucis oblatiōez. **G**audēbat igī
vgo sup gñis hūani significata redēptiōe. **Q**uartū
gaudiū habuit de suauissima portatiōe. qz sentiebat
maximā suauitatē cū xpm in vlnis cū ingenti amoris
dulcedine portabat a q portabat. Si em senex symeō
accipiēs xps in vlnis p leticia z suauitate cordis sati
scētū mēbroz p senectute debilitatē nō sentiebat: sz
xtute indutus ex alto xps suauiter portabat. iuxta il
lud qd canit ecclia. **S**enex puez portabat puer autē
senē regebat. quē virgo pcepit zc. **M**ulto magī id cre
dēdū ē d maria. **H**oc gaudiū tāgit aug. i f. vbi sup di
cēs sic. **L**eta igī maria gestat infantē: exultās filiū am
plexat: portat a q portabat. **H**ec ille. **M**aia deuota
nōnez: tu gaudiū sumeres si xps in vlnis portares. **L**.ij

Secūdo qternario describunt alia qtuor gau
dia btē vgis q habuit in hac purificatiōe. **E**st
igit ad pmissa dnumerem. **Q**uitū gaudiū
habuit b. vgo d mirāda reuelatiōe. **L**etū ei miraculū p
mōstrat: z docētē spūscō fūelat: pēz pprobat bndicte
vginis marie vrginalis p. **Q**d claret. **P**rio i re
uelatiōe facta zacharie pī iohis bapti. fm orig. iuxta
cuius dicta eo. qd h historia nō est d rōnē vel scripturā
credit a plerisqz zacharias fuisse pōtifer in ordine vi
cis sue tpe q btā vgo de bethleem venit in hierl:z por
tās in vlnis dñz iesuz: ascēdēs in tēplū ad purificatiōez
Ipū aut tēplū p tria interstitia erat diuisum. **I**n vno
stabāt p se virgines puelle. **I**n scō mulieres marita
te. **I**n tertio vidue. **C**ogitabat itaqz b. vgo ad quarū
societatē stare deberet. **E**t qz sciebat se eē vginē: deli
berauit ire ad vrginū interstitiū. **Q**uo cū venisset: vir
gines eā deridebāt dicētes. **T**u cū filiū in vlnis tene
as: quō dignā te putas nro psortio: vade hinc ad pa
res tuos. **T**ūc dñavultu dēcūdo: inclinato capite iuit
ad maritatas. **E**t ille etiā eā ceperunt verbis ipetere
di. **T**u es mulier supba: qz nolūisti nobiscū stare sz ad
virgines ire: z tāq paupz abiecte nō curauerūt locū
dare. **U**n cogitauit b. vrgo q fūret ad viduas: ille eā
magis refutarēt. eo q nōdū esset viduata. **E**t idcirco
patiētissime ferēs: nec verbū p verbo dās: iuit cū sūma
hūilitate z posuit se in vltimo loco tēpli post oēs mu
lieres. **H**ūilitas bndicte vrgis. **P**atientia eius
in exēplū oibz data: ecce regina celi cū sit sup oēs mu
lieres bndicta stat vltimo loco qsi ad psortiū mulierū
indigna. **I**nterea zacharias pōtifer ipī baptiste Jo
hānis pī de sanctuario exiēs z vidēs b. vrginē stare
se qstratā cū filio: replet ē spūscō: cognitqz ipaz eē vir
ginē mrez deiz hoīs. **E**t statī cepit xps filiū ei: publi
cavoce pferi. **A**ccipiēs qz manū b. vrgis duxit eam

ad locū dignissimū psortiū vrginū ptestās z di. **Q**m
h vrgo vrginū de q pphetavit esa. ca. vij. **E**z in q
vrgo pcepit z pa. fi. zc. **E**t h ei nat? eē vere saluator is
rael: de? z hō: redēptor mūdī. vñ oēs mirabant. **E**t ste
tit in illo loco honoratissimo b. vrgo vrgis ad tps obla
tiōis filij sui. **E**t tādē zacharias pōtifer p isto testio
nio facto de xpo: a iudeis iterfect? ē. iuxta illd mat. xx
ij. **U**sqz ad sanguinē zacharie filij barachie quē occi
distis inter tēplū altare. **H**ec fm orig. **S**cōd qz cla
ret in reuelatiōe facta symeoni. **L**egit em in glosis bi
blie sic etiā refert egesipp? in li. de supplemento euāge
lice veritatē: q symeō iste erat rabbi. i. magī inter iude
os: q cū esaiā interpretaret: z ad id verbū glosandū pue
nisset. **E**cce vrgo pcepit z pa. fi. zc. visum ē sibi b fore
ipossibile. vñ dixit iniuriā factā fuisse esaiē: eo qvicio
scriptoz tale vaticiniū esset corruptū scribētes in hebreo
balma p alma. i. vrgo p iuēcula. iō dleuit b. **M**ane
facto: aureas lras isto sensu scriptas miraculose rep
perit. **L**ūqz illo itez deletō: tertia vice id factū fuisset
mirās z stupēs: ppsus ē sōnor obdormiuit. **E**t surgēs
reppit sic z pī aureis lris pscriptā pphiaz: stupēs au
tē osoni se dedit. **M**ox qz rñsuz a spūscō accepit: nō
visuz se mortē nisi videret xps dñi de vrgine natū: qd
hodie ē impletū. **U**n pz q b. vrgo h oia aduertēs plu
rimū gaudebat. **S**extū gaudiū habuit d mirāda grē
redūdatiōe. qvz ipa mediāte mltiplex grā redūdauit
in scm symeone a dño xpo fm magm bar. de pīf. lib.
pformitatū. **P**ria qdē qz a pcti macula si q inerat vel
in fuisse xps eum purgauit. z forte in grā pfirmavit: z
gtū exhibuit p p qd d i euāgelio q accipiēs iesuz in
vlnis: bndixit deū. i. p accepto bñficio. **S**cōda grā qz
eū scificauit z gubernauit. iō eū dñz vocat di. **N**unc di
mittis ser. t. d. zc. **T**ertia grā. qz ei desideriū qetauit
appetebat em eum vidēz vidit. iō ait. **V**idēz oculi
me. sa. t. **Q**uarta. qz eū illuminauit vt itelligeret eius
diuinitatē z eū oīs fidelis fiedā salutē. vñ ait. **L**u. ad
re. gē. z glo. ple. t. isrl. **G**audēbat itaqz b. vrgo d grē
in eū redūdatiōe: sciēdo q ipa esset pstitutā sit mater
grē. sic canit ecclia: p quam redūdaret grā in oēs atqz
mia dei. **S**eptimū gaudiū de xpi venerāda susceptiōe
Que ei mī nō gaudet sup filij honoratiōe. cū scriptū
sit eccl. xxv. **N**ō iocūdat in filiis. **E**t itez eiusdē. ij. c.
Honorat parēs in filiis. **M**agnū g fuit marie gau
diū qv videbat suū natū tāta dilectiōe amplexari vene
rarī z genuflexo deū adorari: z laude diuina pferi
a symeō z āna. vt testat euāgelii. **C**irca h qppe pie
stēplari possum? qm sic etiā docet aug. i ser. hodierni
festi scñs symeō cū esset multū annosus vtpote plusqz
cētū ānoz. sic d i li. de infantia saluatoris: z foret spūscō
plen? sūmo desiderio rogabat deū i osonibz pstinuis cū
gemitibz p gñis hūani redēptiōe quā expectabat. **E**t
qz rñsuz accepit a spūscō: nvisuz se mortē nisi pī vi
deret xps dñi vt postea cū gaudio ānūciaret pīb i lū
bū dscēdēdo p mortē. **H**ac igī die maiori pfusus soli
ta dulcedie spūscō cepit dicē. **D**e abraā qd iū du
rabo q diuēiet. illa filij tui sacra natiuitas vt vidē me
rear xps quē pcupisco ipz aplexari valeāz osculari qti
nus let? moriar z pīb gaudiū i libo adducā nūciādo.
Qd iū moroz i hac vita. heu mībi qz icolat? me? plō
gat? ē. **M**isericordissime de? misere iā nūc gñi hūano
tādū i carcē dēto: tādū i celo excluso. mitte nūc filiū
tuū redime nos i saluari tuo. **L**ūqz taliter oraret: ec

et spūscūs ei reuelauit di. Surge: vade cito ad fores
tēpli: en adest fili⁹ dei incarnat⁹ q̄ tenet in vlnis mris
x̄gis. **M**ox festin⁹ accurrat feruore diuino plen⁹: et vi
des diuinū splēdore irradiatē de facie xp̄i mris eius
marie: fm̄ hiero. agnouit hunc fore. **M**ox q̄ infusus
abūdati⁹ spūscō: cecidit pn⁹ in trāz adorauit bndicē
do deū. **S**upplicat q̄ a brāvgie petiuit vt dcederet si
bi iulnas accipe xp̄s: quē acceptū scūs senex. **Q**uā
ta cordis deuotōe. **Q**uāta suauitate lachrymaz q̄
dulci ymbre amplexabat: osculabat: stringebat ad pe
ctus: vociferabat: et laudes reddebat deo. q̄s explica
bit h̄ q̄so. **S**o bone senex qd sic agis: nisi q̄ h̄ tibi
xp̄s h̄ dulcis redēptor: h̄ de⁹ tu⁹ et saluator. **H**ec vidēs
maria gaudebat. **Q**uātu deniq̄ gaudiū habuit ma
ria de mirabiliū futuroz pphetatōe. q̄ cū h̄ agerent.
ecce cepit symeō pphettare de xp̄o ei⁹ m̄se futura di.
Ecce h̄ posit⁹ est in ruināz in resurrectiōez multoz in
isrl. **M**alis qdē in ruinā dānatōis. s̄ bonis et electis
in resurrectiōez et ne b̄itudis. sequit. **E**t in signū cui
dīcet. s̄ a iudeis: infidelib⁹ et hereticis ac malis xp̄ia
nis. **S**equit. **E**t tuā ip̄i aiaz p̄trā. gla. s̄ in xp̄i passio
ne. **L**iceritāq̄ prenunciabat marie dolor passionis:
tū gaudebat de humani generis redemptione et taliz
auditione nouorum. **Ca. iij.**

Ertio q̄ternario d̄scribunt alia gaudia ma
rie. **U**n ad p̄missa p̄mādo. **M**onuz gau
diū fuit ei de symeonis bndictōe. **E**t em te
stat euāgelii scūs symeō tūc bndixit marie et ioseph.
s̄ q̄li bndictōe nō exprimit. **D**euota tū mēs pōt plu
ra d̄teplari vt dixerit. **B**ndicta tu in mulierib⁹ q̄ virgi
nū x̄go: angeloz d̄na: et oīz regina fieri meruisti. **B**ndi
dicta filia tua d̄no q̄ p te fructū vite et ne cōicauit m⁹.
et filia. **S**o di. **Q**uō maria q̄ fuit sup oēs sc̄tā a symeo
ne debuit bndici: **R**ñr fm̄ ly. q̄ h̄ fuit p̄p̄t officiūz sa
cerdotale ei⁹ ad qd spectat bndicē p̄p̄o. et iō symeon
bndicē habuit mariā. **D**ecimū gaudiū habuit de fi
lij gl̄ificatōe. s̄ p symeonē factaz declarata. q̄ cum sy
meō d̄nz iesuz teneret in vlnis cepit cogitare. q̄ deus
magn⁹ est q̄ se tātū exinaniuit vt puul⁹ fieret p̄p̄t nos.
q̄ portat oīa x̄bo d̄tūz sue: quē oēs p̄riarchez p̄p̄be de
siderauerūt. **C**epit etiā cogitare q̄ acerbā mortē a po
pulo iudaico essz passur⁹ p redēptiōe ḡnis h̄iani. iōz
spū pphético p̄dixit m̄ri sue passionē xp̄i et passionēz
ipsius sue m̄ris. **H**ec p̄nosces et cogitās: magno cepit
feruere amore erga deū xp̄s q̄ dignat⁹ essz tāta pati p
n̄ra liberatōe. **E**t iō in amplex⁹ ruēs puuli iesu: bndi
xit deūz gl̄ificauit dei filiū iesuz di. **N**ūc dimittit suuz
tuū d̄ne fm̄ d̄bū tuū in pacē. **I**n q̄ qdē cātico laudat
xp̄m q̄drupl. **P**rio q̄ ip̄e ē pax in celis et in terris. iō
dīc. **N**ūc dimittit rē. in pace. **S**c̄do q̄ ip̄e ē sal⁹ mundi
Un dīc. **D**ividēt ocu. m. sa. tu. **T**ertio q̄ ip̄e est ve
rū lumē illuminās totū mūdū. vñ subdit. **Q**uō parasti
aū fa. o. po. **L**umē ad re. gē. **Q**uarto q̄ ip̄e sit gl̄ia oīz
electoz in p̄ria. **U**n subdit. **E**t gl̄iaz ple. tue isrl. **U**n
plurimū de his gaudebat maria: p̄ferēs i corde suo.

Undecimū gaudiū de anne p̄fessioe facta de xp̄o. q̄
vt notat euāgelii sc̄tā anna viduaz q̄ ad annos. lxx
iij. q̄ de tēplo nō d̄scedebat: oīonib⁹ et ieiunijs deser
uiēs deo: h̄ supuenit ip̄a hora nō a casu: s̄ diuina ispi
ratiōez reuelatōe. fm̄ ly. et cōfitebat d̄no. s̄ gr̄as agen
do de b̄nficio incarnatōis p̄pletor loq̄bat de illo om
nibus q̄ expectabāt redēptōez isrl. s̄ cunctis coraz an

nunciādo hunc iesum natū eē redēptorē fm̄ q̄ ly. expo
nit. **U**n pie credit q̄ taliavel similia verba dixerit ge
nuflexo adorādo xp̄m et in amplexus suscipiēdo (vt
etiā de semine dauid dictum est) **B**ndictus inq̄t de⁹
israel. q̄ visitauit et fecit redēptōem plebis sue. **B**ndi
ctus q̄ dedit m̄bi videre xp̄m suū. quē oēs p̄p̄be desi
derauerunt. **N**ouerit ḡ oīs isrl qm̄ testimonium p̄bi
beo. q̄ h̄ est virgo m̄rvaticinio esaie predicta cum q̄ in
tēplo ouersata angeloz eā visitatiūz q̄tidie p̄solatōez
verā sum expta. **H**ec est q̄virgo d̄cepit: virgo pepit.
et h̄ est eius natus ver⁹ de⁹ quē cōfiteor et testifico om
nib⁹ q̄ expectāt redēptōez isrl. **Q**uāto putas gau
dio tunc resalutasse btām mariā virgine honestissimā
di. **B**ñfaciat vobis. i. symeoniz anne deus et fili⁹ iquā
meus p̄ h̄ saluifico testimonio. **D**uodecimū gaudiū
de sc̄toz patruz d̄gratulatōe. s̄ ex symeonis annuncia
tione. **P**ie nēpe d̄teplari possumus. q̄ cum oēs p̄res
in tenebroso carcere infernali lugerēt: ecce symeō de
cedēs p mortē: gaudiū eis annunciauit di. **C**ere scia
tis q̄ natus est saluator xp̄s deus quē vidit in vlnas
suscepi de x̄gis m̄ris gremio: quē tādū viuēs in mun
do expectauit: et mortē eius q̄ redēpturi sumus prenun
ciaui. **T**unc oēs cū gaudio leuātes vocē dixerūt. **B**ñ
dictus d̄ns deus patrū n̄roz: et laudabilis et gl̄iosus
in sc̄la. **E**t itez. **S**uscepimus deus m̄iaz tuā in medio
tēpli tui. **U**n ecclia h̄ mō inchoat hodie missaz: et p̄ si
gno huius leticie p̄cessionē agit cū cereis ardētib⁹ cō
secratis in q̄ qdē sunt tria. s̄. **C**era: q̄ significat carnes
xp̄i de x̄gine sumptā sic cera de apib⁹ sine om̄itōe na
scit. **I**te interior lychn⁹ significat xp̄i aiam candidam
Et lucis ardor: xp̄i diuinitatē: q̄ti nus significet q̄ sic
p oīm sc̄toz leticia xp̄s gestat⁹ est hodie manib⁹ in tē
plum: itaz nos p gr̄am xp̄m gestemus in mēte: sicz fi
guraliter gestam⁹ in cādele significatōe. **A**d id legit
miraculū in cōi legēda. q̄ qdā m̄rona deuota btē ma
rie cum in festo purificatōis nō possz audire missam:
eo q̄ paupata ad eccliam nō h̄ret q̄bus iret vestimēt.
Nam oīa erogauerat: ad honorem btē marie: dolēs in
camera sua orationi se dedit: et in extasi vidit se eē in ec
clesia pulcherrima: vbi turba sanctorum multa: et cepe
runt missam sollemnizare p honorem gaudio huius festi
uitatis. **G**lidebatur etiā qdā maximā facē candelarūz
teneret distribuere vnicuiq̄z ipsi matrone vñ cādelā
dedit quā libentissime accepit. **L**unq̄ oēs ad offerto
rium offerrent: ista non obtulit. **U**n virginum regina
maria assistens: p nuncium p̄cepit vt offerat. **P**rioq̄
sc̄doz tertio mādato renuēte: misit angelum vt violen
ter ab ea auferret cereum: et offerret: eo q̄ videbat non
pcedere sacerdotē in missa nisi offerret. **L**unq̄ ange
lo cape cereum volēte: et illa matrona resistēte: hincin
de d̄certādo cere⁹ frāgeretur: ps āgeloz altera medie
tas: matrone remāsit. **I**lla ad se redijt et cereuz in manu
reppit fractum. vñ admirādo ip̄m reseruauit et factum
est vt ip̄so oēs infirmi q̄ tāgebāt curabantur ad lau
dē marie. **I**taq̄ fidelis aīa gaude in christo iesu p
hac solēnitater redde grates deoz marie Amen.

Pars. ii. tertij libri d̄ dolor⁹ gladi⁹ et martyrio beate
virginis marie.

Universi populi attēdite et
videte dolorē meuz. **C**erba s̄ h̄ere. t̄p̄rē. i. c. **E**t ac
cipiunt i p̄sōa marie dicta q̄b⁹ nos inuitat et admonet
ipsa virgo

ipax go pñssima ad recogitadū dolorē quē habuit su-
per filio suo spatiēdo. Cōteplemur g̃ piē quōd xgo ma-
riavultu mesto. facie squalida: gladio doloris in corde
trāssixavoce q̃rularz flebilz iuxta crucē xpi stās dicit.
Vniuersi ppli .s. xpiani: q̃s fili? meus p̃dilectus Je-
sus tātū amauit: vt p̃vra redēptōe mori tā acerba mor-
te. elegerit: attēditez videte dolorē meū p̃ verā spaf-
sione. Ṽ principes z dñi terraz plāgite mecū super fi-
liū q̃ est dñs dñantiū intervillissimos latrones crucifi-
xū. Ṽ virgines. o vidue. o iugate. o senes. o puuli. o
vniuersi ppli attēditez lugete mecū sup̃ benignissimū
dñm p̃m̃ Jesum morietē. Ṽ m̃res q̃ filios genuistis
vidē dolorē meū: q̃z filiū meū nicū solatiū cordis mei
quē deis p̃sctō p̃cepiver. deū z hoiez xgo pepit virgi-
neo lacte alui. video: cruci affixū: laceratū: cruentatū.
Ecce iā impletū est in me illud vatīcīnū symeonis. Tuā
ip̃ius aiām p̃trā. zc. H̃is ac filib? x̃bis virgo b̃ndicta
cordis ñri duriciē emollit: penetrat vt ad eius dolo-
res attendamus. De his g̃ dolorib? locuturi ad pre-
sens tria mysteria notabimus.

Prīmū mysteriū de doloris marie habitudine.

Scdm mysteriū de eius magnitudine.

Tertiū de eius aureole beatitudine.

Articulus .i. quō habuit beata Maria cōicatū do-
lorem passionis xpi: z hunc mixtum gaudio.

Prīmū mysteriū de habitu

Prima. Vtrū dolor passionis xpi fuerit cōicat? b̃tē
x̃gini? Hec qd̃ q̃ritvtrū b̃tā xgo habuit passionē z do-
lorē ex cōpassiōe patiētis xpi. Et arguē potes q̃ non
q̃z esā. lxiii. scriptū est. Torcular calcaui sol? .i. tormē-
ta sustinui solus. Itē docet expiētia: q̃z sc̃iviri z de-
uoti maximā dulcedinē cordis hauriūt in xpi passiōe
quanto sunt in maiori grā. g̃ b̃tā xgo q̃ fuit grā plena
habuit maximā dulcedinē in eadē passiōe: z p̃ dñs nō
dolorē. In dñi ē cōis snia catholicor. R̃ndendo g̃
ponit̃ clusio q̃ b̃tā maria in filij passiōe habuit cōica-
tū maximū dolorē ex spassiōe. Et p̃bat̃ tripli. Pri-
mo aucte scripture. Lu. ij. Tuā ip̃ius aiām p̃trāsibit
glā. Scdm̃ p̃bat̃ doctor attestatōe. Nā dām. dīc q̃
b. maria dolores quos effugit paries z moriens: hos
sustinuit spatiēs. Et bern. dīc eā lōge plus q̃ marty-
rē ex illo dolore: vt infra patebit. Multi q̃: alij docto-
tores id testant̃: de q̃b? p̃tereo ad p̃ns. Tertiū p̃ba-
tur ex rōne. Nā fm̃ alber. magnū sup̃. Dissus est. c.
ccj. p̃r miaz de? voluit m̃ri mie marie op? summe mie. i.
passiōe doloris cōicare plurib? rōnib?. P̃rio vt da-
re ei possit p̃m̃iū passiōis. i. martyrii glām. Scdm̃ vt
sup̃ oēs eā p̃cipē faceret b̃nficij redēptōis: q̃tū? sic
fuit maria adiutrix ñre redēptōis carnē dādo xpo deo
ita essz adiutrix passiōis q̃ redēpti sum? z sic fieret m̃r
oim p̃ creatōez. Tertiū sic tor? m̃ud? obligat̃ deo p̃
suā passiōē: ita obligaret̃ dñs oim p̃ compassionez.
Ad primā g̃ obiectōez r̃ndet̃ fm̃ alber. ca. cxci. sup̃.
Dissus est. z cor. Nāco. de ly. q̃ illa auctas Esaie.
Torcular calcaui solus: nō excludit b. x̃ginē q̃n tor-
cular passiōis sustinuerit cū xpo. q̃z subdit̃. Et de gē-
tib? nō est vir mecū: vt excludat viros z oēs alios p̃ter
maria. Ad scdm̃ r̃ndet̃ q̃ l3 passio xpi recogitata dul-
cedinē ingerat sc̃tis q̃tū ad rōnē: nō tñ q̃tū ad sensua-
litate. Et sic maria dolorē habuit i sensualitate ex affe-

ctu m̃rno. Itē ex q̃ fundamētū z radix oīs grē ac m̃eri-
ti ē dolor corpāl z cordialis iesu. Cū nō ē dubiū q̃ sic
dulcedo sic q̃nqz z dolor passiōis iesu in m̃tes huma-
nas ex influētia sp̃scti infundit̃: q̃to m̃es hoīs ē ma-
gis depurata a pctis z magis dilatata in dei amore.
Et q̃z h̃ puritas z dilatatio sūme fuerūt in maria q̃ li-
bere ac sine aliq̃ rebellioe recepit sp̃scti iflux? . iō ip-
saz de? sic sup̃ oēs repleuerat iesu dulcorib?. ita super
oēs i passiōe repleuit iesu dolorib?: adeo q̃ nulla crea-
tura m̃nali statui nō erecta cape potuit: vt sic summe
spassiōis acclamētōis sacrificiū maria deo offerret
g̃tissimū. Et sic p3. Scdm̃ qd̃ Vtrū b. maria habuit i
passiōe xpi aliqd̃ gaudiū mixtū cū dolore? aliquādul-
corositatē admixtā? R̃r̃r f3z alb. vbi. s. cor. alexā. de
ales i. iij. p. sū. q. xvj. i solutōe argumētōz necnō nico-
de ly. sup. iij. sen. di. xvj. q̃ sic dñs ihs in passione sua
habuit sūmū gaudiū: z cū b̃ sūmū dolorē: ita z b. xgo
vtrūq̃ habuit sibi cōicatū. Nā si xps cōicassz m̃ri alte-
rū tñmō: nō fuissz equū cōsortiū. Hui? aut̃ vitas oñs
dīc ex oib? ad q̃ stat? x̃gis p̃t apparari. Et p̃rio q̃ ad
deū cui? volūtati b. maria sūme p̃formata erat i volūta-
te. Sic g̃ sciebat passiōē xpi eē a deo volitā: z ad di-
uinū honorē: ita z ip̃a acceptā hēbat. Scdm̃ q̃ ad filiū
q̃ p̃ salute hoīs mortē sitiebat. Cū luc. xij. di. Ego ha-
beo baptismo. s. passiōis baptizari: z quō coartor vt p̃-
ficiā illd̃. g̃ sequit̃ q̃z m̃es marie istd̃ d̃siderauit. Ter-
tio q̃ ad p̃rmos. q̃z sciebat totū gen? h̃manū p̃ xpi pas-
siōē redimīz sc̃tōs p̃res de libo libari angelorūq̃ re-
paratōez fieri: z hoies p̃ recordatōez passiōis xpi ad
amoris diuini desiderii iplāmari. Quarto q̃ ad ip̃as
mortēz passiōis dolorē: q̃z sc̃ti pleni grā dei amore pas-
siōis xpi se mortiz oī pene libetissime tradebāt. imo z
m̃res p̃p̃t xpi amorē p̃p̃rios filios ad occisionem ducti
gaudebāt: vt clarct̃ i multz martyrib?. g̃ maria multo
magis cū essz gr̃ez charitatē ip̃oportionabilr amplior
ris p̃ c̃icct̃ habuit sūmū gaudiū z suauitatē duoti amo-
ris in xpi passiōe. Tertia qd̃ icidit. Quō sūmū gau-
diū: amor q̃z dulcissim? potuit sil eē cū sūmo dolore in
aiā b̃tē marie: cū h̃ sint d̃ria q̃ se nō spatiunt. vt p3. ij.
piar. Ad qd̃ r̃r̃r q̃vt dīc alber. z alexā. de ales. atqz
ly. vbi. s. q̃ ista d̃ria. i. dolor z gaudiū nō fuerūt f3z idē
q̃z dolor fuit in aiā x̃gis ac spassio natural is z m̃na-
lis affectionis q̃ fm̃ sensualitatē sūmū dolorem facie-
bat de morte filij sustinere: sed in superiori pte rōnis
erat congratulatio z delectatio de hoīs redēptione
z alijs vtilitatibus prouenientibus. Et sic possunt si-
mul esse hec duo. s. dolor z gaudium fm̃ diuersas par-
tes. i. fm̃ sensualem naturam z rōnalem. q̃z vnus est ma-
teriaz via ad alterum. Sicut z xps dñs fm̃ partem su-
periorē rōnis q̃ erat cōprehēsor gaudebat de passiōe
z tñ fm̃ pte inferiorē dolebat z patiebat. Et sic p3. Di-
cā g̃ cū bern. in medita. Ṽ mirabil cēsure p̃ditio: ex-
cessit iniqu? z vapulat iust? deliq̃t hō re? z occidit p̃ eo
hō de? flet z lamētā inōcētissima xgo m̃r ei? Ṽ dul-
cissime iesu. Ṽ benignissima maria xgo: qd̃ omisit̃is
q̃ tāto cruciatui: totz tā afflictiōib? addicti est̃. Nos
sum? q̃ peccauim? nos: q̃ iuste egim? z tu inōcētissima
xgo cū ṽnico nato p nobis dolēs z affligim̃. Ṽ pctōz
vide quō patiunt̃ z flēt p te iesus z Maria. Cur g̃ tu
ferreū cor nō amoueris: nō fles p teipō: aiā x̃gis vul-
nerat̃ dolore: z tu dur? resistis. Luge cū maria. plora
z fle sup̃ pctā. B̃ti em̃ q̃ lugēt: qm̃ ip̃i consolabunt̃.

Articul. ii. q. magnitudo doloris et martyrii acerbitas in bta maria ostendit ex duodecim causis subscriptis.

Secundum mysterium de

S magnitudine doloris benedicte virginis. Quoniam quod exprimere lingua vel quod intellectus capere sufficit quantus et quod indicibilis fuit dolor in corde benedicte virginis super passionem mortis dilectissimi filii sui. Et quoddem abyssum eius doloris comprehendere nequam: ut tamen per modulum nostrum aliquid de eo haurire valeamus quod saltem ad compassionem moueamur. Aduertendum quod duodecim causas possumus assignare ex quibus dolor virginis magnus fuisse compit: ut scilicet ipsa gloriosissima virgo corona duodecim stellarum gloriatur: ita eius dolor et martyrium. et. magnalibus placeat ad eiusdem virginis gloriam sempiternam. Et diuiduntur iste cause. xij. in tres quaternarios ut patebit intuenti.

Primus quaternarius.

Primus martyrii nouitas.

Secundus sufferendi diuturnitas.

Tertius passio propinquitas.

Quartus ablati sublimitas.

Secundus quaternarius.

Primus totalis affectio.

Secundus diuinalis repletio.

Tertius singularis preelectio.

Quartus doloris reuerberatio.

Tertius quaternarius.

Primus dilecti presentia.

Secundus adiutorii carentia.

Tertius inuandii impotentia.

Quartus facti ignominia.

Pro primo itaque quaternario dixi quod prima causa magnitudinis doloris beate virginis est martyrii nouitas. Nam deus quicquid operabatur in uirgine nouum erat: iuxta illud hierem. xxxi. Nouum faciet dominus super terram: semina circumdabit uirum. Et id uoluit deus ut sicut eius mater dilectissima erat uirgo uirginum nouorum inaudito modo concipienda: ita esset martyrii: martyrium omnes excedendo sanctos nouo genere martyrii. Nouum autem genus martyrii fuit uirgo passa.

Primo: quod alij martyres passi sunt in corpore: ipsa uero in animam corde. Lu. ij. Tuam ipsius animam pertransibit et c. i. p. fecte transibit. Secundo quod alij martyres sic patiebantur ut dolor carnis excederet dolore mentis: imo in mente non habuerunt dolorem: sed consolatione interiori refrigerabantur. iuxta illud psalmi. Providebam dominum in conspectu meo: et propter hoc letatus est cor meum. In benedicta autem uirgine dolor compassionis excedebat omnem dolorem carnis. Unde bernardus. Uirgo eam plusquam martyrem predicamus: non immerito: in quo sensum carnis excessit compassionis affectus: cum eius animam pertransiuit passionis gladius. Tertio quod alij martyres vulnerabantur et torquebantur in propria carne tantum. beata uirgo autem cruciabat et vulnerabatur ac torquebatur in pluribus: quod primo in carne filii sui ab ea sumpta quam uidebat lacerari vulnerari: et per singula membra passionis impleri. esa. i. Aplata pedis uisusque ad uirgine non erat in eo sanitas. Secundo quod ipsa animam pertransiuit corde. Gladius siquidem passionis qui pertransiuit membra christi: pertransiuit per passionem animam uirginis. Tertio quod torquebatur etiam in carne propria: dum ex anima vis doloris redire dabat in corpore: quoniam secundum aristotelem. ij. de anima. Anima nulla habet operationem quam non dicet corpori. Unde augustinus. di. Illa quippe pia mater inani dolore euilans: pectora delicata contundens: ita

ipsa uiscera ceteraque fatigauerat membra ut iam deficiens ad christi funem uix potuerit peruenire. Unde etiam sancta muticam manibus sustentata fuit: et ad sepulchrum christi uenire neque uultu. s. i. die dominice resurrectionis. Proinde namque credo quod ipsa per dolore mortua fuisse: et cor eius scissum si spiritus sancti uirga non conseruasset miro modo. Et sic per intensitas doloris. Secunda causa sufferendi diuturnitas. Creditur enim quod ipsa toto tempore sue passiois passa fuerit: cum sciret legem per prophetas in quibus omnia mysteria ad christi incarnationem et passionem continebantur. precipue autem passa est a tempore illo quod symeonem per prophetam audiuit. Tuam ipsam inquit animam pertransibit. gla. Dia quippe preannuntiata a sanctis credidit certissime implenda. Propterea et ambrosius. exponens uerbum predictum. dicit sic. Gladius iste est gladius diuini uerbi. De quo apostolus hebreorum. iij. Quia inquit est sermo dei efficaciter penetrabilior omni gladio accipite. Istum gladium cor et animam uirginis perfunde immersum habuit. quod dei mysteria ceteris perfunde penetravit. et uerba dei de christi passione ac ceteris operibus spiritus in corde medullarum portauit. lu. ij. Maria conseruabat omnia uerba que se. in cor. Quanto desiderio gloriosam uirgo dei filium nasciturus et passurus in diuinis legebatur libris: fide ituebatur lachrymarum deflebas oculis: et patiebatur medullis cordis: et ex amore intimo osculabatur labijs uirginis: ut dicere possis illud psalmi. Defecit salutare tuum anima mea. Defecerunt oculi mei. s. per lachrymas. Et illud canon. Filie hierusalem nunciate dilecto: quod amore languet. Languet quoniam longum amor. Tertia causa passio propinquitas. Nam quanto quis est propinquior et diuinctior alicui tanto magis dolet de ipsius pena. sed maria super omnes erat christo concintra propinquitate triplici. Primo quod naturali quoniam mater uirginitatis: quod caro christi fuit formata de purissimo sanguine uirginis: ut dicit dominus. Secundo sacramentali quod anima christiani deest: sponsum christo. De se. ij. Sponsabo te mihi in fide. Tertio propinquitate spirituali quod anima coniungitur deo. i. cor. vj. Qui adheret deo unum spiritus fit cum eo: et hoc fit per gratiam et charitatem. Uides ergo maria filium torquebat carne eius crudeli laniari: ac sanguinem preciosum abundanter effundit: dissecabat in corde. Uides enim in anima stridantem lachrymarum: vulnerabat eius animam a lachrymis contine se nequebat. Denique uidens diuinitatem tractari tam ignominiose: lacerabat eius spiritus per dolore compassionis. Unde dicere poterat illud theophylacti. i. Vos omnes qui transitis per uiam attendite et uidete si est dolor filis sicut dolor matri. Quarta causa ablati sublimitas. Quanto namque ab aliquo auferat magis charitatem amatum bonum: tanto maior ille habet dolorem de ablatioe. sed quoniam auferebatur a uirgine Iesum uita quam summe amabat: plus quam se charitatem habebat. unde ipsam amittendo reputabat omne bonum: omne solatium: omnem denique thesaurum se amisisse. Et reuera quod amittit Iesum omnia bona amittit: ut dicit auctor lib. de interna conuersatione. Sine inquit Iesu nihil habes bonum. cum Iesu diues es et omnia habes. ipsam amittens: omnia amisisti. Cum igitur nunquam alicui matri potuit esse talis filius. nunquam tanta charitas ad filium. Ipsa nempe uirgo maria sciebat qualis super omnes esset filius suus: quod deus et homo: et quod de spiritu sancto conceptus uita innocentissimus: uerbo dulcissimus: aspectu iocundo suauissimus: utpote in quem angeli desiderant prospicere. s. per. i. Et id quod nouit clari dilexit tenere: et vulnerata est perfunde. Hinc dolorem bernardus tractatu de compassionem uirginis et ans. persequuntur dicentes in persona marie. Aspiciebam dominum filium meum in cruce pendente et morte turpissima morientem: et tanto dolore uexabar in mente quod non possum explicare sermone. manabat sanguis: ligno manibus

manib⁹ pedibusq³ afixis d⁹ vultu ei⁹ effluerat pulchri-
tudo ois q³ tñ erat speciosus pre filiis hoim. q³ iniqu⁹
erat fedat⁹ spui. Iste erat dolor mibi maxim⁹. q³ vide-
bā me deserī ab ipso quē vgo cōceperāz genueram: nec
superat ali⁹: qā mibi erat vnic⁹. videbā mori quē dile-
xit aia meaz tota liq⁹ fiebā pre dolor⁹ angustia: dabaz
gemit⁹ z suspiria: flebā dicēdor⁹ plorabā p⁹ vba talia.
Q fili chare. **B**ēigne nate. **A**mor vnice fili dul-
cissime: da mori tecū. z ne derelinq⁹s me. **N**il mibi dul-
cius vere q³ tecū mori amplexata cruce: z nil amarius
certe q³ viuere sine te. **T**u mibi p⁹: tu mibi fili⁹: tu mi-
hi spōsus. tu mibi thesaur⁹: tu mibi gaudium: tu mibi
oē bonū. **N**ūc orboz patre: viduor⁹ spōso: desolor⁹ ple:
oiapdovno pdito te. **N**ec plura taliavbi. s. z deuoti
contemplatores dicunt. **Cap. ij.**

Ro scdo qternario. **P**ria in ordie ad pmissa
Quinta cā magnitudis dolor⁹ btē vgis ē to-
talis affectio. In alijs em⁹ nat⁹ affect⁹ mīn⁹ non
est totalis: s³ ptialis q³ est cū viro picipat⁹. **E**x q³ em⁹
cepti sunt ex viroz muliere: germanitaf⁹ dilectio pti⁹
advirūz mulierē: s³ qm⁹ btā vgo sine viro pcepit xp̄s: iō
toti⁹ germanitatis dilectio in ipa sola includit⁹ z termi-
nat⁹. vñ ipa totali dilectōe filiū suū dilexit: z p⁹ oīs to-
tali dolore tenebat⁹ cū filiū amisit in passiōe. **A**lie vō
mīes sic ptialis germanitatis dilectōe diligūt natos
itavnicō tñz ptiali dolore dolēt de eoz amissiōe. **E**t
sic in btā vginē duplo excessit naturalis dolor aliarū.
matrū dolores. **P**roinde bern⁹. sup cāti. diē. **E**st sagit-
ta electa amor xp̄i q³ cor vgis ptrasit. q³ nullā pticulā
ia pectore vginā livacuam reliq⁹t q³ toto corde dilexit.
Nec ille. **S**cōavel in ordine. **S**exta cā ē grē diuina
lis repletio. **C**ū em⁹ dolores iesu in aiam influāt nō ni-
si p amorē ipsius p quē hō trāssormari hz in xp̄s. **C**ū
Hugo de arra spōse diē. **S**cio aia mea q³ amor ē vita
tua: z p eū in eius quē amas silitudinē trāssormaris.
Nec ille. **S**z q³ amor dei nō est nisi p grām spūscit⁹: iū-
xta illō apli rho. v. **C**haritas dei diffusa est in cordib⁹
nīis p spūscit⁹ scit⁹. quāto g⁹ q³ maior grā abūdat:
tāto in xp̄s maior⁹ amor⁹ grā trāssormat⁹: z quāto ma-
gis trāssormat⁹: tāto ei⁹ dolores q³ sensit sentit⁹ cum
patiēte ppatit⁹. **S**z qm⁹ vt diē hiero. in ser. de assūpt⁹.
Leteris p ptes pstat⁹ grā. **M**arie vō se totā infudit
plenitudo grē. g⁹ p oīs in eā sup oēs se totā infudit
plenitudo dolor⁹ xp̄i. **P**refea eccl. s. **A**renā maris et
pluuie guttas q³ dinumeravit. q³ ille sol⁹. s. de⁹ marie
dolores z grām infusam pōt pōderare q³ hō nouit. **N**ic
z thren. ij. de ea scribit. **M**agna est velut mare contri-
tio tua. **T**ertia cā est singularis plectio. q³ bñdicta
vgo electa erat a deo singulr sup oēs p̄s. **E**legit eā de⁹
z preelegit eā. **E**t iō oēs āgelos: oēs p̄fes sc̄tōs atq³
oēs aplos martyres: z p̄fessores ac vginēs pcellere
debuīt dignitate: stuoitate: ḡtiositate: merit⁹: z p̄mij⁹.
Jō eccl. xxiij. **I**n plenitudine sc̄tōz detētio mea. **N**ō
exponēs bern⁹. ait. **B**ñ in plenitudine sc̄tōz marie de-
tētio fuit: cui nō defuit fides p̄iarchaz: spes i ppha-
rū: zel⁹ aploz: p̄stātia martyz: sobrietās p̄fessoz: casti-
tas vginū: secūditas iungatoz: insup⁹ puritas ange-
loz. **N**ec ille. **C**ū igi⁹ debuit eēz fuit p̄fecto oīs excel-
lētissima icōparabilr ex dignitate mīna: idcirco d̄buit
icōparabilr esse xp̄o dolēti p̄formis in dolore ex com-
passiōe: vt idicibilr maiorē oib⁹ grāz: meritū: z glām
obtineret. **N**ūc eccl. s. **A**ltitudinē celiz latitudinē ter-

re z p̄fundū abyssi q³ dimēsus ē: q³ ille sol⁹. s. de⁹ nō
uit metiri altitudinē glie marie: z latitudinē grē ac p⁹
funditatē doloris. **Q**uarta cā ē dolor⁹ reuerberatio
qm̄vniuersi dolores z tristicie filij sui reuerberabant⁹
in aiam bñdictē vgis. **V**idebat nāq³ filiū vnicū tā dir⁹
cruciatib⁹ expositū: totaq³ mēte p̄uersa erat ad ei⁹ sin-
gulavulnera z lesiōes. **C**ū p singula xp̄i vulnera ipsa
vulnerabat⁹ in aia. **P**refea amozosus iesus sciēs suā
predilectā mīez sic in corde fore vulneratāz dolētē: sū
me ei⁹ p̄patiebat⁹ z p̄dolebat⁹: s³ ipsa pia mīvidēs filiū
sic de se ipsa sūme dolētē: ex amore intimo illi⁹ dolori
p̄patiebat⁹ z p̄dolebat⁹. **E**t sic dolor ei⁹ q̄si duplicat⁹ re-
uerberabat⁹ z p̄uertebat⁹ in se. **C**ū p̄pletū ē in ea illud
p̄s. **A**stitit regina a dextris tuis circumdatavarietate
sc̄z dolor⁹ z angustiaz. sui filij. **I**dcirco ang. ad xp̄s lo-
quēs diē. **F**oder⁹. s. o dulcis iesu diris clavis ex aspe-
rius intra ex p̄passiōe vgis mīis tecū hō oia p̄ticipan-
tis. **H**incz q³ sup tractatu de virginis p̄passiōe bern⁹.
in p̄sona marie scribēs diē. **C**ū fuissē intuita filiū
meū pugnīs pcuti: alapis cedi: facie p̄spui: spinis co-
ronari: z opprobriū hoim fieri: p̄mota sunt oia viscera
meaz defec⁹ spūs me⁹ tenebarvelut emortua z sustenta-
bar q̄usq³ p̄cutū est ad locū vbi crucifixerūt eū aī me:
z diris clavis affixū leuauerūt in cruce. **E**govidēs eū
z ipse vidēs me: dolebat p⁹ de me q³ de se. **C**ūz ego tā-
to dolore verabar in mēte q³ nō possum explicare fmo-
ne. **E**t post pauca diē. **N**ī sentiebat filij dolores: vir-
go q³ pepit: gladiū patiebat⁹ doloris. xp̄i morient⁹ vul-
nera mīis erāt: doloresq³ mīis xp̄i fuerunt. z dolores
nati: mīis aiam gladiauerunt. **N**ec ille. **Ca. iij.**

Ro tertio qternario. **P**ria z in ordine nona
Quinta cā magnitudis doloris btē virginis est dile-
cti p̄ntia. qm̄ vt scribit **J**ohā. xix. **S**tabat iux-
ta crucē iesu mī eius. **S**tabat inquā spōsa amoris:
mī saluatoris. z iō sūme dolebat: cū oculis suū vnicū
sic in p̄ntia cruciari cernebat. **P**l⁹ nāq³ q̄libet mī con-
dolet de pena filij in p̄ntia q³ in absentia. **C**ū bern⁹. in
omel. sup euāgē. **S**tabat iuxta crucē z diē. **O**visce-
ra mīna btissima quāta fuit itravos p̄motio in illo tē-
pore cū diffecaret oculis vidētib⁹ z laceraret caro illa
sacrosctā q³ intravos tā dulciter a spūsc̄tō ē cōpacta.
Cere dolor q³ ab alijs mīib⁹ exprimit⁹ in p̄ntialib⁹ na-
torū tormētis exteriorib⁹ signis z clamorib⁹ pene tot⁹
intra te o felix mī conuersus: viscera tua inenarrabilr
p̄mouit. **N**ā noueras integrū corp⁹ filij tui egressum
de vtero tuo virginali: z ecce videbas dilaceratum z cō-
scissum vulnere sup vulnus: manus clavis cōfixas cru-
ci: z pedes p̄foratos ac latus: z sanguinem decurren-
tem in terram. **I**tem consueueras de ore illo aureo sp-
celestiaz consolatoria verba audire: z ecce audis i cru-
ce p̄re angustia clamantes. **D**eus deus meus zc. **V**ul-
tum ante radiantem diuino radio cernebas: quia ex-
pauit: exaruit: consputus: cruentatus zc. **P**ropterea
ipsa btā virgo dicē potuit illud thren. i. **V**ide dñe. s.
de⁹ p̄r qm̄ tribulor: subuersum est cor meū in memet⁹:
ipsa: qm̄ amaritudine plena sum. **F**oris iterit⁹ gladi⁹
id est filio illatū vuln⁹: z domi. i. in corde meo mors si-
milis. multi em⁹ gemit⁹ mei in cor meū merēs. **S**cōa
cā ē adiutorij carētia: qm̄ videbat q³ fu⁹ fili⁹ nullū adiu-
torij hēbat: nec a p̄re: nec ab āgel⁹: nec ab hoib⁹. iō cla-
mauit in cruce. **D**e⁹ de⁹ me⁹ vt qd d̄reliq̄sti me. **Q**ū
tū dolorē cor vgis habebat: cū suū vnicū sic ab oī-

Liber tertius

bus derelictū videbat. Quā dicere poterat illd iob. xix
Fres meos longe fecisti a me: et noti mei q̄si alieni re-
cesserūt a me. Tertia ē iuuādi ipotentia. Leui⁹ nāq̄
mīnaviscera quatiunt. cū in passiōe natoz iuuamina
afferre poterūt: aut p se: aut p alios. s. xgo benedicta
nullū iuuamen poterat afferre filio: qm̄ erat valde alte
subleuat⁹ in cruce. Ut em̄ dīc magi in hīsto. Crucis li-
gnū erat erectū in altū. xv. pedū. et iō em̄ btāxgo mani-
bus tāgere nō poterat: nec caput pre dolor magnitu-
dine inclinātū sustētare: nec lachrymantes oculos ex-
tergere: aut vuln⁹ ligare: aut aliqd solatiū ipedere. p-
pter qd maximū dolorē habuit. De h̄ dolore loquitur
anf. ita dī. Quis extimare pōt quāta tristitia mero-
rez dolore vulnerabat cor mīnū sup vnici et naturalis
filij passiōe quā tā caste pcepit: tā gaudiose pepit: tāz
dulciter aluit: vidit em̄ ligatū. et solue nō potuit. vidit
corp⁹ vulneratū: et vuln⁹ ligare non valuit. vidit sangui-
nē i facie fluere: et absterge nequit. caput inclinātū et su-
stētare nō potuit. flentēz pre tristitia solari nequit.
auduit em̄ dicē. Sitio. et ei aquā mīstrare non valuit.
Hec ille. Xgo dulcissima: nōne tuū sanguinē p̄cio
suzeidē tuo filio si possibile fuiss⁹ obtulisses: nōne: mor-
ti teip̄am p eo exposuisses: nōne ei famescētī cibū pre-
parasses. nonne vnīs circūfouisses. Vere credor fa-
teor: qd oīa sustinuisset ei aliqd iuuamē afferre valuis-
ses. Quarta cā est facti ignominia. Qd em̄ videbat
sūmā ignominia deo inferri: sūme dolebat: qm̄ deū sū-
me amabat. Quātū putas xgo doluit cuz deū sic hu-
miliatū vidit: sūme pulchrū sic deformatū: sūme dulcis-
simū sic amaricatū: creator oīz a miseris hoīb⁹: iust⁹
ab iniust⁹ tormēta latronū corā nosz char⁹ taliaz tāta
ludubria: xbera: et dirā penā pateret. Ita qz fidelis
aīa plora cū maria sup ei⁹ vnico filio dulcissimo Jesu
deo tuo p te nō p se patiētī. Cōsidera tot et tantas la-
chrymas et frāge cor tuū ad ploratu. Plorauit nāqz
christus in cruce plorauit benedicta virgo mater eius
sub cruce. Deniqz angeli pacis amare fleuerunt esa.
xxxij. Pretea sol luctū oñdit obscuratōe: petre scisse
sunt et monumēta apta. Frāgat igit tāt exemplis cor
tuū lapideū. Audi xp̄s in cruce tibi dicētē fm̄ bern. in
h̄xba. Qd h̄ vide qd p te patior: ad te clamo: p te mo-
rior. vide penas qb⁹ afficio: vide clauos qb⁹ pfodioz
vide lachrymas q̄s p te fundor: dicē possis: qd caliga-
uerūt oculi mei a fletu meo. Et h̄ tāt sit dolor exteri⁹ eo
tū gūior ē iteri⁹ dū te igratū video. Hec ille. Cōpatē
igit et plora ne ingrat⁹ videaris. Si mēbrū es xp̄i: opa-
tere capiti xp̄o p̄fixo: opatere eius matri dolenti.

Articulus. iij. qd beata Maria p gladium doloris
aureolam martyrij meruit.

Tertium mysterium de aureole

bitudine. Nā iuxta premīssa. Questio occur-
rit. Utrū btāxgo maria habeat glīosaz aureolā mar-
tyrij in celo. Nimirū cū aureola debet in celo nō volū-
tati qdē s. actui: vt tenet p̄cor. doc. sup. iij. sen. Quō-
d b. xgo aureolā h̄z i q̄ nō fuit act⁹ martyrij. qz ip̄a nō
sustinuit p xp̄o mortē illatā p martyriū: vt dīc ambro.
Hec lra inqt docet: nec hīstoria mariā gladio vitā fini-
uisse. Rñdet qd b. xgo maria meruit h̄re in celesti pa-
tria oīz aureolaz p̄mia: vt tenet cōiter doc. et p̄cipue p
bat magn⁹ alb. sup. Dissus ē. c. cxix. Quā ponit p cō-
clusionē qd. s. btāxgo maria p̄fulget in celesti glīa mar-

Pars. ij.

tyrij felicissima aureola. Et h̄ p̄clo declarat. Nāvt dī-
in obiectōe: ip̄i⁹ btēxgis martyriū quīs nō fuerit fm̄
actū martyrij p mortē illatā corp̄alr⁹ matīalr⁹ p̄fūma-
tū: tū qz habuit xgo sūmū dolorē in aīa. et sic excessiū
martyrium et eius aureolam felicissimam pre martyrio
oīz alioz martyz p̄poderatē h̄re dīnoscit: p̄cipue sal-
Cp̄io qz ei⁹ martyriū ē multiplici⁹ (tē triplci rōne
Secundo qz nobilius vel dignius.

Ct̄io qz gloriosius.

Pr̄io qz btē marie martyriū fuit multiplici⁹. Nā alij
martyres passi sūt simplici⁹ martyriū. Ipsa autē btā mī
dei passa ē q̄ntuplex. v. martyriū doloris: cōpassionis
diuini fmonis: volūtātis: et memoratōis. Pr̄mo dīxi
martyriū doloris. de q̄ Lu. ij. Tuā ipsius aīaz p̄trāsī.
glā. Quā dām. dīc. Ipsa btāxgo dolores quos effugit
pariēs et moriēs: hos in xp̄i passiōe sustinuit ac mīna-
li p̄passiōe visce: laceratōe: tolerās. et quem deū co-
gnouit p natiuitatē h̄ncvt malefici interfectū videns
gladio seu cogitatōibus lacerabat. Hec ille. Scdo
passa est martyriū p̄passiōis in mult⁹ tribulatōibus et
vulnerib⁹ xp̄i q̄ fuit martyr martyr. et vltra h̄ qd vuln⁹
lateris xgo sola suscepit in corde doloroso. Nam aīa
xp̄i iā tūc decesserat a corp̄e. s. aīa marie erat in corp̄e
filij p amorē pl⁹ q̄ in corpore p̄prio. qz aīa pl⁹ ē ibi vbi
amat q̄ vbi animat: fm̄ aug. g. zc. Quā bern. i ser. de an-
nūciatōe dīc sic. Clere tuā o btā mī aīam gladi⁹ p̄trāsī-
uit: qm̄ crudelis lācea filio iā mortuo lat⁹ apuit. ipsius
nimirū aīa iā ibi nō erat: s. tua plane auelli neq̄bat vt
plus qd martyrē te non īmerito predicem⁹: in q̄ sensum
corp̄e passiōis excessit affect⁹ cōpassiōis. Hec ille.

Tertio martyriū diuini fmonis: qd fec gladi⁹ illius
fmonis xp̄i dicētis in cruce. Mulier ecce fili⁹ tu⁹ ber-
nar. vbi. s. An nō pl⁹ qd gladi⁹ fuit fmo ille. Mulier
ecce fili⁹ tu⁹. Fuit reuera p̄trāsīes aīam et ptingēs vsqz
ad diuisionē spūs. Quarto martyriū volūtātis: q̄ iux-
ta crucē stās pata fuit xgo p xp̄o et p salute hoīz mar-
tyriū pati. vt dīc amb. sup. luc. et etiam anf. Quinto
passa est martyriū memoratōis. et h̄ nō tā momētanee
vel breuis t̄pis: s. diuturne passiōis. Tum qz a pueri-
cia Jesu semp expectauit in se ipleri p̄phetiā symeo-
nis de gladio doloris. Tū qz post passiōē xp̄i sp̄ i me-
morā habuit. et ex h̄ sp̄ pre alijs vulnerabat pre dolo-
re ex amore xp̄i desiderio. Scdo martyriū btē xgis
fuit nobili⁹ pre alijs martyrij: iō qd aureola dignissi-
mū: qz passa est in aīa q̄ multo nobilior est corp̄e. Quā
multo nobili⁹ fuit xgini pati in aīa p xp̄i amore marty-
riū. Pr̄oinde piero. in ser. de assumpt. dīc. Alij sc̄i p
xp̄o passi sunt in carne. btā virgo in ea pte sui passa est
q̄ ipassibilis et immortalis habet. h̄ ē in aīa. Idcirco vt
rū fatear pl⁹ qd martyr fuit. qz atroci⁹ passa ē dū passio-
nis xp̄i gladiū in aīa sustinuit. Hec ille. Tertio mar-
tyriū virgis fuit glīosius. Qd sic. oñdīc s. alber. qz au-
reola martyrib⁹ debet p eo qd aīaz dederūt. s. h̄ fec ma-
ria glīos⁹ pre ceter⁹. Pr̄io qz dedit p salute mūdi p̄di-
lectissimā aīaz. i. vitā filij sui quā icōpabilr⁹ predilexit
q̄ petr⁹ vel ali⁹ martyr p̄pria aīaz suā. Scdo qz dedit
p̄ciosissimā aīaz. s. xp̄i: q̄ datio fuit precīū toti⁹ mundi.
Tertio qz ali⁹ dedit corp⁹ et aīaz. b. xgo at dedit ad cru-
cē corp⁹ et aīam et diuinitatē. g. p̄z qd ip̄oportionabili-
ter gloriosius accepit in premio aureole. Qd igit glo-
riossima ora p nobis xp̄m Amen.

Pars. iij. libri t̄tj d̄ p̄cellētia acerbitat⁹ dolor⁹ marie
Tuā ipsius

Nam ipsius aiaz pertrāsī

Bit gladii. luc. ij. Hecوبا dixit symeō ad maria p tpe purificatiōis: q̄b' dicit pphetice z insinuat summū amorē z dolorē marie. Amorē i eo q̄ dicit. Tuā ipsius aiam. Gorra exponit sic. i. tuā aiaz q̄ est ipi' xpi filij tui p amoris vīculū. Diligebat em̄ xps xginem m̄ez sic aiaz suā. Vel sic. Tuā ipsius. s. xpi aiaz q̄ q̄dē ē tua p amorē itimū. Diligebat ei xgo m̄ aiaz xpi sic suā: imo iproportionabilr pl' q̄ suā. Hec gorra. Itē insinuat ppheta symeō b. xgis dolorē acerbissimū in xpi passiōe: cū subdit: ptrāsībit gladii: i. q̄ notat q̄ dolor marie nō fuit p̄ticularis: s. vniuersalis. qz nulla p̄ticularia sine dolore fuit: s. totā aiam repleuit. Cū hiero. ser. de assump. dicit. Cōstat qz maria tātū doluit vt totā aiam ptrāsīerat ac possideret vis doloris. Itē notat etiā q̄ dolor marie nō fuit sup̄ficialis: sed vsqz ad cordis intima ptrāsīuit z oīa ossa ei' penetrauit: qm̄ mor̄ tē filij fecerat suā: vt ait Hiero. vbi. s. De hac ḡ dolorositate marie p̄ter p̄scripta tria mysteria declarabit.

Primum mysterium dicitur excellentie.

Secundum dicitur ex crescentie.

Tertium dicitur efficientie.

Articulus i. q̄ dolor q̄ ptrāsīuit cor b̄tē marie i filij sui passiōe sup̄auit oīm martyriū dolores in acerbitate.

Circa primum mysteriū. s. ex

Cellētie q̄rit. Cū gladii doloris quem sustinuit b̄tē xgo maria in xpi passiōe fuerit excellentior in acerbitate martyriū oīm corpali dolore z passiōe. Ad qd̄ p̄tin' r̄r̄ q̄ sic: fm̄ nico. de ly. sup. iij. sniaz circa di. xvj. Et declarat b̄ p̄ plures rōnes q̄ accipiunt seriati ex vobis p̄missi themat. Prima rō accipit ex b̄ q̄ dicit. Tuā. z ē talis. qz b̄tē xgo nō fuit passa aliud martyriū q̄ in dolore passiōis sup̄ xpo patiēte. Si ḡ tūc nō doluit. pl' q̄ aliq̄s martyriū. ḡ suū martyriū in celo h̄ret minus p̄m̄iū z gl̄iam minore: qd̄ essz s̄ sniaz dam̄. dicent q̄ b̄tē xgo a nullo illustriū vincit. sic q̄ illi martyres p̄cellerēt in gl̄ia dei m̄ez: qd̄ ē absurdū. Scda rō accipit ex eo q̄ dicit: ipi'. talis. qz gladii dolori passiōis xpi fuit acerbissim' sup̄ oēs martyriū dolores: Juxta illud th̄ren. s. Vos oēs q̄ trāsīt p̄viā attē. z vi. si ē dolor si mi. sic do. m. Sed qm̄ aiam b. marie ipē idē gladii passiōis xpi ptrāsīuit. ḡ acerbior fuit p̄re alijs martyribus. Hinc bern. in ser. de passiōe q̄ incipit. Si liguis hoīz: dicit sic. Qd̄ i carne xpi agebāt clauī z lācea: b̄ in xgis mēte passio naturalis affectōis z m̄na angustia

Tertia rō accipit ex eo q̄ dicit: aiam qz maior est afflictio q̄ penetrat aiaz scindēdo q̄ i carnē. s. in alijs martyrib' gladii dolori penetravit carnē: i. xgine aut aiaz igit' zc. Hinc hiero. Maria inq̄t qz mēte passa ē: pl' q̄ martyriū fuit. Quarta rō accipit ex eo q̄ dicit: ptrāsībit. qz tāto mag' ptrāsīt aiam dolor in amittēdo aliqd̄ quāto magis diligebat illud. sed b. xgo summe dilexit xps z ei' vitā iproportionabilr q̄ mag' q̄ alijs martyres dilexerint p̄priā vitā: imo martyres ipsi nō diligebāt s. oderāt p̄priā vitā p̄pter xps: iuxta illd̄ Jo. xij. Qui p̄diderit aiam suā p̄p̄ me: inueniet eā. z q̄ odit aiaz suā in b̄ mūdo: invitā efnā custodit eā. Ergo b̄tē maria pl' doluit amittēdo vitā xpi q̄ martyres amittēdo p̄priā vitā. Quinta rō accipit ex eo q̄ dicit: gladius. qz gladii dolori summi p̄surgit ex gladio amoris summi i

ipa b. xgine maria. Et h̄ rō declarat lucidi' fm̄ alb. sup̄ per Dissus ē. c. xvj. snialit'. qm̄ oīs dolor ex amore qd̄ em̄ cū amore possidet: cū dolore amittit. Et iōvbi sumus z impropotionabilis amor: ibi summus z impropotionabilis dolor de amati amissione. Sed qz dolor martyrum in sua passiōe. causabatur ex naturali amore corporis. Dolor aut virgis marie in xpi passiōe causabat a ḡra filij a natura. mag' tū a gratia ab amore ḡtuito. s. qz ḡra iproportionabilr p̄fectior z fortior ē q̄ natura. vñ iproportionabilr maior ē amor gratuit' q̄ amor naturalis p̄p̄ea scti Laurēti' z vincēti' ac alij multi legunt iocūdasle etiā in tormēt acerbissimis vbi naturalis dolor maxime vigē deberet. Zetabant aut ex feruetia amor' ḡtuiti. Sequit' ḡ q̄ sic ḡra iproportionabilr. fortior mouet q̄ natura: ita dolor causatus a ḡra maior est iproportionabilr q̄ dolor causatus a natura: z p̄ p̄ns dolor b̄tē marie q̄ causabat a natura z ḡra: incōparabilr maior erat dolore alior' martyriū. Ex q̄ em̄ mēs marie fuit plena charitate z ḡra. p̄re alijs iproportionabilr. ḡ nullū habuit retinaculū qn̄ toto ipetu i efficacia habir' ad p̄passiōē tristitiā sup̄ xpo passio materna affectōe ferret. Hic bern. sup̄ Dissus ē. dicit. Dōge eā plusq̄ martyre cēsem': in q̄ passiōis. s. corporalis sensus sup̄at p̄passiōis affect'. Hec ille. Sz di. In b̄tē xgine nulla erat lesio in carne: s. tū i mēte. In martyrib' aut erat dolor in carne filij etiā in mente cū aia cōicet passiōib' corporis p̄p̄ p̄iūctōez. ḡ martyres dupliciter p̄ p̄ns ampliori dolore dolebāt q̄ maria. R̄ndet s. nico. de ly. vbi. s. q̄ in martyrib' p̄ua erat vis doloris in mēte: s. tota cōsistebat qn̄ in carne. vñ z p̄solatōez maximā p̄cipiebāt in mēte ex passiōe p̄ xpo suscepta. s. in b̄tē xgine erat ecōuerso. ḡ i ipa fuit dolor acerbissim'. Hec valet obiectio si dicas q̄ etiam in b̄tē xgine fuit gaudiū admixtū dolori. qz gaudebat de h̄māni ḡnis redēptiōe: eo q̄ volūtas xgis ad vtrāqz faciē ferri in totū actū totalr sinebat vt fil' sume gauderet in rōne de redēptiōe h̄māni ḡnis: ac sume doleret ex affectu materno in xpi pemptōe corporali. Deniqz nō valet si obijcias q̄ dolor passiōis corporalis magis est exterminatiuus vite corporalis q̄ dolor p̄passiōis q̄ est in aia tūmodo: eo q̄ aliqñ tātus est dolor in aia qn̄ vñ hō totalr p̄turbat' ē q̄ absorbet oēs dolores corporales imo qn̄qz hō ex dolore aie inijcit sibi p̄p̄i man': z nō scuratur dolores sibi p̄p̄i i ferre corporales z mortē. Cū p̄t q̄ fortior dolor mēt b. marie fuerit oī dolore corporali martyriū: p̄dict' ex rōnib'. Q̄ igit' p̄ctōr p̄sidera quantum patitur pro te christus deus: z quantum compatitur pia mater eius. Q̄ vere ferreum pectus z adamantinū cor hominis p̄ctōris q̄ nō cōdolet z non cōmouet ad lamenta: cum sup̄ tot z tantis doloribus etiam petre scisse sunt: monumentaqz apta: sol etiam tenebrat' luxit: z terra mota planctum ostendit.

Articulus ij. qualiter doloris gladii ex crescebat in acerbitate lesionis ex duodecim considerationibus in corde Marie.

Secundū mysteriū dicitur

Sex crescentie. hoc est qualiter ex crescebat dolor maximus in beate Marie anima ex sui filij passiōe. Ubi nota q̄ ex quo b̄tē virgo h̄nouerat omnes scripturas sacras z sp̄sctō reuelate sciebat: ac etiā naturali rōne intelligebat atqz dep̄hēdere poterat imēnta

tē doloris in filio patiēte: idcirco summe gladi⁹ affli-
ctionis ei⁹ aiaz vulnerādo p⁹trāsibat: sic pphetauerat
Symeō di. Tuā ipi⁹ aiaz zc. Distinguere aut⁹ possum⁹
duodeci p⁹sideratōes q⁹ versabant⁹ in corde b⁹tē marie:
ex q⁹b⁹ excrecebat dolor maxim⁹ in ipa. Et iste p⁹sidera-
tōes excrecētie doloris tāq⁹ duodeci stelle in coro-
na b⁹tē virginis marie ponunt⁹: q⁹ p⁹ has ipa b⁹tē virgo me-
ruit gl⁹iam z coronā. xij. stellaz: iuxta illud Apo⁹c. xij.
Mulier amicta solet in capite ei⁹ corona. xij. stellaz.
Et p⁹nt diuidi p⁹ facilio⁹ captu in tres q⁹ternarios vt
¶ Prima p⁹sideratio incōprehēibilis dolor⁹. (seqtur
¶ Scda generalis afflictionis.
¶ Tertia nobilis complexionis.
¶ Quarta crudelis attractionis.
¶ Quinta cordialis reuerberationis.
¶ Sexta totalis desolationis.
¶ Septima localis despectionis.
¶ Octaua socialis vilipensionis.
¶ Nonavitupabilis mortis damnationis.
¶ Decima confusibilis diffamationis.
¶ Undecima ingratitudinalis iniuriationis.
¶ Duodecima minusvtilis fructificationis.

Caplm. j. de p⁹sideratione incōprehēibilis doloris
domini Jesu christi.

Decima consideratio incō-
prehēibilis doloris xpī ex q⁹ excrecebat
dolor summus in virgine b⁹ndicta. Decla-

rat. q⁹ teste saluatore venit fili⁹ hoīs saluare q⁹d pierat
Lu. xix. z q⁹ totū pierat q⁹ totū saluare debuerat quā-
tum. s. in eo. i. xpō fuerat. Nec aut⁹ b⁹tē virgo nouerat z
ex h⁹ p⁹siderabat: sic etiā oīs fidelis aia cōsiderare z pē-
sare d⁹z q⁹ xp⁹s p⁹ toto g⁹ne humano p⁹ditō exoluere de-
bebat precipue ista quattuor.

¶ Primo oēs humanas miseras.
¶ Scdo oēs humanas offensas.
¶ Tercio eternas damnatorum penas.
¶ Quarto amissas celestes delicias.

¶ Prō in quā oēs hūanas miseras debuit soluē xp⁹s.
q⁹ ipē debuit eē emēdator p⁹fectissim⁹ oīs mali q⁹d fue-
rat inflicti hūano g⁹ni p⁹p⁹ p⁹ctū. p⁹p⁹ q⁹d incurrerat in
firmitates. labores. angustias. mortē: z oēs miseras
q⁹s patimur in h⁹ mūdo. g⁹ xp⁹s tā maxime debuit dolo-
re q⁹ quātū ex se fuit h⁹ oīa solueret p⁹ toto g⁹ne hūano
h⁹z nō oēs hoīes p⁹p⁹ suā maliciā sint p⁹secuti efficaciaz
saluatōis. Et fm statūvie h⁹ nobis relicta sūt oībus vt
patiamur ad meritūz p⁹miū augēdū. ¶ Proptēa esa. lv
Clere lāguores n⁹ros. i. infirmitates z miseras ipē tu-
lit: z do. no. ipē por. Dilata g⁹ hō finū mētis tue z cōsi-
dera q⁹t infirmitates: q⁹t miseras: labores z angustias
q⁹t q⁹ g⁹na mort⁹ patit⁹ hō. Et sic nouer⁹ quātū debuit
dolere xp⁹svt h⁹ oīa exoluat. Nec oīa pēsauit maria: z
iō dixit illud th⁹ren. j. Multi gemit⁹ meiz cor meū me-
rēs. Scdo oēs hūanas offensas xp⁹s debuit exoluē
q⁹ h⁹ fuit cā passiois vt satisficiat p⁹ p⁹ctis totius g⁹nis
hūani: nō solū originalib⁹: s⁹ etiā actualib⁹: venialib⁹
z mortalib⁹. ¶ Nō solū p⁹ elect⁹: s⁹ etiā p⁹ reprobis. ¶ Un-
esa. liij. Dēs nos errauim⁹ vnus q⁹sq⁹ in viā suā decli-
nauit. s. p⁹ p⁹ctā varia: z d⁹ns posuit. s. ad soluēdū in pe-
nis: in eo. s. xpō in i⁹qtates oīm n⁹rm. ¶ Igit⁹ p⁹sidera hō
q⁹t fuerūt p⁹ctā hoīs a principio mūdi: q⁹t sunt z q⁹t erūt
q⁹s nouit h⁹ p⁹ter deū. Et sic pēsā quātū debuit xp⁹s do-

lere vt h⁹ oīa exoluant⁹ ad plenitudinē in ipi⁹ pena. Si-
cut em⁹ cū aliq⁹d mēbrū dolet: caput cō dolet: ita xp⁹us
caput ecclie assūpsit oīa lamētādaz deplozādā n⁹ra ad
p⁹fecte soluēdū z satisfaciēdū: z nō ad cōmittēdū. ¶ Un-
z. j. p⁹et. ij. ¶ P⁹ctā n⁹ra ipē pertulit in corpe suo. i. penas
p⁹ctōz. Nec pensabat maria: z iō dicere poterat illud
th⁹ren. j. Foris interficit gladi⁹. s. culpaz mortaliū mē-
bra d⁹ni p⁹cidētis: z domi. i. in corde iteri⁹ mora filis. s.
doloris. Tercio eternas dānatorū penas xp⁹s debe-
bat exoluere. q⁹ ipē venerat vt saluator oīm debitorūz
n⁹roz z liberator ab oīb⁹ penis p⁹ctōz q⁹ sūt: erūt: z sūt
Deus aut⁹ sic oīs rez: itaz culpaz ac penaz oīm p⁹ eis
debitaz h⁹z noticiā: z nil ipunitū sua iusticia dimittit:
fm aug. z an⁹. li. Cur de⁹ hō. Quā g⁹ cuilib⁹ p⁹ctō morta-
li debeat⁹ pena infernalis eterna: oportebat q⁹ xp⁹s q⁹
ē i⁹fini⁹ in sua diuinitate sic patiēdo in assūpta hūani-
tate satisficeret p⁹ oīb⁹ z tātū doleret q⁹ penas diuine
iusticie corrūdetes exolueret. z sic nil maneret ipunitū
a diuina iusticia. z nil remaneret insolūtū a diuina mia:
ac p⁹ h⁹ztraq⁹ honoraret⁹ in sūma excellētia. Et sic pe-
na xpī erat q⁹si infernalis: iuxta illō p⁹s. in p⁹sona eius.
¶ Repleta ē malis. s. pene aia mea. s. sensitiua z vita mea
inferno appropinquit. s. p⁹p⁹ files penas. Nec pensa-
bat maria. z iō dixit illō p⁹s. Dolores inferni circūde-
derūt me gemit⁹ mort⁹. ¶ Quarto amissas celestes de-
licias eternas debuit soluere xp⁹s. z iō p⁹p⁹ n⁹z exula-
tū a gl⁹ia tātū debuit dolere quātū oēs z singuli hoīm
recta rōne debuissent dolere cognoscēdo veracit⁹ quā-
tū erat illō amissus bonū celestis gl⁹ie z quātū duratu-
rū erat. ¶ Proptēa th⁹ren. iij. d⁹ns Jesus ait p⁹ os h⁹iere.
In tenebrosis. i. in mesticia tenebrosi exulat⁹ a lumine
gl⁹ie: collocauit me q⁹si mortuos sempiternos. Collo-
cauit in quā. s. de⁹ p⁹ xp⁹s: nō q⁹dē excludēdo ip⁹s a b⁹titu-
dinis cōprehēsiōe. q⁹ xp⁹s ab instāti cōceptiois sue sp⁹
fuit cōprehēsor z viator vt testat⁹ aug⁹. S⁹ collocauit
in q⁹t. s. ad satisfaciēdū p⁹ mortuis sempiternis. i. p⁹ctō-
ribus. Nec oīa pēsante b. maria di. illud th⁹ren. j. Vi-
de d⁹ne q⁹ amaritudine plena suz: subuersuz ē cor meū
in memetipā. Nec p⁹scripta fm sniaz sc⁹tī bern. de Se.
z d⁹cor. anto. floren. in sūma sua p⁹te. iij. ¶ Igit⁹ incom-
prehensibilis dolor xpī propter nos. o inextimabilis
amor qui hec p⁹ nobis effecit.

Cap. ij.

Secunda consideratio siue stella d⁹ g⁹nalis affli-
ctiois. ¶ Nā fm alex. de ales. iij. p⁹te sūme. q. x⁹
vii. d⁹cor. Bona. sup. iij. di. xvi. D⁹ns ihsacer-
bissimā passionē sustinuit in carne tenerrima. Tū p⁹p⁹
g⁹nalitātē. q⁹ in oīb⁹ mēbris z sensib⁹ patiebat⁹. z a plā-
ta pedis vsq⁹ ad v⁹ticē nō erat in eo sanitas. esa. j. Tū
p⁹p⁹ p⁹tinuitatē dolorū oīm. q⁹ ei⁹ suspēdiū p⁹tinuabat⁹
in dolorib⁹ imitigabil⁹ ex corpis suspēsi pōdere inter
clauos. Tū p⁹p⁹ sensus vigorositatē: q⁹ in manib⁹ z pe-
dib⁹ viget p⁹cipue sensus: z iō mag⁹ affligit ibi lesio p⁹
pter nervos z musculos sensuales ibidē p⁹currentes.
¶ Proptēa expiētia docet. q⁹ frig⁹ mag⁹ affligit itricatū
in manib⁹ z pedib⁹ q⁹ in reliq⁹s mēbris. Nec itaq⁹ p⁹sidera
rās b. xgo maria pēsabat corde: vt ait bern. z videbat
caput ei⁹ angelicū in q⁹ erāt oēs thesauri sapie dei dēfi-
tate spinaz multipl⁹ p⁹foratū oculos antea lucidiore
caligātes p⁹ fletu: faciē pulcherrimā alapis z spū i⁹u-
deoz fedatā aures audiētes cār⁹ āgelicos vituperijs
z blasphemijs repletas nares fetorib⁹ spūtoz z cada-
uez loci caluarie ifectas rubicūda ei⁹ labia pallida fa-
cta: crines

cta crines et barbas dilaniatas: collū vinculis attritū man⁹ et pedes pforatos: et oīa mēbra distēta tāviolēt vt dīnīerari possint oīa ossa teste ps. Quid plura? Solaremāserat liguar cor sz ne illa rmanerēt absq; pena feller aceto potat: lingua ac cor apit lancea. Pro his flēs maria dī. illd thren. ij. *Q*cul⁹ me⁹ afflic⁹ ē: nec ta- cuit eo qd nō esset reqes donec respiceret de celo dñs. scz resuscitando xpm. *Cap. iij.*

Tertia consideratio nobilis pplexiōis. s. xpi. qz nouerat xgo xpm fore pplexionis tenerrime et nobilissime: iproportionabilr qz speciosum forma p filiis hoīs: vtpote de spūscō acceptū: miracu- lū p maximū. Exo qd fuit a deo miraculose ipopor- tionabilr sunt melioraz nobilioza his qd fuit naturalr vt testat chrys. etiā devino facto optimo ex aq in nu- ptijs miraculose exēplū ponēdo. Qm at notū ē qd quā- to qd ē pplexiōis nobilior: ac tenerior: tāto magis sentitvz lesiōis. Qm considerabat btā xgo xpi lesiones in carne ei⁹ tenerrima fore acutissimas sup oīs alioruz hoīs: afflictoz lesiōes et dolores iproportionabilr adeo qd solus ipe clau⁹ trāffigens: maiorē ingerebat xpo le- sionē qd ignis Laurētio: aut excoziatio bartholomeo et sic de alijs martyrib⁹. Qm dolor xpi supauit oīs alio- rū dolores: tā qd ad equalētiā qd qd ad acerbitatē sz ale- xā. et bonauē. vbi. s. Nec g considerado maria dicē pote- rat fil qd dñs ihs illd thren. iij. *Q*vos oēs qd trāsit p vīā attēdite et videte si ē dolor filis sic dolor me⁹. *Cap. iij.*

Quartā consideratio crudelis attractiōis: qz considerabat et videbat suū filiū tā crudelr tā qd dire tractari a iudeis sine oī misatōe tru- dēdo: trahēdo: ligādo: pcutiēdo: flagellan- do: colaphizādo: alapizādo: crines et barbas dilacera- do: spūendo: vulnerādo: et ipi qdē xpo tā specioso in- uenit: tā suauit: tā nobilit: tā patiētissimo xpo deoz hoī in numerabiles violētias inferēdoz opprobria inenarra- bilia: varios qd cruciat⁹ in tollēdo aīaz ei⁹ ingerendo. Propterea p ps. ait. Qm faciebāt qd qrebāt aīaz meam id est vitā tollere. Amiz vi faciebāt. qz magnū crucia- tū. Hāvt scribit. iij. q. i. Nulli dubiū magnū cruciatū sustinet qvī sustinet. Morāter dic: qd qrebāt aīaz meaz qz iudei tā crudelr qstierūt aīaz. i. vitā xpi qd in oib⁹ il- lis locis in qb⁹ extimātū fuit pstitē naturalr vitā hoīs fecerūt maximāvi qreter eā. Amiz cū aliq pbi dicāt picipalē sedē aīe eē i capite: vt seqes platonis. Alij in corde vt seqes arist. Alij dicāt in sanguie: fm il- lud Leui. xvij. Aīa oīs carnis in sanguie est. Alij di- cāt eē in toto corpe et in qlibet pte corpis totā aīaz vt dic aug. li. vj. de trini. c. vj. Certe in oib⁹ istis locis fe- cerūt maximāvi iudei: qreter aīaz xpi. qz in capite vīz vel violētā fecerūt p spineā coronā: in corde p laceam in corpez sanguie p flagellatōez toti⁹ corpis: et pfora- tiōez manuū ac pedūvū toti⁹ exiret sanguis. Et sic ma- xim⁹ fuit cruciat⁹ xpi in carne xginea et tenerrima. In cui⁹ maximi doloris signū extitit fm bonauē. vbi. s. qd vīs cruciat⁹ sui tācito deiecit vtutē nature: cū tñ nullū mēbroz picipaliū corrupit. Item adeo cito mortuus fuit xps suspēsus i cruce vt etiā miraret pilat⁹. g vide- tur qd dolor xpi fuit guissim⁹ quē plane considerabat ma-

Maria. et iō doles dī. illd ps. Afflicta suz et hūilia- ta suz nimis: rugiebā a gemituz. *Cap. v.* Quinta consideratio cordialis reuerberatiōis. Hā ex qd sciebat xps dñs: qz sua mī maria tota esset do- lorib⁹ ppassiōis plena sūme dolebat de ipa mīe dulcis

sima pfecta mesticiat b quātū mēsurare sciebat cresce- re dolorē in ipa ex sūma sui dilectōez amicitia. In cu- ius signū xps in primo moritur⁹ qsi oblit⁹ amarissime sue mortis compassus est potius mestissime sue ma- tritadeo vt in spū vltimo constitut⁹ disponeret quō h manere deberet ipaz solaciū hīe possz a discipulo cui cōmēdauit eā. Qm tñc in spū dñs ihs sue mīe dicē pote- rat illd ps. Veni i altitudinē maris. i. amarissime pas- siōis: et tēpestas demersit me. Tēpestas inquā dolor reuerberativel redūdāt ex te mīe p dolente demersit me in merorib⁹. Tūc igif pia mī cognoscēs xps dupli- cē dolorē hīe. s. p se et sua genitricē: tāto magis afflige- bāt et dicē poterat. Noli fili amātissime p me eē mest⁹ qz b mīhi ē angustie. Noli p dulcis vnice tu de⁹ me⁹ p me dolē qd sum creatura tua. tu dñs: ego ancilla tua te sūme diligo. tāto g sup te affligor in aīo. quāto te pro- me dolē ex amore psideo. Qm bern. in omel. sup euan- gel. Stabat iuxta crucē iesu. dic sic. *Q*d dolores inex- plicabiles. *Q* ineffabilis reciprocatio scī amoris. si- lius patit⁹ et intusvalde ppatit⁹ mīe. mīxō ppassa ē pa- tiētī filio. Tāt⁹ nepe ipet⁹ passiōis dñi iesu fuit vt qsi torrēs ipz ipleret patiētēz inebriaret. qz teste ps. De- torrēte. s. passiōis in via bibit xps. et sic xpo ipleto in mīez pfluēat ppatiētē. qd filr ipleta: in filiū redūdaret iuxta illd Eccl. i. Ad locūvū exeūt flumina reuertunt⁹

Cap. vj. **S**exta consideratio totalis desolatiōis: qz videbat xgo filiū totalr desolatū: et in toto tormēt ac- tāt⁹ passiōib⁹ nullū desolatorē hntē: cū alijs etiā malefa- ctores in hora deductiōis ad mortē soleāt hīe aliquēz desolatorē. Idcirco xps dicē poterat illd ps. Et susti- nui qd fil meū pstristare et qd me desolaret nō iueni: imo nō desolabāt xps iudei: sz illudebāt et blasphemabāt cū picipib⁹ sacdotū nō gētilēs: sz pcutiebāt i faciē: flagel- labāt et coronabāt spinis. et qd nulli latroni irrogat⁹ vt vīz ppiū patibulū i dorso portet ad locū suspēsiōis. b xpo fecerūt. qz spulerūt ipm portare crucē suā pprio- dorso ad locū crucifixiōis. Deniqz xps nō desolabant discipuli qd oēs fugerāt. Propterea nō desolabat pī etern⁹ qd p nob tradidit illūz pmissit crudelia agi i ipz qvellēt iudei. vñ clamauit in cruce. De⁹ de⁹ me⁹ vt qd dereliq- sti me. s. pmittēdo agē d me iudeos et crucifixoies oīa crudelia qvellēt in mea afflictōe. Itē qd pl⁹ ē ipa p s i tellectiua aīe xpi qd fruebat deo p tūne desolata nō est ipz: sz dereliqst sensitivā tāt dolorib⁹ imersam qd nulli scōz accidit. vñ cū scī clāmauerūt i tribulatiōib⁹ et dñs exaudiuit eos: teste ps. Et si nō sp exaudiuit liberādo a penit: tñ exaudiuit mētē eoz desolādo vt i tute patiē- tie pstiterēt. xps tñ clamauit et nō ē exaudit⁹. qz nullaz desolatiōez etiā in mēte habuit p ptea se tātū derelictū clamauit. Nec pēsaui maria et iō sūme doluit et fleuit: dicēs illd thren. i. Ego plorās et ocul⁹ me⁹ deducēs la- chrymas: qz lōge fact⁹ est desolator. *Cap. vij.*

Septima consideratio localis despectiōis. Hāz marie dolor excrecebat in eo qd in loco despe- ctissimo. i. i golgatha qd erat loc⁹ caluarie: qz ibidē erat ossa caluarie cadauerz iterfectoz vbi occidebant viliissi- mi hoīes: ribaldiz latrones: ibi rex regū xps occisus ē. et ibi sub cruce ipi stetit mī xgo scīssimaz decēdissi- ma honestate p dīta: vt merito xps et mī ei⁹ dicē possit illd ps. Ego aut suz vermis. s. sz reputatōez iudeoz mevilificatiū. et sic non hō. opprobriū hoīm et abiectio plebis. q. d. ego suz tāvilis reputat⁹ vt nō extimēt me

dignū hūi iter hoies: s; abiectū iter vermes i mōte cal
uarie de cadauerib; scaturietes: et opprobrijs plenū.

Et aua cōsideratio socialis vilipē- **Ca. viij.**
sionis. qz cū iūqs deputat; et sociat; cū itervi
lissimos latrones ē crucifix; et h; auget dolorē
qz sic pati inocētē cū alijs scitis et pbis vir; refrigeriū ē
ita ecōtrario p dēnari cū scelerat; excrescētia iniurie et
pene ē. Clāz xps h; horrescēs fm sensitūā orabat per
ps. di. Ne p das cū ipijs de aiam meā. i. vitā meā. Et
sic subdit clari; neq; cū vir; sanguinū vitā meam. Hoc
pēlabat maria d. Ecce implet illd esa. liij. Cū sceleratis
dputat; et ipe pctā multoz tulit. i. hoiz. Qz ei hō pri
mus latrocinium pmissit rapiēdo fructū vetitū. qz xps

A soluendo inter latrones debuit mori. **Ca. ix.**
Qna cōsideratio vitupabil; mortis dānatōis qz
crux p tpe illo erat pena et mors maledictozū
deut. xxi. Maledict; s. maledictōe ifamie vitupabil;
ois q pēdet i ligno. Clāz iudei; picipes eoz dānaue
rūt xps turpissimā et vilissimā mortē ipleret illd sap.
ij. Circūueniam; virū iustū. et infra. Morde turpissi
ma p dēnem; eū. Sic bern. sup. cañ. di. Q hūilēz subli
mē deū. Q altissimū et nouissimū viroz. opprobriū ho
minū et gliaz āgeloz: ipe siqdē rex regū et dñs dñantiū
fuit vilissimo p cōuenalis expositus: a vilissimis ribal
dis vilissima passus: vilissimo loco suspēsus: vilissimo
supplicio. s. crucis tradit; cū iūqsimis et vilissimis ho
ibus deputat; mō vilissimo tractat;. Et em bon; dñs
tāq; malefactor capīt. tāq; fatu; dei sapia irridet. tāq;
homicida vitā hoiz mortis dānat; tāq; latro saluator mū
di crucifigit. et tāq; vniuersalis sūm; de; d; spuit; abijcit
et culcat;. Nec ille. Ista pēlando btā maria dicē pote
rat illd hīere. ix. Quis dabit capiti meo fontē lachry

D marum: vt plorem die ac nocte. **Ca. x.**
Scima cōsideratio cōfusibilis diffamatōis.
qz quāto qz p dēnat; ad mortē tāq; malefa
ctor pcurrēte maiori p plo: tāto eidē maior
p surgit pena erubescētiez cōfusōis. qz considerat qz q
libet vidēs narrat; et diuulgat alijs in patria sua etiā pe
grina de illo. et sic vbiq; diffamat;. Et qz iudei de graui
crimine calūniātes accusabant xpm. s. de blasphemia
guissima: qz filiū dei se dicebat. qd erat guissimū apd
iudeos: necnōz de crimine lese maiestati: qd erat maxi
mū apd leges gētiliū. Clāz in titulo scripserat pilat;
lris grecis: hebraicis: et latinis: vt oēs possent legere
ihs nazaren; rex iudeoz. q. d. h; ē cā passiōis ei; qz re
gē se fecit; et vlturpare vult regnū iudeoz. Qm at tūc erat
festū azymoz siue pasce ad qd ex lege tenebant iudei
puenire vndiq; i hierl; ad sacrificiū offerēdū: nisi legi
timū haberēt impedimētū. Ex dispōitōe g iudeoz p orbē
de oi pene natōe tūc pueniāt tā de italia qz d aīaz a
frica. et sic maxie diffamabat; cōfusio xpi. Nec igi pēsan
do maria poterat dicē illd thren. i. Posuit me dñs de
solatā tota die merore pfectā. qz. s. videbat qz tātē solē
nitat; die i q mag; dbebat deū venerari: et sacerdotes tem
plū dei ornare: vasa mūdare: sacrificia ppare: oib; di
missis: ad h; totū studiū ponūt vt xps innocēs occidat;
et p orbem infametur. **Cap. xj.**

A decima cōsideratio d; ingratitudinal; iuriā
tōis. qz b. xgo ppēdebat i xpi passiōe sūme i
gratitudinis iuriā fieri deo p cipe triplr. Quid ex pte
ip; filij dei. qz nouerat certa reuelatōe atq; miraculo
sa xginali cōceptōe et pcuritōe ipz xps sūū natū fore ve
rū dei filiū. et idcirco sciebat oēs h; ac iuriā sibi factā sic

ri d deū. Qui qdē l; sola hūanitas pateret; tñ ois pas
sioz iuriā illa q facta ē xpi hūanitati: facta ē deo. Sic
em q laceraret aut d; pueret vestē illā q induit; ē rex: fa
ceret iuriā nō vesti s; poti; regi. sic ois iuriā facta xpo
regi i hūanitate: facta ē ipsi deo. Ex q sequit; q b. ma
ria fuerit plena amaritudine doloris sup oēs viatores
iuxta illd thren. i. Vide dñe qm amaritudie plena suz
qz quāto qz plen; diligit deū: tāto plen; dolet de of
fensaz iuriā ipsi illata. Btā aut xgo fuit grāz chari
tate dei plenissima. Lu. i. g; dolore plenissima p iniu
ria passiōis xpo deo illata. s; qm plenū ē cui; nulla ps
vacua ē: fm phm. iij. phys. Nullū fuit g membrū aut
aie psylla q amaritudie nō fuerit repleta. Scdo ex p
te iurgēt ppli cōgscēbat maria xpo deo fieri sūmā in
iuriā qz et dolorē. qz quāto plures et diuersoz statuum
hoiz bñficiat; pcurrūt ad iheredā hoī iuriā et mortē
valde ignominiosaz alicui: tāto maior ē dolor i passioz
qlibet ei; amico vel attinēte. S; sic erat i xpo. qz teste
ps. Astiterūt reg. ter. et pri. due. in vnū aduersus dñz
et aduersus xps ei;. Nā aduersus xps astiterūt reges
vt herodes et pilat; et picipes sacerdotū et iudeoz pplis
ac gētiles multas iurias iherētes: sputa: alapas: irri
siones. S; et i sup sex; femine; affuit: vt pz de ācilla ostia
ria q et si nō potuit xps adire ppf multitudinē alioz
ipz irridētū: adiit tñ discipulū petrū vt capet. Itē af
fuerūt ptereaz milites crucifigētes: et oēs ppli de qcū
qz natōe q sub celo ē exītes i hierl;. acf. ij. Alij mouē
tes capitat; di. Clab q destruis templū deūz. Alij q
alia obloquētes. Tercio ex pte bñficij exhibiti. Nam
quātū iudei xps occidētes fuerit bñficiati a deo: nō p
breui fmōe exprimi. s; sufficiat qd scribit mich. c. vi. i
psona xpi. Popule inqt me; qd feci tibi aut i q mole
stus fui: rñde mihi. qz eduxi te de egyptoz d domo ser
uitutis liberaui te. q. d. Tot et tāta bñficia tibi feci. qz
plagaui ppf te egyptū: mare apui: pharaonē sūmersi:
et sic liberaui te de fuitute egypti. Itē māna de celo p
stiti: aquā d petra eduxi: hostes pstrauī: terrā pmissio
nis dedi. Ecce qd feci tibi rñde mihi: si tāta bñficia re
tributōez meruerit talē vt crucifigere et occidere me
aut in q molest; fui cū ex gñe tuo carnē sūpsi: te viā salu
tis docui. S; qz te d; vicis correxī (qm vitas odiū pa
rit) iō tibi molest; fui. Qlez qd vltra debui facē et nō fe
ci: cū cecos tuos illuminaui: leprosos mūdauī: mortuos
suscitauī: demoniacos liberaui: et oia p salute tua feci.
beccine reddis domino pple stulte et ispiēs. Pensas
bat h; btā xgoz di. illd ps. Defecū in dolore vita mea. et
anni mei i gemitib;. et sic sūme dolebat. **L. xij.**

Dodecima cōsideratio min; vtil; fructificatio
nis. Dolor em in xpoz matre augebat ex hac
consideratione. s. qz cum copiosa fuerit apud deum re
demptio adeo q sanguis xpi fuit sufficiens precium
redimere etiā mille mundos. et tñ pauci sunt qui perci
piāt fructū passionis xpi ppter ingratitudinēz mali
ciā hoim ac desidiā. Et ideo tā ipe xps q ei; mater sū
me dolebat: sicut dolere solet q ex labore maximo mo
dicum fructū cōsequit; videt. Quid insinuat bern. in pso
na xpi di. Q hō vide q p te patior: ad te clamo: pro te
morior. vide clauos qbus confodior. vide spinas qb;
pūgor. vide lācā q trāsuulnero. Et cū sit tāt; dolor i
terius et exterius: plus tñ me cruciat q te ingratū ex
perior. Nec ille. Hinc p micheam. c. vij. dñs ait. Cle
mihi qz factus sum sic q colligit racemos i vine demia
et. Nam cum diabolus colligat multa: qz fere totum
mundū

mundū: principes: mercatores: et p̄p̄los vniuersos: q̄
oēs declinauerūt et inutiles facti sunt: nō ē q̄ faciat bo
nū: nō ē vsq̄ ad vñtū dīc p̄s. X̄ps dñs tanq̄ racemos
remanētes in vīndemia. i. infima mūdī et pauciora col
ligit: qm̄ multi sunt vocati: pauci v̄o electi. math. xxiij.
Hec itaq̄ p̄fando Maria multū dolebat et sūme p̄e
oib̄ martirib̄ vulnerabat gladio p̄passiōis. Igit̄
aia fidelis p̄patere x̄por ei? sc̄issime m̄ri in tot et tant̄
doloribus: plorat flet cū eis valeas i celo p̄regnare.
Articulus. iij. q̄ vtile est homī de dolorib̄ Marie
recolere et orationes deuotas facere.

Terzius mysterium dicitur

efficiētie siue efficacīe. Vbi circa p̄missa sub
iugamus q̄ vtilē efficacīā habeat memoria p̄passiōis
b. Marie et doloris ei? recolēdo et obsequēdo deuotis
orōnibus. Quod q̄dez ostendit tripliciter.

Primo ex auctoritate.

Secundo ex ratione.

Tertio ex reuelatione.

Primo q̄dē ex aucte: qm̄ teste ap̄lo. ij. tim. ij. Si cō
patimur cōregnabimus. Ecce ḡ p̄ma efficacīa vtili
tatis. i. p̄regnare in celo. Itē. ij. Cor. j. Sic inq̄t socij
passiōnū estis: ita erit et p̄solationū. Ecce sc̄da effica
ciā vtilitatis. i. p̄solationes diuinas h̄re. Hinc et eccl. vij
oēs ad id hortamur vbi scribit. Gemit m̄ris tue. i. cō
passiōis marie ne obliuiscar. i. o h̄o. Sc̄do ostendit
ex rōne. q̄ fm̄ q̄ dīc Bernar. ser. xliij. Peremptoria
res est ingratitudo: hostis gr̄e: inimica salutis. Nil em̄
auget ingrato. At dñl ita puocat deū ad plus dādū
sic gr̄atiactio. Ut ḡ puocem? deū et sc̄tām m̄rem ei? ad
ampliōrē gr̄am et gl̄iam donādā: simus grati de tanto
b̄nficio n̄re redēptiōis qd̄ p̄secuti sum? p̄ passiōē x̄pi
et dolorē ac p̄passiōē marie recolēdo et deuote obsequē
do ac meditādo. Et em̄ ait Senecalli. d̄ b̄nficijs. In
gratē ē q̄ dissimulat. ingratiſsim? oīm ē q̄ oblit? ē. Hec
ille. Et sic p̄s. Tertio ostendit reuelatiōe. Legit̄ nepe i
q̄busdā reuelatiōib̄ et memi legisse me idip̄s excerptus
fore ex libro reuelationū sc̄tē elisabeth. v3 q̄ post assū
ptiōē b. marie sc̄tūs Iohes ap̄ls cū esset anx? deuor
tiōis feruore btām mariā in gl̄ia celesti videre: rap? i
sp̄u vice q̄dā vidit in sp̄u dñm Iesum cū gl̄iosa sua ma
tre. Audiuit q̄ q̄ ecce b. x̄go loq̄bat suo filio dñō ie
su de dolorib̄ q̄s x̄ps ptulit i cruce: et de p̄passiōe quā
ip̄a m̄r ptulit sustinuit. et quō b̄ ap̄ls Iohes ptulit affuit
et. Petiuit q̄ btā maria filiū vt speciale gr̄am dona
re dignaret oib̄ q̄ hui? memoriā agerēt deuote. Et
mor dñs iesus p̄misit talib̄ q̄ttuor p̄cipua dona gr̄az
Primo q̄ q̄ btām mariā p̄ dictos dolores inuocaret:
verā p̄niam de oib̄ p̄ctis agere mereret aū mortē. Se
cūdo q̄ tales i aduersis custodit p̄cipue i morte. Ter
tio q̄ memoriā passiōis imprimit mētib̄ eorū et in celo
p̄miū p̄stat. Quarto q̄ talē p̄cederet p̄tati btē marie:
vt q̄cqd̄ vellet cum eo homine faceret: atq̄ oia optata
sibi impetraret ad salutē. Ergo charissime stude x̄ps
amare btām mariā p̄ suis dolorib̄ exorare: certū salu
tatōib̄ angelic̄ venerādo. i. septē ad m̄n? p̄ doloribus
Marie dicendo Ave Mariavel Pater noster. et sic
gr̄am et gl̄iam impetrabis.

Pars quarta libri tertij d̄ plāctu marie sup̄ filiū pas
sione: p̄sequendo illud euāgelij. Stabat iuxta crucē
Iesuz. De quo hic cōdependens est agere.

Stabat iuxta crucē iesu ma
ter eius: et soror m̄ris eius Maria cleophe et
Maria magdalene. Jo. xix. Quibus in v̄bis charis
simos docemur. Primo dñm Iesum fidelē et p̄seue
rātē diligere sic et iste sc̄tē mulieres oib̄ alijs amicis et
discipulis fugiētib̄ x̄povs ad mortē astiterūt. Nam
fidelis amicitia ē q̄ in tribulatōe nō deserit: s̄ p̄manet
etiā in tpe necessitatis: vt scribit eccl. vi. Itē sc̄do do
cemur x̄pm salubriter imitari. Nā cū starent: oēs noti
dñi iesu alōge: isti stabāt iuxta crucē p̄pe. Sic multi
stāt lōge a iesu: q̄ in p̄ctō p̄seuerāt. Lōge aut̄ a p̄ctō
rib̄ salutis. i. Iesus saluator: vt dīc p̄s. S̄ iuxta cru
cē iesu stat q̄ crucivere p̄nē adherēt. Stemus ḡ cha
rissimi imitādo matrē iesuz sc̄tās istas mulieres sp̄ia
liter iuxta crucē: p̄ p̄niam sequēdo x̄ps si volum? salua
ri et cū x̄po regnare. q̄ dñs ip̄e Iesus ait. Luce. xiiij.
Qui nō accipit crucē. i. p̄nē: et sequit̄ me: nō ē me di
gnus. i. h̄re in celo. Deniq̄ tertio docemur pie et deu
te passiōē dñi Iesuz dolores p̄passiōis btē m̄ris ei?
p̄teplari et oculis mētis intueōdo p̄patir? deflere ac gra
tias agere p̄ tāto b̄nficio n̄re redēptiōis. Vere spe
ctaculū flebile. Mysteriū admirabile deuēz inno
centissimū viroz in oculis sue m̄ris lamētant̄ p̄dere
in cruce p̄ n̄rā vtiq̄ salute. Et nos ḡ charissimi adolea
mus: ploremusq̄ cū sc̄tissima m̄re iesu maria: aspicias
mus deuote et flebilr b̄ speculū n̄re salutis: b̄ spectacu
lū deuotiōis qd̄ notat sac̄rū euāgelij. In q̄ primo no
tat in mysterio status sublimissime sc̄titat. q̄ stabat
inq̄t iuxta crucē et. Sc̄do notat act? p̄dulcissime pie
tatis in ip̄o euāgelio. ibi. Quidis̄ iesus matres et.

Tertio elicit ex ip̄o euāgelio plāctus amarissime do
lorositat: cū b̄ sub cruce iesu p̄siderent fuisse facta.

Articulus. j. q̄ in ip̄o euāgelio designat stat? excel
lentissime sanctitatis Marie.

Circa primū mysteriū Mo
tādū q̄ status excellētissime sc̄titat Marie
notatur in euāgelio isto tripliciter.

Primo ex eo q̄ dicitur Stabat.

Secundo ex eo q̄ dī: iuxta crucē Iesu.

Tertio ex eo q̄ dī mater eius.

Primo ex eo q̄ dī in euāgelio Stabat. Nā stare dī
sanctus q̄ non cadit in p̄ctā: sed firmiter stat in oī iusti
cia: iuxta illud eccl. ij. Fili accedēs ad seruitutē dei sta
in iusticia et timore. Sic ḡ dī merito stare b. x̄go Ma
ria triplr. Primo: q̄ stabat immobilr: nullo p̄ctō incli
nata etiā veniali: cum alij oēs cadāt salte venialr. Cū
aug. li. de naturā gr̄a dīc. Si oēs sancti et sanctē iter
rogati fuissent dū h̄vuerent vtrū p̄ctm̄ haberent oēs
respōderēt illud Job. Si dixerim? q̄ p̄ctm̄ nō habe
mus: nosip̄os seducim? et veritas i nobis nō ē: excepta
hac solavirgine de q̄ cū de p̄ctis agit nullā p̄sus volo
fieri q̄onem. Hec ille. Sc̄do q̄ stabat Maria in ser
uitio dei et operibus iusticie firmata. Cū de ip̄a scribi
tur puer. vi. Manū suā misit ad fortia. i. arduā virtutē
tū op̄a: et digiti eius ap̄phē. fūsum. q̄ ip̄a filauit. dñō
Iesu tunicā incōsutilē. Multe filie p̄gregauerūt diui
tias. i. bonorū op̄erū et p̄miorū: tu sup̄gressa es vniuersas
In q̄ certe redarguit n̄rā pigrīcia: vt loqr̄ fm̄ bern. in
ser. sup̄ b̄ euāge. Stabat iuxta crucē et. Ecce inq̄t ma
ria celit? ḡuidata festinat v̄sitare elisabeth. Nos aut̄

pectores ipsos pauperes et debiles non solum visitare: sed et inspicere et tenemus. Maria purificanda ascendit ad templum: quia tunc nihil impurum habuit. nos multa habemus purificanda: quia per peccata ac confessionem differimus. Maria obtulit filium quem nouit preciosiorē celo nos villā deo offerimus: et cum murmure pauperibus modicā elemosinā damus. Mariā dicitur filium requisivit cum dolore donec inuenit in templo. nos per peccata amissus iesus non querimus: et ecclesiam segnitervix et raro itramus: et sic ignavia torpemus. Hec et plurimū. s. bern. Tertio quia stabat maria in fide iesu constantissima et patientissima. Nam discipuli fugientibus: cum viri recedenti bus in glia totius feminei sexus inter tot pressuras filij sui constantē ipsa sola stabat in fide iesu firma. et pulchre stabat: ut decet pudicitiam virginalem: non se laniabat in tanta amaritudine: non maledicebat: non murmurabat: nec videlicet hosti a deo petebat: sed stabat disciplinata verecundā ergo patientissima: lachrymis plena doloribus imersa. Unā autē ait. O dñe quos fontes lachrymarum dicam erupisse de pudicissimis oculis tuis: cum attēderes vni cum filiū tuū innocentē corā te flagellari: mactari: et carnē eius dissecari crudeliter: et tū diuine voluntati conformis fuisti patienter. Hec ille. Tūc igitur impletū est illud eccl. i. Sūctio perierit. s. quā Petrū cū ceteris ecclesie principibus fugit. et gñatio aduenit. s. quia latro credidit in paradisu puenit. Terra autē stat in eternū. terra. i. beata ergo quā diuinū fructū protulit: immobilis stetit in fide xpi et charitate. In cuius repositatōe ecclesia in triduo officio dñice passionis candelas extinguit: sola vna relicta abscondita quā postea perfert ad illuminandū. Et ista significat beatā mariā quā stetit in fidei lumine. et ipsa oēs post ea illuminauit apostolos. Ecce ergo beatā ergo stabat in omni scititate. et tū ipsam de uoluit pati per oib⁹ martyrib⁹ dolores in morte xpi. Et tu ergo o homo discipe pati per xpo. discipe non turbari cum vides te aduersitatibus atteri. Lapi. ij.

Secundo excellentissima scititas marie designat in euāgelio per eo quod dicitur stetit iuxta crucē iesu. Iuxta inquit. quia propinquissima iesu in omni scititate et gratia plenitudine super omnem creaturā. hiero. in ser. de assumptione. Dis plenitudo gratie quā fuit in xpo descendit in virginē. Sed quod occurrit. vñ aggruebat beatā virginē astare iuxta crucē iesu patientis. quare noluit de ipsam tunc esse alibi quā iuxta crucē. Et hanc quoniam pulcherrime tractat bern. ser. quā super. atque in medita. suis dicit. sic. O mūdī dñā quā dicitur stas: quā dicitur agis: quā ob causam huc venire voluisti in mōtē. s. caluarie locū pessimorum et horredorum cadauerū. Cur te non retinere recūdia virginis ut ingēti multitudine peccatricū et furore insaniētū dñi ac xpi sanguinē immortuū effundētū te exhiberes in publicum quā spū solitaria in cella vacabas deo. Quis vñ quā te agnouisset reginā mūdī: angelorum hominū presumē ausus fuisset quod stare deberes iuxta patibulū. Quid ē ergo obsecro quod stas iuxta crucē iesu? O felicissima dei mīr quā te obliuiscere paulisper meror quā habuisti in illa hora passionis: et tūc rīde ad hū quā sita nob. Et rīdēdo ibidē bern. ad hū ponit precipue tres rōnes in summa.

Prima est ratio compassionis.

Secunda ratio meditationis.

Tertia ratio assimilationis.

Prima ratio compassionis. ut. s. mīr mariā vidēdo xps corā se patientē pntialr per meritū pmo martyrii acerbi per fodiat gladio doloris. Unā bern. vbi sup. Quid mirū quod astabas cruci xpi o maria. Quis ei si non accessisses

indicassēs tibi quod tuus et dei filius in cruce steterit nudo corpe pallida facie: respusus cruore. dilacerata tota carne. Quid iter hū facere debuerat mīr nisi ut altaret iuxta crucē aspiceret regē glie expectādo finē mortis: et diceret in corde. Stabor aspiciā oculis man⁹ perforatas et pedes videbo quod pēdet in patibulo mundi saluator: et quod trāseat ex hū mūdo. Accedam ppi⁹ amplectar brachijs et depositū de cruce osculabor filiū deū et dñm meū. Hec ibi plurā. Secūda ratio meditationis. quia enim maria ē mediatrix et aduocata. gñis hūani. id iuxta crucē redēptoris stare debuit: ad designandū: quia sic redēptio nra facta ē per xps pntē mīr patientē. ita oīs sal⁹ et grā nob. pueniret non nisi mediāte maria quā fuit xpi adiutrix in redēptōis nre celebratiōe. Hic in psona ei⁹ quā dictū ab ipa gine canit ecclesia dices. Vidi aquā egrediētē de templo dei a latere dextro oēs ad quos puenit aqua ista saluī facti sūt. Certe mariā vidē meruit aquā cum sanguine egrediētē de templo corporis xpi: et hū a latere dextro lancea militis perforato. Hec aqua. i. lauacrū redēptōis et regenerationis oēs saluauit mediatrice assistēte maria. Unā bern. Felix ait maria quā viris et mulieribus oib⁹ saluū antidotū pparauit. Tertia ratio assimilationis. quia ei beatā mariā multū cum cruce concordat assimilandō in ope nre salutis. id pulchre ipsa iuxta crucē stetit dicit. Et declarat. Primo ex nomine. quia sic crux xpi pntiam significat saluandorū ita nomē marie interpretatū. i. amara mare significat amarā pntiam. ut sciam⁹ quia penitentibus pmittit sal⁹. mar. iij. Pntiam agite appropinquabit regnū celorum. Secūdo ex inchoata virtute. quia sic per crucē xpi est inchoatū ut ipsa sit oib⁹ amabilis crux quā pnt⁹ erat horribilis et maledicta: iuxta illud deū. xxi. Maledict⁹ oīs quā pēdet in ligno. Unā scit⁹ andreas atque petr⁹ alijque discipuli gaudent ibat ad crucē: ita ergo antea erat maledicta. deute. vij. Non erit in te sterilis et infecundarē. Unā mortu re virginēs precipue suā virginitatē deplāgebāt: eo quod caserēt posteritate. sic pnt⁹ de filia iepte iudi. xxi. Sed per mariā est ergo initiatā dedicata in bñdictōe adeo ut teste ps. Afferunt reges virginēs post eā. i. ad imitatōes marie regi xpo multe virginēs offerunt p votū virginat⁹.

Tertio ex bñdictiōe. quia sic per signū crucis bñdicunt oīes scitificant: ita per bñdictōes marie virginis oīa sūt cōsecuta bñdictōe: dicēte aug. ser. de natiuitate marie.

Quarto ex glorioso decore. quia crux antea erat ignominiosa horrida latronū pena: nūc ē per xpi passionē tam gloriosā decora quod de patibulo latronū trāsiuit ad frōntes impatorum. depingit arma principū et diadema regū et vexilla exercitū quā subiugauit totū mūdū. et fulgebit cum xps venerit ad iudiciū. Sic beatā mariā cum fuerit anteayna paupcula puella: virgo lachrymosa: iudeis deliramētū visaria extat tā gloriosa et decora quod ei⁹ imago auro et gemis rutilat: ipsam reges et principes inuocāt ad ei⁹ nomē genuflectit: tēpla in nomine ei⁹ principaliora edificant. et insup in celesti regno maxima gloria ab omnibus beatis venerat. Merito ergo maria stat iuxta crucē iesu. ut cum cruce iesu digne exaltet glorie similitudine et decore.

Lapi. iij.

Tertio excellentissima marie scititas notat in euāgelio in eo quod dicitur mīr ei⁹. i. iesu filij dei. In quā enim matre habitauit xps debuit eē scitissima. quod dicit ps. Tu autē. s. dñe iesu in scō habitas laus isrl. Scitifica uit enim tabernaculū suū altissimus. Sed hū questio oritur ex euāgelio quare beatā ergo non appellat hū pntio nomine sed ex

Articulus

sed ex maternitate: cū dicitur. Stabat iuxta crucē iesu mī eius: et tñ alie scē mulieres astātes pprio noie sunt appellate: vt Maria cleophez Maria magdalene. rñ de f m bern. vbi. s. q. b voluit spūscūs triplici rōne.

Primo ppf infidelīū iudeoz dānatōez clariorē vt ex b grauiorē dānabiliōz eoz culpa appeat: qñ filium dei innocētē in oculis matris occiderūt crudelr. Qñ lex phibuerat deus. xiiij. talē crudelitatem dī. Nō coques hedū in lacte mīis sue. Nā figurāl' hed' imaculat' ē xps qvelut ouis ad occidēdes est duct' bñc in lacte mīis. cōrerūt iudei qñ eadē die q fuerat in xginis vtero pceptus. i. feria sexta annūciatōis dñice. tādē xtentib' annis. xxxiiij. in magna feria sexta in oculis pie mīis q xps lactauit crucifixus est. Scdo b voluit spūscūs ppter doloꝝ exp̄sionē. qz in eo q iuxta crucē iesu mī appellat duplex magnitudo doloꝝ in xpo et mīe exp̄mīe ex pñtiali assistētiāz doloꝝ reciprocātiōe. vt patuit pte pcedēti. ar. ij. c. v. Tercio b voluit spūscūs ppter fidelīū exoratōez: vt nouerim' exorare p mīa ipetrāda matrē mīe Mariā nō alibi q iuxta crucē iesu: et ibidē deuoti' aīo qrerēt efficacius valeamus inuenire. Unde Bern. vbi. s. dīc sic. Stat iuxta crucē iesu mī eius. ibi g illā qrat rememorādo sacris meditatōib'. pulsando deuotis p̄cib'. q sic qrit inuenit: et pulsanti ap̄iet. Subdit pulchrā orōnē dicēdo sic qñqz g eā p certo desiderat dicat (ofo) Memeto obsecro dulc' dñaz mī illi' venerāde statōis q tuo tā btō filio astitisti pendēti in cruce. Reduc qso ad memoriā cordis tui cogitatōes et inocētis aīe tue angustias qz tūc habuisti qñ innocēs ille tuus vñigenit' corā te imolatus est. et recogita q oia p p̄cōrib' tolerare voluit. q rñ primus ego sum. ille mibi pstitit vt sim frater suus. g tu ne dedigneris pia mī qñ sim filius tuus. Habe g pijsima dñā me indignū tibi p̄medatū. Ad te hodie o vnica spes miserorū pfugio plenus fiducia. tibi me ipm et oēs necessitates meas recomendo. te hodie in mīez et patronā p cūctis popto. Noli g pia mī spnere me ppter eū q amore mei nud' et lacerat' pependit corā te in cruce. Nec bern. Et subinfert dicēs. Quō credis. s. o fidelis aīa q seipsam tibi negare possit b mō supplicat: q est pietate plenaz mīe regina.

Articulus. ij. de actibus p̄dulcissime pietatis exhibitis a xpo in cruce.

In circa secundū mysteriū de actu p̄dulcissime pietatis q notat in b euāgelio tripliciter.

Primo erga mulieres sanctas noiatas.

Scdo erga ipam dei mīez sc̄tissimam.

Tercio erga discipulū Jobem astantem.

Primo inquā suauissimā pietatē exhibuit xps sc̄tis mulierib' in eo q istis solis p̄e alijs notis voluit hac grāz pietatis donare: vt mereant cū sua genitrice sanctissima adesse passioni xpi et mortī in cruce p mūdi salutē et in oculis eaz spm exhalare. Sz qñ pñt b aliq.

Primo qre mulieres voluit astare cruci xpi ipe de plus q viros. Ad qd p̄tinus rñdet q breuiter hac rōne: vt sic a muliere sumpsit inītiū nra p̄ditio: ita corā mulierib' celebraret sacrificiū nre repatōis: et laua crū regnatōis in sanguis xpi effusione et morte. Hinc in figura legit q moyses fecit lauatoziū enēū de speculis muliez q excubabāt in ostio tabernaculi federis.

II

Mimirū ostia tabernaculi sunt vulnera dñi Iesu q sūt ap̄ tā foramina corpis ei: in qvelut in tēplo vel tabernaculo de' habitauit p̄vniōē. Mulieres excubātes sunt iste de qb' in euāgelio qvulnerib' xpi inuigilabāt aspiciēdo. De speculis istaz muliez lauatoziū pficit qñ spectaculo ipsaz et exēplo: p̄cōres purificant per xps q dilexit nos et lauit nos a p̄ctis nris i sanguie suo Apoc. j. Scdo qrit qre xps voluit redēptōez nram opari corā solis talib' mulierib' q vocabant singule' noie maria: Rñdet vt doceret q tales solūmō hoies adulti grām p̄cipiūt efficaciter redēptōis xpi q amari tudinē vere pñe d p̄ctis p̄uertēdo acceptare volūt. qz Maria amaz mare interpretat. et sic in ipo noie pñia amara designat quā debet facere p̄cōres als pibunt teste saluatore Lu. xiiij. Dicovobis: nisi pñiam egeritis: oēs sil' pibitis. Tercio qrit. Quare magdalenam q antea fuit peccatrix in ciuitate famosā voluit xps astare: cruci sue cū mariā xgie imaculatā: Rñdet q vt doceat: qz nō solū p iustis sz etiā p sceleratissimis peccatoribus ad pñiam redētib' passior mors xpi p̄fic ad salutē et celestē glām acq̄rēdā. Qñ ber. in ser. q. 3. dīc sic. Stāt sil' pulchrēz dēceter xgo mariāz peccatrix magdalena iuxta crucē Iesu moriet. qz ipe crucifixus vnaz eadē morte est p̄seruator xgis et purificator peccatricis atqz vtriusqz pius remunerator. Astare g cruci voluit xps peccatricē magdalēnā: vt p ipam cūctis p̄cōrib' pateat q chare xps eos redemit. sicqz obligatū se deo p̄cōr aduertat a p̄cō resipiscat. cū ei ali qz altez sibi obligare itēdit: mun' p̄ciosus illi oñdit et p̄ferēdo dīc. Ecce amice vt scias quātū te diligo: quātū tñ donū tibi tribuo qd mille auri talētis p̄gregauit: sic xps in cruce corā peccatrice voluit pati: vt. q. d. Unde aīa peccatrix quātū te diligo qz tā acerba morte p te morior: vide vulnera: vide qz man' expandi in cruce: vt te reuertētē amplecterer. caput inclināuit te oscularer. cor trāssitū habeo vt te in cordis amorē suscipiam Reuertere g sunamī ad me. ecce vlcisci dissimulo: peccata remitto: p̄mīū eternū p̄sto. Iesu dulcissime tibi laus et grān actio. Nec snialiter bern. Ca. ij.

Secundo maxime pietatis actū xps exhibuit matri de cruce triplr. Primo ipsaz pijs oculis respiciēdo in tāta amaritudine. qz scribit in euāgelio. Cū vidisset iesus mīez et discipulū quē diligebat. Nā p̄fecto mīrū videt q cū plures sub cruce astatēt: nō dicit xps vidisse vel resperisse nisi mīez et discipulū quē diligebat. Ad qd rñdet q l' verisilr alias sc̄tas mulieres astātes xps viderit. tñ scriptura specia lius loq̄tur q viderit mīez et discipulū dilectū: nō sine cā. qz in mysterio p b designat q xps de iustos et dilectos atqz innocētes q significant p mīez innocentissimā et p̄dilectā: atqz iohēz discipulū dilectū tales libenti' intuet. et ampli' p̄solatōe spūsc̄ti p̄solat. tales in tribulatōe positos nō deserit: sz pijs ocul' respiciēt ernat et eoz patiaz i celo rñueret. Qñ p̄s. Oculi dñi sup iustos et aures ei' p̄c̄se eoz. Qñl' ar dñi sup fa. ma. vt p. de ter. me. eoz. Clamaueūt iustiz ex o. trib. e. li. eos et c. Scdo maxie pietat' obsequiū p̄stitit d cruce xps mīi p̄solabilr alloquēdo. qz inqt dixit mīi sue. Mulier. q pietat' obseq̄o mai' tūc excogitari n potuit: vt ait ber. ser. q. 3. Et rōnē subdit dicēs sic. Distet em i cruce et i vltimo spū p̄stitut' cū mēbroz vsqz libez iā nō h̄ret p̄ter oculos et ligūa devtroqz hoz fūire mīi dignat' ē re

spiciēdoz alloquēdo. Mulier ecce fili' tu' zc. Sz q
rit qre dñs iesus nō appellauit eā tūc matrē: sz tūmō
mulierē di. Mulier ecce fili' tuus. Rñdet fm doc. q

Primo idcirco: ne si aliq dñbū dulce dixissz. s. mřez
noiando dolor materni cordis adauet' fuissz: z cor ipz
maternū scissuz extitissz: sic legi' reuelatū b p btāz vir
ginē scō anf. Depcit g xps mři ne dolores ei' tota
liter noiando augetet. Scōo b voluit ppē mysteriū
qz mulier dī qñ mollis herū. i. dñm. z ex b significat
qz btāz go emolluit deū intātūt in ei' vterz descēde
retz nřos defect' suscipere qñ diceret xps mři. Du
lier q me in vterz attraxisti tuaz vtutū amore. ecce qñ
me pari fecisti p te z homib' oib'. ecce quātis vulneri
bus p cisa est caro ex te virgine sumpta. ecce vidi qz to
tū sanguinē meū quē in tuo vtero sumpsi effundo. p res
dēptōe hoimz aiam meā p eis trado. Et tu g habe ele
ctos meos in filios tāq' fřes meos charissimos. Ter
tio xps de cruce maximā pietatē exhibuit mři. qz in so
latiūz obsequiū sibi discipulum dilectū smēdauit di.
Ecce fili' tu'. Qñ b vertit qō apud doctores sacros
Cur dñs mři relicte voluit tutorē deputare: nec voluit
ipaz solā relinqre: cū tñ essz scitissimā z diuinā puiden
tia atqz angeloz custodia z obseqo erat p oia munita
sufficiētissime. Sz ad id dant plures rōnes: precipue
fm bern. vbi. s. atqz frā. maro. z alios docē. Prā rō
ppter obsequiū. qz vēcūdiāx ginal' tutore ac patrono
idiget. de cui' cura hāc smodi' ducat vitā. Qñ ex b col
ligit qz ioseph spōsus marie iā ante defunctus erat. iō
xpo moriēte ipaz go tutore indigebat. Redarguunt
igit' xgines z puellē q nolūt eē sub regimine alioz sed
libere qb' multū insidiat hostis antiqu'. Scōa rō p
pter adoptōis solatiū. sic em lex hūana adinuenit ado
ptionē in solatiū liberoz. ita xps xgini solatiū post se
relinqbat in hui' mūdi exilio. Erat g b solatiū beate
marie tū ppē gta societate intervirginē iohes discipu
lū dilectū xpi atqz ipsaz virginē mariā. tum ppē myste
riū. qz sic pter naturā erat qvirgo pepit filiū. ita pter
leges erat qvirgo adoptaret filiū: tū ppter significa
tū qvz ipsa dei naturalis mater: essz adoptata mři oiz
electoz. Tertia rō ppē spūale offmūt. s. btā maria ha
beret iohes tāq' capellā. q eidē in spūalib' ex officio
přet deferuire. s. missas corā ipsa celebrādo z sacra mi
nistrando. videlicet eucharistiā vnctionē. sacramēta: z
fřz alb. etiā pfessionē audiēdo. Nā qdē pfessionē pctō
rū. qz maria nullū pctm habuit. sz vt pcepto de pfessio
ne satisfaceret z obediret ptebat maria q non fuerit
digna tātis bñficijs suauirtute. De b lat' lib. vij. p. s.
ar. ij. Quarta rō ppē legis diuine opletmūt z nos
instrueret implē de honore mřno pceptū diuine legis
Nā fm pbm. viij. etb. Dñs magistris z parētib' non
possum' reddere equallēs. Et iō obem' fūire eis quā
tū possum' iuxta pceptū dei. Exo. xx. Honora patrē
z matrē zc. Hinc vt dic' bern. ser. q. s. Ex q xps viuens
matri fūierat z subdit' erat Lu. ij. cū iā fūire post mor
tē nō possz i sui psona. fuitiū p discipulū quē pl' ama
uerat matri honorāde exhiberi voluit. Cap. iij.

Tertio dñs iesus maxie pietat' actū exhibuit
erga discipulū iohes. qz ipz btissime sue mři
filiū smēdauit di. Ecce mři tua. Qñ qñ cur
xps iohes quē suū matri substituīt: filiū nō suū appel
lauit: cū ait. Ecce filius tuus. z ad discipulū. Ecce ma
ter tua. qre nō dixit. Ecce fūus tu'. z ecce dñā tua. res

spōdet fm bern. fmone predicto. Primo b fec. ppē
charitatis smendatōem. qz em xps charitatem inter
hoies summe diligit: quaz z in vltima cena discipulis
smendauit di. Mandatū nouū do vobis vt dili. inui.
In b cognoscet oēs qz mei disci. est si dile. ha. ioh. xij
c. Vnde ipse suos discipulos non dixit fuos: sz ami
cos. ideo voluit inter matrem ac Johem charitatem
scām extollere: quā charitatem importat nomen ma
tris z filij. Scōo ppert Johānis honorationez. ex eo
em apud eccliam Johānes meret' prebonorari vt po
te filius marie a xpo substitutus z adoptatus. Tero
tio ppert nře spei pfortationem. qz fm Hugo. de san
cto Glie. oēs electi in psona Johānis sunt smendati
beate marie tanq' filij: q tñ nō sumus digni fore serui.
Nimiz iohes itēptat gřavel in q ē gřa: sz biero. z iō
figurauit oēs i gřa exñtes qz singulos xps adopta
uit in fřes atqz dei pñs filios. iuxta illd ioh. i. Quot
qñt auit receperit eū dedit e. po. si. dei fieri. z p dñs in fi
lios adoptiuos scē mři sue. vt ondat nob xps sūmā
pietatē z charitatē: ideo ait. Ecce filius tuus. s. o mu
lier que es mater mea. q. d. Ea diligentia fouet pmo
ue hoies electos z dilectos: ac si essent pgeniti ex te si
cut ego. filius tuus. Deinde dic' discipulo. Ecce ma
ter tua. q. d. Maia fidelis considera: ecce quantū te
dilligo cū p te morior. te mibi in fřem z genitricē meā
in matrē tibi adopto: vt eadez diligētia te foueat qua
mater filiū. z ad ipsam secure recurre. noli despare: sz
cōfidez conuerrere ad me sic exponit bern. Et subdit
exclamādo dicēs. O miramz inauditā pietatem xpi.
O q pficuum: o q gloriofum est fore tuū discipulum
bone iesu. Quis em principū huius mundi fuis suis
istū honorē exhibuit. qz ecce dñs nř mřez suā celī regi
nā nobis fuis in psona Johānis dedit: nō in dñaz tñ
aut sororē vel mater terā: sz i mřez cōmēdauit. z sic nos
regni celestis fec' heredes. heredes qdē dei: coheredes
aūt xpi r pōm. viij. Hos igit' charissimi sim' discipuli
stātes iuxta crucē xpi. Nā q xpi sunt crucifixi car
nē suauitijz z cōcupiscētijs. Gal. v. sicqz audire mere
bimur. Ecce mři tua. Si em maria ē mři nřa. g ihs ē fra
ter nř. g z pī ei' celestis est pater noster: z regnū ei' he
reditas nostra. Sed adhuc querit: qualiter Iohes
pre alijs discipulis singulr hāc gratiā summā pmeruit
vt adoptaret ipālissime. Rñdet fm frā. maro. q b de
ogruo iohes p ceter' meruit. Primo p xgitem vt
virgo virgi smendaret. Nā sap. vij. scribit q incorru
ptio fac hoiez primū deo. z sic xpo iesu atqz ei' matri
xgi. Tu g hō stude puritatē sectari vt diligas a xpoz
a matre ei' adopteris in filiū. Scōo pmeruit p chari
tatē. Qñ scribit q vidit iesus discipulū quē diligebat.
xps. ei se diligētes diligit puer. viij. Tercio p passiōis
chřisti recogitatz dolorositatē. qd notat in eo q Jo
hānes stabat sub cruce: z intuebat xpm patientem cō
patiēdoz flendo cum gloriofā virgine matre: qui nisi
astitissz b non pmeruisset. Quarto p deuotōis pie
tatē. Nā fm frā. maro. ex quo ex btā virgine sūma dul
cedo effluebat diuinalis gratie resplendentis in ea: iō
ipsa erat summe desiderabilis sancta deuotione spe
cialiter xbis pfectis fm Dion. Qñ cōcludit creden
dū q iohes sūma deuotōe flagrabat ad familiaritatē
marie deuotissimā. Christus g videns eius deuotōez
dedit occasionē castaz eidem vt tanq' filius adoptiu'
securius adiret ipsius familiaritatem deuotam. ppert
qd in

qd in euangelio subinfert. Et ex illa hora accepit ea discipulus in sua. s. deuota: no addit mres. qz ex pia humilitate no est ausus Jobes se scribere filium tante mris. s. dei sz simplr dic q accepit ea in sua. s. p spale deuotioez: cui pia obsequa qtidie exhiberet. Tu g ho fac filr vt spalia liter adoptari merearis. Ma rhom. viij. scribit. Qui spu dei agunt. s. p deuotioez: hi filij dei sunt. Deus me quata fuit consolatio iohi uidere: alloq z couersari cu mre dei qua desiderabant etia angeliz oes scti. Dulcissime iesu da mihi pctori saltem in celesti gloria frui tua: z ipsius sanctissime matris tue visione beata. Articulus. iij. qz bta maria amarissimos plactz habuit super filio in vita: pcipue. xij.

Arca tertium mysterium de plactu amarissimo bte marie. Not. qz lz ipa in oibz penalitatibz z doloribz xpi ex copassiois pietate habuerit fletu dolorosum. tn ad numeru. xij. stellarum describunt pcipue. xij. plactz ipsius p qbz corona gloriosissima. xij. stellaz extat coronata. iuxta illud Apo. xij. In capite eius corona. xij. stellaz. Prim? plact? siue flet? marie fuit copassiois sup filij sui passioe miserriaru. s. huiusvite: vt famis: frigoris: estus: fatigioru z similitu. Ma cu videbat puulu Iesum ploratē p frigo revel fame que sciebat vez den p nobis sic humiliatus quō mr pia se cōtinē poterat? Sic in oibz necessitatibus z miserijs huiusvite qz p nob suscepit dei filius sustinēdas vt p mr summe copassionis z affect? teneritudine amouebat ad fletu: vt dicere possit illd thre. i. Multi gemit? mei z cor meū merēs. Scds plactus exultatiois: qn. s. fugit cu filio in egyptu terrā ifideliū idolatrarū p tātā distātiā quāvt drix cursor velox pt pcurrere in. xij. aut. xv. diebus. Quis cogitare sufficiet quātas penurias: qz fatigiaz flet? passa tūc fuerit maria die z nocte in tali deserto: vbi nec dom? ad hospitādū erat: sz ptiuus labor: timor z dolor. Tert? plactus amissiois quē habuit in triduo qrendo Jhm xij. annoz puez pditū. Quātis fatigijs z laboribz plāgēdo discurrebat maria qrens dilectissimū filium. Pie em credo qz illas noctes triduanas isomnes durit in lachrymosis orōnibus deu deprecādo vt daret sibi repire filiū: nec illis diebus comedere placuit: aut bibere: sz cōtinue se afflixit amarissimis lachrymis. tūc impletū ē illd thre. i. Ploras plorau in nocte. s. tri duana: z lachryme ei? in maxillis ei? ppterea ait ad filiū dolētes qrebam? te. Lu. ij. Quart? plact? captiois. Quā em audiuit captū filium: pie credo qz qsi mortua mor in terrā cecidit. z iuxta illd tob. x. Flebat inqt. s. ipa mr ei? lachrymis irremedialibz atqz d. Deu me fili mirt qd te misi. s. in hierl? lumē oculor meor: solatiū vite mee. Decibi. Quint? plact? sup multiplici torz metatōe. qz nouerat filiū multipl? affligi ab ipijs vinculari: alapizari: z dilaniari: tota nocte z dieuarijs modis cruciari. iuxta illd ps. Fui flagellat? tota nocte et castigatio mea in matuti. z Job. xvi. Percusserūt maxillā meā: saturati sūt penis meis zc. Sext? plactus sup multiplici illusione. qz nouerat quōver? de multis illudis: blasphemat? vitupat? z cu latronibz deputat? Septim? plact? sup innumerabilivulneratioe. qz videbat caput spinaz dēitate multipl? pūctū: z carne ei? scissimā totalivulneribz repletāvt a plāta pedis vsqz ad vticē nō essz in eo sanitas. esa. i. Ma fm magis

Jordanū xps habuit qnqz milia qdringēta septuaginta qnqz vulnera. Quid? sus. Septuaginta qnqz qtercet. milia qnqz. v. Tot fert xps p nobis vulnera passus.

Etidē dic qz si qz p annū integrū qtidie oret. xv. Pr n: p qlibet vulnere resultabit vnu p n. Q igit qz multipl? plāgēs dolebat maria. qz fm doct. oia vulnera q passus ē xps i carne ipa passa ē i corde. Merito de ipsa scribit illd thre. ij. Magna ē velut mare stritio tua qz sic gutte maris innumerabiles: ita dolores marie.

Octauus plact? sup imani effusioe. s. sanguis xpi totius. Ma videbat illū sacrū sanguinē imaniter effundi in terrā: cui? vna gutta pualetat mūdū fm Bern. Videbat os Iesuz faciē pulcherrimā pallese carnem exhaustā sanguine nigresce: z dicē poterat flēs illd ps. Defecit vita mea in dolor: z anni mei in gemitibz. qz effusus sum sic aq sup terrā: b ppter sanguinē xpi effusum

Nonus plact? sup crucis affixioe qz videbat suū ihz crudelr extēsum sup clauos pedē: nec hre q caput reclinaret: nec posse se alleviare zc. vñ pia mr dicē poterat illud Esa. xxxviij. Ecce amaritudo mea amarissima.

Decim? plact? sup intēto dolore z merore. qz videbat iesum tristē hre aiā vsqz ad mortē: z sūmos dolores pati: tū p mris copassioe: tū p hoiz ingratitudine vt pcedēte pte actū ē de incōprehensibilibz doloribz xpi.

Undecim? plact? sup filij flebili morte. qz videbat xps cū clamorē z lachrymis mori. vt testat apls Hebre. v. Credit g qz maria tūc pre dolore cordis fuisset moritua: nisi a spūscō miraculose fuisset pseruata. Duodecim? plact? p sepatōe z orbatōe filij. qz sepulchro xpo sciuit ipm ampli? nō posse vidē viuētē ista vita mortali. De b deuoto plactu marie bern. in quodā opusculo. alij qz deuote psequunt dicēdo qz xpo de cruce deposito mr adorauit ipz: z caput venerabilr suscipiens in brachia spinas extrahēbat: osculabāt cruētatūz dicebat talia. Caput dignissimū qz multipl? es opūctū cū sis sapie diuine habitaculū. Intuebat faciē sputis maculatā. z extergens ruebat in oscula di. Decora facies quā āgeli dīderāt pspicē: quō facta es vt leprosa. Sic z man? ac lat? osculando di. Man? qz celū formatis z terrā. Lat? pforatū. osqz sacrū clausit z oculos osculādo di. Quātū gaudiū mihi inde: z quāta dulcedo erat ex aspectu suauissimor eloqo diuio. Nate pdilectissime: nūc te mortuū teneo in gremio: quē puulū caste genitū portauī cū gaudio. Fili amatissime: cur tibi sitio clamati: aquā porrigē nequī: cui i infantia tua āgine de celo lac sugēdū pbui. Hate mi dilectissime fruct? āginalis cōsolatio z gaudiū olī meuz quōversus es mihi in luctū: tu mihi diuitiez solatium tu oē bonū meū z nūc orbata qd faciam: quo diuertar: ad quā pfugiā: vbi caput reclinē sine te solatio vnicoz filio pdilectissimo? Sicqz totz tantas lachrymas fudit rigādo corp? filij: vt abluere a sanguine z spu caput z facies Iesu. Flebat qz cū ea sctē mulieres atqz Joseph z Nicodemus adeo qz loq pre fletu vir poterāt. Sz qz hora tarda erat: corpus in sepulchrum reponere festinabant qbus ipa pijsima mr aiebat. Miseremini miseremini mei saltē vos amici mei: pmi teneo vt teneā in vlnis mortuū filiū quē viuū tenere non possum. Tādē qz sepulto: mr cū lachrymis osculato sepulchro z adorato reuertit in ciuitatē. Necz plura talia scribunt a deuotis. Nec possumus plene compēdere edicere totū lamētū Marie: sed cōpati studea

musvt conregnare valeamus Amen.

Incipit qrtus liber de immaculata cōceptione marie.

Quartus liber de myste

rio immaculate cōceptōis marie hz duas ptes. Prima ps agit p modū pbatōis de hoc q b. Maria sit cōcepta sine origi nali pctō. Scda ps agit de eodē p modū elucidatio nis et declaratōis. Itē pōt etiā cū placuerit p̄dicari de festo cōceptōis marie ps p̄ia libri q̄nti q̄ est de or tu eius.

Pars prima de immaculata cōceptione marie pban do q sit p̄seruata ab originali.

Quota pulchra es amica

mea: et macula nō est in te. Verba sūt dei ad btām v̄ginē canē. iij. In q̄b? v̄bis sa cris ip̄a gl̄iosa v̄go tripl̄r cōmēdat. Pri mo de gratiosa pulchritudine: cū d̄r. Tota pulchra es. Clere tota pulchra maria: qz ois pulchritudo aie rō nalis ē a dei gr̄a fm fr̄a. maro. Maria v̄o ē gr̄a plena teste āgelo. Lu. j. Ex q̄ etiā sequit̄: qz tota pulchra ē q̄libet p̄svite ei? gr̄osa. Totū em̄ fm logicos resol uit sic. i. q̄libet ps. et sic eius cōceptio fuit gratiosaz ab originali pctō p̄seruata p sp̄alissimā gr̄am. Scdo cō mēdat Maria q̄ ē dei amica: cū d̄r amica mea. qz ab eterno p̄ordinatavt sit m̄ dei dilectissima. iuxta qd ip̄a di. puer. viij. Necdū erāt abyssi: et ego iā cōcep. zc.

Tertio cōmēdat d̄ puritate sūma. qz inq̄t. macula nō ē in te: neqz original: neqz actual̄ pcti. Cū h̄ acturi de mirādaz immaculata cōceptōe marie: tria mysteria nota

Primū mysteriū d̄ celebritatis. (bimus.

Scdm d̄ immunitatis.

Tertium d̄ pbabilitatis.

Pōt etiā ad hoc idē thema applicari. Pulchra es et decora filia hierlm: terribilis vt castroz acies ordina ta. Can. vj. et ecclia canit. De hui? at̄ p̄cessu iuxta aue Maria sp̄aliter vide circa finē huius voluminis.

Articul. j. q̄ festū cōceptōis marie ab oibus ē cele brādū: et ad id inducunt plures utilitates.

Arca primū mysteriū

celebrat̄ qd v̄sat inter plerosqz. Utz liceat festū cōceptōis marie ab ecclia ce lebrari. Quibusdā dicētib? q nō eo q ip̄a cōcepta ē in vtero sc̄tē anne m̄ris de viro. i. sc̄tō Joa chim cōcubitu m̄rimoniali. Et nō est v̄ez qd simplices putāt. s. Annā cōcepisse p solū osculū ioachim. Cū illi dicūt q btā v̄go cōcepta sit in pctō originali. et id festū cōceptōis celebrādū: nō rōne cōceptōis: s; rōne sc̄tifica tōis. et sic int̄tio celebrātis deberet fieri ad t̄ps sc̄tifi catōis: nō cōceptōis: eo q cito post cōceptōez creditur fuisse sc̄tificata. S; doc. n̄i tenēt q btā maria lz i sc̄tō m̄rimonio cōcepta sit sine originali pctō. Et id sc̄iliuz basilien. determinavit credēdū a cūct̄. Et deniqz fixt? papa. iij. anno. M. cccc. lxxvj. currēte sub eisde indul gētijs q a sūmis p̄tificib? sūt date p festo corp̄is xpi ordinavit festū cōceptōis btē marie celebrādū cū oc̄. sp̄ali q̄ missaz pulcherrimo officio edit: qb? exp̄sse cō tineat btām mariā p̄seruatā fuisse a pctō originali. hoc ip̄s declaravit et firmanit credēdū. Quilibet igit si delis hortat̄ ab ecclia dicēte. Gl̄iosa v̄gis marie ortū

dignissimū recolamus q et genitricis dignitatem obti nuit: et v̄gialē pudicitia nō amisit. Et nō. pp̄ simpli ciores q b̄ festū cōceptōis marie d̄z q̄libet deuote cele brare ppter quattuor p̄cipua inductiua.

Primo ppter xpi honorem.

Scdo ppter Marie amorem.

Tertio ppter fructificationem.

Quarto ppter indulgentie cōsecutionem.

Primo pp̄ xpi honore. qv̄t dic̄ hiero. ser. d̄ assūp.

Nulli dubiū qn totū ad dei honore p̄tineat q̄qd sue genitrici fuerit officiosissime exhibitū et ip̄esuz. Nec il le. Itē ber̄n. de laudi. v̄rgi. di. Q̄ felix maria q te di ligit: deū honorat: q tibi fuit deū reficit: q tuū nomen puro corde iuocat q̄qd postulat indubitāter cōsequit̄

Nec ille. Scdo pp̄ v̄gis marie amore. Cū An̄. in

eplā ad coānglicanos epos di. Nō videt̄ ver? amator v̄gis marie q recusat diē cōceptōis ei? colere. Nec il le.

Tertio pp̄ fructificatōez. qz plurime utilitates et

fruct? ex b̄ acq̄runt. sic colligit̄ ex officio hui? diei et ver bis sc̄tōz. Prima qdē d̄ exaltatio. eccl. xv. Q̄ buia bit. s. maria illi tāq̄ m̄ honorificata. s. in sui cōceptōe et veneratōe: et exaltabit illū. s. deuotū suū apud p̄rios

suos. Ad id refert an̄. in eplā p̄dicta miraculū factuz tpe karoli regis fr̄acoꝝ de qdā germano regis hūga riei: cui btā v̄go maria inuixit vt festū cōceptōis sue ce lebraret: et ip̄s in p̄riarchatū aq̄legie exaltauit. De b̄

habes li. vl. p̄tevl. c. vj. miracu. iij. Scda vtilitas d̄ defensatio. qz tales maria defendit in p̄iculis et liberat a p̄fusiōe. Cū an̄. in eplā q̄ sup̄ di. Quisqz p̄sul aut

abbas es recole diligēter festū cōceptōis marie: et a cū ctis iube eā diligēter coli. qz si toto corde eā amaueri nūq̄ de tuo ḡdu cū p̄fusiōe deponeris. Et ad id fac qd

narrat ibidē an̄. miraculū de qdā Helino abbate: q cū in negocijs regis Anglie nauigaret: ecce tēpestate orta in mari: cū nō esset spes alia euadēdi: ad btāz ma rīā p̄fugit p̄cib?. mox qz in aere appuit qdā in p̄tifi cali habitu lucid? et ait. Scias q d̄na maria misit me: iubes qz si vis liberari. p̄mittas te annuati celebrare et celebrādū p̄dicare festū creatōis et cōceptōis ip̄i? Qd

ille. p̄mittēs: mox liberat? ē: sedata tēpestate. Tertia vtilitas sp̄alis gr̄e infusio. Sic em̄ ip̄a in cōceptōe ē in fusa sp̄ali gr̄a copiosius q̄ ē p̄seruata a pctō originali et sc̄tificata miro mō: ita pbabile ē et verisile q celebrā tib? b̄ festū marie sp̄alis infundit̄ gr̄a ex ip̄i? redūdā tia plenitudis. Cū Ber̄n. Q̄as inq̄t liq̄re plenum si q mō moueat effundit liquorez ex sup̄pleno. sic maria cū sit plena gr̄a si q mō mouet p̄cib? effūdīt i nos gr̄as

Nec ille. Quartaytilitas celest̄ gl̄ie retributio. Cū scribit̄ in figura eccl. xij. Luna signū diei festi. Mas maria ē pulchra vt luna Can. vj. Ab hac ḡ luna. i. ma ria signū diei festi. s. c̄nitas. qz deuot? cult? festiuitat̄ marie ē signū btitudis celice cōsequēde. p̄cipue aut ce lebratio et cult? festi cōceptōis btē marie: vt testat̄ an̄: i eplā q̄. s. di. sic. Nos fr̄es dilectissimi si portuz saluū volum? app̄hēdē: dei genitricis creatōez et cōceptōez di gnīs officijs celebrem? vt ab ei? filio digna mercede re m̄neremur. Nec ille. Quarto p̄cipalr̄ iducimur pp̄

idulgētie cōsecutōez. Nā p̄ter sup̄scriptas a fix to papa cōcessas idulgētijs: isup̄ sc̄iliū basilien. oib? de penitē tib? et cōfessis ea die interessentib? missis cētū: primis

vl̄ sc̄dis vesp̄is et mat̄. totidē. Itēz f̄moni diuino de ea festiuitate. cl. dies indulgē. cōcessit p̄petuis t̄pib? dura turis

turis: ut patet in bulla.

Articulus. ij. de immunitate conceptionis Marie et eius possibilitate ac congruitate.

Secundū mysteriū immunitatis. Circa quod tria quæruntur. Primo de possibilitate. Secundo de congruitate. Tercio de modalitate.

Primo inquit de possibilitate quæritur. Utrum deus potuerit beatam virginem perservare a peccato originali: non obstante eius propagatione naturali. Ad quod pertinet rursus quod sic. et declaratur pluribus modis in huius processu. quod cum duplex distinctio quæritur in deo potentia: absoluta et ordinata secundum seculo. super. i. di. xliiij. Absoluta est respectu omnium possibilitatum quæ non includunt contradictionem: neque in fieri: neque in facto esse. Ordinata vero est eadem potentia respectu omnium possibilitatum quæ non includunt contradictionem formatam legibus a sapientia divina institutis. Et quod ad utrumque deus potuit facere: quod bene ostenditur.

Primo ex lege theologica.

Secundo ex lege iuridica. Tercio ex lege physica.

Primo quod ex lege theologica. quod scriptum est iob. ca. xiiij. Quis potest facere mundum d. immundo conceptum semine: nonne tu quod solus es. et deus ipse solus facere potuit mariam mundam oimode de semine conceptam immundo. Et per plura theologica exempla probatur. eo quod quod potest facere maius potest minus per regulam topicam. scilicet deus fecit maiora. Primo quod creavit mundum d. nihil. Secundo quod fecit angelos purissimos vni cavitatate. Tercio quod de pura ade costas formavit subito magnam mulierem etiam sine additamento sine peccato. Quarto quod christus perfectissime in virginis utero subito formavit. Qui to quod ex virginis utero clauso christi corpus palpabile et mortale sine dolore voluit gigni. Sexto quod corpus tam magni christi sub pura quantitate sacri eucharistie tradidit. Septimo quod animam lazari de limbo ad istam vitam reduxit. Et huius maiora erant. et cetera. Secundo ostenditur ex lege iuridica quod secundum leges et iura aditor legis non tenetur ad leges a se additas. xxv. q. i. Jo. et c. Consideravi. Utrum aristoteles de regimine principum dicit: quod nullus princeps obligatur suis legibus: imo potest dispensare in lege data: vel aliquis excipere ab ea non obstante obligatione preteritum eorum: cum quibus dispensat. Huius testis est etiam iustinianus. C. de legi. l. dignavor. et vulpianus. ff. de legibus. l. princeps. Sic nec deus obligatur suis legibus: dicitur hominibus vel mundo. quod claret etiam in exemplis. Nam primo deus legem circuncisionis dedit. Gen. xxx. cassavit et annullavit in nouo testamento. Secundo deus legem celis dedit: ut in motu: ipse celum fecit stare tempore ioseph spacio vni diei: eiusdem. c. x. atque tempore Ezechiel regis retrogradare decem lineis solem. Esa. xxxviii. Tercio deus qui dedit hominibus legem mortis in pena peccati: ipse dedit spem privilegii helie et enoch multis milibus annorum superuivendi. et multo magis deus legem dispensare potuit et congruit cum matre perservando ipsam a peccato originali. Tercio ostenditur ex lege physica. quod quicquid potest virtus inferior: potest virtus superior. ij. topic. scilicet natura inferior potest producere rosas de spinis pulchras. Item quod radius solis non debet feditatem ex tactu rerum fedas. et cetera. divina multo fortius potuit ut maria pulchra educeret ex partu propagatione naturali: et ne anima eius inficeretur ex carnis generate naturaliter unione. Cap. ij.

Secunda quod de congruitate. Utrum congruebat ut deus perservaret beatam virginem a peccato originali in sua conceptione naturali. Ad quod respondetur breviter quod sic: triplici ratione.

Primo ratione theologica.

Secundo ratione legali.

Tercio ratione physica.

Primo inquit ratione theologica. quod congruum est ut non ponatur in christo iesu dei filio quod notet ignominiam: cum ipse sit cadaver lucis eterne speculum sine macula ac imago bonitatis dei. sap. vii. Sed si ponitur beatam virginem conceptam in peccato originali: tunc ponitur ignominia in christo. scilicet quod mater eius fuerit aliquando in peccato: sic macula erit dedecoris in christo quod ad originem: quod reddat in ipsum. iuxta illud ecclesiastici. iii. De decus filii patris siue matris sine honore. Secundo ostenditur ex ratione legali. quod secundum omnes leges valde iniquum reputatur filius quod cum possit precavere matrem dilectam in manus inimici permittere cadere: nec a periculo veniit perservare. quod est de lege divinarum di. Exo. xx. Honora patrem et matrem. et de lege naturalis. quod teste philosopho. viij. ethicorum. parentibus non possumus reddere equales: et de leges civiles et canonicas: ut extra de iureiur. contra iuramentum. et in aut. ut liceat matri vel avie. et ff. de alien. liberis. l. superius. et l. si quis a liberis et ceteris. et per dominum multum congruebat filio dei non permittere matrem in manus diaboli per originale peccatum in conceptu incidere. sed decebat perservare eam: quod optime poterat. Tercio ostenditur ex ratione physica. quod secundum regulam topicam. boetij. topic. Si de quo minus videtur inesse inest: et de quo magis. Exemplum: si congruum est rex honorari et exaltari famulum: multo magis matrem. Si ergo congruebat ut deus ad ad vel eam atque angelos faceret in principio sine omni peccato: multo fortius matrem prelectam quod exaltata foret super omnes angelos. Cap. iij.

Tertia quod de modalitate perservationis marie a peccato originali. scilicet quod fieri potuit. Et quippe beatius in parte secunda huius libri declarat: tamen per huius intellectum breviter secundum scotum atque fratrem maro. super. iij. di. iij. Non. quod deus ex tribus veritatibus precipue declaratur. Primaveritas quod peccatum originale dicitur privationem. Est ei careria originalis iusticie debite: primis parentibus amissa ex transgressione legis divine a primis parentibus derivata in omnes naturales propagationes et divinus decreto artatos: obligans ad penam damni et ceteras penas quæ talis careria sequuntur. Sic quippe contra nos doc. diffiniunt peccatum originale ex sua anima. Et declarari potest huius diffinitio ex parte secunda huius libri. ar. i. et precipue. c. vij. vide ergo. Secunda veritas quod gratia divina equalit originalis iusticie secundum acceptationem divinam: imo excedit: ita quod per beatam virginem anima beatissima habet gratiam non inest ei peccatum originale. Et ergo quilibet filius ade est debitor iusticie originalis: et ex demerito ade caret ea: et ideo omnis talis habet debet originale peccatum. Si tamen alicui in primo instanti creationis anime deest gratia: ille habet careat originali iusticia: nunquam tamen est debitor eius. quod merito alteri proveniunt peccatum datur sibi gratia quæ equalit illi iusticie quantum ad divinam acceptationem. et talis non debet peccatum. Tertia veritas responsiva ex predictis quod habet beatam mariam ex ratione sue propagationis naturalis: eo quod per concubitum matrimoniale est acceptata: et ex demerito ade habuit aptitudinem vni debet originale peccatum: tamen ex merito christi proveniunt quod ab eterno ipsa elegit in matrem habuit infusam gratiam in principio creationis perservante a peccato originali. quod potuit deus instanti in fusionis anime eius infundere sibi tantam gratiam quantum alij in baptismo: quod fecit. et in illo in instanti non habuit originale sicut si fuisset prius baptizata. Et habet caruerit originali iusticia tamen gratia equalit iusticie originalis patuit secunda veritate. scilicet forte dicitur. tamen ibi fuit infectio carnis. rursus quod dato quod illa caro non fuisset mundata virtute spiritus sancti ante infusionem anime tamen il

la infectio nō fuit tā necessaria cā maculatōis aīe. sic videmus post baptisimū qñ manet qdē illa infectio in carne fm multos: z tñ infectio aīe ablata ē: z non manet post baptisimū: imo g d: q caro btē xgīnis aī infu sione aīe intellectiue fuit: xute spūscī mūdāta ac pu rificata: dedicata: vt esset aptissimū ad recipiēdaz aīam iā scīssimā: vt in illo instāti q aīa infundebat nō esset infecta: sed iā mūdificata. Hoc fm scotū z huius vie seāces. Igit xgo glīosissima vere tota pulchra es: z gratia plena etiam in conceptione.

Articulus. iij. q btā maria de facto fuit pseruata ab originali pctō. z hoc pbatur duodecim testimonijs.

Tertius mysterium dicitur

pbabilitatis. Ubi not. q btām mariā fuisse p seruata de facto ab originali pctō. pbāt plurima testi monia. Ad qd p pñti decreui accipe duodecim varie tates legū: qb? tāq. xij. stellis radiatib? in corona glo rie marie. iuxta illud apoc. xij. In capite eius corona xij. stellaz. id pñtū est cōprobare z diuidunt in quat tuor ternarios. Primū est testimoniū legis diuine siue moysaice. Mā gen. iij. Jpa. s. Maria cōteret ca put. tuū. s. o serpēs. Sz si maria fuisset in pctō origina li: tñc psequēs foret q ipa a serpēte fuisset strāgulata. quō g potuisset caput. serpētis cōterere strāgulant. z sic priuaret tali trīpho: Hinc orig. ait. Maria neqz serpētis pñsiōe decepta: nec ei? venenosis afflatib? infecta fuit. Decille. Itē Exo. xx. lex diuina pcepit di. Honora pñez. mīez. g sequit. q xps honorauit ma trē oimode quo potuit: z p dñs isto honore pseruatio nis a pctō originali. Itē dñs pcepit Exo. xxv. Moy si di. Cōpingite arcā. de lignis sethīm q sunt iputribi lia ad figurādū b. marie (in q qñ in arca xps requeuit) iputribilitatē. s. p abnegatōez macule. Scdm testio niū legis pphetice. Accedat prim? iob. iij. di. Jbereat dies in q nat? sum: z nox in q dictū ē: cōcept? ē hō: ob tenebrent? stelle caligine ei? expectet lucēz nonvideat nec ortū surgētis aurore. Dec ibi. Sup qb? xbis ly. diē in quodā ope. ibi Job loquit de reatu originalis pcti. z iō diē. Ob tenebrent? stelle. i. scī caligine eius expectet lucē. i. xps: z hūc nōvideat eo q xps supna turalr ex xgīne pcept? originale pctm dñere nō potuit sequit: nec ortū surgētis aurore. i. pceptū marie: q fi gurat p aurozā Cant. vj. Accedat z visio pphetica. q btā xgo figurat p portā clausam quā vidit ezechiel vt pz ca. xliij. Ezech. vbi scribit q nūq fuit apta: sz sp clausa. g p eā nūq intrauit pctm: als nō fuisset semp clausa. Accedat etiā dauid di. Domū tuā dñe. i. btām mariā decet scitudo. g debuit pñpi scīa. Itē accedat salomō. puer. viij. di. i psona marie. Accedū erāt abyf si z ego iā cōcepta erā. De hac autē irrefragabilis ale xā. de ales. Dēs inqt duoti marie exponat hac aucto ritatē sic. Accedū erāt abyssi. i. pfunditates pcti origi nalis. Mā abyssus dñ ab ab qd est sine: z byssus. qd ē quoddā luminosus subtiler cādīdū factū textrico ope quoz dñia sunt i pctō originali qd ē tenebrosus p pri uatōez lucis gñez grossus p dānū ppetuū atqz turpe p carētiā dilectōis diuine. Mōdū igit erāt abyssi. i. pcti originalis pfunditates. z ego iā pcepta erā. s. pueniēte grā dei. Deniqz idē alex. de ales cū essz in fine vite sue exposuit illā auctatē themat pñti: di. sic. Tota pul. es. s. p grē pleitudinē amica dei altissimi. i. mī dilectis

simā z macula nō ē in te: nec originalis nec venialis aut mortalis. Et his dict pñē dādo aīam suā btē xgīni: se liciter in dño expirauit. Tertū testimoniū leg? euā gelice. qz ibi legit q gabriel salutādo b. xgīne sic dī xit Ave grā ple. do. te. bñ. tu i mu. Ex qb? xbis clare scit ppositū p singulaz bñ. Mā pñio dicit Ave. i. sine ve. z sic negasve oē: negat pctm originale. Scdo ait grā plena: sz plenū ē cū? nulla ps ē vacua. iij. pñsi. g ps originis. i. pceptōis marie nō fuit a grā vacua: qd fuisset si i pctō originali pcepta foret. Tertio ait: dñs tecū. Ex q sequit qz qdū fuit in originali pctō: fuit a deo alienaz sub ptate diaboli pñstituta. g nō dñs cū ea Quarto ait. Bñdicta tu i mulie. qz em bñdicta q ab eterno ē mī dei electa. g nūq maledictōi subiecta fuit Cū em scriptū sit Exo. xxi. Qui (inqt de?) maledire rit pñi aut mīi: morte moriat. g xps nūq pñsit male dictōi subiacē suā mīez: qd foret si in pctō originali cō cepta fuisset. Uideat g q frōte audeat dicē Ave ma. zc. q temerarie asserit btām mariā in pctō originali cō ceptā. Quartū testimoniū legis ecclīastice. Mīmiz ecclīa errare nō pōt q a spūscō docet in oīveritate et dirigit Job. xvij. Et ad id. xj. di. Quis. in fine. z. xx iij. q. j. Arecta in sede zc. Sz ecclīa canit i officio di. Felix es sacra xgo maria z oī laude dignissima. Nec laus autēstyna maria q dicat ipa a pctō originali pser uata. g ea digna. Itē canit ecclīa. Scīa z imaculata xgīnitas qb? te laudib? efferāz. g dñt imaculate vir gini attribui oīa priuilegia exēptōis a culpa. Prefea ecclīa scīa rōmana id tō officio diuio. vt pz i bulla pa pe. Quintū testimoniū leg? canonice v l iuridice. qz. xix. q. ij. Due. z ex d regularib? c. l. d. q q lege puata. ff. ducit: nulla rō exigit vt lege publica pñstringat: sz btā maria a principio fuit lege priuata. ff. ducta. g a cōlle ge exēpta. Itē. xv. q. iij. s. j. z se. rōne pcti qd idurit: z ppf verecūdiā sex? mulieri nō pcedit p alio aduoca re. sz pcessus ē marie vt sit aduocata nra apud deū. g ip sa excipit ab illa lege cōi quā de? posuit filiis ade rōne pcti. Mīmiz vt scribit. xxv. q. j. c. vi. priuilegium spāle derogat gñali. sz btā xgo ē spālīter priuilegiata. g zc. Sextū testimoniū legis ciuile. Mā. ff. de legib? l. princeps. d. Princeps august? ē legib? solut? z angu sta ē exēpta de spālī priuilegio. Sequit g q angusta maria est exēpta. Et huic pñcordat figura hest. xv. vbi rex asuer? ait ad hester reginā. Mō ppter te inqt: sz p pter oēs h lex posita ē. Hester autē figurauit mariā. g zc. Septimū testimoniū legis pbice. qz Aristo. viij. eth. ait: q generātis ad gñatūz ecōuerso ē naturalis amicitie dilectio q bonū vult amato. qz amor amicitie fundat in beniuolētia. ix. eth. g xps genit? a btā xgie voluit mīi ab eterno plectē oē bonum grē qd potuit. Tertū em est q qlibet filius sapiēs vult habere mīem z eligere talē quātū pōt parentem que oī pfectōez no bilitate ac grē decore sit dītata. Sequit g q xps ma tri hoc bonum grē voluit z contulit: q. s. sine originali pctō sit concepta. Item filij amāt parētes tāq aliqd ab illis existentes plus q oēs seruos. viij. eth. imo ad seruū fm q suus non est amor amicitie: vt dñ ibidem. Quātū amare amicitie dilectōe ē bonū velle. ix. eth. g magis amare est maius bonū velle: z maxime ama re est maximū bonū velle: p illam regulam. v. Topic. Sicut simplr ad simplr: sic magis ad mag? z maximū ad maximum. Sequit g q sicut xps summe pre oib? seruis

Articulus

seruis amavit matrem ab eterno preelecta: ita maximū ei bonū voluit: quod fecit. Sed fuit. i. angelis et adeo atque eue bonū voluit quod sint creati sine peccato originali. ergo multo magis matri. Octavū testimoniū legis poetice, vñ Sedulū li. j. pascalis carnis ait. Et velut ex spinis mollis rosa surgit acutis. Sic eue de stirpe sacraveniente maria. Nil est quod laniet mēz heres servat honore. Nec ille. Itē alan ait. Nec est stella maris: viavite porta salutis. Nescia spineti florens rosa nescia culpe. Itē Seneca tragedia prima ait. Sollicita tanti precia natales hnt. Semp̄q magnū ostendit nasci deū. Nec ille. Nonū testimoniū legis mahumeticę. qz impurū mahumer in suo alkorano q apud oēs saracenos et thurcos est autēticū put nico. de ly. in postilla. sup Lu. attestat dīc sic. Nō est in filiis ade quē nō tetigit satpā. et idē dū nascit hō plorat vociferās ex tatur: pter mariāz filiū ei yse. j. Jesum. Nec ille. Decimū testimoniū legis doctorice siue autēticę. qz hoc ip̄z multoz doctorz scōz auctas pfirmat: ex qbus ali quos pferam. Primus est an̄. in li. de pcep. xgi. ca. xviii. di. Decebat ut illa xgo ea puritate niteret q maior sub deo neq̄ intelligi. qd nō h̄ret dītātē si in pctō originali pcepta foret. Idē an̄. li. de exordio mūdane salutis dīc. Si qd originalis pcti i ppagatōe m̄is dei extitit: illud ppagatiū nō ppagate fuit. Si deus casta nec pfert ut intra spinas a spinis remota p̄cipiat alac̄ et forme: nō potuit b̄ filius dei facere m̄i sue. et sequi tur plane: potuit: voluit et fecit. Scōs doctor ambz. in ser. de gabaonist di. Nec ex̄ga. in q nec nodus originalis: nec cortex venialis culpe fuit. Idē in li. de sc̄tā xgi nitate. et sup Lu. dīc. Quid nobilius dei m̄re: Quid splēdidū ea: xgo erat nō solū corpe: s̄z mēte. Cū seq̄ tur q aia marie nō fuit a casu eleuata: s̄z a casu p̄seruata: als nō virgo mēte: s̄z pctō corrupta. Tertiū aug. li. de naturā et ḡa di. de maria pp̄t honore dñi nullam p̄orsus cū de pctis agit volo h̄re qd nē. Idē lib. de. v. heresibz in p̄sona xp̄i di. Si potuit inq̄nari manichee mater mea cūz ipsaz facere: potui et ego inq̄nari cū ex ea nascerer. dñs est falsum. ḡz antecederet. Idē ser. xliij de natiuitate xp̄i dīc. Maria oī sc̄titatez ḡa in vtero m̄is est repleta: ut de mūdissima matre mūdissimū nasceret filius m̄i xp̄i p̄electa. qz sic in celo habuit xp̄s patrē imortale: sic in terra habuit matrē oī corruptio ne carētē. Nec aug. Quartū doctor hiero. ad paulaz et Eustochiū di. In mariam toti ḡre q est in xp̄o venit plenitudo: s̄z xp̄s fuit sine originali. ḡz in mariā venit h̄ ḡa. Quintus richardus de sc̄tō Eli. in ser. Mōdū erat abyssi: ait. Nō decuit ut caro marie qlitercūqz foret obnoxia culpe. Nā dei sapie indignū credim: ut quā ad lucē predestinauit puritatē tenebris sineret in uolui. nec erat ingratus matri pp̄rie q oibz matribus precepit honore exhiberi. Nec ille. Sextū deuotus Bernar. in ser. Tēpus loquēdi: dīc. Caro inq̄t xgis ex Adam sumpta maculas Ade non admisit. Sed primus Cirillū patriarcha alexādrinū li. dñestoriū dīc. Post filiū temerariū est ponere in mariā xgine maculā aliquā aut pctm. Octauus hildelphōsus archiēps tholosan: cui brāxgo sepiū appebat: et obtulit ei de paradiso vestēs sacerdotalem que adhuc inibi seruāt. p̄misitqz eidem ut celebraret annuatim festum p̄ceptionis sue. Unde ille tractatū p̄posuit in quo pbat ipsaz sine originali pceptaz fore: q tractatus siue liber ab ip

so editus tantū virgini p̄placuit q illi librum ipsum manu tenēti aperuit: et p tali opere gratias retulit. Nonus doctor Alexan. de ales q dum in festo p̄ceptionis coram vniuersitate legeret et teneret brām Mariā in originali pceptam fore: adeo infirmitates ipsum inuaserunt: et annuatim ipsa die p̄ceptionis verabatur illa infirmitate. ut videret semimortuū. Tandem se recognoscens vouit se librum p̄positū ad honorem virginis. et mox sanatus librum edidit: in quo pbat virginēz fore pceptā sine originali. et reuocat qd in. iij. sent. d̄ dixerat. Et dū mortū appropinquaret: b̄tē virgini se p̄mēdauit dī. Tota pulchra es amica mea: et nulla macula: neqz originalis: neqz actualis est in te. Decimū Jobes Scotus q Parisius p̄posita questioe oibz doctoribus p̄cluit. et oia eoz argumenta d̄ia cū eēt plus q ducēta memoria mirabili recitauit et soluit. et innumerabiles supaddidit rōnes p̄bates q xgo ē cōcepta sine originali. vnde vniuersitas admirādo: ip̄m doctore subtilē appellauit. Et idip̄m tenent nunc nri doctores. vñ Ly. Frā. maro. Petrū de cādia. Aureolus. Guillelmus varro. et multi alij. Undecimū sanctus dñicus in sua editioe dīcēs sic. Sic primū Adam fuit ex terra virgine et nūq̄ maledicta format: ita deus cū in sc̄do adā. i. xp̄o fieri. Nec ille. Duodecimus sc̄tūs Tho. de aq̄no: q l̄z in plerisqz sc̄ptis huius d̄ium dixerit: tñ sup. j. sen. di. xliij. ar. iij. in solutioe tertij argumētū r̄ndendo ad auctē an̄. dīc sic. Pōt aliqd creatū inueniri q nil puri pōt esse in rebz creatis: puta si nulla pcti p̄tagioe inq̄natū sit. Et talis inq̄t fuit puritas marie q a pctō originali et actuali immunis fuit sub deo tñ inq̄tū erat in potētia ad peccādum. Nec Tho. Ecce p̄z. Undecimū testimoniū legis rōnis theologice Nā plurime rōnes ponunt a doctoribz p huius veritatē pfirmatōe. S̄z qz lōgum foret tā multa ponere: opus est cā breuitatis aliq̄ inserere. Prima rō talis. Aut em̄ deus potuit p̄seruare suā matrem a pctō originali s̄z noluit. Aut voluit s̄z nō potuit. Neutrū est dicendum qz in primo negat in deo bonitas. in sc̄do diuina p̄tās. Relinquit ergo q potuit et voluit. et per p̄sequens fecit. Nec potes dicere q ideo noluit. qz nō p̄gruit: qm̄ sūme b̄ p̄gruū fuit ut patuit. ij. ar. et p̄sequētia. Secūda rō talis scoti sup. iij. di. iij. q. j. qz p̄gruū fuit ut brā dei m̄i accēptat b̄ficiū excellētissimū a deo: et q fuerit p̄fectissime redēpta. S̄z excellētē b̄ficiū p̄seruare a malo. p̄fectiusqz est redimere p̄seruādo a casu in malū q post casum erigere vel liberare. ḡz c. Tertia rō est qz mediatrix est maria inter xp̄m et hoies. mediā autēz h̄z p̄cipare cum extremis. v. physi. ideo p̄gruit ut ipsa Maria mediatrix generis humani in p̄ceptione assimilē hominibus in naturali. s. ppagatiōe p̄muni: et b̄ nō obstante assimilē xp̄o capiti in b̄ ut p ḡram p̄seruet a pctō originali. Proinde Ciprianus ait. Virgo oī iusticia plenissima cui p̄ceptio singularis. s. per ḡram singularē. Quarta rō: qz si poneret in mariā originalis macula: seq̄rent plura incōueniētia s̄z frā. maro. Primo qdē sequeretur etiam si in instātī b̄ poneret q. s. aliq̄m m̄i dei fuisse filia diaboli: digna pena infernali et inimica dei. qd non sustinet nomen matris ab eterno predilecte. Si em̄ p aliquo instanti odita. ḡ non sp̄ ab eterno dilecta: nec p̄tunc mater sed inimica. Sc̄do sequeretur q ipsa esset minoris puritatis angelis: d̄ auctoritatem An̄. sup̄ap̄ositam. et d̄ Hilariuz

dicētē sic. **D**ñs bñdicta sup oēs femias q angelos vincis puritate. Nec valet dicē q postea ē sūme purificata. qz cū pteritū nō possit esse nō pteritū. ij. piber. p arist. sequit q nota illi peccatricis originalr remaneret in ipa in ppetuū. sic etiā i magdalena remāsit nō mē peccatricis qūis purificata fuerit a pctis: nec i ppetuū psequet aureolam xginitat. Tercio seqret q brā maria nō esset xgo intacta aiaz corpe. qz quodlibz pctm dic rōnē corruptōis tact. xxxij. di. li. ij. sniariū z sic xgitas marie fuisse diminuta p pctm originale dētū: z tāto forti quāto in aia. qz aie xgitas q corūpi bz p oē pctm ipa nobilioz ē oī xgitate carnis: sic xginitas hoīs p xginitate bruti. vt dic Chryf. z pz. xxxij. q. v. Sic em. Duodecimū testimoniū reuelatōis mirifice: circa qd ex mult pauca inscribēdo. Prīmū est qd scribit brā brigida in suis reuelatōibz brāz mariaz sibi appuisse: z interrogatā rñdisse sibi talr. Cōcepta qdē sum ait ex ioachbz anna sine pctō originali. Se cū dū ē qd cōsili legi in reuelatōibz sctē Elisabeth.

Tertiū est qd refert Vitalis in suo opusculo vocato Defensoriū brēvgis q qdā Jherard de piscacijs ordinis minor cū pdicassz dceptōez Mariez postea missaz celebraret: brā xgo apparēs sibi: eucharistiā abstulit: z tandem penitēti restituit. z ille dicta reuocādo enarrauit in laudē xginis. Quarto hēric de bassia i suo tractatulo de maria refert q anno millesimo tricētesimo septuagesimo qdā doctor ordis. s. pdicatorum noie paul cū pdicassz dvgis imaculatā dceptōez i medio fmonis cecidit: indeq obmutescēs diē clausit ex tremū. Itē qdā ordis fratrū minor ipo diē dceptiōis marie tholose in ecclia fratrū minor cū pdicassz dceptiōē imaculatā xgis z vellet missaz celebrare i capella scti michaelis bi erat pulchra imago marie sculpta i lapide marmoreo: mox imago furibunde retrouertit suū vultū d ffrēz ipm: z sic stare dvgis in hodiernū diē. Frater aut ille statim cecidit: votū emisit q reuocaret ea q dixerat. z sic sanatus ē. Quinto sctūs dñic dux pdicator ordis legi: q cū esset canonic regularis z disputaret in archiepātu tholosano d hereticos q asserēbāt h tria. Prīmo q xps nō esset de. Scdo q i eucharistia nō ē vez corp xpi. Tercio q maria nō ē mī dei: eo q inerat ei originale pctm. Tunc brās dñicus d eos diutissime disputādo: in b ouenerūt: vt scribant singule qōnes pfate p vtriusq z pūciant in ignē. z ille q nō oburerent pūitate tenerent. Accepit g sctūs dñic sacz eucharistiez suas scriptas dclones iter qz h erat vna. s. q brā xgo est sine originali pctō: z posuit in fornacē ardētē vbi p tres dies steterūt. z nulla lesio facta ē tā in eucharistia q in papyro delusionū scripta rñ. Quoviso heretici stupefacti crediderūt. Et dñ q h res fuerat sculpta in sepulchro scti dñici. Sexto i regno arragonie qdā frater ordis pdicator quendā de moniacū adiurauit vt diceret sibi vnū magnū dubium qd mēte gerebat. s. si xgo maria fuit dcepta i pctō originali. Tūc demoniac fortiter clamans dixit ter. Cleve ve illis q festū dceptiōis nō celebrāt: z malū de xgine dicūt. His ille audis decetero celebravit. Septimo refert anf. li. miraculor. c. xlvij. z in epla q. s. s. ad coangli. epōs: q in pago gallicano canonic qdā sacdos qtidie solit erat horas brēvgis deuota mēte dicere. Tūc devilla rediret nocturni fornicat fuerat: z ad oppidū quo morabatur tēderet: pelagus senace trās

meādo: sol nāue ingressus nauigādo: matutinū beate xginis dicere cepit: z cū inuitator iū Ave maria diceret: iāq ad mediū flumis puenisset. Ecce turba demonū cū in mari vna cū nauī subuersa demersit: z ad torā mēta rapuit ei aiaz sic demeruit. Die aut tertio cū esset in tormētis visus ē sibi aduenisse brāz xginē cū multitudinē sctōz di. Ut qd mibi famulant aiam affligitis: Rñderūt demones. Nos eā debem hēre qz i nro capte est ope. s. in fornicatōe. Tūc pia xgo ait. Si illi eē d3 cuius mortuū ē in ope: nra d3 eē qm mē matutino nū dicebat cū ipz pemistis. vñ magi vos rei estis: qz erga me iniq egistis: seruū mēi sūmergendoz occidēdo. Stati g demones pteriti huc z illuc diffugerūt. z brā xgo aiam brachio suo suscipiēs ad corpus retulit: re suscitauit: z mirabilr aquā a dextris z sinistris qsi murū diuisim stare iubēs: ad portū hoīem de pfundo icolumē pduxit. atqz ille gauisus: pstrat corā xgine ait. Charissima dñā z xgo sctissima qd tibi p tātis beneficijs retribuā: Ait bñdicta xgo. Recordor ter cōmitto ne ampli in adulterij pctm cadas. z vt dceptiōis mee festū. vj. idus decēbris solēniter celebres z celebrādū pdices. s. tāq dignū celebritati ob sctitatē dceptiōis. Hec dicēs eouidēte celos ascēdit. Et ille iussu aplēs heremiticā vitā sibi elegit. Ex b accipe o fidelis aia xpi sanguine redēpta: qvtilē sit fūire pie marie q non deserit deuotos suos in necessitatibz z piculis: imo ipsa xgo clemētissima maria se honorātes a dñatōe ppetua nouit pauer e: in celesti gloria felici honore exaltare. Ita q mī oipotentē dei spes vnica salut nre. Angeloz dñā nos miseros ad te clamātes oculo i tuere pietatis: z da nobis sic te venerari in terris vt in eternū te videre z tue puritatis in gloria exultare per tua merita valeamus in celis. Amen.

Pars. ij. de immaculata brēvginis cōceptiōe. Cuius veritas elucidat in b sermone p inq̄sitionē qōnum z p solutionē cōtrariarū difficultatum atqz p declarationē eius pie credulitatis.

Fiat deus. fiat lux z fa

cta est lux. Gen. i. Verba ista ad lraz sūt scripta de illa prima luce creata in principio creationis z optime trāsferunt de bñdicta xgine maria: quā deus i figura illius lucis pmedixit. i. voluit vt fiat facta ē lux. Clere nā p maria lux est mūdi. qvut canit ecclia: ei vita inclyta cūctas illūstrat ecclias. ppē qd meritor dignevocata ē Maria: qd fm hiero. interpretat illuminatrix. Pefate g charisimi xba sacre scripture: signate mysteria: qz dixit de loquēs in figura lucis de origine marie. Fiat inqt lux mūdo. s. maria. z facta ē lux. Quibz vbi tria notant Prīmo qdē q bñdicta xgis origo sit a deo pordinata. Qñ dñ. Dixit deus. Istud nāq dicere dei fm Pisco. de Zy. z cōiter doc. nō importat aliquā vocē sensibile: s. intelligere z velle dei practiciū. qz fm sue ordinationis z volūtāt formā sequit effect. Hāc igit lucē mariā quā de ab eterno pēlegit dixit in hora sue dceptiōis. i. voluit vt fiat. ppē qd puer. viij. ipa ait. Necdū erāt abyssi: z ego iā cōcepta erā. s. in mente diuina.

Scdo insinuat q ipa merito sit p lucē primā pfigurata: cū dñ. Fiat lux. qm sic d illa luce postea facta ē sol fz qdā. vt pz. ij. li. sen. di. xij. sic d ista luce. s. maria facta ē sol iusti. xps. vñ canit ecclia. Felix nāq es sa. xgo Maria

Mariaz oī laude dignissima: qz ex te ortus ē sol iusti-
cie xps de nī. Tercio notat q ipa i sui origine sit ab
stagiōe pcti pseruata cū subdit. z facta ē lux. Lux qz
pe inter oīa ē purissimū adeo etia sordidaz rez sta-
ctu nō coinque. Exēpli grā. Lux solisvel radi? etiaz
si descēdat sup lutum nō inquāt ab eo. Sic aīa bñdi-
ctōis tāta puritate creata ē p grāz spālēz pseruata
vt lymita sit carni naturalr ex adī ppagata: nō tñ ē in-
fecta maculavel stagiōe pcti originalis: nīc iā ostēsum
ē. z b in ser. (deo duce) dclatabit clar?. Cū itaqz bñs
fima xgo maria tāto honore i sui pceptōe fuerit subli-
matavtpote a deo singl? plecta: iub typo lucis pfigu-
rataz ab oī stagiōe macule pseruata: merito ad ei? cō-
ceptōis honore vba pmissa iant passūpta. Dixit de?
fiat lux facta ē lux. Exq igit in hac pte instat nob de
clarare btām vgmē sine originali pctō pceptā fuisse p
hac ipa re tres cōtēplationes pposui ponere.

Prima cōtēplatio dī ex qrede veritatis.

Secda dī soluende difficultatis.

Tercia dī pie credulitatis.

Articul? i. quō declarat btāz mariā fore pceptā sine
pctō originali: in qredo varias qōnes occurrētes. C. i.

Quina itaqz cōtēplatio

ex qrede veritatis. s. hui? rei q b. xgo sit cō-
cepta sine originali pctō. Ad qd qdē agno-
scēdū opz nos septē pcpuas cōsideratiōes inq̄rere. z
ex his clar? possum? elucidare z itelligere q btissima
xgo fuerit vere sine originali pctō pcepta: z b potue-
rit fieri nō obstāte q naturalr ex viroz mliere scō ma-
trimonio fuerit ppagata. Que qdē cōsideratiōes siue
questiones multum spectant ad declarationem parti
pcedentis: vt patet intuenti.

Prima vnde exortū est in nobis pctm originale.

Secda qd est pctm originale.

Tercia q iter maculat aīa p pctm originale.

Quarta a quo infligit pctm originale.

Quinta qñ dicitur pctm originale.

Sextavbiuei in quo bz esse pctm orig' nale.

Septima q sunt illi q dñt pctm originale.

Prima itaqz cōsideratio siue qd b occurrēs est. Cū
exortū ē in nobis pctm originale? Ad qd incontinēti
rñdet q a primis parētib? diabolo suadēte peccatib?
dēi pceptū edēdo de ligno vetito: z maxime picipa-
lit ortū ē ex p̄sensu adeo: vt vult aug. xij. de tri. z p i. ij.
li. sniaz. di. xxiij. Mā lz etia eua peccauerit: tñt do-
ctoib? videt si vir nō p̄sensissz ipa sola eua p̄sentiente
nō habuissē? pctm originale. qz dīc apls. i. Cor. xv.
p̄vnu hoiez. s. adā mors introiuit in orbē terrarū.
Exq pz q nos originālē culpā ex b habem? exortā: qz
pctō. primi parēt originali iusticia priuati sum?: quas
qdē in primis parētib? p oib? nobis suis poster? acce-
peram?. Sz forte dicis. Quid ē ista originalis iusticia
quā priuat originalis culpa: b supest vt declarem?: qz
priuatōes nō pñt sciri nisi p habit? fm aristo. i. poster.
Clerbigrā. Mō scit qd ē cecitas nisi sciat qd ē visus.
qz cecitas ē priuatio visusvl carētia. Sic pctm origia-
le ex q nō ē aliud nisi carētiavel priuatio originalis ius-
ticia: optz nos scire qd ē originalis iusticia. z b scito:
sciem? qd ē originale pctm: qz illi? iusticie carētia. Cū
anf. li. de pceptu vgnali dīc. Pctm originale aliūde
intelligē neqo in ipis infantib? nisi illā factā p inobe-

diētiā ade iusticie debite nuditatē: p quā oēs sunt filij
ire. Nec ille. Notādū igit fm Sco. sup. ij. di. xix. et
xxix. ac cōiter doc. q originalis iusticia quā habuerit
z in q creati sunt primi parentes: erat qdā q̄litas sup
naturalis tradita aīe in illo statu. s. inocētie p quā ple-
nūz pfectū dñū habebat sup vires inferioresz dlecta-
bilis inherēbat vltimo fini. s. deo plene subdita deo.
Et ita hō tā ex pte corpis q ex pte aīe oī rectitudine
iusticie plen? creatorē suū plene amabat quē plene itel-
ligebat z plene ei subiect? erat vt testat aureli? augusti-
nus. Est igit originalis iusticia qdā humane nature
rectitudo p quā in illo statu inocētie corpus erat aīe
subditūz vires inferiores rōni p oīa q diu aīa subdi-
ta essz suo creatori. Sz qm sic hōi creato de? pceptum
dedit ne comederet d ligno vetito. als morte moriemī
inqt gen. iij. Cui? qdē arboris v sus phibit? ē hōi: non
qz ille fruct? essz pcellē tissim? i paradiso. sz vt hō ista par-
ua lege a dño accepta regularet talī pcepto obediens
do: at p mereri possz vitā eternā z pfirmatōez in iustia
illa originali: q si nō obediret puniret duplici mor-
te. v. z tpaliz eterna. Mō itaqz trāsgressus pceptuz dei
amissit grāz z originālē iusticiāz incurrit culpā z dupli-
cē mortem: ita q nisi affuissz benignitas saluator? nri
dei iesu i pī q nos redemit ab eterna morte: nunq dei
visionēz glām celestē hō habuissz. Ex illa igit trans-
gressiōe primi parētis ortū ē i nob origināle peccatū.

Si qras. Cū erat hōi illa rectitudo naturez origi-
nalis iusticie. Rñdet fm doc. cōiter pcpue Ly. super
rho. v. c. q nō erat hōi ex p̄ncipiis nature: cū corpus
humanū sit corruptibile naturalr sz a deo data fuit in
prima hois additōe: fm illd eccl. vii. Hoc scio q a p̄m-
cipio fecit de? hoīem rectū. Et qz iusticia ē qdam recti-
tudo. p̄p b talis rectitudo hūane nature bñ vocat iusti-
ciāz originalis. qz data ē humane nature in sua prima
origine in posteros trāsfundēda: si adā nō perdidisset

Sz dicerēs. Quō istud pctm primi parētis trāserit
ad oēs posteros: cū scriptuz sit Ezech. xiiij. Fili? non
portabit iniquitatē p̄ris. sz aīa q peccauerit ipa moriet
Ad qd p̄tin? rñdet q illa auctas intelligēda ē quātū
ad penā eternāz positivā. Dico eternā. qz etiā fm iusti-
ciā tā dñuā q hūanā fili? portat pcti p̄ris penā tpālē
sepissime: iuxta illud t̄breñ. vi. Patres nri peccauerit
z nō sunt: z nos iniquitates eoz portauim?. Exēpluz in
diluvioz in subuersione sodomē: vbi ppter pctā hoīm
multi infantes q necdū malū scierūt interierūt z occisi
sunt corpālī. nō tñ aīa illa q nō peccauit dānata ē cum
illis q peccauerūt quātū ad dānatōez gehennalē eter-
nā. Dico etiā positivā. qz fili? vtiqz iuste portat iniquita-
tis ipsius p̄ris priuativā penā. Mā cū aliqs bz nobili-
tatē: si eā amittēdo crimē lese maiestatis amiserit: om-
nes sui posterī erūt priuati eaz nascentē ignobiles: ni-
si postea nobilitet aliqs posterorū p regez denuo. Et
sic dicta auctas ezech. minime facit ad dñū. Sz ad
huc occurrit b dubiū. Cū b sit vel qre q ista carentia
originalis iusticie iputat fore culpabilis nob poster?
ade. Mā q iputat ad penā b facile videt. qz filij frequ-
ter iuste puniūt p pctis parētūz patuit. sz difficilī? ē
vidē q̄lī iputat ad culpā d cui? rōne ē q si volūtaria:
alr nō ē culpav dīc aug. nō aūt dīc p̄volūtariavolū-
tate posterorū. Ad b rñr sz doc. n̄os p duo p̄icta bñ
notāda Primū ē q ista carētia original iusticie i pos-
teris dī qdē volūtariavolūtate ade q nō cōsiderat vt fin

gularis psona solū: s; etiā vt toti humane nature picipiū a q alij descēdūt tāq mēbra ei? Qñ sic homicidiū manu factū iputāt manū: z dīvolūtariū avolūtate q est in aiavel hoīe toto: sic ista carētia dī voluntaria avolūtate: ade in q oēs fuimus fm seminalē rōnez Scōz pñctū q oēs posteri adē naturalr ppagādī obli gati fuerūt ad debitū habēdi originālē iusticiā. qz b donū fuit datū nature hūane. z nō solū p se b accepit adā: s; p tota posteritate q tūc erat in eo: ita q oēs fili j ei? in hac iusticia fuissent ppagati pleni grā. q autē adā hāc iusticiā pdidit p suā culpā a debito habēdi nō excusat posteros. qz h fuerat p modū depositi fideicō missa toti nature. Qñ ista carētia iusticie quam debet hē qlibet hō sibi iputāt ad culpā. Cap. ij.

Quartaveritas q pñctū originale nō est aliq mala actio hoīs sic cetera pñctā. qz puuli hñt pñctū origiale: iuxta illud ps. Ecce enī in inīqtatib? pceptū sum zc. z tñ nōdū aliqd malū vel bonū agere potuerūt. Scōz avitas q pñctū origi nale nō ē scubir? pñs z mñs vel viri z mulieris. qz si in scubitu pñctū pñctat: illud est actuale pñctū ipoz. s. viri z mulieris nec ppñt b puer pñctū eterna pena: sed pñctū q male egerūt in ipō. Hā si aia pueri crearet plena grā z originālē iusticia: oēs mñdi scubir? nō es sent cā dānatōis talis aie. verūtamē mediū p qd dñt tale pñctū ē scubir? viri z mulieris. qz est mediū conce ptiōis humane: s; b est mediū dñtiōis pñcti originālis remotūz cā sine q nō. Mediū aut ppinquū ē exvniō ne aie cū corpe. Tertiaveritas. Pñctū originale nō est in carne infectio morbida. qz nullū pñctū pñt eē i car ne sic nec iusticia: vt declarat anst. li. de ocep. v. ginali. z etiā qz cū aia intellectiua non sit educta de potentia materie: s; a deo imēdiate creata spūalis nō pñt infici a carne infecta. qz non ē susceptibilis qlitatū corpaliū Qñ caro infecta non pñuat aiam talī iusticia originā li: s; ipa lex diuina q oēs filios adā post pñctū artat.

Quartaveritas q pñctū originale nō est rebellio sen suū d rōne: nec est reat? ad penā dāni seu obligatio. qz talia non sunt pñctū formalr origināle: s; seqūla eius.

Quintaveritas pñctū originale non est appetit? siue inclinatio mediāte qua aia desiderat vñiri corpi ifecto nec ē formalr ipavniō aie ad corpe. qz cū talis inclina tio sit aie naturalis nō possz amoueri p passionē xpī ni si aia intellectiua destructa. vel si esset illa vniō aie ad corpe non possz amoueri p xpī passionē nisi pri? aia dis solueret a corpe. z tñ manēte istavniōnez inclinatione diluit pñctū originale p passionem xpī. Sextaveritas q pñctū originale formalr non est qd positiuū: vñ non est habitus corrupt? vt aliq fingūt. l; qñqz ipm docto res nominēt talibus q sonāt positiuū: vt concupiscen tia: fomes: seditas: z similia. Talia enī dicunt de eo nō formalr s; p oparationē ad aliqd. Ratio hui? dñtat? qz si esset qd positiuū: deberet ei pena positiua: z non tñ priuatiua vel dāni: qd est falsuz. Itē oē positiuum est effectiue a deo: vt ab oib? dñdit. Aut g deus tale positiuū ad pñctū originale pñctēs pduxit imēdiate. z sic effz cā mali se soloz obliqtatis vitiose q est in pñctō originālī. aut pducit scōa cā concurrēte. ibi aut nil cō currit. non primus parens. qz ille non est in re. nec pri mus parens eadem ratione. nec ipse dñs originale

qz sic potius diceret actuale. Item qz habitus cor ruptus eadē fomes z qualitas morbida: quōcūqz no minet stat cum grā post baptisimū: pñctū aut originale non. Septimaveritas q sic diffinitum est pte. j. huius libri. ar. ij. c. iij. pñctū originale i nobis formaliter non est aliud q pura carētia originālis iusticie debite in primis parētib? amisse ex trāsgressione legis de riata in oēs naturaliter ppagatos. Qñ carētia origi nalis iusticie cū debito habēdi eā est pñctū originale ita q debitū habēdi est formale ibi. Cap. iij.

Tertio videndū est qualiter maculat vel inficit aia p pñctū originale. Hā circa b occurrūt ob stacula q vident impedire ne dñat pñctū origi nale. z ideo Aug. valde disputat in hac materia. Hā aia pueri non est ppagata a patre vel matre pueri sicut caro: cum sit supnaturalis forma: nec est de corpe edu cta sic alie forme cum sit separabilis: sed est a solo deo creata sic angeli: ideo non videt quō dñat aia a sua ori gine aliquā maculā sic nec angelus. Ad qd rñdet fm trā. maro. qz aia rōnalis nō sit a parentib? vel carne causaliter: tñ bene est occasionaliter. Et ideo sic clerici quātūcūqz regularis a se efficit irregularis si con trahat matrimonium cū muliere corrupta. extra de bis gamis. c. nup. z. c. vi. sic spūs nī qñ desponsat sibi caro nē in adā corruptā. Ista aut desponsatio est p natura lēvniōis ipsius consensum. Sed orit difficultas. qz aia talē pñctū z mñctū vitare nō pñt. Ad qd dñt qz iō nō pñctū pena positiua: sed tñ priuatiua. sic iudex iuste iudicās iuste hāc priuati penā icurrit q efficit ir regular: nec pñctū pena positiua. Hec frā. maro. S; forte dicis. Ego non capio q aia nra inficiat z macu let originali pñctō qd dñeremus a parētibus maxime baptizatis. qz nihil dat alteri qd non hz ipse: sic dicit phs. j. Eleuc. sed parētes mñdati in baptismo nō ha bent originale. grc. Ad qd rñt qz sic dñt aug. de fide ad petrū. Firmissime tenēdū ē q qlibet filioz adā na turaliter ppagat? in pñctō originālī concipit: sic multe docent auctoritates. Qñ ps. Ecce enī in inīqtatibus pceptus sum: z in pñctis cōcepit me mī mea. Et apls. eph. ij. Eramus natura oēs filij ire. Et itez. Sicut in Adā oēs moriunt: itaz in xpō oēs viuificabunt. j. ad Cor. xv. Itē rhoma. v. Qñius delicto multi mortui sunt zc. Ad illud vero qd obijcit de parētibus q mñda ti sunt in baptismo quō imūdos filios generant. Rñ det fm doc. pñctue ly. sup eplam ad Rhoma. v. qz ex q parētes non generāt filios fm esse grevt sunt membra xpī: sed generāt fm esse nature corrupte in qua sūt mē bra ade: z qz generās hñdī generat sibi file. ideo adā generauit sibi files in esse nature destitute originālī iusticia cū debito habēdi eā. Et eadem rōne oēs posteri generāt sibi files cū tali defectu. qz descēdim? ab adā fm carnē. Et sic pñctū origiale puenit ex carne causali ter: l; sit in aia subiēctiue z formalr. Nec infligit a pa rētibus: sed a iure diuino regulāte. vt ifra dñct. Ad id cape exempla. Hā videmus q granū frumenti: l; sit mñdatū a palea. tñ si semināt in terra pducit non sine palea granū: ita i. pposito. Itē in humana genealogia ignobilis generat ignobilem: nisi postea talis priuile gio principis nobilis fiat. sic generati ab adā q perdi dit nobilitatē iusticie. s. originālis: nascunt cū defectu hñdī ignobilitatē: nisi postea a deo nobilitet p baptis mi grāz ad cōsequēdā hereditatē celestē. Rñdet fm frā.

Articulus

Frā. maro. Cōuenientior similitudo ē ista. Sūt ciuitas aut pgenies obligata tributū vel fuitio ppter pctm ali cuius parētis eoz: tūc oēs filij eoz isto mō nascuntur obligati vel serui. Et si dñs vel rex illius ciuitatis cōcedat priuilegiū tale: dicat. Quēcūq; ascripsero militie mee efficiat liber ipe tūc: ita q; filios q; pcreabit remaneāt in pristina fuitute vel obligatōe tributū: nisi z ipsi aliquā ascriberent ad militiā meā. Sic q;libet hō nascit̃ fu? pctm obligat? nisi ascribat militie celestis regis in baptismo in ppria psona. Et sic pz q; nō sufficit si baptisati sunt parētes ab originali. Cap. iij.

Quarta cōsideratio a q; ifligit pctm originale. Ad qd rñdet p q̃ttuor vitates p cipuas fm frā. maro. z cōiter doc. Prima est q; pctm originale nō ifligit a deo aīaz create. Rō q; oīs creatura dei bona ē: fm aplm. i. ad tīm. iij. Itē dei fili? oē qd in nā natura plātavit assūpsit vt dī in. ij. di. xv. s; nō assūpsit originale pctm. sequit̃ g; nō inesse nob a deo. Hec vitas fm bonauē. sup. ij. di. xxij. itelligēda ē de originali pctō quātū ad culpā. Nā de originali pctō dupl'r loqui possum. Vno mō q; ē culpa. z sic a deo eē nō pōt cū ipe nō possit eē cā malivel pcti inquantū tale. Alio mō s; q; originale pctm ē pena. z sic ad culpā pcedētē ordinat̃ z cām pmerēdū h; ex inobediētia em hō tales penā demeret̃. z sic a deo ē q; ex iusticia sua ad illd ordi nat. Hec bonauē. Hec etiam vitas declarat p exem plū. Nā dñs cū corrupta efficiat irregularis extra de bigamis. Nup z hui? irregularitatē cā nō ē ipe sacdos eos copulās de cōsensu vtriusq; s; lex data i iure. Sic nec de? despōsans vel copulās aīam carnī de consensu vtriusq; naturali erit cā irregularitatē originalis pcti.

Scōda vitas ē q; pctm originale nō ifligit a pfevel mfe. q; ipsi mūdātī sūt in baptismo a pctō originali: z iō nō dāt qd nō hñt. i. z. ij. elenē. Itē frequēt dñgit q; p mortu? ē ante q; fili? dñt originale pctm formalr. Nā dñt in tpe aīatōis q; in uirīs sit. xl. die fm aug. z pōt eē q; aī. xl. diē cōceptōis pueri p mortu? sequit̃ g; q; nō ē ap̃re. Tertia vitas q; pctm originale nō ifligit a carne: sic corp? inqnat a sordido vestimēto. q; sic solis radi? nullū inqnamētū a reb? corp'alib? recipe pōt. multo min? lux spūalis ab aliq; corpe. i. aīa nostra a carne inficiva. et. Quarta vitas affirmatiua q; peccatū originale ifligit ab ipo iure regulāte z diuina lege artāte. Sic em q; nascit̃ ex thoro illegitimo incurrit notā irregularitatē ne possit assumi ad ordinē clerici: nisi cū eo dispēset: vt pz di. lvi. Lenomanēsez. ex q; filij sunt legitimi. c. p venerabilē. z de excessib? p̃latōrū. inter dilectos. sic lege diuina artāte. Dis q; nascit̃ ex carne in adāt adulterata dñt notā culpe originalis: ne possit assumi ad ordinē angeloz: nisi cū eo dispēset. s. p baptisimū flumīs: flāmīs vel sanguis. q; p qdlibz baptisimā p̃dictoz diluit originale pctm. L. v.

Quinta cōsideratio: qñ dñt pctm originale. Et rñdet q; in instātī cōceptōis hñane. iuxta illud ps. Ecce em in iniquitatib? cōceptus suz. S; circa hō fm magr̃m in. ij. di. xxij. q; dupl'r accipit hōis cōceptio. Primo p ipā carnīs ppagatiōe. qñ scz embrio cōcipit vsq; ad ifusiōez aīe exclusiue. Alio mō p ipā aīatōe. i. qñ aīa ifunditur corp'vni. Itaq; cū dñt q; pctm originale dñt in p̃rio instātī cōceptōis nō est intelligēdū de instātī ppagatiōis carnīs. q; tūc scz ante aīatōem nōdū est ibi originale pctm. q; pctm

nō h; eē nisi in supiori pte rōnis. vt infra dicet̃: sed in telligendū est de instātī aīationis. Cap. vi.

Extra igitur cōsideratio: vbi h; eē pctm originale. Ad qd rñdet q; fm frā. maro. p plures vitates. Prima ē q; pctm originale nō h; eē in carne tāq; infectio morbida. q; pctm oē est spūale z nō cor porale. Cū sic nec iusticia pōt eē in carne sola: ita nec peccatū. iuxta illd anf. de pcep. xvi. Caro p se maluz nescit: caro p se mortua q̃scit. q; si dicas. tū magr̃ i. ij. di. xxij. di. peccatū manere in carne. Rñdet q; peccatū originale dñt eēvel manere in carne: solū fm cām: nō q; caro culpā p se habeat vel actū culpe: sed q; h; cām culpe originalis. Nā qñ caro p̃cipit fm legē cōem ex libidinosa p̃cupiscētia pollutōez quādā dñt q; vitium seu corruptio carnīs appellat̃. z sic cū aīa infundit̃ tali carnī corrupte: pctm originale dñt z maculat̃: nō q; dē a carne inqante p q̃litate morbida: eo mō q; inqnat corpus a sordido vestimēto: vt dictū ē q̃rta p̃fide ratōe: s; maculat̃ aīa z dñt originale peccatū ab ipo iure regulāte: nō nisi mediāte carne: p tāto q; vni car ni in adāt corrupte: z q; fm carnē ē fili? ade: ob qd ē de bitor origial' iusticie. vt no. scot. vbi s. Scōda vitas q; peccatū originale h; eē i supiori pte aīe rōnalis z nō inferiori: nec in aīa sensitīua. Rō. q; in eodē est reat? ad penāz ipā pena. Pena at dāni est i portōe supiori vbi eē h; gl'ia btitudis: cui? carentia vel priuatiō ē ip sa pena dāni. qñ priuatiua hñt fieri circa idē subiectū ṽdīc arist. ij. p̃iber. Tertia vitas q; peccatū originale est involūtate: nō in intellectu. q; iusticia z iniusticia hñt fieri circa idē subiectū. s; iusticia ē involūtate z oē peccatū est aliq; iniusticia. igit̃ zc. Hāc deductio nē fac anf. Et sic pz q; peccatū originale est in supiori pte rōnis z involūtate: vbi h; eē meritum vel demeritū penavel gloria. Cap. vii.

Prima cōsideratio: q; sunt illi q; dñt peccatū originale. Pro q; notādū q; sic dñt rat egregius doctor Johannes de Segobio in editione p̃cilij Basiliē. tria requirunt̃ ad hō vt q; peccatum originale contrahat.

- Primo parētū transgressorū generatio.
- Scōdo naturalis ab eisdem ppagatio.
- Tertio diuini decreti coartatio.

Primo inquam requirit̃ vt talis p generationez descendat a parentibus transgressoribus p̃ legem a deo datū hōi. Nā si parens ñr adāt nō fuisset transgressor p̃ceptuz dei de ligno vetito: nos filij eius nō dñssem? originale peccatum: qd deriuatum est in nos ex actuali pctō primī parentis. vt in diffinitīōe originalis peccati supra tactum est. Item si de? denuo formaret vni hōiem nō de carne primoz parentum ñroz: sed aliūde talis esset sine originali. Et fm doctrinam Scoti su per. ij. di. xxij. si Adam non peccasset: z postea Cain eius filius natus peccasset: solū posterivel filij a Cain nati dñssem? originale peccatum deriuatum in eos ex pctō actuali parentis ipoz. s. Cain. Filij vero Adam alij nō dñssem? Scōdo requirit̃ q; ab eisdē parentib? transgressoribus naturalr ppaget̃. q; si q; ppagaret̃ ab adam supnaturali modo: non contraheret origina le peccatum: vt patet de xpō: quī licz ab Adam duxerit originem: tamen ex modo sue generationis non po tuit dñere pctm originale: eo q; non naturalr est gene raturus: sed dñtute spū sancti supnaturalr de uirgine si

Liber Quartus

ne viro est natus et conceptus. Unde Leo papa in sermone de natiuitate dñi dicit. Solus inter filios hominum dñs noster Iesus xps innocens natus est. quod solus sine carnali concupiscentia conceptus factus est homo. et ideo secundum Scotum in. iij. dist. iij. si xps fuisset purus homo non deus. quod tamen miraculose natus est de xgine: non dixisset originale peccatum. Tercio requiritur quod talis naturaliter propagatur per diuinum decretum vel sententiam arceatur. quod si quis speciali privilegio a cōi lege vel decreto spāli grā dei prueniēte vel prseruante eximat: non debet originale peccatum. Et propter hoc secundum nostros doctores. l. beatavirgo ex matris sue propagationis habuisset vñ deberet originale peccatum eo quod naturaliter ex Joachim et Anna sit propagata: tamen quod grā dei in eius aia creata eā prseruante merito prueniētis xpi ipsa lege non artabatur sed excepta erat: non dixit peccatum originale. Cui ad quod situm rñdet cū. s. qrit. Qui sunt illi qui cōtrahunt peccatum originale. Rñdet secundum fratrem maro. quod circa hoc quattuor leges ponuntur. Prima lex cōis est eorum omnium generaliter qui in vtero matris comuni lege propagati sunt: et tales omnes debent. Secunda lex est spālis eorum qui in vtero matris sanctificantur: et tales debent quod in sua conceptione originale peccatum: sed postea per diuinā grām sanctificatē mūdanē. Tertia est lex singularis: quoniam quis natus debet de se: et ex matris propagationis: prseruat tamen singulari grā prueniēte: sic ponit in matre dñi. Quarta est lex supernaturalis quoniam quis nec debet: nec natus est debere ex matris sue propagationis: sic est xps de xgine natus. Idcirco dicit augustinus super Job. et Leo papa vbi. s. Ipse solus inter filios hominum fuit agnus qui solus innocens natus est. s. ex matris sue generationis. quod solus supernaturaliter natus de xgine. nec per hanc auctoritatē negat quoniam beatavirgo sit etiā innocens concepta per spāle grām prseruatē. Ex premissis omnibus elucidari potest: quod potuerit accipi sine peccato originali beatavirgo et quod fuerit de facto prseruata: non obstante naturali propagatione. quod claret si singulas causas premissarum questionum et considerationum perscrutemur. Nam si aduertimus primo unde ortum habuerit originale peccatum in nobis. quod vix ex peccato primorum parentum qui priuati sumus originali iusticia. ex hoc plene accipi potest quod ipsa excipi potuit a dānatione illius peccati per grāz spāle sicut excepta fuit a maledictione prime mulieris. s. In dolore paries filios etc. Item l. ipsa caruerit originali iusticia: potuit tamen habere et de facto habuit in primo instanti creatōis aie sue grām quod equale quod tamen ad acceptationem diuinā originali iusticie per hoc quod quis habet gratiā non insit ei originale peccatum: sicut latius dictum est. p. i. huius libri. ar. ij. c. iij. Item si aduertimus secundam considerationem. s. quod sit originale peccatum in nobis. Sicut et tertia. s. qualiter insit aia per peccatum originale: clarescit quod speciali dei dono et privilegio benedicta virgo prseruari potuit et de facto dispensari cum ea maternus honor exigeret. Item si aduertimus quartam considerationem. s. a quo infligit originale peccatum. quod non nisi a lege diuina: cum deus non sit astrictus suis legibus: clarum est quod potuit eā eximere spāli privilegio a cōi lege: quod et fecit. Item si perscrutemur quintā. s. quoniam contrahit originale peccatum. s. quod in instanti creatōis. Eodem modo sextā. s. vbi habet esse originale peccatum. quod non in carne. sed in superiori portione aie rationalis clarere potest. quod ex quo caro beatę virginis in conceptione antequam aiata fuit originale peccatum non habuit nisi radicaliter et secundum causam per quanto ex adam naturaliter modo concepta fuit: et non secundum actum vel effectum cum tunc nondum aia creata fuerit in qua originale esse habuit. In instanti autem creatōis quomodo cumque accipias originale peccatum: siue per infectionem dicta in aia ex unione

Pars. ij.

ad carnem seminatā per actum carnalis concupiscentie: siue per carētia originalis iusticie debetis inesse peccatum ipsi aie secundum Augustinum. nullo modo ipsius aia originale peccatum dixit. quod si primo modo accipiat peccatum originale: deus potuit a tali infectione carnem mundare ante aiationem. Iuxta illud Job. xiiij. Quis potest facere mundum de immundo conceptum semine non. etc. Et dato quod non mundauerit: aia tanquam lux spālis non debet sordes a corpore sicut a sordido vestimento. ut patuit supra. Sicut si accipiat originale peccatum secundo modo potuit deus in instanti creatōis aie creare grām cum illa aia: quod et fecit: ut esset grā plena et tota pulchra ac amica dei quod ab eterno erat dilectar electa. et sic aiam in gratia existentē infundendo corpori. Et hoc modo non fuit beatavirgo debitor originalis iusticie in conceptione vel aiatione. Habuit enim donum equale. s. grām. Hec secundum Scotum. sup. iij. di. iij. Denique si aduertimus considerationem septimā. s. quod debet originale: ibidem dictum est. quod ipsa singulari lege privilegiata fuit. Quod et potest tali ratione prsuaderi. quod beatavirgo tenuit mediū tamquam mediatrix inter xpm sub quo erat: et inter nos omnes homines super quos erat. Ordo igitur et decor vniuersi requirebat ut sicut fuit in mundo vna persona que omnino immunis fuit ab originali peccato tam carne quam aia. s. xps: et etiam erat persona que vtroque modo habet originale peccatum. s. omnes communiter homines: sic esset persona media. s. maria quod quodammodo haberet originale peccatum. s. in carne vel in causa propter naturalem modum propagationis. et quodammodo non haberet originale peccatum. s. in aia vel in effectu. Quia igitur felicissima maria virgo mundissima: in qua nulla est macula: memento quod te deus elegit ab eterno ut sis mater purissima et humani generis mediatrix et aduocata. Eya g. O piissima diuina spes nostra tuo filio nos recomendat illos tuos misericordes oculos ad nos conuertere: et Iesum benedictum vteri tui fructum in celo nobis fruendum sine fine concede. Clemens: o benignissima: o dulcissima maria: da nobis per tua meritum quod te purā ab omni peccato credimus: per te purificati a peccatis tecum vna cum dulci Iesu tuo nato conregnare valeamus.

Articulus. ij. De soluendis difficultatibus circa hanc materiam occurrentibus.

Secundum mysterium dici

tur soluende difficultatis. Circa premissa namque septem precipue occurrunt difficultates quibus aduersarij solent opponere nituntur probare quod. s. beatavirgo fuerit concepta in peccato originali. Et istud nobis supest ut videlicet ipsas difficultates soluamus: quibus solutis facillime patebit responsio ad omnia que in contrarium possent argumenta adduci.

- ¶ Prima difficultas de virginis sanctificatione.
 - ¶ Secunda de virginis liberatione.
 - ¶ Tertia de eius redemptione.
 - ¶ Quarta de penarum inflictione.
 - ¶ Quinta de singulari xpi privilegio et honore.
 - ¶ Sexta de ianue celestis clausione.
 - ¶ Septima de multorum sanctorum tria assertionem.
- Prima namque difficultas occurrit de virginis benedictione sanctificatione. Nam ipsa vere sanctificata dicitur in vtero materno: iuxta illud psalmi. Sanctificauit dominus tabernaculum suum. i. Mariam. Sed si beata virgo nullo peccato fuit infecta: non videtur quod ipsa dici valeat sanctificata vel purgata. Sed hec difficultas soluitur:

soluit. qz sepi⁹ in scriptura d^r aliqd esse scⁱficatus vel purgatus: nō ab aliqua p^ria macula qⁱ iertitisset tali rei cū nullā infectionē habuerit. sic exēpli grā: angeli boni dicūt^r scⁱficati. Esa. xliij. **Q**uādaui scⁱficatis meis. Blo. scⁱz scⁱis angelis meis. z tñ sine v^llo pctō. Item xps dicit scⁱficat⁹ Jobā. x. **Q**uē pater scⁱficauit et misit in mundū vos dicitis. qz blasphemias. qz dixi: fili⁹ dei suz. et tñ xps a nullo pctō fuit mūdatus qⁱ nūq^m potuit infici pctō. Item angeli dicūt^r purgari. qz fm Diony. de angelica hierarchia tres sunt act⁹ hierarchici: purgare: illuminare z p^rficere. Deniqz scⁱi in glori⁹ ficatiōe dicūt^r purgari Malach. iij. **P**urgabit filios Levi qñ aurū: et colabit eos qñ aurū et argentū et tñ pstat in āgelis bonis: z etiā in āgelis gl^rificatis nullū esse pctm. Preterea ipa bñdicta virgo in xbi incar^r natiōe d^r p fidez mūdatus: testimonio bti Anf. de pce. virgi. z tñ tunc nullū habuit inqⁿamentū. Cñ Berni. sup Cant. ser. xxiij. dicit. Usitatū est in scripturis scⁱficatiōe p mūdicia poni vel p^rinētia. Nō obstatē g^o b^o Maria d^r scⁱficata z purgata nō quidē a labe qⁱ infuit p aliqd instās: sed qⁱ infuisset nisi pseruata fuisset. **H**ec fm Frā maron. Scda difficultas de bte virginis liberatiōe. Nā nō liberat^r qz a pctō qd nō hz: sed bta virgo d^r liberata p xpm vna cū omib⁹ cōiter hoibus. Cñ Leo papa in ser. de nati. dicit. Saluator n^r sic pro oibus liberādis venit: ita nullū libez a reatu repperit. Itē Aug. Nemo liberat^r a massa pcti nisi in fide redēptoris. **H**ec difficultas soluit sic prima. qz bta virgo dicit^r liberata nō a reatu qⁱ infuerit: s^z qui infuisset si pseruata nō fuisset. Et qd liberari dicivaleat qⁱ pseruat^r oñdit^r ex scriptura. Nā p^rs. b^o mō orat liberari dices **E**ripe me de lutovt nō intigar: libera me de ore leonis Et idē. **E**ruisti aiaz meā ex iferno i feriozi. i. pseruasti. **C**ōstat em ipz David nō fuisse in iferno i feriozi. s. dānatorz. Itē Tob. xij. **E**lemosyna a morte. s. eterna liberat. id est pseruat. Itē p^rouer. xxiiij. **N**oli subtrahē a puero disciplinā: si pculseris eū virga nō moriet^r: tu virga pcuties eū: z aiaz ei⁹ de iferno liberabis. i. pseruabis. S^z di. seqtur g^o qⁱ supuacue fuerūt scⁱficatiōes in virgie posite a doctorib⁹. qm qd moribidi vel immūdi emūdaret nō erat. Rñdet^r qⁱ dicte scⁱficatiōes nō fuerunt vacue. Quāvis em nō erāt ad fomū ligationē. vt quibusdā placet: neqz ad ei⁹ attenuationē: vt alijs libet: neqz ad totalē euacuationē: vt pleriqz fuerūt: tamē erāt ad virtutū instructionē z venustatē ois boni: ad verbi dei pceptionē: atqz ad meritoz virgis z p^rmioz augmētationē. vt neqz p^rmā silem neqz p^rem sequentē h^zet. **T**ertia difficultas de redēptiōe. qz pstat qⁱ bta virgo indiguit redēptore. z sicut ceteri scⁱi p xpi passionē est redēpta. Cñ xps est redēptor oim. Itē Remigi⁹ sup Heb. ix. **X**ps p p^rpriū sanguinē itroivit semel in scⁱa eterna redēptiōe inuēta dicit sic. **X**pi sāguine oēs hoies redēpti sūt a fuitute. qⁱ propter p pctm p^rimi parētis capti tenebāt^r. Si g^o maria nō fuit pctō capta: quō pōt dici redēpta: qz Aug. in eplā ad **O**pratū de origine aie dicit sic. **R**edēpt^r dici nō pōt: nisi qⁱ vere p pctm fuit aī capti⁹. sic scriptū ē. Si fili⁹ vos liberauerit v^l libe^r estis. **A**d qd rñdet^r qⁱ nō obstatē tali pseruatiōe m^r dñi d^r v^l redēpta: z p alijs redēpta: nō qdē a pctō qd d^rit d^r fctō: s^z qd d^risset ex mō sue p^rpagatiōis natural^r si p dei grāz pueniētē pseruata nō fuisset merito mort^r xpi filij sui p^ruise. Et b^o dclarat fm Frā. mar. tali exem

plo. Si aliqz dñs redimēt a fuitute aliqz duos. vñ illoz postqⁱ ē nat⁹. aliñ dñ ad huc ē i vfo m^ris v^l āteq⁹ pcept^r ē dādo p^rivilegiū libertat^r pcepturo. In b^o casu vterqz ē redēpt^r z null⁹ eoz fuus ē: s^z vñ ē redēptus a nota fuitut^r quā d^rit. ali⁹ a nota quā d^risset: nisi redēptus fuisset: z nulli dubiū qñ efficac⁹ z nobili⁹ sit redēptus qⁱ fuit puent^r ne fuus ess^z qⁱ ille qⁱ post fuitutem fuit liberat^r ab ea. sic maior grā sit ei cui pseruat^r inno^r cētia qⁱ cui remittit^r culpa. vt declarat aug. sup luc. z gen. **S**i vero dñi redēpta fuit a fuitute quā ex se d^risset: s^z oēs ali⁹ ab ea quā d^rerūt. g^o ipa p^r alijs redēpta ē. **A**d b^oba aug. vbi. s. **R**ñr qⁱ duplex ē redēptio scⁱz pseruas^r z eleuas^r. vt patuit in exēplo pscripto. **S**cda: nō de p^rimaverificanti^r verba aug. qⁱ nō ē redēptio eleuas^r: nisi a culpa. **S**ec^a aut^r de redēptiōe pseruat^r te: vt p^rs. Nā esa. xxiij. d^r. **P**rop^r b^o h^o d^ric dñs ad domū iacob qⁱ redemit abraā. z neemie. ix. habet^r qⁱ dñs redemit abraā. qz. s. eduxit eū dev^r chaldeoz: ipm p^r pseruādo a p^ruistiōe ignis: vt ferūt h^ostorie. Itē apls ad gal. iij. d^r. **X**ps redemit nos de maledicto legis: fact^r p nobis maledictū. qz scriptū ē. **M**aledict^r ois qⁱ pēdet in ligno. Et tñ istam maledictiōez nos in tpe grē nūq^m habuim⁹: qm p mortē xpi lex total^r fuit euacuata. **Q**uarta difficultas de penaz inflictiōe. Nā si pseruata ē a pctō originali: qⁱre g^o penas pcti originalis passa ē bta vgo. s. mortē. Si em caruit oī pctō: caruit etiā merito mort^r z aliaz penalitatū pcti originalis. g^o iniusticia facta ē ei cū mortua ē z passa penalitates multiplices pcti originalis. Et sic de iniust^r retributoz ess^z: z maxime qm fm aug. ij. sen. di. iij. de^r non p^rit^r vltorē qⁱ sit qz pctōz. **N**ec possum⁹ dicē ipam passam vel mortuā p^r redēptiōe grāis hūanivel salute. qz b^o ess^z ad p^rumeliā xpi. seqret^r em qⁱ xps nō ess^z sufficiēs redēptor. Cñ igi^r b. vgo habuerit penas pcti originalis z nō p assūptiōez: s^z p d^rctiōez: sequit^r qⁱ fuerit infecta pctō originali. **H**ec difficultas soluit. qz fm bonauē. sup. iij. di. iij. ac frā. maro. grā scⁱficatiōis nō obuiat pene: s^z tñ culpe. Et b^o oñdit^r exēplis. Nāz Jobānes bapti. fuit scⁱficat⁹ z a pctō originali purgat⁹ z tñ a pena pcti original^r nō fuit liberat^r total^r. Si rāia pueri in baptismo abluūt a sorde pcti: z nō liberat^r a pena. Itē xps sine v^llo reatu pcti fuit: z tñ sustinuit penas pcti originalis. Esa. liij. **C**ere lāguozes n^ros ipe tulit: z dolozes n^ros ipe portauit. Itaqz d^r qⁱ m^r dñi p grāz pueniētē s^z fuerit a culpa pseruata: nō tñ a pena total^r liberata vel pseruata. **C**el vt ali⁹ dicūt s^z diuina grā puenit aie infectiōez in bta v^lgine: nō tñ puenit carnis feditatē: qm p p^ruistiōe pcepta ē. z iō rōne illi⁹ feditat^r iuste remāserunt in v^lgine penalitates. S^z remanet dubiū supposita p^rate de p^rgruitate ipa **Q**uare. s. tales pene fuerūt inflicte v^lgini: cū nō eēnt necessarie hūano grā sic pene xpi: Rñr fm frā. maro. qz erāt materia exercēde v^ltut^r: vt. s. p patiētā talium merita cumlaret. Cñ sic iob fuerūt pene magne iflicte ad exercēdā ei⁹ patiētā: ita v^lgini ad p^rficiēdā grātiā. **C**lirt^r em in ifirmitate p^rficit^r vt ait apls. ij. cor. xij. **Q**uinta difficultas de xpi p^rivilegio singulari z honore. Nā b^o ē singulare xpi p^rivilegiū. qz sol⁹ ipe inno^r cēs pcept^r ē: vt d^ric aug. z Leo papa. Cñ si ipa est cōcepta sine pctō originali: sequit^r qⁱ equat^r xpo: qd est p^rumelia xpo: cū ei⁹ honoz z p^rivilegiū singulare alteri attribuit^r. **H**ec difficultas soluit qⁱ nō obstatē ta

li pſeruatiōe mater dñi nō equiparat xpo: ſed eſt infe-
rior ipſo in hō pñuilegio multipliciter. Primo qđem
qđ xps nō indiguit pſeruatiōe. qđ nō fuit ocept p na-
turalem ppagationē. vñ nec fuit ex mō ſue ppagatio-
nis aptus: nec potuit ſp̄ere pctm̄. Lex em̄ originalis
pcti nō fuit lata niſi ſp̄pagādos naturaliter ex Adā.
S; btāvirgo indiguit pſeruatiōe: z ex mō ſue genera-
tionis apta fuiſſ; ſp̄ere pctm̄: z vtiq; ſp̄iſſ; niſi pſer-
uata fuiſſet p grāz: vt ſupra patuit. Secūdo qđ xps
nō indiguit redēptione: cū ex mō ſue ſingularis gene-
ratiōis nō fuit aptus ſp̄ere illum reatū ſuitutis virgo
aut indiguit grā pueniente ne labereſ. Tercio qđ ani-
ma xpi in oceptione ſeu creatione fuit vltimate ſancti-
ficata: nō aut aiā virginis: cū vltiorem ſanctificatio-
nem ſuſceperit in verbi incarnatione. Luc. i. Sp̄s ſan-
ctus ſuperueniet in te. zc. Quarto qđ aiā xpi mor-
tū fuit creata: fuit vnitā verbo ac ſp̄prehendens z beata ex
iij. ſen. Anima aut virginis non fuit beata z verbo vni-
ta vel ſp̄prehendens: quīs fuerit ſancta. Nec Fran.
Maro. Et ſic p; ppoſitum. Sexta difficultas de ia-
nuę celeſtis clauſione. Nam ianuā celeſtis nulli ē clau-
ſa: niſi merito originalis pcti. Si ergo beata virgo nō
habuit pctm̄ originale: quero vtrum ſi ante xpm mor-
tua fuiſſet: ſtatim ad celum euolaſſet: an non? Nō po-
tes dicere qđ euolaſſet. qđ ſic non p xpm fuiſſet ianuā
aperta. ergo ſequit qđ nō euolaſſet ante xpm: z p con-
ſequens habuit vt videſ originale peccatum. Nec dif-
ficultas ſoluit ſm Sco. ſuper. iij. diſt. iij. qđ ianuā ce-
leſtis fuit beate virginis clauſa ſicutz ceteris: nec eſt a-
perta niſi per meritum paſſionis xpi. qm̄ vt dicit apls
col. i. ſ. Placuit ei p ipm. ſ. xpm recōciliare oia ſiue q̄ i
celis ſūt ſiue q̄ in terris. S; iſta clauſio ianuę btē vir-
ginis nō ppter ea fuit qđ ineſſet ei pctm̄ originale. qm̄
paſſio xpi ſic p̄uiſa z acceptata coram deo erat in or-
dine ad btām virginem: vt ppter meritum huius paſ-
ſionis. ſ. xpi nūq; ineſſet pctm̄ ipſi virginis matri xpi:
z ita nec ineſſet aliquid ppter qđ ſibi ianuā claudere-
tur. Sed iſta clauſio ianuę fuit: qđ ex origine compete-
bat virginis vnde ſibi ianuā claudereſ ſicutz alijs. Nec
ſequit qđ ſi mortua fuiſſet ante xpm ſtatim in celū euo-
laſſet: immo vt videſ in limbū patrū deſcendiſſet: non
ppter ea qđ pctm̄ ineſſet: ſed qđ ex origine inſuiſſet ſi-
cutz ceteris niſi pſeruata fuiſſ; qđ ſi dicas. Si nō ha-
buit pctm̄ originale vtiq; ſtatim euolare debuifſ; Di-
co qđ falſum eſt: qđ ſancti patres purgati fuerūt ab ori-
ginali. z tñ non aſcenderunt in celum ante xpm paſſus
eo qđ clauſa fuit ianuā vsq; ad ſolutionē precij. Ita em̄
decreuerat deus qđ licet acceptaret paſſionem xpi p
uiſam ad remittendū culpam originale omni credenti
paſſionem illam: nō tñ remittebat penam. ſ. carentia z
viſionis diuine ppter illam paſſionem. vt ſolum p̄ui-
ſam: ſed p ipam vt pñtialiter exhibitam. Et ideo ſicut
ſanctis patribus nō patuit ianuā quouſq; fuit exhibi-
ta paſſio xpi: ita p̄babile videtur qđ nec beate virginis.
Nec Sco. Septima difficultas de multorum ſtra-
ria aſſertione. Si itaq; bñdicta virgo pia fide creden-
da eſt concepta ſine pctō originali: quare vel vnde eſt
qđ multi doctores contrarium aſſerunt z tenent ipſam
fuiſſe oceptam in pctō originali. Ad quod respon-
det per tria puncta. Primo quide; dico qđ hoc eſt
ideo. qđ omnes illi doctores voluerunt incedere p viā
legis cōmunis que omnes naturaliter ex Adam ppa-

gatos obligat ſm rōnem ſeminalem: ſicut ſancta tra-
dit ſcriptura. Unde Rhom. iij. Omnes in Adā pec-
cauerunt z egent gl̄ia dei. Et qđ ſanctorū auctoritas
ſolum xpm excipe videſ de hac generalitate: nō tñ ne-
gāt doctores qđ deus potuerit btām virginem ab illa
lege cōmuni erimere: ſ; qm̄ credit qđ beata virgo ſit na-
turaliter ſm rōnem ſeminalem pcreata: nec eſt aucto-
ritas ſcripture de eius ex hac lege exceptione manife-
ſta: idcirco p̄babiliter putauerunt eam pctō fuiſſe ori-
ginali obnoxiam: non audentes legi cōmuni ſdicere:
nec audentes eam exemptā dicere ppter ea igiſ diuer-
ſificati ſunt doctores in hac re. qđ qdam putant eam
fore lege cōmuni claudendā. qđā erimendam. Se-
cundo dico cū Frā. Maro. qđ oēs auctoritates ſctō-
rum z dicta doctorū tenēt eā eſſe pctō originali obno-
xiam: loquunt z ſonant ac intelligi debent ad hūc ſen-
ſum: qvz beate virginis b ex ſe de cōmuni lege cōue-
niebat qđ naturali ſue ppagationi cōpetit qđ origina-
le pctm̄ ſp̄ere debuifſet. vt ſupra oſteſum eſt: tñ oppo-
ſitū habuit a deo ſpeciali gratia pueniente. Nec in b
ſit ſanctis iniuria ſi eorum dicta exponant ſicut ſacra
ſcriptura exponit z intelligit. qđ ſcti in ſuis eloquijs
ſacra ſcriptura tanq; regular lumie vtebant vt teſtat
Diony. de diu. no. c. ij. Et per hoc ſolui poſſunt om-
nes ſrie auctoritates. qđ oēs loquunt de pctō origi-
nali ſolum ſm cām quā qđem habuit b. virgo ex ppa-
gatione naturali z non ſm effectū. Tercio dico qđ
vnusquifq; magis tenet matrem deivenerari qđ aliq-
rum doctorū opinione; in hoc paſſu extollere: maxime
cū iā eccleſia in Cōcilio baſilienſi. ſtatuerit id pie credē-
dum de btā virgine qđ ſit ocepta ſine originali pctō: ac
Sixtus papa diuino officio de hoc edito: z indulgen-
tijs corroborauit. Unde in hoc ſum cū aug. lib. de na-
turaz grā dicente. Cum de pctis agit: nullā de matre
dñi ppter reuerentiā dñi volo fieri qōnem. i. dubitabi-
lem ppoſitionē. ſed potius indubitāter ipam in conce-
ptione ſui teneo pia fide fuiſſe ſctām. Sed calūniātes
hanc auctoritatem Auguſtini exponunt quidam z di-
cūt qđ Auguſtinus ibi loquit de pctis actualib; z nō
de originali. Iſta tamen expoſitio ſm Fran. Ma-
ro. eſt. Primo impia. qđ virginis pñuilegia nō ſunt ar-
tanda: ſed amplianda. Secundo eſt falſa. qđ intentio
Auguſtini eſt ibi (vt induciſ in. iij. ſentētiarum) iſtud
attribuere virginis p pñuilegio ſingulari ſuper omnes
ſanctos. Si igiſ hoc accipereſ tñ de pctō actuali: nō
eſſet hoc tanq; ſingulare ſuper omnes pñuilegium at-
tribuendū virginis. qđ etiā innocentes caruerūt oī pec-
cato actuali. Igiſ virgo bñdicta: vita: ſpes: z con-
ſolatio noſtra: qđ de te dicere valeamus. quanta deuo-
tiōe te laudem? qua temeritate te qđ aſſerere audeat
originali pctō fuiſſe infectā: cum vt canit eccleſia. Felix
es ſacra virgo Maria: z oī laude digniſſima. z p oīs
etiā iſta laude digna qđ dicaris a pctō pſeruata. qđ ex
te ortus eſt ſol iuſticię xps deus noſter.

Articulus. iij. qđ pium eſt credere btām mariam ſine
originali pctō fuiſſe conceptam.

Tertia contēplatio pñ-

cipalis dicit pie credulitatis. Nam ad
pñiſſa adiiciendum eſt z declarandū qđ
pium ſit credere qđ ipa beata virgo fue-
rit concepta ſine pctō originali. Quod quidem aliq
aduerſarij

aduersarij pluribus modis vsq; ad ista nostra tpa im-
pugnauerunt. Sed anno dñi Mccccxxij. bulla spe-
ciali cuius tenore vidi: ipse sirtus papa quartus apli-
ca auctoritate reprobataz dñat assertiones et opinio-
nes dicentium qd ecclesia non cōceptionē s; sanctifica-
tionem virginis celebrat: atq; tenentes Mariā fore
pseruatam ab originali ppter ea essent heresi polluti.
Omnes etiā libros eoz sup his pfectos dñat: et ne
pveris legant vel teneant: aut habeant inibet: si q
d pmissa facientes eo ipso sniam excoicationis et penam
maledictionis eterne incurat a q solus papa pprio ore
nō alius absolueret possit. Qñt fideles magis indu-
cant ad huius pseruatōis piā credulitatē septem rō-
nes hic ponemus: quibus id declaratur.

Prima est rō honorificationis.

Secunda est ratio vere dilectionis.

Tertia rō suffragationis.

Quarta rō cauende offensionis.

Quinta rō vitandevltionis.

Sexta ratio vie securioris.

Septima ratio fructificationis.

Prima ē rō honorificatōis. Nā si piā mente pside-
ramus qd totz tāta bñficia p virginem suscepim? tan-
taq; dignitate benedicta xgo est sublimata p filius q
vtiq; verū est qd ait hier. ad Paulāz Eustochium di-
cens. Quicqd humanis pōt dici verbis minus est a
laude xginis. Debemus igit h pñuilegio honoris eā
extollere et laudare qd dicamus eā exemptā ab omi cul-
pa: alā non deficit lingua humana in eius laude: nec
debitum honorē matri dei impendit cū eā peccatricez
fuisse dicit filia diaboli p pñm originale pñtuz. In
sup quero te: qd hoz est honorabili? et gloriofius xpo
vtrū dicere qd habuerit matrem ab oī pñtō imunez an
dicere pñtō maculatā? Cōstat qd primū eccl. iij. Glo-
ria hominis ex honore parētis. g. r. c. Unde sicut decuit
deum pplm iudaicum in mari: et p. xl. annos eoz vesti-
mentaz calciamenta illesa pseruasse ppter honorem et
dignitatez ppli illius: eo qd xps erat nasciturus ex eo
Ita a fortiori decuit matrem pñā miraculose pseruas-
se ab oīs pñtō macula ppter honorem maternitatis.

Secunda rō vere dilectionis. qñt ait Anf. ad coangli-
canos epōs: nō videt verus amator virginis qui recu-
sat colere festum pceptionis. cuius reculationis cā nō
est alia: nisi qd credit ab illis qñt in pñtō originali cō-
cepta. Ut igit eā vere amemus credamus fore pserua-
tā. Tertia rō suffragatōis: vt v3 p hunc honorem si
bi cōgrue exhibitum eius suffragia impetrare et obti-
nere valeamus. Propterea ecclesia canit. Cum iocū-
ditate pceptione bñe marie celebremus: vt ipa p nob
intercedat ad dñm iesum xpm. Scriptum nāq; est Jo-
hā. xij. Qui me honorificauerit: honori ficabo eum.
Itē fortunatus in omel. di. Gratus est obsequium
deo qd marie impendit qd qd sanctorum cuilibet diri-
git. g. debemus eā honorare. Quarta rō cauende of-
fensionis. Nā valde timēdū est ne eā offendam? vtpote
q ē mī grē et mī mie qd certe fac qd temerarie eā pecca-
tricez asserit vel credit: qñt Cirillus patriarcha ale-
xēdrinus libro quē fecit nestorū di. Post filium in-
quit temerariū ē ponere i maria xgine maculā aliquā
aut pñtū. Propterea magr hēricus in qdā smone q
incipit. Consurget virga: ait. Sacratissimā virginem
quā deus ab eterno pordinauit vt esset mater dei: sub

ptate diaboli fuisset: pñtū sorde infectā: sentire nō au-
deo: dicere pñtū fisco. Et paulo infra. Quis hāc virgi-
nez sub ira dei vñq; fuisse audeat dicere p quā sibi de-
genus humanū tāq; p mediatricez reconciliare voluit
dicat qd velit. ego dicere non audeo: nec sentire: cum in
multis scripturis videat eā exemptā a lege cōmuni fuis-
se. Nec ille. Quinta rō vitandevltionis: ne vltionēz
incurramus ppter offensionem pñtūose assertōis
pie sentire debemus de xgine qd sit immunis: qñ scri-
ptum est eccl. iij. Maledictio matris eradicat funda-
menta. Maledicit matrem virginem qd eā peccatricez
temerarie astruit. et h maledictio eradicat fundamēta
grē dei. Cauendum est etiā ne si non celebremus festū
pceptionis virginis: illā vltionem subeamus que scri-
pta est zach. vi. di. Percutiet dñs omnes gentes que
non ascenderint ad celebrādum festiuitatem taberna-
culorum. qd tabernaculū dei in quo habitauit est bea-
ta virgo. Sexta rō vie securioris. qd in omnibus du-
bijs via securior eligēda est et tutior. extra de cle. excō.
c. Illud. post medium. Et intervarias opiniones pba-
biles: sanior opinio sequenda est. extra de celebratio.
mī. c. Cum marthe. s. Quasi uisti. Sed hec venia est
sanior et tutior. qd p eā plus honorat xps et sancta ma-
ter eius qd p dñā opinionem. Et qd fundat in imitan-
do ordinationē ecclesie rhomane de h festo pceptio.
atq; eius officij obseruationem quo habet expse qd
sit pcepta Maria sine originali pñtō. Ecclesia quip-
pe rhomana mī ē oīm ecclesiarum: et non potest errare
sed in oīs tāq; magistra ē sequenda. dist. xj. Quis
di. xj. c. i. et seq. et di. xij. Omnes. Unde ex quo non
est certum p scripturā expsam vtrum virgo pñtū ori-
ginale pñtū: an nō. Idcirco magis pietati psonū est
credere qd non pñtū: dādo sibi hāc pñtūā ppter ho-
nozem dñi. qd hoc auctoritati ecclesie non repugnat.
qm. ff. de regulis iuris di. qd in obscuratōe ingenuita-
tis fauendus est libertati. Et hoc est quod doctor sub-
tilis sup. iij. di. iij. di. c. Quod hozū verissimum sit de-
nouit. s; si auctoritati ecclesie non repugnat. pñtū
magis videtur vt quod excellentius est attribuāt ma-
rie. Nec ille. Sed hoc non repugnat ecclesie: immo cō-
cordat: vt p3 ex Concilio Basiliē. et diuino officio.

Septima rō fructificationis. qd ex hac pia fide fruct-
acquirat vite eterne et superne glorie. Unde Eccl. xx
iij. Qui me elucida vitā eternā habebunt. glo. eluci-
dant. i. ab omnibus inquinamentis lucidam reddunt
Itē. i. reg. i. Quicumq; glorificauerit me glorificabo
eū: qd aut cōtēnūt me erūt ignobiles. Deniq; fruct-
acquirat indulgētiā. Nā vt dictū ē ante ipm concilium
Basiliē. pcessit indulgē. p huius festi celebritatez
smone: v3 centū dies indulgētiāz oīs interessentibz
bus mīssis vespere primis aut secundis et matutinis.

Pro smone aut huius festiuitatis centum quinquagi-
ta dies. Insup Sixtus papa qrtus oīno easdē indul-
gētiā pcessit sic pcessit sūt in festo corporis xpi. N igit
hō crede bñā xgine fuisse pceptā sine originali pñtū
pñtando illi diuini habitaculi mūdiciā: in q de? et dulo-
cis redēptor nī iesus gñissime nouē mēibz requieuit.
Ut inā saperes et intelligeres eāq; digna laude beati-
ficare valeres quā bñāz dicet oēs gñatōes. Nē mī
dissimaz immaculatā xgo maria. Vere glōfosa dñā ex-
cella sup sidera et purissima ab oī macula pl? qd oīs crea-
tura angelica puritate ipa qd sub deo nō ē maior intel-

Liber Quintus

lecta: quod te laudibus efferat: quod in tue scitatis et puritatis gloriam dicat: cum tu sis gloria hieronymi: tu honorificetia populi nostri: tu es mihi mundissima ab omni peccato preseruata: mihi inquam deus domini Jesu predilecta: tu anime nostre refugium: tu spes et nostrum auxilium: tu singulare cordis nostri solatium: te deprecamur ad te clamamus: ut per illam summam tue puritatis gratiam nobis a dulci Jesu tuo impetres veniam gratiamque gloriam Amen.

Alius modus procedendi in scripturis.

Item si volueris in hac re alium processum facere: potes notare duodecim stellas fulgentes in corona beatissime virginis ad prebendam eius immunitatem a peccato originali radiantes.

Prima stella dei diuina auctas. Hanc persequere sicut habes parte. i. huius libri arti. iij. primo testimonio.

Secunda stella prophetica veritas. Hanc persequere sicut habes ibidem secundo testimonio.

Tertia stella angelica attestabilitas. ibidem tertio testimonio.

Quarta stella ecclesiastica irrefragabilitas: ibidem quarto testimonio.

Quinta stella materna honorabilitas. Hanc persequere habes eadem parte. i. arti. iij. c. iij. s. iij.

Sexta stella preminentissima puritas. ibidem s. iij. et etiam s. j. ubi allegatur Augustinus.

Septima stella perfectissima virginitas. Hanc persequere ibidem p. iij. xj. testimonio. s. iij.

Octava stella beneficij sublimitas. sicut habes ibidem arti. iij. c. iij. circa principium primi. s.

Nonna stella legum equitas. ibi. arti. iij. testimonij. v. vj. vij. viij. ix.

Decima doctorum famositas. ibidem. testimonio. x.

Undecima rationis probabilitas. ibidem testimonio. xj.

Duodecima stella miraculorum lympiditas. ibidem testimonio. xij. Hec suprascripta de conceptio marie breuiter volui huic libro inferere: ea magis quam apta sunt per dicationem persequendo. Alia vero multa disputabilia in hac materia alibi latissime tractandum reliqui.

In nomine domini Jesu ad beatissime virginis Marie honorem sequitur de Natiuitate eius.

Quintus liber est de mysterio

scitissime natiuitatis benedictissime virginis marie: et hinc tres partes. In prima agitur generali de eius ortu dignissimo. In secunda de eius natiuitate magis in speciali. In tertia de nascetur virginis qualitate vel additione admirabili.

Pars. j. de ortu marie dignissimo et eius diuinali preordinatione eterna ac sanctificatione: et multiplici reuelatione.

Uxor orta est iusto rectis

corde leticia. Verba sunt sancti prophete David ps. xcvi. Qui longe ante quam nasceretur benedicta est: et ortu preiudicat spiritus sancto inspirante: et ea luci comparando ait lux. i. Maria orta est iusto. i. christo ex ea nascituro qui est iustus per eam. Ipse enim est. ut dicit malach. iij. sol iusticie. Et propterea quam ex hoc toti mundo est salus orta. id subdit. rectis corde. s. hominibus leticia. Quibus in his pro pulchre ostendit quam summam dignitatem habuerit beatissima in suo ortu: in eo quod luci comparatur: qui est res

Pars. j.

res dignissima. Lux quippe inter omnes creaturas excellentia hinc precipue triplice. Primo: quia diuinalis conformitatis: quam deus lux est: et tenebre in eo non sunt velle. s. ioh. i. s.

Secundo: quia lux est incontaminabilis puritas: eo quod non potest inquinari sordibus. Tercio: quia lux est delectabilis qualitas: quam dulce lumen delectabile oculis videre solet eccles. xj. Sic benedicta ergo super omnes creaturas puras hac triplici fulget excellentia dignitas. quam deo ipsa est primarum conformatissima per gratiam et gloriam. sap. vij. Cadit lux eterne imaginis bonitatis illius. Item ipsa est purissima incontaminabilis. quam secundum Augustinum. ea puritate nitet quod maior sub deo nequit intelligi. Denique ipsa est anime humane deuoto cordi suauis delectabilis. quam ut canit ecclesia: ipsa est vita dulcedor spes nostra. Quod quod exprime sufficiat quod suauis sit maria oculis cordis ad respiciendum: in cuius pulchritudine glorie omnes sancti delectantur propter quod canit Speciosa facta est suauis in deliciis tuis sancta dei genitrix. Quod quod suaue est anime pie ad audiendum vel loquendum de ea. quam ut melliflue bernardus. ait de seipso. Nil inquit tantum me delectat quantum de gloriosissime maria facere fecerunt. Quod quod suaue. o quam gaudiosus erit in celo pregnare collectari cum ea sine fine per quam salus mundi creditur appuit: cuius vita gloriosa luce dat sclo. Merito igitur eius ortu allicitur: cum dicitur Lux orta est iusto: rectis corde leticia. Vere omnibus rectis corde leticia. s. penitentibus patientibus viatoribus: et triumphantibus in celesti gloria: leticia viri: leticia mulieribus: leticia pauperum senibus: et omnibus fidelibus. De eius itaque ortu ad plene tractare intendentes in generali tria mysteria declarabimus.

Primum mysterium dei diuinalis preordinationis.

Secundum dei maternalis sanctificationis.

Tertium dei temporalis reuelationis.

Articulus. j. qualiter ab eterno predestinatum erat a diuina sapientia oriri beatissime marie per eam salutem mundi fieri. C. j.

Primum itaque mysterium di

cini diuinalis preordinationis: quoniam ortu beatissime virginis sit preordinatus ab eterno et preconcepitus in mente diuina. Ista quippe est vna magna dignitas beatissime virginis quam per sapientis os gloriatur in epistola huius solennitatis quam scripta est puer. viij. Dominus inquit possedit me. s. incommutabili voluntate electioe sue: in initio viarum suarum ante quam quicquam faceret. hoc est ab eterno ante quam ipse deus aliquid creasset. vnde addit. a principio. s. creatiois mundi: ab eterno ordinata sum. s. ut essem dei mater: et ex antiquis. s. eternitatis: ante quam terra fieret. i. ante omnem corpalem additam creaturam. Hic dicitur erat abyssi. i. profunditates. Quia quippe altitudo vel profunditas que est a celo empyreo usque terre centrum dei abyssi propter immensitatem: et omnes creature corporales et spirituales ad altitudinem comparate preiudicant abyssi. ut voluit doc. Hic dicitur erat abyssi. i. nec celum nec terra nec angeli: qui etiam abyssi sunt vocati propter excellentiam suam subar: et ego (inquit maria) iam concepta eram. s. in mente opificis. Ex quibus omnibus claret. quod ante omnem creaturam benedicta ergo fuit preordinata concepta in mente creatoris ut fieret mater dei saluatoris nostri iesu: quod est ei summa gloria.

Circa quod aduertendum secundum quod modo intelligendum humano preclarum possumus quod ab eterno in diuina precipue mente inter alia quattuor utebantur consiliis vel quoniam que per diuinas sapientiam sunt determinate conclusae.

Prima quod de mundi ruituri creatione.

Secunda

Articulus

Secunda qđ de dei ex femina incarnatione.

Tertia qđ de prime femine. s. Eue electione.

Quarta qđ de femine ad id idonee additione.

Prima qđ erat. Quare mūdū crearetique ruiturus sciret. Dicebat nāq; pī ad filiūz spīscitū. Scim⁹. qz mūdus quē creaturi sum⁹ ruet p pctm tā in angelis q in hoib⁹ ppter qđ etiā alias creaturas corpeas punire oportebit in detestatōez pcti. Quare g debem⁹ ipz creare cū sciam⁹ eū futuz eē malum. Et accessit vna rō di. q nō deberet creari talr. Nil dō tale fieri qđ sit in qtidianā offensaz z iniuriā dei. qm oia opa debēt bñdī cere deū. iuxta illd dñi. iij. Bñdicite oia opa dñi dño laudatez superaltate eū in se. Et oia cedere debent in laudēz glām dei. S; si mūd⁹ creabit⁹: tot⁹ in maligno erit. sic nūc positi⁹ ē. i. Job. ij. Et tot⁹ ruet p pctm: vt iā cernim⁹ oculis nris. Ne igr videat⁹ eē de⁹ auctor mali: nō dberet creari mūd⁹ vt nō fieret pctm. Nā scriptū ē. Jac. i. De⁹ intetator maloz ē. Adiecitq; rō ipa di. De⁹ z natura nil faciūt frustra hoc dicit Arist. ij. phi si. sed frustra est quod non attingit finem suū. fm com mētatozem. ibidem. Finis autem mundialium creaturaz rōnaliū est; btitudovt vult magī in. ij. sen. di. j. c. v. Hāc nō videt⁹ quō dsequent⁹: cū p pctm ruiture sunt g nō debuit creari frustra. Nec qđ decisa ē p diuinaz sapiam q bonū ē creare mūdū: etiā si sua malicia ruat postea tali rōne. Ut emvult aug. in enchyri. Nūq; de⁹ pmitteret aliqd malū mūdo fieri: nisi esset adeo omps vt etiā ex malis sciret bona elicē. Sciēs g de⁹ mūdus ruituz creauit ipmvt etiā post ruina exinde bonū eliceret. nā exinde multa bona sunt elicita. Primo qđez ex b relucē bz diuina bonitas: cū ser suā bonitatē creaturis cōicaueit ex mera liberalitate. vt dic⁹ aug. in enchyri. c. vi. Scđo ex b relucet diuina iusticia: cū post ruina obstinatos in pctō punit: vt nō sit dedec⁹ culpe sine decore iusticie: fm eūdē aug. z Anf. li. Cur de⁹ hō

Tertio ex b relucet diuina miaz pietas in expectando pctōres ad pniāz pcedo penitētib⁹. esa. xxx. Propterea expectat nos de⁹ vt mifeat. Quarto ex b relucet diuina sapia q ex malis bona sciat elicere z post ruinaz sciat reparare. Deniq; relucet diuina charitas z benignitas cū post ruina p seipm mūdo q nō poterat seliberare z reparare voluit misericordif subuenire. Un diffinitū ē q mūd⁹ deberet creari. Nec obstat q mundus in maligno positi⁹ ē: qm b nō ex deo s; ex pprio arbitrio rōnalis creature factū ē. Un de⁹ nō ē auctor mali. qz cūcta q fec⁹ erat bona: s; p abusum. pprie volūtat⁹ facta sunt mala. Nec iō de⁹ fec⁹ eavt essent mala: s; vt si vellēt i bonitate psteret⁹ z coronarent⁹. si vō vellēt ruerēt. nec tñ ipune. vt dic⁹ greg. in moral. z Anf. li. Cur de⁹ hō Et qm rō ipa adiecit q de⁹ nil fac⁹ frustra: iō de⁹ terminatū ē p diuinā sapiam q mūd⁹ suo sine frustrari non debeat: s; repari debeat post ruina ad btitudinis dsecutōez. Preterea ex qvidit de⁹ q hāc ruina nulla pura creatura possz reparare satisfaciēdo: nec alr dgrueret repari nisi filiū suū in mūdū mitteret ad incarnandūz mūdū redimēdū. sic pz p anf. li. ij. Cur de⁹ hō. idē circo diffinitū ē q p mūdū repatōe fili⁹ dei carnē vlna turā hūanā assumeret in q satisfacē possz de pctō mundi. Et d b latissime actū ē. s. li. j. p. j. ar. ij. p to. Dic⁹ cā

S breuitat⁹ ptra seo rōnes id psuadētes eo q ibi st tacte. S; circa b orta ē scđa qstio. Ca. ij. Ecūda igit qđ dillata ē in mēte diuinaz tra-

ctata: ista. **Utrum** pro mundi repatione deberet de aliquā femina creare ex qua haberet carnē assumere: z sic mūdū ruina restaurare femina mediāte. Et ecce accessit vna rō di. q nō dgrueret deum nasci vel carnem assumere ex femina. z iō nulla talis esset femina creanda Et pbauit sic. qz q nascit⁹ ex femina quādā immūdicia dhit. Job. xxv. Non pōt hō mundus apparere natus de muliere. s; in deo nulla imundicia eē dō q est lux z cādor lucis ac speculū sine macula. Sap. vij. g nō dō nasci de femina. Pōt em dei fili⁹ carnē assumere etiā de viro sine femina: cū sit omps. sicut z Eva formata est miraculose de viri costa sine muliere. igit zc. Ad b igit rñdet diuina sapia fm Tho. in. iij. pte summe. q. xxxi. ar. iij. q ppter hāc rōnē non minus creanda esset vna talis femina ex qua dei filius deberet nasci: z reddidit rōnē soluēdo pmissa. qz in dceptōe vel genitura ex femina non est immūdicia aliqua inquātū ē op⁹ dei: sed put est ex pctō pntiēs inquātum. s. hō dcipt⁹ ex libidine: sic dhit imūdicia. Nā si hō non peccassz in paradiso. sine tali imūdicia femina deviro gñassz. ppter peccatum em dictū est mulieri. Multiplicabo erumnas tuas in dolore paries filios. Gen. iij. Un determinatū est z oclusum p diuinā sapiam q illa femina cōcipe re deberet dei filiū sine libidine z sine virili semine sola opatione spūsancti cum illibata dginitate pareretz summa puritate. Nec deus potuit nascēdo inqnari ex femina: sicut nec lux inqnat⁹ ad contactum sordidaruz rerū. S; circa b adhuc rōvna obuiat dicēs. Quare deberet deus mediante femina mūdum reparare. s. nascēdo ex ea: cum eque bñ possz deus carnē assumere deviro solovl de quacūq; vellet materia: z maxime cū femina foret cā ruine mundi. Ad qđ rñdet diuina sapia fm Tho. in. iij. pte. q. xxxi. ar. iij. q l; eque bene filius dei possz carnem assumere de quacūq; materia vellet vel voluissz: tñ ouenietissimū est vt non nisi de femina deus carnē assumeret triplici rōne. Primo: ne femineus sexus tanq; vilior contēneret⁹: sed in matre dei nobilitaret⁹: ac ad redēptionē ptinere videret⁹. Secūdo ne si aliūde deus carnem assumeret: non verā carnē deus assumpsisse crederet⁹: z sic fides euanesceret.

Tertio vt ois humane gñatiōis modus z diuersitas pficeret. Nam primus modus humane pductōis fuit sine viro z muliere: vt pz in Adam. Scđs sine muliere deviro: vt in Eva. Tertius deviro simul z muliere: vt cōiter in homib⁹. Unde ppter pfectōez vniuersi debuit. Quartus modus induci q est de femina sine viro: vt in exēplo put h ponit anf. Et has rōnes pmissas de diuina incarnatōe ex femina tāgit Aug. li. lxxx iij. qđnum. z in epla ad Colusianum. Un cōclusum ē q deus deberet nasci de femina z ipa mediāte mūdū reparare. S; circa b occurrit qđ. iij. Ca. iij.

Tertia qđ in mēte diuina vel i consistorio scē trinitat⁹ orta ē z tractata de prie mulieris Eue electōe. Utrūz ad id foret idonea ipa pria femina Eva. vt. s. deus nasceret⁹ ex eaz mediāte ipa repet mūdū di ruina. Et vna rō dicebat q sic. Tñ qz ipa foret creāda sic fuit postea creata i sūma nobilitate z originali iusticia i oixtute z pfectōe: nec nō nature decore: s; augu. i omel. z h de pe. di. ij. s. rhomanos. Tñ qz miraculo maxio iter oēs mulieres erat formata dxtute diuina deviro sine muliere. Tñ qz vt dic⁹ greg. in. iij. dial.

Liber Quintus

In paradiso existēs assueuerat vobis dei pfrui hō: bōrū angeloz spiritib⁹ cordis mūdicia z celsitudine diuine vñōis interesse. Cū rō arguebat q̄ ip̄a p̄e oib⁹ alijs mulierib⁹ ad diuinā incarnatōez ex ip̄a fiēda foret idonea. Sz ad hāc qōnē diuina sapiā rñdit q̄ nullo mō liceretv̄t de⁹ carnem assumeret ex Eva: z mediate ip̄a mūdi ruina reparet. P̄rio q̄ ip̄a a diabolo foret dci⁹ piēdar superāda: qd nō decet dei m̄ez q̄ caput serpētis foret p̄ritura. Bēñ. iij. Scdo q̄ non decet q̄ vna peccatrix p̄ quā totū gen⁹ humanū mortez incurrerat tātū exalterv̄t sit dñā mūdi: m̄vite. i. dei: z sup oēs angelos sublimata qd psequēs est ad esse dei m̄ez. T̄tio q̄ deus v̄turus est in mūdū alios iudicare: z idcirco nō lz q̄ ip̄e de aliquo pctō in sevel in matre rep̄hen sibilis z ignominiosus existat. Cū p̄clusus est q̄ creari deberetvna alia femina ex Eva pcedēs p̄ gñatōem q̄ esset puella sup oēs sc̄tissima: summa nobilitate p̄ditavitutib⁹ z ḡra plena: in naturalib⁹ z gratuit⁹ p̄cellētissima: diuinorū miraculoz camera: deo familiarissima: puritate nitidissima: angelis z hōibus dñā: z plus q̄ Euavel q̄cūq̄ mulier mūdi: gratijs z charismatib⁹ sp̄s̄cti sublimata: vtpote q̄ esset digna regina āgelozū paradisi portaz genitrix summi dei gl̄iosissima. Cū ex porta est in mente diuina qd. iij. Cap. iij.

Quarta qd de femie ad id idonee p̄ditio ney qualis deberet eē ista puella q̄ deñ eēt genitura z mūdi ruina repatura. Ad qd diuina sapiā rñdēs. xij. p̄gruētissimas rōnes z p̄ditōes declarauit ac diffiniuit q̄bus bñdicta dei m̄r tāq̄ corona. xij. stellaz honoratā z electā a se deo eternalr gl̄iare z gauderet coronata. P̄rimo nāq̄ q̄ de⁹ sciebat eternalr q̄ mulier q̄ foret cā ruinet pcti existēs x̄go peccaret: iō decreuit q̄ illa mulier q̄ ip̄m filiū esset paritura p̄ mūdi redēptiōevir go ppetua foret. Scdo sciebat q̄ illa prima foret despōsata. s. Ade quā despōsatōez de⁹ ip̄e fecerat gen. s. di. Crescitez multiplicamī zc. Iō decreuit q̄ ista que deñ esset paritura foret despōsata. T̄tio q̄ sciebat q̄ illa prima esset inuētrix mortis z diuine ire: iō ordinauit q̄ ista. s. maria foret inuētrix ḡre z genitrix vite iuxta illud luc. i. Inuenisti ḡraz. s. quā p̄didit eua ap̄d dñm. Ecce cōcipies. s. vitā xpm q̄ ait Job. xiiij. Ego sum via: veritas: z vita. Quarto q̄ sciebat q̄ p̄ illā scz Eva esset claudenda ianua celi: iō decreuit deus q̄ ista. s. Maria foret porta celi. Cū canit ecclia. Ave maris stella dei m̄r alma atq̄ sp̄ x̄go felix celi por. q̄ p̄ eā p̄z salus. Quinto sciebat deus q̄ prima mulier q̄ fuit cā mali esset p̄ malū angelū vñtāda: tētāda: et ad p̄sentiēdū alliciēda: iō decreuit q̄ ista. s. maria p̄ bonū angelū esset salutāda: informāda: z ad fidē excitāda: atq̄ ad p̄sentiēdū inducēda in filiū dei incarnatōe. Sexto q̄ sciebat de⁹ q̄ prima mulier p̄sentiēdo v̄bis diaboli p̄ceptura erat z paritura iniquitatē z pctm̄. iuxta illud ps̄. Ecce p̄turit iniusticiā: p̄cepit dolorē z peperit iniquitatē. idcirco statuit q̄ ista. s. bñdicta x̄go p̄sentiendo deo ad v̄ba angeliz dicēdo v̄bū obediētie. s. Ecce ancilla dñi: fiat mihi fm̄ verbū tuū: p̄ciperet filiū dei q̄ destrueret opa diaboli. Septimo q̄ sciebat deus q̄ illa accepit fructū de lignoz comedēs misit p̄ guttur in sua interiora: iō decreuit q̄ ista. s. bñdicta virgo in suis visceribus castis acciperet fructū bñdicti. s. ie sum quē pareret ligno crucis affigendus. z sic viuifica

Pars. i.

ret mūdū p̄ Eva occisum. Cū ang. Illa. s. Eva occis dēdo obfuit: ista viuificādo p̄fuit. p̄cussit illa: sanauit ista zc. Octauo q̄ sciebat deus q̄ p̄ illā humanū genus in multas miseras z necessitates deuenire deberet: idcirco statuit vt ista x̄go benedicta esset hōib⁹ in oī necessitate subleuatriz z aduocata. Cū Bern. Si leat miam tuā o bñdicta x̄go q̄ in necessitate meminit te sibi defuisse inuocatā. Nono q̄ sciebat deus q̄ illa foret m̄r oīm pctōz suorū filioz: iō decreuit q̄ illa bñdicta x̄go foret mater mie oibus pctōribus ac ḡre. p̄p̄t qd canit ecclia. Maria m̄r ḡre m̄r mie tu nos ab hoste ptege. s. q̄ hostis in Eva nos pemit. z in hora mortis suscipe. s. tanq̄ pia m̄r venie. Decimo. q̄ sciebat deus q̄ illa in pctō p̄cipet suos filios z cū grauamine portaret ac dolore parturiret. idcirco decreuit q̄ ista x̄go bñdicta sine pctō p̄ciperet: sine grauamine portaret: z cū gaudio pareret filiū suū p̄ quē a pctō nos m̄r daret: z in filios adoptaret. Undecimo quia sciebat deus q̄ illa suo lacte infecto enutrir̄et filios suos q̄b⁹ p̄pinauit amarissimū venenū mortis: iō decreuit q̄ ista purissimo lacte x̄gineo enutrir̄et suū natū x̄p̄z cuius caroz sanguis oib⁹ nobis filiis marie adoptat⁹ p̄ pināda erāt in cibūz potūvite eterne: vt. p̄z in sacro eu charistie. Duodecimo q̄ sciebat deus q̄ Eva foret pcti initū ex q̄ redundaret culpa in oēs nos suos posteros. z in qua habitaturus esset diabolus p̄ pctm̄: idcirco statuit q̄ ista bñdicta virgo esset nobis initū oīs boniz salutis: in q̄ habitaret de⁹ z que plena esset gratiaz oī sc̄titate: de cuius plenitudine redūdaret ḡra in nos oēs filios Ade p̄ gñatōez: z filios marie per adoptionem x̄pi ac regnatōez. Hinc an̄. li. orationū. O femina mirabiliter singularis z singulariter mirabilis p̄ quā elemēta renouant̄ angeli reparant̄: inferna euacuant̄: hōies saluant̄. O femina plenaz sup̄plena. ḡra de cuius plenitudinis redūdātia reuiuiscit oīs creatura. Nec ille. Sic igit̄ p̄z quō de⁹ ab eterno p̄ordinauit oriri debere in mūdū istā bñdictā x̄ginē mariā: z p̄ ei⁹ diuinū partū repari mūdū. Igit̄ pctōz vide quātūz debes diligē: quātūve reuereri mariā p̄ quā de⁹ dispo suit ab eterno saluari aiam tuā. Quāta deuotiōe debes ei seruire quā si m̄ez mie a deo p̄stitā nō haberes ab eterna morte p̄ tuam matrem Euam inducta nūq̄ liberatus esses.

Articulus. ij. de sanctificatiōe beate Marie in vtero sue matris. Cap. i.

Secundum mysterium circa ortū bñdicta x̄ginis declarādū dñr m̄na lis sc̄tificatiōis. Perutile nāq̄ est scire quō ip̄a pia dei m̄r maria fuerit sc̄tificata in suo ortu. Circa qd q̄ttuor contemblemur.

Primovtrū fuerit in vtero materno sc̄tificata.

Scdo qñ fuerit sanctificata.

Tertio vtrum p̄e alijs sc̄tificatis fuerit sc̄tificata.

Quarto quotiens fuerit sanctificata.

Primovtrum fuerit in vtero m̄rno sc̄tificata. P̄rio q̄ nota de intellectu huius noīs sc̄tificatio q̄ fm̄ do c. illuminatū. s. frā. maro. in tractatu de p̄ceptōe x̄gis: sc̄tificatio nō est aliud nisi missio sp̄s̄ sancti ad aīaz sanctificandam. Unde multum interest inter p̄seruari a peccato originali z sanctificari. q̄ p̄seruari a pctō originali est non artari p̄ statutum diuine legis: q̄ ordinauit q̄

nit q̄ anima q̄ cōiungitur carni naturalr ppagate ab Adam sit priuata dei visione z obligata pene eterne. Sic igit̄ brāvirgo d̄r p̄seruata a pctō originali. q̄ de non artauit eam illa lege: sed cōgrue ppter honore maternū ex speciali priuilegio suspēdit sniaz ne ip̄a i peccatū originale incideret. vt patuit lib. p̄cedēti. Hic itaq̄ qd nobis est nō de p̄seruatōe sed de sc̄tificatiōe. **Utrū. s. ip̄a fuerit vere sc̄tificata a n̄q̄ nata p sp̄m sanctū in ei⁹ aiam infusum.** Ad qd r̄ndet q̄ oēs doctores q̄uis diuersimode p̄cedendo affirmāt brām x̄ginē sanctificatā fore ante q̄ natā. maxime alex. de ales. in. iij. pte. q. xiiij. in trac. de incarnatōe x̄pi. z fran. maro. vbi sup̄z Bona. in. iij. di. iij. z rich. ibidem. q. ij. ar. j. nec non bt̄s tho. in. iij. pte. q. xxv. art. j. **Que conclusio p̄bat triplicivā.** Primo rōne generali. s. z p̄ticulari. Rōne ḡnālī sic. Ecclesia nō pōt errare: z q̄ tenet op̄positū hereticus ē. sed si nō fuisset sc̄tificata: ecclesia erraret celebrādo eius natiuitatē. qm̄ statui in pctō non debet solēnitaz z gaudiū: sed luctus. ḡ zc. Item rōne speciali sic. Qd si qd minus videt̄ inesse inest: z id qd magis ex regula topica. Exēplū ptz. Nā si rex honorat rusticū. multo magis honorare d̄z militē vel baronē sibi fidelr seruiētē. S̄z Hieremias fuit sc̄tificatus in vtero hiere. s. filr Joh. bap. Luc. j. vt pz p ambro. ḡ multo magis oueniebat sc̄tificari m̄rem dei mariā in vtero materno. Sc̄do pbat auctoritate bern̄. dicens. De singulari x̄gine nulla ambiguitas sit qn̄ ipsa maternis adhuc circūseptavisceribus sublimiori sc̄tificatiōis ḡne sc̄tificata sit. Et iterū. Qd paucis moralitū ostat esse collatū: fas nō est dicere tāte virgini eē negatū. Nec bern̄. Tercio pbat figuratiōe Esa. xj. Egrediet̄ virga de radice iesse. i. linea ḡnatiōis regia q̄ in iesse fuit radicata. z flos de radice eius ascēdet. i. x̄go maria. z req̄scent sup̄ eū sp̄s d̄ni. Itē Aume. x. vij. Virga Aaron. i. maria q̄ fuit de stirpe aarō: qz cognata elisabeth. Lu. j. in tabernaculo. i. in matris vtero inuēta est floruisse dono sp̄s sancti. S̄z di. Cū brāvirgo in sua p̄ceptōe fuerit sc̄tā: qz sine originali pctō cōcepta ē p te. quō ḡ dicis eā sc̄tificatā fuisse. R̄ndet fm̄ rich. in. j. di. iij. ar. iij. q. iij. q̄ sc̄tificari aliquid d̄z Uno mō: de nō sc̄tō fieri sc̄m̄. Et isto mō nō d̄z beata x̄go sc̄tificata. qz p̄supponit̄ sic eā fuisse peccatricem. qd nō cōcedo. Alio mō de eē sc̄tō fieri magis sc̄m̄. s. filr accipiēdo eē accipere sc̄titatē. Et sic d̄z x̄go sc̄tificata. Cū fm̄ frā. maro. vbi. s. in cōceptōe x̄ginis descendit sp̄s sanctus in aiam eius: nō vt purgaret eam ab aliq̄ pctō qd nō erat: sed vt haberet grām z in ip̄a p̄firmaretur: ita q̄ nō possz peccare vnq̄ nec moralr: nec veniali ter. Et de b̄ etiā. s. li. iij. habes. p. ij. art. ij. difficul. j. z infra ca. vj. huius libri. p. ij. art. ij. **Cap. ij.**

Secūdo vidēdū ē qn̄ brāvirgo fuerit sanctificata. Ubi no. q̄ si loq̄mur fm̄ mōdū illorū qui tenēt q̄ brāvirgo fuerit cōcepta in pctō originali. ip̄a fuit sc̄tificata post ifusionē aie a pctō qd inerat. S̄z b̄ mihi placet. qz sum cū n̄ris doctoribus tenētib⁹ eaz fuisse cōceptā sine pctō originali. Nā vt ait glo. sup̄ illo vbo Joh. xix. Mulier ecce fili⁹ tu⁹. x̄ps (inqt) docet vt a p̄is filiis cura parētib⁹ impēdat̄. Summam ḡ curā habuit x̄ps sue m̄ris. cū summe eā dilexerit: imo sua dilectio fuit oīs alterius dilectōis filialis exēplū z regula ac mēsurā. Summo aut̄ z maximo d̄rium

non admiscet̄: vt summe calido nō admiscet̄ frigus. ḡ dilectioni qua x̄ps dilexit m̄res n̄q̄ odiū admixtum fuit vel ira. vt n̄q̄ fuit odita b̄. x̄go a x̄po p̄ quis istā ti. S̄z si fuisset cōcepta in pctō originali: fili⁹ tenebatur odire eā z detestari p̄ illo tūc. ḡ sequit̄ q̄ n̄q̄ fuit ip̄a iracūdie dei vas. Dico igit̄ fm̄ modū doctoz n̄roz q̄ sc̄tificata ē x̄go i primordio sue p̄ceptōis: ita q̄ filr tpe accepit eēz sc̄titatē: vt. s. patuit. **Cap. iij.**

Certio de excellētia hui⁹ sc̄tificatiōis vidēdū restat. Utrū. s. p̄re alijs i vtero sc̄tificat̄ fuerit sc̄tificata. Et respōdet̄ q̄ sic absq̄ dubio. Nā sc̄tificatiō x̄gis triplr̄ excedit alioz sc̄tificatiōez. Primo t̄pis celeritate. Nā hiere. nō lōge ante natiuitatē ē sc̄tificatus iuxta illud. Ante q̄ exires de ventre sc̄tificauit te. Hiere. j. Johes x̄o bap. in mēse sexto qn̄ maria visita uitz ille in vtero exultauit. Luc. j. S̄z brā x̄go mor vt erat aia rōnali. aiata fuit sc̄tificata. vt dīc aug. in qdaz ser. de natiuitate x̄gis. Nec inq̄t x̄go mor vt in mūdū p̄ ḡnatiōis hūane lineā uenit: oīs boni x̄tute p̄fecte resplēduit. Mor aut̄z statim: referunt̄ ad instās fm̄ phz iij. phys. Sc̄do excedit alioz sc̄tificatiōez in munerē largitate. qz grē munere copiosius fuit d̄itata q̄ alijs. qd pz ex b̄: qz alijs sc̄tificat̄ i vtero fuit collatū q̄ post ea n̄q̄ peccauit mortalr: ip̄a x̄go n̄q̄ peccauit etiā venialr. Cū bern̄. Puto copiosius mun⁹ grē descēdisse in x̄ginē q̄ nō solū ei⁹ ortū sc̄tificaret. vtz ip̄az ab oī pctō deinceps custodiret imūnē. Tercio i grē uerbate. qz ab ea grē copiositas ḡnālī in oēs se diffudit. Cū hiere. in ser. de assumpt̄. dīc. Decebat vt essz plena grā q̄ celis dedit gl̄iam: terris dēi: pacēq̄ refudit: vere grā plena p̄ quā largo sp̄s sancti ymbre p̄fusa ē oīs creatura. Nec ille. Et circa premīssa. **Cap. iij.**

Quarto occurrit vidēdū q̄tiēs fuerit virgo b̄ndicta sc̄tificata. Ubi no. fm̄ doctozes positōez sup̄. iij. di. iij. q̄ tres fuerūt sc̄tificatiōes m̄ris dei. Prima fuit sc̄tificatiō in vtero materno. in q̄ habuit p̄seruatōez a pctō originali fm̄ n̄ros doctozes z grē in fusionē: nec nō fomit̄ extirpatōez: vt nō remāserit nec fuerit i ea nisi causaliter. Sc̄da sc̄tificatiō fuit i sp̄s sancti obumbratiōe filij dei conceptione: in qua sp̄s sanctus sic eā impleuit vt digna foret cōcipe x̄ginitatis gl̄ia manētē x̄bū: z certificauit de p̄seueratiā ac b̄ritu dine p̄sequēda. Cū angelus ait. Ne timeas Maria inuenisti grām apud d̄m. Et iterū. Sp̄s sanctus supueniet in terz. Tercia in filij dei inhabitatiōe in vtero suo: in q̄ sup̄ p̄dicta habuit q̄ totalr̄ dedicata fuit ad diuinā: z nō solū mens s̄z etiā corp⁹ ei⁹ diuinitat̄ luce resplēduit. iuxta illd̄ Ezech. xliij. Terra. i. maria splēdebat a maiestate d̄nī zc. Cū etiā licitis v̄sibus matrimonialibus eā aptare erat ip̄ossibile. Quarta s̄z doctozes cōiter sc̄tificatiō supaddit̄ in assumptōe in q̄ habuit grēz gl̄ie p̄summatōem. Q̄ igit̄ deuota aia p̄sa q̄ sc̄tā: q̄ felix: q̄ gl̄iosa sit x̄go maria q̄ tātis grarum donis est sublimata. Q̄ excellētissima regina q̄ tantis insignijs extat laureata: oēs ad eā p̄fugiamus: eaz inuocemus vt eius plenitudine grām acquiramus.

Articul⁹. iij. de reuelatiōe tpali facta a deo multiplr̄ q̄. s. brā Maria oriri debuit mundo.

Tertiū mysteriū dicitur tē

Liber Quintus

poralis reuelatōis. Ex q̄ nāq̄ misericors de⁹ sic ordi-
nauerat q̄ mūdus repari deberet p̄ incarnatiōez xpi
ex uirgine maria: z statuerat q̄ a principio mūdi vsq̄
in finē nullōvq̄ tpe aliq̄s saluari possz nisi p̄ fidēvni⁹
mediatoris xpi Jesu ex uirgine maria nati: vt dicunt
aug. li. de correptōez gra. z greg. sup ezech. Cū acf.
iij. Nō est aliud nomē sub celo datū homib⁹ in quo
oporteat saluos fieri. credētes. ppter qd̄ mysteriū icar-
natōis xpi ex uirgine maria aliquāter oportuit z ne-
cessariū fuit oī tpe eē creditū apud omnes. s. vel expli-
cite: vel implicite. vt pbat sanctus tho. ij. ij. q. ij. ar. vij.
z Bona. sup. iij. di. xxv. q. j. ar. ij. Idcirco deus mise-
ratorz misericors q̄ neminēvult p̄ire szvult oēs hoies
saluos fieri: ad agnitōez veritatisvenire: sz aplm. j.
Timōt. ij. omī tpe hui⁹ mūdi multipl̄ reuelauit q̄ v3
oriūda essz in mūdovna sacratissima puella. s. maria ex
q̄ dei fili⁹ carnē assumēs saluatur⁹ essz mūdū. Pos-
sumus aut̄ inter cetera distinguere z p̄siderare. xij. p̄ci-
pua tpa mūdi ad numez: xij. stellaz in corona btēvirgi-
nis: q̄busv3 tpi⁹ deus om̄psvolut reuelare z reue-
lauit bñdictam uirginem mūdov: z ex ip̄a fiendam icar-
nationem xpi que in tribus quaternarijs describunt̄:
vt p3 inspicienti in figura subscripta.

Pro primo quaternario.

Primū est tps angelice conditionis.

Scdm est tps innocentie hominis.

Tertium est tps prime transgressionis.

Quartum tps humane multiplicationis.

Pro secundo quaternario.

Primū est tps patriarchice electionis.

Scdm tps israelitice liberationis.

Tertium tps pphetice reuelationis.

Quartū tps iudaice oberrationis.

Pro tertio quaternario.

Primū est tps phice cognitionis.

Scdm est tps gentilitice cōversationis.

Tertū tps prime generationis.

Quartū tps implete incarnatōis.

Cap. i.

In itaq̄ reuelauit ortū btē uirginis de⁹
in tpe angelice cōditōis. qd̄ oñdīf̄ triplici
rōne. Primo rōne tētatiōis. q̄v3 dic̄ ber-
nar. sup illud Jone. j. Propter te orta ē h̄
tēpestas. Lucifer. q̄ erat summ⁹ angel⁹ cognouit natu-
rā humanā puenire ad hāc dignitatē q̄vñrēt deoz af-
sumere. s. ex uirgine in uinitatē p̄sone diuine: ac exalta-
rēt sup naturā angelicā. Cū dīdīf̄ in q̄t̄z inuidit: z inuidia
diaboli introiuit in orbē terraz. vñ inuidēs hoī de ma-
iori felicitate supbiuit: nolēs subesse deo hoī. Ait em̄
Ponā sedē meā ad aq̄lonē z ero filius altissimo. Esa.
xliij. Qd̄ alijs angelis manifestauit: z multi ei cōsen-
serūt blādiētes eidē de decore z pulchritudine sue con-
ditōis z nature: q̄. s. ip̄e est dign⁹ vt habeat illū hono-
rez q̄ parificet deo. nec subsit ei: nec seruiat homi. Et
sicoēs e celo ceciderūt. Boni aut̄ āgelivt Michael:
Raphael: Gabriel: seraphim: cherubin zc. nō p̄sen-
sērūt ei: imo p̄dixerūt. sed deo obedire volētes ad hese-
rūt ei p̄ charitatē z fidē sic p̄firmati sunt: vt volūt oēs cō-
muniter doc. sup. ij. di. v. Scdo oñdīf̄ rōne restaura-
tiōis. q̄ cum motum fuisset hoc plū inter angelos. s.
p̄ p̄riamvolūtatez: z ruina facta in singulis choris: cre-
diderunt z nouerūt angeli q̄ deberet ista ruina repari
ex hoib⁹: z b̄ non nisi impleto mysterio incarnatōis ex

Pars. i.

uigine. Ideo dīc̄ aug. v. sup gen. ad lras q̄ angelos nō
oīno latuit mysteriū regni dei. i. incarnatōis: quādas
tñ rōnes hui⁹ mysterij p̄fecti⁹ cognouerūt: xpo reuelā-
te fm̄ tho. ij. ij. vbi. s. Tertio oñdīf̄ rōne diuine re-
gulatiōis. q̄ diuina sapia hāc regulā statuit q̄ diuina
mediatib⁹ angelis ad hoies pueniāt. Cū Diony. iij.
c. celestis hierar. dīc̄ q̄ diuinā Jesu benignitatis my-
steriū angeli primū edocti sunt. postea p̄ ip̄os ad nos
diuinitatis cognitio trāsīuit. s. reuelādo homib⁹ vt p3
de pphetis: filiz de pastorib⁹ ac btā uigine. q̄b⁹ angel⁹
xpi incarnatōez reuelauit. ḡ angelis b̄ prius fuit reue-
latū a deo. Hinc eccl. xliij. btā uigo ait. Ego ex ore al-
tissimi p̄dij. i. p̄ altissimā sapiam oriūda fui: primoge-
nita ante oēm creaturā. s. dignitate. ego feci vt oriret̄
in celis. i. in angelis lumen indeficiēs. s. glie p̄firmate
scz p̄ fidem incarnatōis ex me fiende. Cap. ij.

Scdo reuelauit de⁹ btā uirginē tpe in-
nocētie hois: cū dñs ait gen. ij. Nō ē bo-
nū homiem. s. xpm: q̄ fuit scōs Adā fm̄
aplm: eē solū faciam⁹ ei adiutoriū sibi si-
mile. s. mariā. Mo. fm̄ Tho. ij. ij. q. qua-
supra q̄ hō in statu innocentie habuit fidē explicitā de
xpi incarnatōe fm̄ q̄ ordinabat̄ ad p̄summatōez glie:
nō aut̄ fm̄ q̄ ordinabat̄ ad liberatōez a pctō p̄ passio-
nēz resurrectōez. P3 q̄ nō fuit p̄sci⁹ pcti futuri. q̄
aut̄ hō p̄sciuit incarnatōez. videt̄ p̄ b̄ q̄ dixit. Relin-
quit hō patrem z m̄rem z adheret vxo: z sūe. Hoc em̄
apls. Ephe. v. dīc̄ sacm̄ magnū eē in xpo z ecclia. qd̄
q̄dem sacm̄ nō ē credibile primū hoiez ignorasse. Cū
credit̄ a plerisq̄ q̄ adā in sopore suo diuina reuelatio-
ne cognouit b̄ futurū sacm̄ incarnatōis. Et em̄ dīc̄
Aug. sup gen. ad lram. Tūc mēs ade particeps ange-
lice societatis intrauit in sanctuariū dei vt itelligeret
nouissima in dei speculo. z vidit q̄ ex sacro m̄rimoni-
j dēti inter ip̄m z Eūā formatā oriūdi essent multi san-
cti patriarche pphete: apliz. Et maxime q̄ descende-
ret vna sacra uigo q̄ deū paritura essz saluatore mūdi
ideo totus gaudio replet⁹ euigilās locut⁹ ē p̄phetādo
de sacro m̄rimoni-
j di. Relinqt hō patrēz m̄rez zc. Et
p̄pterea intātū dilexit eūā q̄ magis voluit d̄ deivolū-
tatē facere in comestioe pomivetiti q̄ ip̄am p̄tristare:
vt dicit Magr in. ij. di. xxi. ca. v. Cap. iij.

Tertū ē tps p̄me trāsgressiōis. s. ade z eue
q̄ tpe de⁹ reuelauit futurā bñdictā uirginem
q̄ cū ob p̄uaricatōez penas de⁹ mulieri et
ade infligeret: z ad serpētē maledictur⁹ ve-
nisset: post alia vba ait in figura de maria. Ip̄a p̄teret
caput tuū zc. Quātū flebāt z dolebāt p̄imi parētes
de miserijs quas incurrerāt p̄ pctm̄. Quātū gaude-
bāt cū audierūt aliq̄ p̄ uirginē bñdictā caput serpentis
cōterendum: z se liberandos. Cap. iij.

Quarto reuelauit tpe hūane multiplicatio-
nis. q̄ ex eo q̄ hoies ceperūt multiplicari
in terra: multipliciter deus reuelauit myste-
riū incarnatōis ex maria uigine inuarijs sa-
crificijs z figuris ante legem z sub lege: quoz signifi-
catum explicite maiores cognoscebāt. minores vero sub
velamine illoz credentes ea diuinitus eē disposita de
xpo uenturo: uelata fidem habebant: vt dicit sanct⁹
Tho. vbi. s. Nam Primo Abel uidit incarnationē
xpi de uirgine: z ideo uirginitatem fuaui qua figuram
xpi gessit de uigine nati. vnder acceptabile eius sacri-
ficiū

ficiū fuit: sic dicit Aug. lib. diuersarū qōnū ad orosiu
Secūdo Enoch in fide mediatoris placens deo trāsla-
tus ēvt xpo. de uirgine Maria nato tpe antixpi testi-
moniū ferat: et p hac fide martyri fiat. Tercio Moē h
intellerit figuratū quando de arca emisit colūbam q
nō tetigit aquas nec cadauera: sed reuersa ē ad vespe-
ram portās ramū oliue in ore suo. et sic annūciās pacē
terris redditā. gen. viij. c. Nec colūba sine felle. s. ama-
ritudinis fuit btāxgo que non tetigit putredinem vel
morticiniū pcti. hec ad vesperā mūdi ramum oliue por-
tat cū filiū ex mīa humanatū: virentibus folijs qz grā
et vitate plenū baiulat. et terris pacē nūciat cū deo fa-
ctā. Alias figuras cā breuitatis ptransseo. Cap. v.

Quinto reuelauit deus q btāxgo effz futu-
ra mūdo: et ex ipa saluator nascitur? tpe pa-
triarchice electionis multipli. Et qbus ali-
qua inseram? plurib? ptransitis. Nam Pri-
mo abrae reuelatū est qn dicitū ē In semine tuo bene-
dicent omnes gētes. Gen. xxiij. In semine tuo. i. in xpo
venturo. s. pōginem. Secūdo Isaac reuelatū habuit in
sui immolatōe. Gen. xxij. qd figurauit xpm vniūgenitū
dei filiū immolaturū in carne ex vrgine assumpta. Ter-
tio Jacob reuelatū est q ait Gen. vi. Nō auferet sce-
ptrū de Iuda donec veniat q mittendus est. i. xps ex
virgine de tribu Iuda oriundus. Cap. vi.

Sexto tpe israelitice libatōis. Nā moy-
ses vidit rubū ardentēz nō cōburi. exo.
iij. Per ignē diuinitas figurat. p rubū
nō cōbustū viroz vrginalis. vt canit eccle-
sia. Rubū quē viderat Moyses incom-
bustū: cōseruatā agnouim? tuā laudabilē vrginitatem.
Itē Marō virga sicca floruit frōduir: et amygdala pdu-
xit Num. xviij. ad figurādū q Maria vgo manēs et
sicca ab oī deupia xpm generatura erat. Itē Josue h
reuelatū est qn sol. i. xps stetit in medio celi. i. in vtero
virginis. Nā celū dī a celādo. sic vterus vrginis marie
celū ē. qz sicut in celo materiali. ita in vtero vrginali celi-
bas de. Et h Josue. iij. Multe aliē figure cā bre-
uitatis omittuntur. Cap. viij.

Septimo tpe prophetice reuelatiōis: qm p
ora oīm pphetaz id de nobis in scriptura
sacra annūciat. Lege et videbis. Nā dauid
ait. Iurauit dominus Dauid veritatem et
nō frustra. eum: de fructu ven. tui po. zc. Et iterum. Ele-
git eam de? et plegit eam. Itē. Astitit regina a dex-
tu. invest. de auratoz. Itē Salomon Cant. iij. Egredimini et
videte filie sion regem Salomonem in diade-
mate quo coronauit eū mater sua. Et vt dicit doc. he-
breoz: vbi cūqz ponit nomen Salomonis in li. Cant.
intelligēd? est ipse de. Itē elā. vij. Ecce vgo cōcipiet
et pariet filiū: et vocabit nōm eius emanuel. Itē hierē.
xxxij. Femina circūdabit virū. et p mittit dī. Nouū fa-
ciet dñs sup terrā. Itē Ezech. xliij. Porta h clausa
erit: et vir nō ptra. p eā. qm dñs zc. Itē dauid et omnes
ali pphete de hoc vaticinant: quoz dicta ptransseo.

Capitulum. viij.

Quarto tpe iudaice oberratōis et dispō-
nis. Nam iudei tpe quo herodes alieni-
gena regnabat cognouerūt deo operan-
te tps fore impletum vt xps veniret: per
illud Gen. xlix. Nō auferet sceptrū de
iuda zc. Unde miserunt ad Iohannem in deserto vt

interrogarent eum: si ipse est xps. Et ille reuelauit zcō-
fessionem de xpo fecit Job. iij. Medius inqt vestrū
stetit quem vos nescitis zc. Item omnes iudei dispō-
si et errantes a veritate: si aduertūt reuelatum habent
xpm venisse in carne ex uirgine per illud Esa. vi. An-
teq parturiret peperit et anteq veniret partus ei? pe-
perit masculuz. vbi glo. nostra dicit. Ante q natus fuis-
set ille q in seruitutem redegit vltimam natus fuit sal-
uator. i. ante Titū Clespasiā sub iugationē et capti-
uitatem. vt pz expssius p translationem chaldaicā. q
dicit. Adhuc nō erat ei veniēs. angustia: et adhuc nō ve-
nerat ei dolor ppter partum et reuelabit Messias.

Cap. ix.

Quo tpe philosophice cognitōis. Ab
eo nā ē tpe quo phi naturas rerum inue-
stigare ceperūt: semp reatum est in crea-
turis aliquid tale quo mens nostra qua-
si p exempla impssa naturalibus rebus
manuduci pōt ad fidei vrginee conceptōis beate ma-
rie eius diuini partus: vt pz p illustrem Franciscum
de Resa. lib. quem edidit de conceptione vrginali p
plura naturalia exempla que habent lib. viij. p. s. art.
iij. ca. x. Metū oīno h silentio ptransamus: aliqua de-
scribunt. Nam Primo videmus in celestib? q radi-
solis q de se est impassibilis et immortalis ac quodam
modo capi non potest: et tamē rebus corporalibus ac
mortalibus se incorporat: vt pz in vitro sine omni fra-
ctione pertransiens. Item vt dicit Alber. magnus in
summa naturalium: fulmen quoddam erumpens pene-
trat bursam: illesam relinquens: aurū vel es intus cō-
sumens. ergo multo magis deus immortalis ingredi
et egredi potuit vrgineum vterū sine corruptione et se-
vire carni zc. Secūdo in aīalibus videmus multa
cōcipi nasci aīalia sine mare vel coitu: vt pz de anguil-
la q mare non hz sz p aurem concipit et fetū generat
vt dicit Aristo. v. li. de aīalibus. Item de apibus que
sine patribus et matribus crescūt. Item de quadā aue
Carbas vocata communiter que dicitur de arbore na-
sci: vt testatur Alber. xxiij. de animalibus. Item de
vulture que matre caret: vt dicit Ambro. in hexame-
ron. Item de phenice que vnica tm est. et multis alijs.

Tercio in terreniscentibus: vbi flos generatur ex
puris humoribus. Quibus omnibus quid aliud de?
exemplificare voluit cum sic res ipas condidit: nisi fu-
turum vrgineum partum. qm vt dicit Apl's rho. s. f.
Inuisibilia dei. s. mysteria per ea que facta sunt intel-
lecta conspiciuntur. Cap. x.

Quinto reuelatum est tempore gentili-
ce conuersationis: quia fm Tho. q. qua-
s. multis gētilium facta fuit reuelatio
de christo: vt patet per ea que predixe-
runt et prenouerūt multe sibylle gētiles.
sicut dicit August. et notat idem Tho. ex quibus ali-
qua h inserunt. Nā Primo sibylla pfica dicit. Ecce be-
stia cōculcabit et gignet dñs in orbē terraz: et gremiū
vrgiserit sal gētiū. Secūdo sibylla delphica q an tro-
iana bella pphetauit: cui meminit crispus di. Nasce-
tur ppha absqz maris coitu ex vrgine. Tercio sibylla
erythrea i babylonia orta: q meminit isidor? etymol.
viij. dices. In vltima etate humiliabit de? gñabit pro-
les diuinā vniēt humanitati diuinitas: iacebit in seno
agn? et puellari officio educabit deus et hō. Nec illa.

Quarto sibylla hellespontya in agro troiano nata: de qua sc̃tus erac̃lit̃ dic̃. De excelso celoz habitacu- lo p̃sperit̃ deus humiles suos: nascet̃ in dieb̃ nouissi- mis de uirgine hebreā. Plures alias sibyllas amore breuitatis p̃trāseo. Hoc tñ addendū puto q̃ sicut res- fert sc̃tus thomas ubi supra iuenit̃ in historiis rhoma- nor̃: q̃ tpe p̃stātini augusti: helene m̃ris eius inuen- tū fuit quoddā sepulchrū in quo iacebat hō aureā la- minā habens in pectore in qua scriptū erat sic x̃ps na- scet̃ de uirgine: credo in eū. Sol sub helene: et Con- stātini t̃pibus iterum me uidebis. Nec thō. addēs ibi dem: q̃ si qui gētiles saluati fuerūt q̃b̃ reuelatio non fuit facta: nō fuerūt saluati absq̃ fide mediatoris x̃pi q̃ et si nō habuerūt fidē explicitā: tñ habuerūt fidem implicitam in diuina p̃udentia: credētes deum esse li- beratorē hoīm fm̃ modos sibi placitos: fm̃ q̃ verita- tem cognoscētibus ip̃e reuelass̃. Nec thō. Ecce g̃ p̃z q̃ gentilib̃ reuelatus est: ortus marie. Ca. xi.

Ad decimo reuelatus est ortus marie tpe p̃- rime g̃nationis: cūq̃ in p̃mo ess̃ t̃ps ori- ginis: et g̃natōis b̃tē x̃ginis. q̃ut ferunt hi- storie multipl̃ et iā tñc mūdi hoīb̃ immo- tuit de x̃ginis ortus x̃pi incarnatione. P̃mo q̃dem d̃r in historia scholastica q̃ circa illud t̃ps. s. post mor- tē iulij cesar̃ q̃ regnauit añ octauianū: sub quor̃z octa- uiano q̃ dicebat̃ augustus natus est x̃ps. tres soles in oriente apparuerūt mūdo: q̃ soles paulatim in uñū cor- pus solare redacti sunt: ad significādū q̃ ille nasceret̃ in p̃mo. s. x̃ps: in quo tria. s. caro. aīa: et deitas p̃ueni- ret in uñā p̃sonā in x̃ginis utero. Et h̃ eusebius i chro- nica asserit. et Jaco. in sua legēda. Et q̃dā putauerint istā app̃itionē factā fuisse in die natiuitatis x̃pi: s̃z p̃i mūvide verius. Sc̃do th̃motheus historiograph̃ refert se in antiq̃s rhomanor̃ historiis iuenisse q̃ octa- uianus. xxv. regni sui anno circa q̃d t̃ps uidef̃ natus fuisse b̃tām x̃ginē mariā: capitolū ascendit: et q̃s post se regnaret a dijs req̃siuit. Et audiuit vocē dicentem sibi. Puer ethereus ex deo uiuenti sine tpe genit̃ nō multū post ex intemerata uirgine sine macula nascitu- rus. Hoc audito: ibi arā edificauit: titulū h̃nc posuit. Nec est ara filij dei uiuentis. Tercio insup̃ reuelauit eius ortū: natiuitatē angelus gabriel pri. i. Joachim et Anne matri uirginis. Et em̃ scribit hiero. et sc̃ordi- ter historie sonāt Joachiz et Anne in oī sc̃titatez timo- re dñi sine rep̃h̃sione in mādatis dei incedētes p̃ an- nos. xx. plem ex iugio nō h̃ntes: uouēt dño q̃ si eis sobolem cōcederet fuitio dñi m̃ciparet. Cui rei gra- tia cū singulis annis in festis p̃cipuis hierl̃m frequen- tarēt: in quodā festo cum uña cū cōtribulibus suis ad altare oblationē suā offerret: sacerdos eū reppulit cū indignatōe: et cur accedere auderet ad altare dei incre- pauit: asserēs nō eē cōueniens maledicto legis obno- xiū: oblationē dño legis offerre: nec inter fecūdos in- fecūdam astare. Joachim g̃ p̃sul domum noluit re- dire ne a p̃tribulibus q̃ hec audierent opprobriū susti- neret. Secedens g̃ ad pastores suos cum ibi aliq̃diu fuisset: quadam die ei soli angelus cū magna clarita- te appuit: et dixit. Noli timere. ego sum angel̃ dñi mis- sus ad te ut nūciē p̃ces tuas exauditas esse et elemosy- nas in conspectu dñi ascendisse. Uidi em̃ pudorē tuū et audiui sterilitatis opprobriū nō recte tibi obiectus peccati quidem non nature uolto: est deus. et ideo cū ali-

cuius utrūq̃ claudit ad hoc facit ut mirabilius denuo aperies diuini muneris cognoscat quod noscit. Nō ne Sara diu sterilis fuit: postea isaac cui benedictio rep̃missa est generauit. Rachel etiam diu sterilis postea Joseph genuit qui totius Egypti dominum habuit. Quis fortior Sansone uel sanctior Samue- le: et tamen ambo matres steriles habuere. Crede er- go dilatōis diu p̃ceptus mirabiliores eē solere. Pro- inde Anna vxor tua pariet tibi filiam: et uocabis nomē eius Mariam. hec ut uouistis erit ab infantia dño. cō- secrata: et ex utero matris sp̃s sancto repleta: semper in templo domini morabitur: ne quid sinistrum de ea suspicef̃. Et sicut ip̃a ex sterili matre nascetur: ita mi- rabiliter ex ea altissimi filius generabitur cui nomen erit Iesus. et per eum omnibus gentibus erit salus. et hoc tibi signum: cum perueneris ad auream hieroso- lymis portam. Annam vxorem tuā obuiam habebis que de tua tardatione modo sollicita: tunc in conspe- ctu tuo gaudebit. His dictis angelus discessit. An- na quoq̃ cum amare fleret: et quovir suus iussit igno- raret: idem angelus eidem apparuit: et eadem que uiro suo nūciauit: et ut redeūti obuiaret in porta aurea mā- dauit. Quibus sic peractis iā securiz leti de ple pro- missa: adorato domino: in Galileam ad domum suam redierūt: diuinum p̃missum hilariter expectantes. Anna igit̃ concepit: peperit filiam beatam. s. uirgi- nem Mariam: de cuius uita suo loco tractabit̃. Pa- tet ergo reuelatio eius ortus. Ca. xii.

Ad decimo reuelatus est mundo ortus beate uirginis tempore implete et iam fa- cte incarnationis diuine per innumerabi- lia miracula facta: et fienda usq̃ in finē mū- di. quia ut dicit Grego. omnia creata au- ctorem suum in carnem uenisse testata sunt. Insup̃ p̃ apostolorum predicationem toti mūdo innotuit fides de x̃po et eius matre uirgine. Multis quoq̃ signis et miraculis extat confirmata et uel p̃ ad finem confirma- bitur. De quibus loqui non sufficimus per singula: neclibz capere possunt ut scribantur. Hoc solum hic pro finali puncto dico quod iam clara fide intuemur: auctoritate scripture rationeq̃ agnoscimus: et innum- erabilibus miraculis experimur quotidie expertū esse oculis per totū orbe cernimus: qm̃ sic a deo erat eternaliter p̃ordinatus et diffinitum et iā ope p̃pletū: q̃ uidelicet hec sacratissima uirgo: hec gloriofissima puella h̃ dignissima regina. s. Maria oriri debuit in mundo: et per eam filius dei carnem assumendo: mun- dum debuit reparare et redimere: ita debuit esse q̃ ip̃a uirgo benedicta sit domina mundi: regina celi: me- diatrix dei et hominum: mater et genitrix dulcissimi Je- su filij dei uiui: ipsa mater gratie: ipsa mater misericor- die: ip̃a omnibus mater salutis eterne. Magne de- q̃ mirabilis sapientia tua: q̃ imperscrutabile consiliū tuum: ut sic per feminam statueris succurrere mundo per feminam perditō. Filij Adā. Filij Eue. Perditi peccatores: erigite uestras mentes: et recogno- scite uestram salutem positam esse in manu Marie: et studete ei tota deuotōe deseruire. Fidelis aīa agno- sce q̃ per Mariam tibi uita: per eam tibi misericor- dia: per eam gratia: pax: et gloria. Quid igitur o ani- ma mea: quid o cor deuotum in tante uirginis laude dicere dignum potes: quid dignum retribuere va- les: qua

Articulus

les: qua suauitate: quo honore eam omniveneratione dignā reuereri sufficies. **O** dignissima femina super cunctas bñdicta. **O** amabilis Jesu mater pia: hoc tñ de pcor: hoc oro: vt tu p nob pctōib⁹ electa in dei matre pctōres nos nō despice. s; misericorditer filiū tuū benedictū sine fine in celesti glia fruēdū exhibe: z tue glorie participes nos effice Amen.

¶ Pars. ij. specialiter de natiuitate beate marie vrgis

Qua lux oriri visa est gaudiū z tripudiū apud oēs populos. **H**ester. viij ca. z ad laudē ac glia natiuitatis bñdictę vrgis. **H**ec q̄ppe est illa dies celeberrima qua noua lux oriri visa est cū maria nata est mūdo: cui⁹ vita incl̄ta cūctas il- lustrat ecclesias: vt canit ecclesia. Cuius fructus glorio- sus. i. dulcissimus Jesus lux est mundi q̄ illuminat om- nem hoīem venientem in hunc mūdum. Et ideo p hac natiuitate virginis gaudium est z tripudium apd om- nes populos. In q̄bus q̄dem verbis p̄sumptis tria p̄cipua notant ppter. que d; q̄libet fidelis moueri et induci ad colēdū summa reuerētia cum pleno cordis gaudio hanc festiuitatem natiuitatis marie.

¶ Primo ppter nouitatem: q; noua.

¶ Scdo ppter sanctitatem: q; lux.

¶ Tertio ppter vtilitatem: q; apud oēs populos.

¶ Primo q̄dem ppter nouitatem. Noua q̄ppe totis retroactis t̄pibus seculi inaudita z insolita fuit talis vrginis natiuitas. q̄m vt canit ecclesia: ipa nec primaz filie visa est nec h̄re sequētē. Eryt fm orige. sermone de natiuitate loquar. Quis vnq̄ vidit talia: quis au- diuit talia: vt vna puella vgo sit z mater ipa ancilla et genitrix z non solum hoīs: sed z dei: vt portet manib⁹ femineis a quo portat tot⁹ orbis. **H**ec vgo hodie na- ta est: z ideo noua lux oriri visa est. Scdo ppter san- ctitatem q; lux. Lux em̄ cum sit rerū purissima: immo res diuina: qm̄ deus lux est z tenebre in eo non sunt vl- le. s. **Joh. i.** bene figurat vrginis z eius natiuitatis san- ctitatem. **¶** Vere nāq; ipa virgo gl̄iosissima sup oēs in sui natiuitate ē sc̄tissima. q̄ vt mellifluus **Bern.** ait co- piofior inq̄t sc̄tificationis bñdictio in ipam descendit q̄ nō tñ ipfius sc̄tificarēt ortus: sed etiam vitā deinceps ab oī pctō custodiret immunē. qd̄ nemini alteri in na- tis mulierū credit eē donatū. **H**ec ille. Si igit alioz sanctorū festa cū gaudio colimus: quāto magis festum **Marie.** Tertio deuotius colere debemus ppter vtili- tatem q̄ p eam puenit oī pplo totius mūdi. Ad qd̄ in- uitans ecclesia canit. Cū iocūditate natiuitatem bea- te **Marie** celebrem⁹ vt ipa p nobis itercedat ad dñm Jesum xpm̄. **¶** Proinde bñs **Anf. li.** orationum ait. **O** felicissima **María** qd̄ dicemus: quali organo vo- cis te laudemus: quantum tibi debemus: q̄cqd̄ ptule- rimus minimum est z quasi n̄p̄l ad ea que tibi ex eq̄ debemus. Tu em̄ genus humanum p tuum virginēz partum in pristinum deduxisti eterne glorie statū. Tu leges inferni p mortem filij tui deuicto principe mor- tis euertisti: p te ad gloriam quicunq; peruēturi sum⁹ pueniemus: p te est si quid boni sumus: si quid possu- mus z q̄cqd̄ habemus. **H**ec **Anf.** Dignum igit z ius- tū est vt in huius noue lucis: in huius sanctissime vir- ginis (p quam mundo totz tanta donata sunt bona) ortus natiuitate gaudiū sit z tripudiū apud omnes po- pulos: vt ppositū dicit thēma. De hac itaq; sanctissi-

ma natiuitate tractantes: tria mysteria declarabimus pro ista parte.

¶ Prīmū d; mysteriū pphetice commendationis.

¶ Scdū d; mysteriū dignifice gloriationis.

¶ Tertium d; mysteriū gratifice iocundationis.

Articulus. i. q; ortus bñ vrginis **Marie** cōm ēdā pphetas multipliciter. z p̄cipue per **Salomonez** in- canticis.

Quāto mysteriū dicitur

¶ pphetice commendationis. **U**bi sciendū q; sp̄s sanctus p ora oīm pphetaz multifarie vrginem benedictam p̄dicendo cōmendauit. Aliqñ q̄ dem in figuris vt p; in p̄figuratione prime lucis gen. i. z in arca noe gen. v. in iride: in arca federis: in thro- no **Salomonis**: z multis alijs figuris. Aliqñ vgo in vi- sionibus: vt in rubo. ardenti quez vidit **Moyfes** exo. iij. z in porta clausa quam vidit **ezechiel.** ca. xliij. Ali- qñ autem cōmendauit eam in rerum similitudinibus z po- p̄rietatibus vt in virga **Esa. xi.** Egrediet virga de ra- dice **ieserē.** Inter oīa aut de ei⁹ ortu vel pgressu loq̄- tur **salomon** **Cañ. vi.** pulcherrime eius ortum cōmē- dandoz quattuor rebus comparando dī. **Q**ue est ista que p̄gredit quasi auroa consurgens: pulchra vt luna electa vt sol. terribilis vt castrorū acies ordinata. **D**e quibus hic tractare intendo. **¶** Primo ergo virgo bñ comparat aurore in sua natiuitate. z hoc pluribus rō- nibus. **¶** Primo rōne mediatiois. q; sicut auroa me- diat inter diē z noctē: z ortū solis antecedit: sic bñ virgo antecessit suo ortu ortū solis iusticie. i. xpi: exis- tēs mediatrix bñ. **¶** Opus inq̄t erat mediator z me- diatrice. nec altera tam idonea sicut **maria** mater dei. scz inter deū z hoīem mediās p reconciliatione tanq̄ aduocata. **¶** Scdo rōne v̄tutis z opationis. **¶** Nam au- roa d; quasi aurea hora a stute. q; ifirmitates leuiat dulciorem somnū p̄stando. sic beata virgo **María** nos- troz pctōrum infirmitates allenauit pariendo dul- cem medicinam. i. dei filiū. ip̄e em̄ xps vere languores nostros portauit **Esa. liij. ber.** **Felix** (inq̄t) **María** que viris z mulieribus salutis antidotum p̄pinauit.

¶ Item auroa aues nocturnas effugat: vt vespertilio- nes z noctuas: sic **María** demonum potestates. ideo gen. iij. **Ip̄a** conteret caput tuum. **U**nde **fulbert⁹** car- notēsis dīc. **Beata María** caput demonis quasi pe- dibus vtrifq; contriuit in hoc q; vrginitatem z humili- tatem seruauit. **¶** Virginitate em̄ extinxit concupiscen- tiam carnis. z humilitate superbiam mentis. **¶** Et in b̄ etiam q; filium genuit q̄ diabolicam potestatem con- triuit z superauit. **¶** Item auroa homines z aues leti- ficat: z ad cantandum prouocat aues. scz diurnas. sic beate virginis ortus letificauit angelos z homines fi- deles. **¶** Magnum em̄ gaudium attulit eius natiuitas mundo: vt canit ecclesia. **¶** Si em̄ xpo nato gaudebant angeli. q; natus fuit saluator mundi: consilr̄ gaudere debuerūt in ortu marie que est mater gr̄e z mie. **¶** Nam **Ambro.** super **Luc.** dicit. **H**abet sanctorū editio. i. natiuitas leticiam plurimorū. **¶** Cūz in iohānis bapti- ste natiuitate multi gaudebāt nō solū hoīes: s; etiā an- geli q̄bus reuelatio facta est de ipfius sc̄titate. q̄ a for- tiori b̄ putādū est de natiuitate marie. **¶** Tertio auro- ra figurat beate **Marie** ortū iocūdū rōne prenuncia- tionis. quia vt **Alber.** magnus super **Missus** est:

dicat. sicut aurore ortu ppinquate pmittit stella lucis
fer. sic Maria oriente pmittit angelus pnunciando ei
ortu. Scdo pmedat sapiens gine bndicta ei nati
uitate copando lune: cu dic. pulcravt luna. Et h pci
pue triplici rone. Primo rone pditois. Ma luna ta
lis e pditois ppietat q crescit vsq ad. xiiij. die q
usq in ipa appeat imago hois qsi fabri integra. z vl
tra cresce no pot sz postea decrescit. eode mo b. xgo a
natiuitate sua creuit vsq ad. xiiij. annu. qz in hac etate
credit xpm pcepisse. tnc g appuit in ei vtero integra
imago hois fabri. i. ipe xps imago dei pris q fuit inte
ger p grez sapie plena pfectoez. Et fuit inqua faber.
qz fabricator mudi fm diuinitate. Hinc Hier. xxxj.
Nou faciet dñs sup terrā: semina: circūdabit vrum.
Postq aut brāxgo intātū creuit: statū in sua reputa
tiōe p hūilitatē decrescere cepit. qz nō mrez dei: nō do
minā mudi: nō reginā celī: sz ancillā dei se appellauit.
Lu. j. Ecce ancillazc. Ecce g qz pulchraut luna. Se
cūdo rone obfuoatōis: qz mor lune valde obfuadē. in
medicinis accipiēdis: vt dic hipocras in epiciuis. vt
p3 i minutōe. Cūx sus. Luna crescēte minue iuuenis
crapulēte. Luna decrescēte minue iuuenis macilente.
Lunaver veteres: iuuenes noua luna reqrit. Sic brā
xgo sollicita deuotōe obfuari dz p aie medicatōe. qz
ipa ē mī mie p quā grām z veniā accipe pnt pctōres.
Cū Ber. de laudex gis dic. Queram grām p mariā
q sic qrit inuenit. z pulsanti apiet. Nil em in nob de
gre hrevoluit qd nō p man marie trāsierit. Ipa em oi
bus oia facta ē: oib signū mie apit: vt de plenitudine
eius accipiāt vniuersi. Tercio rone exhibitōis v ap
paritōis. Luna em sic etiā ipe sol taliter nob appetvz
q circa oriētēz occidētē maximā videt z appet multo
maior q cū ē alibi in oriōte: vt dic arist. iij. metha. sic
brāxgo in oriēte. i. in nra natiuitate: z occidētē. i. in o
stra morte maximū auxiliū ostēdit. Cū canit ecclesia.
Maria mī grez c. tu nos ab hoste pte. i. hor. mor. su.
Itē de ortu ignaci in epla ad Cassiū dic: q null puer
sine baptimi grā morit: nec malū finē vite sue sortit in
cui partu marie laus z deuotavt dz inuocatio iuenit.
Itē orosi in epla ad helindiu di. Corā deo nouit i ve
ritate pperī q nūq mulier in partu piclita: nec eius
ples sine baptimi grā morit sup quā marie grā deuo
te inuocat. Hec ille. Sz h dicta sanū intelligēda sunt
de muliere in partuvz q etiāz si talis piclita: corpali
moriēdo: nō tū piclita: fm aiaz. qz inuocare deuote vt
dz brām dei mrez: est mīez salutis eterne signū. Item
de ple p3: qz moderni doctores dicūt. Si puer bapti
zādus infra man baptizāt decederet: vel etiā i via mo
riēs qñ ad baptisimū portat z diligētia appōit vt puer
baptizet: vel vbi parētes p cib obtinuisent abortiuo
vt diuina clementia suppleret qd natura negauit. In
his casib pie credit puez saluari. Si em in ve. testa.
puer decedēs añ circūcisionē p oñes z sacrificiū sal
uabat. qre mō nō sic possz fieri añ baptisimū vbi dilige
tia adhibet ad baptizādū puez. Tercio brā xgo cō
mēdat coparādo soli: iō dz electavt sol. Et h pmo
rone influxus: qz sol oia sidera excedēs in claritate in
fluit supiorib lucē: inferioribusq vitā. Cū plato i Ti
meo dic: Splēdore solis z celūz oia infra celū illustrā
tur. Itē arist. li. de elemētis. Sol pprius lumē bz. oēs
añt stelle acqsiū lumē hnta sole. z. ij. de gnatōe. Mo
tus solis in obliq circulo est inqt cā gnatōis z viuifi

catōis ac corruptōis in istis inferiorib zc. Sic brāvir
go maria influit supioribus. i. angelis z sanctis lucem
glorie: z inferioribus. i. hoibus viatoribus vitam gre.
Cū Anf. Cur inqt o dñā mea solum loquar bñficijs
tuis plenū ē mundū cūz infernū penetrantz celos su
perāt. p plenitudinē em gre tue q in inferno erāt letā
tur se eē liberatos. s. scī pñes. z q in mundo sunt exul
tāt se saluatos. z q supra mundū sunt. i. angeli gaudēt
se restauratos. Hinc z ecclia canit. Tu regis alti ia
nuar porta lucis fulgida: vita data p xginē gentes re
dem. plaudite. Scdo rone motus. qz scribit. ij. esdre
iij. Magna est terra. excelsum est celum. z velox mo
tus solis. Si em vt dic Alfraganus a terra vsq ad ce
lū stellatū sunt sexagies quinqs millies milia milia
riorūz qñqginta miliaria. z stat: qz series ē tātū i cir
cūferentia circūeundo a pñcto vsq ad idem punctum
q sit alicuius circuli circūferentia vsq ad centrum de
scendendo p diāmetrum. Cogita quantus sit motus
solis q inviginti quattuor horis totam circūferentiā
sphere circuit. Certe nulla sic currit auicula: nulla sa
gitta: nullus lapis plectus a bombarda. Itē sol etiā
est velocissimus in motu z diffusionē suoz radioz: vt
claret. qz quasi in puncto ab oriente diffundit radius
eius vsq ad occidentem. sic Maria velocissima z ce
leberrima ē sup omnes sanctos in miserando ad eam
sfugientibus. Unde bern. in sermo. q incipit. In le
ctione: dic sic. O maxime pia. O multum admirabilis
maria: tu nec nominari potes qñ statim accendas
nec cogitari qñ statim recrees affectus diligentius te
Et certe qz mater est ipa mie: non poterit quin statim
miserat se continere: vt dic orige. in ser. Tercio cō
mēdat in figura solis brāxgo rone ortus z effectus
qz sol qñ orit efficit mundū p suū splēdore ornatū: red
dit pulchrū calefacit z illuminat: sic maria p suū ortū
fructiferū totū mūdū ornavit z pulchrificauit. summe
gre pulchritudine qua deus ex ipa mundo natus ē: fa
ctus hō. Ideo eccl. xxvj. Sicut sol oriens mundo: sic
mulieris bone species in ornamentum domus eius. i.
ecclesie scē militantis z triūphāt. Hāz antea mund
erat totus deformis: qz pctō maculatus z exul factus
a deo. nec habebat vnde gliare. nunc autēz bz gloriā
dignitatis maxime z ppinqtatis ad deū. qz deus est
hōz hō deus: z hoc p xginem. Item ipa brā xgo tāq
sol mundum calefacit: feruorem charitatis inflamma
do in cordibus humanis. Nil em nos adeo inflamat
charitatis ardore qz recognitio huius beneficii. s. in
carnatiōis diuine ex virgine z passionis xpi: sicut ait
Bernar. Hinc in psona Marie eccl. xxiij. Ego ma
ter pulchre dilectionis. Quod dupl bz intelligi.
Uno mō respectu xpi sic. Ego mater pulchre dile
ctionis. i. ipsius xpi filij mei qui est pulcherrimus et
optimus. z per consequens amore pulcherrimo. i. san
cta charitate diligendus. Alio modo respectu nostri
sic. Ego mater pulchre dilec. i. hominum pulchre dili
gentium: quibus ipa habet impetrare grām dilectio
nis diuine. Notandum etiā q sol fm qz oritur di
uersimode mundo fm hoc diuersos effectus presagit
quiavt ait venerabilis Beda. Aliquando sol orit nu
bilosus vel sub nube latens: z tunc futurum diem pfa
git pluuiālē. Aliqñ añt orit pallidus: z tñc pñagit diē
sczventis z turbine tempestuosum. Aliqñ vero orit ru
be z splendens: z tunc pñagit diē serenū. Ita deuota
memoria

memoria virginis Marie in cordibus hominum aliquando oritur tam nubilose propter partum tenebrositatem. Sunt enim plurimi in partibus iacentes: et tamen ad b. virginem duototies habentes se iunantes eius vigilias: et dieti eius in honorem certas orationes facientes. Et talibus signum est pluvie illachrymatiois et opusculis infundere per merita beate virginis. Aliquando autem oritur tam pallens: ut in pueris et penitentibus per timorem in initiali pallentibus et beatam virginem invocantibus. Et talibus signum instat quod copiosius eis afflat gratie spiritus sancti infundatur: per quam turbadi sunt de partum enormitate: et de se tempestate dicunt mortificationis et satisfactionis penialis. Aliquando autem oritur rubens et serenus ut in conscientia serenatur ardenti per charitatem: et tunc est signum serenitatis. id est iocunditatis gratie amplioris et perseverantie ac glorie consequende. Cuius bernardus dicit. De plenitudine marie accipiunt universi partum venientia: iustus gratias et angelus leticia: filius dei carnis substantiam: denique tota trinitas gloriatur. Nec ille. Et sic patet. Quarto principia litera promittit ortum marie per sapientem: operando castrosum aciem. Terribilis inquit castrosum acies ordinata. Cuius bernardus in sermone. In lectio dicit. Tu domine terribilis es omnino: ut castrosum acies ordinata. Horrret enim principes tenebrarum ad tuam fortitudinem et devota invocatio. Nam in circuitu tuo acies valida invincibilis spiritum beatorum tibi devotos defendentium. Nec bernardus. Sed iuxta hoc quod occurrit. Cuius beatam virginem habuerit angelicam custodiam. Et videtur quod non. quia erat ipsa metum terribilis de omnibus et perfecte illuminata. Cuius de piclitate anime eius non erat timendum: nec de partu casu vel nocumeto diaboli: et per dominum non erat eidem angelica custodia necessaria sic nobis: quibus timendum est de periculis iminentibus per demones. Rursus dicit quod quicquid alius dixerit quod habuerit misericordiam dei angelicam custodiam sic omnes alii generaliter: iuxta illud per. Angelis suis deus mandavit de te. Sed frater maro dicit melius quod ipsa angelum super se presideret custodem non habuit: sed ei immediate deus ipse sic presidebat: quod sibi soli electa possidebat ut non consensisset creature sibi nocere volenti: datam est tamen virginis angelum nobilissimum in natiuitate sua de primo choro quicquid fuerit cum ceteris. id est multis inferioribus in obsequiis famulatur ut misericordiam dei regine celi: non tamen in custodia cavendi periculavel illuminatiois aut promotois in bonum. quoniam ex plenitudine gratie vigora bat in bonum. et hoc fuit speciale in ipsa privilegium. Et putatur quod a christi conceptio in obsequio plurimum angelorum marie famulatum perat gabriel archangelus quod omnes alios angelos in natiuitate christi ad gaudendum provocavit de Luca. ij. Nec aliquem spiritum malignum ad eam accedere permiserunt angeli: secundum illud Luca. iij. En lectulum salomonis. id est christi misericordiam. lx. fortes ambulant. id est angelorum multitudo. Quod ergo super omnia laudabilis maria proteget nos.

Articulus. ij. de. xij. privilegii quibus beata maria est honorata et gloriose dignificata in sua sancta natiuitate. Luca. i.

Secundum mysterium de

clarandum de dignificatione gloriois. Ubi nota. quod beatissima virgo. xij. stellis privilegiorum gloriatur quibus ipsa pro sua sancta natiuitate extitit dignificata et honorata. Nam ex parte corporis habuit quattuor privilegia. ex parte anime scilicet quattuor ex parte virtutis scilicet quattuor: ut sic impletum sit in ipsa etiam eius natiuitate illud Apocalypsis. xij. In capite eius corona. xij. stellarum. Primo namque ex parte sui sacri corporis habuit quattuor stellas dignitatis.

Prima de generositas.

Secunda de formositas.

Tertia de incorruptibilitas.

Quarta de puritas.

Prima stella dignitatis marie ex parte corporis de generositas. id est glorie nobilitas. quod de nobilissimo genere duxit originem: ita quod nunquam fuit aut erit in mundo post dominum Iesum nobilior individuum in genere humano. Nec ante conclusio latius ostendit li. xj. p. ij. c. f. Nam mattheus in euangelio suo intedit eius nobilissimam genealogiam describere per tres tesseredecades. id est xiiij. generationes ex genere patriarchali: nec non regiorum ducali per singula. xiiij. numerando. Et ponit. xlij. generationes: incipiendo ab Abraam cui facta est promissio de christo. Lucas vero ab ipso christo exordies et usque ad Adam qui fuit deus in quo summa est nobilitas per lxxiiij. generationes genealogiam texuit. Ex quibus accipit argumentum quod omnis nobilitas et speciositas corporalis secundum intentionem evangelistarum ponenda est in beata virgine: et quod omnis ingenuitas accessit. Adeo et tandem patriarchis regibus et ducibus: imo toti genti iudeorum qui erat ante christum gens per omnes nobilissima et a deo prelecta. Nec alia erat natio tam gradis quam haberet deus angelos appropinquantes sibi. Vis quod nobilitas gratia iuxta intentionem evangelistarum non nisi per christum ex illa gente secundum carnem nascitur accessit est et data: ut descenderet per generationes ab Adam secundum virginem et per virginem in christum: qui fuit primus et ultimus patriarcha rex: et dux populi israel: ut dicere possit christus illud Apocalypsis. xxiij. Ego sum alphas et omnis primus. id est initio ne apud deum: et novissimus. quia post christum nullus alius patriarcha vel rex est vel erit in israel. In huius signum iam exhausta est a iudeis omnis nobilitas: adeo quod ipsa gens iudaica qui prius erat honoratissima atque ceteris prenobilissima. id est ante christum: nunc evilescentia et abiectissima super omnes nationes mundi. Sed forte queres. Quare voluit christus matrem eligere de sapientia nobilissima: cum ipse veniens in mundum pauperes et humiles dilexit et elegit: ut patet in discipulis. vii. i. Cor. i. Infirma mundi elegit deus ut confundat fortia. Ad quod respondet quod per sacros doctores deus voluit eligere apostolos et discipulos pauperes et humiles: ne conversio mundi ad fidem christi ascriberetur eorum astutie si fuissent sapientes mundi. vel potentie si fuissent magni domini aut divites: sed magis ascribat divine potestatis miraculo: ut dicit apostolus. vbi. s. Sed mater voluit ut de ceberet huius nobilissima: precipue triplici ratione. Primo ratione divine nobilitatis: ut sicut secundum divinitatem a patre nobilissimo deo vero eternaliter est genitus: ita secundum carnem a matre nobilissima generaretur. Unde Augustinus. Qualis in celo pater secundum divinitatem talis in terra mater christi secundum humanitatem. Secundo ratione commendabilitatis. ut. scilicet in nobili matre commendabilior foret virtus humilitatis et electe paupertatis. et sic tanquam humilior et virtuosior magis digna redderet exaltari super omnes angelos et homines. Nam ut dicit bernardus. Non magnum est humile esse in abiectioe: sed rara presus maxima virtus est humilitas honorata. Nec ille. Qualis fuit humilitas in Maria nobilissima. Has rationes ponit Alber. super Missus est. cap. lv. Tercio hoc voluit ratione significationis: ut enim ostenderet severum sacerdotem esse secundum ordinem melchisedech qui seipsum oblaturus erat deo patri per reconciliationem humana voluit de stirpe sacerdotali oriri christus. Item ut se ostenderet esse verum regem et dominum dominantius atque ducem celestem voluit de tali stirpe misericordiam eligere. Denique ut ostenderet quod ipse partum veniens saluaret et spiritum veniens da

Liber Quintus

Pars. ii.

ret: voluit pctorēs reges v3 manassen achā rē. Et pec-
catrices: v3 ruth: raab: z bersabee in sua genealogia
enumerari fm hiero. in homel. Cap. ij.

Secunda stella dicitur formositas. qz b. xgo fuit nō
tm in aia: verū etiā in corpe xgo pulcherrima
a natiuitate sua. Et h. multipl. pbatū ē. s. li.
j. p. ij. ar. iij. c. j. vbi clare habet quare decuit matrem
dei eē pulcherrimā. Hic aut notādū est q in btā virgi-
ne erat pulchritudo duplex: v3 corpālis z virtualis: q
cōsistit in mox honestate z virtutū claritate. Et h. pre-
poderat pulchritudini corpāli. De prima Hester. ij.
habet. Erat inqt formosavalde incredibili pulchritu-
dine oimq oculis gratiosaz amabilis videbat. Et q
lis fuerit in colore: oculis z capillis. z sic de alijs ppf
breuitatē h. ptrāseor: z suo loco p. iij. hui? libri tracta-
bit ar. ij. c. ij. Quātū aut ipa fuerit pulchra in vtuti-
bus z mox honestate testat hiero. di. Si diligēter at-
tēdas: nil est vtutis: nil grē: nil cādoris qd nō resplen-
deat in maria. Et amb. li. de xg. dic. Talis fuit maria
vt eius solius vita oim fit disciplina. virgo erat nō so-
lū corpe sz z mēte: corde hūilis: virgo grauis: aio pru-
dēs: loquēdi parciōz: legēdi studiosior: intēta ope: ve-
recūda sermone. Et vt dic seduli? risum eius nunq vi-
derūt: nūq eā vane ornatā: nūq curiosam: nūq leuem
aut iocosam zc. Un z legit exemplū qd referē in hi-
storia. s. grecoz q btūs dionysius cōuersus ad fidem
p aplm paulū: optās videre mariā sepius petebat li-
cētā eūdi hierlm a paulo. Qua obtēta veniēs hierlū
z introductus ad btāz virginē eavisa stupefact de mi-
ra eius pulchritudiez grē irradiātis pre fulgore mor-
cecidit in terrā qm mortuus dicēs q tātus radi? diui-
nus z claritas ab ea irradiauit q sustinē nequerit: a-
dorāsq eam dixit. Clere si de tuo iesu nō audiui sēz z
scripturas non legissem: putarem q tu sis de? vel xps
dei in lege pmissus. Cap. iij.

Tertia stella dicitur icōcupiscibilitas. qz pul-
chritudo corpālis marie b. singulari pri-
uilegio fuit honorata z dignificata q nū-
q ab aliq potuit carnālī scupiscē: lz fue-
rit pulchritudo maxima p oibus pulchri-
tudinibus hoim q sunt: fuerūt: z erūt circa pulchritu-
dinē xpi. Alioz qdē hoim z pēcipue feminaz pulchri-
tudo mouet intuetes ad cōcupiscētiā carnālē: iuxta il-
lud eccl. ix. Ex specie mulieris scupiscētia qm ignis
exardescit. Un z scēx gines: vt scā katarina. Mar-
garetha. Agnes zc. scupiscēbant a viris z nuptui pe-
tebant. sz ille in xginitate solide manētes martyrizate
sunt. Nō sic aut erat in btā virgine maria: cui? pulchri-
tudo b. summūz singulare priuilegiū habuit q a nemi-
ne carnaliter scupiscē potuit qn potius carnalem scu-
piscētiā in alijs extinguebat ad solū intuitū. Et de h.
bonauē. i. iij. sen. di. iij. q. z ar. vl. dic. Hoc inqt iudei q
dā asserūt mirū fuisse in xgine maria q cū essz pulcher-
rima a nullo vnq viro fuerit scupita. q si qras. Qua
revel qualiter id fieri potuit? Rūdet h. scōs pēcipue
berū. q marie pulchritudo non fuit cōcupiscibilis car-
naliter rōne quadruplici.

Primo ppter gratie abundantationem.

Scōdo ppter occultationem.

Tertio ppter conuersationem.

Quarto ppter irradiationem.

Primo qdē ppter grē abūdatōez. qz grā diuina i ea

abūdat ab adeo q etiā i alijs essz libidinis z scupiscē-
tie extinctiua. Hā nāq fortior ē q natura. Sz vides
mus q natura qbusdā lapidib? z herb? hāc pstitit vir-
tutē q hnt libidinē tempore: vt p3 de agnocastovēl cā-
phora z saphyro atq calcedonio: z herba rute sepe co-
mesta. Ergo multo fortius id diuina grā in btā xgine
potuit efficere de facto fecit. Un ipa btā xgo figura-
ta est p cedrūz myrrhā. eccl. xxiiij. Quasi cedrus exal-
tata sum in libano: quasi myrrhā electa dedi suauita-
tem odoris. Cedrus qppe odore suo fugat serpentes
z myrrhā interficit vermes: sic maria serpētes motus
z vermes prauē scupiscētie in alijs ad solū intuitū ex-
tinxit. Cui? scordat figura de vite: q flore odorifero
fugat serpētes. Scōdo ppf occultatiōem. qz sic clari-
tas corpis xpi post resurrectōez discipulis celabatur
ita pulchritudo marie oibus carnālīb? hoibus z qeaz
scupiscere possent occultabat. z sic appebat vt nō cō-
cupiscibilis videret. Tercio ppter conuersatiōez qz taz
honestez mature se regebat in oib? actib? z morib? vt
oibus apperet q nequa q possz ad fedū aliqd inclina-
ri: imo q erat tota deo dedicata. sic ptingeret de pul-
cherrimaz scitissima muliere q essz qm ptime in deum
rapta. Quarto ppf irradiatiōez q pcedebat ex eius
facie: vt dic bern. ppter quā etiā ipse Ioseph sponsus
eius nō audebat respicere in faciē xgis. qz illi radij lu-
minosi a faciē xginis pcedētes erāt adeo xtuosivt de-
terrerēt corda carnālū hoim penetrādo. Un gl. super
illud mat. s. Accepit ioseph coniūgē suā. s. mariā: z non
cognoscebat eā donec pepit filiū suū primogenitū: di-
cit sic. Ioseph mariā facie ad faciēz videre nō poterat
quā spūscitūs a pceptione plenius impleuerat: z ideo
nō agnoscebat facie ad faciem quā desponsauerat do-
nec illius vterus euacuaret. Un p3 q ipa gloriā de
ista stella inconcupiscibilitatis. Cap. iij.

Quarta stella dicitur puritas: qz btā virgo na-
ta ē in natura purior z pplexione melio-
ri. Erat em optime sanguineositatis: si-
cut pie credit vtpote de cuius purissimo
sanguine formari debebat caro xpi xtu-
te spūscitū. Alij nimirū hoies nascunt in culpa ori-
ginali z pplexione malaz impura p quā inclinati sunt
ad variā viciā mortalia naturaliter: z ad prauā pſuetu-
dinem mori. Alij qppe sunt multū melācholicī: in q-
bus natura mordax z plena ire. Alij vero sunt multum
cholericī feruētes ad bella: lites z sanguinis effusione
Alij aut plurimi phlegmaticī: pigri: somnolenti: mol-
les z timidi ac ad malū fragiles. Et plurima talia ma-
la q hoibus adducit natiuitas enumerat aug. xxij. de
ciui. dei. c. xxij. di. In qbusdā inqt mordax natura: per-
turbatōes crebre: insana gaudia: discordie: lites: bella
insidie: iracūdie: hmoi innumerabiles hui? vite misē: qz
adducit natiuitas filijs Adam corrupta vicio natura.
Hāc aut bndictā xginem nō maculauit mala pplexio
nō corrupit mala nutritio: nō adduxit puerſa pſuetu-
do: nec puerit fatal? stellatio. sic solēt qdā fatui ima-
ginari q stellaz dispositio puerat nascētes i morib?
dicētes q q nascunt sub saturno sint pigri: ignaui: et
ignari. q sub ioue fures z auari. q sub marte iracūdi q
sub sole superbi. qui sub venere luxuriosi: qui sub mer-
curio curiosi. qui sub luna inconstantes. Hoc enim te-
nere superstitiosum est z erroneum. vt Augu. probat
v. de ciui. dei. Under Ptolō. in centilo. di. Sapiens vir

Articulus

vlr dñabit astris. Propterea hie. r. hec dñs
Juxta vias gentium nolite discere: et a signis celi nolite
metuere q̄ timet gētes. q̄ leges pploz vane sūt. Ad
ppositū itaq̄ redeūtes dicim⁹ fm̄ doc. p̄corditer circa
iij. di. tertij sniaz. q̄ btā x̄go adhuc i vtero m̄ris adeo
fuit sc̄tificat⁹ ab eo tpe semp⁹ p̄ ad assūptōez per
sisteret in puritate naturez in innocētiavite: et p̄ capa
citate: in oim virtutū plenitudine sine oī macula opti
mez ordinatissime disposita in naturalibus: ita q̄ nul
la ples muliebris vnq̄ magis appropinquasse videt ad
statū innocētie ade sicut ip̄a. vt merito de ea dicat il
lud cañ. iij. Tota pulchra es amica mea. s. corpez aia.

Caplm. v.

Ro sc̄do q̄ternario stellaz dixi q̄ btā x̄go
x̄ pte aie h̄z etiā q̄ttuor stellas dignitatis
q̄bus est in sua natiuitate priuilegiataz ho

Prima stella d̄r capacitas.

Secunda dicitur sanctitas.

Tertia luminositas.

Quarta dulcorositas.

Prima stella d̄r capacitas. Ip̄a nāq̄ b̄ndicta virgi
nis aia tā digne a deo est creat⁹ effz capacioz maio
ris gr̄ez glorie q̄ omnes angeliz hoies p̄ter x̄pmz to
ta m̄di machina. Cuz em̄ ip̄a fuit ab eterno electa vt
esset m̄r dei: regina celiz angeloz: ac dñā mundiz taz
ineffabili gr̄a in p̄nti ac gl̄ia sublimanda in futuro: vt
sup oēs effz creaturas puras excellētissime exaltāda
iḡit debuit in sua creatōez x̄ginis b̄ndicte origine ip
sa eius gl̄iosima aia tāta capacitate disponi vt totam
gr̄ez gl̄ie plenitudinē in tāta largitate accipe effz ap
ta quātū creaturaviatrix p̄t accipe nō deo vn̄tavnio
ne p̄sone. qm̄ fm̄ arist. ij. de aia actus actiuoz. sunt in
patiēte b̄n p̄disposito. Cū deus creauit aiam btē ma
rie in sūma nobilitatez p̄fectōe p̄ ceteris puris hoib⁹
intellectu acutissimā: et suis potētis gr̄e capacissimā
post x̄pi aiam. adeo q̄vt dic̄ hiero. ser. de assump. To
ta inq̄t gr̄e plēitudo q̄ est i x̄povenit i marie aiam: q̄q̄
aliterz aliter. q̄ in x̄povt in capite influēte. in maria
vt i collo corpi ecclie trāsfundēte. Q̄ mirabile istd
vt vna h̄ puella sacratissima pl̄ capax effz q̄ tota m̄
di machina: celiz trā. Q̄ quāta dignitas marie quā
de⁹ sic p̄legit̄ p̄ordinauit vt p̄ eā ois gr̄a et oē bonum
trāsfundi h̄ret in ecclie totius mēbra. qd̄ deuor̄ ber̄n.
exprimit dicēs. Deus oim bonoz plenitudinē posuit
in maria. vt si qd̄ gr̄e: si qd̄ salutis: si qd̄ spei in nobis ē
p̄ eā nouerimus redundare.

Cap. vi.

Secunda stella d̄r sc̄titas. q̄vt dic̄ ber̄. ad
Aug. fuit p̄culdubio ante sc̄tā q̄ nata. et
h̄ p̄cor. tenet doc. sup. iij. di. ij. sic p̄. i. hu
lus li. ar. ij. p̄ totū lucide claruit. Immo
ip̄a nō solū sc̄tā fuit in natiuitate: s̄ p̄
alijs oib⁹ circa x̄p̄z sc̄tā. p̄ alijs gr̄a p̄uētar sic san
ctificat⁹ vt nūq̄ possit peccare mortāl̄ vel veniāl̄. iu
xta illud p̄s. Sc̄tificauit taber. suū altissim⁹. i. Ma
riā. sequit̄: de⁹ in medio ei⁹. s. p̄ incarnatōez factā in ea
iō nō p̄mouebit̄. s. q̄ cōfirmata est vt nō possit ruē in
pctm̄. Cū no. fm̄ doc. illuminatū. v3 frā. maro. i tra
ctatu de p̄cep. virg. q̄ q̄tū ad p̄ns spectat triplex est
sc̄tificatio. P̄ria ē vniuersalis q̄ aia sc̄tificat̄. q̄. s. a
pctō purgat̄ et ei gr̄a p̄fert̄: s̄ nō p̄firmat̄ qm̄ possit ca
dere a gr̄a. Et h̄ sc̄tificatio fit p̄ sac̄ra. vt p̄ i baptiza
tis. Sc̄da ē sc̄tificatio sp̄alis. q̄ aia purgat̄ a culpa:

II

accipit gr̄az: et p̄firmat̄ in gr̄a ne possit in pctm̄ morta
le cadere. et sic fuit sc̄tificatio Joh. bap. et hie. in vte
ro. Tertia ē sc̄tificatio singularis q̄ aia sc̄tificat̄: non
purgatōe a culpa q̄ nō ē s̄ collatōe gr̄e et cōfirmatiōe
itavt nūq̄ peccet nec mortāl̄ nec veniāl̄. et h̄ mō fuit
sc̄tificata maria in primo instāti sue p̄ceptōis. L. vij.

Quarta stella d̄r luminositas. q̄ aie marie p̄
dictā sc̄tificatōez q̄tū ad rōnēz intellectuz
tāta sapie claritas sup̄infusa ē a deo fm̄ ali
q̄svt essz sapiētior oī creatura puraviatrix
ce: ita q̄ etiā i vtero m̄ris ex̄ns habuit liberū arbitrij
vsum: et fuit in sublimiori p̄tēplatōis statu q̄ fuit vn
q̄ aliq̄ pura creatura in etate p̄fecta: et fuit oib⁹ donis
sp̄sscti plena. iuxta illd̄ esa. xj. Requiescet sup̄ eū sp̄s
sapiez intellect⁹. sp̄s cō. et for. sp̄s scierz. Et h̄z dor
miret sic̄ ceteri q̄q̄: tñ somn⁹ q̄ pellit i nob̄ liberū ar
bitrij actūz merēdiu sum nō fuit in ip̄a. Cū dic̄ pote
rat illud Cati. v. Ego dormio. s. corpal̄: et cor meuz. i.
aia uigilat. s. in p̄tēplatōe. S̄z di. quō potuit h̄ esse:
R̄n̄r q̄ nō natural̄: s̄ p̄ dei gr̄az sp̄alissimā h̄ habuit
Et p̄bat q̄ ex reglā topica. Si ei cui min⁹ videt̄ inesse
inest̄ ei cui magis: s̄ Joh. bap. i vtero agnouit x̄p̄z
deū. vt dic̄ Amb. sup̄ luc. Cū de ip̄o canit ecclia. Ac
celerat̄ rō in puero nōdū nato: nouit p̄ntē dñm in x̄gi
nez. Iste sc̄t̄s nico. in infantia vsu rōnis vtebat̄: cuz
feria q̄rtaz sexta semel fugebat vbera. et mox nat⁹ ere
xit se in pelui dñi balneare. Ite b̄ndictus in puericia
cepit miraculis corruscare. Si iḡit istis data est tāta
gr̄a a deo vt haberet vsum rōnis aū debitā etatē q̄ ē se
ptē annoz de lege cōi. vt p̄z ex̄ de delictis pueroz. c.
j. et de pe. et re. cap. Dis. quāto magis de brāx̄gine q̄
electa fuit vt essz dei m̄r ip̄o proportionabil̄: altiori mo
do ista sūt credēda. Hoc etiā videt̄ ecclia significare i
eo q̄ libri q̄ intitulant̄ de sapia exponunt̄ sp̄aliter de
btā x̄gine: et q̄ dicunt̄ de sapia interpretat̄ ecclia q̄si de
x̄gine dicant̄. si etiā claret in eplā hodierna: vt signi
ficet̄. q̄ ip̄a fuit sup̄ oēs creaturas sapiētior. P̄res
entationis Marie modus. Cūder fm̄ hiero. alios
q̄ historiographos cum parentes beate x̄ginis com
pleto tpe ablactationis p̄ triennium ad templum ip̄az
cū oblationibus adduxissent. erāt aūt circa templum
q̄ndecim ascensionis gradus: in quoz nouissimox̄go
maria infantula. constituta post q̄ benedixit sacerdos
sine adiutorio cunctos gradus ita conscendit acsi essz
perfecte etatis: et in dei laudibus die ac nocte p̄ma
nebat: nec vt solent infantes req̄rebat parentes. s̄z ma
ture se regens prudentissime loquens et praro quasi ef
set. xxx. annoz in oī sc̄titate ita p̄ficiēbat vt oēs mi
rarent̄. ab angelis q̄ quotidie cibo eidem celesti alla
tovisitabatur zc̄.

Cap. viij.

Quarta stella d̄r dulcorositas. q̄ a p̄cipio
eius felix aia plena erat diuina dulcedine.
iuxta illd̄ p̄s. Dñe p̄uenisti eā in b̄ndictio
nibus dulcedinis. s. ab infantia. Et iterū.
Cūxit te deus deus tuus oleo leticie p̄ cōsortibus
tuis. Propt̄ quā qd̄ suauitatē iternā diuie fructiois
radiabat̄ et resplēdebat vult⁹ ip̄i marie mira claritate:
fm̄ hiero. vt p̄staret oib⁹. q̄ diuina gr̄a erat plena. Cū
z b̄ster. xv. Facies tua plena ē gr̄az. Sic ei moȳsi fa
cies resplēdebat ex familiaritatez p̄sortio diuioz āge
lico mltomaḡ facies marie quā q̄tidie āgelivisitabāt
mysteriaq̄ sibi diuina p̄adebāt: futura reuelabāt: cibū

Liber Quintus

celicum afferebant: vt testat. Epiphanius et Germanus.
Cap. ix.

Pro tertio quaternario describunt et alie stelle ex parte corporis et anime quibus maria est priuilegiata et dignificata in sua natiuitate.

Prima nominis sublimitas.

Secunda temporis dignitas.

Tertia dicitur miraculositas.

Quarta obsequiositas.

Prima dei nominis sublimitas. quia nomen preclarum est maria est sortita: quod quidem accipit a rebus preclaris et sublimibus: quia maria hebraice accipit a maris stella que est virtuosa stella lucida stans sine occasu: attrahens ferrum et adamante. vt testat alkabiti et dirigens nautas ad portum optatum. sic maria lucida gratia sapientia nunquam occubuit. scilicet per alios quod per totum quantum virtute sue pietatis attrahit induratos et ferreos peccatores ad dei misericordiam: et dirigit omnes ad portum salutis. Item hoc nomen maria latine accipit a mari magno et amaro. quia sic mare est mare aquarum: ita beata maria mare omnium gratiarum: que fuit amaricata in filii passionis. Item syro simeone accipit hoc nomen maria a dominatione. quia est domina mundi etc.

Secunda stella dei temporis dignitas. quia deus voluit maria nasci in mense septembris que eius natiuitati valde conueniebat secundum fratrem maro. quia inter tempora prefulget dignitate quadrum plici. Primo quidem quia hic mensis totus fuit festiuus. vnde ex lege moysi. per Mariam vero dies luctus non versum sunt in gaudium celestis festiuitatis eterne. Secundo: quia in hoc mense sol est in signo virginis. ita sol iusticie christus habitauit in virgine maria. Tercio quia iste mensis est tempus plenitudinis annorum maturitatis plene. vnde illud tempus autumnus dicitur. Est autem autumnus. id est maturescere colligere: secundum remigium. et sic congruebat natiuitati marie que plena gratia in tempore plenitudine quando deus misit filium suum scepit et peperit christum: vt ait apostolus gal. iij. Quarto: quia iste mensis omnis mensium prior creatus est: eo quod mundus ipse in isto mense factus est secundum opinionem rabbi eliezer. et ceteri hoc tenent hebrei. quod etiam apostolus probat nico. de ly. super gen. sic. quia scriptum est deus. xxx. ij. Dei perfecta sunt opera. Vnde secundum omnes: hoc primus factus est in statu perfecto potest generare. Tunc enim vnde quod perfectum est quando potest generare sibi simile. Et eodem modo videtur dicendum de terrenis creaturis: quod est quando fructus sunt in arboribus maturi: et habent in seipsis semina. Vnde Benef. i. scribit. Et protulit terra herbam viridem et facientem seminem. quod fieri hoc in mense septembris. Verumtamen alij opinantur mundum creatum esse in mense martio: vt patuit li. i. parte. i. ar. iij. Si ergo mundus cepit initium creationis sue in isto mense: congruit quod recreationis in isto mense septembris accepit in marie matris vicem christi natiuitate. Tertia stella dei miraculositas. quia beata virgo miraculose orta est. Primo quia vt dicit damasce. per preces et reprobationes fuit a deo data. Si enim isaac et iohannes baptista sic sunt nati: multo magis maria diuina voluntate operante vt probat Alber. super missus est. ca. clxx. Secundo quia per gabrielem archangelum est preannuntiata vt probat secundum Alber. et simili ratione. Tercio quia eius natiuitas fuit portans et signis clarificata: quoniam secundum theophilum historiographum ipso die que nata est maria plenus solito sol refulsit in duplo illa nocte luna clariores coruscavit: adeo quod pene solari splendore radiaret. et illa nubecula que lunam offuscat per tempus a die natiuitatis marie non apparuit. sed circa globum lunarem medium quasi vna stella magna claritate apparuit. Hec Theophilus. Quarta stella dei obsequiositas. quia morabunda hora natiuitatis deputate sunt militie angelorum

Pars. ii.

ad marie custodiam: non perfidendo: vt patuit ar. ij. sed in obsequium et ministerium. Vnde et hinc. in quodam sermone dicit. Infinita militum angelorum ad gloriose virginis obsequium esse deputatam nullatenus ambigimus qui cauerent ne preparatum eterni regis hospitium hostis incederet. Hec ille. qui etiam eidem escam celestem quotidie deferrebant: vt testantur historici.

Articulus. iij. quod natiuitas marie iocunditate in tulit mundo.

Tertium mysterium iocundationis dicitur. quia hoc festum fuit iocundum.

Primo quidem sancte trinitati.

Secundo ipsi benedicte virgini.

Tercio cunctis angelis.

Quarto hominibus vniuersis.

Primo sancte trinitati. quia per totum mundum glorificatur et laudatur sancta trinitas in beata virgine. vt testat bernardus. in opere de laudibus virginis. Gaude inquam deus pater. quia hodie nata est sponsa ab eterno predestinata. Gaudet filius quia ei nata est mater in qua humanado deliciae sibi sunt esse cum filiis hominum puer. viij. Denique gaudet spiritus sanctus. quia sibi nascitur habitaculum templum glorie acceptissimum. Secundo hoc festum est gaudiosum beate marie. quia hodie nata est dominissima: vt patuit quatenus sit mater dei: regina mundi: dominatrix angelorum: et super omnes creaturas exaltanda. Tercio gaudiosum extitit hoc festum angelis: quorum est gaudere etiam de vicino peccatore penam agere. Lu. xv. ergo multo magis de tali tanta que natiuitate per quam mundus saluatur angelica ruina reparatur. Vnde refert Job. belet. in coram quod notat legenda. vnde quia cum antiquus dies natiuitatis marie fideles aliquanto tempore latuisset. contigit quod quidam vir sanctus sedule contemplandi insistendo singulis annis. vi. idus septembris iocundissimam angelorum solemnitatem audiret. Cumque admirans reuelari sibi peteret cur isto terminum non alio die audiret. accepit diuinum responsum quod hoc idus. quia virgo gloriosa tali die fuit nata mundo. et idus deberet manifestari hoc filiis ecclesie pater: quatinus celesti curie fieret concordia in hac celebritate. Vnde ergo intinuerat hoc pater ex scripturis et antiquitatum testimoniis veritate huius coperta: istum diem celebrandum vniuersaliter in honorem natiuitatis virginis statuit ecclesia sancta. Quarto hec festiuitas est gaudiosa omnibus hominibus. Vnde Job. dam. in sermone. hodie. di. Hodie fit mundus salutis initium iubilare deo vniuersa terra. Hinc et canit ecclesia. Natiuitas tua dei genitrix ergo gaudium annunciat vniuerso mundo. ex te enim ortus est sol iusticie christus deus noster: qui solues maledictionem dedit benedictionem et confundens mortem donauit nobis vitam sempiternam.

Miraculum. Vnde ergo finem sermonis faciam: vnum hoc miraculum inferam. Et hoc miraculum fundamentum accipio ex li. miraculorum sancti anthonij. c. xxviii. quod quidam diues habuit beatam virginem in summa deuotione: et erat hoc tante auaricie et tenacitatis quod nullumque petenti misericordiam vel elemosynam porrigebat. Quadam vice venit quidam pauper ad ostium: petijtque elemosynam amore dei et ille cum improprio negauit. ille rediens petijt iterato elemosynam ob amorem salutis sue: et ille magis increpans eum repulit. Tercio quod petijt amore beate virginis. Quod vt auarus audiuit: iratus precit ei non libenter vnum panem: et comminatus est ei ne amplius peteret.

Articulus

peteret sub h^o noie. q^z graue ferebat q^d si sub h^o nomie Marie peteret elemosynas: dare deberet ob eius deuotione. **M**ortu⁹ est tādē ille auarus: z dñ pōderare tur bonaz mala ei⁹: inuēt⁹ est minus habēs in bono: z est tradit⁹ demonib⁹ ad cruciatū. Ecce autē apparuit xgo gliosaz panem quōdā datū p ei⁹ amore posuit in statera: z statim meritis btē xgis pōderauerūt eius bona. Rogauit q^d p eo xgo filiū q^d dixit. Esuriuiz nō dedit mibi māducare: sitiui z nō dedit bibere: nullā fecit miam: q^d nō meret miam. At xgo. Ego sum mater mie: z me in deuotōe habuit. Unde obtinuit vt rediret ad corpus aiaz reuixit q^d fuit mortu⁹: z egit p miam duraz: z semp largas postmodū faciebat elemosynas ob amorē ipsius beatissime matris dei pauperes inuitādo. Quo miraculo vel exemplo clarescit: qm multū vtile est homi elemosynas pauperib⁹ facere ob amorē btē xgis marie: z p^ocipue in festis ei⁹ paupes ad mē sam inuitare deuotius. Si emv patuit in dicto miraculo illud inuolūtarie largitū p deuotōe xgis tātū valuit vt h^o ipo a snia dānatōis hō liberaret: quantūz q^d putas valebit ad salutē volūtaria erogato facta pauperib⁹ p amore xgis marie: vtiq^z talib⁹ in extrema hora mortis ipsa xgo gliosa interuentrix apud filiūz astās dicere poterit. Scriptū est. Date z dabūt vobis Luc. vi. Dignū est q^d v^o is q^d dedit sua p nomie matris dei: de^o ei corpis z sanguinis xpi sacm^o quo p^otinetur xps dñs: quem xgo cōcepit: xgo peperit: xgo aluit. Et sic ipe membra xpi. i. paupes aluit p noie xgis matris: ita alimētū habeat vite eterne p grām ei⁹. Vere sancta talis aia q^d feliciter z q^d iocūde audiet i iudicio xba xpi dicentis. Esuriui z dedistis mibi māducare: sitiui z dedistis bibere. Venite ergo benedicti patris mei p^ocipite regnum zc. Amen.

¶ Pars. iij. libri quinti de nascentis Marie admirabili conditione.

As admirabile opus

Excelsi. Verba ista scribunt Eccl. xliij. ad honorez z laudē xgis Marie merito accipiūt. Ipa nāq^z fuit. Priovas nō q^d devacuū: sed oī grā plenū. iuxta illd Luc. i. Ave gratia plena. Itē oī vtute tāq^z margaritis: gemis z p^ociōsissimis lapidib⁹ adornatū: iuxta illud Eccl. xliij. In me oīs grāvier veritatis: in me oīs spes vite z virtutis De hoc vase Eccl. i. Quasivas auri solidū ornatum oī lapide p^ociōso. Vere ipavas: q^z arca cōtinens thesaurū diuine sapie. Et vere vas aureū p charitatē z puritatē incorruptibilitatis: q^z sicut aurū splēdet z rubigine nō corrūpit: sic maria igneo fulgore charitatis splēdens nullā pcti corruptōez vel maculationem h^ore comprobaf. Unde vere fuit vas solidū p firmitatē stabilitatis z pseueratīe in grā: z fuit oī lapide p^ociōso. i. virtutū z p^ociōsissimoz donoz spūsceti decore adornatū Qui cōsonat figura Exo. xxv. vbi legit q^d dñs pcepit moysi di. Facies mibi arcā de lignis sethim: z deaurabis eā auro mūdissimo intus z foris zc. Arca hec est maria in qua deus tāq^z in arca cōtēt⁹ est. Sic em p^ociōsis reliquijs cōsuevit fieri arca aurea vel argētea pulchre fabricata: sic rei p^ociōsissime. i. filio dei mandauit de^o fieri arcā mariā in qua recōderet. Et ista arca facta fuit de lignis sethim q^d sunt ligna imputribilia. per q^d figuraf marie imaculata z imputribilis mūdicia: z

I

sic de alijs partib⁹ eius figure. s. q^d fuit deaurata intus z foris. p^oz q^d maria fuit vas oī vtute: oī puritate: oī grāz scititate plenū. Scdo q^d iuxta pacceptū thema bñdicta xgo fuit vas admirabile. q^z quē celi cape non poterāt suo cōtinuitvtero ppter q^d Berni. in sermone quodā dīc. Vēter capacioz celis: diffusioz terris latior elemētis: q^d illū p^otinere valuit q^d trib⁹ digitis mōlē terre appēdit. Deniq^z tertio iuxta thema nfm ip^o sa xgo est opus excelsi. q^z solū dei potentia: solius dei sapiētia ordinata: facta z sublimata extitit. Ad p^osens igit acturi de nascēt⁹ xgis admirabili q^olitate z cōditione videam⁹. Primo de q^olitate ei⁹ aie. Scdo corpis Tertio vtriusq^z dīcti. Et sic tria mysteria notabunt. Primo d^o admirabilis celsitudinis aie rōnalis. Scdm admirabilis pulchritudinis materie corpis. Tertiu admirabilis habitudis grē supnaturalis. Articulus. i. de ipsius aie marie admirabili celsitudine qua est a deo condita.

Dignū mysteriū dicitur

admirabilis celsitudinis. s. rōnalis aie virginis marie. Dignū nāq^z p^osideratōe existit quāta celsitudine pfectōis: quātaq^z admirabili excellentiaz dignitate: q^d stupenda diuinitate potētie sapiētie maiestate ac puidētie xgo bñdicta fuerit fm aiam p^odita. Qd q^ddem q^uis mens humana ad plenū cape non sufficiat: tñ p aliquāli cognitione q^d saltem ad aliquātulā inducamur bñdictē xgis nīs reuerēdā deuotōez anim⁹ q^d nō eleuari quātulicūq^z possit ad ei⁹ dignitatis noticiā. vnam h^o dignū duxi ponere p^oclusionē in mēte tenēdā q^d talis est. De^o maiori potētiā sapia atq^z p^ocelliori z digniori excellentia creauit z p^odidit bñdictā xginē mariā fm ei⁹ p^ocellētissimā aiam q^d creauerit oēs angelos z totā mūdī machinam. Hec conclusio pbat triplici via.

¶ Primo ratione.

¶ Secundo auctoritate.

¶ Tertio exemplari ostensione.

¶ Primo pbat rōne. z b^o triplici. Prima d^o rō summe dignitaf. q^z ipa btā xgo ab eterno est pordinata atq^z tādē in tpe sic p^odita vel creata q^d tante sit dignitaf: pfectōis z bonitaf: tāte btitudis z glievt foret dignissimū habitaculū dei oīpotēti plenitudine oīs grē z sanctitatis excellentissima: p totā mūdī machinā tanq^z xba mī dei. z p dñs regina celiz oīm angeloz ac dñā toti⁹ mūdiz oīm creaturaz. q^d p tāta dignitate debuit summa dei potētiā sapia ipa p alijs creaturiz disponi. Secūda rō sūme p^oinqtat. q^z quāto aliqd ē dō p^opiqu⁹ z vniūb⁹: tāto maiori potētiā sapia dīnoscat fore creatū. Z nāq^z ex pte diuina eadē potētiā sint creata oīa z vnica sapia p^odita sint magna z minima: vt exēpli grā lapis z angel⁹: granū milij z celū vnica dei potētiā z sapiētiā sunt creata: maioris tñ potētie excellentia relucet in angeloz celo q^d lapide z milio. q^z angel⁹ est p^opiquior z similior deo q^d lapis: z celū q^d milij. Cū igitur btā xgo sic pducebat q^d portio carnis sue in xpo esset inseparabilvniēda deo. z p dñs aia debuit creari excellentissima. vtpote deo p grāz z gliaz sup omnes vniēda post xpm. Nam corp⁹ est ppter aiam z non econuerso.

¶ Tertia rō maxime contrarietatis: q^z quanto magis contraria aliqua in quocūq^z ope pcurrūt q^d nulla potentia ordinata possent se fil⁹ compati in eodez: tanto

b b

maior relucet potētiā sapia. vt si tu mortuū posses uiuificare: scires id facē: vel retrogradare solē: cū ista naturalr fieri nō possunt: magnauideret in h faciendo tua potētiā sapia admiratōe digna. S; qm in creando angelos totū mūdū: de? nec de potētia absoluta: nec de potētia ordinata aliqd repugnās habuit. dixit emz facta sunt. Sed in creādo xginem mariam multa habuit repugnātia de potētia sua ordinata: q̄ q̄des ab eterno de? lua absoluta potentia p̄cordare decreuerat. Decreuerat ei q̄ ista puella sp̄xgo essz nec tñ ifecūda maneret. Item q̄ h virgo p̄cipet de sp̄sc̄to sine viro. Item q̄ p̄cipet nō puz hoiez: s; deūz hoiez. Itē q̄ illū ḡnaret a q̄ ipaz oīa alia creata sunt. Et h oīa erant ipossibilia ordinata potētia: q̄ dīa legibus nature a deo institutis: vt vult Scot? hic diffines ordinatā potētiā sup. i. sūiaz. di. xliij. z notat. s. li. iij. p. j. ar. ij. in prin. Et tñ deus h oīa in xgine maria p̄fecit z p̄ficiendū eternalr decreuit. ḡ maiorē potētiāz sapiāz in ea oīdit. Scōavia ostēdit p̄clr sio p̄missa p̄ auctes sanctorz. Primo ber. in ser. de gaudijs marie sic dicent. Multa magna fecit deus in creaturis mundi: nil tñ tā excellēs z tā magnū fecit opus digitoz dei sic xgine matrē dei quā sol z luna mirant. Hec ille. Scōo aucte Anst. de p̄cep. xg. dicē. Nil tibi dīa ē egle: nil cōpabile: oē em qd ē aut sup te elaut ifra te ē qd supra te est sol? de? est. qd infra te ē. oē qd de? nō ē. Itē ibidē dic. Decebat vt illius hoīs. i. xpi p̄ceptio fieret de matre q̄ ea puritate niteret q̄ maior sub deo neq̄t intelligi. Tercio aucte hīero. in ser. de assump. dicentis sic Altior est celo de qua loq̄ nitimur: abyssio p̄fundior. Qm si celū te vocē oīgo b̄ndicta: altior es: sūmīez: p̄cellis. si formā dei te appellē: digna existis. si dīam angeloz. p oīa eē p̄baris. qd igit de te digne dicā nescio. Hec ille. Et sic p̄p̄positū. Ad cui? cōfirmatōez p oībus fac auctas euāgelij. Lu. ij. vbi dic xgo. Fecit mihi magna q̄ potēs est. i. fm oēm suā potētiā. Tertia via oīdit p̄clusio p̄dicta exēplari deductione. Et p̄mū exēplū accipiam? ex serie sacre scripture. Dic mihi quō legis. qd est qd fm sonū scripture deus maior p̄silio repiat creasse? Si tu dicis: āgelos. Hōne legi? gē. i. Dixit deus: fiat lux. z facta ē lux. quo noie fm aug. sup. Bēn. angelica natura accipit. Si dicis: mūdūz quācūq̄ i ipō creaturā: claz est qz oīa illa de? tñ dixit z facta sunt: mādauit z creata sunt: vt dic p̄s. Sed qd? Certe si capū diuine scripture pcurras ope ries q̄ deus nil fec maiorē cōsilio q̄ aiām hoīs. qz cuz eā crearet nō solū dixit de? s; z p̄f z filius z sp̄sc̄tus q̄si p̄siliādo dixerūt. Faciamus hoiez ad imaginēz silitudinē nrām. z h fm aiām. Hā sic deus est trīn? in personaz vnus in essentia: ita aiāz hoīs fec deus trīnā in potētijsz vnā in essentia qz intellect?: memoria: voluntas: tres potētie: vna aiā sunt. Ecce ḡ deus maiorē p̄uidentiamz diligentiam videt in serie scripture exp̄sam habuisse in creando aiāz hoīs q̄ in creando angelos z mundum: celus z terram. Q igit q̄ magna: o q̄ mira aiē dignitas: o q̄ stupenda dei nrī. circa nos charitas. Sed quero te hō. Quare deus in scripturavoluit ostendere maiorē p̄uidentiamz diligentiam circa aiām creandaz q̄ circa ceteras creaturas faciēdas. P̄fecto potiozem rōnem dicere nonuales nisi hanc v; q̄d bz dei erat futurus hō: sicut dicit Brumo super Bēn. exponens hanc auctoritatē. Faciam? ho-

minem ad imaginē z c. vbi sic dic. Hō solum dic: ad imaginē sed addit: z silitudinē. s. quam habiturus erat aliqñ filius incarnādus. non enim talis creatus est homo propter hominem: sed p̄pter verbum. quia verbum dei erat futurus homo. Hec ille. Ad p̄positum ergo claret q̄ si deus tanta excellētia z sapientie p̄uidentia creauit hoiez quē peccaturz sciebat. z h p̄pterea: qz deus futur? erat hō: z sup omnes angelos z omnia creata exaltādus erat homo i xpo: multo fortius q̄nvenit tempus vt faceret virginē b̄ndictaz de qua erat incarnādus: ipam excellentius: potēti? z sapientius ac diligēt? omnibus angelis z creatis creauit. Scdm exemplū accipiamus ex doctoribus sacre pagine. Nam sanctus Tho. i. scripto. sniarum di. xliij. ar. iij. z itez. i. pte summe. q. xxv. ar. vi. z cōcorditer cum eo Alexan. de ales. querūt vnam questionē notabilem. Utrum. s. deus potuerit ipam btām xginē facere meliorem q̄ fecit. Cuius q̄dem questionis solutio habet supra li. j. p. ij. ar. iij. c. viij. descripta. Et ibi concludendo enumerant exēplari ter tria q̄ fecit de? super omnes creaturas sua potētia ineffabili: imo ista tria fecit ipē deus summa creata in mūdō q̄bus nō pōt ali quid fieri melius. Primū est humanitas xpi. Scdū est btudo creata in patria celesti. Tertiū beatitudo maria inquantū est mater dei. qz ex hoc ipso q̄ ipa est maternitate deo cōiūcta habet dignitatē infinitā. Unde p̄s q̄ ipa sit cōdita tanta excellētia z potētia qua maior fieri neq̄t in ipa creatura viatrice ex pte sua: z h de potētia dei ordinata. Unde Alex. de Ales. i. pte summe dic: q̄ lz de potētia dei absoluta potuerit ipa btā Mariāz qlibet creatura alia fuisse melior: qz dei potētia in infinitū excedit oīa creata: tñ non fuit h necessarium: quin potius deus ipaz fecit optimā: sanctissimā: z dignissimā. vtpote matrem deivērā: in tāta p̄cellitudine bonitatis quātū in se fuit scz q̄ quo ad esse ḡferz q̄ ex ea cōcipet dei filius: non potuit ipē de? ordinata potētia facere ipaz xginez vel etiā aliquā creaturā purā diuinitatē i nōvntā vnione psonali vt fieret melior vel dignior q̄ sicut facta est ipa. Hec Alex. de cor. Tho. z rayne. in summa. Cōcludendo ḡ q̄ btā xgo sit sancta excellentissime: oēs eā deuotius veneremur tāq̄ celi summā reginā: angeloz z hominū dīam: matrem mīez ḡfē: cōsiderando qz sic dic bēn. in ser. q̄ Marie sic dz seruit deuote: nō pibit in morte. Q igit btissima: o gloriofissima dei mī. p̄p̄ gloriē bonitatis tue excellētiā: duc nos miseros ad tuā gloriā eternā.

Articulus. ij. de admirabili pulchritudine z decore beate marie ex parte corporis: tam in quantitate q̄ in colore z membrorum elegantia. Cap. j.

Secundū mysteriū dicitur admirabilis decoris corporalis matris virginis marie. Postq̄ em dictū ē de eius excellētia fm aiām: nūc vidēdū est de eius p̄fectiōez qlitate fm corpus. Vbi nō. p concludiōe q̄ sic btā maria fuit nobilissimaz optima i aiā p̄e oī creatura: ita fuit z debuit esse in corporali p̄fectiōne p̄ alijs optima. Et declarat fm Alb. sup. missus ē. c. xliij. plurib? rōnib?. P̄ria rō. qz nobiliori aiē debet nobili? corp?: forma emz materia debet esse p̄portio nata: fm phm. ij. li. de aiā. Quidē q̄ corpus humanum est

num est nobilissimum et perfectissimum omnibus corporibus brutorum propter unionem ad animam nobilissimam. scilicet rationalem. Sed quia anima beatę virginis fuit nobilissima post animam filij dei et corpus nobilissime perfectiōis et pulcherrimi decoris post corpus filij ut merito de ipsa possit dici illud Iudith. xj. Non est talis mulier super terram in aspectu et pulchritudine ac sensu hominum. Secunda ratio. quia natura est vis insita rebus: sicut ex filijs precreatis. ij. physis. nisi ergo natura erraret vel impediret. filius filius est patri vel matri. quia ergo in conceptione christi errare non potuit aut impediri spiritus sanctus qui operante virgo concepit. ideo sequitur quod sicut corpus christi divinitati unitum fuit perfectissimum et nobilissimum ac pulcherrimum super omnes perfectiōes corporum aliorum viatorum hominum. iuxta illud psalmi. di. Speciosus forma per filijs hominum ita post christum et corpus matris eius. Sed decor corporalis consistit precipue in quantitate et in coloris qualitate atque membrorum eleganti dispositione. Idcirco.

Primo occurrit questio de quantitate.

Secundo de coloris qualitate.

Tertio de eleganti membrorum formositate.

Circa quantitatē quæritur. Utz beatā maria fuerit pueri vel magne stature. Ad quod breuiter respondet secundum Alber. vbi. s. quod habuit staturā debitā et cōuenientē: ita quod nec nimis magna nec nimis parua fuit sed cōuenienter alte stature femineę. Et probat. quia corpus filij sui tanquam perfectissimum in omnibus naturalibus debitissimā habuit quantitates viro congruentē nec nimis magnā. scilicet giganteā nec nimis parua. Quantus autem fuerit habet. R. home in quadam imagine ad quantitatē christi facta. cuius altitudo continet palmas octo longiores vel nouē breuiores. Sed quia naturaliter magnus generatur a magno et tatus a tato: sicut puer a puero: nisi assit impedimentum. Cui autem in christi generatione ex virgine error esse non potuit ut patuit. s. sequitur ergo quod sicut christus fuit cōuenienter altus ita et beatā eius mater cōuenienter alta. Cui dicto cōsonat illud Cantic. vij. quod pulchra est et quod deco. c. in deli. statura tua assimilata est palme: que est arbor satis alta. Sed quæritur. An fuit pinguis et carnosus vel macillatus. R. respondet secundum Alber. vbi. s. quod in corpore beatę virginis fuit debita equalitas. ita quod nec fuit in ea nimia crassities nec nimia macies. R. quia pinguedo vel carnositas nimia causatur ex frigidityte et humiditate. macies autem extenuata ex caliditate et siccitate. Equilibras vero debita ex omnium humorum equali complexione: secundum phisicos. Et huiusmodi qualitatē debite credimus fore corpus beate Marie. Hec albertus. Cap. ij.

Secundo de coloris qualitate tria quæritur secundum quod triplex est diuersitas colorum in corpore humano. scilicet in cute: in capillis: et in oculis. Primo ergo de colore exteriori cutis quæritur. Cuius coloris fuerit beatę virginis: utz albi vel nigri: aut rubei vel commixti. Ad quod respondet secundum Alber. vbi. s. ca. xlvij. quod cum secundum phisicos sex sunt colores cutis. Primum est ex albedine et rubedine compositus. secundus est niger. tertius est citrinus quartus est glaucus. quintus albus. sextus rubeus. Et quoniam solus ille qui est ex albedine et rubro compositus. est ab equalitate precdens ut dicitur. Ioānicus. alij vero omnes ab inequalitate. Nam albus color est ex abundantia frigidi in humido: ut patet in phlegmaticis. et nigredo est ex abundantia calidi in sicco. sicut et glaucus citrinus et rubeus est ex inequalitate humorum et qualitatū actiuarum ergo primus. scilicet compositus ex rubedine et albedine est nobilissimus et corpori eucratice determinatus. et a Galieno

ac Constantino in pantegni est ille color in temperata complexionem positus. unde hunc colorem concedimus in corpore virginis fuisse. Hec Alber. Secundo de colore capillorum queritur. Ad quod respondendo ponuntur aliquę puncta. Primum est quod beatavirgo non habuit capillos crispos totaliter. quia tales sunt in homine ex abundantia siccitatis. Et secundum artem phisicorum docent Aristoteli. Auicenna. Constantinus et Ptolomeus: putat notat Petrus aure. in suo compendio theologicę veritatis. li. ij. c. lvij. significat tales capilli hominem timidum et lucris cupidum. Unde hoc locum non habet in virgine beata. Secundum punctum quod capilli beate virginis non fuerunt rari nec grossi nec mere albi. quia tales secundum preceptos magistros indicant naturaliter hebetem ingeniorum indocilem. Tertium punctum quod beatavirgo non habuit capillos mere rubeos. quia hoc attestat abundantiam caloris: et significat naturaliter infidelem. Concludendo ergo quartum punctum est quod in beatavirgine capilli debuerunt esse tempore nigri: ut probat Alber. vbi. s. Primum quia Constantinus in pantegni dicit ad corpus eucratice pertinere pilos in infantia rubeos: in puericia iuuventute nigros habere. ergo etc. Secundo probat Alber. hoc idem punctum predictum ex causa capillorum: propter quod deus et natura fecit ut homo habeat capillos: sicut doctores phisicos. Primos quidem propter ornatum: et propterea decuit ut beatavirgo haberet capillos ad nigredinem tendentes: quia cum opposita iuxta se posita magis elucescit: supposito quod in virgine fuerit color cutis albus et rubeus magis venustat in capillis nigredo: ut patet per experientiam. Secundo propter significatum. Nam secundum doctores phisicos supradictos capilli subnigri si sint moderate tenues: bonos indicant mores: ac bonam hominis compositionem. Attestant enim secundum Alber. stabilitatem firmitatem: quia correspondent elemento firmo quod est terra. Indicant etiam esse eucratice cerebrum. quia ut dicit Galienus in thegnii. Optima est complexio cerebri calida et sicca: quoniam non sunt abundantes humoribus: et sensibus perfecti sunt et vigilantissimi. Humidiores vero cerebri sensu hebetes sunt et supfluxionis multe: et somnii multum profundum. Sed quia tali cerebro vix calidior sicco debent capilli nigri: ut dicit idem Galienus. igitur etc. Tertio propter expulsionem humorum et supfluitatum fumosorum. Et propterea conueniunt nigri capilli corpori eucratice: maxime quia attestant expulsionem supfluitatis cholericę incense et sanguine aduste: secundum Galienum. qui si non expelleretur esset multum nocua. Et ideo cum corpus beate virginis fuerit perfectissimum secundum omnia membra ipsa habuit cerebrum calidum et siccum: et per consequens capillos ad nigredinem tendentes temperate. Tertio Alber. probat punctum predictum exemplo. quia Cieronius representans pulcherrimam et gloriosissimam faciem: predictus nigram barbam et nigros fuisse crines in domino Iesu christo. ergo et Domina tales crines habuit: cum fuerit assimilatio maxima inter christum et eius matrem. Et ad id facit quod videmus soboles in plurimum assimilari parentibus. sed videmus quod genus iudeorum in pluribus habet nigros capillos. ergo Domina nostra cum fuerit de genere iudeorum tales habuit. scilicet ad nigredinem tendentes temperate. Tertio de oculis queritur. Cuius coloris oculos ergo habuerit. Ad quod breuissimo sensu accepto secundum Alber. vbi. s. Respondet quod oculi virginis debuerunt esse nigri. Tum quia ut in plurimum niger

oculus cōcomitat nigrum colorem in capillis. Tū qz hoc maxime videt cōgruere venustati. Tū quia a cerebro calido z sicco trāsmittit visibilis spūs ad oculum paucior: subtilior: z fortior. simili modo z nutrimentum pauci: subtili: z nobilius: fm medicos doc. Paucitas autem spūs z nutrimenti qntum ad materiam causat oculorum nigredinē z ipa subtilitas z paucitas materie causa est nobilioris z fortioris operatiōis fm eosdem auctores medicine. Et sic oculi dñe fuerunt nigri sed clariores ad videndū z nobiliores sicut z xp̄s credim⁹ eiusmodi oculos habuisse. Et sic patet de colore Domine.

Capitulum. iij.

Tertio videndū est de membrorum omnium generaliter elegātia z decora formositate bñdicte virginis. Nimirū qz virgo gloriofissima fuerit in oibus z singulis mēbris pportioatissima: formosissima: z decoratissima: clarescit. Primo ex ratione. Secundo ex historiali descriptione. Tertio ex miraculorum enarratione. Primo inquā ex ratione. s. assimilationis ad xp̄s et eucratīci corporis ac nobilissime eius aievt in principio huius articuli dictum est. Un et Cant. iij. Tota pulcra es amica mea z macula nō est in te. Si tota pulcra. i. per quamlibet ptem pulcra. Secūda ex descriptione historiali. qz vt ferūt historici: p̄cipue Epiphani⁹ de eius pulchritudine scribit qz ipsa erat in corpore omni pulchritudine venustata. Erat inqt virgo decora facie z elegātis forme: statura optima: caro eius coloris lactei cum rubedine z de fiderabilis aspectu. Item caput ei⁹ erat aliquātulum oblongū: z frons nō lata sed plana cadrata: z moderate magnitudinis ac decens: humilis z demissa. Nec enim fm doctores physonomicē artis pfatos optima est dispositio capitis z frontis: indicans hominem circumspectū: prouidum z magne sapientie: ac verecundum. Item oculi erant pulchri z clare lucētes: aspectu delectabiles: visus mitis z benignus: humilis z māsuetus: pupilla oculorum nigra z valde lucida: sup̄cilia nigra. nō nimis densa sed decentia. Item nasus rectus z mediocris equali linea descendēs: qz signum est cōstātie z prudentie fm physonomicos: vt notat incompendio vbi. s. Item gene eius sacre erant nec nimis pingues nec nimis macilentes: sed formose nimis: albe z rubicū de tanq̄ lactei z rosei coloris. Item os sacratissimū erat delectabile z amenū: omniqz suauitate plenū. Labia rubicūda: sed modicū tumētiāz aliquātulū inferi⁹ labiū erat erupans vl̄ plen⁹ labio superiori: z hoc decentissime. Hoc qppe fm physonomicos p̄nominatos vbi. s. magnanimitatē z fortitudinis est indicium. Dētes qz eius erāt candidi z recti equales z mūdissimi. Item mentū eius erat decens: cōmēsuratū: fm aliqd ad quadraturā tendens: z erat cōualliculatum p̄ medium fm Epiphaniū. Item collū cādidiū: non carnosus nimis neqz macilentū sed decēs. Manus mūde z decētes. Digiti tornatiles: lōgi: recti: z graciles. Et toti⁹ corporis statū: manu sapiētie dei mirifice formata. vestes habēs pprii coloris z matellū etherei coloris. Eius gressus planus z cōposit⁹: incedēs modeste: z decēter caput inclinās in ambulādo tanq̄ xgo pudicaz humilima. Eius vox pudicissima z sonoroza: dulcis z iocūda: ita vt diffusa fuerit gratia in labijs ei⁹ fm dictū ps. Silentiiū semp amabat. raro loq̄bat erat mire patientie nunq̄ visa est irasci nunq̄ risit. nunq̄ ociosus verbū

ptulit erat optimis morib⁹ z dulcissima omnib⁹ insuper erat magni ingenij: ita qz totū opus muliebrecissime didic⁹ adhuc i etate iuuenili oēs libros pphetiales: sapientiales z totū vet⁹ testm̄ pfectissime sciuit. Erat oib⁹ virginib⁹ in tēplo deuotior z humilior: reputans se minore oib⁹: z pferēs singulis honorē: plena existēs omni virtute: oib⁹ bonorum morū honestate: z oī fulgēs grā. Un oēs eā venerabant singulari affectu. Et laus eius diffundebat vbiqz. Nec z plura fm epiphaniū z hystorographos. Tertio formositas virginis clarescit ex miraculorum narratōe plurimorum: e q̄b⁹ libeat pauca inuehere ppter simpliciores. Refert nāqz Discipulus in p̄optuario. lxxviii. exēplo qz cum qdā frater ordinis p̄dicatoz petiuisset btām virginē vt sibi ostēderet suā pulchritudinē: appuit bñdicta virgo eidez. Et ille tādē frater dicebat qz nil iocūdi: nil clari: nil pulchrius videri possit a mortalib⁹ oculis qz facies marie. Idem refert exēplo. lxxix. qz Parisius qdā cleric⁹ virginē deuot⁹ ardēter cupiebat videre pulchritudinē marie. Post p̄ces multas affuit angel⁹ eidē dicens. Domina nra maria mādāt tibi. Exaudiui inqt orōnē tuā z ecce hac ipa die tali hora appebo tibi. sed scias qz si eā videbis: p̄e pulchritudinis lumine excecaber⁹. qd cleric⁹ libēter acceptauit. Tūc disparēte angelo cepit cogitare intra se. Quid facies postq̄ oculos amiser⁹ nō poteris scribere z panē acq̄rere: oportebit te eē mēdicū. vnde deliberauit tñmnicū oculū apire ad vidēdū eā: z aliā manu obtegere vt saltē vnus ocul⁹ remaneat. Adueniēte hora appuit ei btā virgo: cui⁹ pulchritudinē admirat⁹ cū vno tñm oculo eā p̄sperisset: z delectat⁹ eius pulchritudine: cū voluisset etiā altez oculū apire subito disparuit btā virgo. Tūc vno oculo orbatus cepit seip̄s redarguere dicens. Ne me miser⁹: quare vnū oculū clausi: vt inam tot⁹ cecus essem vt eā plen⁹ vidissem. Tūc diu exorasset vt iterū eā videret (qz videbat sibi qz p̄ desiderio vidēde ei⁹ tante pulchritudinis etiā mortū se exponere deberet) Appuit ei angel⁹ dicens. Mādāt tibi dñs vt p̄pares te: qz tibi appebit si tñvis orbari oculo alio. At ille. Etiā dñe si mille oculos haberem optarem ppetuo priuari dummodo eius faciei pulchritudinem possem pfecte videre. Cui angelus. Mandat tibi dñs qz videbis eam: z supstitam oculū nō amittes. sed z pditum p̄ eius recupabis grām: qd totum est impletum. Deniqz exemplo sequenti idē refert qz quidam iuuenis assidue cogitabat z mirabatur pulchritudinem Marie: singulisqz diebus cū surgeret de lector noctibus euz se deponeret di. Ave maria. z corpus ac animam virginē commendabat: orās vt eius pulchritudinem mereretur in celesti gloriā videre. Quodam igitur mane cum deuotius orasset: astitit beatavirgo cum immensa pulchritudine dicens. Desideras ne meam videre pulchritudinem? Respōdit. Virgo benedicta q̄uis indignus sum: tamē toto corde desidero. Tūc virgo. Aspice inquit decore meuz z eius qui decorauit me. At ille. Domina si a tua pulchritudine separabor: nunq̄ decetero conso labor. Unde p̄ nimia dulcedine spiritus scissum est cor eius: z aiam a corpe solutam angeli in celū cū beatavirgine gloriofissime deportauerūt. Ex his aduer te o anima deuota qz pulcherrima: qz gratiosissima sit Maria mater domini Iesu. Qz qz felices qui eam intuentur facie ad facies. Qz qz miseri sunt qui eius visionem per

ne p pectm amittit. Ut em Anf. in meditatioib' suis. dic. Pulchra est Maria ad intueñdū: amabilis ad cō regnādū delectabilis ad vidēdū. Sūma ei leticia post deū est eā intueri in eius laudib' delectari. Nec Anf. Vigi' ter bti oēs sancti in celo. Bti qdē pvisio ne diuinitatis: beati p visioe humanitatis xpi in quē desiderāt angeli pspicere: et vere beati p visione Ma rie cui pulchritudinē solz lunaz oēs creature ac san cti mirant' et laudāt: dicētes illud Judith. xv. Tu glo ria hierlm: tu leticia israel zc.

Articulus. iij. huius ptis q btām Mariā de' cōdi dit duodecim mirabilibus gratijs pditam.

Tertiu' mysterium declarā

Tertiu' in hac pte dicit' admirabilis habitudinis gratie supnaturalis ex pte vtriusq' cōiunctim. s. aie et corpis btē vginis. Ubi notandū q vgo benedicta a principio natiuitatis sue habuit admirabiles et maxi mas gratias a deo qbus extat summe gl'iosa. Decre uit nāq' deus ab eterno sublimare btām suā genitricem: p'cipue. xij. admirādīs gratijs vel bonis superna libus ad numez. xij. stellaz in corona eius capitis ful gentiū: qbus eam incipiēdo ab ortu vsq' ad finem vite sue mirabil' p'fecit et sublimauit. De quibus hic bre uius agemus ne tediū genere: alibi latius locuturi. Et istoz primus quaternari' respicit ei' gratie subli mitatem scōs virginis Marie dignitatem. terti' hu mani generis ex eavtilitatem. Primū itaq' bonum grē admirabilis bñdictē vginis est q deus oibus do nis spūsscti eā repleuit. s. sapientia: intellectu: consilio fortitudine: scia: pietate: et timore dñi. iuxta illd Esa. xj. Requiescet sup eū spūs dñi: spūs sapiēz itellec'.

Scdm est: qz oēs vtutes et gratias scōz generales et speciales deus excellētissime infudit: vt dicere pos sit illud Eccl. xxiij. In plenitudine scōz detētio mea. Que vba exponēs bern. dic. Bñ i plenitudine scōz detētio Marie fuit: cui nō defuit fides patriar charū: spes pphetaz: zelus aploz: cōstātia martyzū: sobrietas cōfessoz: castitas virginū: fecūditas piuga toz: insupz puritas angeloz. Taceat g' hester de sua nobilitate. Susanna de sua castitate. Ruth de sua iu sticia. Delbora de sua prudentia. Rachel de sua pul chritudine. Judith de sua fortitudine: qz Maria su pergressa est vniuersas. Nec Bern. Jte hiero. Leteris p ptes Marie vero se totā infudit grē plenitudo

Tertiu' est. qz illā summā grām deus Marie p'sti tit a qua ois creaturavacua fuit: et qua maiores pura creatura capere nō potuit. s. eē m'rez dei. Nam cum q'tuor sint grē p'cellētores. s. Esseverum srem et amicus dei. Esse matrē dei. Esse p'rem dei. et Esse filium dei. Primū est oim in dei grā existentū. iuxta illud Job. xv. Vos amici mei estis si fecerit' q p'cipio vobis. et p's. Narrabo nomē tuū frīb' meis. Tertiu' dō. s. eē pa trē dei: creature nō sgruit sz soli creatori deo p'ri dñi Jesu xpi. De hac gloria Esa. xliij. deus pater ait. Gl'iam meā alteri nō dabo. Nō em cōgruebat vt xps filius dei q bz patrē eternū in celis h'et patrē in ter ris: sz poti' conuenit vt (sic dic' Origenes) xps q ha buit p'rez in celis sine m're: h'et in terris m'rez sine p're nascēdo ex incorrupta v'gine. sic in celo nascit' sine om ni corruptioe a deo p're tāq' lumē de lumine: deus ver' de deo vero. Quartū vero. s. eē filiū dei verū et natura

lem solius xpi est: q deus et hō est. Unde relinquit q singularis et summa grā q creature pure cōicari pote rat est eē matrē dei. qd est vginis marie. Hinc Anf. de cōcep. vgi. c. xvij. Quid excellētius illi. s. Marie dare deus valeret q q in ppetua v'ginitate manens: deū de sua carne carnē factū g'aret. Nec ille. Quar tū summū bonū grē in v'gine est. qz ei de illā sume pu ritatis grām cōtulit. q maior sub deo intelligi nequit. Uñ Anf. vbi. s. Decuit in q'tv' p'ceptio illius homis ex matre fieret purissima: q tāta puritate niteret. qua maior sub deo ne q't intelligi: cui deus pater suū vige nitū quē de corde suo genuit eglez sibi: ita dare dispo nebat vt esset vnus idemq' dei patris et vginis filius et quā ipse filius sibi matrē fore eligebat: et de qua spūs sanctus opaturus erat vt ex ipa cōcipere et nascere il le de quo pcedebat. Nec ille. Quintū est. qz eā solā ex oibus creaturis deus ad sūmmā dignitatē puerit' elegit. s. vt sit dei spōsa dilectissima: filij dei m' dignis sima: et oim angeloz ac hoim dñā: celiz terre regina. Uñ p's. Elegit eā deus et p'legit eam in tabernaculo zc. Sextū est: qz deus eā maximis et excellentissimis miraculis p'fecit ac sublimauit. Nam reuera maximū fuit miraculū q deus omps quē celi celoz cape non p't: in vniū vginis vtero clauderet. Uñ canit ecclia. Sc'tā et immaculata v'ginitas qbus te laudibus esse. zc. Jte maximū fuit miraculū vt deus et hō in vnam p'sonā cōueniret: ac deū et hōiem vgo g'aret: vt idē esset deiz virginis filius: sicut dic' Anf. Quid deniq' mi rabilius q deus impassibilis: immortalis et fortissim' ac potētissimus: oia regēs: ipse in v'gine fieret passibi lis: mortalis et imbecillis puer ab ipa portare. Unde Aug. Quis vnq' extimare posset vt portaret ma nib' femineis portitor orbis: panis angeloz aleretur virtus celoz infirmaret: vita oim moreret. Q stupē da miracula. Deniq' qd mirabilius q q vgo pareret et sine dolore: imo cum maximo gaudio et vberē de celo pleno deū aleret. Et multa similia p'transeo mirabilia

Septimū est q deus eā maximis thesauris merito rñ ditauit et cummulauit. Uñ puer. vl. Multe filie con gregauerūt diuitias: tu supergressa es vniuersas. Octauū est. qz maxima gl'ia p'mioz sup oēs choros angeloz deus eā exaltauit. Uñ canit ecclia. Exalta ta est sc'tā dei genitrix sup choros angeloz ad celestia regna. Nonū est: qz deus ipam matrē m'ez grē fieri voluit et oem grām in manu eius posuit Bern. Deus oim bonoz plenitudinē posuit i Maria: vt si qd spei si qd salutis: si quid grē in nos redidauerit: totum p manus Marie trāserit. Nec ille. Idcirco Eccl. xx. iij. In me ois grāviez veritat': in me ois spes vite et vtutis. Trāsite ad me oēs q cōcupiscitis me: et a grā tiōibus meis adimplemi. Hoc certe mirabile est i v'gine q tāta grāz habeat q de ei' plenitudine vniuersis sp' effluat: et tñ ipa sp' plena maneat. Decimū ē q deus eā aduocatāz mediatricē n're salut' instituit: vt canit ecclia. Idcirco bern. Secuz habes o hō acces sus ad deū: vbi m' an filiū. et fili' stat an p'rez: m' osten dit filio pect' et vbera: fili' oñdit p'ri lat' et vulnera: nul la g' poterit ibi eē repulsavbi tot occurrunt amor' infi gnia. Nec ille. Undecimū ē: qz de' ei oia posse i celo et in terra donauit et iperadi oib' p'tatē dedit. Uñ gen. xli. Ad tui oris imperiū cūct' obediet ppl's. ber. i. ser. Data ē tibi o felix maria ois p'tās in celoz in terra: vt

Libertus Sextus

quod volueris valeas impetrare. Un ipa ait. In hie
rusale ptas mea. i. in tota ecclia militat et triumphante:
immo qd maius est: ipa ptate hz etia sup deoz ius pci
piedi taq m filiio. Duodecimū maximū bonū grē p
stitū marie est: qz ea tam summo honore sublimauit q
nedū ois creatura angelica et humana: s; etia ipe crea
tor oim de eā venerat et honorat. Erat em de subdit
illi. s. Marie. Lu. ij. D igit mifer homūcio q nō vis
honorare et reuereri btissimā vginē quā honorant oēs
angeliz scitiz ipe deus. Quid dicturus es in iudicio:
Quāta mifer dānatōe dignus es q cōtēnis fuisse Ma
rie: cui etia de fūiuit tāq filiū matri. Vere admira
bilis grēz excellētie vgo. Vere vas admirabile: op
excellē: qsvnq a sclo vidit taliavt vna puella: vnavir
go regia sit tā excellētissime creata: tā nobilissima pul
chritudine decorata: tāq ineffabilib donis graz su
blimata. D dignissima vgo. o precellentissima dñā. o
gloriosissima regina: vere te solz luna: celū et terra mī
rant: vere te ois creatura digne venerat: vere felix es et
oi laude dignissima: qz ex te or est sol iusticie xps de
nr. D dulcissima mī nostra Mariavnica spes et refu
gium aie nostre: ad te nos filij Eue: nos miseriz pctis
plēni: nos dānatōe digni: merito clamam: suspiram
et flebilivoce supplicādo accedim: te inuocam: nrām
dñam: nostrā aduocatā: nostrā reginā glīosam: matrē
dulcissimā dñi iesu: matrē piissimā grēz mie. Te inquā
solaciū cordis nostri matrē nostrā adoptatā: tuaz im
plozam: clemētiā dulcis spes et vita nostra: qtin digne
ris recordari: qz p nobis pctōrib es electa: p nob ad
tantam dignitatem pucta. et idcirco nos tuo filio re
cōmenda: dulci iesu deo nostro reconcilia: et da ipso
frui in celesti patria Amen.

Incipit Libertus Sextus de bñdicto nomie Marie.

Libertus Sextus ē de my

sterio bñdicti nois btissime vgis eius q
appellatōis. Et hz duas ptes principa
les. Prima est de excellētiā sublimi
tate nois Marie. Scda de glīositate nois eius de
bñdictē virginis Marie.

Pars. j. de hoc supbñdicto noie Maria q decen
ter dei matri appropriat: et quāta bona significat atq
inuocatib q plures vtilitates conferat.

Momen virginis maria

Scribunt ista vba Luc. j. c. qd beatus
euangelista edoct spūscō exprimit ma
gnificāz deuotissimā laudē bñdictē vgi
nis iud duplici nomine: appellatūo. s. et pprio nomie
Appellatūo exprimēte ei vtu dignicōsam magni
tudine cōmēdatē cū dīc. Nomē vginis. Virgo qppe
nomē ē magne vtu et dignitat: btō dicēte hieronymo
ad paulā et eustoch. Semp inqt angelis cognata ē vir
ginitas pfecto in carne sine carne vivere nō terrenavi
ta est sed celestis. Noie q pprio cōmēdat vginē san
ctus euangelista: cū subdit. Maria: quo insinuat eius
excellētie pprietatem et psone sublimitatem. qz maria
maris stella interpretat. Sic nimir qlibet psone digna
pfecte solet laudari vtz sub duplici nomine eius laus
exprimat: vno ei dignitatē: altero ei psone singulari
tatē significāte: qmvt ait Aristo. j. rhetor. Laus ē ser
mo elucidās magnitudinē vtu. Et iō nisi noiet vtu

Pars. j.

tis magnitudo q ipsi psone ascribit: fmo laudis eius
pfecte nō elucidat: Sic Judith volēs deī pfecte lau
dare. c. xv. di. Adonai dñe de magnus es tu et pclar in
vtute tua: quē nemo supare pōt: tibi seruiat ois crea
tura. Vbi nomen pprium dei ponit: cum dīc. Adonai
dicēte dño ad Moysen Exo. vi. Ego sum dñs q ap
parui Abraā. Isaac: et Jacob. et nomē meum Adonai
nō indicauī eis. Interpretat aut fm hiero. i. dñs dñans
Ite noia cōia ei sublimitatē exprimētia subiūgit: cū
dīc dñe de et c. Sic etiam scriptura volēs Salomonē
cōmēdare de magnitudine sue regie dignitatis. iij. re
gū. iij. dīc. Erat rex Salomon regnans sup isrl. Sic
deniq scūs euangelista marcus volēs commendare
laudare nostrū saluatore iesum bñdictum. c. vl. dīc. Et
dñs qdem iesus postq locutus est eis assūpt est in
celūz sedet a dextris dei. Suo modo debemus et nos
charissimi laudare dñm iesum et ei sacratissimā ma
trē bñdictā vginē mariā: vt. s. nūq ei nomē ppriū sine
aliq vocabulo dignitatē noiem. qz h illa dignissima
illa scīssima: illa dulcissima noia v Jhs et maria: sub
qbus opz saluos fieri credētes: et ad quoz inuocatio
nē ois nobis grā pstat et pctōz venia. D igit notabile
dictūz memoria dignū nomen inqt vginis maria
Vere nomē scīssimū: vere nomē dulcissimū maria. s; cu
ius nomen: vti vginis supbenedicte genitricis dñi
nostri iesu xpi q est nostra spes: nostrū solatiū cordis
et nostra glīa. Nomen igit vginis maria. De quo sa
cro noie tractaturi in hac pte: triplicē ei excellētiā et
sublimitatem in tribus mysterijs describemus.

Primū d: mysteriū decētissime appropriationis.

Scdm d: mysteriū litteratorie designatiōis:

Tertiū d: mysteriū vtilissime inuocationis.

Articulus. j. q hoc nomen Maria pre oibus alijs
noibus conuenit matri dei: vbi et plurime questionēs
deciduntur.

Quomodo itaqz mysteriū de

clarādū d: decētissime vlt cōgruētissime ap
propriatiōis. Perutile nāq est scire q sū
me: agruū et decens fuerit dei matri hoc nomen maria
appropriari. i. p eius pprio noie imponi p oib alijs
noibus quēmētib femineo sexui: et quare id de volue
rit. De qua quidem re vt plenius et clarius noticiā ha
beamus: qnq pcpua inqramus.

Primo: qre dei mī nō magis appellata est Eua.

Scdo: quare nō magis vocata est Eue p mutatio
nem vel conuersionem huius nois Eua.

Tertio: quare nō est noiata aliq appellatōe noua.

Quarto: quare nō appellatōe aliq a xpo dñuata.

Quinto: quare summe decuit et non vocaretur nisi
hoc noie maria. Iste questionēs accipiunt cū solutio
nibus earū ab alber. sup Diffus est. c. lx. Cap. j.

Primo itaqz queri pōt. Quare dei mī nō
est appellata Eua: Nā Eua fm hiero. in
terptat vitā vel mater viuētium. Unde et
gen. iij. scribit. Locauit Adā nomē vxor
ris sue Eua: eo q mī essz cūcto vūctiū. Si g illa est
vocata eua q erat mī ois viuētū vita nature: multo for
tius videt q ista btissima vgo q genuit nob vitā xpm
(est q ipa mater oim viuētū vita grē) debuit vocari
Eua. Ad h rñdet fm Alber. magnum sup Diffi s
est. c. lx. q matrem dei nequa q decuit appellari Eua:

Ratio

Ratio qz ista virgo bñdicta in rez in effectu dñia fuit
 Eue p oia. qvut dicit Aug. in ser. de matritate marie
 Eua dñauit. Maria saluauit. auctrix pcti Eua. au
 crix meriti Maria. illa occidēdo offuit. ista viuificā
 do pfuit. Itē illa Eua vocata extitit. ista nomen Eue
 mutauit. nō qdē voce sed re. illa oēs hoies carnalr ge
 nerauit in mūdū. ista spūalr regenerauit in celum. Illa
 grām pdidit. ista grām inuenit: dicēte angelo. Inue
 nisti grām apud deū. Lu. s. Itē illa facta est de late
 reviri dormientis. ista de corde deivigilant. Illa viro
 suo occasio pditōis. h viro. i. xpo adiutoriu redēptio
 nis. Illa prima xginitatē pdidit. hec prima xginita
 tē deo psecrauit. Illa a diabolo decepta. h ab angelo
 edocta. illa supbar p supbiam cecidit: h humillima p
 humilitatē diabolū vicit. Unde pz quō p oia illi dñia.
 Eua nō debuit appellari. Ad illud vero qd obijcit. s.
 qz Eua mater est oīz viuetiū: dñz qz illud non obstat. qz
 Eua mater ē cūctorū viuetiū vita corrupta p pctm z
 mortali ac calamitosa. Cū z Eua interpretat fm Hie
 ro. vitavel calamitas. Illa autēz. s. Maria mater est
 viuentiū vita grēz glie immortalī. Itē illa ē mater oīm
 p gnationē carnalē: ista mater oīm p gnationē spūalē
 Cū g de illa h p se nō agat: nō decuit bñdictā dei ma
 trē Eua appellari. Et sic pz respōsio. **Cap. ij.**

Secūda qd icidit. Quare nō ē vocata aue
 p mutatoēz noīs huius eua. Cū ei ipa xgo
 bñdicta mutare habuit nomē Eue vt ca
 nit ecclia. Sumēs illud aue Gabrielis
 ore: funda nos in pace: mutans nomen
 Eue. g videē qz cōgruētū debuit Eue appellari. Ad
 hoc rñdet fm Alber. vbi. s. qz non debuit mī dei Eue
 appellari: h mutauerit nomē Eue. Rō. qz xgo bene
 dicta mutauit Eue nomē rez effectu: z nō voce. Unde
 nō debuit Eue noīari avocis ipsius mutatoē. sed po
 tius debuit tale nomen sortiri qd consonaret rei diui
 ne conceptionis. **Cap. iij.**

Tertia qd. Quare nō est appellata aliq
 appellatōe noua z antea. inaudita. Illa
 nāq xgo fuit singularis inter oēs: que
 nec primā silem: visa ē: nec hē sequētem
 vt canit ecclia: z h in re. g decuit qz nec silem haberet
 in noīe. Cū igit multe femine ante eāz post fuerūt vo
 cate h noīe Maria: sicut claret de maria sorore moy
 si zē. videē qz nō debuit dei mī habere nomē nisi inau
 ditūz nouū apud oēs hoies. Et h cōfirmat scriptura
 Esa. lxij. Vocabit tibi nomē nouū qd os dñi noīauit.
 Ad istud quesitūz rñdet fm Alber. vbi sup: a qz dei
 mater nō debuit habere nomē inauditūz alijs nō cōi
 catiōe daret. intelligi qz res sui noīs alijs nō cōicare
 tur. Voluit itaqz deus vt plures femine antez post h
 noīe Maria vocarent ad significādū qz nulla femina
 rñab eius reīpticipatōe excluderet: h nulla p eqparā
 tiā sit ei filis. In signū igit qz rē sui. noīs oīb. cōica
 re desiderat p effectu: nil sibi retinet priuate pprium
 cōicat etia alijs suū nomē: sicutz nomē Iesus plurib
 cōicatū est in huius signū. Nec obstat illud qd in dñ
 riū adducit z p auctatē Esa. cōfirmat qz h nomē ma
 ria ē nouū z inauditū quātū ad effectū z rē noīs i bñdi
 ctā xgine: h nō sit nouū in voce. Nomē em vt dīc aug.
 z Jñd. li. etymol. dñz qñ notamē: eo qz rē cui ē nomē no
 tū fac. Et h nomē maria xginalis pceptōis q ē sum
 me noua notā facit qd ne. v. patebit fm dictū Bern.

super Diffus est.

Quarta qd. Quare nō ē appellata dei ma
 ter aliq appellatōe a xpo deriuata. sic em
 oīs dignitas z grā marie fuit a filio ei xpo
 ex ea nato cui z fuit simillima i re: sic debuit
 z nomē eius deriuari a noīe xpi vt effz ei simillima etiā
 in noīe. g videē qz a xpo debuit noīari xpiana: vel a ie
 su i esuita: vel a saluatore saluatric: aut a redēptore re
 dēptrix: sic de alijs noīb dignitat. Ad h qñtū rñde
 tur fm Alber. vbi. s. qz nō debuit ei iponi aliqd nomē
 a xpo deriuatū. qz xps ab ipa pcessit fm humanitatez
 z sic nō debuit hē nomē qd sonet pcessus xgis a xpo
 sed potius qd sonaret pcessum xpi a xgine: vt noīa es
 sent psona rebus. xpiana etiā nomē non fuit ei spe
 cialiter imponēdū: qd erat ad oēs gñaliter deriuādūz
 z igit aliqd nomē excellent dignitat potuerit xgis
 ni adaptari: vt diceret saluatric vel recreatrix vel redē
 ptrix vel aliud quodcūqz: tñ nullū magis oueniebat p
 prietati negocij de quo hic agit. s. diuinalis incarna
 tiōis z virginalis cōceptiōis rei sicut hoc nomē maria
 vt patebit questione sequenti. **Cap. v.**

Quinta qd. Cū vel qre summe pgruit ma
 trē dei appellari p oīb noīb h noīe ma
 ria: Ad qd rñdet fm Alber. vbi. s. nec nō
 fm b. bern. sup missus est. aliosq doc. q
 ex quo ita est qz noīa debet ēē psona reb
 xij. q. j. Clericus in gl. z de pbē. z dig. c. Cum fm aplz
 z insti. de donatio. s. Est aliud. S3 quoniam nullum
 est nomen qd maiori pprietatez cōgruentia ac decen
 tia consonet dei matris sicut hoc nomen Maria. Et h
 quadruplici ratione.

Primo ppter interpretatōis congruitatem.
Secundo ppter psonē ipsius dignitatem.
Tertio ppter mediatois z actionis vtilitatem.
Quarto ppter diuine pceptionis pprietatem.
Primo ppter interpretatōis pgruitatē. qm oīs inter
 pratio huius noīs dei matri summe pgruit. Mā maria tri
 plicē h3 interpretatōez fm linguā triplicē. s. hebraicā
 latinā: z syriacā. qz hebraice maria maris stellavel illu
 minat rix z illuminata: latine xpo maria mare amarū: z
 syriace dñia interpretat: vt dīc Hiero. in de interpretatio
 nibus hebraicorū noīs. Mō h oīa optime pgruit ma
 tri dei. Nam ipa ē maris stella z illuminatrix. qz ei
 vita inclyta cūctas illustrat ecclesias: vt canit ecclia.
 Ipā etiā illuminata in q lux diuina xps habitauit to
 ta plenitudine: q illuminat oēm hoīem. Job. j. Ipā qz
 est amara in filij sui passiōe. z ipa mare in plenitudine
 oīs grē. Sic em cōgregatōes aquaz appellant a deo
 maria. gen. j. ita gregatio oīm grāz in xgine appellat
 merito maria. s3 in h tm est differētiā vt vult magnal
 ber. sup Diffus ē. c. clxvij. qz pgregatio gratiaz ap
 pellat Maria media pducta pgregatio vero aquarū
 maria media correpta: h idcirco qz illa ppetua ē z mā
 sura. iuxta illud Lu. x. Maria optimā ptē elegit que
 non auferet ab ea. Istavero trāsitoria: iuxta illud apō
 cal. xxi. Mare iā nō est. Deniq ipa xgo merito ē vo
 cata maria a sermone syro. qz dñia oīm quoz deus est
 dñs. Cū eccl. xxiij. In oī gētez in oī pplo primatum
 tennit. Scdo dei matri summe pgruit h nomē ma
 ria ppter eius psonē dignitatem q significat in h qz a
 natura lucis stelle maris. ei h nomē maria accipit. Mā
 hil em dignius luce siue corpali in corpali: siue spī
 b h iij

rituali in spūalibus. *Mā* z *ipe* deus lux ē z tenebre in eo nō sunt velle. *Joh. I.* Tercio matri dei summe cōgruit hoc nomē maria ppter eius mediatois z actōis vtilitatē q̄ exprimit p b. q̄ dicitur *Maria* quasi maris stella: qm̄ sic p illā stellā nauigantes in mari deducunt ad portū optatū: ita mediāte dei matre gen⁹ humanuz p mare huius seculi ad portū salutis eterne exēplo: suffragio: z merito reuocat: deducit z pducit. Quarto ppter diuine pceptōis pprietatem q̄ maxime z sgruētissime exprimit in h^o noie *Maria* sumpto a stella: qm̄ sic sidus radiū parit: xgo filiū pari forma: neq; sidus radio: neq; mater filio sit corrupta. vt canit in quadā sequētiavel psa. Proinde Bern. sup *Missus* est: dicit. Loquamur inqt pauca de b^o q̄ maria interpretatur maris stellaz matrivirginivalde sgruēter adaptatur. *Ipa* nāq; aptissime sideri cōparat. qz sicut sine sui corruptōe sidus emittit radiū: sic sine sui lesione xgo pariturū filiū. nec sideri radius minuit suaz claritatem. nec xgini filius suā integritatē. *Ipa* nāq; est stella nobilissima ex Jacob orta cui⁹ radius vniuersum orbem illuminat: cui⁹ splēdor etiā pfulget in supnis: z iferos penetrat. *Ipa* inquā pclaraz eximia stella sup b^o mare magnū sublimata: necessario micat meritis: illustrat exēplis. Q̄ te intelligis in huius seculi pfluuiio magis inter pcellas z tēpestates fluctuare q̄ p terrā ambulare me auertas oculos a fulgore huius sideris si nō vis obui pcellis. Si insurgāt vēti tētationū: si incurras scopulos tribulationū: respice stellā: inuoca *Mariā* Si iracūdia: si auaricia: aut carnis illecebra nauiculā pcusserit mētis: respice ad mariā. Si criminū imanitate turbat⁹ iudicij terrore pterit⁹ barathro icipias absorberivel turbari tristitiaz desperatōis abyssus: in piculis: in angustijs in reb⁹ dubijs. *Mariam* cogita. *Mariā* inuoca: nō recedat ab ore: non a corde. Et vt impetres ei⁹ orōis auxiliū: nō differas puerlationis exēplū. *Ipa* z sequēs nō deuias: *ipa* z cogitās nō erras: *ipa* tenēte nō corruis: *ipa* ptegēte nō metuis: *ipa* duce nō fatigat⁹ *ipa* pppitia pūies. Et sic i temetipso expir⁹ q̄ merito dictū est nomē xginis *Maria*. Nec Bern.

Articulus. ij. q̄ nomen bte *Marię* p̄stare debuit z p̄stat ex q̄nq; lris quarū vnaqueq; significat⁹ tūtē spālem in *Maria* ac bñficia collata mundo.

Secundū mysterium decla-
rādū de nomie xginis *Marię* dicitur litteratorie designatōis vel cōpositōis. Circa qd p̄rio q̄ro. Cū decuerit q̄ nomē mris dei tm̄ q̄nq; lris cōstituat⁹. Cū em̄ lre eius nois designet. certas virtutes sicut z littere nois iesu. Si ḡ ex plurib⁹ litteris fuisset cōstituta: plures vtutes designasset. z sic dei matrē smēdabiliorē reddidisset. Ad qd dico q̄ summe decuit z congruit nomē matris dei tm̄ q̄nq; lris cōstitui pluribus rationibus.

Primo. qz hoc corrūdet mysterio diuine pceptōis
Secundo: qz correspondet mysterio eucharistie et eius consecrationis.

Tercio: qz corrūdet mysterio nostre redemptiōis.

Quarto: qz corrūdet mysterio diuine miseratōis.

Quinto: qz correspondet mysterio diuine nominationis.

Primo qz iste numerus q̄nariis sgrue corrūdet mysterio diuine pceptōis: qm̄ dei mater q̄nario numero

dictionū deū cōcepit: cum ait. Fiat mihi fm̄ vbi tuū. Luc. i. Scdo qz corrūdet mysterio eucharistie z ei⁹ psecratōis. Sic em̄ xps dās in cibū sub specie panis carnem. voluit vt forma q̄nq; xboz di. Hoc em̄ ē corpus meū. Tercio qz cōgruit mysterio nostre redemptiōis: qm̄ xps p nostra redēptōe q̄nq; vulnera precipuavoluit suscipere que etiam post resurrectionē eternaliter voluit in sacro ei⁹ corpore remanere. Propter ea Bern. vt allegat in libello q̄ dicitur *Speculum xginis* dicit sic. Sicut inqt xps q̄nq; vulneribus suis contulit plene remedia mūdo: sic maria suo sanctissimo nomie qd q̄nq; litteris cōstat cōfert quotidie veniā pctōrib⁹ in b^o mundo. Nec ibi. Quarto qz corrūdet mysterio diuine miseratōis. Nam p q̄nq; xba pctōr veniā a deo ximia pmeruisse legit⁹. Luc. xviij. vbi publicanus ait. Deus p̄piti⁹ esto mihi pctōri. Quinto qz corrūdet mysterio diuine noiationis. qz deus noster in carne veniens volens qz noiari elegit nomen q̄nq; litteraz. s. i. e. s. u. s. h. nāq; que q̄nq; interponit nō est littera fm̄ grā maticos: sed aspiratio tm̄ vocis. Unde qz dei mater *Maria* ipa est q̄ deū cōcepit. ipa est de qua caro nobis in cibum data p̄dijt ipa nostre redēptōis: ministra ipa diuine mie mris: z certe ipa dei filio cōformis z summe simillima. idcirco nomen q̄nq; litteraz sortiri debuit. Nec vacat a mysterio q̄ nomē matris dei defic a noie filij dei: v. z. Iesus in eo q̄ i noie ihesu nota aspiratiōis. s. h. inferit. qz p hoc significatur q̄ dei mater non equiparat⁹ xpo. sed deficit ab ipso in grā vniōis psonalis. Item circa hoc mysterium scdo Notāduz est q̄ hoc nomen *Maria* q̄nq; ceteris litteris cōpositum est ad significandum vt dicit egregius doctor *Leonardus* de vtino sermone suo de natiuitate xginis q̄ h^o nomen sacratissimū continet vtutes q̄nq; lapidū p̄ciosoz z pfectōes fm̄ q̄ ab eisdem lapidibus primis litteris acceptis z coniunctis: nomē *Maria* resultat. Per *M* denotat margarita que est lapis pulcher rimus z confortat cor in periculis. Sic nomen virginis *Marię* refugium est nobis in omnibus periculis ppter quod canit ecclesia. Sub tuum p̄sidium confugimus sancta dei genitrix nostras deprecatiōes ne despicias in necessitatibus: sed a periculis cunctis libera nos sempervirgo gloriosaz benedicta. Per *A* denotatur adamas qui habet vtutem reconciliatiūz inter discordias. sic beate xginis nomen inter deum z homines vt de ipa xgine merito dici possit illud eccli. xliij. In tempore iracundie facta est recōciliatio. Solet nāq; furor viri mitigari p mulierem: sic furor dei p xginem benedictam mitigatur ne feriat hoies. Per *R* denotat rubinus q̄ ē valde splendidus. Sic nomē marię bz vtutē illuminatiūz. *Ipa* em̄ est xgo cuius vita inclyta cunctas illustrat ecclias. vt canit. Per *I* deuotatur iaspis q̄ reddit hominem feretē tutum: si ne timore: sic btā xgo facit nos securos a demonibus. *Ipa* em̄ ē terribilis demonibus vt castroz acies ordinata. Cant. vi. Per *A* denotat *A* lectorius q̄ facit hoiem fortunatū ad habēdos honores fm̄ q̄ has p̄missoz lapidū vtutes attestatur *Diascorides* auctor lapidarius. Sic nomē marię p̄stat hoī celicos honores. qz ipa xgovt scribitur Eccl. xxiij. obuiabit illi q̄ si m̄ honorificata. Cū pz q̄ p̄ciosissimū ē h^o nomē mariā z vtuosum vt pote acceptum z compositum ex litteris lapidū p̄ciosozum. Tercio deniq; hic est notā-

dñ q littere qñq ipi nois marie designant qñq per
maxima bñficia q cōfert mūdo. Primo quidē. **M.**
designat q est mī mie z mediatrix mūdi. **Berñ.** Fe-
lix mediatrix maria q salutis antidotū viris z mulie-
rib' ppinavit. Et iterū. Quō inqt sol sup bonos et
malos orit. sic **Maria** oib' se clementissimaz exhibet
Item qñ est inqt loc' miserie quē nō excludat mater
mie. **Hec Berñ.** in opusculis de btā virgine. Scdo
A designat q est aduocata. scz generis humani. z id-
circo ipsa p oibus interpellat ad deū. Idcirco canit
ecclesia. **Eya** g aduocata nra illos tuos misericordes
oculos ad nos conuerte zc. **Hiero.** z allegat in libro
originaliū. Aduocatā inqt vis habere ad matrē de-
curre: exaudiet matrē filius: exaudiet pī filium. **Hec.**
ibi. **Tertio.** **R.** designat q est reparatrix ruine. s. taz
angelice q humane. **Clñ Berñ.** in sermone q incipit
Tps loquēdi: dicit sic. **Hec** est virgo q totius mūdi
reparationem obtinuit: salutē oīm impetravit. Et in
fra. **Per** te nāq. s. o virgo felicissima celū repletū est
z infern' euacuat' est. p te restaurate ruine hierusalem
z expectatib' miseriis vita pdita reddita est. **Hec** ille
Quarto. **I** designat q est illuminatrix toti' ecclesie
z mūdi. **Mā** maria iterpretat' illuminatrix qz sicut sol
oia illuminat astra. sic maria illuminat oēs scōs z an-
gelos z totā ecclīā lumie grēz glie. **Propterea Eccl.**
xliij. ait. **Ego** feci tū celis oriatur lumē indeficiēs
Et eiusdē. c. **xxvj.** Sicut sol oriens mundo in altissi-
mis dei sic mulieris bone species in ornamentum do-
mus suēz ecclīe sancte. **Quinto** **A** designat q ē au-
xiliatrix miserie in oī necessitate. **Unde Orig.** in ser.
Scio inqt q si btā vgo pie pulsata fuerit: necessitati
nūq deerit. misericors em est z plena grā. z iō se conti-
nere nō poterit qñ misereatur inuocātī. s. nomen eius
Et hoc ipm ppter simplices certo miraculo hic in-
serto cōfirmare z psuadere libeat: qd qdem a summo
quodā viro scriptū accepi. **Miraculū** **Erat** in ter-
ra **Suamō** cuius qdā honestus satis diues q mortu p-
rimus vnicū quem habebat filium aduocavit: p hec
verba testamentum eidem faciens ait. fili mi post mor-
tem meam tibi tria recomendo. s. hereditatem tanq
vero heredi. Itē aīaz meā tāq vō meo pcuratori. Et
deniq qdā factū qd dudū aī debuisse ipse votū
vz pegrinatōis vltra mare. qd tñ fili mi ppter tuū amo-
rē te mag' posses ditare vsq mō progavi. qd heu aīe
mee noui fore in detrimētū te rogavit istud meū vo-
tū adimpleas p me. **Quo** mādato ab illo suscepto: sub-
didit pī. **Fili** mi: tria te docebo sp i corde tuo figēda:
q si imitat' fueris. btūs eris. **Primū** ēvt oī die missaz
studeas audire creatorē tuū ac redēptorē in sacro di-
ligēter intueri. qm teste scō augu. **Intuit'** saluatoris
salus est peccatoris. **Secundum** est **Semp** recogit-
ta de tuo fine z time mortēz eternā iucurrere. **Ter-
tiū** est q nōmē vginis **Mariae** sp tenēs in corde: stu-
de eius auxiliū inuocare: qm dicēte scō **Ambrosio**
Qui inuocat mariā: osequet gratiam. Itaq mortuo
patre fili' viliū amicoz vxorat' est. Tandem ad pe-
grinandū pfect' est. p voto patr' implēdo veniensq
in ciuitatē **Akaron** vna cū alijs cōgregatis pegrinis
et cruciferis. grādī exercitu pagani eos inuasērūt. In
quo cōflictu captus est vir iste: nō tñ occisus qz de p-
cepto patris missaz illo die audierat cui' sacrificij me-
rito iterueniēte: ab occisiōe iter multos iterēptos ipe

solus pseruatus est. In captiuitate igi' posu' sex an-
nis angebat laborib'. fame z vberib'. **Clñ** qridie flēs
rogabat deūz vginē btām p liberatōe sui. Tandē an-
no septimo despatus cepit inuocare diabolum p auxi-
lio. **Affuit** ille in specie humana dicens. Si te spōdes
mibiz negab xp̄z ei' matrēz oia sacra ecclīe: educā te
de hac captiuitate i domū tuā. **Qui** oia fecit. nomen
tñ mariez ei' auxiliū in corde nō negavit: memor pce-
pti pīs. sed ad instātiā demonis oreten' tñ negavit.
Tūc diabol' leuauit eū a terra tā alte q ipsi iuueni vi-
debat celū vtrice tāgere. **Cepit** q diabol' clamare hor-
ribiliter. ad cui' clamorē puenit demonum multitudo
clamātūz dicētū. **Fugula** hoiez istūz mitte cadere in
terrā: qz nō videt' fidelr oia negasse q debuit. **Iste** aut
dicebat. **Tñ** inqt oia q iussisti feci: vide serua mibi in-
uiolabilr o demō tuū pmissum quo pmissisti me eductu-
rū. **At** demō. **Ego** vtiq te plen' examinabo. **Tūc** du-
xit eū supra mare: allocutusq eū dixit. **Negas** ne ba-
ptisimūz nomē dei tui. **Ille** rñdit. **Nego.** **At** demō.
Tene inqt te fortiter q volo te baptizare in noie dia-
boli. **Et** mox subito iuuenē in pfundū maris imersit.
Et iterū leuauit dicens. **Negas** ne xp̄m crucifixū: **At**
ille. **Nego.** **Et** iterū imersit. **Et** tertio ait. **Negas** ne
nomē matris deiz oēs scōs. **Perterrit'** negavit oia.
Ecce aut vidit multitudinē demonū cū magno strepī-
tu ducētū aīas ad ifernū qz horreda lamētatiōe vocife-
rabāt di. **Ve** nobis miseriis. qz peccauimus. **ve** qz dia-
bolo eternaliter cruciādi traditi sum'. **Clñ** tā ex imer-
sione maris q ex ista visionēz auditu horribilis lamē-
tatiōis: iuuenis ille adeo tremefact' est q totus. in ca-
niciē mutat' est. **Et** sic diabolus duxit eū z posuit cir-
ca suū molēdinū dixitq. **Amice** esto pstant z nūq vīo-
les pactū firmatū inter me: tēz ero tecū in oibus ne-
cessitatib' tuis. z sic recessit. **Tūc** suus molēdinator vi-
dens eū: interrogat. **Quis** es inqt z vnde venis. **At** il-
le. **Ego** sum dñs huius molēdini. **Ille**z sine dilatione
venit ad dñam: nūciās adesse dñz vel maritū. **Illa** leta
efficit' z veloci cursu cū amicis z seruis occurrit eidem
quē vidēs eē canissimū tāq summe senē: expauit z se de-
lusam credēs ait. **Clere** nūq habuivirū senē z tā canū
sed iuuenēz. **Ille** aut multis indicijs affirmat se eē ei'
maritū. **Clñ** cōcurrūt multi: z null' vel nulla eū agno-
scit. **Et** sic cū indignatōez increpatōe repellit. nullus
ei voluit vel cibū pberē. **Cepit** g mendicare: z maxima
cū tristitia ac miseria vitā acritare. **Quid** plura? **Clñ**
dens se omni solatio destitutum: recordatus de prece-
pto patris sui q. s. in oī necessitate nomē marie z eius
auxiliū inuocaret. **Intrauit** ecclīamz coram vginis
immagine tenēte in vlnis paruulum **Iesum** pcidit in ter-
ram flens amarissime. **Et** ecce imago pueri auertit fa-
ciem ab eo ppter qd miser peccator cepit flebili rugi-
tu matri mie **Mariae** supplicare: dicens. **O** spes pec-
catorum: o refugīū miseroz: memento: qz tu es mater
mie: ora igi' filiū tuū p me. nō sum qdē dignus: sed p-
pter filij tui bonitatēz amorē oculos mie tue cōuerte
ad me z tuo filio me recōcilia. **Tūc** pia mī dei mīa mo-
ta. ecce mirū in modū deposuit filium suū devlnis su-
per altarez descendens pcidit coram eo adorans z di.
Fili mi dilectissime **Iesu** salus z vita aīarum: nosti. qz
nō est fas mibi relinquere quēcunq peccatores q spē
ponit in me. **Fili** mi vnice dilectissime memorare que-
z quāta tecū passa sum p pctōib': z in oī tua passione

Ex tunc sup
palmen

gladi⁹ doloris cor meū p^rāsiit. **N**ōne fili mi amātissi me p^r p^rctōrib⁹ incarnatus es: passus: crucifix⁹ z mortuus es p^r eis: a me cōcept⁹: lactat⁹: baiulat⁹ es: ip^sis me aduocatā z matrē mie cōstitui⁹sti. **N**ōne tu dixisti per p^rphetā. Quacūq⁹ hora iugemuerit hō de p^rctis salus ei erit. **N**ūc igit⁹ dona mihi hūc p^rctōrē. Ecce g^o flex⁹ p^ri⁹ **J**esus enī in grāz recepit. z ad p^rces m^ris sue enī misericordiē est amplexat⁹. z tantā grām ei infudit ut virib⁹ reformat⁹ sicut p^ri⁹ ita iuuenis canicie p^rmutata foret. **Q**d qdē p^rsentis diabol⁹: venit ad ecclⁱas clamans z dicens. **I**nfidelis. quō me decepisti. vbi est pacti tui p^rmissio zc. **C**ui b^rā virgo minas imponēs imperauit ut suo famulo nuūq⁹ nocere possit: sed cito discederet: statimq⁹ x^ogo ad altare rediit z filiū in v^lnas resumpsit. **D**iabol⁹ aut⁹ tantū strepitū z vlulatū fecit q⁹ tota ciuitas p^rturbata: ad ip^sam ecclⁱam p^rfluere cepit: vbi neminē p^rter illū iuuenē vidētes mirati sunt **A**t ille. **E**ocate inq⁹t sacerdotē: quo veniente: oia est p^rctā cōfessus: z ei⁹ cōsilio omne negociū istud p^rmulgavit p^rp^rlo: q⁹ oēs laudes x^ogini b^rūdicte exclamauerūt **T**ūc vxor eius z amici gaudiū magnū fecerūt. **T**ādē mutuo cōsensu vir iste z vxor oia pauperib⁹ distribūtes: a cōubio separati religionē itrauerūt: q⁹ad vixit vterq⁹ b^rē x^ogini deuotissime famulātes: vitā eternāz p^rmeruerūt. **E**cce igit⁹ claret q⁹ bonū sit z efficax nomē marie: eiusq⁹ auxiliū hōi inuocare: z ei deservire q⁹ nō poterit talis homo perire: deo ip^sum z beate virginis merito protegente.

Articulus. iij. q⁹ est valde vtile inuocare nomen marie. Et assignantur duodecim vtilitates.

Tertiu^m mysteriu^m dicitur

vtilissime inuocationis. **U**bi notandū q⁹ p^rcipue duodecim vtilitates possum⁹ colligere ad numerū. xij. stellaz in corona x^oginis quas cōsequi p^rnt hōies in inuocatione nominis **M**arie: vt p^r ex dict⁹ sacroz doctoz ac fulcimēto sacre scripture. **P**rimavtilitas est lapsoz subleuatio. **C**ū daniel. xj. **L**ūq⁹ corruerint subleuabunt⁹ auxiliū paruulo. i. b^rē virginis que d^r paruula p^r humilitatē. Et b^r consonat rationi. q⁹ ip^sa est mater mie ergo mouet⁹ pio corde vt subleuet lapsos z p^rfundatos in p^rctis. **P**ropterea. **A**ns. lib. orationū. **O** felix **M**aria tu p^rctōrez toti mūdo. i. hōibus z deo despectū materno amplecteris affectu nec ip^sm deser⁹ donec grē filij tui reformabis. **I**git⁹ p^rctōr qui iaces in luto z fece p^rctōrū inuoca. **M**ariā vt moliatur cor tuū ad p^rnam. **I**tem hoc concordat figure **N**ume. ij. vbi habet⁹ q⁹ moyses percussit virga bis filicez z egressē sunt aque largissime. **C**irga est b^rā x^ogo esa. xj. **E**grediet⁹ virga de radice iesse. **S**ilex est cor durū in p^rctis. vñ egrediunt⁹ aq⁹ largissime lachrymaz ad binā p^rcessionē. q⁹ facit declinare a maloz facere bonū. **S**cōdavtilitas: p^rctōz liberatio. **S**ic enī legim⁹ in scriptura: filij isrlⁱ liberati sūt ab egyptiaca fuitute p^rvirgā. sic electi postq⁹ a p^rctis subleuati liberari voluerit de diabolica fuitute: liberant⁹ p^r mariā: q⁹ figurat⁹ p^rvirgā. **I**dcirco bernⁱ. in ser. dic⁹. Si peccata tua p^rmit⁹ te vt liq⁹ fias sic cera a facie ignis: vade ad m^rez m^rez ostēde sibi tuā vlcerā: z ip^sa p^r te filio suo ostendet p^rct⁹ z vberaz fili⁹ patri lat⁹ z vulnera: p^r nō negabit filio postulanti: neq⁹ filius negabit matri in terpellāti: neq⁹ mater negabit p^rctōri plozāti. **H**ec ille

Hinc. j. reg. xxv. dixit abigail ad **D**auid. **E**cce famula tua sit in ancillā vt lauet pedes fuoz tuoz. **A**bigail figurat⁹ mariā q⁹ se obtulit deo in ancillam: vt lauet pedes. i. affectus fuoz dei p^r sui inuocatōez. **T**ertiatvtilitas: grē infusio. q⁹ ip^sa est mater grē. vt canit ecclesia. **I**dcirco bernⁱ. **Q**ueramus inq⁹t f^res grām p^r **M**ariā q⁹ sic q⁹rit inuenit: z pulsanti aperiet⁹. **A**mbro. **Q**ui inuocat mariā cōsequit⁹ grām. **H**inc ip^sa dic⁹ **E**ccl. xxiij. **I**n me ois gratiaviez veritatis. **E**t infra. **T**ransite ad me a g^ratōib⁹ meis adimplem⁹. **S**ic nāq⁹ teste ap^rlo **N**emo p^rot dicere. **D**ñs iesus nisi in sp^risc⁹ tō: ita nemo potest dicere: sc^rta **M**aria domina mea: nisi in gratia sp^risc⁹ti q⁹ intelligēdū ē^r in **A**lex. de ales de dictione cordis: oris z opis. **Q**uartavtilitas: cordis dulcoratio. **S**ic enī **M**oyses x^oga dulcorauit aquas. exo. xv. **S**ic memoria mariez eius nois inuocatio dulces p^rducit e corde lachrymas. **H**ic **C**ant. j. **M**eliora sūt vbera tuavino. s. letificādo cor. fragratiavnguēt optimis. s. deuotōis interne. **C**ū **B**ernⁱ. in ser. quodā. **O** felix maria tu nec nominari potes q⁹ statim exaudias: nec cogitari q⁹ tecū sit affectus diligentū te. **D**e b^r refert discipulus **E**xemplū in suo promptuario exemplo. lxxij. dicēs. **Q** iuxta ecclⁱam sc^ri **S**euerini in **C**olonia inclusus q⁹dā habitabat: hūc cū matrone ciuitatis visitarent. vna deuota dixit eidē q⁹ nomē **D**ñe nō stre^r dicere nō posset sine mira quadā dulcedie. **C**ausa tante grē requisita ait. **S**ingulis diebus in honore ei⁹. **1**. **A**ue maria dicere p^rsueui: vñ tātam dulcedinem merui q⁹ ois oris mei salua tpe ofonis in mel videat⁹ cōuersa. **Q**d ille inclusus audiēs: cepit eius exemplo p^r hebdomadā complere **A**ue **M**aria: z tantam hausit dulcedinē in noie **M**aria: q⁹ sup^r oē mel transcēderet **U**nde p^r q⁹ sicut teste **B**ernⁱ. hoc nomen **J**esus: ita b^r nomen **M**aria mel est in ore: melos in aure: iubil⁹ in corde. **Q**uintavtilitas demonum effugatio. q⁹ vt dic⁹ **B**ernⁱ. z allegat⁹ in **S**peculo beate virginis. **U**bicūq⁹ inq⁹t nomen **M**arie nominat⁹: ibi demonum nocumentum effugat⁹: reis veniat z egris medela atq⁹ peregrinantibus adiutoriz dat⁹. **H**ec ille. **I**dcirco ip^sa de scribit⁹ **C**at. vj. terribilis vt castrorū acies ordinata. **R**efert de hoc exemplum idem **D**iscipulus: vbi sup^r exemplo. lxxvij. q⁹ cuidam puelle diabolus sepius in multiplici forma apparens fere in amentiam eam duxerat: z ip^sa pposuerat ingredi monasteriū a quo volens auertere eaz diabolus: apparuit ei nocte suadēs mundi delicias z p^rdicēs ei omnia incommoda religio nis. **R**espondit illa. **Q**uid mihi erit si in delitijs q⁹ p^rmit⁹ mortua fuero. **A**d q⁹ verbum demon tacuit z eā rapuit z conabat⁹ p^rcipitare de fenestra. **Q**ue cū diceret **A**ue **M**aria: dimisit eā diabol⁹ dicens. **S**i hac hora illam mulierem non nominasses: occidissē te: z in religione tibi aduersabor: quo dicto disparuit. **U**nde **B**ernar. sermone. **I**n lectione dicat. **H**orrent principes tenebrarū marie deuotam inuocationez. q⁹ in circuitu eius acies valida innumerabilium sp^rituum beatorū sibi deuotos defendentium. **H**ec ille. **S**exta vtilitas tentationum refrenatio. quia in omni tentatione ad inuocationem **M**arie deus fidelis faciet puentum auxiliij. siue ip^sa tentatio sit a carne: siue a mūdo: siue a diabolo. **U**nde ip^sa ait **E**ccl. xxiij. **Q**uasi plātan⁹ exaltata sum iuxta aquas. i. iuxta p^rp^rlos baptizatos. q⁹ vt scribit⁹ **A**poc. xvij. **A**que multe: p^rp^rls multus

multus. Per hoc autem quod dicitur quasi platanus inuit per
rectionem quam facit in tentatione. quia platanus habet folia
ad modum scuti. et ideo defensio significat. Item
ibidem. Quasi cedrus exaltata sum in libano. Et ite
Quasi mirra electa dedi suauitatem odoris. Cedrus
namque odore suo fugat serpentes. et mirra occidit ver-
mes in carne. et ideo significat motum et tentationem refre-
nationem. Hoc figuratum est. i. Reg. xvij. quando David cum
virga vel baculo et funda et quibus lapidibus accessit con-
tra. Goliath. et eum occidit pualibus ei. Circa enim est ma-
ria: et lapides quibus vulnera christi. Ad idem pertinet quod Ba-
nathas virga superauit Egyptum et triumphans occidit
eum. ij. Reg. xxiij. Septima utilitas. in periculis pro-
tectio vel defensio. Cuius Beatus. In periculis inuoca ma-
riam. ut patuit in autoritate posita in fine primi articuli.
Et hoc confirmat per multa miracula e quibus unum cau-
sa breuitatis adducam. quod refert Discipulus ubi supra
exemplo. xxxix. Cum ei quidam nauigantes per mare hiero-
solymanum aqua irrumperet cepisset nauem. Episcopus assistens
intus eos et quidam nobiles citissime in cymba que intus fe-
rebat in mare depositam conscenderunt unus cum descen-
dere vellet in mare cecidit et mersus est subito: nec con-
paruit. Hi vero qui relictii sunt in nauis clamantes in ce-
lum aquis subintrantibus nauim: absorpti sunt a mari.
Episcopus vero fides commendabat deum eorum animas. Et ecce vi-
dit e mari quia si columbas speciosas subito euolare. et i-
celum conscendere quas agnouit omnes animas sociorum sum-
morum: et tunc magis cepit flere quod ipse cum sociis non est
suffocatus. ut in celum potuisset euolare. Tandem cum in
cymba applicuissent terre. ecce socium qui intus duas na-
ues ceciderat in mare. viderunt viuum et incolumen exire
de mari unde stupentes interrogant quid illi acciderit.
Respondit ille. Beate inquit genitricis nomen cum in
aquam caderet exclamauit: sicut eius memoriam et nomen ha-
bendo ad ima pelagi deueni: ac ipsa mater mie que in
memoria suorum esse non potest assistit mihi subvndis et pal-
lio coterit: et usque ad litus perduxit sub aquis. Hec eo
dicente: laudes deo et beate virginis detulerunt. Cuius canit
ecclesia. A periculis cunctis libera nos semper virgo benedicta
in completorio ad canticum. Octaua: infirmitatis et pestis
repulsio. Unde. Beatus (ut allegatur in Speculo virgi-
nis) dicit. Non est pestis tam mala quam mor non discedat ad
nomen Marie. Ibidem dicit idem. Ubi nomen marie no-
minat. demonum nocumetum effugit et egris medela dat
Cuius legit in vita sancti Gregorii quod cum maria pestis
Romam deuastaret: imagine virginis quam Lucas eu-
angelista depinxit ante processionem ferebat. et sic aer a peste
videbat mundari. Noui puerum qui in peste cum se sentie-
bat infectum: nouem vicibus cum Ave Maria apostematis
locum consignauit: et sic sepius liberatus est: nec unquam ei
pestis pualuit. Nonna utilitas. orationum in quacumque ne-
cessitate exaudicio. Nam Moyses virgam manu tene-
bat cum in monte orabat: et sic victoriam postulans contra
Amalech impetrauit. Exo. xvij. Circa est Maria
per quam orationes nostre exaudiuntur. Et ideo ut dicit Al-
ber. sup. Diffusus est ecclesia hoc nomen Maria iterpo-
suit in saluatione angelica: ut vix oratio magis sortiat
effectum exauditionis. Unde Beatus. Sileat mias tuum vir-
go benedicta quicquid te in necessitatibus suis inuocatam
meminit sibi defuisse. Decima utilitas: in morte asse-
curatio. quia ut canit ecclesia: ipsa est regina mie: vita
et spes nostra: ipsa aduocata nostra que post hoc exilium

filium nobis ostendit. Idcirco. Beatus. Homo secum
habes accessum ad deum ubi mater stat ante filium etc.
Refert Discipulus ubi. i. exemplo. lxxvi. quod miles qui
dam intrauit ordinem Cisterciensem. et cum grauius fuis-
set infirmatus: cepit despare propter multitudinem peccato-
rum in seculo commissorum. Pauens ergo merens effi-
ci. et statim beatavirgo ei apparens consolata est eum.
Qui mutatus ad leticiam maximam: interrogatus est ab
abbate unde sibi tam subita mutatio. At ille. quod inquit
ecce astat beatavirgo consolans me. Interrogatus quid
boni fecerit quo id meruerit: respondit. Nunquam inquit omni-
si quando audiui nomen marie quando flecterem genua mea ob
eius reuerentiam. unde animam virginis commendauit: et illa
eam suscepit in celum perduxit. Hinc canit ecclesia.
Maria mater gratie: mater mie tu nos ab hoste prege-
re in hora mortis suscipe. Undecima utilitas purgato-
rii ignis refrigeratio. Hiero. xvij. Nunquam de petra
agri deficiet nix libani. i. refrigerium de Maria post
mortem nostram. quod d. non. Cum enim in purgatorio sume egeat
animam mie marie. ideo eam maxime inuocant. Unde quidam
valde conscientiosus vite laudabilis mihi retulit quod no-
uerit quendam fratrem ordinis minorum in regno hungarie:
qui quadam vice raptus in spiritu in purgatorium audiuit et
sic sibi visum est quod omnes anime lugubri voce mariam inuoca-
rent Salue regina canerent. Idcirco beatus. in ser. Ex-
te inquit o beatavirgo salus pedet vniuersorum filiorum Adas
consolatio miserorum: et redemptio captiuorum. Ad te respi-
ciunt qui in celo habitent: et exultent: et qui in purgatorio
ut eripiantur: et qui in mundo sunt: qui sequuntur ut glorifi-
centur. Hec illa. Duodecima utilitas est in celo presen-
tie delectatio. Omnes enim sancti et precipue eius deuotiores
famuli qui sedule eam in hac vita inuocauerunt: dicere possunt
summa cum delectatione et dulcedine hausta ex sua pietate
illud Iud. xv. Tu gloria hierusalem: tu leticia israel: tu hono-
rificentia populi nostri. Quod igitur dignificum: o quam excellens
et sublimis est hoc nomen gloriosissimum maria. Quod quod utile
omnibus inuocationibus ipsam. quam per beatissimum nomen la-
psus subleuat: peccator liberat: gratia infundit cor dulcorat
demon effugit: tentatio refrenat: pericula euitant pe-
stes infirmitates repellunt omnes exaudiunt. Fel-
licissimum nomen per quod homo in morte assecurat: in purga-
torio refrigerat: et in celo ex pietate tantum. Deum iocundat
Quia fidelis vtriusque sapientia et intelligeres dulcedinem
et fructum eius nois et ipsam semper in corde: et ore habe-
res. Hoc te moneo: hoc exhortor ut descriptum habe-
as in domo vel ostio tuo: quo frequenter visio recorde-
ris. Felix certe illa domus ubi semper memoria tenetur
marie. Quod christiane recognosce nomen tue matris virgi-
nis benedice: que sola est spes et refugium anime tue:
vita spes: et dulcis consolatio cordis tui: ipsam inuoca:
ipsam flexis genibus acclama: ipsam nomen exora: ut ma-
ria sit tibi maria. i. maris stella in huius seculi pcella
qua dirigaris ad celestia regna.
Hars. ij. libri sexti de glorioso nomine marie: quam
ab ipsis prophetis commendat et dignifice cognoscatur
ac honorifice sublimatur.

Domus quam edificari

volo talis esse deus: ut in cunctis regionibus
noies. i. paral. xxiij. Verba sunt regis david
ad lram de templo domini. Figuratiue autem ea
verba accipiuntur ut sint veri David. i. christi dei patris de

virgine Maria q̄ facta est tēplūz habitaculū filij dei
q̄vūq; talis z tate excellētie eē debuit: vt oib; terre re
gionib; ei; nomē celebre existeret. Vbi nō. q̄ in v̄bis
ip̄is brāz go tripl̄r cōmēdat. Pr̄io q̄dē a diuina in
habitacōe: cū d̄r. Dom̄. In q̄ dicto notat q̄ de; i ip̄a
sic in domo q̄eta habitauerit: nō solū p̄ gr̄az: vt in alijs
hoib; s; etiā p̄ corpalem p̄ntiā carnē ex ea assumēdo.
Cū ip̄a dicere pōt illud Eccl. xxiij. Qui creauit me
requiuit in tabernaculo meo. Sc̄do cōmēdat a sūma
dignificacōe: cū d̄r: talis eē d̄r. i. tate excellētiez digni
tatis v̄z summe qua maior creaturē cōicari nō potuit
sub vnionis dignitate p̄sonalis in xp̄o: z quā ei; digni
tate oēs creature merito admirant̄ vtpote cū sit regi
na mūdi: dñā angeloz: dei m̄r. De eius dignitate pie
ro. vt allegat in libro originaliū: dīc. Quid dicemus
de te; go serenissima: pulcherrima iter oēs mulieres.
si solē te dixerim: splēdidior es. si rosam: fioridior es.
si lilij: cādidior es. si cinamomū. si balsamū: s; omnes
species aromatis odore tuo p̄cellis. q; p̄m̄legia sc̄z
dignitatis tibi a deo cōcessa nō sō um hoib;: sed z an
gelis admirāda sunt. Nec ille. Tertio cōmēdatur
iux̄bis p̄missis a celeberrima noīatione cum d̄r. vt in
cūctis regionib; noīet. Reuera nomē Marie apud
oēs noīat celeberrimā veneratione. q; ex b̄ brām eam
dicēt oēs gñatōes. Lu. j. c. berū. in scr. Btām te o bñ
dicta; go dicēt merito oēs gñatōes. q; oib; gñatio
nibus vitā z gl̄iam inuenisti. In te em̄ angeli leticiā: iu
sti gr̄am: p̄ctores veniā inueniūt in eternum. Nec ille.
Cū impletū est illud Esa. ix. fm̄ aliā l̄am scriptum.
Erit nomē eius gl̄iosum. Qd̄ pōt eē aliud thema p̄
hac p̄te. Acturi igit̄ de gl̄ia noīs bñdictē; gis Ma
rie: ad p̄sens tria mysteria declarabimus fm̄ triplices
eius gl̄iositatem.

Pr̄mū d̄r mysteriū p̄phetice cōmendationis.

Sc̄dū mysteriū dignifice cognominationis.

Tertiū mysteriū honorifice sublimationis.

Articulus. j. qualiter sc̄i p̄phete gl̄iam noīs Ma
rie p̄dixerūt z cōmēdauerūt in similitudinibus.

Quintū mysterium de glo

rioso noīe; gis Marie d̄r p̄phetice cō
mēdatōis. hoc ē: q̄liter sc̄i p̄phete sp̄san
cto inspirāte gl̄iaz noīs Marie cōmēdarūt. Quod
quidem si volumus agnoscere: pducamus tm̄modop
p̄phetas tres: alijs causa breuitat; p̄termittis. z dicāt
nobis de hoc veritatem.

Pr̄mus est Moyses.

Secundus est Balaam.

Tertius est Salomon.

Pr̄mus p̄pheta Moyses. O sancte p̄pheta moy
ses: scimus q; tu facie ad faciē loq̄baris cum deo tāq̄
amicus familiaris cū amico teste sacra scriptura. Ti
bi ḡ deus reuelauit mysteria de filio suo incarnando
z eius matre gl̄iosissima. Unde dixisti filiis isrl̄ deu
ter. xviij. Prophetam de gēte tuaz de fratribus tuis
suscitabit tibi dñs: ip̄m sicut me audies q̄cumq; nō au
dierit p̄phetam illum: exterminabit̄ de pp̄lo dei. Dic
igit̄ nunc nobis tu sc̄tē Moyses quid tibi videbatur
q̄d deo inspirante sentiebas de noīe matris dei: q̄ gra
tiosuz z cōmēdabile: bñdictū z laudabile foret. Audi
diligēter o fidelis aīa q̄d Moyses in cōmēdatōe hu
ius noīs dixerit gen. j. Dixit d̄s deus. Cōgregentur

aque q̄ sub celo sunt in locūvū z appeat arida. factū
q; est ita: z vocauit de; aridā terraz cōgregatōesq; aq̄
rū appellauit Maria. Notate v̄ba signate mysteria.
Quid est em̄ cōgregatio aquaz: nisi cōgregatio oīm
gr̄arū in vñū locū. i. in virginem matrē. Cū saluator p̄
aquā gr̄az sp̄s̄fici intelligēda docuit. Job. iij. Aquā
quā ego dabo fiet in eo fons aque salietis in vitā eter
nā. Sic igit̄ cōgregatiōes gr̄arū in dei m̄re. voluit ap
pellare de; Maria a mari. Tm̄ in b̄ est differentia q̄
maria media correpta appellat̄ cōgregatio aquaz. iō
q; trāsitōria breui tpe ē. iuxta illud Apoc. xxi. Ma
re abiit̄ tā nō ē. Cōgregatio v̄o gr̄az appellat̄ Ma
ria media p̄ducta. q; ista est p̄petua i virgine bñdicta.
Luc. x. Maria optimā p̄tē elegit q̄ nō auferet̄ ab ea
Nec Alber. magnus sup̄ Dissus est. c. clxvij. Unde
p̄z quō Moyses nomen marie p̄figurātū cōmēdaue
rit. Hinc maria interpretat̄ vno mō sic. i. amāz mare: vt
dīc Hiero. in expōne terminoz Biblie. q; si q̄ras z
dicas. Cū b̄ cōgruebat̄ nomē matris dei accipere
tur a mari amaro: z p̄ maris nomen cōmēdaret̄. Rū
de; fm̄ Jaco. de Cloragine in suo mariali li. j. q; p̄ci
cipue septēplici rōne. Pr̄mo rōne plenitudinis. q;
sicut in mari magno est plenitudo z effluxus oīm aqua
rū: ita in matre dei plenitudo z effluxus in alios oīm
gr̄arū. Cū Luc. j. Que gr̄a plena. Hinc Eccl. xxiij.
In me oīs gr̄aviez veritatis. Sc̄do rōne amaritudi
nis. q; sicut in mari multa cōstat amaritudo. ita in dei
matre sup̄ filij passione. q; vt dīc aug. z etiā Ber. Hō
potuit mariā videre filiū crucifigi sine affectu mater
ni doloris: z si speraret resurrecturum z mortē supera
turuz: s; gladius doloris p̄trāsīt cor eius. Hic thren.
ij. Magna ē velut mare stritio tua. Et p̄s. Omnia
excelsa tua z fluctus tui sup̄ me transierunt. Tertio
rōne multitudinis. q; sicut non p̄nt numerari gutte ma
ris p̄e multitudine: nisi a deo solo q̄ oia in pondere z
nūero fecit. sic nec m̄iez gr̄e marie nisi a solo deo. Cū
Eccl. j. Arenā maris z guttas pluuię q̄s dinumerauit
q; ille sol. s. de; numerare pōt m̄ias z gr̄as sue m̄ris.

Quarto rōne nauigij z eius aptitudinis. q; p̄ ma
trē dei tanq̄ p̄ mare dei filius venit in mundum z per
eā veri israelite nauigāt z pueniunt ad portum felicitatis
etne. Hinc p̄s. In mariā tua: z semite tue i aq̄s
multis. Quinto rōne salsedinis. q; sicut aque maris
falsę sunt: sic gr̄e matris dei fale sapientiez discretōis
plene. Esa. xj. Requiescet sup̄ eam sp̄s sapientie et
intellectus. Sexto rōne accensionis sitis. q; aq̄ ma
ris sitim accendunt cū bibunt sic nomē matris dei in
cordibus denotorum accēdit desiderium z sitim eter
norum. Eccl. xxiij. Qui bibūt me: adhuc sitiūt. Se
ptimo rōne indeficientis habitudinis. q; cum oia flu
mina exeant a mari z reuertant̄: mare non redundat;
nec deficit a sua plenitudine: ita etiam incomphēsi
lis m̄ia matris dei: s; in omnes influat: non tamen de
ficit in seculum nec maiori dignitate crescere pōt ma
ria. Hanc immensitatem m̄ie matris dei. Berū. p̄pen
dens in quodam sermone dicit. Quis m̄ie tue o bene
dicta longitudinem: latitudinem: sublimitatem z pro
funditatem queat inuestigare? Nam longitudo eius
vsq; ad nouissimum diem inuocantibus eam subuenit
vniuersis. Latitudo eius replet orbem terrarum: vt
sua m̄ia plena sit omnis terra. Sublimitas eius ciui
tati superne inuenit restorationem: z profundū eius
sedentibus

Articulus

sedentibus in tenebris et umbra mortis obtinuit redemptionem. **Hec Bern.** Et sic patet. Accedat secundus propheta Balaam qui licet fuerit magus et ariolus a demonibus querens responsa: ut dicitur **Mico. de Ly. sup. Hume. xxi.** tamen eius prophetie tanquam vere habent in auctoritate canonica: quoniam aliquae veritates virtute diuina sibi sunt reuelate: precipue de incarnatione filii dei. Reuelatio quippe veritatis que fit a deo et angelis bonis: non solum fit per homines bonos et sanctos: sed etiam aliquando per malos homines: ut patet de Laipha qui a spiritu sancto prophetavit dicens. **Expediit ut vnus moriatur homo pro populo Joba. xi.** Quiaque fidelis anima pendet quod Balaam deo reuelante prophetauerit. et qualiter nomen marie commendauerit. **Hume. xxiii.** dicens. **Orie tur stella ex iacob et consurget homo ex israel: et percipiet duces moab.** **Hec namque prophetia** habet omnes catholicos doctores de christo eius more accipit. ut testatur **Ly. i.** qui assimilatio nomen stelle commendat nomen benedictionis marie. **Ubi bern.** sup. **Diffusus est.** Ipsi inquit. scilicet. **Virgo maria est stella nobilissima de iacob:** oritur: cuius radii vniuersus orbis illuminat: cuius splendor etiam perfulget in supernis et inferos penetrat. **Hec ille.** Notatur etiam in predicta prophetia quod nomen maris dei accipiendum foret a stella: quod factum est. quia maria maris stella interpretatur secundum aliam interpretationem: ut dicit hieronymus. **Hec est stella orta ex iacob. i. maria:** ex qua processerit homo. i. christus ex israel qui percipiet duces moab: per quos principes tenebrarum accipiuntur. **Ubi multum commendat nomen benedictionis in proprietate stelle.** quia per hoc designatur eius celestis scilicet summa diuersio ab omni peccato aliena. quoniam stella est celice nature ab omni peregrina impuritate aliena et incorruptibilis. ut dicit aristoteles. scilicet. mundi. Designatur etiam eius regalis conceptio: ut patet per priam huius libri patuit. ar. i. c. si. Sed circa hoc quod occurrit. Cum plurime sint stelle in celo nobilissime **Quare magis voluit de nomen sue maris accipi a stella maris** quam ab alia alia: quod patuit maria quasi maris stella dici. **Ubi canit ecclesia.** **Aue maris stella dei mater alma atque spem virgo felix celi porta.** Ad quod respondet breuiter quod idem quod proprietates stelle maris per omnes alios stellas magis conueniunt dei matri diuine incarnationi. quod ostendit per eius septem precipuas proprietates: secundum iacob. ubi. scilicet. nec non frater. maro. in quodam sermone de nomine virginis. ac alios doctores catholicos. **Primo namque quia stella maris inter alias cum minimam videatur: est virtuosissima:** sic mater dei minima est per humilitatem: summe tamen sancta et virtuosissima. **Propter quod ipsa ait. Luc. i.** **Respexit dominus humilitatem ancille sue.** **Secundo:** quia stella maris respectu omnium aliarum stellarum sita est in summo polo: sic mater dei (ut canit ecclesia) exaltata est super omnes choros angelorum. scilicet. et sanctorum ad celestia regna. **Tertio:** quia hec stella habet iuxta se septem stellas: sic mater dei septiformis gratie plenitudinem. **Esa. xi.** **Egredietur virga de radice iesse et reforescet super eam spiritus domini.** Item per hoc etiam significatur virginitas maris dei: ut dicit alber. sup. **Diffusus est.** quia numerus septenarius est numerus virginis: teste macrobio eo quod omnes numeri infra decadem vel gignantur vel gignantur propter septenarium. **Quarto:** quia hec stella habet virtutem attrahendi ferrum et adamanteum dicitur alkabici et per ad expietiam in horologiis factis de magnete. Sic virgo benedicta duos attrahit peccatores per suam misericordiam. quia ipsa est mater gratie matris. **Ubi dicit anima. Cant. i.** **Traheme post te: in odorem curremus vnguentorum tuorum.** **Quinto:** quia stella maris habet dirigere nautas in mari. sic mater dei transmittit habet omnes in

hoc mari magno et ducere ad portum salutis: ut dicit **Bern.** **Sexto:** quia ista stella est stabilis sine motu errore. **Alie autem saltem motu diurno mouentur ad motum octauae sphere.** Sic dei mater est stabilis sine omni peccati etiam venialis errore. **Cant. iiii.** **Tota pulchra es amicae macula non est in te.** **Septimo:** quia ista stella est in parte aequilonari sempiternae apparitionis presidencie: per quam tanquam per axem mouetur totum celum: ut vult autor sphere materialis. Sic mater dei in sempiternum fulget fulgore gratie presidet in ciuitate dei nostri superna: que putatur esse in parte aequilonari iuxta illud psalmi. **Magnus dominus et laudabilis nimis in ciuitate dei nostri: in monte sancto eius.** **Fundat exultationem vniuersae terre mons sion: latera aequilonis: ciuitas regis magni.** Et per eam virginem tota celestis curia et totus mundus mouetur: cum ad nutum ei obediunt tanquam domino. **Bern. xli.** **Ad tuum oris imperium cuncti obediunt populi.** Et sic claret propositum. **Accedat tertius sapiens vir salomon: et dicat quod ipse spiritus sanctus senserit de nomine virginis matris marie: et qualiter commendauerit.** **Audite de hoc hoc eum loquentem Cant. i. ca.** **Oleum inquit effusum nomen tuum: ideo adolescentuli dilexerunt te nimis.** Et notanter dicit: effusum quia antea fama nominis matris dei erat occultata latens in littera. nunc vero effusa est per totum orbem omnes adolescentule. i. anime sancte fortiter diligunt eam. **Ecce ergo sapiens salomon commendat nomen marie per oleum.** Sed hic videamus quare nomen marie oleo assimilatur et per eius comparationem commendatur. **Ubi nota quod precipue propter proprietates olei nominis marie conueniunt.** **Primo quidem quia oleum preseruat ferrum a rubigine.** **Ferramenta enim non rubiginant si oleo inungantur.** Ita nomen marie duos peccatores ipsam inuocat: preseruat a peccato et peccati periculo. quia ipsa est aduocata peccatorum. **Unde Esa. xxviii.** **Ubi fortitudinis nrae fides. id est beatitudo virgo. Item psalmi.** **Quoniam in me sperauit liberabo eum: protegam eum quoniam cognouit nomen meum.** **Secundo:** quia oleum accedit igni in ligno et extinguit in lapide. ut patet in cimiterio. Sic nomen marie inuocatum in cordibus ligneis id est tractabilibus et erectis in celum per obedientiam in stitit: accendit ignem diuini amoris. In lapideis vero et duris cordibus extinguit eum quo ardent: ignem. scilicet. feruoris peccati. **De hoc igne. psalmi.** **Super cecidit ignis. scilicet. concupiscentie: et non viderunt sol. i. christus.** **Hic ipsa dicit Eccel. xliii.** **Ego mater pulchre dilectionis. i. diuine dilectionis quam est pulchra et gratiosa: et habet ad differentiam turpis dilectionis. scilicet. carnalis vel mundanae: quam virgo extinguit.** **Tertio quia oleum est sapidum et pingue.** Ita nomen marie per deuotionem multum sapit et impinguat mentem. psalmi. **Impinguasti in oleo. scilicet. gratie deuotionis. caput meum. i. mentem.** **Ubi Augustinus. ut allegat a Ludo. li. de vita christi. p. ij. c. lxxvi.** dicit. **Nihil certe vtilius post deum memoria matris dei: nil salubrius meditatione ipsius amoris quam seruebat in contemplatione filii sui. nihil iocundius sapore gaudij eius quam multiplex pascere in eo de filio suo.** **Hec Augustinus.** **Ad id ibidem quod vtilis mouetur: virgo habet quod sepe inquit vidimus et audiimus plurimos homines in suis periculis recordari nominis marie: et ilico omne periculum euasisse: quod tamen inuocato nomine domini iesu: non tam velociter: aut omnino non euaserunt talia pericula.** **Mirum inquit est quod velocior et promptior est salus: non quam memorato nomine marie quam inuocato nomine iesu.** **Et respondens dicit: quod habet non ideo fit ut ipsa virgo maria potentior sit aut maior sit christo.** **Sed ut inquit dicam quod sentio: filius eius christus dominus et in**

der est ois discernēs merita singulorū. Dum g̃ suo no- mine inuocatus nō exaudit: iusto iudicio facit. Inuo- catus aut̃ noīe matris sue: z si merita inuocātis nō ex- audiunt: merita matris intercedūt vt exaudiat. Hec Anf. vbi. s. Ecce g̃ nomen marie potens. Ad id ber- nar. z alleg. in speculo vginis: dīcō sic. Vbi nomen ma- rie nominat: ibi demonū nocumentū effugat: reis ve- nia: egris medela: z pegrinātibus adiutorū dat. Q̃ igit̃ gl̃osum. Q̃ cōmendabile nomē sup oia amabi- le ac venerabile. Q̃ suauē cōfortatiuum nomē Ma- rie: nomen dñe meē genitricis dei mei. Q̃ vtinaz sis semper in corde meo.

Articulus. ij. de cognominationibus dignissimis q̃ bus in scriptura Maria nominatur.

Secundū mysteriū decla- radum dī dignifice cognominatiōis. Vbi nota q̃ bñdicta vgo in sacra scriptura co- gnominat̃ dignissimis appellatiōibus plurib⁹ fm plu- ralitatē sue pfectōis z stutis. Precipue tñ septem in- ueniunt̃ noīa dignitatis q̃bus ipa nō imerito appella- tur. Primo nā p̃ appellat̃ amicavel in suplatiūo cha- rissima. Vñ Lanf. iij. Tota pulchra es amica mea. z capī. vij. q̃ pulchraz q̃ decora charissima in delitijs. Quare aut̃ hoc: plures assignant̃ rōnes fm mag̃m Jaco. de Gl̃ora. in suo mariali. Prima rō q̃ ipa est deo sup oēs dilectaz p̃eminēter electa. sap. viij. Dñs dilexit eā. Scda rō. q̃ sup oēs secretorū diuino rū est cōscia: qd̃ manifeste p̃ in incarnatōe. Hoc autē est signū summe amicitie: dicente saluatore Johā. xv. Jā nō dicā vos seruos s̃z amicos. q̃ oia q̃ audiui a pa- tre meo nota feci vob⁹. Tertia. q̃ deo sup oēm creatu- rā est familiarissima. Cui em̃ vnq̃ angelorū vñ hoīz aut creaturarū p̃cessus est vt p̃ suauolūtate deū toties am- plecteret: oscularet: manib⁹ portaret: z p̃ oia dilectio- nis famis familiaria signa haberet sicut marie. Vñ di- cere potuit illud Lanf. ij. Dilectus me⁹ mib⁹ ego il- li q̃ pascit̃ inter lilia. s. castitatis. Quarta: q̃ diuine volūtati fuit summe p̃formata: implēs oia p̃ceptaz cō filia xpi. qd̃ etiā est vere amicitie signū: qm̃ vt ait salua- tor Joh. xv. Vos amici mei estis si feceritis que pre- cipio vobis. Hinc est q̃ vt dīc̃ Tullius Amicorū ē idē vellez idēz nolle. Et certe bñdicte vginis amicitia ad xpm̃ ē cōprobata in necessitate. Mā puer. xvij. Frater in angustijs cōprobat̃. Jpa aut̃ i oī necessitate xpi af- fuit adiutrix fidelissima: etiā vsq̃ ad crucēz mortē xpi Vñ Bern. in medita. Q̃ vgo bñdicta qd̃ te adduxit ad mōtes caluarie: cur te nō retraxit pudor vginalis: nec loci ipsius feditas. phibuit: nec iudeorū z populorū tumultus retinuit: cur nō p̃tinuisti: cur nō horuisti in- ter latrones in cruce p̃dentes astare tuo dilecto filio pendētī in cruce: sed b̃ fecit vis amoris quo erga tuū vnigenitū afficiebaris z attraheris: cū quorū filii pati z crucifigi optabas ardētī desiderio dilectōis. Se- cundo bñ vgo appellat̃ soror Lanf. iij. Vulnerasti cor meū soror mea. q̃ sunt vba deīz xpi ad eā. Et hoc pluribus rōnibus. Primo. q̃ xps est filius dei p̃ris p̃ naturā. z Maria est filia eiusdē p̃ gr̃am. Scdo so- roz xpi ē. q̃ coheres ei⁹ z cōicans cū eo regno patris. rhom. viij. Heredes dei: coheredes aut̃ xpi. Tercio dī soror. q̃ ē soror sanctorū angelorū p̃ vginitatem. Unde ambro. Virginitas est soror angelorū: dec⁹ vir

tutū: mors criminū. Et Hiero. Semp est angelis co- gnata vgitas. Ideo angeli dicebāt Lanf. viij. Quid faciemus sorori nostre in die qm̃ alloquēda est. s. p̃ āge- lū in amñciatōe. Quarto dī soror ppli xpiani. Tuz p̃ naturā: q̃ est filia Ade. Tum p̃ gr̃e p̃icipatōez: q̃ est filia eccliez membrū xpi. Q̃ ala xpiana si aduerte- res quāta tibi est gl̃ia habere sororem talē q̃ est regio- na angelorū: dñā mūdi: mater deīz. Tercio bñ vgo appellat̃ filia. p̃s. Audi filiaz vider̃ inclina aures zc. Audi inqt. s. ea q̃ dicēda sunt tibi ab angelo: vt possis credere q̃ fides ex auditu rho. x. z vide. i. expire scri- pturas pphetaz: q̃ in te habent cōpleriz inclina aurē tuā: p̃ obediētā vt scipe possis filiū dei. Et obliuiscere pplm̃ tuū z domū p̃ris tui. i. cōtēne oēm mūdānum affectū p̃ xpo: vt xps lucifacias. z sic faciēs p̃cupiscet rex. s. deus decorē tuū. i. castitatis tue nitore. Dī aut̃ ipa filia dei. Tum q̃ eius creatura. Tum q̃ a deo pa- terna sollicitudine est custodita sicut filia charissima. Vñ Lanf. viij. Quā pulchra es filia principis. i. dei. Tū q̃ deū patrem imitata. Vñ Apl̃s hortat̃ omnes ad hāc filiatiōē dicēs. Imitatores dei estote sicut fi- lij charissimi Eph. v. Quarto noīat̃ sponsa Lanf. iij. Veni de libano spōsa: veni coronaberis. Dī autē sponsa xpi fm̃ eius diuinitatem. q̃ fm̃ humanitatem est eius mater z genitrix. Et merito dī sponsa. q̃ xpo est p̃ fidēz dilectōez cōiuncta. Et q̃ ps sui sanguis pu- rissimi ē indissolubili diuinitati copulata i xpo. Ideo sap. viij. Hāc amauit q̃ siui eā mibi accipe in sponsaz.

Quinto cognominat̃ vgo. Luc. j. Missus est Ba- briel angelus ad vginem. Et b̃ merito. q̃ ipa est vgo vginū. vt li. viij. patebit latius. Scdo noīat̃ mulier Joh. xix. Mulier ecce filius tuus. Nec obstat q̃ ipa fuit z vgo imaculata. q̃ etiā vgo dī mulier non p̃ corruptionē. sed p̃pter sexus feminei conditiōez: vt p̃s Bern. ij. vbi Euuocat̃ mulier in statu innocētie cū nōdū fuit corrupta: sed vgo intacta. Edificauit in- quit dñs costam in mulierē. Merito aut̃ dī bñ vgo mulier. q̃ mulier dī quasi molliēs hex. i. dñm. Jpa nā q̃ emolliuit deūz placauit vel mitigauit: vt q̃ anteerat tā durus z iratus generi humano q̃ oēs hoīes detru- debat in infernū. Propterea Joh. xxx. in p̃sona gene- ris humani dīc̃. Mutatus es mibi in crudelem: z in- duricia manus tue aduersaris mibi. Nunc p̃ vginem bñdictam est eius furor mitigatus. Unde in natiuita- te angeli cecinerūt. Et in terra pax homibus. Lu. ij. Hinc xps multo crebrius in euangelio se appellat̃ fi- lium hoīs. i. bñ vginis: q̃ filium dei. q̃ emolliuit̃ est p̃ eā. Et in b̃ cōmēdat nobis suā imēsam miam q̃ digna- tus est fieri hō. p̃ nobis. Item bñ vgo intantū emolli- uit eū vt nostros defectus suscipere dignaret̃: q̃ tamē in diuinitate defectū pati nō poterat vt p̃ nobis deus impassibilis pateret̃: famesceret: z sitiret: fatigare z moreret. Q̃ mirabilis z maxia emollitio. Idcirco ipa bñ significat̃ p̃ virginē q̃ ferocissimū rhinocerōtem emollit̃ in sinu suo dormire facit: z sic vinculat̃: capit̃: z occidit. Itē intantū virgo emolliuit deū vt nūc maio- ra p̃ctā patiēter toleret q̃ quodā minora durissime vin- dicabat. Cōstat em̃ q̃ multo grauius offendūt moder- ni sodomite q̃ antiq̃: qm̃ nunc in xpo humana caro summa bz dignitatē. vñ maior iniuria fit nunc christo a sodomitis q̃ ante incarnationes: z etiā ab oib⁹ luxu- riosis. z tñ nūc de⁹ patienter expectat q̃ ante durissime eos

eos summerfit. Quare bñ nifi q: deus est pvirginē mi-
tigatus: imo vt dicit Fulgētius. iij. mytho. Dudum
inqt celūz terra: ruiſſent ſi nō Maria p̄cibus ſuſtētaſ-
ſet. Unde merito bñ virgo dicitur mulier p̄ antonomāſiā
id eſt molliēs herūvel herodem. i. xpm dñm. Hinc pro
nerb. vi. Mulierē forte q̄s inueniet: q: ex oib⁹ iſta ſo-
la extitit fortiſſima: etiā ſup deū potēſtatē habēs pro
pter qd ſubdit: pcul: z devltimis finibus p̄cium eius
p̄ oculū inquā: q: p̄ciū v̄ginitatē nō ē de terra: ſed de
celo: qm̄ vt dicit Hiero. v̄ginitas eſt vita celeſtis. z de
vltimis finibus: q: de cōiunctione deiz homis q̄ ſūt vl-
timi fines. Septimo nominat regina. Unde p̄s.
Aſtititit regina a dextris tuis in veſt. de. zc. Sz ori-
tur queſtio. Unde vel quare dicat dei mater eē regina
cum ip̄a fuerit puella paup̄cula. nāz in tpe ſui partus
in loco paup̄errimo v̄z in ſtabulo peperit: z in tpe ſue
purificatōis paup̄ez oblatōez habuit. ſ. duos pullos
colūbaz aut par turturaz: qd erat paup̄ez: vt p̄t̄z Le-
uit. xij. z Luc. ij. Item paup̄: imā veſtē habuit. z xpm
viliſſibus p̄miſit moris eſt paup̄ez inuoluit: vt canit
eccleſia. Mirum ē quomodo regium nomen z digni-
tatē habuerit: maxime cum nec eius pater v̄z Joachi-
rex fuerit alicuius regni. nec eius mater v̄z Anna fue-
rit regina alicuius regni: vt p̄t̄z ex hiſtoriis. Ad hec
rñdet ſm̄ Jacobum de Voragine in ſuo Mariali q̄
bñſſimā virgo Maria ſz fuerit paup̄errima: z b̄volū-
taria paup̄tate: oīa terrena abdicādoz ſolum deum ſi-
bi in theſaurū pop̄tatū eligēdo: quatinus impletet il-
lud ſcriptū cōſiliū. Si vis p̄fect⁹ eſſe: vade z v̄de oīa
que habes z da paup̄ibus: z veni ſequere me. Mat.
xix. Nihilominus tñ ip̄a fuit vere regina p̄ alijs ex-
cellētiffima: pluribus rōnibus. Primo quidem pro
pter parentelam regiā: q: vt canit eccleſia Regali ex p̄-
genie Maria exorta reſulget. v̄z ex p̄genie David.
Secdo p̄pter v̄nctionē regiā. Si em̄ quē hō vnxit in
regem rex dicitur: vt p̄t̄z in veteri teſtamēto de regibus iſrl̄
quos p̄phetę vngebāt: multo fortius v̄ginitē quā vn-
xit deus. ip̄e regiā v̄nctione: p̄ oībus reginā p̄dica-
mus. Unde de ea p̄s. Vnxit te deus. ſ. p̄ creatōem:
deus tuus p̄ incarnatōez: oleo leticie: quo ſp̄s ſancti
gr̄a accipit qua ex vtero matris plena fuit: p̄ confor-
tibus ſuis. i. p̄ oībus mulieribus. Tertio p̄pter de-
ſpōſatiōem regiā. q: a rege regum xpo deſponſata
eſt: vt patuit ſupra. Quarto p̄pter dotatōem regiā.
q: deus oīm rex gl̄iam z gr̄am. immo totū regnū cele-
ſte cum oībus p̄tinetijs ſuis. dotis loco ei cōtulit: vt
dicere poſſit illud Genef. xxx. Dotauit me deus do-
te bona. Quinto p̄pter p̄figurationē regiā. q: per
reginas eſt p̄figurata. ſ. p̄ reginā Saba. iij. Regū. x.
que oīa que a rege ſalomone petijt obtinuit. Et etiā
p̄figurat p̄ reginā Heſter quā Aſuerus: quod inter-
pretat b̄titudinis domus: adamauit: z poſuit diade-
ma regni in capite ſuo Heſter. ij. Sexto p̄pter digni-
ficatōem z potēſtatē regiā. q: ip̄am tāq̄ reginā ex-
altauit deus ſup totā curiā angelorum z hoīm. Et vt
dicit Bern. data eſt ei potēſtas in celo z in terra tanq̄
regine. Septimo p̄pter coronatōez regiā. q: corona-
ta eſt in thronizata. i. ſui aſſumptōe i celum corona re-
gia. De qua Apoca. xij. Mulier amicta ſole z luna
ſub pedibus eius: z in capite corona duodecim ſtella-
rū. Circa b̄ accipiamus vnū miraculū qd refert Diſci-
pulus in promptuario: exemplo. xxi. dicens Mira-

culum q̄ in quodam cenobio erat qdam frater noīe
Hieronymus pictor optimus: q̄ aſuetus erat Ma-
rie imaginem oī ſtudio virtutis decorare: z corona re-
gia tāq̄ excellētiffimā reginā depingere z deſcribere:
z diaboli imaginē turpiſſimā figurare. Quod diabo-
lus dolēs cepit eū ſtimulare vehemētiffime accēdens
luxurie libidine z importunis cogitatōibus agitare.
Tunc quadā vice vt ſe vindicaret diabolus apparuit
ei in ſpecie mulieris pulcherrime alliciēdo ad crimen
Qui cū conſenſum voluiſſet p̄bere: dixit ei diabolus.
Tu es ſacriſta huius eccleſie: accipe ergo huius eccle-
ſie theſauros z vafa auriz argentiz frāge ea: z omnia
in ſacco ponēs ſequere me: z in domo mea mecu z eris
nullo ſciēte diu gauſurus. Cūq̄ talia cepiſſet opera-
ri: cepit diabolus vociferare dicēs. Currite dñi curri-
te dñi: q: Hieronymus dep̄dat theſauros eccleſie.
Accurrētes cōpererunt Hieronymum fregiſſe plura
vaſa aurea z in ſacculum poſuiſſe. Et admirati inter-
rogarūt cur hec feciſſis. Ille p̄timeſcēs obmutuit. At
illi q: ſero erat: ligauerūt eū ad colūnam: volētes ma-
ne eum punire. Tūc diabolus ip̄i ligato illudebat di-
cens. Nonne tu es q̄ ſemp me depingebas: deſormē z
illā Mariā pulcherrimā faciebas. Adiunet te illa re-
gina quam decorabas nunc ſi valet. Recordatus ita
q: Hieronymus miſerationis genitricis dei: toto cor-
de cepit eam inuocare vt in tāto periculo dignaret ſi-
bi ſuccurrere. Tūc ip̄a pietatē mater apparuit ei z ait.
Confortare hieronymē. z deinceps caue aſtutias dia-
boli. En q: ſeruīſtū mihi: non deſeram te in iſtis tribu-
lationibus. Et mox p̄ angelum app̄henſo diabolo il-
lo: ligauit eum ad colūnam. Hieronymo ſoluto. z ille
gratias egit. Hieronymus igiſ admonitus a dñā pul-
ſauit hora competentē ad matutinum. z accenſis lam-
padibus ſtetit in choro vbi conſueuerat. Fratrib⁹ ip-
ſum intuentibus mirati ſunt omnes: z viderunt in co-
lumna ligatū quendā: z magis ceperunt mirari. Con-
ſpexerūt theſauros eccleſie z inuenerūt oīa vaſa ſoli-
da z integra operāte bñ v̄ginitē. Unde ſtupore p̄cuſſi
facto capitulo: ligatum illum interrogarunt z cogno-
uerūt eſſe demonem: quem exoluentes per maxime ver-
berauerunt. Et ſic ille ſtridens z clamās anſugit. De-
niq: Hieronymus conſeſſus ſcelus ſuū narrauit quo-
modo p̄ miam marię v̄ginitis fuiſſet liberatus. z om-
nes audientes laudes deoz v̄gini benedicte procla-
marunt. Igiſ aīa fidelis v̄de q̄ bonum ſit v̄gines
bñdictam inuocare: ei q̄ deſeruire. Superbñdicta
v̄rgo dei mater chariſſima ſponſa: ſoror: z filia. O
v̄rgo v̄ginum miſericordiſſima q: z regina excellentiſ-
ſima ac dñā oīm creaturarū: p̄ illū piū Jeſum q̄ te ele-
git: p̄ illum tuum dulcem natum: p̄ eius amorem ſetiſ-
ſimum te deſcamur. vt in huius mundi naufragio cō-
tra oēs dmonū inſult⁹ ſuccurrere nob digner. Amē.
Articulus. iij. q̄ nomen beate marię. xij. honoz di-
gnitatibus eſt ſublimatum.

Quartū myſterium in hac
parte declarandum dicitur honorifice vel
priuilegiatē ſublimationis. Vbi Notan-
dum q̄ nomen bñdictę v̄ginis marię ad numerū. xij.
ſtellarū. xij. priuilegioz honorib⁹ extat ſublimatū gl̄io-
ſiſſime: q̄ in tres q̄ternarios diuidi p̄nt. Primo qdē
q: nomē marię eſt ab eterno conſecratum z p̄lectū vt

esset nomen genitricis dei. iuxta illud Proverb. viij. Ab eterno ordinata suz et ex antiquis anteq̃ terra fieret. Sic nāq̃ (vt dicit bern. in ser.) dulce nomen iesus ab eterno est consecratū sit nomen filij dei: sic dulce nomen maria ab eterno prelectū consecratū ē vt sit dignū nomen matris dei. Ideo ps. A sclo nomen tuū. Secūdo q̃ in libro vite añ alia noia p̃e alijs scriptū. Cum em̃ (vt saluator ñr testat) oim electoz noia scripta sint in libro vite. Cū ait Luc. x. Gaudetez exultate q̃ no minavī a scripta sūt i celis. Et q̃ dei m̃iter oēs electos primatū t̃z p̃ oib⁹ electatū iuxta qd̃ canit. Elegit eas de⁹ et p̃elegit eā. Igit̃ post nomen iesu honorificentisime in principio libri vite nomen marie est scriptū: vt dicere possit illd̃ ps. In principio libri scriptū ē de me vt faciam voluntatē tuā de⁹ me⁹ volui. et le. tu. in medio cordis mei. Tercio q̃ a principio mūdi p̃figuratus et varijs modis commendatū: vt p̃ totū passus veteris testamēti. Ubi advertendū q̃ sic dicit mag̃ Leo in sermone de nati. ṽginis. Nomen marie ex q̃nq̃ l̃ris ē cōpositū ad significandū q̃ ip̃a ē p̃cipue p̃figurata p̃ q̃nq̃ d̃nas veteris testamēti: ex quarū noib⁹ acceptis primis litteris et diact̃: nomen marie resultat. Primo nāq̃ p̃ **M** significat q̃ ip̃a est p̃figurata p̃ michol q̃ fuit sp̃sa dauid regis: quā dauid intantus amavit q̃ cū diu fuisset ex regnū iudeoz noluit intrare regnū nisi p̃r esset sibi michol p̃sentata. i. reg. vii. Sic b̃tā ṽgo (interpretat̃ em̃ michol pietas) et ip̃a fuit pietate plena. et certe ip̃a tātū placuit deo q̃ cū esset extra. s. i. celo: noluit ingredi in hūc mūdū: nisi p̃r b̃tā ṽgo nasceret. Secūdo **A** denotat abigail q̃ placuit dauid ne occideret nabal. i. reg. xxv. Sic b̃tā ṽgo placuit nobis deū sua humilitate. et nunc etiam quotidie placat sua intercessionē: ne occidat peccatores eterna morte. Tercio **R** denotat q̃ ip̃am figuravit rachel q̃ genuit ioseph q̃ vocat̃ est a p̃paraone lingua egyptiaca saluator mūdi. gen. xli. Sic b̃tā ṽgo genuit verū saluatorem mūdi christū deum ñr. Quarto **J** significat iudith q̃ virtute castitat̃ occidit holofernem. iudith. xiiij. Sic b̃tā ṽgo virtute suē ṽginitat̃ lucipez occidit. iuxta illud gen. iij. Ip̃a conteret caput tuū. Quinto **A** denotat Abisac q̃ fuit electa sup̃ oēs filias hierlm̃ tā q̃ pulchrior ad serviendū et ministrandū regi dauid. iij. reg. i. Sic b̃tā ṽgo fuit electa sup̃ oēs mulieres ad ministrandū regi celesti. Eccl. xxiij. In habitatiōe sc̃tā corā ip̃o ministravi. Quartū priuilegiū vel honoris gl̃ia est q̃ nomen marie est ab angelo gabriele p̃nūciatū. Hoc nāq̃ tenent catholici doctores q̃ nomen marie angelus gabriel p̃nūciauerit ei⁹ parētib⁹ q̃ eam ṽz hoc nō evocare deberent. Et p̃bat a maiori arguēdo q̃ si nomen iohānis baptiste angel⁹ gabriel p̃nūciauit Lu. i. multo fort⁹ id de matre dñi sentiendū ē. Et b̃ idem testat̃ hiero. devita Marie scribens: q̃ angelus apparuit ei⁹ parentib⁹: p̃cipiens q̃ eā mariā noia rēt. Et sic p̃z prim⁹ q̃ternari⁹. Quintū q̃ fidelib⁹ est amorosissimū vel affectuosissimū: q̃m vt scribit̃ esa. xxi. Nomen tuū et memoriale tuū in desiderio aie. Et nota q̃ debem⁹ erga nomē marie affici p̃ sp̃ialem dilectōez: q̃ ex b̃ triplex bonū p̃sequimur. Primo cordis exhilaratōez et delectatōez. Cū fm̃ l̃ram hebraicā dicit ps. Letabūt̃ oēs q̃ diligūt nomē tuū et c. bern. O b̃tā maria tu nec noīari potes q̃n recrees: nec cogitari q̃n tecū sit affect⁹ diligentū te. Secūdo internam vel sp̃ialem

lem pacificationem. ps. fm̃ aliam l̃raz. Pax multa diligentib⁹ nomen tuū. Tercio eternam et celestem gl̃iationez. ps. Gl̃iabunt̃ oēs q̃ diligūt nomen tuū. Gl̃riabunt̃. s. in celesti patria. q̃ vt d̃r in ps. Qui diligūt nomen ei⁹ habitabūt in ea. Sextū priuilegiū nomis marie: q̃ demonib⁹ est formidabilissimū: q̃m vt scribit̃ Esa. vi. terribilis est mariay castroz acies ordinata. Quē ṽba tractas greg. dicit. Non tātū timent hostes inuisibiles quālibet castroz aciem sic mariā dei m̃fēz. De b̃ latius supra pte. i. ar. iij. vtilitate q̃nta. Hoc solum h̃ addo qd̃ refert Ubertinus lombardus in tractatu de noīe iesu q̃vz cū quedam mulier a demone incubo vexaret̃: nec poterat aliquo remedio liberari venit ad b̃m̃ Eymūdū petere cōsiliū. q̃ dixit ei. Accipe ṽgāz ex ṽna pte facias scribi nomen iesu: et ex alia nomen b̃tē ṽginis. et cum demō ad te more solito venerit: pcutias eū dicta ṽga: quo facto liberata est. Item legit̃ invita sancti Anthonij paduani q̃ cū demō voluisset eū dormientem strangulare: cepit noīare sc̃tās ip̃e mariam: et statim circūfuso lumine in cella demon cōfusus aufugit. Septimū priuilegiū: q̃ nomen marie est cūctis hoīb⁹ venerabilissimū: vt iam impletū sit illud Lu. i. Ecce em̃ ex b̃ btām me dicent oēs gl̃iationes. Adeo nāq̃ venerabile est nomen marie in mūdo q̃ etiā apud infideles reueret̃: vt p̃z in lege mahumet̃: et etiam apud quosdā iudeos: de q̃bus vide sup̃ li. ij. pte. iij. ar. ij. circa stellam quartam. Et q̃dem merito nomen marie ab oib⁹ venerat̃. q̃ res sacra digna est veneratione: sed eius nomen est ab eterno cōsecratum: vt patuit. s. igit̃ et c. q̃ si q̃ras. Quō debeas venerari b̃ nomē p̃m̃ marie. Dico q̃ triplr. Primo in corde deuotius diligendo. Secūdo in ore venerabilr̃ p̃nūciando et b̃ndicendo. nō sic heu multi faciunt q̃ peierāt in noīe marie: vel maledicūt inimicis: aut vituperādo blasphemant. Contra quos Leuit. xxiij. Qui blasphemauerit nomen meum morte moriat̃: Tercio q̃ venerari d̃z genuflexionez sacri cultus exhibitione: sepius eam salutādo. Cū ps. Adorabo ad tēpluz sc̃tū tuū. i. ṽginem matrem tuā q̃ d̃r tēpluz deiz sacrariū sp̃s sc̃ti: et cōfitebor noi tuo. s. collaudando. Taliter nāq̃ eā venerantibus obuiabit: ip̃a quasi mater honorificata: honorificando eos in celesti gl̃ia. vt scriptum est Eccl. xv. Et exaltabit illos apud p̃mos. i. sc̃tōs dei. Octauū priuilegiū. q̃ b̃ nomen est oib⁹ inuocantibus ṽtuoissimū: q̃m mirabilem ṽtutem h̃z subueniendi in oī necessitatez in oī periculo atq̃ in oī orōnis impetratiōe. Cū bern. Sileat miām tuā o b̃tissima maria q̃ te in suis necessitatib⁹ inuocatā meminit sibi auxiliū defuisse. Propterea nāq̃ ecclia nomen marie appositū in salutatiōe angelica: quatinus p̃ ei⁹ inuocatōez magis sortiat̃ oratio effectū. Peccatōz. Quisquis es deuotus ṽgini marie: considera ṽtutem noīs eius: et gaude tenere hāc p̃ciosam margaritā in bursa cordis tui reconditam. q̃ null⁹ lapis p̃ciosus: nulla gemma tāte est ṽtutis. Current alij p̃ q̃ stu mūdū: aggregēt lapides p̃ciosos quoz ṽtutibus gl̃ient̃. Nā fm̃ phos alij valēt in piculis p̃seruandis: alij eoz i fauoribus acq̃rēdis: alij i iūmicicis sedādis alij in p̃speritatibus consequendis. Valeant vel forte non ṽe ad eā valeant: hoc solum consulo: hoc solum p̃hortor acq̃rere. O oēs auari O oēs mūdāni: acq̃rite hūc ṽnū lapidē p̃ciosum: recōdite in arca cordis hoc nomen

*Liber Sextus
Pars. ij.
De ṽgine Maria*

Articulus

hoc nomē glōsum triū syllabarū Maria: et eritis securi in omni piculo: habebitis auxiliū in oī necessitate et angustia: et pspitātē in oī salubri optato. Nil enī est mali qd nō remoueat: nil boni qd non obtineat. Nō nū priuilegiū. qz hoc nomē est summe cōfortatiuum si homo aduertat. qz nullus sperauit in eaz cōfusus est. nullus inuocare potuit sicut derelictus sit dūmodo bene inuocauerit. iuxta illud Esa. xx. Quis ambulauit in tenebris et nō est lumē ei. i. Maria in auxiliū: q. d. nullus. Cū oīs hō in ea spē ponere hz. Quia (vt canit ecclia) ipa ē regina mīe: vita: dulcedo: et spes nra. Et ipa est mater grē et mater mīe que ab hoste ptegit: in hora mortis suscipit. Tu q times a piculo damnationis: recordare huius nois: qz Maria maris stella interpretat. si maris stella: g ad portū salutis deducēs in h mari magnorū spaciōso. Hinc Bern. Hō securū habes accessum ad deū: vbi mater stat p te aī filius et filius ante patrē. filius ostendit patri latus et vulnera. mater ostēdit filio pectus et vbera. nulla poterit eē repulsā vbi tot cōcurrūt amoris insignia. An nō g cōfortaris quotiens nois eius recordaris? Dicit idem Bern. de noīe Jesu quod et de noīe Marie accipeua leamus. Hinc ppheta dauid ait. Speret in te q nouerunt nomē tuū. Decimū priuilegiū. qz nomē Marie est gratiosissimū. Interpretat enī Maria illuminatrix scz lumine grē. Et pfecto nomen Marie gratiosus ē qz ipa btā xgo est mater grē. Nota aut q fm quinqz litteras huius nois Maria qntuplicem grām pctōres cōsequunt p hoc nomē: quas qdē gratias h nomen si gnificare videt. Prima lra M denotat mīam diuinā. Scda littera A. denotat amorē supnoz et eius ac cēsiōnē. Tertia littera R. significat remissionē pctōrum. Quarta lra I denotat illuminatiōez ex infusiōe iustificātis grē. Quinta lra A denotat acq̄sitiōem v3 meritorū et p̄miorū. Hinc Bern. in ser. Si criminis immanitate turbat: si cōsciē feditate confusus: si iudicij horrore pteritus: si barathro despatis absorptus. Mariā cogita. Mariā inuoca. et sic in temetipso experire poteris q merito dictū sit nomen xginis Maria. Hec ille. Undecima prerogatiua nominis Marie ē qz ē nomē dulcissimū. Unde canit ecclia. Salue regina mīe: vita: dulcedo: et spes nostra. Cū qz ipa est clemētissima regina. vita: spes: et dulcedo nra: sequit q nomen eius est dulcissimū. Nimir ex noīe Marie (nisi assit impedimētū in hoīe) tāta dulcedo cordi deuoto infundit q mentis affectū magis ac magis afficit: nec satiari pōt p̄e desiderio. Qd testat eccl. c. xx. iij. dīcēs in psona eius. Spūs inqt deus sup mel dulcis et hereditas mea: sup mel et fauū: memoria mea in gñatīōes seloz. Qui edūt me adhuc esuriūt. s. p̄e desiderio. Esa. xxvj. Nomē tuū in desiderio aīe. Nota autē q nomē Marie dulcorē infert. Primovisui. ps. Letificabis me cūvultu tuo: delectatiōes i dextera tua v3 qz in finē. Scdo auditui. Cant. ij. Sonet vox tua i auribus meis: vox enī tua dulcē et facies tua decora. Terto dulcorē infert gustui. Cant. ij. Fructus ei⁹ dulcē gutturi meo. Quarto olfatui. Eccl. xxij. Quasi myrrha electa dedi suauitatem odoris. Et ibidē. Ego qsi vitis fructificauī suauitatem odoris. Quinto dulcorē infert cordis medullis. Unde Cant. viij. Donec me vt signaculū sup cor tuum. Et ps. Gustate et videte quoniam suauis est dñs. s. in Maria. Vtinā fidelis am-

III

ma aliquā nouisses expientia certa: qvt canit ecclia: vere clemēs: pia: et dulcis ē Maria. Duodecima prerogatiua. qz nomen Marie ē efficacā mirabilissimū Mirabiles enī efficere hz fructus salutiferos: vt in pte. s. ar. vl. patuit. Quis deniqz sufficiēter extimare poterit quāta a principio mūdi miracula facta sint ad nomē Marie et eius inuocatiōez. Si enī (vt dīc ps.) mirabilis deus i sanctis tuis: q mirabilis sup oēs in Maria que est oīm sc̄tissimā et dñā: cui (vt dīc bern.) data est oīs potestas in celoz in terra: vt qd voluerit valeat efficere. Et autem magis clarescat mirabilis efficacā nois Marie: referam hicvñū miraculū qd scribit Gineen. in speculo historiali li. viij. p̄ p̄t me. c. cxvj. dīcens (Miraculum) q in cōuentu sancti Bertini erat monachus qdā noīe Iostio: in q cōuētū cū qdā archiep̄us de terra sancta adueniens hospitatus fuisset interrogatus est a monachis q̄s modus oradiuiri religiosis in terra sancta habitātib⁹ solitus foret. Et retulit quō ab ipis hierosolymitanis religiosis acceperit cōsuetū fore bñdictam virginem hoc mō quotidie orare vt ad honorē nois eius fm quinqz litteras eius quinqz Ave maria et totidē psalmos q incipiūt ab eisdem litteris depromerēt. Pro m. Magnificat. p a. Ad dñm cum tribul. p r. Retribue seruo tuo. p i. In cōuertendo do. p a. Ad te leuaui et c. Prefatus g monachus iostio cepit hūc modū oradi quotidie ad honorē nomis marie obseruare. Accidit aut vt qdā nocte ipē nō itersset matutinis cū ceteris fratrib⁹ ppter qd Supp̄ior ad eius lectū venit. ibiqz eum defunctū reppit. quē putamus ex nimia dulcedine amoris quā forte btā xgine sibi apparente cū filio hauserat excessisse. Unde occurrunt f̄res vultū ei⁹ discooperiētes inuenerūt quinqz flores rosaz. vn⁹ egrediebāt de ore et lingua ei⁹. duo de oculis. et duo de auribus. Pro tali miraculo letantes detulerūt eum in chorū: et ibi discoopta facie cū recētib⁹ rosis diligenter intuetes: in rosa q de ore exhibat inuenerūt scriptū. maria. Tenuerūt aut enī p septē dies suauī odore roseo fragratē donec tres ep̄i cōuenirēt et multi alij clerici et laici. qvidētes magnalia dei: laudē dederūt deo et brēvirgini. Dīgit nomen dignissimū marie. nomen piū: nomē cōfortas pctōrē. Nomē dulce: nomē amosum et beate spei. Nomē venerabile et ab oībus deuota mente celebre. Quid dicamus in tua laude. cum oīm deficiunt lingue: nec sufficiēter te queunt laudare. Vere nomen sacrum: nomē fructuosum: nomen mellifluū: vtinā saperēt et intelligerēt hoīes: et ipz quotidie inuocarent: ipm semp in domibus cordibusqz scriptū tenerent: vt grām: veniam: et glīaz virginis benedictē merito obtinerent. Amen.

Incipit liber septimus de sc̄tissimā vitā brē marie.

Iber septimus agit de

mysterio sanctissime vite benedictę virginis marie: eiusqz virtuosissime actionis. Et diuidit in tres ptes. In prima parte agitur de eius conuersationis et vite sanctitudine. In secunda agit de meritorū et virtutum precellitudine qua fulsit in summa perfectionis altitudine. In tertia de gratiarum eiusdem multitudīne qua illustrata extitit cū summa plenitudine in huius vite habitudine.

Par. i. de vite sc̄tissime virginis brē atqz actionis

eius virtuosissime mysterio: ubi ostendit qd invita suscepit sacramenta: et qualē regulā scitatis tenuerit.

Fili ne dimittas legē ma-

tris tue: vt addat grā capiti tuo. puer. I. c. Quibus in verbis sapiētissim⁹ Salomon spūscō dictate hortat nos vt matris nre. i. benedicte virginis marie: que est spūalis mater nostra p generationē adoptiōez filiatiōis diuinez fraternitatis dñi Jesu xpī: iuxta illud Anf. dictū. Si inqt xps qd ex ea genitus frater noster est: cur illa que genuit mater nostra nō ē: q. d. sic. Huius inquā matris nostre legē. i. vite regulāz rectitudinem quā exemplariter in se nobis imitādā ostēdit: ne dimittamus: sed studiose obseruemus: quatinus de nobis copiosior grā capiti nro. i. rōnali mēti que est caput aie dirigēs eā in actib⁹ suis. Profecto merito nos hortamur oēs et singuli ad imitandā scitatē vite marie. qz id psuadet nobis. Primo qdē scriptura figurālis. Scdo natura exēplaris. Tertio snia doctrinalis. Primo inquā psuadet scriptura figurālis. Nā iacob cōsiliū sue matris sequēs benedictionē paternā cōsecut⁹ est. Gen. xxvij. Itaz nos si uerimus cōseq bñdictionē dei patris: cōsiliū seqmur matris. Marie vitā imitādo. Scdo psuadet natura exēplaris. Ut em certa discim⁹ experientia pater diligenti⁹ fouet filiū quē uidet sibi assimilātū qd dissimiliōrē. qz oē aīal naturalr diligit sibi sile. Eccl. xij. De nīqz teste glo. sup ps. Coruus nō nutrit in nido suos pullos tādū quousqz assimilari sibi incipiūt pēnis nī grescētibus: eo qd putat nō eē suos pullos. ppter dissimilitudinē: quos tñ assimilatos diligēter fouet et intīme diligit. Ideo dicit ps. Qui. s. deus dat iumentis escam: et pullis coruorū. s. in nidoz. Ita spūaliter maria mater grē nos in spūalib⁹ fouet sibi assimilatos: et deo patri exhibet diligēdos al's ppter dissimilitudinē formidādū ē ne derelinqmur. Sectemur g charissimī bñdixē virginis castitatē humilitatē: patiētiam: et ceteras vrutes. Unde eius filius dñs Iesus clamat Mat. xj. Discite a me qz mitis sum et humilis corde: et inueniet requiem aiabus vestrīs. Tertio psuadet snia doctoralis. Cū Ambro. lib. de vrginitate dīc sic. Sit vobis tanq in imagine descripta vita Marie: de qua velut ex speculo refulget species castitatis et foris in virtutis. Hinc sumatis exemplariū vbi tāq in exēplari magisteria sunt pbitatis expssa: qd corripere: qd effugere: qd tenere debeatis ostēdāt. Nec ille. Dīgit fidelis aīa ausculta cōsiliū sapiētis: suscipe eius exhortatōez dicētis. Fili ne dimittas legē mris tue. i. marie. Salubris admonitio. o dulcissima doctrina. o sanissimū cōsiliū cui obtēperādo fit vt addat grā capiti tuo. si grā: g et glia. et p dñs oē bonum. qz g vita marie nobis imitādā i p dīct vbis ppoit. idcirco de ea acturi: tria mysteria in hac pte declarāda notābimus: quibus eius cōuersationis et vite sanctitatem agnoscere valebimus et imitari sciemus.

Prīmū dē mysteriū scripturalis omīssionis.

Scdō dē mysteriū sacramentalis susceptōis.

Tertiū mysteriū regularis obseruationis.

Articul⁹. i. qre euāgeliste noluerūt de vita bte Marie scribere aut de eius morte et similibus.

Prīmū mysterium declarā-

dum dē scripturalis omīssionis. Nā a plerisqz sepe sepius quesitū est. Quare in sacra scriptura canonica nūq aliqd scribit de scitate et gestis marie. nec ab euāgelistis terit qd de eius vite historia: imo nec etiā de eius origine aut parētū scitate: nec de glōsis actibus et gestis sup mirabilib⁹: aut de eius morte: aut sacramentorū noue legis susceptōe. Virū certe ē cur scriptura omiserit et tacuerit hec oīa et alia matris dei p clara opa. Mattheus qppe. c. j. scribēs de xpī genealogia b solū dīc. Iacob genuit ioseph virū marie: de q natus est iesus q vocat xps. putabā dicere debuissē virū marie filiū ioseph: quā ex annay roze angelo nūciatē miraculose genuit: q fuit vgo castissima et. Silr et Lucas. Dissus est inqt angelus ad vrginez et. Nō describit eius ortū nec eius gesta aut vite seriem aut p clara scitatis opa: et sic de alijs euāgelistis: pter b solū qd pceptōez filij dei ex ea spūscō factā describūt et ea q ad id dūtarat p tinerē vidēt. Et ad id assumunt argumētū tale obijciētes: qz euāgeliste pcuroris ortū: parētū dignitatē: vite sanctitatē. arduaqz et p clara eius gesta descripserunt vsqz ad terminum vite eius et martyriū. g multo magis hoc de matre dei facere debuerūt ad fideiz morū edificatōez. videt qd sacra scriptura omittendo sit diminuta. Sd est: qz spūscō i spūate locuti sunt scī dei hoies. ij. pef. i. et Mattheus. x. Nō vos estis q loqmini sed spūs et. Cū ipso dictante scripserūt qnqz scripta sunt i canonicis scripturis in qb⁹ error vel diminutio nullaten⁹ admitti debuit. De em natura nō abūdāt in supfluis. nec deficiunt in necessarijs: nec qd faciūt frustra: vt dīc. ij. phisic. igitur et. Nā deo fz alber. magnū sup Dissus est. c. lxxvj. aliosqz doc. catholicos de b tractātes qd summe rōnabiliter factū est vt h de vrgine matre dei sint omīssa in canonica scriptura a scīs: nec aliqd sit expssū nisi qd spectabat ad icarnatōez ex ea factā. Hoc em egit spiritus scīs miro ordie diuine sapie: p cipe triplici rōne.

Una est ratio p suppositionis. (ne.

Alia est ratio excitande deuotionis.

Tertia reprīmende elatōis vel nre humiliationis.

Una est rō p suppositōis. qvz scitatis excellētiāz dignitas matris dei ab oib⁹ xpīcolis debito p supponit circa quā errare essz prima principia pfundere: et in heresim dānatā venire. igit supflūū fuit ea describere et vitiosum: cū fm arist. qd vñū dīc qd ammodo plura dīc. Et itez. Pctm ē fieri p plura qd eq bñ pnt fieri p pauciora. ij. phisic. et. viij. Topic. Cū sic symbolū aploz nullibi apud euāgelistas in forma scriptū legimus. qz firmiter credēdū p supponit mētib⁹ fidelib⁹ inscribēdū ita pari iudicio spūscō dictate factū ē de historia matris dei: excellētiāz et scitate: qm ita dixit mattheus de qua natus est Iesus et. eo dicto oīa subsequētia dixit tanq inclusa et p supposita scz de summa ei⁹ sanctitate: dignitate: meritorūqz et premiorū excellētia. Et sic in alijs etiam euāgelistis a prole commendatur mater. Cum em arbor bona non facit nisi fruct⁹ bonos. Mat. vij. Si ergo ples sanctissima et dignissima: ita mater: maxime cum sit mater dei quo sancti⁹ et dignius dīci non potest. Unde plus de ea scribere superflūū fuisset. qz dicendo qd genuit Iesum filium altissimū: vel qd est gratia plena: dominus tecū: et similia: sufficienter breui verbo oīa dixit qd vñ a nulla gratia: a nulla sanctitate: a nullo meritorūqz p miorū genere

Articulus

nere fuerit aliena. sed quicquid boni aliqua creatura fecerit vel receperit: de hoc non liceat ea fore exptē: cum existēs dei mī sit summa psona ipso facto: et a nullo illi striū supari pōt: vt dīc damasce. Alia rō est excitāde deuotōis. q: p hoc fidelīū doctoꝝ deuotio excitatur ad inq̄rēdū. iuxta illud eccl. xxiij. Qui edunt me ad huc esuriūt. Et infra. Qui elucidāt me vitā eternā habebūt. Tertia rō nostre humiliatiōis et reprimende elatiōis. Nam nra uana glīatio reprimī: ne nra bona opa p magno reputemus: cū videam⁹ q excellētissimi meriti opa plura a btā uirgine facta: immo ab ipso dño Iesu vsqz annū. xxx. impleta scriptura quasi non extimans preterijt subticēdo: q̄si tacēdo dicat nobis illud Luc. xviij. Cū feceritis oīa q̄ pcepta sunt uobis: dicit: serui inutiles sum⁹: et illud Mat. vi. Noli tuba canē aū te etc. Itē dñs nŕ et dña nra suas secretas habitudines sibi notas p se noluerūt manifestare. Juxta illud puer. xxviij. Laudet te os alienū: sileat os tuū. Unde illa scripta non sunt. Ea autē q̄ in pntia discipuloꝝ vel pploꝝ fecerūt scripta sunt ad nram edificatiōem: quatinus doceremur et nos ut sic bona agamus q̄ laudes exterius nō q̄ramus q̄ ut dīc greg. Studiū celestis desiderij a malignis spiritib⁹ custodire non sufficit: q̄ b ab humanis laudib⁹ nō abscondit. Depdari em̄ desiderat q̄ thesaur⁹ in uia publice portat. Nec ille. Et sic p q̄ rōnabilr ualde sp̄sctō dictate sc̄ti euāgeliste ea que spectāt ad incarnatiōis fidē breuius scribere uoluerūt ppter fidei astructiōem et edificatiōem. Ea autē q̄ secrete gestaz apl̄is aut alijs ignorātib⁹ facta sūt: l3 forēt magnaz mirabilia sup oīz sc̄toꝝ alioꝝ gesta tacuerunt pmissas ppter rōnes. Ad illud igit in oppositū q̄ v3 saltē eius ortū et parētū sc̄titatē scribere debuerunt.

Rñdet q̄ ex quo parētū Marie glīaz dignitas ab illa fuit: ppter quāz illi antecessores et tota illa gēs electa est. id nō debuit Maria p parētes cōmendari. sic nec xps p matrē cōmēdā. l3 ecōuerso: ex plis sc̄titate dat̄ intelligi sc̄titas parētū. Ad aliud de p̄cursor oritur: vitaz mortez. Rñdet q̄ h rōnabilr de p̄cursor scripta sunt. q: nisi scripta forēt: dubitari potuissent. Marie autē miraculosa cōceptiō et ortus gaudiosissimus: uita sc̄tissima opa p̄cellētissimaz arduissima atqz mors p̄ciosissimaz glīosissimaz. idcirco scribi non debuerūt. q: certissima fide credit̄ inter fideles uiros q̄c quid ad eius dignitatē: sc̄titatē p̄cellētia p̄tinet: et p se notū ē hīs q̄ de Iesu integrā hnt fidē. D igit p̄catrix aīa agnosce q: nullā habes cauillatiōis cām cōtra scripturā sacra. Quēqz em̄ scripta sunt ad nram doctrinā scripta sunt. Rhom. xv. Quia xp̄iana pp̄de. q: maxima opa p̄termīssa sunt silētio ppter tuā instructionē: ut studeas magna credere tāq̄ fidei p̄supposita de Maria et eius ple Iesu: et ut studeas deuotius inq̄rēdo meditādoqz merita acq̄rere: atqz ut addiscas humilitatem in actibus tuis seruare. Pie de q̄ dulciter nos allicis q̄ benigne instruis: et q̄ salubriter humiliari uis nos ut exaltes.

Articulus. ij. q̄ beata Maria in sua uita suscipere debuit: et de facto suscepit omnia ecclesie sacramenta sibi congruentia. Caplm. j.

SEcūdū mysteriū de uita Marie declarādū ē sacramentalis suspensionis. Ex quo em̄ in hac uita h3 hō potis

II

simē p sacra sc̄tificari qm̄ ipa sacra ex stute diuina habēt efficacīa sc̄tificādū: et grām cōferūt p quā aīa curatur ab infirmitatib⁹ uicioꝝ. vt p3 in. iij. li. sniaz ppter qd aug. diffiniēs sacm̄ inq̄t est illud in quo sub tegumento rerū uisibiliū diuina uirtus salutē secretius operat̄. Et hugo de sc̄to vict. li. de sacris dīc. Sac̄s ē materiale elemētū extrinsec⁹ oculis suppositū ex sc̄tificatione grām inuisibilē p̄ferēs. Idcirco primo p̄siderandū nobis est: si btā uirgo in hac uita suscepit sacra noue legis q̄ instituit xps dñs ppter nram sc̄tificationē et salutē. D: em̄ nil de b in canonicis scripturis reperit exp̄sum a plerisqz manet indubitātū. Pro hac itaqz re tria sunt notanda ad presens.

Primo generalis conclusio.

Secundo p̄babilis ratio.

Tertio particularis inquisitio.

Primo inq̄ notanda est gñalis conclusio q̄ ponit fm Alb. super Missus est. c. lxxxj. et est talis: q̄ btissima uirgo Maria in sua uita suscepit oīa ecclie sacra q̄ tpe suo oībus hoībus generaliter fuerūt instituta et p̄mulgata omnibus obseruanda.

Caplm sc̄dm quare debuit Maria suscipere sacramenta.

Secundo notāda est huius conclusionis ratio. Nam btā uirgo suscipe debuit sacra ecclie multiplici rōne. fm eūdē alber. vbi. s.

Primo ppter suū p̄sū et humiliatiōem. q: quāto p̄e ceteris fuit sanctior uiuissis: tāto magis decuit ut se humiliaret ad sacroꝝ suspensionē sicut etiā humiliauit se ad legē purificatiōis ueteris legis Luc. ij. Juxta illud saluatoris Luce. xviij. Cū feceritis oīa: dicitē serui inutiles sumus: q: qd de uimus fecimus. Secundo ppter p̄cepti impletiōem. q: p̄ceptū obligabat oēs. Juxta illud de baptismo Joh. iij. Nisi qs renat⁹ fuerit ex aq̄ et sp̄sctō nō intreibit in regnū celoz. Tertio ppter scādali euitatiōem qd ortū fuisset in ceteris xp̄icōlis. Quarto ppter meritorū superogationē. Quinto ppter heresum p̄futationē qv3 asserebāt ipm̄ nō hoīem esse sed angelū. Sexto ppter p̄fectoꝝ instructiōem: ut q̄ sc̄tū est sc̄tificet ad huc. Apoc. xxiij. c. Septimo ad p̄ctoꝝ redargutionē. Quid em̄ in sui excusatiōe p̄ctoꝝ dicere p̄t recusantes sacm̄ p̄nēz alia q̄cūqz sacra: cū audiāt etiā sc̄tissimā celoz reginā sacra suscepisse p̄fecto eius exemplo redarguunt de negligētiā et puocant ad ea suscipiēda. Caplm. iij. de singulis sacramētis in speciali. Utrū Maria suscepit.

Tertio hic notādū restat particularis inquisitio de singulis sacris ecclie.

Primo de baptismi suspensione.

Secundo de confirmatione.

Tertio de eucharistie acceptiōe.

Quarto de sacro p̄nē.

Quinto de sacro matrimonio.

Sexto de extremāctione.

Septimo de sacro ordinis.

Primo igit de sacro baptismi q̄rit. Utrū btā uirgo fuerit baptizata? Et potes obijcere q̄ nō. q: sapiēt ē nil frustra facere: s3 frustra accipit medicinā q̄ nō indiget. Cū g dña fuerit sc̄tificata in utero: et ut pie credit̄ a multis fuit p̄cepta sine p̄ctō originali. g nō idigebat baptismō: et sic frustra accepit. qm̄ baptism⁹ ē medici-

Liber Septimus

na h originale instituta: fm docto. Item cū ipa fue-
rit gratia plena. si baptizaret qd suscipet gratie vñvi-
det q fide accessisset cū rem sacri. i. grās aliquā nō su-
scepisset nō g debuit baptizari. cū scriptū sit Sap. i.
Spūscūs discipline effugiet fictū. Itē si baptizata
esset deberet ecclia agere festū eius baptismationis. sic
eo q purificata est agit festū eius purificatiōis. cū tā
solēne festū scz baptismatis vel factū multū fortius p-
staret ad edificatiōez fidelū. Relinquit ergo q non
fuerit baptizata. In cōtrariū arguit. q pceptū de
baptismo obligabat oēs post sui p mulgationē ad sui
susceptionē. ergo z beatā vginē. Itē dñs Jhs quū
nō indigeret baptizatus fuit. ergo z btā vgo baptiza-
ri debuit quū nō indigeret ppter illd. Job. iij. Amē
amē dico vobis: nisi q̄s renat⁹ fuerit zc. z Mar. vlti.
ca. Qui crediderit z baptizat⁹ fuerit salu⁹ erit. Itē
de aplis supponit q fuerūt baptizati p illd Job. xij.
Qui lotus est nō indiget nisi vt pedes lauet. g multo
magis de btā vginē credēdū est cū fuerit pfectissima
obseruatix consilioz z pceptorū q baptizata fuerit.
Respondeo fm alber. vbi. s. quod pfecto credēdū est
beatā vginē fuisse baptizatā. als em non haberet cha-
racterē p quē distingueret a iudeis z gētib⁹. imo cum
ipa fuerit humillima multū gradū humilitat⁹ ptermi-
sit: z ideo baptizata est: nō solū baptismō xpī sed etiā
baptismo Johānis: vt sentire videt idē Alber. vbi. s.
ca. lxiiij. Ad primū obiectū z scdm rñdet fm eūdez
Alber. vbi. s. ca. lxxij. qd btā vgo nō frustra baptis-
mus suscepit nec ficta fuit: qz eo qd habere debuit nō
caruit sed abundauit pcti destitutiōe z fidei pfectiōe
q requirūt in accedente. Nec obstat q sine originali
fuerit pcepta vel q fuerit sc̄ificata plenissime qm fm
Thomas in. iij. dī. vi. z cōiter alios doctores qlibet
tenet ad baptismū etiā sc̄ificatus in vtero ppter tria.

Primo ppter acq̄rēdū characterē quo annumeret
in pplo dei z q̄si deputet ad p̄cipiēda sacramēta dīnia
Secdo vt p baptismi pceptionē passioni xpī etiā cor-
poraliter cōformet. Tertio ppter bonū obedientie.
q pceptum de baptismō oib⁹ datū est vñ grām acq̄si-
uit. qz p baptismū suscepit btā vgo characteris imp̄-
fionē: augmētatiōez meritoz: atqz virtutū exercitatiō-
nez z sic ptz. Ad tertiū qre vīcz non agat festus eius
baptismi sicut festū purificatiōis. Una rō esse potest
scz qz baptism⁹ eius fuit celebratus in secreto. oblatio
autē in purificatiōe fuit in manifesto. Alia rō. qz bap-
tismus p se z principaliter datus est in remissionem
pctōz iō ne putet ipa habuisse peccatū a q mundaret
in baptismō: nō debuit festū ei⁹ baptismi institui. Nec
obstat q ecclia baptismū dñi solēnizat. q tñ nō habuit
peccatū. qz ob hoc facit qm sua baptizatio nri baptis-
mi fuit consecratio. z sic ptz. Secdo de pfirmatione
q̄ritur. Utrū beata vgo fuerit pfirmata. Et potes ar-
guere q nō. qz dñs Jhesus q sol⁹ potuisset ei legem de-
disse nō legi hoc sacramentū instituisse. g nec ipa te-
nebat h sacm recipere. Item pfirmatio est sacm ad
hoc institutū vt p manus impositiōez a pontifice det
spūscūs quo roboret homo in pugna spūali: vt dicit
Raban⁹ z concordit doc. alij. Sed btā vgo ad nullū
manus impositiōē spūsanctū recepisse legi: nec ro-
bore spūs indigni qm plenitudinē grē habuit. g non
videt quare confirmari debuerit. Contra beata vgo
fuit plene z pfectissime xpiana. sed h fit p sacm pfirm-

Pars. i.

mationis vt homo inueniat plene xpianus. Utrū ita.
Qēs inquit fideles p man⁹ impositiōez episcopozū
post baptismū debet accipere spūscm vt pleni inueniā-
tur xpiani. g btā vgo pfirmata fuit. Rñdet g fm Al-
ber. c. lxxij. q btā vgo fuit pfirmata: z nō sit i scriptu-
ra exp̄ssus. Mā pfirmatio lz simplr nō sit sacm necessi-
tatis: ei⁹ tñ pcept⁹ ē dānabilis. vt volūt rich. bonauen.
Alexa. Tho. petr⁹ z alber. in. iij. dī. vij. Utrū qz btā v-
go fuit pfectissima obseruatix p̄filiōz z pceptorū: sequi-
tur q pfirmatiōez suscepit. Ad primū obiectū rñdet
q fm Petrū aureo. in suo p̄p̄dio li. vi. c. iij. dñs Jhs
pfirmatiōez iitauit qm manū puulis iposuit z eis bñ-
dixit. Ad scdū rñdet fm Alber. vbi sup q in pfirma-
tiōe recepit btā vgo alteri⁹ characteris imp̄fionē. am-
pliorē meritozū augmētatiōez z pfectiōez: virtutū exerci-
tatiōez z declaratiōez ppter q̄s grās pfirmatiōez non
frustra suscepit. Tertio de eucharistie acceptiōe q̄rit
Utrū btā vgo accepit eucharistiā q si obijcit q non:
qz nō videt qd grē in eucharistie acceptiōe acceperit.
Hoc em sacm ē institutū ppter charitat⁹ augmentum
z i remissionē pctōz venialiū ad cautelā mortaliū. z vt
signū passiōis xpī rememoret. Lu. xxij. Hoc facite in
meā p̄memoratiōez. Sz btā vgo etiā absqz h charita-
te plena fuit remissionē pctōz vel cautela mortaliū
nō indiguit. qz nūq̄ peccauit nec mortali potuit pec-
care: nec indiguit signo recordatiōis sensibili q semp
xpiformis fuit fm sensum: z deformis fm intellectū. g
eucharistiā accipe nō debuit. Sz s. qz h sacm ē amor-
is. g ipm maxime debuit suscipe. q fuit sūma in amor-
e. Rñdet q btā vgo eucharistiā sepi⁹ accepisse com-
probat tā ex aucte: qz scriptū ē Act. i. Erāt p̄seneran-
tes in ofonez cōicatiōe fractiōis panis cū maria mīe
Jesu qd accipit de cōione eucharistie fm glo. q̄ ex rō-
ne quā ponit alber. ca. lxxvij. sup Diffus ē. qz oēs
fideles tpe oportunoz ab ecclia determinato tenentur
cōicare ex obligatiōe snie saluatoris Job. vi. Nisi mā-
ducauerit carnē filij hoīs nō habebit vitā in vobis. g
btā vgo si nō cōicasset scādaliasset: sz nō scādaliuauit
g cōicauit. Ad id in oppositū rñdet Alex. vbi. s. ca.
lxxij. q de sacro altaris recepit btā vgo dñice passio-
nis speciale recordatiōez: denotōis actualis exercita-
tiōez: z s filij absentia corpalēz visibilē: pntie filij in h
sacro p̄solatiōez. Quarto de sacramēto pnie q̄ritur.
Utrū btā vgo sacramētū pnie aliqñ suscepit in xā cō-
tritiōe: p̄fessioez satisfactiōez. Et arguit q nō. Mā nū-
q̄ peccauit: g nūq̄ p̄trita fuit. sz sine p̄tritiōe nō est gra-
tia p sacramētū pnie. g ipa nō recepit sacramētū pnie
z eius gratiā. Itē p̄fessio ficta ē sine p̄tritiōe: g cū i ea
p̄tritiō locū nō habuit: nec p̄fessa fuit. Itē satisfactio
sic etiā p̄tritiōz p̄fessio nō ē nisi de pctō: cū g nūq̄ pec-
cauit nunq̄ penituit. Contra confessio fuit in legeve-
teriz noua de pcepto. igit oēs tenebant z p dñs etiaz
ipa. Item pnia est prima virtus vt dīc glo. sup illo vbo
Bniam agite. sed btā vgo habuit oēm gratiā z virtutē
g z pniām. Item btā vgo fecit p̄fessionē op̄is suando
p̄fessionē: z offerēdo oblatiōez statutū p peccatricibus
purificādis vt p3 Lu. ij. Ergo debuit facere etiā con-
fessionē oris in noua lege. Rñdeo fm alber. vbi. s. ca.
lxxij. q btā vgo suscepit gratias oīm sacramētoz: vel
in seip̄is vel eq̄pollēti excellēter. Utrū tñ sacramē-
tū pnie suscepit excellēti⁹ p alijs viatoribus. qz i alijs
actus pnie respicit pctm qd inest vel infuit. in virgine
autem

Artículus

aut bñdicta sine pñtiavel pñssioe culpe fuit act⁹ pñie.
 Iste aut act⁹ pñie est detestatio pcti siue nolle peccare
 Btā i gñt xgo habuit p stritōe pñiali innocētie pfer
 uatōez ppetuū nolle peccare. Itē p pñssione habuit
 grān actionēz p satisfactōe opēz superogatiōez. Et
 p b solui pñt obiecta in dñiū. S3 circa h adhuc rema
 net dubiū. Quid btā xgo pñteri potuit: cñ nulli⁹ pcti
 pñcia fuit q etiā veniale nō habuit. Rñdet Alber. vbi
 sup q triplex ē pñssio. Una accusatio pctōz. Alia ē
 recognitio incōgruitatēz ingratitudinis bñficiōz. Ter
 tia pñssio insufficiētie meritorū. Et h tertia solū fuit
 pprie btē xginis pñssio q pñtebat deo q tātā grām
 recepit quā nūq cñ p digno meruit v lo is creatura me
 reri potuerit: lz ipa de pgruo meruerit. Itē adhuc q
 rñt q s fuit ei⁹ pñssor: Et videt q btās petr⁹. qz ordo
 est inter pñssoresz pñtētes. Cū g btā xgo fuerit sum
 ma: debuit pñteri summo pñssoriz dignissimo. h aut ē
 papa. s3 Petr⁹ fuit papa. g petro ē pñssa. S3 p Su
 perior plat⁹ nō d3 se intromittere de admistratiōe sui
 inferioris. vtpote archiep⁹s de his q sunt sui suffraga
 nei: nisi in determinatis casib⁹. vt ptz extra de offi. iū.
 or. ca. pastor. alis. z ibi in glo. Ergo cū btā xgo esset spe
 cialiter btō iohāni pmissa: ab ipō debuit recipe sacra.
 Qōcedēdū ē g q btā xgo pmissio mō pñssionē fecerit
 btō Iohāni euāgel. suo pprio pñssoriz: z ab eo accepit
 sacramēta post filij mortē. Nec alber. vbi. s. Quito
 de sacro mñmonij qñtio locū nō h3. qz pñtat ex euange
 lio q ipa fuit despōsata ioseph z fuit vez mñmonium
 sic patuit in li. j. p. vi. ar. iij. c. j. Sexto de extrema vn
 ctione. Si qras. Utrū eā btā xgo suscepit breuixbo
 rñdet q sic: tali rōne quā ponit alber. vbi. s. qz si quis
 totā legē fuauerit: offenderit aut in vno: fact⁹ est oim
 reus. Jac. ij. S3 qz extrema vñctio fuit de lege a dño
 instituta: ab ecclia cum legit Mar. vj. q discipulos
 misit dñs circuire castella q oleo vngerent infirmos vt
 sanarent. g btā xgo tenebat ad extremā vñctōez. z per
 dñs eā suscepit. De hac re h breuiter pñtrāse ne tediū
 plixitas generet. Vti⁹ aut habes hāc qōnē declara
 tā. li. x. p. j. ar. j. s. ij. qz ptinet ad materiā de morte z
 obitu marie. Septimo de sacro ordinis si qras. Rñ
 det fm alber. vbi sup q b solū sacm btā xgo nō rece
 pit: nec ei⁹ characterē h3. Et b iō. qz pgruit eā b nō re
 cipe. Primo ppter stat⁹ sui pñrietatē. Sacm em ordi
 nis p3 exteriorē reputatōez hoīz quādā pñfert dignita
 tē. interius aut fm xitatē humilē ptinet ad fuitutem.
 Cñ dñiū erat z opponebat statui btē xginis q interi⁹
 summā corā deo habuit dignitatē. exteri⁹ xō summaz
 corā hoibus habuit humilitatē. Scdo nō pgruit re
 cipere ppter humilitatēz aliaz muliez pformitatem.
 qm mulieres ab b sacro excludunt ppter sex⁹ indigni
 tatē: maiorē peccādi fragilitatē: z ppter ea q ex his se
 quunt regiminis incōgruitatē. S3 forte obijciēdo di
 cas: q ex b sequit q btā xgo non fuerit grā plena: qz
 hac grā. s. sacri ordinis caruit. Rñdet fm Alber. ibi
 dē. q lz virgo btā b sacm nō recepit. nihilomin⁹ tñ qc
 quiddignitatis vel gñe in ipō sacro pñfertur de b plena
 fuit z superexcellēter habuit vt p3 inductiue. Nā in hoc
 sacro pñfēt ministris ecclie corona in signū bñficialis
 dignitatis. s3 btā xgo habuit coronā dignitatis: non
 tñ sup militantē. s3 z sup totā triūphātē eccliam. Itē
 supmus istoz ministroz ecclie q ordinant est papa. qz
 appellat⁹ fuus fuoz dei. Ipā aut xgo bñdicta est regi

III

naz. dñā paper oim angeloz ac totius mūdi. Item in
 ministris istis ē ptās delegata a deo vel subdelegata
 auicario. In ipā aut virgine btā est ptās celestis ple-
 nissimaz ppetua ex aucte ordinaria. Itēz in ministris
 ecclie est executio ligādi atqz soluēdi p vsum clauium
 z ministerium. In ipā aut dñandi ptās ad ligādum et
 soluendū p imperiū. Deniqz ministri ecclie hñt pote-
 statem. z papa plenitudinē potestatis tm̄ invita istaz
 nō in celo: nec in purgatorio: nec in inferno. Btā aut
 virgo hz potestatis plenitudinē invita ista in celo pur-
 gatorio: z inferno. Et sic pz. **Uñ bern.** Data ē tibi po-
 testas o Maria in celoz in terra. vt q̄cqd velis valeas
 efficere. Manifestū ē q̄ nil dignitatis et grē q̄ ē i sacris
 deesse in virgine: sed eā hoc totū vel in se vel in eq̄pol-
 lenti vel excellēti plenarie possedisse. **Hec Alber.** I-
 git virgo supbenedicta: o dñā gl̄iosissima. o excellen-
 tissima femina Maria dulcissima: q̄s mēte comprehē-
 dere. quis lingua sufficiat explicare tuas dignitates
 grās z virtutes. Quis te digne q̄at laudare. si mille
 ora: si decēmilia lingue vnicuiqz nostrz forēt te laudā-
 do nō possem? sufficiēter. z q̄tuz ex equo debem? colo-
 laudare. Hoc solum o p̄ssima virgo vnica spes nra z
 cōsolatio cordis nostri dulcis dñā te depcamur. b so-
 lum suppliciter exposcim? vt apud tuū dulces natum:
 apud amātissimū Iesum quē nobis saluatorē edidisti
 mereamur tuis p̄cibus inestabilis tue z ei? glorie ficio-
 ri participes. Amen.

Articul⁹. iij. de regulis scitatis q̄s singulas ⁊ oēs in
summa p̄fectiōe obſeruauit btā Maria q̄diu vixit.

Teretiū mysteriū pro hac

L parte declarādū dī regularis obseruatōis
Nam si volumus agnoscere scitatem vite
beate virginis: q̄ nobis in exemplū imitādī pponitur
clarefcit ex cōsideratione reglarū obseruādarū q̄ neces
sario req̄runt ad vite humane scitatez fm sacre scri
pture ⁊ doctoꝝ catholicōꝝ rudimēta. Accipe autē
possum⁹ ⁊ distinguere hic, xij. regulas scitatis ⁊ diuis
dēdo in quattuor ternarios ponere fm q̄ earūz prime
tres regule accipiunt ex verbis. David ps̄. Alie tres
a chrys. Alie q̄ tres supaddite accipiunt a Ber. Ul
time vero tres tradunt a sc̄tis simul. Grego. Bern. ⁊
Richar. de sc̄to vict. vt patebit intueri. Has quippe
scitatis regulas summa p̄fectiōis p̄eminētia obser
uauit b̄ndicta virgo. His vita eius occupata tota ex
titit scitate plena et p̄ his atq̄ cū ip̄is oibus in ex
plum scitatis data corona stellarū duodecim. eius sacra
tissima vita extat gloriosa. Capituluꝝ. i.

Capitulus.1.

Ro primo igitur ternario dixi quod sanctus
David spiritu sancto dictate tradit tres prae-
cipuas reglas scititatis obseruandas fide-
libus cum dei. Ps. xxxij. Quis est homo qui
vult vitam: diligit dies videre bonos. Et
bis vnā suam cōplectens. Diuerte inquit
bonū. inquit pacē ⁊ psequere eā. Ecce tres
⁊ sanctitatis patent.

Prima regl'a cōsistit in malī declinatione.

¶ Scda in arduoz bonorum exercitatione.

Tertia in aduersorū patiēti toleratione.

Prima itaq; regl'a scitatur ē ī maloz, .i. pctōz declinatōe
 Un̄ dicitur a David. Declina a malo. Malum em̄ culpe
 ⁊ pcti contrariatur beatitudini ⁊ felicitati scitatur ⁊ grē

ii iii

Liber Septimus

et ideo simul inesse non possunt. Hinc per Esaiam. c. i. clamat dominus. Quiescite agere pueri: discite benefacere. Ad id facit. i. q. i. c. Dominus ubi habet quod scitatis innocentie tantum bonis convenit. quoniam ubi habet. xxiiij. q. iij. quantum sunt zizania: boni autem sunt triticum ergo per finem datam a salvatore. Matth. xiiij. Alligate inquit zizania ad comburendum. triticum autem congregate in horrea mea sequitur quod malus non potest quod diu malus esse scitis et salvandum: sed danandus. Quamobrem Aristoteles. i. Ethico. Felix inquit est qui sine vituperio mali est. Et. viij. Ethico. ait. Homines dii participative dicuntur propter virtutem excellentiam: homo vero pravus peior et crudelior est omni bestia. Hec ille. Unum qui vult scitis esse et felix: hoc primum requirit ut declinet a malo et agat penitus de peccato. Juxta illam salvatoris primam predicationem Matth. iij. Penitentiam agite appropinquabit regnum celorum. Primum hanc regulam benedicta virgo excellentissime observavit. quoniam nunquam in tota vita sua peccavit: etiam venialiter: per Augustinum et Bernardum. et persuadet per rationes secundum Albertum. super Diffusum est. ca. clxxvij. tales quoniam nullum etiam veniale vel originale peccatum est gratia ergo ubi aliquid de peccato est: ibi aliquid vacuum de gratia est. Cum ergo beatissima virgo fuerit gratia plena: teste angelo. Luc. i. g. nil de peccato fuit in ea. Secunda scitatis regula est in arduorum operatio. Unum subdit David. Et fac inquit bonum. quoniam ut dicit Gregorius in omelia de professoribus. Unum est malum non agere nisi etiam quod scis studeat bonis operibus insudare. Secunda hanc regulam observavit benedicta virgo maria in summo quoniam tota vita sua expedit in opere bono. Ut ei de ea scribitur per concordiam epiphanius Germanus et ignacius atque Hieronymus. in epistola ad Romanos et Helvidius. Hanc regulam virgo beatissima ita suavia sibi statuerat: ut hora matutina quotidie surgeret: usque ad mane continue atque incessanter oraret. Ab auroa cogitabat de filio suo omnia mysteria sequeptoris: natiuitatis: baptismi: ieiunij: passionis. sepulture: resurrectionis: ascensionis etc. et gratias agebat deo de tantum pia liberatione humani generis. Illucescente die usque ad tertiam: loca mysteriorum christi per hierusalem exordia vel intra deuotione sedula actum visitabat. A tertia usque ad horam nonam textum operi se occupabat. Fere Elie ne eorum cingulum quod dicitur ipsa texuisse. et quod eum viderunt narratum nunquam illo pulchrior videri potuisse. Item a nona ab oratione non recedebat quousque illi angelus appareret et escam afferret quam solebat de manu eius accipere cum gratia actione. Hec mirum est. quoniam si filios israel deperavit manna. xl. annis in deserto angelicis manibus preparato. et heliam ascendentem in montem oreb quanto magis illud credendum est de virgine matre. Esaiam igitur quam virgo de manu angeli accipiebat ipsa resiciebat. quoniam a pontificibus accipiebat pauperibus erogabat: sed et quicquid labore manuum acqrebat pauperibus distribuere. Sedulus quod dicitur quod iuxta lectulum eius caput erat vna sedes: ubi libri sancti stabant quibus somnum interrumpens sepe sepius legebat. Erat ibidem oratorium ubi iugiter orationis et contemplationis insistebat. Unum per quod nullum fuit tempus: nulla hora quin vult in dei fuitior merito acqrendo non foret occupata. Tertia regula scitatis est in aduersorum patienti toleratione. Ideo David. Inquire inquit pacem. Nam patientia opus perfectum habet. Jacobi. i. Gregorius. Sanctorum inquit vita in aduersis tolerandis agnoscitur: dicente salvatore. In patientia vestra possidebitis animas vestras. Luc. xxi. Istam regulam beata virgo in summo fuauit: quoniam eius patientia inuincibilis fuit ab omni malo. Et quis cogitare sufficiat quantum

Pars. i.

doloris patientissime sustinuit cum filium suum pati videret: cuius doloris gladius animam eius pertransiuit. Nullum vel minimum verbum impatientie in ea reperitur: quod tamen vnica oratione crucifixo filio nati si libuisset occideri a deo meruisset. Si quippe Helias vno verbo meruit ut descendat ignis de celo et consumat quinquagenarium principem et quinquaginta quodcumque erant. multo fortius id efficere potuisset dei mater. Sed quod plege euangelica historiatur certe non inuenies eam de passione iuvenci reclamantem: non vindictam exorantem: non vel minimo verbo edicentem. Quod felicissima patientia Marier eius filij domini Jesu quauita data est mundo. Spectator stude imitari eorum pietatem: mititatem: patientiam: et mansuetudinem.

Cap. ij.

Accipiamus secundum ternarium in quo ponuntur alie tres regule sanctitatis secundum Chrysostomum. dicentem super Mat. Tria sunt inquit potissima que sanctificant homines. scilicet cordis mundicia: bonorum operum affluentia. factorum versus intentione recta: et spiritus sancti presentia. Ut igitur ad premissa tria continuemus. Quarta regula sanctitatis consistit in mundicia sancta affectione cordis atque cogitatione: ut scilicet ad nihil terrenum nil carnale afficiat cor ubi macule eorum amore. Hic per Esaiam dominus clamat. c. i. Lauamini mundi estote: auferite malum cogitationum vestrarum ab oculis meis. Et saluator mundo cor diuisionem dei repromittit dicens. Mat. v. Beati mundo corde: quoniam ipsi deum vident. Et ratio huius regule elicitur ab augustinus super canonica Johannis. c. i. dicente. Talis est vnusquisque qualia amat. si terram diligis terra es. si celum diligis celum es. si deum diligis non ego tibi dico. quod deus es. sed audi per. dicentem. Ego dixi dii estis etc. Hec ille. Hanc regulam quanta diligentia observauerit virgo benedicta claret ex verbis Ambrosii. li. de virginitate dicentis. Quid inquit nobilius matre dei. quid splendidius ea quam elegit splendor eternus. quod castius ea quam christum sine macula generauit. Virgo erat non solum corpe. sed et mente: quod nullo doli ambitu sine vulnere affectum. Et ite. Cogitationes inquit bonas virgo spiritus comites habebat: corde erat humilis: verbo grauis: animo prudens: loquendi partior legendi studiosior: inter opera: veracunda firmior: deus solus solita quereretur pleno corde diligere etc. Denique hoc id claret ex verbis ant. dicentis quod ipsa tanta puritate nitebat qua maior sub deo nequit intelligi. Quinta regula sanctitatis est in recta sancta intentione qua homo regulatur in omni bona operatione. Nam ut dicit saluator Mat. vj. Lucerna corporis tui est oculus tuus: si oculus tuus simplex fuerit non habens aliquam partem tenebrarum: erit corpus tuum lucidum totum. Si vero oculus. scilicet intentionis nequam fuerit: totum corpus tuum. id est totum opus tenebrosus erit. Hunc concordant iura. xli. di. Quisquis. Et. xxiiij. q. v. Cum minister ubi habet quod intentio finem operi imponit. Intentionem enim respicit deus plusquam actus. v. q. v. Si sacerdotibus etc. Et hunc concordat Ambrosius per h. ij. Topic. ubi dicit. Cuius finis bonus ipse quod bonus. et cuius finis malus ipse quod malum. propterea apostolus hortatur di. Omnia in laudem dei facitis. Hanc regulam virgo beatissima summo opere observauit in omnibus non nisi dei honores quereret intenderet de ea testatur Ambrosius. lib. de virginitate. Sexta regula sanctitatis est in gratie spiritus sancti influentia. Sine namque gratia spiritus sancti non habet homo sanctificari

mo sanctificari. teste Aplo. ij. Cor. iij. Non q suffi-
ciētes simus aliqd cogitare a nobis tāq ex nobis. s; ois
sufficiētia nra ex deo est. Mimirūt habet de con-
secra. di. iij. Placuit. Sine grā dei nec mādata eius
impleri pnt. Et di. xl. Quelibet. d; q sine grā dei quā
tūlibet occulta loca aīaz saluare nō pnt. q; z de padī-
so hōz de celo angel' peccando cecidit. Hec ibi. Qui
vult g sanct' eē studeat in hac vita dei grāz sollicitē q;
rerez cōseruare. Hāc regulā summa peminētia in sua
totavita suauit btāvirgo. q; grā plena fuit. Ca. iij.

Certū ternariū regulaz pducam' in q sup
addunt tres alie regule scitatis fm deuō
tū bern. quaz primaz in ordine ad pmissa.
Septima regula scitatis est in sobrii vi-
ctus obfuaōe. Hāvt habet de psecra. di. v. c. Me ta-
les. Bula nil celeste pmittit hōi cogitare. Propterea
saluator. Lu. xxi. di. Attēdite vobis ne forte grauen-
tur cordayra crapulaz ebrietate. Hinc Petr'. j. La-
no. c. v. clamat di. Fies sobrii estote z vigilate. q; ad-
uersari' vester diabol' zc. Hāc certe regulā sobrietat
obfuauit btāxgo in oib' tēperatissime se habendo. vt
testat Ambro. li. de xgitate dicēs sic. Quid exequar
ciboz parsimoniā officioz redūdātiā. altez vltra natu-
rā supfuisse. s. in maria. altez ipsi pene nature defuisse
illic nulla intermissa tpa; h cōtinuata ieiunio dies. z si
qn successiss; reficiēdi volūtas cib' plerūq; obui' fuit
q mortē arceret. nō q delitias mīstraret. Dormire illi
nō pri' cupiditas q necessitas fuit. z tū cum qescebat
corp' vigilabat anim'. q frequēter i somnis aut lecta
repetit aut somno iterrupto pūnuat. aut disposita ge-
rit. aut gerēda pūnciat. Hec amb. Ecce quāta sobrie-
tas marie. Octaua regula scitatis ē in charitatis
affectiōe. Charitas em est sine q nec fides. nec iusticia
nec bona opavalēt ad salutē vt pz. xxiij. q. s. vbi. z ca.
Q di. z ca. sequēt. z de pe. di. v. s. Itē h est charitas.
Cū apls. i. cor. xij. Si linguis hōim loqrz angeloz
charitatē aut non habeā. factus sum velut es sonans.
Propterea Bern. sup Lātica. ser. xxviii. di. Quan-
titas scitatis v; cuiusq; aīe mensurat ad mēsurā cha-
ritatis quā h; vt q multū h; charitatis magna. q parū
parua. q nil nībil sit. Hāc regulā bñdictaxgo in sūmo
seruauit. q; summe deū dilexit. z primū ppter deum.
vt patebit infra cū de eius charitate age. g sūme san-
ctissima fuit. Nonā regula scitatis est in humilitatis
fundatiōe. iuxta illud Lu. xvij. Cū feceritis oia q pce-
pra sunt vobis dicite. fui inutiles sumus. Et itez ca.
xviii. Qui se humiliat exaltabit. Hugo de humilita-
te. Ille maior in celo qui humilior in mūdo. Btāxgo
sūme humilis fuit ppter qd z sūme deo placuit vt ma-
ter fieret. dei. ipa teste. Lu. j. Resperit humilitatē an-
cille sue. Cap. iij.

Ccipe vltimū ternariū regulaz scitatis s; z
Rich. Bern. Grego. atq; alios scōs do-
ctores. quaz primaz in ordine ad pdicta.
Decima regula est in primoz edificatio-
ne. Rich. Opz in q; hōiem scīm etiaz ad eos q foris
sunt debite eē ordinatū. vt iuxta dictū apli. puideam'
bona nō solū corā deo. s; etia corā hōib'. rho. xij. s. ha-
bētes edificatoriā puerfatiōez. Hā vt habet. v. q. vij.
s. paul'. Parū ē in se a fide nō exorbitare z alios exē-
plo vel dō eīcere. Et itez. xl. q. iij. pēpue diē Greg.
Tot mortib' digni sunt plati. etia si puerfa nunq per-

petrāt. q; ad sudditos prauitatis exēpla trāsmittūt.
Hinc Aristo. v. Eth. di. Optim' est qui nō solū ad
se vtū virtute. s; etia ad alios. Pessim' aut est q nō
solum vtū malicia ad se. sed etia ad alios. Hec ille.

Benedicta xgo nūq; aliquē scandalizauit. q; vt di.
Amb. li. de xginitate. Nil in q; toruū in oculis Ma-
rie. nil pcar in verbis. nil in actu verecūduz nō gestus
fractior. nō ingressus solutior. non vor petulātor. vt
ipa corpis species simulacrū fuerit mētis z figura p-
bitat. Itē Hiero. in epla ad Cromaciū z Heliodiūz
di. Hanc irascētē nullus vidit. hāc maledicentē null'
audiuit. ois act' z ois sermo eius ita erat grā plenus
vt cognoscere in ei' lingua deus. Deniq; ipa proxi-
mos edificauit z eis pfuit informatiōe boni q; vt di.
Hiero. vbi. s. sollicita erat Maria circa socias suas
ne aliq; ex eis in aliquo sermone peccasset. ne aliqua in-
iuriosa aut supba circa parē suā existeret sine intemif-
sione bñdicebat deuz. Et ne forte in salutatione sua a-
laudib' dei tolleret. si q; eā salutabat. ilia pro salute
deo grās respōdebat. Ab ipa nēpe primū pcessit. vt
duz salutant hōies scī. deo grās dicāt. Quotidie vi-
debant angeli loqui ei. z quasi charissimi obtempera-
bant ei. Hec Hiero. Propterea eius vita inclita cum-
ctas illustrat ecclesias. s. exemplo edificatōis. vt canit
ecclia. Undecima regula scitatis est in oimvirtutū
decoratōe. Cū Bern. Quātūlibet te affligas. quā-
tūlibet te crucies nō dabit tibi copiā dñs sui. virtutū
nisi fueris virtutib' adornat'. Hec ille. Hinc apls. s.
cor. iij. Nō in fmone est regnū dei. sed in virtute. nec
sufficit vñā tm hē virtutē. s; oēs vt oīa vicia ipugnen-
tur. Sic em miles mūdi non est expedit' nisi oia arma
habeat. Ita nec miles xpī si aliq; virtus sibi defuerit.
Cū Greg. xij. li. moral. Una inquit virtus sine alijs.
aut oīno nulla est aut impfecta. Et Tullius in secūdo
de tusculanis qōnib' di. Si vñā virtutē confessus es
te nō hē nullā necesse est te habitūz. Hec ille. Bñdi-
ctavirgo sup oēs excellētissime oib' virtutibus polle-
bat. vt ostēdet. p. ij. hui' libri. g ipa scīssima erat. hie-
ro. Si diligēter attēdas. nil ē virtut'. nil splendor'. nil
grē. nil cādoris qd nō splēdeat in maria. Duodeci-
ma regula scitatis in finali pseueratōe. q; vt diē greg.
j. li. moral. Incassū bonū op' agit si añ finem vite de-
serat. non em qui incipit. sed qui pseuerauerit h salu-
erit. Mat. xvij. Unde Bern. in epistola. cxxvii. di.
Sola est perseuerantia cui eternum pmittit premium
sine qua nemo videbit deū. Bñdicta xgo Maria in-
flexibiliter vsq; ad mortē adhesit bono z pseuerauit
in plenitudine grē. g claret q ipa scīssima fuerit. O-
itaq; fidelis aīa stude imitari mariā si vis scīficari. si
vis cōregnare ei. ne dimittas legē vite eius vt addat
grā tuo capiti. Pro simplici aut z ruraliūz auditoroz
informatiōe z edificatiōe libeat finalit ponī hic vnūz
exemplū qd partiz accipio ex lib. q; dicit Speculum
virginis Marie. partiz vero ex. Promptuario disci-
puli. exēplo. xxiij in hoc ope pbinatuz. Miraculum.
Erat nāq; qdā deuota psona que deuotione sedula
orabat virginē Mariā vt sibi reuelaret qualiter ipa
in vita sua deū orabat. z illi placere studebat. atq; gra-
tiā summā corā deo acqrebat. qten' imitādo eā mere-
ret z ipa btē virginī cōformata grām magnāz vt cūq;
corā deo inuenire. Quādā ergo vice btā virgo sibi ap-
parens reuelauit dicēs. Luz in q; essem adhuc in tene-

ra etate surgebāt in noctis medio et in templo p̄cubēs ista orabā. Primo vt omnipotens deus daret mibi gratiā q̄ eius p̄cepta p̄ omnia implere possim et in omnib⁹ eius voluntatē facere atq; amare oia q̄ ip̄e amat et odire oia q̄ odit. Scōdo petebā q̄ deū sup̄ oia dilligerē et primū fm̄ suā volūtātē amarē. sciebā enī q̄ ab amore eius ois gratia descenderet. nec aliqua virtus sine eius dilectōe inesse posset. Tertio petebā humilitatē. patientiā. benignitatē. castitatē et oēs virtutes vt sibi placē magis posses. Quarto petebā vt mererer videre t̄ps in quo virgo filiū dei p̄ generis humani redemptionē nasciturū parere haberet et portare vt posses ei seruire ac xpm̄ verū filiū dei in gremio eius adorare. Hoc intellige ante xpī incarnatiōis ex ea factā. q̄ p̄pter humilitatē nimia ip̄a b̄tā Maria nō reputabat se esse dignam ad id vt ip̄a foret illa dei genitrix vgo. Postea autē q̄ xpm̄ peperit id nō petiuit sed gr̄atias egit. q̄ ip̄a mater dei fieri meruit q̄ p̄ passiōis mundū redemit. Insup̄ petebam inq̄t vt vniuersum pplm̄ ad suūz seruitiū conseruaret. Et addidit q̄ omnes gr̄am et virtutē excepta gr̄a sc̄tificationis non sine inq̄t labore acquisiui. sed continua oratione et ardētī desiderio p̄funda humilitate et deuotiōe. multisq; lachrymis ac multa corporis afflictione p̄fecte possedi. D̄ igit de uota aia stude p̄missis modis et tu deus exorare si vis in gr̄a p̄ficere: p̄ter id solū q̄ p̄ eius gr̄a petitiōe stude gr̄as deo agere: vt ip̄am vginē b̄ndictā i celovaleas cū filio ei⁹ gl̄iosavisiōe intueri. Itēz paup̄cula quedā ambas suas filias in obsequiū et imitationē b̄tē vginis in his p̄tactis et alijs deuotiōib⁹ filiabus ab infantia diligenter tradidit: et corā altari b̄tē virginis eas ducēs recōmēdauit dicens. D̄nā has duas filias meas mūdaz et te imitātes offero: tu sis earūz m̄ et cōseruatric. q̄rū etiā manus manibus imaginis b̄tē vginis: d̄ixit in argumētū deuotiōis. Quib⁹ mox do m̄ remeātib⁹: ecce iuuenis splēdidovultuz habitu apparuit pre forib⁹ et centuz libras eis dedit q̄bus suam paup̄tatē p̄ quotidianovictu subleuaret. Ecōtra emulicini cōcitati d̄ eas famare ceperūt q̄ essent mali et amafiaz meretricio victitarent. Ille se recōmēdauit: rūt b̄tē virginis: vt tāq̄ pia m̄ eis in ista infamia subueniret. Cū inq̄dā solēnitatē b̄tē Marie in p̄ntia oīs in ecclia agel⁹ xpī descēdit de celo: et ferta floz eis dedit dī. Nec ferta m̄ b̄tā vgo Maria in argumentum vestre vginis trāsmisit. et sic ab infamia liberate s̄t. In sup̄ princeps illius terre oīs ppl̄s miraculo stupefacti duo monasteria sc̄timonialia d̄struxerūt in honore b̄tē Mariez magnifice dotauerūt easdem duas sorores illis monasterijs duob⁹ p̄fecerūt. vbi multe vginēs degētēs et vitā Marie b̄tē imitātes ac deuotōes ad celestia regna feliciter migrarūt. Ecce igit q̄piuz et sc̄tū est imitari b̄tāz vginē in castitate et orōne deuota: vt in eis d̄sc̄tis opib⁹ p̄ficias q̄b⁹ ip̄a p̄fecit in eis virtutibus deo placeas et sine fine cum ip̄a in celo gaudeas. Amen.

Pars. ii. libri septimi de virtutum p̄cellitudine q̄ b̄tā Maria p̄fulsit sup̄ omnes creaturas in omni p̄fectione actionis et contemplationis.

Multe filie cōgregauerūt diuitias: tu supergressa es vniuersas. pro uer. ult. c. Quibus i verbis benedicta vgo

Maria dei m̄r dignissima commendat. Primo quidem a diuitiaz sp̄ialium opulencia: q̄s diuitias multe filie. i. sc̄tē aīe cōgregauerūt. Sūt nāq; diuitie quedā tēporales que dātur bonis et malis. Bonis ad sustentationē meritorū cumulationem. p̄ earū p̄ xpō erogationem: vt dīc̄ Ambro. Malis vero ad remunerationem. Iuxta illud Mat. vi. Receperunt mercedē suā. Alio vero sunt diuitie sp̄iales que sunt dona et virtutes: gr̄az bonoz operum merita ac gl̄ia. que possesores suos vere faciunt diuites. Grego. Si diuitias amatis et vere fr̄es diuites eē cupitis: veras diuitias amate. Primas sc̄ti p̄tinent diuitias. i. sp̄iales. Secūdas vgo cōgregare toto conamine satagūt: de q̄bus verba p̄assumpta dicūt. Multe filie cōgregauerūt diuitias q̄s b̄ndicta Maria studio p̄tinuo inuita cōgregauit. Scōdo q̄ commendat a singulari excellentia: cuz subdit. Tu supergressa es vniuersas. Clere ipsa vgo b̄tissima supergressa est vniuersas donis et virtutib⁹ dignitate. meritis: gr̄az gl̄ia: vt pote regina et d̄nā oīm angeloz et hoīm m̄r gr̄ez m̄x vgo vginū: in quā teste angelo. Luc. i. Sp̄s sc̄tūs sup̄uenit. i. p̄re alijs venit: et vlt̄ altissimi eam totā obumbrauit. Locuturi itaq; ad p̄sens de excellentia meritorū et virtutum b̄tē Marie q̄s inuita summa perfectionis altitudine habuit tria mysteria declarabimus.

Primū de excellentia externe actionis.

Scōm de excellentia interne cōtemplationis.

Tertium de excellentia virtuosē p̄fectionis.

Articulus. i. de excellentia meritorie opationis externe: siue vite actiue b̄tē virginis Marie.

¶ Ircā primū de vita actiua

Maria et excellētia opationis eius externe q̄rit. Vtrū b̄ndicta vgo maria p̄cellat oīs alioz sc̄toz merita in opatōe externa siue vita actiua. Nā argui pōt q̄ nō. q̄ ip̄a fuit p̄tēplationi diuine totalit̄ dedita iuxta illud qd̄ de ea canit ab ecclia Maria optimam p̄tē elegit. i. vitā cōtēplatiuā q̄ nō auferet ab ea in eternū. q̄ vel paucavel nulla potuit facere opa exteriora: cū illa impedire habeat q̄etudinē mentis. Et intellectus ad interiora se cōuertēs: cū totaliter se p̄uertit. q̄ cūq; diuertit. vt dī. iij. de aīa: non potuit ad exteriora opa intēdere: et p̄ d̄n̄s minoris est meriti respectu eoz sc̄toz q̄ arduissima exercitia corpalia legunt fecisse. Itē merces et meritū debet labori: s̄z illud apli. i. cor. iij. Unusq; p̄p̄riā mercedē accipiet fm̄ laborē suūz. Exquo sequit̄ q̄ quāto q̄s laborios⁹ et magis arduuz opus facit: tāto magis est meritorū. s̄z operiunt multi fuisse sancti q̄ opati sunt inuita mirādar arduissima opa ac laboriosissima. vt verbī gr̄a sc̄tūs Paulinus eps fecit tale maximū opus q̄ seipm̄ vendidit p̄ filio cuiusdā vidue in fuiturē. put testat Hiero. li. de viris illustrib⁹. Item sc̄tūs Fr̄ciscus vlcerosas plagas leprosoz osculabat et sanie educēs et extergens eis multimode defuebat. S̄z et b̄tā Elisabeth filia faciebat et p̄prio velo caput extergebat. ad secessuz debiles debilioz inuolūis ducebat. Item sc̄tūs Iobes bapt. nunq̄ carnes comedit aut p̄sces: nec vinū aut sicerā bibit: in desertovitā austerissimā p̄ oēm modum duxit: adeo q̄ nec panes māduasse legit: sed mel siluestre et locustas t̄m. Consilia plura maxima legunt facta a sc̄tis: cū tale qd̄ nō cōperiat de b̄tā vginē scriptū: non videt quōd eius

Articulus

eius actiōis vel vite actiue meritū p̄cellat aliorū sc̄tōz merita. Sicut igit̄ alij p̄cellere vident̄ in opib⁹ miez vite austeritate bt̄am Mariā: ita in merito opatiōis.

Sz ē est quod dicit Damascenus, qz ip̄a a nullo illu-
striū superat vel vincit. si ergo vinceret in merito vin-
ceret. et in premio. qz ut dicit Iſido. li. de summo bono
et omniter doc. meritum correspondet p̄mio. Respō-
det igit̄ ponendo cōclusionem: qz bt̄a vgo Maria ex-
cellit oim sc̄tōrum merita in opatione boniz actiua vi-
ta. Et hoc ostendit̄ fm Alber. sup. *Disputus est. c. lxxxviii. q. d. r. p. l.*
Primo ex rōne mundicie. qz tāto opa
bona sunt magis meritoria deo acceptiora: quāto sūt
ab inq̄namēto pcti elongata munda. Unde p̄s. Se-
cūdo puritatem manū meaz. i. opationū bonarū re-
tribuet mibi. et iterum Ambulās in via immaculata h̄
mibi ministrabat. Quo ē per Esaiā. c. i. dñs dicit ad
malos. Non accipiā inq̄t de manu vestra sacrificiū ma-
nus em̄ vestre plene sunt sanguine. i. pctō. Sed qz ip̄a
sola vgo bt̄a fuit interviatores q̄ nunq̄ sua opa vel
veniali pctō inq̄nauit. qz nunq̄ peccauit etiā venialr.
Unde Aug. Excepta hac vgo de q̄ ppter honorem
dñi cum de pctis agit nullā volo h̄ri questionē. Si om-
nes sc̄tīz sc̄tē ducunt: dicerent: si dixerimus qz pctm̄
nō habemus: nosmetipsos seducim⁹. et v̄itas in nobis
nō est. Nec ille. Ergo ip̄a plus meruit in opatōe. Se-
cūdo ostendit̄ rōne charitatis et gr̄e. qm̄ quāto opus
p̄cedit ex maiori charitate plenitudine gr̄e: tanto est
magis meritorium. qz plus placet deo affectus offerē-
tis q̄ mun⁹ ut dicit Greg. et p̄s. iij. q. vij. In grauib⁹.
et xxiij. q. i. Qd. Propterea laps. iij. cor. ix. Hilare
datozem diligit deus et Aristo. i. Eth. Deus nō est re-
muneratoz noim: sed adverbioz. Sed bt̄a vgo super
oēs plena fuit gr̄a: et ex maiori charitate opata est. er-
go plus oib⁹ meruit. Tercio ostendit̄ rōne efficacie.
nā ip̄a summum bonum fecit in eo qz deum genuit qui
oia regenerauit: tñ effectum ptulit boni de se qz null⁹
actus vel effectus alicuius pure creature illi vel digni-
tate vel utilitate poterit coequari. Quarto ostendi-
tur ex operibus mie in quibus potissime consistit vita
actiua. et de quibus dñs in iudicio disceprabit: ut p̄s
Mat. xxv. Illa em̄ opera exercuit bt̄a vgo circa xpm̄
qm̄ eum pegrinū suscepit hospitio virginalis vteri
eum esurientem puillū pavit: et sitientem suo lacte po-
tauit: nudus p̄nis inuoluit: et tunica facta vestiuit. eñ
infirmū visitauit. cum deficiente in cruce affuit et eum
tāq̄ p̄a m̄ in cunabulis positum membris infantili-
bus erigentem fouit: balneauit: et pluribus seruitijs
ei deferuiens frequentauit. eum qz captum et mortū ad
iudicatum non deseruit: sed et mortuū sepeliuit. Alij
autem si opera mie exhibuerunt: non tñ xpo in p̄pria
persona: sed in membris eius. et ideo ip̄a p̄cellit. Itē
ista opera exercuit bt̄a vgo in summo super omnes via-
tores. qz operum mie alterum altero est maius et excel-
lentius quinqz modis. Primo si sit ex maiori chari-
tate. Secundo si sit magis indigenti. Tercio si sit
magis digno indigenti. Quarto si sit cuz maiori ef-
fectu impenso. Quinto si sit ex magis necessario et
minus superfluo. Nec oia fuerunt in bt̄a vgo in sum-
mo. Charitas em̄ eius p̄cellit oim creaturaz charita-
tem: ex q̄ summa charitate ista opera circa xpm̄ exhi-
buit. Itē maxime indigenti tribuit. qz nemo inter via-
tores paupior iesu fuit. iuxta illud Mat. viij. Gula-

pes foueas h̄nt volucres celi nidos: fili⁹ aut̄ hois nō
h̄nt reclinet caput. Itē dignissimo paup̄i tribuit. qz
nemo dignior mēdicus fuit q̄ mēdic⁹ de⁹. Magnum
q̄ppe esset opus mie qd fieret paup̄i rustico maius qd
fieret paup̄i clericovē religioso. adhuc maius quod
fieret paup̄i ep̄o. et summum qd fieret pape mēdico. q̄
improportionabilr summū opus mie fuit qd fiebat a
vgo gl̄iosa paup̄imo deo. Itē maximū effectū mie
impedit cū se totā pauperrimo xpo in fuitutem tradi-
dit: et cū nobis miseris et captiuis mendicis deñ filiū
suū ipm̄ dedit in redēptōem: et cū ip̄o dedit nob̄ regnū
celoz et oē bonū. Itē de nō superfluo: sz oimō necessario
opus mie exercuit circa pauperrimū deñ. qz de p̄prio
sanguine purissima p̄pria carne ei tunica in incarna-
tione misit. et in suovtero de purissimo suo sangui-
ne eñ aluit: atqz de p̄prio lacte cibauit eñ natū et lacta-
uit. Nec Alber. Ad ea q̄ in dñi obijciunt̄ r̄ndet ad
primū qz h̄ speciali p̄rogatiua fuit miraculose in b̄ndi-
ctā vgo qz ip̄a summa dēplatiōe esset otinne. et tamē
ab externo bono opere fuitio xpi nō impediret: sed sil-
vtrūqz agere possit. Propterea de ea ecclia legit̄ illud
euāgeliū. Intrauit Iesus in quoddā castellū. Per qd
figurat̄ introit⁹ xpi in vterū vgoinalē. Et mulier qdā no-
mine martha: p̄ quā figurat̄ Marie sensualitas et ife-
rior ps rōnis: q̄ ministravit in actiua xpo. Eius soror
Magdalena. i. supior ps rōnis erat otinne intēra di-
uine dēplatiōis. p̄ qd docet. qz marie sil' inerat et actio
externa et cōtemplatio altissima speciali dei dono: nec
alterū ab altero impediēbat. Ad sc̄m r̄ndet qz ut di-
cit Tho. iij. scripto sn̄az dist. xxxv. ar. iij. q. ij. et ij. q. iij.
q. clxxij. ar. ij. Aliter labor exterior auget p̄mū: et ali-
ter charitas. qz labor exterior opat̄ ad augmētū p̄mij
accidentalis. charitas vero opat̄ ad augmentū p̄mij
essentialis: qd principalr cōsistit in charitate. Sic er-
go meritū p̄mij essentialis nō est in ip̄ius operis labo-
rositate et difficultate: sz in charitate. Cū dato qz aliq̄
ut etiā Iobes bap. fecerint maiores labores ducēdo
vitā austeriōrē: nō tñ ppter h̄ sequit̄ qz maius meritū
acq̄sierint. qz maiori charitate fecit bt̄a vgo minimū
opus q̄ alius sc̄tīs fecerit maximum bonū. et ideo ex
maiore charitate maius meritum acquisiuit. qm̄ essen-
tiale incomparabiliter p̄ferē accidentali p̄mio: ut di-
cit Rich. de mediavilla p̄bas sup. iij. sn̄arū di. xlix.
Vel aliter potest dici qz ut notat idem Tho. eodē. iij.
scripto. di. xxx. ar. v. Utrum meritum principalr con-
sistat in charitate. et i. ij. q. cxiiij. ar. iij. et ij. q. cxiiij.
ar. vij. Duplex est meritum. s. Dimissionis pene et cō-
secutiōis boni. Difficultas ergo operis nō facit ad me-
ritum nisi dimissionis pene per modum cuiusdā cōmu-
tationis. sed ad meritum cōsecutiōis boni facit maior
conatus qui est fm̄ maiorem inclinationem voluntatē
et h̄ac principaliter facit charitas: que qz maior fuit in
virgine benedicta: qua nec indiguit ad p̄mū: qz nū-
q̄ peccauit. vnde sequit̄ qz maius fuit meritū in eius
actione quacūqz. Et sic p̄s. Vigitur beata xp̄iana et
fidelis anima pensa quantum virgo benedicta precel-
lat in omni actione sua: et stude eam imitari ardua fa-
ciēdoz ex charitate magna: vtz tu merearis corā deo
esse magna.

Articulus. ij. de excellentia interne contemplatiōis
beate Marie qualiter omnium viatorum contempla-
tionem precellebat.

Liber Septimus

Secundū mysteriū interne

Secundū contemplatōis. Ubi notādū fm Alb. sup. **H**is
sus est. c. xcix. q. cognitio siue cōtemplatio btissime vgi
nis triplr excelebat alias cognitōes oimviatorū.

Primo in cognitōis perfectione.

Secundo in habitus possessione.

Tertio in mō cognoscēdi cū q̄ete:z sine abstractōe

Primo in cognitōis vel cōtemplatōis pfectiōe. qz em̄
pre alijs viatorib⁹ habebat eleuatā mētē ad diuina. igitur maior pfectio cognitōis debet ei rōne maioris ele
uatōis p habitus melioresz excellētiōes. Nā si cōsi
deram⁹ grad⁹ qbus ascēdit ad vidēdū deū fz habitus
gratuitos est excellētia in hmoi eleuatōe aie ad deū
fm maiorē habitū gratuitoz pfectōez: aiam sup pos
se nature magis z magis eleuatū: z deo ppinqui⁹ con
iungentium. Inter quos primo gradu eleuant gra
tie sacramentales impedimenta culpe z pene remo
uentesz fomitem diminuētes: q̄ aiaz trahūt deorsus.
Secundo gradu sunt vtutes aiam in esse gratuito pficiē
tes primoz p opatiōez i sine dirigētes. Tertio gradu
sunt dona aiam ad excellētiōes act⁹ gratuitos pficiē
tes: z magis eā fini. i. deo pūgētes. In q̄rto gradu sūt
fruct⁹ aiaz fm possibilitatē de deo pūctā delectan
tesz reficiētes. Ex his q̄tuor gradib⁹ a latere currūt
btitudines circa subiectū in q̄ sunt p̄dicti habit⁹ stat⁹
pfectōis fm moduz vie p̄lēs. Secundo q̄ excelebat
cōtemplatio btē vginis in habit⁹ possessione. Habit⁹ pos
sessiōe dico. qz talis habit⁹ est actus q̄lē habuit paul⁹
i raptu ad tps: z post statū nō habuit fz habit⁹ cū actu
cessauit. Talis inq̄ generis habitū fz pfectore btissi
ma vgo spz cōtinue habuit ab eo tpe quo primum ma
ter dei facta fuit vsq; dum idem habitus in gliosaz co
gnitionē fm status patrie pfectus fuit. Et ita cōtinua
tio possessionis debebat ei rōne pfectionis maioris q̄
huic vite sup oēs viatores fundit⁹ mortua fuit. z vita
pcti extincto fomite irrefuscitabilr mortua fuit. ppter
q̄d vita eius cū xpo in deo abscondita fuit sempz curie
angelice p̄sens intra dei sanctuarium habitauit. Cū
merito dicere potuit illud eccl. xxiij. In habitatione
sectā corā ipso ministravi. z sic in syō firmata sum: z in
ciuitate sc̄ifi. silr regeui. Tertio excelebat in modo
cognoscēdi cū quiete z sine abstractōe: q̄lis ē in raptu
Nā mod⁹ cognoscēdi vgis marie nō sp fuit p modum
abstractiōis vel stuporis vel extasis vel soporis. Nec
em̄ cōtingit ppter excellētiāz iproporcionabilitatem
luminis ad intellectū illuminabilē. vt pz p file in lumi
ne corpali in trāsfīguratōe dñi q̄ ostendit discipulis
claritatē simillimā claritati gl̄ie. Dñr em̄ q̄ petr⁹ z qui
cū eo erāt q̄uati erāt sōno ita vt videre nō possent. Cū
dñō petr⁹ dixit. Bonū ē nos hēē nesciēs qd diceret.
stupor em̄ circū dederat eū. Silr in lumine sp̄iali est.
Unde Paulus excellentiori visione stupefactus di
xit: vtrum in corpe vel extra corpus nescio: deus scit.
Hunc autē stuporē btissimā vgo non habuit cuius in
tellect⁹ deiformiorz illi luci pporcionabilior fuit. Un
de sicut eadē lux q̄ est egris oculis odiosa: z oculis sa
nis amabilis: sicut p eandem lucem clari oculi perfe
ctius vident z sine pturbatōe. eger autē oculus min⁹ p
fecter cū pturbatione: ita lux sp̄ialis: qz oculis pauli
fuit iproporcionabilr: ideo fecit raptum cum stupo
re. Talis lux oculis btissime vginis fuit pporcionabi

Pars. ij.

liter sine stupore cum delectatione. Et hoc debebat
ei rōne puritatisz mundicie qua sup Paulumz om
nes viatores nitebat iproporcionabilr z excellenter
Nec Alber. vbi. s. Quis ḡ hoim. Que rōnabilium
mentū poterit excogitare quantum deiformis fuerit
mens virginis benedictē. quāta luce resplēduerit: quā
tūne saporēz diuine cōtemplatōis expta fuerit. **V**ti
nam aia mea aliqñ illius p̄iceps eē quantulūcūq; me
rereris: z virginis btissime vna cum eius filio dulci ie
su congratulatione intima suauitate perfruereris. **V**
tinā moriat aia mea morte iustoz vt igredivaleat ad
cōtemplatōez btōz z videre valeat multitudinē in xpo
z eius pia matre dilectorum.

Articulus. iij. de virtutum perfectionez excellētia ea
rūdem in beata Maria vbi describuntur duodecim
virtutes in ipsa.

Tertiū mysteriū dicitur

Virtuose pfectōis z eius excellentie. Nā
fm alber. vbi. s. f. c. xcix. btā vgo habuit
vtutes cardinales p modū patrie. fz fm
statū vie. **P**er modū patrie quātū ad actū pfectiōez.
fm statū vie quātū ad merendū p̄ditionem. Et ita ha
buit eas medio mō inter cōphēsoresz viatores. me
dio modo p p̄ticipationem talem inq̄ p̄ticipationem
q̄ accepit meliorem p̄tem ab vtrozq; extremoz. Cōph
ēsores em̄ habent vtutes has fm actum pfectiōez
sed p̄ter merendū p̄ditionē viatores aut cū merendū cō
ditionē: sed cū actū imp̄fectiōe. **I**psa autē vgo habuit
eas cū actū pfectione fm cōphēsores. z cū merendū
p̄ditōe fm viatores. Unde habuit eas excellenti⁹ via
toribus quātū ad actū cōphēsozibus quātū ad ef
fectū. Nec alber. **U**t autē magis clarescat quātū vgo
benedicta vtutibus in suauita p̄niteat vlt p̄fulgeat p
ducamus in medium. xij. p̄cipuas virtutes quasi. xij.
stellas p̄fulgidas q̄b⁹ ipa coronata fore in apoc. c. xij.
p̄figurāt. vt p singulas ei⁹ vtutes excellētia clarescat.
De excellentia fidei Marie. **C**ap. j.

Rimavirtus excellētissime fuit in Ma
ria vigne. Fides q̄ppe eius maior fuit fi
de oim alioz sc̄oz fm alber. vbi. s.

Primo rōne constantie.

Secundo rōne mundicie.

Tertio rōne efficacie.

Quarto rōne experientie.

Primo rōne cōstātie. Fides em̄ btē vgis fuit cōn
stātissima: q̄ nūq̄ defecit nec fuit intercepta alioz aut
fidei cōstātia fuit deficiensz intercepta: vt pz de fide
ap̄loz. de q̄b⁹ saluator ait. mat. xxvj. **D**ēs vos sc̄ada
lū patiemi i me. f. i. passiōe. Secundo rōne mūdicie. Fuit
em̄ fides btē vgis mūdissimaz incōtamiata p pctm̄.
qm̄ nūq̄ peccauit etiā venialr. vt dic̄ aug. Alij autē om
nes peccauerūt. iuxta illd. j. Job. i. Si dixerimus. qz
pctm̄ nō habem⁹ nos ipos seducim⁹. Tertio rōne effi
cacie. qz fides btē vgis fuit marie efficacie. Cū enīz
scriptū sit. mar. ix. c. **V**ia possibilia sūt credēti. in fide
ei⁹ secut⁹ ē effect⁹ iproporcionabilr fidei alioz adeo q̄
iuxta dictū saluator. mat. xvij. Si habuerit inq̄t fidē
sic granū sinapis z dixerit mōti huic tolle te z mitte in
mare obedi te vob. Ad b̄ndictē vgis dictū q̄ ait. Fiat
mihi fz verbū tuū. sūm⁹ mōs mōtiū. i. de⁹ ipe tulit se z
misit se i mare. i. i mariāz amaras penalitates hui⁹ vi
te. **Q**uarto

te. Quarto rōne expiētie. et si nāq̃ p̃sēvete. et nō te
sta. crediderūt de x̃gine nascituz vel natū x̃pm ip̃a bñ
dicta x̃go nō tm̃ credidit: s̃z p̃ expiētiā cognovit. vñ
de claret eius fidei excellentia.

De spe Marie.

Cap. ij.

Secūda virtus. Spes fuit excellētissime ful
gēs invita marie x̃gis. Cū em̃ vt ait magr̃
in. iij. Spes ē certa expectatio future bñ
tudinis ex merit̃z gr̃a pueniēs. Nec certi
tudo spei vel expectatōis fuit sūma in bt̃a x̃gie. qz cer
tutudo spei alioz vel est fallibilis vel p̃ditionalis. Si
em̃ cert̃ ē q̃s de eterna bñtudine: falli pōt. qz cadere
pōt. Si aut̃ spat sub p̃ditōe vt si p̃māserit in chari
tate: certitudo sua ē p̃ditionalis et nō absoluta. S̃z in
bt̃a x̃gine certitudo de eterna bñtudine fuit infallibi
lis et absoluta. eo qz certa fuit qz m̃fēz dei ip̃ossibile fo
ret a bñtudine excludi vel cadere. g̃ ei certitudo fuit
maior certitudine alioz. Itē bt̃a x̃go ip̃oportiona
biliter maius gaudiū oibz alijs expectavit. g̃ maio
rē sp̃ē habuit. Itē ois alterius viatoris expectatio ē
p̃ modū esuriētis. expectatio aut̃ bt̃e x̃ginis fuit p̃ mo
dū comedētis. s. p̃ expiētiā s̃z ip̃oportionabilr̃ magr̃
delectat expectatio spei in comedēdo q̃ in esuriendo
g̃ maximā sup̃ oēs alios ip̃a sp̃ē habuit. Nec alber. su
per Missus est. c. lxxiiij.

De charitate Marie.

Cap. iij.

Tertia virtus. Charitas sūma fuit i bt̃a vir
gine. qm̃ ip̃a summe implevit illd̃ p̃ceptuz
Mat. xxiij. Diliges dñm deū tuū ex to
to corde tuo et. Et itez. Diliges p̃ximū
tuū sic teip̃z. pp̃ qd̃ sūmū p̃mū essentia
le in celo p̃meruit: qd̃ debet charitati.

De bt̃e virginis charitate agit specialiter. li. ix.

Sequit̃ de virtutibus cardinalibus.

Primo de prudentia.

Cap. iij.

Quarta virtus. Prudentia fuit sūma i beata
x̃gine. Cū em̃ fm̃ aristotelē lib. vj. eth. Prudentia p̃sistat in cauēdis malis et eli
gēdis bonis. bt̃a x̃go in vtroqz nō pote
rat decipi. qz gr̃a plena erat. et habebat
donū ois itellec̃: sapie. sciez p̃siliij. vt patebit pte. iij.
huius libri. Prop̃ea bt̃a x̃go bñ figurata extitit p̃ pru
dētissimā mulierē thecūitē. ij. reg. xiiij. q̃ prudenti pa
bola sūpta recōciliavit. Absalō fr̃icidā David patri
suo. nota inibi h̃istoriā. sic maria prudentia sua reconci
liauit geñ humanū fr̃icidā. s. aie et sp̃s ip̃s deo. cū vñ
prudēter tractauit cū angelo de mysterio. incarnatōis
diuine et assensuz p̃buit di. Ecce ancilla dñi fiat mihi
et. Ad qd̃ bñ de tñ est inclināt̃ vt carnē assumeret
p̃ nostra reconciliatione faciēda.

De fortitudine in Maria.

Cap. v.

Quinta virtus p̃fulsit invita marie fortitu
do. quod triplr̃ ostenditur.

Primo ethice.

Secūdo theologicē.

Tertio philosophice.

Primo ethice. qz act̃ fortitudinis eēntialis ē summo
bono. i. deo firmis adherē: et terrenas cupiditates nō
tm̃ opprimē s̃z penit̃ obliuisci. qd̃ qd̃ nō ē viator ite
rim q̃ fomes in eis aliq̃ mōvi get. nisi soli bt̃e x̃gis q̃
adhesit deo inseparabilr̃. nec vnq̃ potuit separi p̃ casuz.
Secūdo ostēdit̃ theologicē. qz scriptū ē. puer. vl. Quis

lierē fortē q̃s inueniet̃. sequit̃ p̃cul et de vltimis fini
bus p̃cū ei. Nec mulier fort̃ est maria x̃go. vltimi fi
nes sūt diuinitas et h̃ianitas marie a se distātes: q̃s
ip̃a x̃go fortissimē (qz inseparabilr̃) p̃iūxit. Idcirco Hu
me. xxiij. Qui fortitudo. scilicet dei similis est fortitudo
dñi rhinocerotis. qz sic fortitudo rhinocerotis in
gremio virginis mansuescit: ita dei fortitudo in vte
ro virginis marie mansuefacta ē. Tertio ostēdit̃ ex lu
mine phie. qm̃ p̃ locū a maiori. ij. topi. arguēdo. q̃cqd̃
ē forti⁹ fortiorē ē forti⁹ inferiore. Bt̃a virgo fuit fortior
trib⁹ fortissimis i mūdo q̃ sūt de⁹ mors et diabol⁹. Pri
mū fortissimū i mūdo ē de⁹. hūc h̃uilitas bt̃e virginis
supauit: qm̃ de celo charitate vinculatū et vulneratū in
suo virginali vtero icarcerauit. Cū canit ecclia de ea.
Sct̃a immaculata virginitas q̃b̃ te laudib⁹ efferā nescio
qz quē celi cape nō poterāt tuo gremio p̃tulisti. Se
cūdū fortissimū i mūdo ē mors cui nemo mortalī resis
tere pōt. Dēs em̃ morimur et q̃si aq̃ dilabimur i terrā
ij. reg. xiiij. Hūc bt̃a virgo supauit. Cū canit ecclia de
ea. Mortē quā semina itulit semina p̃trūit p̃ quāvis
ta rediit. Tertiu fortissimū ē diabol⁹. Job. xli. Nō ē
pt̃as q̃ oparet ei. Hūc bt̃a virgo supauit. qz ip̃a p̃tri
uit caput ei. Beñ. iij. g̃ fortitudinis virtus et donū i bt̃a
virgine sūme fuit. Nec alber. sup̃ Missus ē. ca. iij.

De iusticia in maria.

Cap. vj.

Sexta virtus p̃fulgēs in bt̃a virgine ē ip̃a tertia
virt⁹ cardinalis. s. iusticia. Ut em̃ habet. ff. de
iusti. et iu. l. Iusticia. tria sūt p̃cepta iusticie. s.
honeste viuē: alterz nō ledē: et vnicuiqz suū ius tribuē.
Nec oia superexcellēter fulsere in bñdicta dei m̃re. Ip̃a
sa nēpe sup̃ oēs viatores honestissime vixit. Honeste
nāqz viuē idē ē qd̃ virtuosē et pulchre viuē. qz vt ait J̃s
do. li. etymol. Honest⁹ d̃r q̃si honoris stat⁹. soli autem
virtuti debet honor. Cū aristoteli. iij. eth. ait. Præuius
inqt̃ nō ē honore dign⁹. qz honor ē p̃mū d̃tū. Cū igit̃
bt̃a virgo vixerit x̃tuosissime et oib⁹ x̃tutib⁹ superexcellē
ter. enituerit. iuxta illd̃ eccl. xxiij. In me ois gr̃a vie et
x̃tutis. In me ois spes vite et x̃tutis. sequit̃ qz ip̃a vireo
rit honestissime. vt de ea etiā testat̃ ambz. li. de virgini
tate. Itē ip̃a nullū ledere potuit. qz nunq̃ peccare
potuit. s. vnicuiqz suū ius tribuit. de oib⁹ amorē. timo
rē ac honorē. et p̃ximo dilectōē. qz charitate plenissi
ma fuit. nec aliquid qd̃ facere debuit. omisit. Deniqz
summa iusticia claruit in ea: quando p̃ satisfactiōē in
stissima p̃cti p̃imi parentis et totius generis humani
filiū suū obtulit in passione. vbi p̃ fructu ṽetitoz abla
to: fructum ṽteri sui ad pendendum in ligno dedit. Ec
ce iustissima restitutio et summa superogatio: p̃ fructu
modici valoris deum dedit infiniti valoris. Et p̃ vnico
quadruplum reddidit. s. offerens carnem in passione et
sanguinē in effusione: aiamqz filij sui in mortem: et diu
nitatem in cruce in nostram reconciliationem. Meri
to igit̃ de ea canit ecclia. Felix nanqz es sacra virgo
maria: oī laude dignissima. qz ex te ortus est sol iusti
cie. i. manifestatio iusticie in x̃po p̃ nobis passio in cru
ce. in qua passio everissimaz summa iusticia claruit. vt
p̃ per Añf. lib. ij. Cur deus homo. Ip̃a p̃fecto illud
euangelicuz implevit. Siquid aliquē defraudari red
do quadruplū. s. nō ip̃a bt̃a virgo fraudem fecerit: sed
Ada pomū rapuerit. iuxta illud ps̃. Que non rapui
tūc exolvebam. Quia igit̃ gl̃iosissima virgo quid gr̃az
actiōis: qd̃ fuit: qd̃ honoris tibi repēdam⁹ p̃ tali et

Liber Septimus

tāta oblatōe p te facta p nris piaculis: q oblatio vt q
si nō fuisset oē gen⁹ nrm in dānatiōe remansisset.

De temperantia Marie.

Cap. vii.

Septimavirtus in Maria pfulgēs est tēpe
rātia. Fuit em ei⁹ tēperātia nobilissima su
perexcellētissime pte tēperantia oim viato
rum. quod ostenditur.

Primo de temperantia in gustu.

Secdo de temperantia in dicto.

Tertio de temperantia in facto.

Quarto de temperantia in cultu.

Primo de tēperantia i gustu: qz dī sobrietās siue ab
stinētia q in btā vrgine fuit superexcellēter nobilissima.
qz fuit purissimaz glōsissima. **Rō:** qz in alijs viatorib⁹
bus ē cū possibilitate cadēdi saltē in primū motū gule
z errorez pugna. sed in btā vrgine fuit sine pugna: sine
errore: sine possibilitate cadēdi etiā in primū motum
gule. qz ipa peccare oīno nō potuit. Itē alij hoīes ab
stinēt trib⁹ de causis. **Primo** p debito satisfactiōis p
pctō pterito. h locū nō hz in btā vrgine. qz nullū pctm
habuit. vñ huius loco eius abstinētia fuit p merito su
pererogatiōis. **Secdo** alij abstinēt p cautelia euasio
nis p pctō futuro. nec h locū habuit in btā vrgine que
peccare nō potuit: s; hui⁹ loco ipa abstīnuit p exēplo
edificatiōis. **Tertio** alij abstinēt p deletōe pene debi
te in pntivel futuro. nec h locū habuit in btā vrgine. qz
cū nūq peccauerit nūq penā demeruit: sed hui⁹ loco
ipa abstīnuit p glie pmo. g ei⁹ abstinētia fuit nobilis
sima. **Secdo de tēperantia in dicto.** **Mā** ex sacro euan
gelio claret ipam fuisse tēperatissimā in vrbis. qz in to
tius euāgelice historie serie nō repit nisi tūmō septez
verba ptulisse. z h non sine cā ardua. **Ad** quodlibet
qppe eoz verborū maximū miraculū secutū est. **Prī**
mū verbū dixit ad angelū. **Quō** fiet istud qm virū nō
cognosco. **Et** mox subsecuta ē diuine incarnatiōis my
sterij declaratio. **Spūs** sc̄t̄s inqt supueniet in te. **Se**
cū dū verbū dixit. **Ecce** ancilla dñi: fiat mibi zc. z maxi
mū miraculū secutū ē. s. dei humanatio. **Tertiū** ver
bū dixit cū igressa domū zacharie salutauit elisabeth
z mox vt audiuit illa salutatiōez: exultauit infans i vte
ro eius z repleta est spūs sc̄t̄o elisabeth zc. **Quartum**
verbū cū ptulit. s. **Magnificat** aīa mea dō. zc. facta ē
diuina collaudatiō z gratiarū actiō p incarnatiōis di
uine summo bñficio. **Quintū** verbū ait. cū inuēto ie
su in medio doctorū dixit. **Fili** qd fecisti nobis sic: ego
z pī tu⁹ zc. z subsecutū ē miraculū diuine humiliatiōis
qz descēdit cū eis **Iesus** ver⁹ de⁹ z erat subditus illis.
Sextū vrbū dixit i nuptijs. **Uinū** nō hnt. **Et** ibidē di
xit. **Septimū** verbum ministris. **Quodcūq;** dixer
it vobis facite. z subsecutū est miraculū ouerfiōis aq
inuinū. **Et** l; plura aliaverba locuta sit btā virgo que
nō sunt scripta in euāgelio: tñ vtiq; fecit modestiam vt
nūq inuētus sit dol⁹ vel minimū verbū ociosum in ore
eius. **Uñ** z sc̄t̄s **Epiphani⁹** z sc̄t̄s **German⁹** testant⁹
de ea qz rarissime loqbat⁹: s; z tūmō cū oportebat lo
qui. z sic suos smones sp ouerteat qz de deo z suo fi
lio iesu loqbat⁹. z ei⁹ fide vel ignaros instruēdo: vl fide
xpī defendēdo. **Et** tāta eloquētie grāz habebat qz ad
fidē plurimos hortādo ouerteat. **Mā** semel q ipam
loquētē audiuit quātūcūq; infidelis obdurat⁹ vel sta
tim credidit vel cor de diffiniuit se cito fidē recepturus
vel saltē admirat⁹ de fidei hui⁹ verissimo mysterio ces
savit ipugnare. **Hec** p̄dicti historiographi. **Tertio**
de tēperantia in facto. **Cū** em null⁹ viatorū sit q nō pec
cet in fact⁹ saltē venialr: ipa btā virgo sic se tēperauit
q nūq peccauit: etiā in minimoveniali siue facto siue
verbo vel cogitatu: vt dīc aug. **Quarto** de tēperan
tia in cultu vel habitu. **Habit⁹** em vestiū triplr distins
guīt. **Primo** em ē habit⁹ vanitat⁹. de q loquēs bies
ro. ait. **Mulieres** sericoz purpura induite xp̄z induē
nō pnt. auro: margarit⁹ ornate: ornāmēta cordis pdis
derūt. **Secdo** ē habit⁹ humilitat⁹. s. nimie vt portare
sacculū vel ciliciū aut sordidā vestē. **De** h idē **Hiero.**
Ornat⁹ inqt vestiū sordes pari mō fugiēde sūt. **Ter**
tio ē habit⁹ mediocritatis fm cōez statū: z h ē laudabi
lis. **Dicim⁹** g q btā virgo sic z xp̄s ac alij sc̄tī habuerūt
habitū vestiū humilē. s; mediocriter. z in h alios viato
res excessit. qz sup artē punctionē in spūs sc̄t̄o sciuit p
scire mediocritatē oimodā in habitu humilitat⁹ obfua
re. **Hec** **Alber.** magnus sup **Disput⁹** ē. c. xcix. **Hui**
etiā p̄cordat sc̄t̄s **Epiphani⁹** z sc̄t̄s **German⁹** in hi
storia de vita **Marie** dī. q vestes btē virginis nō erāt
multū p̄ciose: neq; colorate: atq; curiose. nec erant in
quātū multevtilitatis: qz nō habebat cām cur sacculū vl
vestē pnie portaret. **Sp** autē vestib⁹ his iduebat⁹: cami
sia z tunica: z sup tegebāt religioso pallio pprii colo
ris. sic erat moris feminis religiosis illis tpib⁹. **Erāt**
q vestes ei⁹ mūdissime. nec vñq sunt attrite vel dūpte
vetustate. s; māserūt ita sic erāt cū iduit eas in p̄ria no
uitate. nec vñq sūt scisse vel lacerate. z h in signū nitide
z incorruptibilis ei⁹ puritat⁹. **Si** em filijs isrl⁹ de⁹ in de
serto id p̄stitit: cur nō magis sue glōse mri hāc grām
fecerit cū z aplis putat id fecisse. vt legīt de btō **Bar**
tholomeo aplo. **Itē** refert idē q btā virgo peplo mū
dissimovtebat⁹. z cingulū portabat de chorda vl retor
ta zona. **Utebat⁹** z calceis. s; tūc tūmō cum ire quoq;
oportuit vt caueret ne nudividerent pedes. qz sp tene
bat se nimis verecūder pudice. **Lectus** qz virgis non
habuit ornatum. sed mundissim⁹ erat stratus de sacco
p straminib⁹. z iuxta lectum locus erat quo orare sole
bat vel scripturas legebat vel p̄teplabat diuina. z ad
ptem alterā fuit locata sedes in qua residebat ad op⁹
manuale faciēdum. qz nunq ab aliquo p̄dictoz opoz
erat ociosa. **Angeli** quotidie de celis mittebant q eā
benignissime p̄solabant⁹: z celestē panē ei deportabāt
ne defectum pateretur. **Hec** ille.

De virginali castitate Marie. Cap. viii.

Et aua virtus in btā virgine pfulgens est
virginalis castitas: in qua sup oēs creatu
rā improporcionabilr p̄fultit adeo vt teste
Anf. li. de ocep. virg. tāta puritate niterz
q sub deo maior neq; itelligi. **De** hac lati⁹ ageclī. viii.

De humilitate Marie. Cap. ix.

Manavirt⁹ in btā virgine pfulgēs ē hūilitas: p
quā sūme placuit deo: ipa teste. **Lu. i.** **Respe**
xit hūilitatē ancille sue zc. bern. **Audeo** dicē.
qz nec virgitas marie deo placuisset sine ei⁹ humilitate.
Per hāc etiā hūilitatē sūme exaltari meruit. **Cū** ei iux
ta euāgelicā regulā oīs q se humiliat exaltabit. ergo
quāto qz se magis hūiliat: mag⁹ exaltabit. p illā ma
ximā topicā sic simplr ad simplr: sic mag⁹ ad magis: z
maximū ad maximū. **Sed** qz btā virgo sup oēs exalta
ta ē choros angeloz z ordies sc̄tōz: g sequitur q ipsa
sup oēs humillima fuerit tā corde q ore atq; ope. **Si**
gnum

gnū aūt matime humilitatis quā habuit in corde ex h̄ claret. qz cū eligeret in matrē dei recognouit se ancillā dñi fore. vñ dixit. Ecce ancilla dñi rē. Signū vñ humilitatis in ore claret: qz cū dñm magnificaret: se humilē ancillā dei esse dixit: dī. Resperit humilitatē ancille sue rē. Signū deniqz summe humilitatis in ope p3. qz cū essz mater dei visitauit inferiorē. s. Elisabeth quāz primo salutauit tribus mēibz eidē fuit. Mira humilitas Marie: en angeloz regina: dñā mū: dī: mater dei seruiuit inferiori homi. Disce ḡ tu super be homo exemplo Marie humiliari.

De paupertate Marie.

Cap. x.

Decima virtus p̄fulgens in Maria est paupertas. Nā h̄ hiero. eā appellat mulierem q̄ stuariā: q̄ cū actuz susceperet dñm nutrit dñm Iesum lucrabat. iuxta illud puer. vl. Manū suā misit ad fortiaz dīgitū ei? apphē. susuz q̄ autem beatavirgo fuerit semper omnes voluntarie

Primo ex figuris. (pauperrima: ostēditur.

Secdo ex argumentis.

Tertio ex realibus signis.

Primo ex figuris. Nā ip̄a figurat p̄gam Esa. xj. Egrediet̄ v̄ga de radice iesse. ad significādū q̄ sic virga parū terre occupat: itaz btā v̄go Maria oīa terrena p̄tēpit. Itē ip̄a figurat p̄ mulierē cuius sub pedibus luna Apoc. xij. ad significādū p̄tēptū terrenozū.

Secdo ex argumētis: qz cū oīa possz a filio cui? est terraz plenitudo eius ipetrare: etiā p̄ miracula. namz ad eius nutū aquā mutauit in vinū. Job. ij. sedz cū essz totius mundi dñatū voluit terrenū possidere vt merito paupertatis lucraret regnū celoz. Cū Mat. v. Beati paupes spū: qm̄ ip̄oz est regnum celoz. Tertio ex realibus signis. Primū signū: qz in p̄p̄ia ciuitate. i. bethleem q̄ ex patre suo Dauid sibi q̄m iure hereditario debebat dei filiū paritura hospitium nō inuenit. qz illud vnde p̄duceret fortasse nō habuit. z iō in diuerso rio pepit saluatore. Secdū signū. qz filio nato cussinū quē substerneret pelles q̄b? regeret in media hyeme nō habuit. sed p̄aniculis inuolutū in p̄sep̄io: super fenū locauit. Cū h̄ admirās bern. dīc. Mira paupertas xp̄i nascētis. filius pastozis nascit̄ z ei cussin? substernit. filius eterni regis xp̄s nascit̄ z in p̄sep̄io sup duro feno collocat. Nec ille. Tertiu signum q̄ erat fabro Ioseph despōsata. z tales cōiter sunt paupes z h̄ voluit deus vt ip̄a p̄ labores manū vt pote piuste ac quīsta sustentaret. Quartū signū: qz filiū suū ad tēplū deferēs vñt vñ agniculū emeret nō habebat: cuz tñ in terra sc̄tā multi agniculi inueniant̄ z puo p̄cio haberi possint. z ad id iuxta legē obligabat si tñ habuisset q̄ emere agniculū valuisset. Quintū signū: qz xp̄s eius filius paup̄rimus extitit: adeo q̄ nō h̄fer vbi caput reclinaret. Mat. viij. Cū p3 qz mī eius pauper fuerit q̄ p̄p̄iā domū nō habuit vbi xp̄s caput reclinas se potuisset. Sextū signū. qz filio in cruce p̄dētī z si tio clamāt: nec potū aq̄ ministrare potuit. Septimū qz mortuū filiū vñ inūgeret aut q̄ iuolueret aut vbi sepeliret nō habuit: sz vnguentoz syndone ac sepulchro alienis vsa est.

De cōstanti p̄seuerantia.

Cap. xj.

Decima virtus p̄fulgēs in btā v̄gine ē cōstātie firmitas. Cū ei alij viatores sint a malo culpe passibiles. in aduersitatibz vincibiles: z in ar

duis agēdis flexibiles. Ip̄a btā v̄go a nullo vñq̄ malo fuit passibilis. in nulla aduersitate vincibilis: z i oīz virtutū arduoz qz ope v̄tuofoz p̄seuerantia inflexibilis. sup admirabilis ḡ sc̄tatis fuit ei? vita. Cū ignacius in eplā ad Job. dīc. Ip̄a Maria oīm ḡraz abūdar oīm virtutū fecūdat: in p̄secutōibz z afflictōibz est h̄ilaris: in penurijs aūt z indigētis nō ē apud eā q̄rela. iniuriatibus grata ac molesta letat. p̄stās. s. in oī v̄tute: miseris z afflictis coafflicta. p̄doletz subuenire non pigrescit. Nec ille.

De pietate Marie.

Cap. xij.

Decima virtus p̄fulsit in ea Pietas: cui? qdē sunt plurimi gradū. Primus est: dare paup̄ibz supflua. iuxta illd Zn. xj. Qd sup̄est date paup̄ibz. Scd̄s est dare nō tñ supflua: sz etiā necessaria. iuxta illud Mat. xix. Glader v̄de oīa que habes z da paup̄ibus: z veni seq̄re me. Tertius gradus dare oīa sua: z insup seip̄z supaddere. s. laborādo manibz vt ha beatvū tribuat egentī. vel laborādo corpe: spū vt pascat primū pane spūali. sic faciebat paul? q̄ cū oīa res liq̄rat: manibz laborabat vt sibi z suis subueniret: z se ip̄m imp̄derez sup imp̄derez cupiebat p̄ aiab? primo rñ. Quart? grad? pietatis est: oīaz seip̄z dare: z insup de suba sui corp̄is p̄tē acciper ad refectōez aīaz p̄ximis dare. Istō gradu pietas fuit btā v̄go insignita. Ip̄a q̄ppe oīa dedit paup̄i xp̄o: z manibz laborauit vt paupes sustentaret vt supra patuit. Laborauit q̄z spūritu ad refectōez spūales: qz erat magistra ap̄loz oīm discipuloz xp̄i dirigēs eos z instruēs in arduis q̄nibz. Et vt dīc Ignacius: veniebāt ad eā ex gētibz cōuersis p̄ ap̄los multi neophici cupiētes eā videre z ab ea recipiebāt p̄firmatōez fidei quā susceperāt p̄ p̄dicationē ap̄loz. Et cūcti ab ea p̄fortabant̄ z informabantur: ex eiusqz p̄ntia p̄solabātur. Multi etiā ei? p̄fortio in hierlīm dīngēbāt se: secū p̄manebant in magna vtiqz paupertate: p̄ q̄bus paul? z alij apli in gentibz cōuersis collectas faciebāt vt eoz necessitati subuenirēt vt testat̄ glo. sup eplām ad Cor. Insup ip̄a btā v̄go de sua purissima carne z sanguine viaticū nobis miseris p̄fecit z toti mūdo p̄tē sube corp̄is z sanguis sui dedit in alimētū eterne vite. i. corp? xp̄i z sanguinē sui fīlī: de se. i. de v̄gine sumptū qd q̄s digne gustauerit viuet in eternū. Job. vi. Quint? aūt grad? pietatis est oīa dare: insup corp? z aīam z diuinitatē dare in cōbū eternū hic p̄ ḡraz: z in futuro p̄ glām. Et iste gradus est solius mīez pietatis dñi n̄ri Iesu xp̄i. Nec albertus magn? sup Diffus est. Cū o fidelis aīa agnosce q̄p̄issima fuerit: sit benignissima v̄go maria. Cerev̄ ait bern. ei? mīez pietatē lōgitudinē latitudinē p̄fūditatē extimare nemo p̄t aut mēsurare. ip̄a oīb? oīa fecit: oīb? finū mīe ap̄it vt de plenitudine ei? accipiāt vñ ueris: z iusti ḡram: z p̄ctōres veniāt: āgel? leticiā: fili? dei carnis substātiā: z tota trinitas glāz in sc̄la sc̄loz.

Mars. iij. libz septimi de multitudine ḡre in maria qua illustrata extitit summa plenitudine in hac vita.

In me omnis gratia vie z v̄tutū. eccl. xxiij. Sapiēs eccl̄iasti? spū sc̄tō doct? agnouit qm̄ in mīe dei nulla grā deesse debuit. sed oī grā plenā fore oportuit. Idcirco in p̄sona eius loquēs ait. In me. s. Maria matre dei:

omnis gratia vitz veritatis. In quibus quidem vobis videtur ipsa dei gloriosissima mater commendari. Tunc de magnitudine gratie. quia in me inquit omnis. Tunc de plenitudine gratie. quia omnis gratia. Tunc de multitudine et varietate gratie. quia vix veritatis. Vere maxima gratia marie quia tanta gratia habuit quod maiorem puram creaturam novitatem habere neque videtur: quia sit mater dei: genitrix filii dei: creatoris et salvatoris omnium: et eo ipso domina sit omnium angelorum et hominum atque cunctorum creatorum. Verissime plena gratia maria quia gratia ipsam increata in se tota continuit. unde recte angelus eidem dixit. Ave gratia plena. Hieronymus in sermone de assumptione. Clere gratia plena. quia ceteris per partes. Marie vero se tota infundit gratie plenitudo. Denique quod multiplex gratia in Maria quia omnes gratias generales et speciales omnium creaturarum et omnium sanctorum in summo habuit. quoniam videtur idem hieronymus ait ibidem. Totius inquit gratie plenitudo quod est in christo venit in maria: quod quod aliter. quia in christo sic in capite influente. in maria sic in collo. siue dicam medio transfundente toti corpori ecclesie. in christo sic in homine personam deificato: in maria sic in templo ipsi verbo singulorum dedicato. Dicat ergo maria. In me omnis gratia ut per hoc gloriosum verbum alluciat nostras mentes ad contemplandum per gratie impetrationem ad eam. Accedat quod homo et dicat maria mater gratie: mater mie: tu nos ab hoste protegeris in hora mortis suscipe: et per plenitudinem tue gratie fac nos consortes glorie. Itaque locuturi de multitudine gratie beatus Augustinus quia in suavia fult in summa plenitudine: ad presens tria mysteria notabimus.

Primum mysterium de actualis divinitatis.

Secundum de notitialis luminositatis.

Tertium de multiplicis gratiositatis.

Articulus. i. quod beata dei mater Maria fuit continue in hac vita stabilita in actuali gustu gratie dei cum plena ratione merendi.

¶ Circa primum mysterium

Actualis. scilicet divinitatis investigandum est. si vero beata virgo maria in suavia habuerit tam perfectissimum et consummatum stratum in gratia: quod continue sine temporis interruptione fuerit mens eius stabilita in actu gustu gratie cum plena merendi ratione. Ad quod breviter secundum interdoctos magistri Albertini de Casali ordinis Minorum in suo libro. quod intitulatur Arbor vite crucifixi Iesu: pie opinandum est et tenendum per virginis matris excellentiam. quod tanta perfectio gratie: tanta abundantia charismatum divinum et virtutum omnium consummatio fuerit sibi data in illo dei conceptu ut sanctissima mater dei haberet perfectissimum et ineffabilissimum statum consummatum in omni perfectione active et contemplative absque omni diminutione et defectu. et extunc mens eius taliter fuit stabilita quod sine aliqua interruptione fuerit summe in contemplationis actu gratie continuo gustu. et hoc supra omnem modum alterius creature: citra tamen beatificam visionem adeo quod omnis ignorantia non solum culpabilis. quia de illa non est dubium quod nunquam habuit. sed etiam omnis ignorantia quolibet dicens defectum in nobis ex peccato originali fuit sibi omnino ablata. et fuit a spiritu sancto infusus sibi plenissimus habitus: sapientie: tota ipsius mentem perficiens: adeo quod occupationes exteriorum sensuum nunquam impedirent in ea recollectionem mentis et contemplationis actum: ac experientialis gratie gustum. sed et ipse contemplationis actus mentem eius plene in deo recolligens nunquam impedivit devotus et debitum officium administra-

tive partem inferioris sensuum: quoniam et sic dulcissime mistrauit filio suo Iesu tam in infantilibus necessitatibus corporis quam in aliis in decursu vite sue opportunis. atque in omnibus aliis quod ad instructionem proximi et apostolorum et aliorum necessariam videbantur imo iste due perfectiones: actio et contemplatio in ipsa se mutuis respectibus interdebant ad virtutem et glorie cumulatum. alias quod perfectiones multas creditur quod tunc consecuta fuerit nobis ineffabiles et incomprehensibiles que etiam secundum experientiam nostre infirmitatis et corruptionis impossibiles videntur. Quod si obijcias de somno qui nobis abyssat et sepelit actum rationis et liberi arbitrii auferit usum. et per omnes actum meriti et demeriti. Unde beatus Bernardus. somnum vocat mortis imaginem. Et Aristoteles in de somno et vigiliis. Somnus est ligamentum sensuum. Quia igitur in beata virgine fuerit quicquid dormitiois somnus. imo et christus legimus dormivisse. Mat. viij. g. in beata virgine somnus interrumperebat predictum effectum gratie. Respondet secundum eundem Albertinum ubi. scilicet. quod in beata virgine sicut et in christo liberum arbitrium non fuit ex somno summersum: sed anima sua libere et actu meritorio simul et contemplativo non obstante somno tenebat in deum et alias perfectiones nobis ineffabiles: ut dicere potuerit illud Cant. v. Ego dormio et cor meum vigilat. Nec predicta de matre dei reuerendissima credenda mouet triplex ratio secundum ea que indubitanter credimus de ipsa.

Prima ratio plene expurgationis.

Secunda ratio plene assimilationis.

Tertia ratio plene participationis.

Prima ratio plene expurgationis. Indubitanter enim creditur quod ipsa fuit plene purgata a fomite quod ab omni infectione humana ex fomite causata. Sed quod impedimentum omnium predictorum et maxime impedimentum somni est magne imperfectiois et destrutionis actus contemplativi cuius omnis hebetudo mentis et alij defectus quos in nobis experiri videmus post somnum non finit statim et libere mentem ferri in deum. sed cum nouo conatu optet nos redire ad mentis claritatem et suauitatem quam prius fueram experiri ergo videtur quod nullo modo fuerit in dei matre. Si obijcias quod ista est conditio nostre mentis et corporis et ipsa non fuiteducta de statu corporis animalis. Respondet quod non est verum quia ista non est conditio nature: sed est magis per partem infectionis et infirmitatis. ut expresse dicit Augustinus super Genesim. ad litteram. quod in statu innocentie fuisset clarior contemplatio dormientium quam sit mortuorum vigilantium. Coiter enim magis videntur sentire doctores quod in statu innocentie non perdidisset homo liberum arbitrium. siue rationis usum propter somnum: nec nati sui sensent filij subiecti ignorantie. Unde in enchiridion. Augustinus. ca. viij. expresse vocat errorem omnem deceptioem. et hoc indecorum et indecens ad vitam huiusmodi miseriam dicit pertinere. Nihil autem tale videtur conueniens matri dei sed plena purgatio a fomite debuit causa plene a talibus defectibus liberam reddere. Puto enim quod extitit fuerit in ea altior et dulcior contemplatio quam fuerit in Adamo. nec mirum quod ipsa deus gustabat ut filium vterum suum. Et christus regitima corporis sui impleto dei obsequio sine aliquo vicio tanto fuit in ea perfectior quanto in maiori altitudinem virtutum regebat: cum etiam dolores et penas tam mentis quam corporis plene sublimabat et referebat in deum: ab eis nec in minimo impedita. Nullo modo igitur videtur conueniens quod in summa plenitudine gratia quod debet statui minor: magna per partem quod occupat in somno transierit sine actuali relatione ad deum vel etiam sine plena ratione merendi. Et quod pevoluntas quod volo dormire ut possim viuere ad honorem dei sit actus meritorius

Articulus

meritori? in quo actu somn? possit d sci meritori? tñ in somno sic ligate libe. arb. actus meriti a mēte interim nō pcedit. Itē si adhuc instas. qz hec ē pena pcti z pe ne nō fuerūt sibi ablate. sicut nec fili? su? carere voluit. Dico qz lz pene qz p pure pene z materia xtu? z adiu toriū merēdi nullūqz impedimētū xtu? z q totā natu ram psequūtur coiter i xpoz in sua matre remanserint sicut sunt fames. sitis. tristitia. tñ ipe pene q sunt im pedimēta pfectionū. sicut ignorātia. pcupia. z ligatio liberi. ar. z distractio act? cōtemplatiui nō debuerūt i dei matre remanere sicut nec a xpo fuerūt assumpti. Scda ratio plene assimilationis qz caro xginis mris z plis est eadē caro z filis puritat. vt dī. Aug. in ser. de assumptione dñe. Sed dñs Iesus in carnis assum ptione nullū pdictoz defectuū assumpsit. g nec in sua mīe dimittere debuit aliquē eorūdez defectuū. Ter tia rō plene picipatōis. qz cū plenitudo toti? grē q ē in xpo picipata sit mīi. vt dīc Hiero. in ser. de assum ptione dñe. qz aliter z aliter vt. s. tactū est g ille ple nitūdines pdicte z alie multo maiores z nobis ineffa biles. fuerūt in beat. xgine. Un sequit q stupendo modo dilatat? fuerit sinus matris mēris ad respect? z actus ineffabiles taz respectu diuinaz pfectionum q etia respectu actualis dilectionis z deuotōis ac de gustati dulcoris z multiplicis reuelatōis. Nec valz instātia ptra hāc rationē. si diceret. q in xpo fuit bea tifica visio ab instanti pceptōis z ista p rogatiua non fuit tūc data xgini. g. nec alie. Nō est em sile. Gratia em visionis btē omnino cōpetit humanitati xpi. z est decēs ex vnione psonali verbi. Non em est decens vt vniat xbo in supposito z nō fruāt ipo. Perfectiones aut q cōpetūt xpo fz pfectōez vie debēt diffundi i sua mīe bñdicta. vñ oēs grē q subaliter mētē pficiūt z q nō repugnāt statui creature z q sunt circa btitudines patrie debēt sibi cōicari. fz pdicta nō repugnāt. g zc. Et si dicas Nō habuit oēm grām. qz nō fuit sacdos nec pffessor nec pdicator. friuola est instātia. qz hec nō sūt subaliter pficiētes mētē. sed qdā grē gtis date fm exigentiā singulariā psonaz. Nec Alberti. vbi. s. Igit mēs humana pensa qtu? potes qtu? deo plena fuerit xgo hec diuina Maria. Quātū grē ineffabi lis supabūdauit in ipsa vere grē plena z omni ē laude dignissima. Vere dignā z iustū est vt eā omnis laudet vox humana.

Articulus scds qz btā xgo habuit plenitudinem scientie z grām ois noticie siue artis. circa quod z plu rima dubia soluntur.

Arca secundus mysteriū

vicz noticialis vel scientialis luminositatis inuestigādū. Utz ipa btā xgo mī dei in statu hui? vite sciuerit oia. Glide tur nāqz qz plura ignorauerit. qz pditū Iesum triduo qsiuit ignorās vbi foret. Lu. ij. Itē ipo inuēto in tem plo cū dixisset Iesus. Quid est q me qrebat? nescie bat. qz in his que pīs mei sunt oportet me eē. sub dit qz ipi. i. Maria z Ioseph nō intellexerūt xbum. Item ipa turbata est in fmōe angeli salutāt. Luc. j. z quasi nesciēs de modo incarnationis diuine qsiuit di cens. Quō fiet istud qm vix nō cognosco. Prefa scī in pīa nīl sciūt nisi ad btitudinē ptinētia. ergo scī in via tñ ad btitudinē vie ptinētia sciūt. z p dñs btā vir

II

go in via tñ modo sciuit ea q sunt ptinētia ad btitudi nem vie. z ad sui ac alioz edificationē. nā z superfluūz videt sciuisse alia. Cōtra Job. xiiij. Spūscūs doce bit vos oēm vitatez. ergo creatam z increatam. Item oia facta sūt ppter hoiez. iuxta qd arist. ij. phys. Nos sum? qdāmō finis oim. Un de oib? tenet hō grās agē Si g nō oia cognouissz. impfecta fuissz ei? grātū actio. Preterea ois scia de numero bonoz honorabiliū ē. s. de aia. fz ei nullū bonū defuit. qz oī grā plena fuit. er go oēs scias habuit. Prefea aia xpi sciuit oia q deus nec tñ ei ē eq̄lis in scia p modū sciēdi. Sz sic aia xpi i mediate se bz ad deū. ita aia btē xgis ad aiam xpi. g btē xgis aia sciuit oia q aia xpi. fz ipfectioni mō. Pro rñsōe ad qōnem fm magnū alber. supra. Dñsus ē. c. cluij. Morādū qz btā xgo i cognitōe sua habuit plu ra priuilegia. Primū ē pfecta cognitio trinitat dei sine medio quā habuit in via p spāuissimā grāz. Scds ē pfecta cognitio mysterij incarnationis z hāc habuit grām singularē expiētā. Tertiū ē cognitio sue re uelatōis z certificatio pdestinatōis. quā habuit p re uelatōez z cāz. qz. s. nouit se mīez dei eē. quā ipossibile foret dñari. Quartū ē aie suēz spūm p species p prias cognitio. quā habuit dispositiue p naturā. pple tiue p grāz. Et fm hāc vidit angelos. aias z demones vt infra de grā sapientie patebit lati. ar. iij. hui? ptis.

Quintū ē pfecta cognitio ois ad statū vie ptinētūz quā habuit p grē illustratōez vel infusionez inspiratio nē. vñ habuit pfectā cognitōez ois scripturaz. opā doz z cōtepladoz. z q ipa fuerit pphetata in oib? scri pturis pphetaz z figuris designata. Sextū ē cogni tio oim circa se futuroz. quā habuit p reuelatōez z in speculo lectōez atqz scripturaz cognitōez. Septimū est cognitio ois ad statū pīe ptinentiū. quā habuit p cōteplatōis reuelatōez. Octauū ē ois creaturaz q sunt in toto mundo vel fuerūt aut erūt in rez natura stātū cognitio. quā habuit p naturāz grām z contem plationem. Si em istud est Ade concessum datum vt oim aiantium terre volatiliū celiz bestiarum noti ciam haberet z oibus nomia vocaret congruentia fm suas pprietates Gen. ij. Item si Aristoteli z philoso phis ac medicis datum est nosse ois herbarū virtutes lapidūqz metalloz atqz stellarum celi. qm teste hie ro. Aristoteles nō solum sciuit naturas rerum sed et scriptas in libris tradidit. Quid mirum si marie que fuit gratia plenaz deiveri mater donatū sit oim crea turarum cognitionem pfectam habere. maxime cum z paganis phis vt dictum est magna p parte creaturaz cognitio est donata. Monum priuilegium qz habuit matutinam simul z vesptinā cognitionez. Matutinā p grāz. vesptinā vero p naturā z grām. Decimū ē cō clusio ex pdictis oibus q. s. nulli? pprie habuit igno rantiam. Unde ppter obiectōes q fieri possent. Dici mus qz btā xgo sufficiēter pfecta fuit p habitūz natu rez grē in operationes exire z sine cōsequi cuiuslibet scientie. Et hac scia exiuit in actūz opationem qm vbi z qualiter z quātum ordinabat sibi ad beatitudines z alīs in salutem. Habuit etiā pfectā cognitōem oim ad btitudinem suā fm statū vie ptinētū. vel ad grām impertinētium. Unde ipsius aia beatissima. nulla ha buit in se inutiliavel impinentia. sed p totum fuit ple na grā. vnde oia q fuerunt in ipsius aia vel naturalia vel acq̄sita sic erat gratia informata vel cū gratia con

functa vt oia essent gratuita. et p dñs fuit omnis sciētia eius gratuita: et ois opatio ei⁹ gratuita. vt sine omni restrictione largissima et verissima interpretatione esset omnifaria grā plena. Nec Alb. Ad illd igit incōtrariū vics q perditū Jesum requirit: dicit q hoc magno factum est sacramēto: vt ad tps dono sciēte illius rei suspēdere sicut et donū pphetie ad tēpus pphetē subtraheret ad vtilitatē eoz quatin⁹ itez cum dolore petētes humiliarent pphete et dei esse experirent: nō fuit qd habebāt. sicut patet de Heliseo. iij. Reg. iij.

Ita factū est hoc etiā ad vtilitatē. vt. s. ad tps breue interdiceret Marie noticia de Jesu vbi sit fm corp⁹ quatin⁹ illo dolore pussa magna nobis merita per patiētiā thesaurizaret: atq; exemplū nobis daret reqrendi Jesum inter cognatos et notos. i. inter scōs. Ad illd q nō intellexerūt verbū xpī de patre celesti loquētis. Rñdet fm Ludo. carthuf. q sic est accipien⁹ dūz. Non intellexerūt. i. nō aiaduenterūt: sed crederent dei filiū. Vel q nō ita plene vt postmodū intellexerūt talia de diuinitate loquētē saltē quō ad Joseph alios: qz inibi assistentes q nō fuerunt assueti talia audire de diuinitate. nō aut h de btā Maria dī absolute. Ad aliud dicendū q illa turbatio vginis in sermone angeli nō fuit ex ignorātia sed qz prudēs dat nobis legē nō statim credere omni spiritui: sed pbare vtz ex deo sit: iuxta sniam apli. Processit ergo illa turbatio potius ex humilitate q se nō reputauit dignā tante exaltationi quāta p angelū sibi ānūciabat: vltatē salutationi: nec tanq ignara aut dubia qfuit. Quomodo fiet istud. qz bene sciuit q apud deū nō est impossibile omne verbū. et q iuxta Esaie vaticiniū ca. vij. virgo cōcipere et parere debuit filiū dei. Sed idcirco querit vt angelo docēte de mysterio incarnationis diuine fideles certiores in fide redderent et pateret oibus. qz xute spūscī cepit filiū dei. Ad illud qd supflūz est sciisse oia q nō ptinebāt ad btitudinē vie. Dico q nō qz omnis sciētia ē de numero bonoz honorabilū i. de aia. sed opari fm oēm scientiā foret supflūm ad beatitudinē. Dico ergo cū Alb. vbi. s. q eius sciētia exiuit in actū et operationē solū tunc qñ vbi: qualiter et qm ordinabat sibi in beatitudinē et alijs in salutē vt patuit circa decimū pūlegiū sue cognitionis. Claret igit respōsio ad qñtū q sciuit oia. Sed circa bplima occurrere possunt particularia dubia p ampliori elucidatione oportuna. Primum dubium. Si btā virgo sciuit oēs mechanicas artes vel sciētiās q ptiuent in his vbi. Lana: nemus: miles: nautatio: rus: medicina. v. s. Ac ars fabrilis: mechanice sunt iste. vbi septem artes numerant. Et videt q nō. qz natura nō deficit in necessarijs nec abundat in supfluis. ij. de aia. ergo multo fort⁹ gratia: sed qdam artes mechanice erāt btē vginis necessarie sicut muliebres qdā supflue sicut viriles. ergo illas habuit et nō istas. Item videt q illas mechanicas muliebres q sunt subtiliores nesciuit. sicut eas q sūt aurifrigijs et sericeis opibus et subtilibus futur⁹ et hmoi. qz ista subtilia magis ordinant ad vanitatē q vtilitatē. Opatio aut et scia btē vginis fuit tantū ad vtilitatē: qz. Illa etiā subtilia opari multū repugnat stēplatioi qz requirit mltā attentionē cogitatiois. Maria aut optimā ptē elegit. s. pfectā cōtemplationē. igit zc. Cōtra Matri dei nullus bonū defuit. qz grā plena fuit. sed ois scā etiā me-

chanica est de numero bonoz igit zc. Ad dubium igit rñdet q btā vgo habuit sciam artū mechanicarū alijs excellētiorē opatōez subtiliorē in illis etiā mulieribus artib⁹ subtiliorib⁹. qd pbat fm Alber. super Diffus ē. c. xli. tripliciv. Primo ex ei⁹ iuincibilitate. Ipa em vt ait Damas. a nullo illustriū vicif. Ne aut artes subtiliores sunt sciez opa illustriū seminaz qz. Scdo ex eius humilitate. Eius em opatio fuit humillima et laudabilissima: s. maior et laudabilior bus militas apparet scire nobiliaz subtiliaz operari vilia et cōia qm scire viliāz grossa. ac opari talia. q btā virgoz si opata sit vilia: sciuit tñ nobilia. Tertio ex affectus qualitate. qz dignissimum ad qd ordinant artes mechanice est vestitus. Primo em aia. postea corpus deinde vestimentū. Luc. xij. S. dignissimū oim vestimētoz fuit tunica incōsutilis: quā fecit ipa btā vgo. q habuit sciaz artū mechanice in summo. Ad obiecta i dñi dī sic patuit. s. lz ipa scierit oēs artes: tñ eius scia exiuit in actū opatōez nō ois: sed earū solū et tñ que: qñ: vbi: qñterz quātū ordinabant sibi in btitudinem et alijs in salutē: vt sp ordinaret ea ad vtilitatē: nō ad vanitatē: nec impediret i ea stēplatio. Scdo dubiū de artibus liberalib⁹ vtrū illas sciuerit in summo. Rñdet breuiter fz eūdē alber. q sic pz. Primo ex pfiguratio ne puer. ix. Sapia edificauit sibi domū: excidit columnas septē. Illa qppe domus ē btā vgo. septē colūne sūt septē artes liberales. Itē mille clypei pēdet ex ea scz turre dauid. ois armatura fortis. Cant. iij. Turris dauid ē sacra scriptura. Clypei scie phicez scie liberales q ptiuent ad monitōez sacre scripture. q scōz est illas scire. et p dñs a fortiori ē btē vginis. Solutio pz. qz qdā scī laudant de talib⁹ sciētijs. sic hiero. aug. zc. et scā catharina. q btē vginis non debuit deesse ista materia laudis. Claret itaqz q btā vgo sciuit primo grāmaticā. qz sup illud Lu. ij. Maria pseruabat oia vba h. Glo. dic q legerat in diuersis pphet. q sciuit legere. et p dñs intelligere. qz legere et nō intelligere ē negligere. Itē ipa fm hiero. et dam. in tēplo fuit enutritavbi vginis instruebant fm legē moysi. Prīncipiū aut eruditōis ē grāmatica. Ampli⁹. Grāmatica ē recte loquēdi scia. s. btā vgo nūq peccauit in loquēdo. q eā habuit in summo. Scdo rhetoricam sciuit. Mā dicit Aug. in de doctrina xpiana. q in sacra scriptura sunt diuersi colores rhetorici. Sed btā vgo sacra scripturā pfecte sciuit. qz rhetoricā. Itē iura ciuiliāz canonica. leges et decreta q scierit in summo ptz bmo. qz sapia aduocati in trib⁹ claret Primum q obtineat apud iudicem instūz sapientē. Scdm q cōtra aduersariū astutūz sagacem. Tertium q in cā desperata S. btā vgo obtinuit apud iustissimū et sapiētissimū deum contra aduersarium callidissimū diabolū in causa nostre liberatōis desperatissima sniam optatā. Unde sapiētissimus deus elegit eā tanq sapientissimā aduocatā p nobis. q oia q ad hoc officium ptiuent sup oēs nouit. Item alij aduocati et pcuratores pnt in iustū pbare eē iustū sophistice. sed non possunt facere Beatissima autem vgo hoc de iniusticia nostra fecit. qz p omnibus improporcionabiliter allegare sciuit. Amplius ipa habet auctoritatem leges condendi et interpretandi. Cum em generalem cōstitutionē habeat facere papa in oibus spūalib⁹ et ecclesiasticis. extrade consti. c. fi. In temporalibus autem generalem legem potest

potest facere impator. C. de legi. z cōsti. principū. l. ij. z l. finali. Beatissima virgo est impatrix z dñā pape z totius mundi. ergo penes ipsam fuit legū cōditio z interpretatio. z omnia iura in arca cordis clausa habuit utpote que spūscō plena fuit per quē scz spiritus sanctū res ges regnāt z legū cōditores iura decernūt. Proverb. viij. ca. ergo rhetoricā sciuit in summo. Tercio q logi cam sciuerit in summo: patet. quia hec est vtilissima ad sciām sacre scripture z ad fidei confirmationē: ac bereo sum confutationē: atqz rōnis redditionē de ea que in nobis est fide. ergo cum ista scientia sit maxime necessaria sanctis per cōsequens beate virginī. Quarto musicam sciuit. quia tam in veteri q in noua lege erāt cano tores z vsus cantus ad cultū dei. Cantus autē recte sci tur per musicam. ergo cū ad cultum dei ptineat sciētia hec ipsa sciuit eā. Item vox virginis benedixit fuit de lectabilissima pfectissimo auditui. s. xpi. ergo eius vox fuit maxime armoniaca. Quinto arithmetica etiam sciuit. quia hec agit de numeris. Numeri autē in sacra scriptura sunt mystici. z fm diuersitatē numerozū diuer sa p eos significatur mysteria. ut patet in ternario sena rio: z denario. z sic de alijs. sicut in multis scripturis z glosis manifestus est. Preterea in sacra scriptura fiūt cōputatiōes annoz. ut de Jacob: Isaac: z alijs. z festa diuersa agunt: ad que necessaria est scientia compoti. Hec autē omnia pertinent ad arithmetica. ergo cū ipsa scientia sit necessaria ad sacraz scripturā. sequit q bea ta virgo sciuerit eam. Sexto sciuit Geometriā. quia in sacra scriptura diuerse sunt mēsure. ut mēsurā ephē. bachi: chor: modij: z similia plura. ut patet in Ezechie le precipue: ubi est magna valde difficultas de mensura tēpli z tabernaculi. De huiusmodi autē est Geo metria. ergo eā sciuit. Septimo sciuit Astronomiam quia in sacra scriptura agit de sideribus z stellis. Ge nesis. i. sed de his est scientia astronomie. ergo ipsa est necessaria ad theologia. et per consequens beatavirgo sciuit eā. Preterea mathematicā quas pfecte sciuerit ptz. quia ipsa fuit perfectissima fm affectum: ergo z fm intellectū. sed ipsa per affectū dilexit omnia diligibilia ergo sciuit omnia scibilia. Item dicitur q Abraam sciuerit huiusmodi scientias. z per eas ditatus est. ergo z beata virgo eas scire debuit: cui nullum bonum defuit quod in alijs fuit sanctis. Insuper Physicaz z Medicinam q ipsa sciuerit in summo. quia per diuer sas proprietates lapidum: specierum: lignorum z ani malium: z ceterarum rerum naturalium diuerse figu rantur intelligentie mysteriorum in sacra scriptura. ergo sine intelligentia rerum naturalium non est perfecta intelligentia sacrarum scripturarū. sed beata virgo per fectissime sciuit sacram scripturam. ergo zc. Itēz sum ma scientia medicine est scire curare morbos solo ver bo: iuxta illud metrum. Virtus inest gēmis: maior her bis: maxima verbis. Et ad hoc non solum scire curare morbos corporis: sed z anime. z scire vtrosqz sanare ad immortalitatem. Talem habuit medicine scientiā bea ta virgo. ergo in summo zc. Amplius hoc claret etiam a maiori arguēdo. quia si paganus Aristoteles hoc ha buit donum scientie adeo q sicut Hiero. testatur pro prietates rerum naturasqz non solum sciuit: sed z legen dum libris tradidit. Alij etiam phi z medici: ut Auicē na Galienus: Constantinus Hypocras zc. scierunt z

docuerunt rerum naturas z virtutes. Quid mirū si de us matri sue id dedit quod z infidelibus bonum presti tit: cum ipsa super omnē creaturā post xpi animā plena gratia fuit. Deniqz metaphysicā sciuit: quia hec sum me necessaria est ad theologiam. Tercium principale dubium adhuc restat. Utrum beatavirgo sciuit in sum mo totam theologiam? Ad qd ex premissis omnibz pa tet responsio fm eundē Albertuz q sic. quia vinctio spi ritus sancti qua plena erat docebat eam oia. vñ fuit doo ctrix aplozum: z habet aureolam predicatorū. Hoc au tem declaratur per materiā libri sententiarū. Nā sciuit totum librū sentētiarū. Primo quidem librū primum sententiarū: cuius materia reducitur ad duo. s. ad mate riam de trinitate: z materiam de predestinatione dei et potentia ac voluntate dei: sed beata virgo pre omnibz sciuit z cōtemplata est deitatez z eius trinitatem psona rum: cui z potentiam z bonitatē in seipsa experta fuit ad salutē omniū predestinatorū. Secundus liber sen tentiarum agit de angelis z operibz sex dierum atqz de statu hoīs. Hec oia pfectissime sciuit. ut supra claruit.

Tertius liber agit de incarnatione verbi z virtutibus Hec omnia sciuit in summo z per experientia. Quar tus agit de sacramentalibus gratijs z resurrectione. Gratiās sacramētales dei mater in summo habuit: ut tactum est supra. Corpus etiā simillimū corporibus re surrectionis habuit. Nam corpora resurrectionis sunt immunia a culpa z pena. corpa vero sanctorū in via sunt obnoxia culpe z pene. Inter hec fuit medium corpus beate virginis. Vñ patet q gloriosissima: qz felicissi ma fuerit beata virgo Maria vere in eius laudem des ficit omnis laus z lingua. Vñ vere monstrū celeste: ut ita dicam cum sancto Ignatio. Vñ admirabilis excellētia eius dignitatis z scientie: hoc solum superest vt nos mi feri humiliter eam deprecemur quatinus digni habeamur eam laudare in celo sine fine.

Articulus tertius q gratia multiplici plena fuit bea ta Maria. Et hic ponitur duodecim differētie grarū.

Tertium mysterium mul

tiplicis gratiositatis. Iuxta nāqz sniam apli varia dona gratiarū dant p spūsan ctū xpi discipulis z sanctis. Vñ. i. Cor. xij. Alij quidē p spū datur sermo sapiētie. alij fmo sciē tie. alij fides in eodē spū. alij gratia sanitatū. alij opatio virtutū. alij prophetia. alij genera linguarū. alij interp ratio sermonū zc. Et iterū Ephe. iij. Ipse dedit quos dā quidē aplos. quosdā autē prophetas. alios vero euā gelistas. alios autē pastores z doctores zc. Has oēs gratias z plura eius dona non est ambigēdum fuisse in btā xgine. qmvt dicit Hiero. Ceteris p partes. Ma rie vero se totā infudit gratie plenitudo. Aduertendū tñ q iuxta numerū duodeci stallarū in corona capitis btē virginis duodecim grās possumus distinguere qz bus ipsa extat gloriosa in summo post filium. quarum primus quaternarius accipitur ex pte intellectus z co gnitionis. Secundus ex pte gratificationis. qz ptinet ad gratum facientem. Tertius quaternarius ex parte eius sublimationis.

Prima gratia visionum.

Secunda gratia prophetiarum.

Tertia gratia linguarum.

Quarta gratia interpretationis sermonum,

Quinta gratia donorum.

Sexta gratia beatitudinum.

Septima gratia sacramentorum.

Octava gratia virtutum.

Nonna gratia dignitatum.

Decima gratia officiorum.

Undecima gratia aureolarum.

Duodecima gratia miraculorum.

Prima stella dicitur gratia visionum et reuelationum. Nam vidit angelos sepiissime qui (ut testatur Hieronymus) singulis diebus ei cibum deferrebant deo missum. Sed hic queritur Utrum beatissima virgo viderit angelos et spiritualia per spiritus proprios. Ad quod respondetur secundum Alber. super Misus est. ca. cxxviii. quod sic. Probatur quod ipsa videre potuit spiritum creatum per spiritum proprium. et quolibet alium. Unde Greg. Quid est quod non videat quod videtur oia videt. Sed ipsa vidit videtur oia. id est diuinam essentiam. et vidit omnia auxilio gratie in sua contemplatione. Item Moyses vidit diuinam essentiam. ut dicit Aug. de uide deo. Et similiter Paulus in raptu scribit vidisse deum et dispositionem celestis hierarchie quam et beatus Dionysius reuelauit. ergo multo magis beatissima virgo vidit deum et statum angelorum ac triumphantis ecclesie. Item Martinus vidit demones et Jacob angelos quando dixit Castra dei sunt hec. et c. et concluditur quod beatissima virgo que a nullo illustrari vincit in sua contemplatione qua omnes excessit contemplatores poterant videre deum et angelos et demones et animas proprias et substantias reze incorporali per seipsas. Hec Alber. Secunda gratia prophetiarum qua predicabat futura. Cum enim fuit spiritus sancto plena. qui quidem prophetas et amicos dei constituit. Sap. vii. sequitur quod fuit summa prophetarum. Nam si Joba. plusquam prophetia dicitur est: eo quod christum in utero agnit et digito demonstrauit. multo magis beatissima virgo est plusquam omnes prophete quam nobis christum genuit. De eius prophetia triplici. scilicet de preterito. de futuro de presenti oculto habet li. ii. pte. i. c. ii. ar. ii. ppe fine. Tertia stella est gratia linguarum. Licet quippe quidam opinati sint quod beatissima virgo genera linguarum non haberet: quod ipsa in re per mundum ad predicandum non debuit: tamen hoc non obstat imo tenendum est cum Alber. ca. clx. quod beatissima virgo cum apostolis accepit donum linguarum. Nam Act. ii. scribit Sedit super singulos eorum spiritus sanctus. sed ipsa fuit cum illis. Et quoniam ait Damascene. ipsa a nullo illustrari vincit in alio. et habuit donum istud cum alijs et per alios. Item cum diuersis hominibus conuersabatur. et dono lingue indiguit. Preterea ipsa est aduocata omnium: et debuit scire linguas singulorum. Quarta gratia interpretationis sermonum: quod est secundum glo. scripturas exponere. Hanc quod habuerit beatissima virgo patet: quod ut dictum est super omnes scripturas intellexit et apostolis ad ea refugientibus in quantum quod quod exposuit in magna apostolorum necessitate. Item Amos. iij. ca. scribit. Non est verbum quod dominus non reuelauerit suis suis. et multo magis matris. Quinta gratia donorum. quod ipsa habuit oia dona spiritus sancti in summo. Primo quidem donum sapientie quod est quidam gustus spiritualis prime veritatis per modum summe bonitatis. Sybicus est maior incorruptio et inseparabilior ad deum dilectio: ibi est maior coniunctio ad ipsum per seque maior degustatio. sic fuit in uirgine. Unde Sap. vi. Incorruptio facit primum deo. Et Hugo. Caritas inquit est que unit amantem cum amato. Secundo habuit donum intellectus. quod fuit uirgo prudentissima: intellectuque illuminatissima a spiritu sancto qui erat plenissima. vii et Maria. id est illuminata non immerito est

nomiata. Tercio habuit donum consilij tanquam quod fuit maxime instructa uinctio spiritus sancti. et fuit perfectissima obseruatrix filiorum. Quarto donum fortitudinis. quod uicit deum fortissimum: mortem et diabolum. ut super patuit de uirtute fortitudinis eius. Quinto donum scientie excellentissime. ut precedenti mysterio declaratum est. Sexto donum pietatis per quas mouebatur ad opera misericordie summe. ut patuit super. lib. iij. par. ii. ar. i. et de pietate eius. Septimo habuit donum timoris domini. quod ubi maior sapientia ibi maior timor domini. iuxta illud. Ps. Initium sapientie timor domini. sed ipsa habuit donum sapientie in summo. igitur dono timoris dei plena fuit. Sed quia liter ipsa deum timuerit habet lib. ix. pte. i. ar. iij. cap. ii. Sexta stella est gratia beatitudinum omnium. Primo ipsa in beatitudine paupertatis omnes superauit similiter et in beatitudine iudicie. ut patuit de uirtutibus. Item in beatitudine mititatis etiam alios superauit: quod canit ecclesia. Virgo singularis inter omnes mitis. Item in beatitudine misericordie. quod ipsa est mater et regina misericordie. Mater misericordie dicitur. quod ipsa est origo misericordie dei in christo filio eius. Regina etiam misericordie dicitur. quod ipsa habet in celo potestatem misericordie et gratie ut cuiuscumque uoluerit ei aduocatione presteet matris gratia. Bitudo quod esurie iusticie summe fuit ideo: quod summa caritas: ut et super patuit. Denique habuit beatitudinem luctus excellentissime quod cuius nobilior ei et effectus nobilior secundum Ari. Sed quod causa luctus in uirgine fuit nobilior. omnes enim alios ad flendum instigat peccatum. beatam autem uirginem sola caritas. Si autem queratur Utrum ipsa luxerit per incolatum miserie et dilatione patrie: Respondetur quod sic. quod hoc uidetur pertinere ad charitatis perfectionem: cupe. scilicet dissolui et esse cum christo. Iuxta illud apostoli dictamen. Hec Alber. Item beatitudo etiam pacis summe fuit in beatissima uirgine: quod ut dicit glossa super illud Beati pacifici. Pacifici inquit sunt qui omnes motus animi rationi subiiciunt. quod summe fuit in beatissima uirgine. Insup habuit etiam beatitudinem persecutionis maximam in filij sui occisione. cuius gladius doloris cor ei pertransiuit. Et sic claret quod summam gratiam beatitudinis habuit et donorum. Septima stella est gratia sacramentorum. Quod ipsa gratia omnium sacramentorum punit in summo. patet super li. eodem. pte. i. arti. ii. Octaua gratia uirtutum omnium. de hoc patuit eo. li. pte. ii. ar. iij. ubi agitur de uirtutibus et theol. et cardinalibus: quibus omnibus plena fuit. Nonna stella est gratia dignitatum. quod ut canit ecclesia: ipsa uirgo beata est domina mundi: regina celorum: impatrix angelorum et hominum. De quibus latius ageat suis locis: precipue li. xi. s. de privilegijs. Decima gratia officiorum. scilicet sanctorum. Habuit quippe officium patriarcharum. quod mater principalis est totius ecclesie et omnium sanctorum: quod omnes in christo ipsa genuit per regenerationem uiam ex mortuis. Item habuit officium prophetarum. ut dictum est. s. Item apostolorum donum habuit. lz. ex. xij. apostolis non fuerit. Apostolorum enim officium fuit esse luce mundi. Ipsa in summo illuminauit mundum: non tamen uoce sed ope. victu et uestitu innocentiam predicans ergo in summo habuit donum apostolatus: quod apostoli prius: ipsa innocentiam predicauit uerbo: uestitu: victu et ope. Item habuit officium euangelistarum: quia scriptum est de ea Luc. ii. Maria conseruabat oia uerba hec: proferens in corde suo ubi scilicet totum euangelium considerat. et euangelistis ipsa reuelabat mysterium incarnationis. sicut dicit de luca euangelista. quod ab ipsa didicerit secreta angelice salutationis: Item ipsa cum martyribus est martyr. cum confessoribus est confessor: christi etiam sub cruce astans filij sui usque ad mortem.

Articulus

tem cum virginibus virgo. cū religiosi summe religio
ni euangelice dedita. et cū oībus prelatis et pastoribus
ipla pastoratus habuit officiū: q̄ ipsa nos pauit verbo
et exemplo atq̄ cibo corporis et potu sanguinis filij sui.

Undecima gr̄a oīm aureolarū: quia virginū: marty
et predicatorum aureolam possidet: vt patebit lib. vlti.
par. iij. arti. iij. Unde patet q̄ mater dei habuerit oēm
gratiā ad decorationis cumulū: ad p̄fectionis augmē
tum et ad honoris laudisq̄ incrementū: atq̄ omnīū bo
norū spiritualiū cōplementū. Duodecima gratia mi
raculorū. Miraculū quippe et si nō facit sanctū tamen
ostendit fm̄ Gregoriū. Ipsa miraculum oīm miraculo
fissimū et nobilissimū: sanctissimū et incōprehensibilis
simū fide sua mediante legitur fecisse: cū ad vnum ver
bum consensus dicente. Ecce ancilla dñi: fiat mihi et c.
deus factus est homo: mater virgo et in vtero x̄ps perfe
ctus homo. Insuper q̄ ipsa habuerit donū miraculorū
et fecerit miracula in sua vita testantur sancti de eius vi
ta historias scribentes. Et precipue sanctus Berma
nus dicit: q̄ ipsa adeo claruit in vita miraculis q̄ innu
meros egros et debiles curauit: et demones ab obsessis
effugauit: qui audito eius noīe solo mor exierunt: et ad
eius intuitum horride clamabant q̄ se ferri vultus dei
matris non valebāt. Refert idem q̄ beatā virgo dum vi
xit tres mortuos suscitauit. Primo quidē filius cu
iusdam vidue paupercule qui ei erat vnicus et p̄ illū vi
ctu sustentabatur: rogata ab ea vt suū filium Iesum in
uocaret: mor beatā virgine orante: ille defunctus susci
tatur et matri lachrymanti restituit. Item quidā disci
pulus apostolorū Simon appellatus innuptā filiā vir
ginem habens que subita morte decessit: ad beatā vir
ginem flens accessit et rogās. Maria quoq̄ eam ad vi
tam reuocauit: que in Marie consortio remansit vsq̄
ad eius assumptionē. Item matrona quedā Judith
noīe xp̄iana cum geminos simul filios parturiret mor
tua est. cuius parentes et amici beatā Mariā exoran
tes ipsa ad corpus accessit: et inuocās Iesum viuā hāc
erexit. Idē etiam Germanus narrat q̄ q̄dam mulier
deuota de nūero fidelīū Marie nota: cū vniciū puellū
filium haberet: eū in agro leo rapuit et detulit. Nec cū
flēs filiū diu q̄suisset nec iuenisset: accessit ad Mariā
cōquerendo. Cui ipsa. Mulier fiduciam habe in deū
Iesum filiū meū qui potens est tuū natum reddere vi
uum sanūq̄ puerū. Morq̄ leo sanū ipm̄ reportauit et
ante fores matris collocauit. Item tres iuuenes inno
center ad mortē condēnati: cum ducerentur vincti ad mor
tem: multiq̄ eos sequerentur: quidā xp̄ianus ait: Inuo
cate dominā Mariā et in eius filium credite et saluabi
ni. qd̄ cum illi fecissent: cum lachrymis Mariā inuocā
tes vt eriperent: mor vincula eorū sunt soluta. Et qui
dam eorum qui eos volebant occidere in fugam versi
sunt rapti maligno spiritu. Alij vero lumis acrisa sunt
perculsi. Et sic illi soluti sunt et abierunt ad Mariā
adorantes eam: gr̄as egerunt et fidem xp̄i receperunt.
Multa alia refert idē Germanus que singula longū
foret inscribere. Nam vt ip̄e idem testatur quotquot ve
niebant ad eam curabantur. curui: claudi: debiles: atq̄
ceci nati: leprosi: paralytici: surdi: muti: hydropici: epi
lentici: febricitantes: et caducū morbum patientes et flu
rum sanguinis atq̄ frenetici. Ex omni etiam puincia
multos varios languentes ad Mariā ducebant et
curabantur omnes. Per eā quoq̄ semine plurime pre

gnantes de partus periculo sunt liberate cum nomen
eius inuocabant. Sed et multi in carceribus et vinculis
detenti per eius merita sunt redempti. Nec Germanus
igitur virgo gratiosissima omni gratia et gloria ple
na. Dei mater inclita sub tuum p̄sidium confugim⁹
ne despice nos in necessitatibus: sed a periculis cunctis
libera nos virgo gloriosissima. Amen.

Incipit liber Octauus de sanctissi
ma virginitate Marie.

Octauus liber agit de

mysterio purissime virginitatis benedi
cte matris dei. Et diuiditur in tres par
tes. In prima parte agitur de ipsa ei⁹ cer
tissima et dignissima virginitate. In scda incidentaliter
agitur de eius x̄ginitatis sancta societate: seu eius vir
ginalis sponsi videlz Joseph sanctitate. In tertia agi
tur de eius virginitatis summa puritate.

¶ Pars prima de verissima dignissimaq̄ ac approba
ta virginitate beate Marie.

Ece virgo cōcipiet et pa

riet filiū Esa. vii. c. Pulcherrime p̄pha
spiritus sancto edoctus matris dei virgini
tatem preconizans verbis in p̄missis ostē
dit qd̄ dignissimo miraculo dei filius incarnari deberet
ex ipsa virgine: vt virgo concipiet et virgo pareret: et deū
verum generaret. Unde subdit. q̄ vocabitur inquit no
men eius emanuel. qd̄ est nobiscum deus. De hoc ado
mirando exclamat Origenes in homel. sup̄ illud Lu.
Eū esset desponsata mater Iesu Maria dicens in hec
verba. Magne admirationis gratia. Inenarrabi
lis suauitas. Ineffabile sacramētū: ipsa est eadez ma
ter: ipsa est eadez virgo: ipsa genitrix et ipsa ancilla: ipsa
est que genuit deum et homines. Quis vnq̄ audiuit ta
lia? quis vnq̄ potuit vt virgo esset et mater. Virgo in
quā in conceptu. virgo in partu: et post partum. Imma
culata mater et incorrupta mater vnigeniti filij dei dñi
nostri iesu christi: qui est in celis fm̄ diuinitatem in sinu
patris: et est in terris fm̄ carnem in sinu matris. In ce
lis de patre sine matre generatus et in terris de matre si
ne patre genitus. Nec est illa nouitas Hieremie vati
cinio prenunciata. Nouum inquit faciet dominus sup̄
terram femina circundabit virum. Femina super fe
minas benedicta que virum non nouit: et virum perfe
ctum christus sue vtero circundedit. Extat Maria cū
concipit virgo grauida: dum parit virgo puerpera: et
post partum virgo perpetua. preclara illa virginitas et
gloriosa fecunditas. De hac eius virginitate Esa. predi
cens ait. Dabit domin⁹ ipse vobis signū. Vere signū
mirabile: vere signum amabile et summe ad salutem ho
stram vtile: q̄ ecce inquit virgo concipiet et c. Quoniā
in parte ista agere intendimus de ipsa virginitate ma
tris dei: libeat tria mysteria de ipsa declarari.

¶ Primum mysterium d̄ congruitatis.

¶ Scdm̄ mysterium d̄ dignitatis.

¶ Tertium mysterium d̄ attestabilitatis.

¶ Articulus primus q̄ summe conguebat et decebat
vt mater filij dei foret veraciter virgo perpetua. et hoc
rationibus quinq̄ infrascriptis.

Arca primum mysterium

scz cōgruitatis inuestigabim⁹ vnde istud cōgruebat vel qualiter decuerit vt dei mī fo-
ret virgo ppetua: cū de⁹ eque poterat nasci z concipi
de muliere cōiugata. Et quo ad hoc pōt talit⁹ argui.
Primo p̄supponit qd si hō nō peccasset: nihilomin⁹ de⁹
incarnat⁹ fuisset. Tū rōne nimie dilectiōis. qz nō min⁹
diligend⁹ erat hō ante lapsum q̄ post. Cū Jo. iij. Sic
de⁹ dilexit mundū vt filiū suū vnigenitū daret zc. Tum
etiā rōne pfectiōis vniuersi. als em defecisset in vniuer-
so quartus mod⁹ pducēdi hoīem. s. de muliere sine viro
Et hāc viā tenet Scot⁹. sup. iij. di. vij. Scdo p̄suppo-
nitur qd si hō nō peccasset nō nisi electi fuissent genera-
ti. Cū Greg. lib. iij. moral. di. Si primi parētes non
peccassent neq̄ ex se filios gehenne generassent. Nec
ille. Tercio p̄supponit qd si nō peccassent in paradiso ho-
mines oēs vfi fuissent mīmonio vt implerēt pceptū do-
mini Crescite z multiplicamini Genes. ij. qz oēs mul-
tiplicationi speciei dedissent operā. eo qd h̄ pceptū dñi
p̄scriptū. s. Crescite z multiplicamini. dictū est p oī po-
steritate Ade fm Rich. in. ij. di. xx. q. ij. ar. i. Cū tñ
sine oī pctō z macula in paradiso carnali copula conuenis-
sent: z fuisset ibi thōz imaculatus z cōmixtio sine con-
cupia. vt ait m̄g in. ij. eadē dist. xx. ca. ij. z Aug. super
Gen. approbat. Quarto p̄supponit qd si nō peccasset
in paradiso tot fuissent mares quot femine. Hoc oñditur
fm suam Bona. z Rich. sup. ij. vbi s. breuif sic. quia
ex q̄ inqt oēs vfi fuissent mīmonio in paradiso vt imple-
rēt illud pceptū dñi Crescite z multiplicamini. Et qm
in illo statu nullus mascul⁹ habuisset plures vxores: cuz
inspiratiōe sp̄scti dixit Adā Gen. ij. Erunt duo i car-
ne vna. Nulla etiā mulier fuisset sine viro: nec vir sine
muliere. nec vna plures viros habuisset: vt duo tñ eēt
in carne vna. nec aliquis aut aliq̄ mortē sensisset. sequit⁹
qd tot mares nascerent⁹ quot femie si Adā nō peccasset
nec aliquis de stirpe ei⁹. Cōcor. Tho. Istis suppositō-
nibus habit⁹ xps dei fili⁹ in paradiso carnē assumēs non
videt⁹ quō de v̄gine eā assumpsisset: s. ex mīmonio. qd
si p illo statu h̄ cōgruisset: cur z p isto statu moderno id
nō decēs fuisset. Ad qd ptinus rñdēdo dico saluo me-
liori iudicio admittēdo oēs dictas p̄suppositiōes: qd i
illo statu. s. innocētie cū cōpletus fuisset numer⁹ electo-
rū in fine generationis humane seu ppagationis vltio
geniti hoīes nō quēnissent carnali copula: s. in virgini-
tate purissima pstitissent: cū sciētes impletū numerum
electo-
z nouissent: qz nō foret op⁹ vt plem generaret: cū
mīmonio nō fuerat institutū in paradiso añ pctm: p illud
pceptū Crescite z multiplicamini: nisi ppter officiu. s.
cā sobol⁹ pcreāde ad cultū dei: s. doc. sup. iij. Potuisset
g fieri vt xps in vltime generatiōis tpe venisset. vel
forte si antea: tñ reuelādo certificasset suā m̄em de vir-
ginitate seruāda. Cū posito qd si hō nō peccasset: chri-
stus incarnat⁹ fuisset nihilomin⁹ ex virgine Maria si-
ne virili semine: licz in illo statu nō assumpsisset xps cor-
pus passibile. qz nō fuisset necessariū p redēptiōe hoīs
eū mori. nec aliquis de solis electis eū occidisset. No-
tandū vero est qd xps assumere carnē poterat q̄ quide-
z etiā p statu moderno de corrupta vel iugata ex viro z
muliere fm legē nature institute in paradiso: sed non
decebat immo summe erat aggruū vt de incorrupta vir-
gine sp̄sctō operāte conciperet z nasceret: p̄cipue qn

q̄ rationib⁹ quas ponit Bona. Richar. Thomas. z
concordāt. doctores sup. iij. di. xij.

Prima rō accipit ex parte prolis.

Secda ex parte matris.

Tertia ex parte patris.

Quarta ex pte finis diuine incarnatiōis.

Quinta ex pte vniuersalis pfectiōis.

Prima ratio ex pte plis. i. filij dei. Nā filius dei ē verbū
patris eterni q̄ nascit⁹ ab eo p incorruptionē sicut ver-
bum absqz oī cordis corruptiōe cōcipit⁹: z in voce sine
corruptiōe egredit⁹ z orit⁹. ab ore q̄ absqz carnis corru-
ptiōe pferit. Propter qd Johā. i. In pncipio erat ver-
bum z verbū erat apud deū z de⁹ erat verbū. Quia ergo
xpi caro sic fuit ex v̄gine assumptā vt esset caro vbi
dei: ideo quēnēs fuit vt sine corruptiōe m̄is p̄cipere-
t z pareretur de incorrupto virgis vtero. Cū Au. in ser.
xliij. de natiuitate xpi di. Maria mat⁹ xpi electa ē sup
oēs creaturas z p̄lecta: vt de mūdissia m̄e mūdissim⁹
nascere-
t fili⁹ qz sicut in celo xps habuit p̄m imortalē
z incorruptibilē: sic in terra habuit m̄em oī corruptō-
ne carētem. igit in celo qualis ē pater talis ē fili⁹. sic et
in terra qualis ē mater talis fm carnē ē fili⁹. Nec ille.
Secda rō accipit ex pte m̄is. Congruū em erat vt dei
mater sūma dignitate honoraret⁹. qz hoc spectat ad ho-
norē filij. Cū z exodi. xx. pceptū diuinū ē. Honora pa-
trē z m̄em. Hinc dei filius in mūdo oriēs honorē ma-
tris nō debuit violare vl diminuire. sed qz dignitas vir-
ginalis in ecclia p̄celsoz est alijs. g illa debuit m̄i dei
attribui. Cū si xps m̄i sue virginitatē pmississet viola-
ri vel añ partū vl in p̄tū post partū: coīpo m̄is digni-
tatē violasset z suū honorē minuisset qd n̄ expedit xpo.
qz scriptū est Prover. xv. Stultus hō despiciat matrem
suā. Et eiusdē. ca. xvij. Gloria filioz parētes eoz. Ter-
tia rō accipitur ex pte dei p̄is vt. s. ipi deo p̄i seruare-
tur dignitas. qz cū xps sit verus de⁹: nō fuit quēnēs vt
aliū p̄m haberet q̄ deū: ne dignitas paterna trans-
ferret⁹ ad aliū. Quarta rō accipit ex parte finis incar-
natiōis. Nā ad hoc fuit incarnatiō xpi vt hoīes in fili-
os dei transferrent⁹ z renascerent⁹. Cū Johā. i. Dedit
eis potestātē filios dei fieri his qui credūt in noīe eius
s. hi nō ex sanguinib⁹: neqz ex volūtate carnis: neqz ex
volūtate viri nati sunt vel nascunt⁹: sed ex deo. i. dei vir-
tute qua sit vt hoīes sp̄alr renascent⁹ in deo. Nota at
qd fm Nicolāū de Lyra per carnē hic intelligit⁹ mulier
iuxta illud Gen. ij. Os ex ossibus meis z caro de caro
ne mea. qz femina parit p̄cipat de rōne respectu viri.
Filij ergo dei nō debebāt generari vel nasci voluntate
carnis z viri. i. cognitione maris z femine. Cū ppter
hūc finē incarnatiōis significandū oportebat xpm na-
sci de v̄gine virtute diuina sp̄scti. Hinc Aug. li. de san-
ctavirginitate ait. Oportebat caput n̄m. s. xpm in si-
gni miraculo fm corp⁹ nasci de virgine vt significaret mē-
bra sua de v̄gine ecclia nascitura fm sp̄m. Idē in sermo-
ne de natiuitate dicit. Fas inquit nō erat vt per ei⁹ ad-
uentū tolleret⁹ m̄is virginitas: qui veniebat nos a cor-
ruptiōe sanare. Nec ille. Quinta rō vniuersalis p̄f-
ectiōis que ē excepta ab Anselmo libro. i. Cur deus ho-
mo. Quattuor inquit modis poterat de⁹ hominē face-
re. Primo sine viro z sine muliere. sic fecit Adā ex ter-
ra. Secūdo ex viro sine muliere. sicut fecit Euam de vi-
ri latere. Tercio ex viro z muliere: sicut cōmuniter om-
nes nos habemus nasci. Quarto ex muliere sine viro.

Quoniam

Quoniam autem primi tres modi in mundo precesserant oportebat ad complementum et perfectionem universi quartum modum inducere ut fieret homo ex virgine sine viro miraculosa spiritus sancti operatione. quod completum est in christi incarnatione. **I**gitur divine sapientie abyssus quam congruentissimo modo in omnibus supra infirme nostre mentis capacitate operaris. **H**omo. o fidelis anima. pensa diligenter: quia pro te maxima et indicibilia deus voluit facere. Ut enim te redimeret non horruit virginis uterum ingredi. ex ea nasci: et per eam educari. **G**loriosissima domina virgo Maria vere omni laude es dignissima utpote dei mater preelecta etc. Vere virgo super benedicta multum tibi debemus re gratiari et servire: quia ex te ortus est sol iusticie christus deus noster. **I**gitur domina nostra ora pro nobis.

Articulus secundus de privilegiis honoris et glorie quibus predestinata et dignificata est virginitas Marie.

Secundus mysterius dignitatis.

Revera virginitas beate Marie est maxime dignitatis: utpote maximis privilegiis et honoribus predestinata. Ut autem plura sub brevitate perstringam: quinque precipua notabimus que faciunt ad excellentiam dignitatis eius virginis.

Primum est quia eius virginitas est omnium prima.

Secundum quia eius virginitas est purissima.

Tertium quia est deo secunda et sic singularissima.

Quartum quia est omnium miraculosissima.

Quintum est quia est omnium fructuosissima.

Primum itaque privilegium dignitatis ipsius virginis beate Marie est: quia omnium est prima. Unde ipsa est virgo virginum appellata: quod ipsi optime congruit triplici ratione.

Primo ratione primationis.

Secundo ratione significationis.

Tertio ratione prelationis.

Primo ratione primationis. quia nec primam similem visam est nec habere sequentem: ut canit ecclesia. Merito igitur dicitur virgo virginum Maria. quia est omnium virginum mater virginitate prima vel primiceria. quam sine preceptorum consilio et exemplo primo omnium gloriosum munus virginis deo obtulit: per quod et omnes virgines per imitationem in virginitate genuit. Hinc patet. Adducuntur regine virgines post eam: proximi eius afferent tibi. Quod si petas et dicas. Cur non magis christo attribuitur hoc privilegium quam dicatur virgo virginum: cum christi virginitas sit excellentissima et dignissima utpote deo unita unionem personaliter. Ad hoc respondet secundum Magni Alber. super Missus est ca. clxxxvii. quod hoc nomen virgo virginum christo non convenit: licet christi virginitas omnium virginum etiam matris precellat. quia ipse christus non fuit primus virginum tempore. sed ipsius mater que primo per votum virginis opprobrium abstulit sterilitatis et ea in se conservavit. Ipsa quoque virgo deum genuit que et secunda extitit et virginis perpetua vovit et tenuit: sicut claret in decretis. xxvii. q. ii. c. i. ubi dicitur quod beata virgo Maria vovit virginis perpetua. Christo autem hoc non convenit cum in sua virginitate non genuit deum. sed ipse deus verus extitit. Secundo beata virgo dicitur deus virginum ratione significationis. quia in hominum locutionibus significat excellentiam secundum grammaticos ut cum dicitur flos flos. i. excellens omnes flores alios. Quia autem beata virgo excellit omnes alias virginis in casti-

tate et fecunditate que simul in nulla alia virgine et in nullo inveniuntur. ergo ipsa merito virgo virginum dicitur.

Tertio ratione prelationis: quia ipsa est regina et domina omnium aliarum virginum. et ipsam post christum in celo sequuntur tanquam dominam omnes alie virgines. Unde Lanti. i. In odorem vnguentorum tuorum currimus: adolescentule dilexerunt te nimis. Et Apoc. xiiij. Hi sequuntur agnum quocumque ierit. virgines enim sunt etc. Secundum privilegium virginis beate Marie est. quia est purissima. cuius virginis puritas tanta est quod maior sub deo nequit intelligi. ut ait Anselm. li. de conceptu virginali. Maior ergo et purior est eius virginitas omnium virginitate. post christum etiam virginis angelorum. De hac eius puritate latius patebit per ultimum huius libri. Sed hic questio oritur. Quomodo virginitas Marie precellat angelorum virginis: cum illorum virginitas sit in deformiori luce glorie et gratie. et in natura spirituali. beate autem virginis virginis in corporali natura que minus pura est spirituali. quia minorem convenientiam habet ad summam lucem spiritalem quam deus est. que lux est in quo tenebre non sunt velle. i. Job. i. Unde sicut anima sensibilis purior est quam vegetativa: et rationalis purior quam sensibilis. ita angelica natura purior est quam humana. Ad quod facit quod Dionysius. li. de angelica hierarchia. angelum dicit esse speculum purissimum in quo summe relucet imago divine puritatis et claritatis. Et per consequens virginitas beate Marie fuit in fertioris puritatis et minoris gradus virginis angelorum. Ad quod breviter respondet quod virginitas et puritas angelorum licet sit maior secundum naturam quam humana beate virginis. secundum tamen gratiam que est quasi lumen creatum procedens a luce increata aliter est. quia ubi maior est participatio gratie: ibi maior ad primam lucem appropinquatio ergo maior gratia vel summa: ibi maior appropinquatio et in summo: ibi et puritas in summo. sed in beata virgine respectu omnium creaturarum aliarum non unitarum fuit gratia in summo. ergo appropinquatio ad primam lucem in summo. et per consequens puritas in summo. Licet autem in beatissima virgine secundum statum vite fuerit gratia minor deformis quam in angelis quantum ad actum: quia in illis fuit secundum statum patrie. in virgine secundum statum vite. tamen quantum ad substantiam gratia in beata virgine fuit deformior quam in angelis. sicut patebit cum de charitate beate virginis agatur libro nono de hoc latius. Notandum autem quod virginitas hominis precellit virginis angelicam in quatuor in quibus beate virginis virginitas precellat in supremo. Prout Alber. magnus dicit super Missus est etc.

Primo quia virginitas hominis est multiplicior.

Secundo quia est nobilior.

Tertio quia est gloriosior.

Quarto quia est fructuosior.

Primo precellit virginitas humana: quia est multiplicior quam angelica. Nam angelica virginitas est simplex in spirituali tamen eorum natura humana vero duplex: quia in corpore et anima quorum utrumque summe fuit in beata Maria. Unde. xxxij. q. v. ca. Sicut enim. Chrysostomus dicit. quod illa est gloriosa in corpore virginitas quam complectitur sancti. propositi voluntas. Secundo quia est nobilior. Nam angelica virginitas ex natura est: humana ex gratia que nobilior est quam natura. Hinc Bernardus. Plus inquit gaudebo bone Jesu angelis superferri ex gratia tua quam angelum fuisse ex natura. Hec ille. Tertio quia est gloriosior cum virginitas angelica sit sine omni pugne victoria. ista autem. i. humana cum gloriosa pugne victoria. Unde. Glo. i. Corinthiorum. vij.

dict. Maior est inquit victoria virginum q̄ angeloz
Angeli em̄ sine carne viuūt virgines vero in carne triū
phant. Hec ibi. Quarto quia est fructuosior angelica
em̄ nō meretur: cū angeli nō sint in statu merēdi premiū
eēntiale. Homo aut̄ pro virginitate meret̄ dupliciter.
scz in corpore z aia z insup aureolā que nō datur ange
lis sed homib⁹ virginib⁹. Propter qd̄ quidā in Vital
patruū legi dīxisse se nolle q̄ deus fecisset eū angeluz
quinpoti⁹ velle q̄ factus est homo: sciēs quia plus pōt
mereri homo q̄ multi angeli. Unde his omnib⁹ modis
p̄cellit improporcionabiliter super oēs virginitas ma
rie. Tertiū priuilegium dignitatis ip̄ius virginitatis
beate Marie est: quia est deo secunda z per cōsequēs
singularissima z gl̄iosissima. Unde de ipsa canit̄ in ec
clesia. Virgo singularis inter omnes mitis. Et iteruz:
O gloriosa domina excelsa sup sidera q̄ te creauit pro
uide lactasti sacrobere. Propter qd̄ Damascenus vo
cat eā virginē theotocos in greco: quod sonat mat̄ dei
vel genitrix dei in latino. In hoc p̄uilegio excellit om̄
nem creaturā angelicā z humanā. quia cū alij dicant̄
seruū dei vel amīcū xp̄i: aut fratres z coheredes ipsa so
la dicitur mater dei naturalis. Et de hoc questioēs pul
chre tacte sunt libro. ij. parte. s. arti. s. Quartū priuile
gium virginitatis marie: quia est omniū miraculosissi
ma quia q̄ virgo est z mater nō quidē tm̄ hominis sed
z dei est oīm nouoz nouissimū z miraculoz max imū: vt
ait Dionysius. Cū merito de ea dicit̄ illud Eccl̄. xliij.
Uas admirabile opus excelsi. Nimirū valde mirabi
le eēt vas qd̄ maius seip̄o cōtinet z hoc est in brāvirgi
ne. Unde canit eccl̄ia. Virgo dei genitrix quē tot⁹ nō
capit orbis in sua se clausit viscera fact⁹ homo. Itē vas
eēt mirabile qd̄ vinum z aquā simul sine intermissione z
tamen sine cōmixtione p̄tineret. Sic brāvirgo vinū di
uinitatis z aquā humanitatis sine mixtione cōfusionis
naturaz p̄tinuit. Unde canit eccl̄ia. Mirabile myste
rium declarā. deus homo fact⁹ ē id qd̄ fuit permāsit et
qd̄ nō erat assumpsit: non cōmixtione passus neq̄ diui
sionem. Itē vas esset mirabile qd̄ manēs clausus oia in
se recipet z clausus effunderet. Illud aut̄ sc̄tissimū vas
est brāvirgo que deū p̄cepit virgo z post partū virgo p̄
māsit. Multa alia miracula q̄ fuerūt in p̄ceptu eius v̄
ginali tacta sūt li. s. pte. vl. ar. iij. Quintū priuilegiū vir
ginitatis marie est q̄ eius v̄ginitas extitit fructuosissi
ma. Cū canit eccl̄ia. B̄ndicta filia tu a dñō: q̄ per te
fructū vite cōicauim⁹. Reuera per eī v̄ginitatē deū
fratrē habem⁹ z eterne vite p̄cipēs effecti sum⁹. Er̄t
ait An̄. li. de p̄ceptu brēvirginis. Omne inq̄t bonum
ad qd̄ homo p̄ditus fuerat p̄didit in Adā. z idip̄m bo
nū multo excellētius z felici⁹ recupauit humana natura
per mariā. Nimirū septē bona p̄cipua p̄didim⁹ in Adā
que recupauim⁹ per virginē mariā felicissime. Pr̄mū
est p̄cti imunitas z innocētia quā peccādo perdidit hō
Hoc maria felicis in filio repauit cū ip̄met deū pro
p̄ctis n̄ris satisfaciendū obtulit. Propter qd̄ Be. d.
Felix culpa que talē tantū meruit redēptorē. Scdm̄
bonū est sanitas. Nunq̄ em̄ in statu innocētie manens
hō fuisset infirmat⁹ aut aliquē morbū passus. vt volūt
doc. sup. ij. Hāc felicissime recupauit hō per mariā per
quā obtinuit vt veniat ad resurrectionē gl̄iosaz z super
nā patriā. vbi (vt habet apoc̄. xxi.) absterget de⁹ oēm
lachrymā ab oculis sc̄tōz z iā nō erit ampli⁹ neq̄ luct⁹
neq̄ clamor sed nec vllus dolor. Tertiū bonū qd̄ p̄di

dim⁹ est impassibilitas q̄ corp⁹ hoīs in illo statu p̄ser
uabatur ne pateret̄ lesionē ab aliquo duro puta gladio
lapide ligno vel ferro zc̄. Nec etiā pateret̄ frigus vl̄ ca
lorē sed viueret in maxima tēperat̄ia. z hoc partim p̄ p̄
priā rōnem per quā visitasset nociua. partim p̄ diuinā
p̄uidentia que ip̄m sic tuebat̄ vt nil ei occurreret a quo
lederet̄ vt vult magister z doc. in. ij. Hoc felicissime re
cuperauit hō per virginē mariā per cuius fructū virgi
nalē habebim⁹ in futuro dotē impassibilitatis. Quar
tū bonū qd̄ perdidim⁹ est immortalitas. q̄ si nō peccasset
Adā nunq̄ mort⁹ nexū incurrisset homo vt vult Au. li.
de questioib⁹ veteris z noui testamēti. Hāc gl̄iosissime
recupauim⁹ per mariā per quā celest⁹ gl̄ie z vite semp̄
terne apta est nobis ianua mediāte eius fructu sacratis
sime virginitat⁹. s. xp̄o. Quintū bonū oīs defect⁹ incom
moditat⁹ z turpitudinis elōgatio q̄ fuisset in paradiso si
nō peccasset. hō nā z dormiuisset absq̄ oī brutali turpi
tudine. nec in sumēdo cibū fuisset passus q̄ ad digestio
nē in stomacho vel capite aliquē defectū vel incomodi
tatē. Et licz in cibo assumpto fuisset aliq̄ simulnea vl̄
puritas que nō fuisset in nutrimentū hoīs p̄uersa v̄ su
perfluitates emisisset. tñ fuisset diuinit⁹ p̄sum ne aliq̄
turpitudine seu indecētia aut fetor ex hoc resultaret. nec
quo ad corp̄is nuditatē. nec als aliquē defectū aut tur
pitudinē homo passus fuisset. Cū per virginē mariā
obtinuim⁹ celestē patriā vbi erim⁹ sic angeli in celo vbi
aberit oīs defect⁹: oīs deformitas z indecētia z aderit
oīe bonit̄ ait Aug. Sextū bonū qd̄ p̄didim⁹ i Adā
est libertas. Nō em̄ homo hōi dñatus fuisset. Nūc ve
ro felicissimā venim⁹ in libertatē filioz dei per fructum
virginis marie q̄ sum⁹ filij z heredes dei coheredes at
xp̄i Rho. viij. Septimū bonum sapie z scie lympidi
tas. Clariorē em̄ habuissim⁹ cognitionē de deo de an
gelis z de creaturis q̄ mō. Cū Aug. xi. sup. Beñ. ad
litterā di. Fortassis deus primis hoib⁹ loquebat̄ an
tea sicut cū angelis loquit̄ ip̄a veritate imutabili. illu
strans mentes eoz. z sic nō tanta p̄cipatiōe diuine es
sentie quāta capiūt āgeli. Hec ille. Hoc bonū felicissi
me recuperatū est per mariā p̄ cuius fructū virginalē
illuminati sum⁹ in fide z tandē veniem⁹ ad clarissimū lu
men visionis diuine. S̄ ḡit felicissima virgo Maria
merito tibi dixit angelus Lu. i. Inuenisti gratiā apud
dñm qm̄ oēm gratiā quā in Adā amisim⁹ tu inuenisti et
inuentā nobis restituisti. O gl̄iosissima dñā quid lau
dis quid gratiarū actiois quidue seruitutis tibi retri
buam⁹? ve toto posse tibi fūire z te laudare obligamur.
Articulus tertius q̄ virginitatē brē marie attestā
tur z approbat̄ pl̄ima testimoia z p̄cipue duodeci ge
nerum.

Tertium mysterium hic

declarandū d̄ attestabilitatis. Ut enim
mēs hūana infirma z ad credendū tarda
solidetur in fide catholica z certi⁹ agno
scat virginitatē verissimā bt̄issime marie iuxta numerū
duodecim stellarum in corona cap̄it⁹ eī. xij. testimoia
z firmamēta fidei eius describunt: quibus attestatur z
approbat̄ ip̄ius beate marie virginitas z his. xij. stel
lis attestantibus suā virginitatē ip̄a gl̄oriatur. que q̄
dem in tribus quaternarijs ordinant̄. vt p̄t̄z intueti.
Pr̄mū testimoniū dicit̄ figurā diuinarum mul
tiplicitas.

- C**Scdm pphetiarum diuersitas.
- T**ertium scripturarum concordantia veritas.
- Q**uartum ecclesie sanctorum auctoritas.
- Q**uintum angelorum infallibilitas.
- S**extum testimonium irreprehensibilitas.
- S**eptimum rationum theologorum confirmabilitas.
- O**ctauum fidei christianorum stabilitas.
- N**onum gentiliū scripturarum pluralitas.
- D**ecimum phicarum rerum exemplaritas.
- U**ndecimum mundialiū hominum credulitas.
- D**uodecimum miraculorum limpiditas.

Cap. i.

Quia itaqz stella testimonii dāsvirginitati Marie dī diuinarum figurarum multiplicitas qd certe testimonii est infallibile. qz cū deus sit summaveritas et bonitas vt cōis deceptio est oīmetiā phoz. nec igit falli nec fallere pōt. De aut in sua lege p multas figuras preostendit qz virgo deū generare debuit. igit zc.

Innumerabiles aut figure huius a deo pmostrate sunt vt p per totum campū veteris legis et per singulos patriarchas. ex quibus hic aliqua pducamus. multis alijs resecatis cā breuitatis. Nimirum in Adā preostēsa est virginitas Marie. qz sicut primus ipse homo de virginea terra formatus est. ita scōs Adā xps de virginea carne formari debuit. Itē in Eua q virgo existēs mundū dānauit. ergo virgo deum cōcipiens ab angelo salutata: mundū saluare debuit. Cū dixit dñs in figura huius. Ipsa conteret caput tuum: loquens ad serpētem. q. d. Ipsam virginē decepisti: ergo et virgo cōteret caput tuum. Itē Abel in xginitate fm Aug. acceptus erat deo. Resperxit inqt dñs ad Abel et ad munera ei ad significandū qz muneravirginitatis summe accepta sunt deo in maria. Itē Enoch in paradysum delictarū est translatus. ad figurandū qz in vterū virginis tanq in paradysum puritatis et scitatis q sunt delicta dei translulit se ipse de q nō habitat in corpe subdito peccatis Sap. i. c. sed pascit iter lilia xginitatis. Cañ. iiii. Itēz Noe hoc postēsum est cū accepit mandatū faciendi arcam in qua gen humanū saluaret a diluuiō. et dictus est eidē. Fenestrā in arca facies et in cubito psummabis eā. Et em fenestra fz doctores fuit vitrea. v. l. crystallina q lumen sine sui corruptiōe recipet et aquā ab instillatione in arcā vel subintratione phiberet. Cū arca figurauit ecclesias extra quā nō est salus homini. Teste qppe saluatore Mat. vii. Arta est via q ducit ad vitas et pauci sūt q inueniūt eā. Fenestra p quā illuminat arca. i. ecclesia est brā virgo Maria q interpretat illuminatrix: p quā vix lumen. i. xps sine corruptiōe xginitatis leius tanq lux solaris sine vitri corruptione itrauit. Deniqz hoc preostensum est eidē qn colūba ad vesperā portās ramū oliue virētib solijs in ore annūciauit cessasse aquas diluuij. Columba em figurat puritatem: qz pura et munda amat loca. fz et virētia folia arboris xginitatē significāt Marie: q pacē a deo reddidit hoīb annūciauit: vergēti mūdī vespe: cū xpm in vtero portauit. Itē hoc postensum est Abrahā qn filiū suū Isaac genuit p repromissionē miraculose diuina virtute faciēte. Itē Jacob qn vidit scalā: cui summitas celos tāgebat: et dñm in iux scalē: et descēdētes angelos zc. Scala hec est Maria cui dñs est innixus p incarnationē ab ea angeli p ei virginitatez pace firmata cū hoīe ad nos descēdunt. et vt ait Hiero. Semp angelis cognata est xginitas. vñ p hoc

figurata est virginitas Marie. Itē Moyses vidēs rubū ardentē nō cōburi in quo apparuit deū intellexit cōseruatā virginitatē dei genitricis. Itē aarō virga q floruit sicca pmanēte. Nume. xvij. figurat virginitatez Marie. Evt breuiter plura cōplectar oēs figure veteris testamēti huius rei concordāt quas si vellemus ate de ficeremus q per singula enarrare possem. Cap. m. ij.

Secunda stella dī pphetiarū claritas. Cū em vt ait Petr. ij. cano. c. i. nō volūtate humana est allata pphetia sed spūscō inspirante claz est eoz testimonii esse certissimū. Hoc vero p oīm pphetarū ora clamauit spūscōs. qz virgo deū debuit cōcipe. Cū Esa. xi. Egrediet virga de radice iesse et flos de ra. zc. Flos em sine corruptiōe ex virga generat. ita xps ex virgine. Itē ca. ij. Ecce xgo dēci piet zc. Itē Hiero. xxxi. Nouū faciet dñs sup terrā: femina circūdabit virū. Hoc certe nouū fuit in mundo vt virgo cōciperet virū: qz nec similē est visa nec habere sequentē. Itē Ezech. xliij. Porta hec clausa erit et vir nō ptransibit p eā. qz dñs deū ingressus est p eā. Itē hoc significat Dan. ca. ij. in lapide psciso sine manibus: et in multis alijs pphetijs de quibus qz longum est scribere pertranseo. Cap. m. iij.

Tertia stella dicit scripturarū concordantia veritas. Nā fm Sco. in plogo li. sniaz. q. ij. In nō euidētibus ex terminis nec ex principiis euidētiā habētib nō cōsonāt firmiter et infallibilis ac generalis multi diuersimode dispositi nisi a cā supiore ipsoz intellectus inclinēt ad assensum. Sed scriprores canonice scripture varie dispositi et varijs temporib existētes: in tali nō euidēti vix q xgo deū generaret: et alijs articulis fidei oīno cōsonabāt et cōsonant. iō seqtur q ipi a cā supiori. i. a deo dirigant et dirigunt q nō pōt esse autor falsitatis: cū sit summa veritas. Nimirū huius rōnis maior pbat p Aug. xvij. de ciui. dei. c. xlii. dicentē. Neq inqt in multitudie phoz facile qs inuenit: iter quos multa q senserūt q quētiāt. labore nempe nimio munimēta suoz dogmatū phi reliquerūt q discipuli legētes licz in aliqb essent assentiētes priorib tanq discipuli: alia tñ iprobauerūt. et qnq discipuli cōtradixerunt fere per oīa mōro. vt Aristot. Platoni zc.

Quo ergo nō tradixissent posteriores nostri factiozibus patribus in aliqb ad fidē ptenētib si nō habuissent doctore cōem eoz itellectū ad eadē nō euidētia inclinantē. Et em totū vet testamentū et nouū oīm qz doctoz scripta scōrū a principio vsq ad xpm: et a xpo vsq mō dēcordāt. nec in his q fidei sunt et legis in pūcto discordāt licz in opinionib pphabilib q fidē nō corrūpōt aliter et ali senserint. Propterea Leo papa in sermone de octaua natiuitatis dñi: dicit sic. Diuina auctoritas est cui credim: diuina est doctrina quam seqmur. qm siue legis testificationi: siue oraculis pphetaz siue euāgelice tube auditū admoueam vtiqz verū est q beatus Iohānes spūscō plenū intonuit. In principio erat verbū et verbū erat apud deū et deū erat xbum. Et illud qd adiecit. Et verbū caro factū est et hītauit zc. Ca. iij.

Quarta stella est ecclie scōrū auctoritas. qz nēpe ecclia catholica a spūscō dirigīt et regīt. Iuxta illud Mat. x. Nō enim vos estis q loqmini. sed spūs pīs vestri q loqitur in vobis. Cū pz qz ipa errare nō pōt i fide. qz spūscō inspirate locuti sunt scī dei hoies

Liber Octauus

ecclesie. s. fudatores. ij. Petri. i. Ad qd faciunt iura. xxiij. q. i. Arecta in sede. xxv. q. i. Violatores. Jtez. xi. dist. Quis i fine. z. xij. di. ca. i. z. c. sequenti. Sz qz tota ecclesie catholica hanc fide dogmatizauit z credit. oēs quoqz sancti a principio in hac fide sūt saluati. nullus xō extra fidē ecclesie catholice saluari pōt aut sanctificari vt pz xxiij. q. i. Alienus. Jtez. xxiij. q. iij. Jpa pietas. Et extra de hereticis. c. Firmissime. Jgit hec fides est verissima.

Caplm. v.

Quinta stella angeloz infallibilitas. Angeli quippe dei cuz sint noticia dei plenitudo non possunt falli. sed ipsi infallibile testimonium ferunt de virginitate Marie z de diuinitate dñi Jesu igit zc. qz aut angeli. teste turvirginalē cōceptū domine: claret in plurib⁹ locis veteris z noui testamēti quibus plurimi angeli leguntur id testati fuisse. Et vt de ceteris pertrāseaz aliquos tm̄mō angelos in mediū pducam. Quid aliud nēpe angelus dñi apparēs Danieli: vt pz ei⁹. c. ix. testat cum ait. Septuaginta inq̄t hebdomodes abbreviate sūt super pplm tuū z supz bē sctām: vt cōsumet p̄uaricatio z sine accipiat pctm̄ z adducat iusticia sempiternaz impleatur visio z pphetia z vngat sctū sctōz. i. xps q̄unctio ne spū scti plen⁹ a spū sctō cōcept⁹ est iuxta p̄teritas visiones z pphetias. Jtē in nouo testamento angel⁹ Gabriel testatus ē: cū requisit⁹ ē a virgine bñdicta de sacro incarnatōis. Quō inquit fiet istud qm̄ virū nō cōgscō Rñdit. Spū sctus supueniet in terz. Luc. i. Jpretea angelus ille q̄ apparuit Joseph qm̄ volebat occulte dī mittere mariā testimoniū reddidit cū. ait. Noli timere accipere Mariā cōingē tuā. Qd em̄ in ea natū est de spū sctō est. Mat. i. Cui testimoniū supaddit z ptestatio quā fec angel⁹ apparēs pastorib⁹ in die natiuitatis dñi: necnō oīs ille exercitus angeloz canētū: Glia in excelsis deo z in terra pax hoīb⁹ zc. Si dicas Ego nescio cū pñs nō fueris si hec oīa taliter se habuerūt in veritate: z talia vba angeli boni dixerūt sicut sonāt euangelia vel vtrū aliter fuerit. Rñdetur cū Augustino. x. de ci. dei. c. xvij. qz sic potes dicere. Vtrū de⁹ creauerit mundū z imortalia te nescire vel dubitare cū pñs nō fueris tpe creatōis: nec imortalia videris. Cū ibidē. ca. viij. di. Aug. Si libris magicis siue chirurgic⁹ credūt hoīes cur lris euāgelic⁹ nolūt credē ita eē facta. Et iterum fm̄ Greg. dicitū Manifestū est quēcūqz hoīes credere necessario ea que nō vidit. Nam quō credis te habuisse ab auū v⁹ pauū quē nunq̄ vidisti. Multo forti⁹ credendū est deo in scriptur⁹ loquēti secure. q̄ deo nos ipsos cōmittim⁹ in fide qui decipe vel decipi nō pōt cuz ipse sit summa bonitas z summa veritas.

Caplm. vi.

Sexta stella dī testiū irreprehensibilitas. Ipi quippe testes q̄ docuerūt hāc fidem z testificati sūt fuerūt viri sctissimi z multi. Alij quidē apli: alij martyres: alij eoz cōfessores z doctores excellētissimū vitā sanctissimā gerētes. z ideo merito eis credendū est qz neqz q̄ ipsi hāc fidē docuissent si fuisset erronea. nec extimarī pnt qz fuerit mētiti tāte sctitatis z tam multi viri: p̄cipue cū ipsi z eoz lervicz xpiana tāta seueritate mendaciū psecuti sūt: maxie in his que sunt fidei: vt scriptū sit p ps. Perdes oēs q̄ loquūtur mēdaciū. qz si dicas eos nō fuisse mētitos sz deceptos fore. Rñdeo qz null⁹ mō

Pars. i.

potuerūt decipi in hac re. Nimirū sex modis pōt fieri vt quis decipiat z inducat ad reddendū falsū testimonium: quoz aliqui. s. modi notant ab Augu. xi. q. iij. ca. Quattuor. z. c. se. Jtē. iij. q. v. Accusatores. Jrio propter ignorantia approbādo falsum qd putat esse verū. Scdo per prauā cōsciam qm̄ nō attēdit quis nec curat qm̄ falsum testificet. Tertio p auaricia cuz quis ppter donū vel lucrū falsum testimonium reddit. Quarto per amicitia dñi p alicui⁹ amore vel amicitia falsa testificat. Quito per odiū malicia vt qz quē odit cōtra illū falsū testimonium reddit. Sexto per timoris vehemētia sicut serui dñis ppter timorē mentiunt. Testes aut sacre fidei tales fuere qz nullo istoz modoz potuerunt decipi. Jrio nō p ignorantia qz ipsi habuerūt sciaz infusaz a spū sctō docēte eos oēs vītate Jo. xiiij. Et scierūt oēm linguā z adeo fuerūt sapiētes vt totū mūdū illuminarent nec poterāt eis resistere oēs aduersarij. Luc. xxi. Ego dabo vobis os z sapiam cui nō pōt. zc. Scdo nō p prauā cōsciam qz fuerūt sctissimi adeo qz ad oīones eozū imo ad solā vmbzā sanabant infirmi. pctōres aut deus nō exaudit Jo. ix. Et certe qd stulti⁹ fuisset q̄ tale mendaciū ptestari cū pditione rerū corpis z aie ac mundi⁹. Ad quoz quidē oīm picula de deo apli in ptestatione fidei obtulerūt. Tertio qz nō sūt decepti p auaricia qz xps nil eis tpale dedit imo aliqd tpale habere p̄hibuit z oīa p̄tēndo reliq̄runt. Mat. ix. Quarto nō p p̄vitiatū amorē qz poti⁹ debuissent amare diuites z gloriosos seculi hui⁹ q̄ eis multa hui⁹ seculi donaria z p̄spe rap̄mittebāt z insup cōminabant penīs vt a fide recederēt z a p̄dicatiōe cessarēt certe stultissimi⁹ fuisset tāto amore flagrarī vt p falsa testificatiōe alicuius mortise exposuissent qd tñ fecerūt p xpo. Deniqz. Quinto nō p odiū qm̄ poti⁹ p inimic⁹ z psecutoribus ac mortē isferentib⁹ orabat. Sz z Sexto nō p timorē qz nō timebāt etiā mori imo oēm penā respuebāt z p gaudio ducebāt vbera z cruciat⁹. Act. v. Jbāt apli gaudētes a cōspectu oculi qm̄ digni habiti sūt p noīe Jesu cōtumeliā pati. Unde eozū testimoniū de virginitate marie et dñi iesu diuinitate ac alijs articulis fidei est sūme credibile.

Caplm. vii.

Septima stella ē rōnū theologoz confirmabilitas. Licz q̄ppe fides h̄ sit de nō appentib⁹ tñ tāta firmitate pollet qz oīs nietas: oīs vītaz z natural⁹ rō sic credendū dictat vt di. venerabil⁹ Beda sup Lucā. Quales at rōnes id dictēt vt dei fili⁹ ex virgine carnē assumat z nascat super⁹ in b̄ li. ar. i. tactus ē de congruitatē ei⁹ rōnib⁹ Jref illas at rōes huic fidei cōcordāt ples⁹ alie rōnes theologice. s. Rō diuine puritatis. De ei⁹ cū sit nature purissime: purissimā m̄rez tāqz hitaculū mūdissimū decebat h̄re cū scriptus sit Sap. i. Nō hitabit in corpe subdito pctis. Et iterū. In aīas sctās se trāsferet zc. Jtē rō diuine honorificetiē qz b̄ spectat ad dei honorē magnificetiā vt m̄ ei⁹ sit vgo imaculata absqz oī pctōz corruptōe. Glia em̄ fili⁹ ē ex honore parentū. Eccl. iij. Unde grauissime derogāt diuino honorī heretici q̄ dicūt btām Mariā post partum xpi a Joseph fuisse cognitā carnalit⁹ z filios ex ea plures pgenitos post xpm. Hoc di. Deluidi⁹ heretic⁹ impi⁹ qui qdē argumētū sui error⁹ accepit illud Matt. i. Nō cognit eā Joseph donec peperit filiū suū p̄mogenitū. Jtē ex illo Jo. ij. vbi legit xpm hūisse frēs Sed iste error falsissim⁹ ēz irrōnabilissim⁹. Tū qz Joseph z maria v̄ginitatē vouerāt ambob⁹ dicūt Hiero. z Au. Tū quia

q: beata xgo fuisset ingratiſſima ſi tãto ac tali filio nō fuisset contenta. i. xpo. z Joſeph qui dicũt ſancr? fuisset ſcleratiſſim? z pſumptuoſiſſimus ſi templum ſpĩritus ſancti z ſpeciale habitaculum dei violare ac polluere preſumpſiſſet. Cũ ad illas auctoritates reſpondendo fm̄ Mico. de Lyra. dicit q: hec dictio donec aliqñ ſignat tps determinatũ: quo trãſacto fit aliqd. ſic cũ dicitur iſte nō comedit donec eſſet hora ſexta. i. cõpleta ſexta comedit Et ſic nō accipit hic in auctoritate p̄dicta. Alio mō accipit p ſemp. ſicut i p̄s. habet de xpo. Sede a dextris meis donec ponā inimicos tuos ſcābellũ pedũ tuorũ. Nō eſt ſic intelligendũ q: qñ inimici ei? erũt poſiti ſub pedib? ei? tpe iudicii q: tũc dimittat ſedere ad dexteraz p̄ſis. imo eternaliter ſedebit. Et uſus loq̄ndi h̄z ſepius accipit ly donec p ſemp. vt dicẽdo. Iſte nō penituit donec mortu? eſt. i. nunq̄ penituit: etiã poſt mortẽ. q: tũc nō eſt locus p̄nievel ſtatus. Hoc mō accipit hic in auctoritate ly donec cũ dicitur. Nō cognouit eã donec pepit.

Ite q: dicitur p̄riogenitũ nō p̄pterea dicitur q: alij fuerint geni ti poſt xpm: ſz q: nullũ pepit añ eũ. Et hoc mō accipiebat in lege ubi p̄cipiebat q: p̄riogenit? deo offerretur. Mā ſi aliq̄ mulier pariebat vnicũ: tanq̄ p̄riogenitũ offerebat illũ. Ite ad illud Job. ij. dicitur q: fratres xpi noian tur cognati ei? germani qui erāt de eadẽ cognatiõe: ſic Abraam z Loth dicuntur fratres Benẽ. xij. z tamen Loth erat nepos eius.

Capitulum. viij.

Quarta ſtella dicitur fidei xp̄iane utilitas. Nō em̄ poſſet vel potuiſſet hec fides i aduerſitatib? multis ſtare uſq; ad finẽ ſeculi niſi eſſet ex deo. Iuxta illud Act. v. Si eſt ex hoib? p̄ſiliũ hoc aut op? diſſoluet. ſi x̄o ex deo eſt: nō pōt diſ. Hāc fidei ſtabilitatẽ p̄dixerat ſaluator. Lu. xxiij. di. Si mō ecce expetuiſti te ſathanas vt cribraret ſic triticũ. ego autẽ rogauĩ p te vt nō diſſiciat fides tua. Clez oēs alie ſecte cũ nō ſint a deo nō ſũt ſtabiles. p̄z p̄rio d̄ ſecta Mah̄neti: de q̄ dicitur Scor? i. p̄logo ſup ſnias. q. ij. q: incepit pluſq; dc. annis poſt legẽ xpi. z in breui dñõ volẽte finieſt. Māz z apud eos p̄phetia eſſe dicitur q: ſecta illa finiẽda eſt. Scđo p̄z de ſectis hereticorũ q: h̄z prius multe z varie fuerũt: iã exterminate ſunt. Nec eſt dubiũ q: etiã iſte q: nũc ſunt finient. Et ecclia ſaltem poſt tps antixpi pacificabit. Tertia claret ſecta iudaica. Nimirũ iudei q̄ diu fidẽ verã tenuerũt exaltaũt eos de ſupra omne gen? humanũ: nobilitauit z dotaũt donis miraculoz z p̄phetiarũ: q̄ quidẽ dona a principio mũdi nō habuit niſi gēs deo accepta. z hoc vniuerſaliſ q: p̄ticulariter etiã infideles vt Balaã: Caiphas z Simile habuerũt. Cũ de illa gẽte dictũ eſt Deut. iij. Nō eſt alia natio tã grandis q̄ habeat deos appropinquant ſibi ſicut de? noſter a deſt nobis. Clez poſtq̄ xpm̄ iudaica gens negauit de virgine verũ deũ natũ occiditq; z reprobaũt. nulla gēs adeo facta eſt abiectiſſima: deſp̄ſa: depopulata: cladib? gladijs: fame captiuitate: nece: fuiture q̄ oia ſup eos veniſſe teſtat Joſeph? in. xrv. li. antiq̄tatu. Sed z ipſa gēs priuata eſt donis miraculoz z p̄phetiarũ: nec habz vniuerſaliſ hec dona ſicut antea. Porro gēs fidei catholice a principio ecclie habuit z habz vniuerſaliter hec dona. patz de Paulo rapto in tertiu celũ. z Jobã. in Apoc. z de oib? diſcipulis in die Pentheco. ſup quos cecidit ſp̄ſ ſctũs z p̄pheta bāt mult quoz alijs ſcrib. Cũ claret fidei catholice v̄tas: qm̄ ſi bono z recto zelo iudei xpi fidẽ reprobaſſent

tũc fm̄ legẽ z p̄phetiaz p̄miſſa debuiffent ipi poti? ſo ueri a deo tã in ſp̄ualib? q̄ in tempalib? magis q̄ ante xpi aduẽtũ: p eo q: nũq̄ antea fuerũt ſic ab idolatria im munes ſicuti tpe xpi z poſtea. Ecce ergo fides catho lica vera.

Capitulum. ix.

Una ſtella gẽtiliũ ſcripturaz pluralitas. Ut em̄ teſtimoniũ accipiam? etiã ab his q̄ foris ſũt ſz aplm̄: vtiq; oim ſcripturaz etiã gẽtiliũ gene ra puic fidei concordant.

Primo ſcriptura iudeoz.

Scđo ſcriptura mahumetiſtar.

Tertio ſcriptura poetarũ.

Quarto ſcriptura ſibyllaz.

Primo ſcriptura iudeoz: vt p̄z p totũ vel teſtamẽtu eoz. Iuſup vt dicit dñs Bona. ſup. iij. li. diſt. iij. q. ij. art. iij. Quidã inq̄t iudei aſſerũt hoc m̄z fuiſſe in Maria q: cũ eſſet pulcherrima nullo vnq̄ viro ſuit cõcupita: et p ſequeſ ipa nunq̄ xginitatẽ amiſit: in qua dei filius habitauit. Hec Bona. Deniq; Joſeph? iter ceteros hebreos maxim? doctor ſectaz eorũdẽ pulchriũ teſtimoniũ fert d xpo. xviij. li. antiq̄tatu: dicẽs ſic. Fuit iſdẽ tẽ porib? Jeſus ſapiens vir: ſi tñ virum eũ noiare fas eſt. Erat em̄ oim operũ mirabiliũ effector z c. ubi inter alia ſcripta d Jeſu ſubdit. Chriſt? inq̄t hic erat. Et ibidẽ ve rã ei? doctrinã z reſurrectionẽ ex mortuis p̄ſiteſt. Iteſ ſcđo ſcriptura Mahumetiſtar teſtat Mariẽ xginita tẽ z puritatẽ: ſicut reſert Mico. de Ly. ſup Luc. z ſup deſcriptũ eſt li. ij. pte. iij. ar. vl. ſtella ei? quarta. Tertio ſcriptura poetaz. Plurimi nẽpe i ſuis ſcriptis teſtant fidẽ hãc de xginate Mariẽ: patz de poetis q̄s ſup in b volumie tetigim? li. iij. pte. i. ar. iij. teſtimonio. viij. De niq; Virgil? i bucolicis egloga. iij. recolẽs de Sibyl la cumea: q: z cumana dicta e a cumis ciuitate q̄ e i Lão pania: cui? ſepulchrũ adhuc eſt in Sicilia: ſcribit ſic. x ſus. Utria cumee iã iſtat carmis etas. Magn? ab ite gro ſeculoz naſciſt ordo. Iã redit z virgo: redeũt ſatur nia regna. Iã noua pgeni? ſ celo demittit alto. Tumõ naſcenti puero q̄ ferrea primuz. Deſinet ac toto ſurget gēs aurea mũdo z c. Quarto igit ſcriptura ſibyllarũ. Ut em̄ ſcribit Aug. d ci. dei li. xviij. c. xxiij. qdã ſibylla erythrea p̄phauit z p̄nũciauit x̄p̄i p̄lib? de Jeſu xpo. q̄s etiã x̄pus d̄t Aug. trãſlatos fuiſſe d greco i latinũ. q̄ rñ x̄p̄i primẽ lre diũcte i greco hec x̄ba cõprehendũt. Jeſus x̄p̄s fili? dei ſaluator. Et p̄phauit eadẽ ſibylla to tũ ſere myſteriũ incarnatiõis z paſſiõis xpi. vt p̄ Augu. vbi. ſ. p̄z. Item ſibylla cui? meminit Eutropides ait. Ecce veniũt dies. Et infra. Soluet nex? ſynagoge z vi debũt regẽ viuẽtẽ: z tenebit illũ in vterõ xgo dñã genẽ tiũ. Item ſibylla chymea in Italia nata: de qua En nius ait. In prima facie virginis puella qdam nutriet puerum virginẽũ: dans lac ad comendendum. Item ſi bylla ſamia a ſamo inſula: ait. Ecce venient dies z na ſceſt de paupcula de? z hõ: z beſtie terre adorabũt eũ. i. nos aſinus. Ite ſibylla tiburtina ait. Naſcetur x̄p̄s in Bethleẽ: annũciabit in Nazareth regnatũ pacifico: fundatore q̄eris. O felix illa mater cuius vbera eũ la crabunt. Ite ſibylla delphica q̄ fuit tpe regis P̄ria mi z belli Troiani: ſic ait. In vltia etate hũiliabit de? z hũiliabit ples diũia: iũget hũanitati deitas: iacebit i ſeno agnus: in puellari officio educabit deus z homo. Plures alias Sibyllas reardũ dicta habes ſupra lib: v. par. i. ar. iij. ca. x. Et iſra lib. x. par. i. ca. ſi. Cap. x.

Decima stella dicitur rex phisicorum exemplaritas. Et em Aug. i. de mirabilibus sacre scripture li. iij. c. ij. dicit. Quauis dicitur creator hominum conceptiois consuetudine absque viri semine carnalis oblectamento voluptatis virgo concepit et sine dano virginitatis peperit. hec res tamen si ne exemplo nature noua in dei creaturis non dimittitur. Nam multa animantia absque parentum coitu progenerantur. Probamus quod quales apes sine patribus fetu matris corporibus in modo crescant. Sed et multe aues absque maribus generantur. Et tale conceptum in multorum piscium generibus esse probatur. In solaque carne sine patre vermis nascitur: cui se dicitur hac de causa simile esse per prophetam dicere non deservit: cum ait. Ego autem sum vermis et non homo: opprobrium hominum et abiectio plebis. Quoniam igitur in multis rebus consuetudo modo dicitur operari: quod nature dicitur dicendum est: si quoniam ipse deus voluit quod etiam in virginali utero scriptis dispensatione filius sine virili coitu nasceretur. hec Aug. Ad premissa diffusius accedentes. quoniam mens humana per sensibilibus collationem solet manuduci: plurima phisicalia exempla perducamus sub breuiloquio scripta secundum magistrum frasciscum de Refa. in sua editione de conceptu virginali. Propter mirum exemplum in elementis. Tertia quippe sine omni corruptione producit mirabiles effectus: flores videlicet et gemas de plantis. Et quod est mirabile Alber. de vegetabilibus et plantis lib. v. tractatu. i. dicitur: quod hybernia vitis de illice ortu habet. Item aqua quodammodo est in Tusciam quam virgo portare valet cribro: ut dicit Aug. de ciui. dei. Item in aere quanta deus facit mirabilia: quoniam fulmen cadens agit ut gladium in vagina: ferrum et es in bursa consumat: vagina et bursa illesa manent: et in nube generantur rane. vitulumque virtute celi generatum in nube testatur Alber. mag. iij. methe. tractatu. iij. Item igni dedit deus et salamandram nutriat. Quoniam igitur talia facere potest natura: cur deus non posset ut virgo generaret. Secundum exemplum in lapidibus. Nam albestus lapis semel accensus arcadie semper ardet: claret: ut dicit Aug. xxi. de ciui. dei. c. vi. Item reperitur lapides in ouibus humana facies cum corona in capite picta est virtute celi. ut dicit Alber. s. mineralium. tractatu. v. c. i. Item magnes ad se trahere potest ferrum. et carbunculus in nocte lucere potest. Item calibis massa in certis partibus in nube nascitur et cadit: et a rusticis collecta in arma acutissima paratur. ut dicit Alber. iij. metheo. tractatu. iij. Lapis quoque fonti Socie mox immersus supenatat: ut vult idem Alber. s. minera. tract. i. c. ij. Cur igitur ope spiritus sancti virgo generare non valeret. Tertium exemplum in brutis animalibus. Nam rhinoceros virginem se inclinare valet. a qua capitur: ut dicit Iohannes. li. etymo. Item equa capro docet ad uterum currens seta efficitur: ut dicit Aug. xxi. de ciui. dei. c. iij. Ursa quoque fetus rudes ore in naribus formare valet. ut dicit Iohannes. xxi. etymo. Et leo rugitu ples mortuos gignes suscitare valet: ut dicit idem Iohannes. xxi. li. Cur ergo diuino flamine virgo non generaret. Quartum exemplum in volatilibus. Cultus nepe corpe claret et ad hoc mare carer: ut dicit Ambrosius. i. hexam. li. ij. c. xli. Item caladrius auis facie egrum sanare potest: ut dicit Alber. xxiij. de animalibus. Sed et carbasa auis de arboze hyberna nasci claret: ut habet ab alberto. xxiij. de animalibus. Item psittacus auis a natura habet quod semper aue dicitur: ut docet experientia. Item struthio oua sol excubare valet ad eius visum: ut dicit Iohannes. xxi. etymo. c. lvij. Item phoenix se in igne renouare valet: ut ait idem Iohannes. xxi. etymo. c. xv. Et pelio canis sanguine fetus aiare claret: ut testatur idem. Cur ergo

diuina operatio non generaret. Quoniam exemplum in piscibus. Item quodammodo aleca se quod comparare non habet. meminit: ut dicit Aristoteles. in pble. Et anguilla sine coitu maris generatur ut testatur idem. Plurima quoque alia animalia preter premissa sunt talia quod sine matre generantur. quod si vellemus per singula describere: autem de ficeremus tempore quod possemus enarrare. Concludit igitur si tot et talia possunt fieri per naturam: multo maiora potuit deus facere in virginali conceptu super naturam. Proinde Iob. xxi. scribit. Minime interroga iumenta et docebunt te: et volatilia celi et dicabunt tibi loquere et rident tibi et narrabunt ea pisces maris. Quis ignorat quod omnia hec manus domini fecerit. Ca. xxi.

Decima stella mundiali hominum credulitas. Nam ut cum Aug. xxi. de ciui. dei. ca. lvij. loquitur. Mirabili quod quod ad legem dei carni et sanguini doctores pauci et pauperes et rudes plerumque potuerunt inuenire sapienter credere hac fide. prouidentissimi et rebelles fidei et postea dures: sicut per de Paulo persecutore postea facto doctore catholico et predicator. Item de Dionysio prius pho postea facto Pauli discipulo. Et de Aug. prius errore manicheorum seducto. atque Cipriano prius mago et alijs innumeris. Reuera si quis diligenter penset hec tria. Propter quod predicauerunt mundo: quod ignobiles: pauperes apostoli: pauperes et pauci. Secundo quod predicauerunt: quod legem dei carni et sanguini: peritiam: duram: carnis mortificationem: et uiciorum refrenationem. Tertio quod predicauerunt: quod potenti bus mundi: per totam totaliter deditis et deseruierunt: ac sapientibus. Aduerte quod non nisi a deo fieri potuit ut tanta multitudo mundi subiugarer fidei catholice. Unde per quod si des virginis Marie et eius filij est uerissima. Cap. xxi.

Decima stella dicitur miraculorum lympiditas quod deducit Scor. vbi. s. taliter arguendo. Nam potest deus esse falsus testis: quod puerb. xxi. scriptum est. Testis medax pibit. Sed deus inuocat a predicatoribus huius fidei: fecit opus si bi. per prius uirum potest miracula. ac per hoc testificatum est fide esse ueram. Unde Mar. vlti. Illi autem. s. discipuli christi perfecti ubique predicauerunt domino coopante et firmone confirmate sequentibus signis. Sequitur igitur quod si fides non potest esse falsa. Propterea Aug. s. de trini. ca. ij. dicit. Dicitur si est error a te decepti sumus. nam tantis signis confirmata sunt quod non nisi per te fieri potuissent. Nec ille. Hic et saluator ait Iohannes. v. Quia. s. miraculorum quod facio: ipsa testimonia prohibent de me. Et eiusdem. x. Si mihi non uultis credere opibus credite. Si dicas Antichristus etiam faciet miracula. Respondet Scor. vbi. s. quod sic dicit Aug. de utilitate credendi. Magna est distantia inter miracula christi et antichristi: tamquam inter miracula facta a deo et facta a diabolo. Miracula quippe christi sunt talia quod nullo modo a diabolo fieri potuerunt ut per de mortuorum resurrectione. de raptu Pauli in tertium celum ad uidentum diuinam essentiam. Nulla enim creatura potest animam beatificare et ad uidentum diuinam essentiam eleuare: nec simpliciter nec ad tempus: sed solus deus. Item de cognitione cordium. et in multis alijs miraculis euangelij. Miracula uero antichristi erunt deceptorum et falsa: cuius falsitas patebit si ei obijciatur hec. Si tu inquit es deus fac me uidere diuinam essentiam. et post uisionem certam memoriam habere uisionis et certitudinem: et tunc credam. Item si tu es deus dic mihi quod faciam uel cogitabam uel appetam per tali hora: quorum nullum antichristus poterit. nec uere mortuos suscitabit. sicut christus Lazarum uere suscitauit: sed per signis suscitabit quod diu non potest durare. Preter miracula uero euangelij multa alia sunt miracula facta tam antiquis quam etiam nostris temporibus attestantia uirginitatem Marie ex quibus aliqua hic inferuntur

Legitur

Articulus

I

Legit quippe in Glo. Biblie et postillis vel expositio-
nibus. sicut etiam Ly. dicit. qd hebraice veritatis exposi-
tores tractando. illud verbu Esai. vii. Ecce virgo concipiet
et pariet filiu et c. dicunt qd virgo iuuecula sp manes virgo
di balma p. b. sed alma sine b. dicit virgo iuuecula nubi-
lis. Un apud hebreos balma et alma differunt. Idcirco
Egiptus in li. de supplemento euangelice veritatis sup il-
lo verbo. Responsum accepit Symeon a spiritu sancto: refert.
q iste Symeon erat rabbi et sacerdos apud iudeos. Et
dñi semel in scholis exponeret dicta prophetia Esai. iue-
nit ibi sic scriptum. Ecce balma. i. virgo concipiet. et dele-
uit h. vt esset sensus. Ecce alma. i. iuuecula nubilis conci-
piet et c. sicut et moderni iudei exponunt. Sed fm Chrys.
sup Mat. homel. ix. ista expositio adena tanq falsa
p illud qd propheta pmittit di. Dabit dñs vobis signu
Ecce virgo concipiet et c. Na iuuecula concipere vel pare-
re no est signum. sed virginē. Un sic etiam Symeon sicut
iudei false intelligēs deleuit tribus vicibus et semp mi-
raculose idē scriptu reperiēs. ofoni se dedit. et sic rñsum
a spiritu sancto accepit de partu virginali. et no visurū se mor-
tem nisi videret christum domini de virgine natum.

Legitur etiam in historia scolastica. q Hieremias p-
pheta in Egyptu descendēs post mortē Bodolie: regi-
bus egypti signū dedit. q eorū idola corruerēt cum vir-
go filiū pareret. Quapropter sacerdotes idolorū imā-
ginē virginis puerū in manibus baiulātis in secreto lo-
co tēpli statuerūt et eā ibi adorabāt. Sz a Ptholomeo
rege postea interrogati quid hoc sibi vellent. dixerūt pa-
terne traditiōis hoc eē qd a sancto propheta eorū maiō-
res acceperāt: et sic in rebus venturū credebāt. Et hoc
impletū est in die natiuitatis qñ idola corruerunt vt tes-
tatur legenda cōis. Item Rhome vt testatur Innocē-
tius papa tertius: pax fuit. xij. annis. Rhomani igit
templū pacis cōstruxerūt et ibi statuā Rhomuli posue-
rūt. Cōsulēdo autē Apollinē qd diu duraret: acceperūt
rñsum. q quousq virgo pareret. Qd qd impossibile pu-
tabāt: dixerūt. Ergo in eternū durabit. Un in foribus
tēpli supscriperūt titulū hñc. Tēplū pacis eternū. Sz
in ipsa nocte natiuitatis dñi qñ virgo peperit: ipsum tē-
plum funditus corruit. et ibi est modo ecclesia sancte
Marie noue. Item in vita sociozū bñi Frāscisci legit
q sanctus frater Egidius erat: cuius sanctitatē audi-
ens quidam doctor ordinis fratrū pdicatorū accessit ad
euz vt in fide solidaret. q titubabat si virgo potuerit cō-
cipere et parere. Sanctus itaq frater Egidius cū ora-
ret cognouit ex reuelatione spūs sancti q quidā doctor
p tali cā ad euz veniret: vñ obuiam mox eidē accessit: et
nil aliud loquens. statim virga percussit terrā corā eo di-
cens. Virgo ante ptū. et mox pulcherrimum liliū ibidē
excreuit. Alioq loco pcutiens ait. Virgo in partu. et
ibidē similē liliū excreuit. Tertio etiā loco pcutiēs ait
Virgo post partū. et ibi tertiu liliū miraculose pdiit.
Unde doctor ille deo gratias retulit et in fide solidus
pmanfit. D igitur virgo virginum Maria ora pro no-
bis tuum quem virgo peperisti natum.

Alius modus pcedēdi in materia pscripta breuior.
Itē si aliter et breuius vis pcedere potes ex pmissis
sub epilogo loquēdo elicere. xij. genera rerū. q attestan-
tur virginitatē Marie iuxta numerū. xij. stellarū qb
gliosa exiit. Primum est testimoniū diuinaz persona-
rū. Na eius virginitatē testat de pater in figuris anti-
qs. de fili q in euāgelicis doctrinis et miraculis. de

spūs sanctis in prophetis. q spūs sancto inspirate locuti sunt. vt
ait Petrus in canonica. Scdm testimoniū angelorū.
Tertiu est testimoniū oiz sanctorū veteris et nouite-
stamēti. Quartū est testimoniū oim scripturarū etiā
gentilium. Quintū est testimoniū bestiarū. Sextus
testimoniū auium. Septimū pisciū. Octauū ver-
mū. Nonū testimoniū lapidū. Decimū plantarū
et florum. Undecimū oim elementorum. Duodeci-
mū testimoniū miraculorū de quibus diffule in hoc
tertio articulo actum est.

¶ Pars scda libri octauī de virginalis sponsi beate
Marie. i. ipsius beati Joseph sanctitate atq dignita-
te qui fuit custos Marie.

Joseph fili dauid noli ti-

Jmere accipe Mariā cōiugē tuā Math. i. ca. Qm vt ait dñs Bonauen. sup. iij. sen-
dist. xlv. Mobilissima res est nobis miseris mortalib
in hoc mūdo habere singularē deuotionē: non solū deo
eterno: sed etiaz suis gloriosis sanctis et hoc. Primo
ppter nostrā inopiā. q nil ex nobis meremur corā deo
imo pleni pctis demeremur supplicia: ppter qd ad san-
ctos opus est nobis refugere: quatin eorū meritis de-
placeat: et qd petim efficaciter cōsequamur. Hinc Job
v. Ad aliquē sanctorū conuerrere. Scdo propter dei
reuerētiā. q in eis deus qui habitat venerat. Qui em
sanctis honorē tribuit: illū spāliter honorat: q eos in ha-
bitado p grām sanctificauit. Idcirco Damas. li. iij. c.
vij. dicit. Qm p intellectū in corpib scōz habitat de-
teste aplo. Nescitis inqt qm corpavestra replū sunt in
habitatis in vobis spūs sancti: de aut spūs est. Quare er-
go nō essent honorāda aiata tēpla dei: et aiata dei taber-
nacula. Hec ille. Tertio ppter eorū virtuositatē et glo-
riam: ppter quā dignissimi sunt honore. Na teste Ario-
sto. iij. li. Eth. Honor est pmiū virtutis: et virtuti pfecte
nō fit adignū honor. Debet g scī honorari tanq virtuo-
sissimi et gliosissimi nri pñi spūales: q vt hñ. ij. q. vij. c.
Qualis. Qui pñi siue patrē spūalē nō honorat: pl
videt peccare q q carnalē patrē cōtēnit. Hec ibi. Sz
q Joseph est vn de gliosiorib sanct padis cui dñs tan-
tā gratiā stulit vt suā dilectissimā nrem ei in custodiā et
spōsaz daret. iō merito ad ipm deuotiōe mouemur. Un
q ipe Joseph scñs meruit sociari bñssimē dñi Ma-
rie. et fore ei virginitatis fidelissimū custos. spōsūq et
fidedignissimū testis. Idcirco in hac pte scda icidē talit
agere decreui in hoc libro de ei scñtate: q multum con-
fert ad testimoniū virginitatis et puritatis bñ virginis
matris dei. Unde de ipso tria mysteria notabim que
elici possunt ex premissis themate.

¶ Primum dñ mysterium sponsalitatē.

¶ Scdm dñ mysterium sanctitatis.

¶ Tertium dñ mysterium dignitatis.

¶ Articulus primus quare voluit de suā matrē despō-
sata fore viro nomine Joseph fabro lignario.

¶ Circa primum mysterium

Circa primum mysterium sponsalitatē vel dicam societatis inuesti-
gandum nobis est. Cur deus ops cuius sapientie non
est numerus. sic disponere voluit vt sua mater virgo. f.
Maria desponsari deberet viro nomie Joseph fabro
anteq impregnaretur et conciperet filiū dei. Et arguere
potes q non debuit desponsari alicui viro: q ipa ante

desponsationem vouerat virginitatē. vt pz ex auctoritate Aug. li. de scā xginitate dicent. Annūciāte angelo: Maria rñdit: Qño fiet istud qm̄ viz nō cognosco. i. nō cognoscere ppono. qd̄ pfecto nō diceret nisi se virginē añ vouisset. Sz vt dicit idē Aug. Virginitatē vouētib⁹ nō solū nubere sed etiā velle nubere dānabile est. ḡ videt qd̄ brā xgo nō debuit desponsari: ne trāsgrederet votū. Itē nō videt rō qre potius viro Ioseph debuit desponsari. Et rō est. qz figuratū z figura puenire debet. sz ex oib⁹ sc̄tis mulierib⁹ q̄ figura uerūt in veteri testō benedictā xginē nulla eaz conūcta est ioseph patriarche qui figura fuit spōsi matris dei. Mā Asenech filia Putifari sacerdoti heleo po leos q̄ fuit vxor ioseph patriarche. Gen. xli. nō ita expresse figurauit matrē dei: sz potius alie sc̄te mulieres vt pz de Sara q̄ genuit filiū pter naturā in mōte imolandi. vñ tenuit figurā dñe nre q̄ genuit filiū i naturā in cruce imolandi z tñ Sara pñcta fuit viro Abraā noie. Itē Hester figurat beatā xginē: q̄ tñ nupta est Asuero regi. Eodē mō pz de Rebecca q̄ fuit pñcta Isaac. z sic de alijs. ḡ nec mater dei debuit pñgi matrimonio ipsi ioseph. sed potius viro noie Abraā: aut Asuero: aut Isaac: aut aliq̄ nominum eoz q̄ vxores vel spōse dñam figurarūt. Itē si desponsari debuit: potius hoc fieri debuisset vt desponsata fuisset alicui viro regi magno: vt significaret qz regis eterni z excellētissimi. i. dei erat sponsa. Aut desponsata fuisset potius pastori pp̄ hūilitatē q̄ fabro. Tum qz pastores gregū inferioris stat⁹ sunt fm̄ seculū fabris. Tum qz nascente dño nō fabris sz pastorib⁹ angelis reuelare congruit ei⁹ natiuitatē mysteriū. Luc. i. ḡ z hoc mysteriū desponsatiōis debuit fieri potius pastori. Amplius videt qd̄ debuit dei mater desponsari piscatori: qz sub cruce cōmēdata est piscatori iohi discipulo. cur ḡ i desponsatiōe nō debuit desponsari piscatori. rō nō videtur cōgruitatē. In dñi est diuina sapia q̄ in sui dispositione nō fallit nec falli pōt: z tñ vt epāgelicus sonat textus dei mater desponsata est congruentissime viro cui nomē ioseph q̄ erat faber lignoz. Rñdet igitur ad pmissa p tres veritates seu p̄clones. Prima est. sūme decebat vt virgo brā viro desponsaret ante q̄ filio dei impregnaret. Nec p̄clo claret p multas rōnes tā ex pte plis q̄ ex pte matris q̄ etiā ex pte hūani generis: q̄ rōnes qz descripte sunt in hoc volumine. li. i. pte. vi. ar. iij. ca. i. ibi recurrendū relinq̄. Scda veritas seu p̄clo est. Logruū erat vt vir sponsus mris dei ioseph noiare q̄ quodcūqz nomē viri aliud sortiret. Nec p̄clo oñdit p rōnes z auctoritatē bri Ber. super Missus est. q̄ descripte sūt li. i. hui⁹ voluminis pte. ij. arti. iij. ca. xj. Tertia veritas seu p̄clo est. Sūme congruebat vt mī filij dei lignario fabro desponsaret q̄ alterius artificij viro in sponsam sociaret. Nec pz: qz b̄ pte oib⁹ magis cōgruebat significationi eius spūalis desponsatiōis. Mā p hoc qd̄ fabro desponsabat: designari dabat qd̄ deo qui fabricauit z creauit totū mundū spūaliter sponsabat. iuxta illud Osee. ij. ca. a dño dictū. Sponsabo te mihi in fide: z sponsabo te mihi i sempiternū zc. Itē hoc magis cōgruebat significationi diuine incarnationis. qz ex b̄ significabat qd̄ in ipsa virgine desponsata fabro humana natura sponsaret z copularet p vniōe dei filio. q̄ fabricauit mūdū vna cum patre z spūscō. Propterea ipsa brā xgo pulchra de-

scribit vt luna Lati. vj. c. qz vt nobis videt lunavsqz ad xliij. diē cōtinue crescit quousqz ipsa appeat imago hominis q̄si fabri: si vltra crescere nō pōt: sz postea decrescit. Itē brā virgo Maria a sua natiuitate creuit vsqz ad xliij. annū: quo anno in ei⁹ vtero integra imago hominis. i. ipe xps imago dei p̄ris q̄ fuit fabricator. i. creator mūdi apparuit. qm̄. xliij. anno sue etatis credit virgo xpm̄ cōcepisse fm̄ h̄storiam. Mor quoqz ipsa vici dei mater effecta in sua reputatiōe cepit decrescere per humilitatē: nō tanq̄ matrē dei vel dñam mūdi: sz tanq̄ ancillā dei se reputādo. Vñ ait Luc. i. Ecce ancilla dñi fiat mihi zc. Et sic in eo qd̄ desponsata est fabro significatur qd̄ esset spōsa dei creatoris mūdi. Vñ z voluit fili⁹ dei xps fieri faber lignari⁹ cuz Ioseph patre putatiuo exercēdo artē illā vsqz ad etatis sue annū. xxx. sicut sonat scriptura Mar. vi. Et ibidē exponēdo testat Ly. Deniqz claruit in ipsa desponsatiōe nō solū mysteriū diuine incarnationis: verū etiā maximū bonū humilitatis. vt quāto sit maior i oibus: tāto fiat z humilior: vt sit mī dei z vxor fabri. Itē tertio becitas seu p̄clusio pbat qz desponsatio fabro lignario facta summe cōgruebat significationi nostre repationis z saluatiōis per lignum crucis. Vñ Chrys. sup̄ Mat. dicit. Ideo Ioseph fabro lignario Maria dei mī desponsata fuit: qm̄ spōsus ecclie xps oim̄ salutē hoim̄ opatur⁹ erat p lignū crucis Nec ille. Et sic pz rñsio ad q̄sitū. Ad obiecta in dñi rñdet. Ad primū. qd̄ vt dicit b̄tis Tho. iij. par. sum. q. xxviii. ar. iij. brā virgo habuit xginitatis votū trib⁹ modis. Primo in desiderio. qz anteq̄ incarnatio filij dei ab angelo sibi annūciaret xginitatē simplr z absolute non vouerat: eo qd̄ nō licebat. qm̄ in lege veteri p̄hibitū erat ne sterilis q̄s fieret in isrl̄ Exo. xxiiij. Propterea qz tpe legis oportebat generationi insistere tā viros q̄ mulieres. eo qd̄ etiā ex illo xps pp̄lo expectabat sz carnis originē nascitur⁹. habuit tñ brā xgo tñc t̄pis xginitatē et ei⁹ votū in desiderio. vouitqz xginitatē sub p̄ditiōe. s. si deo placeret: volūtatē suā z desiderii diuino cōmittēs arbitrio. Secūdo brā xgo habuit xginitatē in facto. qz postq̄ sibi innotuit h̄ deo fore acceptū. s. vt xginitatē voueret anteq̄ ab angelo sibi denūciaret z anteq̄ Ioseph desponsaret: absolute xginitatē vouit. Tercio habuit xginitatē ex cōi bñplacito. Mā postq̄ fuit desponsata: simul ipa cū spōso suo ex cōi volūtatē z bñplacito ac cōsensu xginitatis votū emisit. Ad argumētū igit̄ dico cū Alb. sup̄ Missus est. ca. xl. qd̄ licz brā xgo habuit firmū ppositū z votū p̄tinētie. poterat tñ cōsentire in desponsatiōe in maritalē societate: facta tñ diuini⁹ inspiratione vtriqz de altero qd̄ vellet xgo pmanere: z sic cōsentire in cōiugalē vel maritalē societate: z nō in copulā carnalē absolute. Et sic nō obstat verbū Augusti. dicentis: qd̄ vouētibus virginitatē nō solū nubere sz etiā velle nubere dānabile est. qz hoc itelligit̄ de nuptu carnalis copule: z qm̄ sine certificatiōe a deo facta vellet q̄s post votū virginitatis p̄ingia d̄here. Ad scdm̄ obiectū rñdet p scdm̄ p̄clonē. Et ad p̄bationē dico fz Alb. sup̄ Missus est. ca. i. qz Sara: Hester: Rebecca: z plēs alie sc̄te mulieres pfigurant brā xginē mariā. ppterea tamē nō cōgruebat vt illaz spōsi vl̄ mariti pfiguraret qd̄ ad denotiatiōē spōsuz brē Mariē xgis. Cū ei ipe spōsus vici Ioseph d̄here habuit cū xgie Maria sc̄tm̄ cōiugiū sine carnali copula vtr̄virgo cōciperet: virgo pareret. z post partū virgo permaneret: quā. s. beatā virginē

¶ Igo Ioseph coniugē in virginitate custodiuit et minis-
trauit eidē ac eius filio paterno affectu sincero. Nullo
modo igitur decens erat ut quo ad hanc desponsationē
sponsus beate virginis Marie pfiguraretur p aliquē
talem qui extiterit maritus per carnalē copulā. Cū cū
inter Saram et Abraam: inter Hester et Asuerum: et
eodem modo inter Rebecā et Isaac: alios confimiles
copula carnalis interuenerit: nō decebat ut eis nomini-
bus sponsus Marie nominaretur: sed decebat ut istud
coniugium ac castissima desponsatio Marie pfigura-
retur p Ioseph qui castitate et fidelitatem erga uxorem
domini sui seruauit. ut patuit lib. i. parte. ii. arti. iij. ca.
x. Ad tertium dicēdū qd hęc desponsatio mris dei talis
et talis fieri debuit et hūilitas cōmēdaret. et nob i exēplū
ppōeret. et cū hū significatiōi mysterij incarnatiōis diuine
ac nre reparationis cōgrueret. sed qd si beatavirgo des-
ponsata fuisset alicui regi magno humilitas nō clares-
ceret. si uero pastori humilitas qdē claresceret: sed my-
sterio nō satisficeret significationis p̄dicte. Similiter si
piscatori desponsata fuisset: nō ita satisfactū fuisset signi-
ficationi pretacte. ex premissis rōnibus circa tertiā cō-
clusionem positis. igitur et c. Itaqz cōcludit qd licz nati-
uitas saluatoris ex brā xgine debuit manifestari ab an-
gelis pastoribus ppter hoc qm Lyrā sup Lu. qd pasto-
res erant. simplices et absqz cautelis malicie et occupati
in officio sanctorū p̄fari charū qd dicunt fuisse pastores.
Genes. xlvij. Talibus aut soler fieri diuine illuminatio-
nes et cōsolationes: iuxta illud Mat. xi. Cōfitebor tibi
pater celi et terre: qd abscondisti hec a sapientibus et pru-
dentibus: et reuelasti ea paruulis. licz etiā cōgruebat ma-
trem sub cruce cōmēdari Iohāni: nō qdem rōne eius
qd Iohānes piscator erat: qd hoc ad id nil ptinebat. sed
rōne virginitatis et humilitatis. et vicz humilis discipu-
lus Iohānes et uirgo uirgini et humillime matri sue ob-
sequi et solacium pberet. Nihilominus cōgruebat ut
Igo mater dei uirgini Ioseph fabro desponsaret: sicut
ex rōnibus antedictis in tertia conclusione tactum est.
¶ Clere ergo charissimi dei mater per oia cōmendabilis
nobis existit: honorabilis et deuote celebris p quā mi-
ro ordine diuine sapiētie nobis salus prouenit. Clere et
Ioseph eius spōsus nō imerito a nobis honorat: et de-
uotius ob honorē brē virginis venerat: qui tantā gra-
tiam meruit ut in sponsam familiarem matrem dei ha-
buerit. ¶ Utināz huic eorum. sancte societati paup ego
et humilis seruulus affuissem: et eis seruitia exhibere di-
gnus fuissē.

¶ Articulus secundus qd ipse sanctus Ioseph spon-
sus beate Marie debuit esse sanctissimus et mundis-
simus. Capulum. i.

Secundus mysterius di-

citatur sanctitatis. Ubi inuestigādū est utrū
iste Ioseph spōsus bñdicte xgine Marie
fuerit inter oēs viros sui t̄pis uir ex-
cellentissime sc̄itatis: ut dign⁹ habitus sit eligi in spon-
sum xgine dei mris. Et pōt argui qd nō. qd si fuisset hō
gratiosus et magne sc̄itatis: nō debuisset dubitare vel
suspitionē h̄re de brā xgine dei p̄lecta m̄re. Cū em̄ di-
cat apls. i. Cor. iij. Charitas nō cogitat malū. s. de pri-
mo suo seq̄tur qd hō p̄fect⁹ in grā et sc̄itate atqz charita-
te nō poterit de altero quē nouit esse p̄fecte sc̄itatis ho-
minē suspicari sinistrū vel cogitare malū: quin eo ipso

designet veraciter qd ipse nō est bon⁹ aut p̄fectus qui de
alio p̄fecto credere pōt malū. ¶ Qd etiā p̄bari pōt ex
eo: qd apud sc̄tōs maxie: imo etiā apud alios p̄bos et im-
p̄fectos hoies dubia sunt in meliorē ptem interpretan-
da ut habet regula iuris extra de reg. iur. c. Estote. Sz
qd iste Ioseph nouit brām xgine Mariā esse perfectis-
sime sc̄itatis. Tū ex attestatiōe xgini cū qbus mora-
ta fuerat in tēplo dñi a sua infantia: apud quas publi-
cū et famosū erat qd ipsam quotidie visitabāt angeli dei
et familiariter ei cibū deportabant e celo. Tū ex miracu-
lo diuino quo fuit coactus et pontificibus manifestū: ut
ipse cui⁹ vicz xga germiauit florē et ei⁹ cacumē colūba
e celo veniēs cōcedit desponsaret eā: ut patuit. s. p. He-
ro. et alios historiographos lib. i. par. vi. ar. iij. ca. i. Tū
qz ex splēdore diuino i facie ei⁹ relucēte. et tñ suspicabāt
et dubitabat de xginali brē Marie cōceptu. vñ noluit
traducere eā: sz voluit occulte dimittere eā. Mat. i. seq̄-
tur ergo qd ipse Ioseph nō fuit sc̄t⁹ nec p̄fect⁹. imo mi-
nus bon⁹ qd de tali ac tante p̄fectiōis et sc̄itatis xgine
suspitionē habuit adulterij. ¶ Itē p̄firmat. qd fm sniam
doctoz p̄cipue Alexan. de ales. p̄cordat Lbo. ii. ij. q.
lx. arti. iij. Suspicio mali de altero p̄tingit se puenit ex
trib⁹. ¶ P̄mo ex lōga mali xp̄ientia in seip̄o. Cū Arist-
to. ii. lib. Eth. dicit. qd senes sunt maxie suspiciosi: eo qd
multotiens exp̄ti sunt in seip̄is alioz defectus. Senes
em̄ inqt cacoges sunt. Est em̄ cacogia in deter⁹ extima-
re oia. Cū iuēcule mulieres si nubāt uiris senioribus
semp p̄p̄t suspitionē uiroz turbatiōes patiunt ab eis dē

¶ Scdo puenit suspitio mali ex eo qd aliqz male affici-
ad alterū. Cū em̄ qz p̄tēnt aliū aut odit vel irascit vñ in-
uidet: ex leuib⁹ signis opinat⁹ male d̄ ip̄o. qd vnusquisqz
facilis credit qd appetit. Tercio puenit ex hoc qd ali-
qz in seip̄o mal⁹ est: ex quo cōscius sue malicie facilis de
alijs malū opinat⁹. Propterea Eccl̄s. x. Stult⁹. i. p̄ctōz
in via ambulās: cū ip̄e sit ispiens oēs estimat ispiētes.
Et Sene. li. de morib⁹ dicit. Hoc bz ois affect⁹: ut i quo
ip̄e insanit: ceteros putet insanire. Cū auar⁹ cui⁹ ip̄e sit
assuet⁹ fraudib⁹ et mēdacijs i emēdo: vēdēdo: credit oēs
emētes et vēdētes filia facere. Silr luxuriosus cū ip̄e vi-
deat et loq̄tur mulierib⁹ mala intentiōe. ita qz videt loq̄
vñ respicere h̄mōi malū ide iudicat. Ad p̄positū. Ex q
Ioseph dubitauit et suspicatus est malū deb̄tā xgie et ei⁹
d̄ceptū: n̄p̄t qd voluit dimittere eā: ex q̄cūqz p̄missaz
causaz h̄ puenit: semp derogat ei⁹ sc̄itati: imo ex cau-
sis p̄actis suspicādo arguit ip̄e nō bon⁹ fuisse vel saltē
valde imp̄fectus. ¶ P̄mo hui⁹ qōnis p̄posite r̄n̄sione tri-
plicit̄ p̄cedem⁹. ¶ P̄mo dictas obiectiones de ei⁹ dubi-
tatiōe vel suspitione soluēdo. Scdo p̄clonēz r̄nsalē de
eius sanctitate inferēdo. Tercio rōnes p̄bantes san-
ctitatis eius excellentiam subnectendo. Caplm. ij.

¶ ¶ Imo itaqz soluēdo p̄actas obiectiones q
depēdent ex eo qd i euāgelio scribit⁹. qd cum
brā xgo inuēta est h̄re in vtero filiū post des-
ponsationē: Ioseph noluit traducere eā: sed
voluit occulte dimittere et c. ¶ Notādum est. qd de h̄ du-
plex est doctoz snia. Una est opinio q̄rūdā dicētiā. qd
Ioseph uidēs brām Mariā quidā dubitauerit et vehe-
mētē suspitionē icurrerit d̄ ope sinistro ex p̄re xgis: et id
circo voluerit dimittere eaz. Et illi attribuūt hāc opi-
nionem Augustini in sermone. Castissimum Marie
virginis vterum vel. Clidi portam. licz a pluribus asse-
ratur ille fmo nō esse Augustini. Ego tñ nullo mō cre-

do q̄ ista dubitatio fuerit firma in mēte ioseph. Nec credendū est q̄ ioseph cū esse vir iustus firmis crediderit aliqd̄ sinistri de virgine quā pbauerat de tanta sanctitate et desponsationis miraculositate. Si q̄s tñ hāc opinionē. s. q̄ dubitauerit tenere vult: hoc h̄z credere q̄ hec suspicio in mente ioseph nō fuit oīno firma sed dubia. Nā fm̄ Tho. ij. ij. q. lx. arti. iij. Aliud est ex aliqb̄ signis dubitare d̄ malo. primi. Aliud ē illud affirmare. Prīmū ptinet ab hūanā tērationē sine qua etiā scī vitā istā nō ducūt: fm̄ illud apli. s. ad Cor. x. Tēratio vos nō apprehendat nisi hūana. Affirmare nō pro signis leuib̄ de primo malū: p̄cipue qñ sunt plura et fortia signa boni: p̄ctū est. Unde Aug. sup̄ illud. s. Corinth. iij. Nolite añ tps̄ iudicare: ait. Et si suspensiones vitare non possum? qz hoies sumus: iudicia tñ id est diffinitiuas snias p̄tinere debem. Nec ille. Sz alia ē opinio verior quā tenēt Greg. Nige. et Johānes os aureū. qui aperte oñdūt q̄ ioseph qñ vidit mariam pregnatē: nō cogitauit aliqd̄ malū de ea: sz credēdo bonitati x̄ginis putabat q̄ deus aliqd̄ opat̄ esset secrete in ea: et ex humilitate reputauit se indignū eius p̄sortio quā sciebat esse plenā deo. Voluit ḡ recedere et dimittere eam: timens ne ex presumptiōe offenderet si tante x̄gini cohabitaret: sicut in exēplo etiā Petr̄ ex eadē reuerētia dixit x̄po. Exi a me dñe qz hō p̄ctōr sum. Cū Chrys. sup̄ Mat. li. s. dicit. Inextimalis laus Marię: magis credebatur ioseph castitati ei? q̄ vtero eius. plus gr̄e q̄ nature. Manifeste p̄ceptū videbat et fornicationē suspicari nō poterat. Possibilis esse credebatur mulierē sine viro posse concipere q̄ mariam posse peccare. Nec ille. Huic sentētie cōcordat Ber. sup̄ Missus est. addens q̄ ideo occulte voluit eā dimittere: qz si manifeste dimitteret: causa diuortij quereret et exigeret. Et si diceret id qd̄ scierat et pbauerat de x̄ginis puritate: mor̄ ppl̄s incredulus et dure cervicis illū subsannaret: et illā lapidaret. Quomō em̄ crederent tacenti x̄po in vtero: quē postea crucifixerunt mira facientē et docentē in templo. Nec Ber. Itaqz claret q̄ ioseph nil sinistre credidit de x̄gine: sz cū vidit eam pregnatē in facie eius diuinū splendorē relucētē adeo q̄ nō poterat eā intueri: vt dicit Ber. et Hiero. partim ex stupore: partim ex x̄ginis reuerētia: et partim ex incōprehensione opis. i. x̄ginalis concept̄ cogitabat se absentare et eam dimittere: totū h̄ factū volens diuinū p̄silio relinquere. Et p̄pterea angelus sibi reuelauit hoc mysteriū dicens. Noli timere accipe mariā coniugē tuā. i. non expanescas cū illa habitare et sibi seruire: cuius deus te sociū fecit in sancta puritate et deuotiōe castitatis quā vna simul deuouit̄is mutua volūtate. qd̄ em̄ in ea natū est de sp̄s̄cto ē q̄ si queras: quare br̄a maria non dixit eidē hoc diuinum secretū. Dicendus fm̄ Lyrā sup̄ Mat. q̄ ideo qz sciuit q̄ talia nō sunt reuelanda nisi quātū se extendit volūtas diuina. Et ideo br̄a virgo tacuit: tenens firmiter q̄ istud secretū reuelaret tpe cōpetenti ex bñ placito voluntatis diuine sicut et reuelatū est sc̄e Elisabeth miraculose Luc. s. Itē quare ioseph nō petiuit beatā virginē vt diceret. Dicendū q̄ ex reuerētia li timore nō fuit ausus. et h̄ factū est ex diuina dispensatione: vt videlz p̄ reuelationē angeli ipse ioseph et p̄sequēs oēs nos sic certificaremur i fide q̄ nullo mō decetero dubitari posset. Capitulum. iij.

Secundo principaliter ad q̄stionē p̄positā de sanctitate Ioseph ponit p̄clusio respōsalis quā saluo aliorū meliori iudicio tutā fore de cerno. Et est p̄clusio talis. Fidei p̄dicta men dat x̄ginē x̄pi matrē habuisse sp̄sum talē dei ordinatione vt nullus vir sibi parez habuerit sanctitatē aut eq̄lez puritatē toto p̄t̄e terraz orbe. Dico notāter p̄t̄e: qz sz Iohes baptista fuerit excellētissime sc̄itatis: vt teste saluatore Mat. xi. Inter natos mulierū nō surrexit eo maior. tñ ip̄e Johānes nōdū erat p̄t̄e. i. tempe desponsationis Marię. nat̄ in mūdo: sz postea surrexit in mūdo. Pro illo autē tempe arbitror q̄ Ioseph fuerit sanctissimus in toto mūdo p̄ oībus hoīb̄ q̄ tunc erāt. Ad qd̄ credendum et p̄bandū subnecto. Tertiō rōnes quibus claret eius sanctitatis excellētia. Et ad id est ratio triplex. viz p̄bica: canonica: et theologica. Prima rō p̄bica: qz cū iuxta Aristo. sniam. Dīa bonū appetūt et diligūt: vnūqd̄ qz ens quātū h̄z de bonitate tantū habet de eligibilitate. li. iij. Topic. Sed qz deus p̄ oībus hoīb̄ mūdi hūc Ioseph dilexit et elegit sibi in patrē putatiū et familiarē nutriciū: ac sue sanctissime matri in sponsum et custodem x̄ginitatis deuotiōis ministrū. ergo sequit̄ q̄ p̄ oībus hoīb̄ tunc in mūdo existētib̄ ip̄e Ioseph fuerit melior et sanctior. Scda rō canonica. qz habet. xxiij. q. iij. ca. Vbri neri. q̄ p̄destinatio ita est a deo disposita vt electi meritis et p̄ciis ad ipsam pueniāt. Nec ibi. Sed qz Ioseph fuit ab eterno p̄ordiat̄ a deo et p̄destinat̄ in sp̄sum matris dei et nutriciū christi atqz cetera mysteria diuine incarnationis. ergo deo disponente ip̄e tante sanctitatis et tanti meriti esse debuit vt p̄ omnibus hoīminibus dignior ad hec p̄retacta mysteria redderetur. Tertia rō theologica. qz quātō ad maiorē dignitatez sp̄ialem et fm̄ deū existentem eligit deus aliquē: tanto eundē facit bonū et meliorē. Cū Aug. in glo. sup̄ Eph. s. dicit. De quos eligit facit bonos: sicut ait apl̄s. Eliget inqt̄ nos vt essem̄ sancti et imaculati in p̄spectū eius in charitate: q̄ p̄destinauit nos in adoptionē filiorū per Iesū x̄p̄m. Nec ille vbi. s. Sed qz de elegit ab eterno hūc Ioseph ad sūmas gr̄as et maximas fm̄ deū dignitates: vt patuit. ergo sane credo q̄ sicut suā reuerendissimā matrē quā p̄elegit ab eterno: vt decebat dignissimā et sanctissimā fecit. sicut etiā suū p̄cursozē sc̄tissimum elegit et fecit: atqz discipulos et ap̄los q̄s elegit vt mūdi lumina foret effecit sc̄tissimos. Ita hūc Ioseph quem in sp̄alissimū sibi et sue m̄ri nutriciū atqz sp̄s̄us elegit sc̄tissimū effecit q̄ dignissimū p̄ oībus hoīb̄ reddidit. Secure igit̄ charissimū ei? merito nos p̄medare possumus: merito ei? suffragia exorā: qz magnū vt pote sanctissimū valz corā x̄po efficere et ipetrare bñficiū p̄ nobis. Itē ad sc̄itatis ip̄si? Ioseph excellētiā p̄bādam faciūt etiā p̄uilegia imediate infra arti. iij. descripta: q̄bus eum deus dignificauit et sanctificauit. Articulus tertius q̄ sanctitas Ioseph sp̄si Marię duodecim p̄uilegijs est dignificata. Tertium mysteriū declarā dū i hac pte d̄r dignitatis. Quā tenēpe dignitatis et p̄uilegiatē sc̄itatis sit iste Ioseph bñdictē x̄ginis Marię sp̄s̄us elucidādo aduertere debem. qz q̄c qd̄ gl̄ie et laudis ip̄edim̄ sp̄so. s. Ioseph totū ē ad laudē sp̄se id est br̄issime x̄ginis m̄ris dei. Ad cui? gl̄iam vt maiorē

ut maiori deuotione moueamur erga hunc sanctissimum sponsum Joseph. Notare possumus quod sicut beatissima virgo mater dei gloriosa existit corona. xij. stellarum: iuxta illud Apoc. xij. In capite eius corona duodecim stellarum. Ita sanctissimus eius sponsum Joseph inter omnes sanctos comprobatur fore gloriosus duodecim privilegiiis sanctitatis tanquam duodecim stellis relucens in corona glorie ipsius: quod quidem ordinari possunt in tribus quaternariis: quorum primus potissime se habet ex parte sui ipsius. i. Joseph. Secundus ex parte virginis benedictae eius sponse atque filii eiusdem virginis christi Jesu benedicti. Tertius quaternarius indifferenter se habet vel teneri potest ut claret in subscripta quaternarioz diuisione.

Primum privilegium nobilissime generationis.

Secundum euangelice commendationis.

Tertium dignissime electionis.

Quartum virginis gloriacionis.

Quintum privilegium singularissime dilectionis.

Sextum sanctissime conuersationis.

Septimum meritorie auxiliacionis.

Octauum permaxime honoracionis.

Nonum privilegium precelse glorificationis.

Decimum dulcissime consolationis.

Undecimum angelice frequentacionis.

Duodecimum potissime impetracionis. Cap. m. s.

Prima itaque stella seu privilegium sanctitatis Joseph beatissimi dicitur nobilissime generationis: quod erat de domo David et generatione nobilissima ex qua christus descendit: rus erat secundum carnes sicut per prophetas fuerat predicatum. Mirum ad nobilitatem summam eius pertinet quod ipse Joseph fuit de eadem tribu et familia cum Maria matre domini virgine nobilissima. Unde et genealogia christi describitur per Joseph ab euangelistis: licet Joseph fuerit penitus alienus a conceptione christi qui de sola virgine natus est et conceptus a spiritu sancto. Nihilominus per genealogiam Joseph descriptam Mat. i. et Luc. iij. sufficienter probatur quod Jesus Marie filius fuerit de stirpe David: ut dicit Lyra: quod Joseph fuit de eadem tribu cum Maria. quod probatur per hoc quod secundum legem mulier ad quam pertinebat hereditas paterna non poterat contrahere matrimonium nisi cum viro sue tribus ne fieret confusio sortium. ut habetur dicta sententia Num. xxxvi. Beata autem virgo Maria fuit unica Joachim patri suo succedens ei in hereditate. et ideo ex lege cogebatur viro sue tribus nubere: propter hoc et iuit cum Joseph in Bethleem ciuitatem David ut profiteretur cum eo. Luc. iij. Hec Nicolaus de Lyra super Mat. Si autem vis scire modum per quem fuerunt de eadem tribu et familia. s. David. Damascenus lib. iij. ca. vi. describit dicens beatam Mariam descendisse a David per Nathan. Joseph autem per Salomonem. David quippe inter ceteros habuit duos filios. s. Nathan prophetam et Salomonem sapientissimum regem: ut patet. s. Paral. iij. Secundum autem quod refert Lyra in postilla super Lucam. licet omnes sapientes hebreorum concorditer tenerent ex scripturis christum debere descendere de David. Alii tamen eorum opinabantur ipsum descendere a David per Nathan propter excellentiam scriptitatis et prophetie ipsius Nathan. Alii vero per Salomonem propter dignitatem regiam et excellentiam sapientie secundum vitam autem descendit per utrumque. alii tamen. quod per Salomonem descendit secundum lineam naturalis generacionis. per Nathan vero secundum lineam generacionis

legalis. quod Joseph sponsus beatę virginis fuit filius? Meli ad adoptiuum seu legalis secundum Hieronymum. Quod ut magis intelligatur Nota secundum Iohannem Damascenum. quod per catenam Nathan prophetę filii David descendit Melchior: a quo Melchior quarto gradu descendit et distat in recta linea ipse Joseph: ut patet per Lucam. iij. Cum Melchior est ipse Joseph abau? vulgari? .i. au? au? .i. pater. Iste Melchior habuit fratrem nomine Parthera: qui genuit Harparthera. et h? genuit Joachim: qui genuit beatam Mariam. Per catenam autem ipsius Salomonis filii David naturalis descendit Nathan qui fuit auus sancti sponi Joseph. Mat. i. Iste Nathan habuit uxorem ex qua genuit Jacob patrem Joseph. ut patet Mat. i. Defuncto autem Nathan: ipse Melchior de quo antea meminimus. s. ex catena Nathan prophetę: frater uic? Parthera nupsit uxori Nathan: ipsi uic? uic? Jacob et genuit ex ea Eli. Facti sunt ergo fratres uterini Jacob et Eli: sed de duobus fratribus a David diuersimode descendentes. quod Jacob a Nathan ex tribu vel catena Salomonis. Eli vero a Melchior ex tribu seu catena Nathan. Eli autem accepta uxore mortuus est sine semine Et idcirco Jacob frater ei accepit uxorem fratris sui ut ei suscicaret semen: et genuit Joseph. Ita ergo Joseph fuit filius naturalis ipsius Jacob. putat dicit Mat. i. ca. Fuit etiam idem Joseph filius legalis Eli. quod filius qui nascebatur ex tali uxore erat quod secundum naturam generatis. secundum autem legem defuncti. Et sic dicit Lucas ca. iij. Joseph fuisse filium Eli. Hec et Iohannes Damascenus. Denique secundum Matheum. de Lyra in postilla super Mat. hec strarieras quod Mat. dicit: Nathan genuit Jacob: et Jacob genuit Joseph Lucas vero dicit: Nathan genuit Eli. et Eli genuit Joseph. sic soluit quod Nathan et Nathan ab eo descendunt a David: sed Nathan fuit filius David adoptiuus Nathan autem per Salomonem. Et isti duo Nathan et Nathan habuerunt unam uxorem successiue que dicta est Iesca: et ista a Nathan concepit Jacob. et a Nathan Eli. et sic Jacob et Eli fuerunt fratres uterini ut dictum est. Ex his omnibus aperte monstratur nobilitas tam beatę virginis quam eius sponi Joseph sanctissimi. quod fuerunt propinquissimi si bene calcularetur: forte in sexto gradu consanguinitatis: quod gradu non prohibetur secundum iura etiam matrimonium contrahi. Et quod quanta sit eorum nobilitas generis. patet. quod Mattheus ponit tres quaterdenas generaciones ad Abraham usque ad christum: in quibus describitur generatio a quattuordecim patriarchis: et quattuordecim regibus: et quattuordecim ducibus: s. quod dicit Nicolaus de Lyra. Igitur quod nobilissimum est iste sponsus quoniam est propinquus multorum sanctorum istius genealogie: imo et Iohannis baptiste et plurimorum apostolorum fratrum christi. Insuper et meritis dei atque ipsius christi per meritis: quod est summum. Sicque propinquitate coniunctus est deo patri et filio et spiritui sancto: per hoc quod christus dei filius carne assumptus ex eius genealogia. Cap. ij.

Secunda stella est privilegium euangelice commendationis. quod in euangelio ipse Joseph commendatur iustus fuisse. Mat. i. Joseph cum esset iustus non lebat traducere rem. quod ab ipso commendatur a perfectissimorum tate. quod ut testantur doctores catholici precipue in talibus scriptis accipiunt. in quantum iusticiatus est generalis virtutes apprehendens. unde Macrobius li. de figuris dicit: quod ex iusticia procedunt amicitia: innocentia: concordia: pietas: religio. .i. cultus diuinus: affectus. .i. dilectio firma et humanitas: quod omnia creduntur perfectissime fore in Joseph propter quod merito iustus nominatur. quod ut Tullius li. de officiis ait. Iusticiatus splendor est maximus: ex quo boni viri nominantur. Et Aristoteles. v. lib. ethicorum. dicit.

Preclarissima virtutū. s. moralium videtur esse iusticia. et nec hesperus nec lucifer ita mirabiliter lucet. Cuius maris est huius privilegium Ioseph ut dicatur quasi antonomasice id est per excellentiam iustus in sacro euangelio. unde argui potest: quod in ipso videtur potuisses virtutes omnium patriarcharum et prophetarum. Et certe haud dubium: quod in ipso erat obedientia propterea quod fuit in abraam: patientia Ioseph patriarche humilitas David: deuotio prophetarum et sanctorum patrum etc. quibus dignus reddebatur sponsus tante virginis.

Capitulum. iij.

Tertia stella est privilegium dignissime electionis. Alii quippe sancti electi sunt. Quidam in suos tantum: ut sancti angeli. de quibus Hebrei. s. Deus sunt administratorum spiritus. Quidam in seruos et amicos. s. dei: ut sancti apostoli quibus Iob. xv. saluator ait. Jam non dicam vos seruos sed amicos etc. Paulus autem sanctus propter Ioseph est electus in hac precellam dignitate. ut fieret et seruus et amicus: et insuper pater christi putatiuus: ac sponsus matris dei. Unde post dei matrem summam dignitatem ipse obtinet. Capitulum. iij.

Quarta est privilegium virginis gloriatiois quod refulget gloria et aureola virginis. Fuit enim homo incorruptus: quam virginis ueritate uenerat mutuo consensu una cum benedicta virgine: sicut supra patuit. Hoc autem probatur auctoritatibus videlicet doctorum: et rationibus atque similitudinibus.

Primo inquit doctorum auctoritatibus quibus et prouincis: quod liber infantie saluatoris quod dicitur quod Ioseph de alia uxore habuerit filios: in hoc dicto non est tenendus: quod falsus dicitur sicut et in quibusdam alijs certis locis: utpote quod obsteritices beata virgo habuerit in partu: et filios: quibus reprobat. Ad id autem. s. quod Ioseph homo fuerit incorruptus et pater tuus est. Prout auctoritas Hieronymi. s. Heluidius dicit sic. Beata inquit gratia et florida fuit virginis matris et Ioseph societas. et sicut amatores puritatis in matrimonio virginis fuerunt a sancto electi. Nec ille. Unde credo post virginem matrem fuisse hunc Ioseph puritatis maritum amatorem. Ad idem est auctoritas etiam Augustini. li. de coniugali bono expressit dicens: quod Ioseph nisi homo fuisset: virgo mater dei nequaquam in sponsam sibi a deo data fuisset: alias hoc sanctum coniugium claudicaret. Nicolaus quoque de Lyra super Mat. cap. i. in postilla hoc credendum astruit et dicit: quod cum maria esset desponsata Ioseph: iam erat in domo ipsius Ioseph secundum Chrysostomum. Et quod modus erat iustorum non perficeret matrimonium per carnalem copulam nisi prius vacaret orationi per aliquod tempus implorando diuinam misericordiam: ut patet Tobie. viij. Et tunc inquit creditur reuelatum esse ipsi Ioseph propositum marie de obseruanda virginitate. tunc quod ex consensu uouerunt virginis. quam quidem virginis tatem ipse Ioseph habebat etiam antea in desiderio et in proposito: sed votum non expresserat. Contraxit igitur matrimonium coactus per miraculum virge germinantis et colube de celo venientis et ostendens se diuine voluntatis: et tunc ex reuelatione diuina cognoscendo propositum marie: ex consensu uouerunt virginis. Cuius Ioseph adhuc virgo erat. Secundo ad id probandum idem Hieronymus de lyra adducit rationem talem. Quia cum christus in passione sua nulli membra sua seruanda tradidit nisi virginis: non est probabile quod ante conceptionem dum adhuc esset in uentura traderet alicui nisi virginis custodienda. Tertio probari potest similitudinibus. quod cum de similibus idem sit iudicium: ut dicat regula logica. ex quo christus in omnibus maiorem quam habuit et specialioris societate

ac familiaritate: semper cum virginibus habere potissime voluit iuxta illud Cant. vi. Qui pascit inter lilia scilicet virginis. Cuius et matrem virginem eligere voluit: virgineo lacte nutrire voluit in sinu virgineo recubere. Sed et discipulum virginem. s. Iohannem familiarem dilexit: et in pectore suo reclinari eum voluit in cena. Item precursor virginem habere maluit. s. Iohannem baptistam. Iuxta quoque crucem virginem matrem et virginem discipulum astare voluit. sed et in sepulchro quasi virgineo. i. in quo nondum quisque positus fuerat locari voluit. Denique a virgine Martha misterium sibi et hospitium exhibitum plenius placuit. Preterea in celo spiritus virginis in comitatu habere vult qui eum sequitur quocumque ierit. Apoc. xij. Sane ergo iudicandum et credendum est quod patre putatiuum et nutrium atque ministrum suum et sue matris sponsum non nisi virginem habere voluerit: ut virginis societatem ab instanti conceptionis usque ad ipsam sue manifestationis et predicationis semper habuerit et inter virginis conuersatus fuerit. Capitulum. v.

Quinta stella est privilegium singularissime dilectionis. quod inter Mariam et Ioseph fuit amor sanctissimus et singularissimus. et Maria post filium magis amauit Ioseph quam alium sanctum: quod fuit sponsum eius et ei in omnibus necessitatibus puerum. Pie enim creditur quod spiritus sanctus virginem Mariam et Ioseph sancto amore mutuo uniuert: et nisi iste amor a spiritu sancto inter eos castus et sanctus processisset matrimonium eorum contractum non fuisset. Dilexit igitur virgo Maria Ioseph tanquam sponsum suum sanctissimum a deo sibi miraculose datum. Et secundum magistrum Albertinum de Cassali. li. qui intulatur. Arbor vite crucifixi Iesu. Credendum est inquit quod beata virgo que in omnibus a spiritu sancto agebatur: fuit ab eodem spiritu sancto certificata de sanctitate Ioseph et de diuina protectione: ita quod non dubitauit imo certa fuit quod Ioseph nunquam vellet eam carnaliter amare vel concupiscere: sed purissimo amore ex diuina dilectione deuote sibi seruire. et ideo non mirum si plene in Ioseph coniugium consensit. ut verum matrimonium fuerit inter eos: nunquam habendo respectum ad carnalem concupiscentiam vel actum. Cuius patet quod singulari diuino amore et castissimo se mutuo dilexerunt. Capitulum. vi.

Sexta stella dicitur privilegium sanctissime conuersationis. Ista enim est regula generalis quod cum sancto sanctus eris: et cum pueris peruerteris: teste psalms. Cuius qui mala habet societate in hoc mundo: male agunt: et conuerso quod bona bene. Erit enim quod unus malus malus voluntate et in societate bonorum si fuerit: unus bonus suis exhortationibus prohibet et retrahit illum: et conuerso. Itaque cum Ioseph habuerit sanctam societatem Marie. de qua Ambrosius. Virgo fuit sanctior alijs: plena spiritu sancto. et propterea quod credis quod agebat Ioseph quando videbat sponsam suam in nocte surgentem ad orationem: et plorantem ac deum collaudantem. An non credis quod ad bene agendum inflamaret. Arbitror quod sepe orabat cum oraret: et cum virgine propter benedicebat deum. Considera quantum erat deuota eorum colloquia. et quam Maria loquebatur de deo ille stupebat. Item considera quod beata virgo omnia secreta mysteria diuine incarnationis ei patebat: et pariter conferebat quod christus de ea natus secundum prophetias deberet in mundo vivere et per homines pati et mori. Item considera quantum stetit cum Maria: quod fere xxx. annis. Licet enim de morte Ioseph in scriptura non reperitur: sed constat quam parum ante baptismum christi mortuus fuerit. Nam quam christus disputabat in templo. viuus erat

erat. Tempore autem passionis non fit mentio de eo. Cum ergo tot annis steterit cum virgine in sancta uersatione: sequitur utique quod magni meriti fuit et magne sanctitatis. Cap. vii.

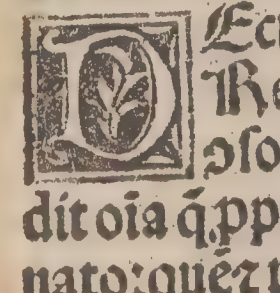
Prima stella est privilegium meritorie acquisitionis auxiliatoris: quod ipse meruit in omnibus laboribus et in omni negotio regis marie christi auxilium prebere. ut patet quod quando in bethleem ad parietem ascendit: quoniam in egyptum aufugit: et in exitu de egypto: atque in quodammodo puellum christum perdidit. Lu. ii. Quis in omnibus his ea sociavit ei nisi Ioseph qui cum plorante virgine ploravit: et cum dolente doluit. Cum maria ait. Ego et pater tuus dolentes querebam te. Ca. viii.

Secunda stella est privilegium honoratoris. Quere quod volueris post virginem in terris cui christus tantum honorem exhibuit sicut Ioseph cui ut dicitur Lu. ii. erat subditus descendens in nazareth. Ista autem subiectio erat ut voluerit doctores quod illa divinitas aliquam familiariter ministrabat Ioseph: dabatque sibi tobaliā seu manutergium ad tergendum manus: aquam ad lavandum: sedile offerebat ad residendum: nec dubites quod multa obsequia fecit deus. ipsi ergo etc. Cap. ix.

Tercia stella est privilegium precesse gratificationis. Nam quod sanctus tantam gratiam premeruit se cernit sicut Ioseph si advertimus rationem electionis atque rationem meritorie sue futuri. Nam si precesamur rationem electionis: utique ipse magnam gratiam habere debuit. quod quoniam aliquando deus eligat ad tantam gratiam sit sibi tam familiaris sicut patuit semper sibi dat maximas gratias. Et propterea eligendo ipse Ioseph ad tantum mysterium quantas gratias sibi dedit cogita. Item si precesamur eius fuitur: quod respicit quod tantum fuerit virgini marie atque christo sicut Ioseph. Modo christus dixit Job. xii. Si quis mihi ministraverit honorificabit eum pater meus. Quantum ergo putas honoris et gratie deus pater exhibuit pro tanto servitio Ioseph. Item si benedicta rego est tam gratiosa quod quod dicitur ad eius reuerentiam. Ave Maria: facit sibi gratias quas tomagis credis quod fecerit Ioseph qui tanto tempore in tantis eide et filio servivit. Cap. x.

Quarta est privilegium dulcissime consolationis. Reuera nullus sanctus habuit vel habere potuit tantam consolationem de christo sicut Ioseph habuit in terris qui vidit omnia quod propter predicationem de regine de christo incarnato: quod portavit manibus ac tetigit: fide sensit: osculatus est: et multoties amplexatus est. Si ergo abraha exultavit ut videret diem christi: vidit et gaudens est. Johan. viii. quanto magis Ioseph gaudens est. qui vidit et tetigit per experientiam. Denique consolationem habuit per quod vidit faciem gloriam christi in transfiguratione adeo ut efficeretur quasi fatuus nesciens quod diceret. Domine inquit bonus es nobis beatus. mat. xvii. Consolationem habuit iohannes quoniam dormivit super pectus Iesu: Domine etiam apostoli consolabantur quod manducabant bibebant cum christo vite. Magna utique dulcedine tenebat magdalena quoniam iuxta pedes iesu sedes audiebat verbum illius. Beatus frater scilicet dum semel oraret appropinquavit ei christus quasi crucifixus dei. Frater amice tolle crucem tuam et sequere me. Et mox per maximam dulcedinem eius effectus fuit quasi fatuus et spiritus eburnus. Fratri rufino appropinquavit beatus rego cum filio in brachio tenendo: et tantam consolationem habuit ipse frater rufinus ex illavisione quod quasi anima exiit de corpore. Quid tunc Ioseph habuit consolationis qui tanto tempore habitavit cum christo virgine matre. comedit in una mensa. cum eis dul-

cissima colloquia habuit multoties et quod transierat voluit. Et ut pie credo christus sepius osculabatur ipsum Ioseph: sicut solet facere filii puuli suis patribus. Dignus Ioseph sanctissime. o quanta fuit consolatio tua quoniam christus natum quem filium dei credidisti invicis tenuisti: quoniam angeli cecinerunt. Gloria in excelsis. Et in multis alijs actibus eius felicibus. Vere dicere poteris cum patre. Consolationes tue domine letificaverunt animas meas. O anima mea quid faceres si saltim semel osculari a christo merereris. Cap. xi.

Undecima privilegium angelice frequentationis et visitationis. Non enim omnibus sanctis donatum est frequenter angelos videre et alloqui Ioseph autem sepius hanc gratiam premeruit. sicut patet cum angelus ei appropinquavit dei. Noli timere accipere iugum tuum: et enim monuit ut in egyptum iret. Item cum post reversum angelus ei appropinquavit monens ut in presens galilee. s. Nazareth diuenter habitaret. Pie etiam credo quod multis alijs vicibus vidit angelos regine benedictam visitantes et consolantes. quod ut dicit hiero. quotidie eam visitabant angeli: cibum ei ferentes. Cap. xii.

Decima stella est privilegium potissime impetrationis seu suffragationis. Alii quippe sancti post benedictam regine non ita potissime habent et possunt impetrare nobis suffragia sicut Ioseph sanctissimus. Item. quod alii sancti solum de precatorie seu supplicatorie tantum fuit dei pro suis meritis habent impetrare pro nobis. sed sanctus Ioseph in celesti regno quodammodo etiam auctoritative tantum pater christi putativus et nutricius habet impetrare. quod christus habet eum honorare. iuxta illud. Honora premeritum matris. Exo. xx. Ex quo habet quodammodo ius percipere posse christo: et non tantummodo supplicare sicut alii. Quisquis ergo ei devote servit quod quis eius suffragia exposcit: haud dubium quod exaudietur in orationibus apud christum. Non enim est fas ei negare quod petit propter paternum honorem. Dignus anima fidelis ex his vide quanta sanctitatis sit iste Ioseph: quanta meriti coram deo ut devotius moveri studeas erga ipsum. Quod quod dulcis eius societas fuit cum beatavirgine christo. Quanta nunc in celo felicitas eius. Quod viros felicissimos et sanctissime Ioseph rogamus orare pro nobis una cum tua sponsa regine benedicta apud christum nos producat ad celeste regnum Amen. Pars. iij. libri octavi de summa puritate beate gloriose virginis Marie.

Nihil immundum in illam incurrit: cadaver enim est lucis eterne: et speculuz sine macula dei maiestatis. Nec verba scribunt originaliter. sap. vii. et accipiuntur conveniuntissime de gloriosa regine matre dei. Tunc quod libri qui intitant de sapia spiritualiter exponunt de beatavirgine quod de sapia dicunt interpretatur ecclesia quasi de regine benedicta dicant. Tunc quod omnis scriptura quod de christo dicitur potest accipere dici de beatavirgine: excepta ea quod de personalivnitione divinitatis loquitur. et hoc propter nimirum unitatem plenam assimilationem reginis matris ad filium: ut vult Magnus albertus super Missus est. Et idcirco haec scriptura nostri thematis conveniuntissime de beatavirgine accipit quod proprie de sapia dei patris. i. christo scribitur. In quibus quod de nobis sapiens spiritus sanctus loquente triplici modo dat puritatem beatissime regis marie. Primo quidem quod sit summe mundicie immunis ab omni peccati originali: mortalis et venialis forde. Item dicit. Nihil immundum incurrat in illa: hoc quod ad peccatum mortale: et postea speculum in-

quit sine macula b̄ q̄ad pctm̄ venialez etiā originale. Clere o aia deuota p̄maxime tibi reddiſ laudabilis z venerabilis ac amabilis ip̄a ſctiſſima dei m̄r q̄ i ſua puritate ac m̄diciavirginali meruit cōcipe filiū dei. propterea ecclia canit. Sct̄a z immaculata v̄ginitas q̄b̄ te laudib̄ efferā nescio. q̄: quē celi capere nō poterāt tuo gremio cōtulisti. Sc̄do in p̄miſſo thēmate cōmendat sapiēs puritatē v̄ginis marie q̄ sit ſublimis z ſumme excellētie ſupra puritatē ois creature. Cū ſubdit. Cādor eſt em̄ lucis eterne. i. diuine. ſ. p̄ p̄paratōez. Etem̄ vt di. Anſ. ip̄a tāta puritate nitebat z nitet q̄ ſub deo neq̄ maior intelligi. Q̄d cogitare aut dignū dicere poſſum̄ de te o puriſſima v̄go. Reuera ſi te formā di appellem̄: digna exiſtis. vt di. Hiero. Si te cādozem eterne lucis nominē p̄ oia p̄probaris. Tercio cōmendat q̄vics ei puritas ſit diuinalis munificētiez magnifice gr̄e: p̄ ſingulari eius v̄z p̄uilegiatiōe z diuine maiestatis opatione Cū ſubdit. Speculū inq̄t dei maiestatis. Mirū in b̄dicta v̄gine tāq̄ in ſpeculo relucet ſumma gr̄a diuine bonitatis z maiestatis atq̄ ſingulariſſimū donūz charitatis ei in incarnatione facta ex ea

Itaq̄ de puritate b̄rifiſſime v̄gis ad p̄ns acturi tria myſteria declarabim̄ que ſubſequentur.

Primum dicitur myſterium conſiſtentie.

Secundum myſterium p̄cellētie.

Tertium myſterium p̄uilegiatē gratie.

Articulus prim̄ in quo p̄ſiſtit ſumma puritas b̄rifiſſime Marie. Capitulum. j.

Rimur myſterium cōſiſtentie. Vbi inueſtigādū eſt i quo p̄ſiſtit puritas b̄rifiſſime v̄ginis Marie matris dei ſeu quō intelligēda ſit hec itētio puritat̄

eius: Ad q̄d p̄tin̄ r̄ndet̄ ſm̄ ſentētias Alberti ſuper Diſſus eſt. atq̄ Thome ſup. iij. ſn̄iaz. diſt. iij. z ſcor. dicit̄ doctor n̄roz Q̄d hec ei puritas in trib̄ p̄ſiſtit. Primo in cōtrarij. j. pcti. elōgatione. Secundo in ſumme puri approximatione. Tercio in v̄triuſq̄ p̄dictorum confirmatione.

Primo inquā in cōtrarij. j. pcti. elōgatōe z diſtātia. q̄ puritas itēdit̄ p̄ reſeſſuz a cōtrario. ſicut albi d̄r q̄d eſt nigro ip̄mixti. z lucidi d̄r illd̄ q̄d eſt tenebris ip̄mixti. Sic z b̄rifiſſima v̄go d̄r puriſſima. q̄ p̄ oib̄ poſt xpm̄ ip̄a eſt ip̄mixti ip̄uro. i. pctō. Iuxta b̄ q̄d occurrit Cū b̄rifiſſima v̄go fuerit tāte puritat̄ vt ab oī culpa fuerit totalit̄ im̄munis et arguit̄ q̄ nō. q̄. j. Jo. ij. habet̄. Si dixerim̄ q̄ pctm̄ nō habem̄ noſip̄os ſeducim̄ z v̄ritas i nobis nō eſt. Itē p̄ouer. xx. Quis p̄t dicere m̄dū eſt cor meū purus ſuz a pctō. Itē Joh. xxv. Stelle nō ſūt m̄dē in aſpectu ei. Et Rho. iij. Q̄s peccauerūt Itē glo. ſup. Rho. viij. di. Impoſſibile ē q̄ntūlibz ſctm̄ aliqui nō cadere. ſ. venialiſ. q̄videt̄ q̄ ip̄a aliqui peccauerūt venialiter. Itē b̄rifiſſima v̄go b̄o aſcia dicere poterat. Dimitte nobis debita n̄ra zc. cū ſit cōis forma orādī oib̄ ſctis collata. q̄ n̄ fuit ſine culpa. Preterea chry. ſup. illd̄ io. iij. Quid mihi z tibi mulier: di. q̄ aliqd̄ b̄n̄ani paſſa fuit q̄ſi. p̄p̄t vanitatē voluerit x̄p̄z miraculū facere. Itē gl. ſup. illd̄ luc. i. Sp̄ſſct̄s ſupueniet. di. Supueniens ſp̄ſſct̄s i v̄ginē: eā ab oī ſorde viciozū caſtificauit. Magiſter etiā ſn̄iaz. i. iij. diſt. iij. c. j. ſic di. Mariā totā ſp̄ſſct̄s ſupueniens a pctō p̄ſus purgauit z a fomite pcti et liberauit v̄l fomitem penit̄ euacuādo vt q̄

buſdā placet: v̄l extenuēdo z d̄bilitādo. Nec ſupuenitio aut̄ ſp̄ſſcti fuit tpe p̄ceptō is filij dei. q̄ ſequit̄ q̄ ante p̄ceptōez aliqui peccauerūt: a q̄ poſt in p̄ceptōe filij dei purgata fuerit. Cōtra. Aug. in li. de natura z gr̄a di. Excepta hac v̄gine de q̄ p̄p̄t honorem dñi nullā p̄ſus cū de pctis agit volo h̄re q̄d nē. Inde em̄ ſcim̄ q̄ ei p̄l̄ gr̄eſſit collatū aduincēdū ex oī pte pctm̄ q̄ meruit parere quē p̄ſtat nullum habuiſſe pctm̄. Nec ille. Pro r̄ſione q̄ ponit̄ pctō q̄ b̄rifiſſima v̄go p̄ gr̄am ſctificationis copioſam in v̄tero materno p̄ſecuta ē p̄ſeruatōez ab oī pctō. Et h̄ pctō ſm̄ dñz bonauē. alioſq̄ ſcor. doc. ſup. iij. di. iij. p̄bat̄ auctoritatib̄ rōnib̄ z exēplis: ac ſilitudinib̄. Pro inquā auctoritatib̄. Cū gen. iij. Ip̄a p̄teret caput tuū. Q̄d b̄rifiſſima v̄go. z aug. exponēdo di. cū. Suggeſtio ē caput diaboli. Nulla q̄ ſuggeſtio habuit locū in v̄gine tā q̄ ad ſuggeſtionē pcti venialis q̄ mortalis a q̄b̄ totalr̄ im̄munis fuit. Itē can. iij. Tota pulchra eſt amica mea: et tota pulchra ab originali et mortali: z macula nō ē in te. i. veniale pctm̄. Itē p̄s. xlv. Sctificauit tabernaculū ſuū altiffim̄: de in medio ei nō amouebit̄. ſ. p̄ aliqd̄ malū pcti. Cū b̄rifiſſima v̄go. adlugdū. canonicos. Puto inq̄t q̄ copioſius mun̄ gr̄e in eā de ſcēdit: q̄ ei nō ſolū ſctificaret ortū: ſz etiā deinceps ab oī pctō cuſtodiret im̄munē. Sc̄do rōnib̄. Pro rō alber. ſup. Diſſus ē. q̄ q̄d cūq̄ pctm̄ etiā veniale nō eſt gr̄a. q̄vics q̄ ē aliqd̄ pctm̄ quātū cūq̄ pūi z veniale: ibi ē aliqd̄ vacuū de gr̄a. Sz b̄rifiſſima v̄go fuit plena gratia etiā a p̄ceptōez filij dei. Lu. j. Que gr̄a plena. q̄ nihil de pctō fuit in ip̄a. Sc̄da rō: q̄v̄t volūt doc. ſup. iij. di. iij. p̄cipue bonauē. Rich. z tho. In p̄ria ſctificatōe v̄ginis. ſ. in v̄tero ſue m̄ris ſomes in ea fuit ligat̄ v̄l extinct̄: ſic q̄ ablata fuit inclinatio ad malū vt nūq̄ peccaret: q̄uis flexibile libez arbitriū h̄ret. ſic habuerūt z angeli a p̄firmatōez nec peccauerūt. Sz i ſc̄da ſctificatōe. ſ. q̄ x̄p̄s p̄cepit fuit oīno euacuāt̄ z totalr̄ extinct̄ vt non poſſz peccare. Vbi nota q̄ ſomes vt ait rich. vbi ſup̄ nō ē aliud in nobis q̄ habitualis inclinatio in appetitu ſenſitiuo tēdēs ad obiectū inordinate ex pctō primoz parētū mediāte nature corruptōe cauſata. D̄r notāter habitualis inclinatio. ſ. p̄cupie: p̄ eo q̄ actualis p̄cupia eſt mor̄ pcti. Fomes q̄v̄tra carnis eſſentiā z ſenſitui appetit̄ ponit̄ quādā corruptiōez morbidā in carne radicātā q̄ aſcēdit v̄ſq̄ ad mētē: habet̄ duplicē affectū. ſ. p̄nitatē ad malū z difficultatē ad bonū. iuxta illud rho. vij. Nō em̄ q̄d volo bonū hoc ago: q̄ad ſc̄dz. ſz q̄d odio malū b̄ facio: q̄ad primum.

Per primā itaq̄ ſctificatōez. ſ. in v̄tero materno ſz p̄dictos doc. Maria habuit dei dono ligatū vel ſopitū aut̄ extinctū mō a p̄dicto fomite. q̄ tāta gr̄a p̄fectiōis eſt ſibi tūc collata q̄ redūdauit in ei ſenſualitatē adeo vt fomitem reprimeret: ſic q̄ i pctm̄ nō inclinaret z a bono nō retraheret: nec v̄llū effectū vel incitāmētum h̄ret aliqui. In ſc̄da aut̄ ſctificatōe in q̄ ſp̄ſſct̄s deſcendit nō tūc in mētē: ſz etiā in carnē ex ea mirabilr̄ formā do corp̄ x̄pi ſctiſſimū: tūc totalr̄ ſomes fuit extirpat̄ z extinct̄ p̄ collatā p̄firmatōis in bono gr̄az: vt nullo mō poſſz volūtas marie ſlecti in pctm̄ etiā veniale vt de b̄ lati dicet̄. c. iij. hui. Cū maria nullū pctm̄ habuit. Sz aduertēdū q̄ p̄dicta de fomite poſita ſt̄ h̄ ſz doc. eos q̄ tenuerūt mariā p̄ceptā ſore in originali pcti macula: z ſic m̄datā. Moderni aut̄ n̄ri doc. dicētes beatā mariā in p̄ceptōe nō p̄ſiſſe originale pctm̄ cū q̄bus ego

Articulus

ego teneo aliter sentiant: quoniam sones quod effectus peccati originis in carne marie sanctificata: non fuit formalis in effectu quod ad legem plus propagata: sed tamen causalis quod ad legem propagatus. Quoniam secundum frateris maronis in prima sanctificatione marie fuit in gratia confirmata: ut patuit li. iij. r. v. Tertia ratio bonaueture. quoniam congruum fuit illa quod placuit altissimi mo intantur fieret digna eius sponsa et mater filij dei unigeniti: sic esset immaculata mente sicut et intemerata carne: quod foret aduocata peccatorum: gloriatur corona iustorum: sponsa dei: et totius trinitatis reclinatio. Tercio ostendit hanc conclusio filitudo in rebus et exemplis. quoniam sicut diuina prouidentia in primo statu hominem custodiuit ab omni nocivo: ita ipsa diuina prouidentia congruenti matrem custodiuit immaculatam ab omni peccato. Item Iobes baptizatus ex sanctificationis gratia habuit a deo pregentem non quod peccaret mortaliter ne leui saltim maculare vitam famie possit canit ecclesia. Quoniam paucissima venialia fortassis commisit. Sed dei mater electa debuit habere eminentiore gratia sanctificationis ut nunquam vel venialiter peccauerit: imo etiam in alijs rebus sit illecebras morum. Necnon habuit quod eius sciam remorderet. Ad id refert bonauet. ubi supra quod audiuit narrare quod ipsa cuidam persone reuelauit quod non reprehendebat cor suum in oivita sua. Et sic patet. Pro solutione autem argumentorum in diuina prouidentia ad illas auctores Iob. prouer. iob. rbo. et glo. rñdes secundum alber. quod oēs ille scripture loquuntur de coram iureviatorum hominibus. Istud autem privilegium virginis beatissime est de specialissimis et propriis gratia respectu omnium viatorum quod derogat generali. Ad illud. Dimitte nobis debita etc. Dicendum est secundum bonauet. quod in petitione illa uirgo maria poterat petere remissionem debitorum: non ratione sui: sed aliorum membrorum christi quibus poterat petere reuerentia debita dimitterentur: et bona scia illa oratione formare in persona ecclesie: non per se sed per alios sanctos. sicut dicit Augustinus. Ad illud chrysostomus. dicit quod aliquid humani passa est. Dicendum secundum alber. quod ipsa uirgo aliquid humani passa fuit. Breve est ad hunc sensum. quoniam ut homo hominibus passa fuit. Sed quod aliquid uani passa fuerit: per omnia falsum est. et per Augustinum. Ad ultimum secundum doc. tenentes mariam sine peccato originali acceptam per solutio expressa li. iij. p. ij. ar. ij. ubi de sanctificatione libera ratione soluit. Sed secundum bonauet. ubi. s. rñr quod differt dicere peccatum et dicere uicium. Nā uicium dicitur culpe sequela ex originali in nobis relictā. Peccatum autem dicitur dupliciter. Aliquod culpa: si cut corampter assuevit accipi. Aliquod non culpa dicitur sed peccatum: sicut rbo. vij. De peccato dānabit peccatum. Dico ergo quod beatissima uirgo dicitur castificata uel mūdāta a peccato: non ratione alicuius culpe uel macule: sed solum ratione pene: a qua mūdāta est in filij dei acceptio ut illas penas sequentes ex peccato originali ipsa in filij dei parturitioe non habuerit. quoniam accepit sine corruptione: et fuit grauida sine grauamine: ac peperit sine dolore. Unde per responsio. Capitulum. ij.

Secundo dixi quod hanc puritatem beatissime uirginis consistit in summe puri approximatione. et per omnia non consistit in sola peccati elogatione. Quoniam sit per elationem quod beatissima uirgo dicitur purissima non solum ob hoc quod ab ipso puro. id est a peccato est elogata: sed etiam quod ad summe puritatem. id est deum est summe approximata. Hoc declarat secundum Alber. magnū super Diffus. e. c. clxxxij. taliter. quoniam puritas sequitur naturam luminis et luminosum. sicut uidetur ad sensum. quoniam illud quod per participationem de natura lucis per hanc puritatem: ut summa lux vel summe luminosum sit lucidius purius: Lux autem est duplex. scilicet corporalis et spiritualis ut dicit Augustinus. super gen. ad lram. Et magis proprie dicitur lux spiritualis quam corporalis lux. secundum hanc ergo duplex est puritas. scilicet corporalis et spiritualis. Sed quoniam maior puritas corpora-

lis est secundum maiorem diuinitatem ad summam corporalem lucem quā obreuidem? quod aqua purior est quam terra: aer quam aqua: ignis quam aer: firmamentum quam ignis celum aqua quam firmamentum: et celum empyreum quam aqua. Sicut ergo erit maior puritas spiritualis secundum maiorem diuinitatem ad summam lucem spiritalem quod deus: quod lux est in qua tenebre non sunt uelle. i. iob. c. i. Quoniam secundum hanc purior est anima sensitiva quam vegetativa. rationalis quam sensitiva: angelica rationalis quam humana secundum naturam. Sed secundum gratiam est aliter. quoniam anima humana existeret in gratia purior est quam diabolus: sed secundum naturam diabolus cum sit angelice nature sit purior. Bona nepe est quasi quoddam lumen creatum procedens a luce increata. id est deo prout dicit Bernardus. in ser. de charitate et gratia christi. Ergo ubi est participatio maioris gratie ibi maior est ad primam lucem approximatio et assimilatio. et per omnia maior secundum gratiam puritas. sicut exemplum in corporalibus. Licet enim secundum se crystallus sit purior aliquo vitro de materia minus pura factum: tamen istud vitrum si fuerit irradiatum a sole: lucidius est et purius secundum participationem radiositate et lucem solis quam crystallus non irradiata a sole. Quod igitur in beatissima uirgine respectu omnium creaturarum aliarum non unitarum fuit summe gratie participatio. ergo approximatio ad primam lucem fuit in summo. et per omnia puritas in summo. Nec secundum Alber. Capitulum. iij.

Tercio dixi quod hanc puritatem beatissime uirginis fuit in triusque predictorum. id est elogationis et approximationis confirmatio. Propter quod ponit tertia conclusio in ordine ad predictas superius. et est talis. Beatissima uirgo Maria per sanctificationis copiosam gratiam adeo fuit confirmata in bono penitus non quod possit in aliquo peccato flecti: nec possit in ea diuina gratia depire aut minui uel ab ea aliquid mori separari. Quoniam beatissima uirgine mariam peccare etiam uenialiter uel minimo peccato fuit impossibile: quanto magis mortali peccato. Probat hanc conclusio triplici ratione: pluribus alijs ob breuitate omittis: quarum rationum fulcimenta accipiuntur a domino bonauen. super. iij. dist. iij. et concorditer Ricardus. atque Tho. super eo. li. iij. sententiarum.

Prima est ratio redundantionis.

Secunda est ratio dignificationis.

Tercia est ratio perfecte gratificationis.

Prima ratio redundantionis. quoniam sicut honor patris redundat in filios. prouer. xvij. Gloria filiorum patris eorum. Ita per oppositionem ignominiae uel confusio matris redundat in filium. Si ergo mater dei non peccasset uel peccare potuisset aut gratia dei perdere potuisset ignominia fuisset dei sui filij. ergo eius mater dānari potuisset: quod est absurdum. Quid enim ignominiosius quam reginam celi: matrem dei: diabolo potuisse subijci per culpam. ergo uidetur propositum fore uerum. Secunda ratio dignificationis. quoniam dignior fuit mater christi effecta ex hoc quod est mater dei: quam sit aliquis angelus in celo. Si ergo angeli boni sunt in gratia confirmati: multo magis mater dei. propter illud. ij. topico. Si ei cui minus uidetur inesse inest. et ei cui magis. Tercia ratio perfecte gratificationis quod est specialiter posita a Ricardus. ubi. s. Nam per istam sanctificationem scilicet in conceptioe ubi fuit beatissima uirgo a deo gratificata: ut in ea esset perfectissima charitas utpote in matre dei dilectissima. Sed sicut perfectissimum charitatem actum non potest esse cum in ordinato concupiscit actum. ita nec perfectissimum charitatis habitum cum habilitate ad concupiscendum. Quoniam Augustinus. lib. lxxxij. quasi. q. xxvj. dicit quod nutrimentum charitatis est imminutio cupiditatis. et eius perfectio est nulla cupiditas. Quoniam si cut beatissima uirgo post primam sanctificationem non fuit concupiscens secundum actum. ita post secundam non fuit concupiscens secundum habitum.

Proinde si post scdaz scificationez de carne marie fuis-
set aliqs pur? hō format? miraculose: z solis naturalibz
bus relict? ita fuisz integre nature sic essz hō ex elemē-
tis vel celis format? z suis naturalibz relict?: saltē quā-
tū ad illā integritatē cui? corruptio est inclinatiua ad
pctm. Nā sic celū ppter pfectionē forme ipossibile ē ad
aliā formā mutari vel corrūpi: ita aliquāl a fili brāvir-
go ex priuilegio pfectōis gfe nō potuit mutari aliud
vel dñi. s. ad pctm qd cūqz. Et hōcebat matrē dei nec
dgruebat vt dei mī essz peccare possz. Nec rich. Cū
ex dict claret q in scda scificatione diuina inhabita-
tione tāta fuit gratie plenitudo data xgini vt pfirmar-
et in bono. sic q nūq flecti vel velle malū possz: i quo
nō auferē potētia liberi arbitrij. s. pfirmat. z defect?
q est posse flecti in malū excludit. Ad id fac Hiero. in
ser. de assump. di. q tota plenitudo gfe q fuit i xpo ve-
nit in mariā. gvenit in eā nō tm gfa scificationis: s. etiā
pfirmatōis in bono. Ideoqz bonauē. vbi sup cōcludē-
do subdit. q cū mariā scīm scōz gestauit in vtero tūc
scificata fuit pformiter filio suo: adeo q sic ipossibile
fuit xpm peccare: i. az ipossibile foret matrē ei? ledere.
Et sicut ipossibile fuit ppter honorem xpi vt haberet
aliū filiū: sic ipossibile fuit vt nūq carnis xginitas vīo-
laret: in q dei fili? habitauerat. Et ita etiā ipossibile
fuit vt mētis scitās aliq culpa macularē. Ad cuius
etiā testimoniū valet q qdā iudei asserūt h mirū fuisse
in xgie mariā: q cuz essz pulcherrima a nullo vnq viro
potuit pcupisci. Nec vilipēdī ē istud ifideliū testimo-
niū. q opz etiā ab his q for? sunt testimoniū hfe. Nec
bonauē. De h infra latī. Igit? vere purissima. I
indicibilr scīssima xgo maria vere tu pulchra p puri-
tatē: suauis p charitatē: z decora p xginalē castitatē.
De me? Iesu magne de? q mirabilr glīosus es
in scīs. sed vere mirabilissim? z glīosissimus in maie-
state tua: in scīssima genitrice tua: hui? tā scīssime tue
matris ob merita petimus dele nostra delicta.

Articul? .ij. quō puritas brē Marie pcellit purita-
tē oīm creaturaz. tā angelicaz q humanaz. Ca. j.

Intra secundū mysteriū

scz pcellētie inuestigāda sunt tria. Pri-
mū est. Utrū brāxgo f3 statūvie nitebat
tāta puritate q sub deo intelligi maior ne-
quirit. Secdo. Utrū hāc puritatē accepit fil? vel suc-
cessiue: z qñ eā assecuta est. Tertiū qliter vel in q ei?
puritas pcellēbat oēm puritatē: tā hoīz q etiā angelo-
rū. Ad primū qsituz v3. Utrū brāxgo in via nitebat
ea puritate q sub deo neq̄t intelligi. Arguere potes
q nō. q aīa xpi q creatura fuit in statu vie maior puri-
tate nitebat q glīosa xgo. z tñ sub deo erat puritas
aīe xpi. q maior puritas pōt sub deo itelligi q ea quā
habuit xgo. Itē ipa brāxgo in statu glie nitebat ma-
iori puritate q in statu vie. z tñ sub deo. Item oēs scī
angeliz scīpatriē suā puritate glie pl? vident appro-
pinqre puritate pzie q qcunq puritas sit vie. Illa em
sufficit ad hōt possint patriā lucē p speciē videre. Nec
aūt nō ita. q glīosa xgo nō nitebat tūc summa sub deo
puritate. In dñi ē anf. li. de pceptu xginali. c. xvij.
Nēpe decēs erat vt ea puritate q sub deo maior neq̄t
intelligi virgo illa niteret cui de? paternicū filiū suū
quē de corde suo eq̄lē sibi genitū tāq seipm diligebat
ita dare disponebat vt naturalr essz vn? idēqz cōis dei

patriz z virginis filius: z quā ipē filius substantiāliter
sibi matrē eligebat: z de q spūscitū opatur? erat vt cō-
ciperet z nasceret ille de quo ipē pcedebat. Nec anf.
Iñsio q brāxgo etiā in statu vie ea puritate nitebat
q maior sub deo intelligi neq̄bat. Et pbat fm alb. sup
Dissus est pluribz rōnibz: e qbz aliqs hic adducem?
alijs amore breuitatis ptermisiss. Prima rō summe
donatōis. qz ad datōez sūmi doni sequit collatio oīm
donoz iferiorz. Iuxta illud apli. rpo. viij. Qui pprio
filio suo nō pepcit: s. p nobis oibz tradidit zc. quō nō
cū ipō nobis omnia donauit: sed dñs brē virgini sum-
mū donū donauit cui? capax fuit pura creatura. s. dei
mīnitatē. g3 summā puritatē. Secda rō sublimatōis
qz ipa brāxgo erat sublimāda z exaltāda super oēs
choros angeloz z scōz atqz sup oēs creaturā post xps
quā sublimatōez habuit iassūptōe. S3 qv̄t ait diony.
li. de āge. hierar. supiores hnt pprietates inferiorz cū
excellētia. Cū seraphin q excellit charitate excellit oī-
bus donis oēs inferiores. g3 brāxgo cum excellit om-
nes etiam seraphin charitate: excellit oēs etiā puritas
te. Tertia ratio ipletōis. qz brāxgo sup oēm creaturā
impleta ē spūscitō. Lu. j. Spūscitū supueniet. glo.
q nūq i aliquē venit: supercellēter veniet i te. Et itez
Aue grā plenaz. S3 effect? spūscitū ē purificare. De
niqz vt ait bern. Bfa ē purissimū balsamū mūdissimuz
vas requirēs. g3 vbi maior gfa spūscitū: ibi maior puri-
tas eē debuit. z p dñs ipa summe pura fuit. Unde sim-
pliciter v3 est q glīosa oīm dñā etiā in statu vie super
oēs creaturā ea puritate nitebat q sub deo neq̄t maior
intelligi. Ad illud g in dñi de aīa xpi. Dicēdū. q brā-
xgo d3 purissima imēdiate post puritatē xpi. Si dicat
q Anf. nō dic: post xpm: s3 post deū. Dico q xps de?
est: ergo post xpm ipa purissima est. Vel aliter di-
cendū: ex quo obiectio est de aīa xpi. q h puritas d3 p
elōgatōez vel recessuz ab ipuro vbi aptū natū essz in es-
se impurū. i. pctm quātū ex se. in aīa aūt xpi. qz nō fuit
aptū natū inesse ipuz. imo nullo mō ei potuit inesse i
puritas aliq: etiā ex mō sue pceptōis. qz supnaturalr
xps de xgine cōcept? est spūscitō opante. g nō fit h lo-
cutio respectu xpi z aīe eius. s3 respectu aliaz creaturaz
in qbus est aptitudo ipuritat ex se. sic z in brāxgi
ne aptitudo fuit quidē inesse aliqd ipuz. qz ex mō sue
pceptōis habuit aptitudinē d3 bēdi originale pctm. sed
diuina gfa speciali qz priuilegio pseruata est ne d3 be-
ret. De h li. iij. latissime dictū est. Ad scdmv3 de sta-
tū patrie: filr z Tertiū de angelis z scīs in patria. Di-
cendū fm Alber. vbi supra q in beatissimā virgine fm
statūvie fuit gratia deiformior q in angelis z sanctis
in patria: z hoc quātū ad substantiā dico: nō quātū ad
actū q est operatio glīose visionis: fructiōis: z tētiō-
nis. sicut li. ix. pte. j. ar. ij. de charitate determinabit.
Nec obstat de puritate quā ipa h3 in statu glie. qz eā
dem puritatem habuit ipa in statu vie fm substantiam
l3 non fm actū. Nec obstat q sua puritas in via nō ple-
ne apphēdit p speciē lucem increatā. qz h fecit sta-
tus z subiecti conditioz cōtrarij cōiunctioz minor mo-
toris attractio vt dicet de charitate eius. Et hoc ostē-
ditur per simile. Videmus enī q quādo p maior lux
minus illuminat: z minor lux magis illuminat p con-
iunctionem cum aere obscuro vel claro. Unde quan-
doqz magis illuminat luna in nocte aere puro q sol in
die aere obscuro: z tñ improporcionabiliter maior est
lux

Articulus

lux solis q̃ lune. A simili non videt̃ inconueniēs si ma
ior lux gratie in subiecto passibili coniuncto corpori
passibili ⁊ grosso minus imutat ⁊ mouet actualiter q̃
minor lux glorie in subiecto ipassibili ⁊ glorioſo. i. in
angelis ⁊ sanctis. Patet igit̃ qz ip̃a ſumma puritate
nitebat: qua maior ſub deo neq̃t intelligi. Cap. ii.

Iuxta pmissa questio est scda. *Qñ accepit bñd' go hñc puritatē in sūmo: z vtrū sil' vel successiue.* Exq̃ em̃ anf. dīc huius puritatis eē cām q̃ v3 debuit eē m̃r dei. s3 q2 effect' nō pri' est in re q̃ in sua cā. g̃ tñc cū facta est m̃r dei debuit ea puritate nitere q̃ maior sub deo neq̃t intelligi. z sic pri' nō nitebat ea puritate. Et isto mō anf. dictū accipiūt hī q̃ tenēt mariam fuisse cōceptā in pctō originali: z postmūdatā. S3 q2 in hoc sequor doctores nostros. p̃cipue Frāciscū maior. ideo dīc q̃ l3 etiā Maria ante xpī cōceptōez habuit sub xpō puritatē summā q̃ad remotiōez dñi. i. pcti originalis. q2 puritas ip̃a intendit p̃ recessum a dño: vt de hoc patuit li. iiii. pte. s. ar. iij. s. x. in fine p̃ba tho. de aq̃no. verū tñ puritas Marie augmētū sumit z incrementū successiōe q̃ad approximatiōez cōueniētiā maiorē ad summā lucē q̃ deus est. s. Job. s. Et h̃ fm alber. vbi supra quattuor gradibus. Primo em̃ purificata fuit maria p̃ sanctificatiōez in vtero sue matris. Tñc em̃ fm nostros doc. fuit p̃seruāte grā dei speciali purificata: nō de pctō qd̃ infuit. s3 qd̃ infuisset nisi p̃seruata fuiss3. Scdo fuit puritas aucta in ea p̃ x̃tutū exercitatiōez qñ cepit operari fm x̃tutes. Iuxta illud Actū. xv. de fidelib' s. riptū. Fide purificās corda eorū. z tñ accepit actualē p̃fectionē virtutum. Tertio puritas aucta fuit in sup̃uētiōe sp̃s sc̃i. iuxta illd̃ Luc. i. Sp̃s sc̃i sup̃ueniet in terz. z tñ accepit p̃fectionē donoz. Quarto purificata est in filij cōceptione qñ est cōpleta eius illuminatiō z p̃fecta purificatio in cōceptiōe ip̃ius eterne lucis: z tñ accepit p̃fectōez fructū z beatitudinū. Vñ prima eius purificatio ē p̃ grām cooperatē ad grām sacramentalē aliq̃liter cōforz mē. Scdo p̃ opatōez virtualē. q2 postmodum cū opari cepit infantia transacta opabat etiā fm virtutes. De nīq̃ pstat q2 in p̃fectionibus gratuitis ad operandū dona sunt sup̃ior virtutibus z b̃titudines superiores sunt donis. Tertia g̃ eius purificatio est p̃ grām donoz atq̃ p̃fectōez eorū. z Quarta beatitudinum. De prima eius puritate Cant. iiii. Tota pulchra es amica mea: q2 ab omni pctō aliena. Vnde subdit. z macula nō est in te. De scda Sap. iiii. Quā pulchra est casta generatio. s. virginalis cōceptionis cum charitate que est forma oīm virtutū. qm̃z apud deum nota est. s. noticia approbationis p̃ humilitatem. iuxta illud Luc. s. Respexit dñs humilitatē ancille sue. z apud homines. s. p̃ imitationē virtuosē opatōis. De tertia puritate subdit Esa. xi. Requiescet sup̃ eā sp̃s dñi: sp̃ritus sapientie z intellectus. De quarta Ezech. xliij. Maiestas dñi ingressa est templū p̃ viā porte q̃ respicit ad oriētē. Et sequit. Et repleta est gloria dñi. Itē Esaie. iiii. Locū maiestatis mee gl̃ficabo. Capi. iij.

Tertio b in articulo inuestigādū est in quo vel
qualiter puritas btē virginis p̄cellebat puri-
tatē oīm tā angeloz q̄ hoīm. Ad hui⁹ rei cui⁹
dentiam fm nostrū doctorem Petrū aureo. in suo cō-
pendio: ⁊ cōcorditer btūm tpo. iiii. scripto sniaz. q. j. ar

ti. ij. z. iij. pte summe. q. xxvij. ar. xvj. Nota qd bta xgo quadruplicē habuit puritatē. s. sc̄ificatiōis materno in vtero: innocētie: castitatis virginee: z in p̄uentionis spūs sancti in cōceptu. Prima puritate. s. sc̄ificatiōis in matris ventre excellēbat p̄ cōfirmatōē puritatē Ade quā habuit añ p̄ctm̄ in statu innocētie. qz bta vir go cōfirmata erat in bono. Adā vero non. Excellebat etiā in ea puritatē angeloz. q̄ lz sint cōfirmati in bono: tamē nec crescere p̄nt in p̄mio substāiali: nec decrescere. sz bta xgo p̄ficere potuit in merito: z non deficere.

Secūda puritate. s. innocētie excessit oēm puritatē rō-
nalis nature. qz btā x̄govixit sine oī pctō. 7 in quātum
mī dei electa peccare nō potuit: qd nulli est concessus
vel donatū alteri. Tertia puritate. s. castitatis virgi-
nē ip̄a excessit hoīes 7 angelos. Hoīes qdem: qz pri-
mū exemplar fuit huius integritatē: vt nec primā simi-
lem: nec h̄revisa sit sequētē. Angelos etiā: qz fm h̄ie-
ro. h̄ retinuit p̄tutē castitatis qd in angelis est neces-
sitatis nature. Quarto in puritate 7 sp̄ū scti sup̄uen-
tione 7 p̄ntia dei oīa creata excessit ex q̄ mater dei esse
meruit. Quis ḡ mente capere sufficiat quātū ip̄a p̄e
oībus nitidissimā 7 summa puritate post deū refulgeat
D̄ x̄go gl̄iosissima sup̄ oēs sctōs 7 angelos purissi-
ma. D̄ sctāz sctissima. D̄ oīm creaturaz d̄na cum nō
sufficiamus enari are tua magnalia. hoc tm̄ flagitam⁹
p̄ce humillima quatinus p̄ tue puritatis merita sctissi-
ma dele sordium nostraz crimina: 7 duc ad tuī p̄dulcis-
simi nati regna felicia.

Articulus. iij. qualibus priuilegijs puritas beate marie pre alijs extat gloriosa, z sunt duodecim.

Circa tertium mysteriū
vz priuilegiatē seu prerogatiue gratie. Notā
dñ q iuxta numerū. xij. stellarū in corona ca

Cuz privilegiate seu prerogative gratie. Nota
dñ q iuxta numerū. xij. stellaz in corona ca
pitis brē vginis Apoē. xij. figurata possum⁹ describē
xij. privilegia seu grās et prerogative sue puritatis qb⁹
pre oib⁹ creatis extat ipa gliosa. Et poterūt diuidi in
tres qternarios: quoz Primus se tenet ex pte dei.
Scds ex pte sui. Tertius ex pte alioz. vt p⁹ intuenti.
Primū privilegium quia eius puritas fuit deo
gratissima.

EScdm qz fuit filio dei familiarissima.
ETertiu qz fuit diuino splendore radiosissima.
EQuartu qz fuit dei maternitate dignissima.
EQuintu qz fuit totalis ⁊ plenissima.
ESextu qz fuit tranquillissima.
ESeptimu qz fuit costatissima.
EOctauu qz fuit miraculosissima.
ENonu qz fuit etiā in alijs efficacissima.
EDecimu qz fuit pre alijs pfectuosissima.
EUndecimu qz erat mundo fructuosissima.
EDuodecimu qz extitit oibus reuerēdissima.

Dominū itaq; privilegiū tāq; prima stella puritatis bē v̄ginis est. q; eius puritas fuit deo gratissimaz amātissima. Cū s̄p. viij. Hāc adamauit ex q̄siui sp̄s̄am mibi eā assumerez amator factus sum forme illius zc. Tātū q̄pe amauit deus puritatem bē v̄ginis vt eā tota trinitas pater filiusz sp̄s̄sanctus inhabitauerit tanq; in p̄ dilectissimo tabernaculo: tā miro modo q; in nulla alia creatura sic voluerit habitare. Unde ip̄a virgo beata dicere p̄t. Qui creauit me requieuit in tabernaculo

meo. Eccli. iij. Ergo deus dilexerit angelicā puritatem in eis habitauerit: magis tñ dilexit virginis marie puritatē in q̄ sic habitauit. vt ex eius carnis mūdificatiōe seu sanguinis purissimi portio de sibi ipsi inseparabiliter vniret carnē purissimā assumptā: et in oib⁹ creatis adorādā p̄altaret. Idcirco āgelus eā salutādo dixit Aue. i. sine ve. in quo notauit eius puritatē: et quātum p̄pterea deus eā diligat subdit. G̃ra plena dñs tecuz q. d. q. es purissima sine oī ve: iō deo es gratiosissima et totalr dilecta: adeo q. dñs tecum p̄ inhabitatōez tui vteriz carnis assumptōez. Scdm̄ priuilegiū. q. eius puritas extitit filio dei familiarissima. Nūq̄ ei alicui creature cōcessum est: nec cōcedet etiā angelis vt sic familiaris foret filio dei. i. xp̄o sicut puritas b̄tē virginis. vtz tā frequēter: tā familiariter xp̄s amplexaret: oscularet: manib⁹ cōtrectaret: vlnis portaret: lactaret: nutriet: educaret: quēadmodū b̄tā x̄go. Cū dicere poterat illud Cant. vi. Dilectus me⁹. i. xp̄s mihi. et ego illi: q. pascit. s. familiariter et delitiosissime inter lilia. s. puritatis mee. Hinc sap. vii. Generositatē illi⁹. s. b̄tē virginis glorificat: cōtuberniū habens dei. s. p̄ oibus creatis. Tertiū priuilegiū q. fuit diuino splēdore radiosissima. Nimirū ip̄a ex summa approximatione ad purissimā lucē diuinā fuit ita radiosā plena tota diuino lumine cōcupiscēdo illū q. ē splēdor paternē gl̄ie q. nulla fuerit in ea habilitas ad tenebras vel impuritatem aliquā: s. radiaret et p̄fulgeret p̄ oibus puris creaturis splēdore diuino. Cū ezech. xliij. Ecce gl̄ia dei isrl̄ ingrediebatur p̄ portā oriētālē. i. p̄ b̄tā x̄ginē. et terra. i. caro b̄tē x̄ginis splēdebat a maiestate eius. i. xp̄i. De b̄tē eius splēdore dictū est latius li. ij. pte. ij. ar. iij. circa quartū eius gaudiū. Quartū priuilegiū puritatis eius. q. extitit dei maternitate dignissima. Maxima q̄ppe gl̄ia b̄tē x̄ginis est q. nulla alia creatura fuerit tā re puritatis vt foret idonea eē mater dei quēadmodū ip̄a. Idcirco angelus dixit ei. Ne timeas mariā: inuenisti gr̄az apud deū. Que verba Alber. sup̄ Missus est. c. ccl. tractās di. Ne timeas mariā rei magnitudinis: tui paruitatis: sermonis falsitatis. p̄missi p̄tractōez virginē puritatis diminitōez. Ne timeas inq̄ q. inuenisti: nō rapuisti vt primus angelus: nō p̄didisti vt parens primus: sed inuenisti. q. q̄siuisti vt x̄go prudētissima et m̄ mūdissima. Inuenisti inquam gr̄am apud deū excellētissimā vt in tui puritate idonea fores tui et oīm creatoris m̄ dignissima. Quintū priuilegiū. q. eius puritas fuit totalis et plenissima. Plenū q̄ppe dicitur cuius nulla pars vacua est. Nulla autē ps marie fuit a puritate vacua. q. sicut gr̄a plena: ita fuit et puritate plenissima. Propterea Cant. iij. Tota pulchra es amica mea: macula nō est in te. Tota pulchra. q. tota pura et corpe et aīa purissima. Nimirū in suo ortu fuit pura ab originali pctō. et in tota vita sua nō fuit in ea macula alicui⁹ pcti. Deniq. in p̄ceptōe filij dei et i par tu fuit mūdissima. q. virgo p̄cepit et x̄go pepit summa cū puritate sine oī sorde. q. nulli alteri matrī est concessus. Hinc Leo papa in s̄mone de natiuitate dñi dicit. Ab hac natiuitate deest illud q. de oibus legitur Nemo mūdus a sorde: nec infans cui⁹ est vnus diei vita sup̄ terrā. Nil in istā singularē natiuitatē de carnis cōcupiscētia trāsit. nil de pcti lege manauit. Nec ille. Preterea ip̄a x̄go fuit tota pura nō solū q. ad aīam:

sed etiā q. ad corp⁹. q. fuit in natura purior et p̄plexione meliori optimez sanguineositatis: vtpote de cui⁹ purissimo sanguine formari debebat caro xp̄i virtute sp̄scti. Et em̄ volūt doc. circa di. iij. tertij libri sniaz b̄tā virgo adhuc in vtero matris adeo fuit sc̄tificata et mūdāta q. ab illo tpe sempvscq. ad assumptōez p̄sisteret in puritate naturez inocētia vite. et p̄ capacitate in oīm virtutū plenitudine sine oī macula optimez ordi natiōis disposita in naturalib⁹: ita q. nulla ples muliebri s̄vncq. magis appropinquasse videt ad statū inocētie Ade sicut ip̄a. Ip̄a etiā credit fore exempta ab oī illa maledictōe eue. gen. iij. Multiplicabo erūnas tuas et p̄ceptus tuos. In dolore paries filios. Cū nec erūnas muliebres: aut imūdiciaz eaz infirmitates aliq. passa est: nec in p̄ceptu aut partu ei⁹ aliqd imūdum fuit: nec obstetricib⁹ indignū. vt testat Hiero. Pro inde sc̄tūs Epiphanius historiograph⁹ scribit de ip̄a b̄tā x̄gine q. etiā in infantia vt mos est alijs infantib⁹ vagiēdo parētes nō molestauit: s. fuit nimium quēta patiens: et tacita: et mūdissima inq̄t fuit plus q. credi potest. Nūq̄ em̄ aliqd fedi in eavsum est: cū inuoluebatur in cunis iuxta morē pueroz nūq. se maculauit. sed adulti sp̄ mō se mūde p̄seruauit. Nec Epiphanius.

Sextū priuilegiū q. eius puritas fuit tranq̄llissima q. nūq. fomes eā incitabat vel tētabat ad aliqd malū nec a bono retrahēbat. vt supra patuit. q. in prima sc̄tificatōe. s. in vtero (vt vult dñs Bonauē. et cōcordāt oēs alij doc. sup̄. iij. di. iij.) in ip̄a fuit fomes ligat⁹. et oīs eius motus illicit⁹ fuit rep̄ssus: ne vnq. inclinaret ad pctm̄ vel retraheret a bono. Et tādē in sc̄da sc̄tificatōe. s. cū filiū cōcepit fuit in ea totalr fomes extinct⁹.

Septimū priuilegiū. q. ei⁹ puritas fuit p̄stātissima vel stabilissima. qm̄ tanta gr̄a fuit b̄tē virginis infusa vt potentiā liberī arbitrij eius nō solū impleret: sed etiā p̄firmaret in bonū: adeo vt nunq. de cetero in aliqd veniale vel mortale pctm̄ flecti poss. sicut supra patuit.

Excessit q. puritas b̄tē x̄ginis alioz sc̄tificatoz puritatem. Tñ q. alioz sc̄tificatio nō cōprimebat in eis oēs motus illicitos. Tñ q. flecti poterat in eis potētia liberī arbitrij: et si nō ad mortale: tñ ad aliqd veniale.

Octauū priuilegiū. q. puritas b̄tē virginis fuit miraculosissima. Nā eius puritas multis et maximis miraculis est p̄fecta et sublimata supra oēm creaturarum puritatē. Gr̄ade nimirū fuit miraculū vt m̄ esset et x̄go purissima. Itē vt de purissimo sanguine sp̄sctō operāte in instātī p̄fectū virū cōciperet fm̄ oia corpis lineamenta: cuius aīa plena foret sp̄sctōz oī scientiaz virtute. Hoc est Hiero. vaticiniū p̄dictū. Nouum faciet dñs sup̄ terrā: semina circūdabit virū. Clere hoc nouū q. a sc̄lo inauditū miraculū. Itē gr̄ade miraculū q. in purissimo vtero deū clauderet quē celi cape nō poterāt: et q. purissimo sanguine ip̄m nouē mēsis aleret: et tā dē purissimo lacte b̄tē x̄gineo de celo pleno eūdē natū lactaret angeloz regē. Ip̄m purissime genitū: purissimis manib⁹ acciperet purissimis brachijs portaret: ac purissimo amplexu foueret et oscularet. Q. q. enarra re sufficiat quātar q̄comphēsibilia ac multiplicia fuisse miracula q̄b⁹ puritas b̄tē x̄gis extitit p̄secrata et sublimata p̄sa mēs duota quātū uales. Nonū priuilegiū q. puritas b̄tē x̄gis fuit etiā in alijs efficacissima. Tā q̄ppe habuit efficaciam puritas b̄tē virginis ex speciosissima gr̄a sc̄tificatōis. q. nō tñ i severitētia alijs aspicientibus

cientibus eā extinguebat oēm morū carnalē. vt volūt
 doc. sup. iij. Iniaz di. iij. Propter h̄ bonauē. vt patuit
 sup̄ dicit: q̄ etiā infideles iudei asserūt. q̄ cū brāvirgo
 fuerit corpe pulcherrima: a nullo tñvñq̄ potuit cupi
 sci. Cū nec Joseph eam aliqñ carnalr̄ cupiscere po
 tuit. Amplius tāta fuit efficacia puritatis br̄e x̄ginis
 q̄ nō solū extinguebat morū illicitos in alijs. sed insup
 influebat etiā in alios puritatis gr̄am. Nā ad ei⁹ salu
 tatōis vocē infusa est gr̄a in sctāz elisabeth. z purifica
 tus est mor̄ Job. hap. in eius vtero Lu. i. c. Cū meri
 to de ea dic̄ ps̄. Diffusa est gr̄a in la. tuis. p̄pterea bñ
 dixit te deus in eternū. Decimū priuilegium. q̄ puri
 tas br̄e x̄ginis fuit p̄ oib⁹ alijs puritatib⁹ creaturarū
 p̄fectuosissima. q̄ q̄libet motu liberi arbitrii ad agen
 dū vel patiendū merebat: z sic sp̄ crescebat z p̄ficiebat
 in merito: p̄mio. vñ in h̄ excedebat oīm puritatē hoīs
 z angeloz. Hoīm q̄dē: q̄ in alijs saltē aliqñ p̄ctm̄ve
 niale poterat puritas obscurari. Angeloz aut̄. q̄ illa
 nō pōt crescere in merito vel p̄mio essentiali. s̄z br̄e vir
 ginis nūq̄ offuscabat: nec p̄ alicuius p̄cti maculā pote
 rat denigrari: tñ p̄tinue crescebat p̄ meritū. Merito
 ḡ de ip̄a d̄: illud. puer. vi. Dulce filie p̄gregauerunt
 diuitias tu sup̄gressa es vniuersas. Undecimū priui
 legiū: q̄ puritas br̄e virginis extitit toti mūdo fructuo
 sissimāz angelis z hominib⁹. Nullius q̄ppe angelivel
 scti aut creature cuiuscūq̄ puritas tātū fructū attulit
 mūdo sic marie puritas. ex qua p̄cessit p̄ctū n̄re redē
 ptiois. i. caro z sanguis x̄pi quo redēpti sum⁹. Iuxta
 illud. i. p̄et. j. Nō corruptibilib⁹ auro vel argēto: sed p̄
 cioso sanguine z c. Ex hac etiā p̄cessit panis z por⁹ re
 sectōis: cibis q̄ angeloz z oīm sctoz. i. corpus z san
 guis in sacramēto. De quo Job. vi. Hic ē panis viu⁹
 q̄ de celo descēdit: q̄ māducat ex h̄ pane viuet in eternū
 z Sap. xvi. Panē angeloz māducavit h̄o. Item ex
 puritate br̄e marie p̄cessit pax recōciliatōis z celice re
 paratōis fructus. X̄ps em̄ est pax n̄ra q̄ fecit vtrāq̄. i.
 celestia z terrestriavnum: teste ap̄lo. Propterea canit
 ecclia. Bñdicta filia tu a dño q̄ p te fructū vite cōica
 uimus. Duodecimū priuilegiū q̄ br̄e x̄gis puritas
 est p̄ oib⁹ reuerēdissima. Eā em̄ venerat⁹ est z de⁹. q̄
 descēdit cū ea in Nazareth: z erat subdit⁹ ei. i. in debi
 tis honoribus z obsequijs. Lu. ij. c. Deniq̄ ei⁹ purita
 tē venerabant angeli. Nā z Gabriel archangelus ge
 nu flexo eā salutauit dicēs. Ave gr̄a plena. Propterea
 tota ecclia z tota summa patria adorat eā adoratione
 hyp̄dulie. In laudē q̄ z gl̄iam ei⁹ oēs scti angeli canūt
 illud Iudicij. xv. Tu gl̄ia hierl̄m: tu leticia isrl̄: tu ho
 norificētia ppli n̄ri: eo q̄ castitate z amaueris: z iō eris
 bñdicta in eternū. Nec ibi. Merito ḡ z nos charissī
 mī in gl̄iam z laudē dei oipotētis tā purissimāz gl̄iosis
 simā x̄ginē adoram⁹ merito ip̄i suffragia inuocamus.
 Merito deuot⁹ laudib⁹ efferim⁹ quā de⁹ tāte puritatē
 p̄more p̄tulit oib⁹ z tāt⁹ priuilegijs p̄fecit dignissimā
 z p̄lectā cūctis creaturaz generib⁹ vt foret mater dei
 dñā mūdi regina āgeloz z mediatrix dei z hominū. O
 vere mūdissimā x̄ginē. O vere dignissimā dei matrē.
 O de⁹ me⁹ q̄n̄rit vt videam⁹ i celo ei⁹ gl̄iam. O Je
 su p̄dilectissime x̄ginis Marie nate dulcissime da q̄
 sum⁹ nobis gr̄am vt imitādo tue sctissime matris casti
 moniā digni simus puenire ad tuā gl̄iam. Amē. Mi
 raculū. De puritate br̄e x̄ginis pōt miraculū appli
 cari qd̄ refert Cincē. in spec. historiali. li. viij. ca. ciiij.

di. Pictor qdā i partib⁹ Flādie famosus br̄e x̄ginis
 puritati deuot⁹ q̄tenscūq̄ depingebat imaginē x̄gis
 btissime ob ei⁹ puritatē z gl̄ositatē pulcherrime depin
 gebat z diaboli imaginē sub pedib⁹ ei⁹ turpissimovultu
 (vt decz turpitudinis amatorē) figurabat iuxta illud
 Ben. iij. Ipsa conteret caput tuum. Cui diabolus in
 visione noctis apparuit dicens cum ira. Cur me ita ir
 ritas. Pictor respōdit. Bene hoc ago: quia semper
 te passus sum oīm que feci maloz incentorem: z adhuc
 turpium cogitationum moliris insidias. Hoc for
 tassit dicit. q̄ possibile q̄ turpes cogitatōes passus
 ē puritatē br̄e x̄ginis. sicut z multi patiunt⁹ sepius z ni
 mirū turbant⁹ p talibus. sed equo aio serēda sūt cogi
 tationū talīū facta a diabolo ipedimēta sciēdo. q̄ iux
 ta ber̄n. nō nocet sensus vbi nō est cōscēsus. Cū nō
 est hoī desperandū nec putādū q̄ de⁹ eū relinquat oīs
 modo nō cōsentiat. s̄z detestē tales prauas cogitatio
 nes q̄b⁹ solet diabol⁹ ppulsare. Nec cogitādum est q̄
 tales sint p̄sciti ad dānatōes. z iō patiant⁹ talia. q̄n po
 tius signū est diuine gr̄e electōis. iuxta doctor docu
 mēta. sicut p̄z lib. de interna cōuersatōe. Ad p̄positū
 Cū ipse pictor vna die in porticu cuiusdā ecclie br̄e
 marie vario ope pinxisset imaginē br̄e virginis pulcher
 rime vt pōtuit figurauit. gl̄iam z honorē dās tāte vir
 gini. Sub pedib⁹ quoq̄ eius diaboli vt decuit turpis
 simo vultu depinxit. significās q̄ caput eius ipsavir
 go br̄a p sui puritatē cōtriuertit. sicut fuerat p̄dictus
 gen. iij. Ecce diabol⁹ nō eq̄ferēdo adhuc suspensis tro
 cleis z supposito firmiter tabulatu. cū mōstrū illud pi
 gebat: turbineueniēte. oēs illas artis pictorie machi
 nas vehemēter cōcutiēdo in terrā excussit. Quod pi
 ctor p̄senties z p̄timecēs. cor z manū ad imaginē glo
 riosissime dñe leuauit. Mirum dictū. imago virginis
 manu porrecta ipsū retinuit z seruauit illesū donec
 venirēt q̄ ei subuenirēt: Tūc oēs q̄ aderāt x̄pm in ma
 tre sua glorificabant. Plura alia siuis miracula mul
 ta applicabilia habes infra in tractatu de miraculis
 eiusdem br̄e virginis z subuentionibus li. vi.
 Incipit liber Monus de excellentissima charitate
 beate marie.

Monus liber agit de my

sterio excellentissime charitatē btissime vir
 ginis marie: z cōtinet duas ptes. Pri
 ma pars est de eius charitate erga deū.
 Scda ps de eius charitate erga nos. i. genus huma
 nū. In his q̄ppe duob⁹ p̄ceptis charitatis tota lex p̄
 detz p̄phete Mat. xxij. ca. in dilectōe dei v3 z pri.

Pars pria de sūmar excellentissima atq̄ p̄fectissima
 charitate br̄e marie erga deū z dei filiū dñz Jesū x̄pm

Sō dilecto meo et vile

ctus meus mibi q̄ pascit inter lilia Can
 ti. vi. ca. Quibus in verbis in p̄sona br̄e
 Marie dictis insinuat summar familia
 rissima charitas q̄ dilexit x̄go bñdicta deum z dulcissi
 mū suū filiū. z q̄ diligebat ab ip̄o deo. Nā reuera de⁹
 summe sup̄ oēs creaturā dilexit hāc x̄ginē bñdictā quā
 elegit z p̄legit. vt essz sibi mī dilectissima z toti mūdi
 dñā. Cū de ea Sap. viij. dic̄ deus. Hāc amauit ques
 ui mibi in sponsaz assumere eā: z amator factus suz for
 me illius. Propterea dicit ip̄a virgo bñdicta in p̄mis
 11 111

his verbis themat. Ego dilecto meo. Denique ipsa deus
ai deitissime reamavit. qz toto corde. tota aia. tota me-
tez totis viribz dilexit: no solu taq creator: sed insup
taq vnicissime dilectissimu filiu que a spūcto tā puris-
sime pcepit. tā dulcissime in vtero portavit. tā gaudio-
sissime virgo pepit. tā suauissime fouit virgineis vlnis:
z lacte virgineo nutriuit: a quo sūma bonaz dona gra-
tiaz ac bñtudinū habuit. ppter ea subdit. Et dilectus
meus mihi q pascit inter lilia. s. v. ginitat purissime q
me. s. dotauit. De eius amore loquēs btūs anſ. dicit.
Vgo bñdicta qz nobis possit arcanū tui cordis re-
serare. cū hīc adoras natum tuū vt deū: z illinc oscu-
laris vt filiū. z qd dicere valeat. Felix maria qz po-
terit extimare quāta dulcedine amoris erga tuū natū
tenebaris q tuus erat deus z tuus p dulcis nat. ipe tu
amor. ipe tuū gaudiū z solaciū aie tue. ipe tua tota vi-
ta tāq deus z dñs ac fili tu. Dicat qcumqz dicere cu-
pit vel pōt: q xpī matrē tenebat mēsurā amoris cuius
aiam (Symeone teste) totā ptransierat gladius diui-
ne dilectiois. Itaqz de charitate btē virginis qua deū
dilexit tria mysteria declarabimus.

Primum mysteriū de eius excellētie cōprobatione.

Secūm mysteriū de eius noticie declaratione.

Tertium mysteriū de eius circūstantie perfectione
Articul. p m. qz btē marie charitatē excellētissimā su-
per omnia creata habuisse erga deum comprobāt pre-
cipue ex tribus.

Primum mysteriū de

excellētie cōprobatiōe. Nā si qz hesitādo
q̄reret Utrū btissimā vgo Maria dum
fuit in via habuerit excellētiorē charita-
tem diuinā q ois creatura pura angelica siue humana
Respōdet q sic. Et pbari pōt fm Alb. sup. Dissus
ē. ca. lxxiiiij. p plura argumētaz signa diuine charita-
tis. precipue autem per tria hic posita.

Primo argumēto summe puritatis.

Secūdo argumēto diuine maternitatis.

Tertio argumēto copiosissime z supplene g̃tiosita-
tis. Primo dixi pbat argumēto summe puritatis (tis.
qz vbi maior z maxima ē puritas: ibi maior z summa ē
charitas. qm aplo teste. j. Tim. j. Charitas est de pu-
ro corde z oſcia bona. sed gliosa vgo Maria habuit
puritatē in summo q sub deo neq̄ maior itelligi. vt di.
Anſ. lib. de pceptu vgina. ca. xvij. g. z charitatē ha-
buit in sūmo sup oēm creaturā post xpī. Secūdo ar-
gumēto maternitatis. qz nullus tenet tantū diligere si-
cut pater z mater. cū vt ait Arist. viij. Eth. generātis
ad generatū natural ē amicitia. Cū cōtra legē ē natu-
re si mī aliq impias man. inijciat in filiū sic qn. faciūt
heu crudelissime z sceleratissime mulieres sibi aborti-
uum pcurādo. Cū igit mī tenet sūme diligere filiū. et
qz inter creaturas sola vgo bñdicta sit mī dei. g. nulla
creatura tantū tenebat deū diligere sicut ipa. Sed qn
tum tenebat tantū dilexit. als peccassz qd est impossibi-
le. g. sūme dilexit. Sz circa b de dilectiōe naturali ma-
ternitatis ipius btē virginis occurrere pōt vna talis q-
stio. Utrū aliq mater potuerit vel poterit naturalī amo-
re intātū diligere suū filiū sicut btā vgo suū natū xpī:
loquēdo de ei naturali dilectiōe ad ipm. Et videtur q
sic. qz plurime matres etiā in brutis aialibz cōperiunt
qz p amore filioz mortī se exponūt. Nā pelican. roſtro

se occidit pviuificādis suis pullis siue filiis. vt dicunt
naturales phi. Et multe inueniunt matres q intātum
doluerūt de morte filioz q mortue fuerūt: ipe sic expe-
rientia docet quotidiana pſepe in qbusdā mulieribus
Sz btā vgo dolēs p filio in cruce mortuo non est mor-
tua p dolore: sz post mortē filij supuixit pluribz annis.
g. zc. Ad b breuiter rñdet. q amor naturalis ad xpī
in v gine bñdicta incōparabilr exēssit oīm matrū alia
rū naturalē amorē. Primo rōne nobilitatis. qz quā-
to natura nobilior tāto nobiliores bz opatiōes z affe-
ctiones. iij. de aia. li. sz btā vgo bz naturā summe nobi-
lē post xpī. g. amorē nobilissimū. Secūdo rōne cogni-
te dignitatē z scitatis. qz eū nouerat certissime eē deū
z oī gfa ac scitatie plenū. z p psequēs summa dilectio-
ne dignissimū eum cēsebat. Tertio rōne mutue fami-
liaritatis. qz sciebat illū deū incarnatū in suo vtero eā
diligere p ceteris creaturis z humanis z angelicis taz
dulci familiaritate: vt nullus alius filius tā blāde: taz
suauiter: reuerēter z familiariter suā mrem amaret sic
xpī ipam virgine matrem. z iō summe liqfactū fuit cor
eius in reamādo ipz. qz teste Ambz. Nil tā impressuz
humanis affectibz q. s. diligere se diligētē. Quarta
rō totalitatis z puritatis. qz vt dic Arist. viij. Eth. i.
Parētes amat naturalr filios vt aliqd sui exētes. sed
qz xpī erat purissime ac totalr mere qd btē virginis q
ipm de purissimo sanguine sine virili semie cōcepit. vñ
totalr z mere ad ipam xpī ptinebat. z p dñs toti ger-
manitatis habuit dilectiōes ad xpī. Alio vero matres
diligūt filios suos ex media tm germanitate q carnez
de eis sumpserūt mediāte tñ viro. Cū in alijs nat. par-
tim est aliqd viri. i. patris partiz aliqd mris. sz alr erat
in xpī virgine. qz totū humane carnis qd fuit in xpī
fuit z est totū qd virginis soli sine alicuius viri pticipa-
tione: qm sine viro pcepit. g. incōparabilr maior in ipa
fuit amor naturalis. Propterea puer. iij. d. in psona
xpī. Erā filius vnigenitus corā matre tenere dilectus
ab ea. Ad illud vero qd obijcit rñdet. q btā mī xpī
fuit plena gfa. z cū fortior sit gfa q natura. vt dic am-
bro. naturalē amorē in virgine dirigebat: z formabat
amor gratuitus spūcto infusus. Unde sz gladi dolo-
ris q ptransierat aiaz virginis in passiōe filij fuerit acer-
bissimus sup oīm matrū imoz sup martyzū dolores. vt
patuit li. iij. pte. ij. ar. ij. tñ b fuit mirabile q btā virgo
pre tāto dolore nō est mortua: qv tīqz millesies mortua
fuiſſet p illo dolore ppassiōis si spūctū eā p miracu-
lū nō pseruassz. Cū claret q sic p oibz incōparabiliter
amavit xpī. ita summū dolorē mortifex in ei passiō-
ne habuit adeo q nulla mīe eqparari vel cōparari im-
proportionabilr potuit eidē siue in amore siue in dolo-
re. Tertio ei excellētissima charitas cōprobat ex ar-
gumēto copiosissime supplene g̃tiositatis. Qz etem
btā Maria sup oēs creaturas plenissima fuit gfa: di-
cēte angelo. Lu. j. Ave gfa ple. do. te. zc. Et qz dicēte
aplo rho. v. Dei charitas diffusa est in cordibz nris p
fi. i. gram spūcti q dat est nobis. iō sequit q btā ma-
ria pleuissimā supplene excellētissimā habuit charita-
tē diuinā in hac vita. Et qdē b clari declarari pōt per
differētias amoris fm Alber. sup. Dissus ē. c. xciiij.
Qz etiā amoris triplex est differētia. qz est amor natu-
ralis. est amor acq̄ſitus. z est amor gratuit. Primo
qdē amor naturalis summe fuit i btā v gine p oibz crea-
turis. qz ipa dilexit deū vt mī filium. Alij oēs angeliz
homines

Articulus

hoies diliguntur fui dñs. s. maior est mñna dilectio naturalis p alijs vt patebit infra. Scdo amor acqñt in brāvirgine fuit in summo ad xp̄s. Talis em amor acqñtus sit ex causis accidentibus q̄ qdē inducunt mouent matrē ad diligēdū filiū amore magnovz cuz nouerit se a filio diligēz honorari vel exaltari in glia vel magnuz sibi donū dari aut magna p se sustinē filiū. z sic d alijs causis accidentibus. s. oēs tales cause fuerūt h i summo. Nāq̄ ei ali q̄s filiū suū mñez tātū dilexit sic xp̄s xginē. nec vnq̄ q̄s tātū honorare potuit: sic de fūiedoz honore exhibēdo bte xginē fec. qm xp̄s de erat subdit illi. Luc. ij. Nec potuit q̄s mñez dignificare sic xp̄s suam: quā exaltauit vt esset regina mñdz dñā āgeloz ac creaturaz oim: atq̄ qd sumū esset sit mñver dei. Deniq̄ nulli filiū tātū dare potuit sue mñi sic xp̄s virgini. qm dedit oia dona gliaz z dignitatē ac sciaz: oia dona bti tudinēz meritor. Et insup seipz dei filiū dedit sibi in filiū amplexādū: osculādū: fouēdūz porādū. Preterea nulli filiū tot z tātas penas sustinuit p sua mñe sic xp̄s p virginez etiā p toto gñe hūano. q: passio xp̄i oēs penas hoim pōderauit supauit. Nec certe p siderans Maria poterat dicere illud ps. Quid retribuā dño p oibz q̄ retribuit mihi. Magnificat ḡ aia mea dō. z exul. zc. Terti amor ḡtuit fuit in brāvirgine i summo. qz ex q̄volūtas nō fert nisi in cognitū: vt ait pbs. iij. d aia z aug. x. de trini. c. s. Firmissime inq̄t nouim⁹ nō nisi no ta amari posse. Cū ḡ brāxgo deū amplissime coguerit z hūc suūvez filiū natūz vnicū quē sciuit de sp̄scto cōceptū: z xgitate manēte editū. sequit q̄ q sic nouit p ipz omni grā se repletam copiosissime ita amauerit sup omnes.

Articulus. ij. quo declarat q̄liter bte virginis charitas fuerit maior in via q̄ charitas eoz q̄ in patria z circa hoc occurrentes difficultates soluntur.

Ecūdum restat myste

riū de hui⁹ excellētissime charitatē noticia seu declaratiōe: vt scire possim⁹ q̄lit ipa brāxgo in statu hui⁹ vie posita excellētiorē habuerit charitatē p oibz etiā angelis z sc̄is i patria seu glia in exñtibz. Cūvt b lucidius clarescat. Notādū qz tres pñt formari rōnes q̄ difficultatē faciūt iū re ista. Prima qz stat⁹ hui⁹ vie inferior ē statui pñe. ḡ summa charitas vie inferior ē ifima charitate pñe. Cū maior charitatē dulcedine fruit minim⁹ āgel⁹ vl sc̄us in celo q̄ maxim⁹ sc̄us exñs in via: qz ille fruit fructio ne gl̄iosa: iste vero nō: ḡ nō videt quō charitas virginis in via excellētior fuerit vel eq̄lis charitati sc̄oz i pñia. Scda rō. qz si brāxgo habuissz maiorē charitatē i via q̄ angeli vel sc̄i in celo. sequit q̄ ipa habuissz maiorē fructioez: z frueret in via p modū pñe. qz vt ait aug. li. de doctrina xp̄ia. z allegat a m̄gro sniaz. li. s. dist. s. s. Frui ē amore inherere alicui rei ppter se. Qd si sic. sequit q̄ ipa brāxgo i via fuissz pprehēdes qd nō cōcedit. qz sol⁹ xp̄s fuit silviatorz pprehēsor vt dicit Aug.

Tertia rō: qz mat. xj. ait saluator. Inter natos mulierū nō surrexit maior iohē baptista. q̄ aut minor est i regno celoz maior ē illo. Glo. di. Qis sc̄us q̄ ē cū deo maior ē eo q̄ adhuc ē i mūdo. Prem sup illd. Ecce ego mitto āgelū meū. glo. di. Nouissim⁹ angel⁹ celi maior ē quouis hoie. Nō videt ḡ quō brā virgo in via habuerit maiorē charitatē q̄ minim⁹ angel⁹ in celo. Ad h rō

III

dendo ex vobis alb. sup miss⁹ est. c. xcix. pono tres vi tates q̄bus res ipa clarescit. z p has solui pñt p̄dicte ratiōes difficultatē facientes. Prima xitas. charitas bte xginis in statu vie fuit maior oī charitate pure creature: etiā existentes in statu patrie: licz non fm actū fructiois gl̄iosae: tñ scdm substantiā. Declarat. Nā charitas bte xginis in via lz fuerit maior charitate oim angeloz z sc̄oz quātū ad substantiā: sic pbatuz est p rōnes pño articulo positas: tñ vtiq̄ minor fuit qñtuz ad actū charitate mimi sc̄i patrie vl angeli. Qd autē maior substantia est minor in actu b̄ facit subiecti cōditio: contrarij cōfictio: motor⁹ minor attractio: q̄ tñ attractio sp̄i actu eēt si ex pte attrahibil⁹ impedimē tū nō staret. Nā sc̄oz illd Sap. ix. Corp⁹ qd corrūpit agguat aīz z deprimit sensuz multa cogi. Exēplū a simili. Videm⁹ em q̄ sol ē multo maior luciditatē q̄ luna: z tñ qñq̄ luna mag⁹ illuminat i nocte z aere puro q̄ sol i die aere obscuro. Itē ignis i clibano accēs⁹ ē multo maior q̄ lumē i pua cādelaz tñ pl⁹ illuminat domū cā dela accēsā i mēsa q̄ ignis ardēs int⁹ in clibano iclus⁹. Ita nō est cōueniēs si maior charitas fm substantiā vl maior lux grē in subiecto passibili cōficto corpi passibili z grosso q̄si ignis iclus⁹ minus immutat z mouet actualr q̄ minor lux glie z minor charitas in subiecto impassibili z gl̄ioso tanq̄ sibi pportionato. i. in angelis z sc̄is patrie. Scda xitas fructio charitatē i brā virgine p statu vie licz fuerit inferior fructioe cōprehēsoruz qñtū ad actū fuit tñ maior qñtū ad effectū. Declarat: qz charitas z fructio cōprehēsoruz. i. angeloz z sanctoruz in patria nō est in statu merēdi qñtū ad pñiū substantiale. Quilibet aut act⁹ charitatis in brā xgine p statu vie fuit meritor⁹ vite eterne z beatitudinis angeloz z sc̄oz oim b̄tudinē trāscēdētis. Cū licz ipa nō fuerit cōphēdes i via: nec fruebat actu gl̄iosa fructioe patrie celestis: nisi forte ad rēp⁹ qñ dabat sibi vti dērit diuinā essentia si em b̄ Moyfi z Paulo in via datū ē vt viderit diuinā essentia: sicut di. Aug. li de viderendo deū. nō est ambiguus quin a fortiori matri dei hoc priuilegiū fuerit concessuz. Qm vt testat Dama. ipsa a nullo illustriū vincitur. Nihilomin⁹ in ipa fuit maior charitas fm effectū q̄ in omnibus sanctis z angelis. quia omnibz excellentiorē beatitudinē meruit quolibet actu charitatis. Nāz vnico cōsensu z verbo cum ait: Fiat mihi scdm verbum tuum. Luce. ij. plus meruit q̄ oēs sc̄i z angeli: vt vicz fieret mater dei: regina celi: domina angeloz z totius mundi. Tertia veritas. Charitas beate xginis modo in statu patrie improporcionabiliter maior: deformior et gl̄iosior est charitate ois pure creature tā q̄tuz ad substantiā q̄ etiā q̄tū ad actuz. s. fructiois gl̄iosae. Rō: qz vt canit ecclesia. Exaltata est ipa sc̄a dei genitrix sup choros angeloz z sc̄oz ad celestia regna. s. supiores hñt ex celēti⁹ pfectōes inferioruz vt di. diony. de ange. hierar. ḡ zc. Hic ps. Astitit regia. s. xgo dei m̄ a dextris tuis i. i potioribz hoīs glie z grē. i vestitu deaurato charitatē q̄ uestis nuptial: q̄. s. charitate decorat aia z vnif do circūdat avarietate. s. sc̄oz. Omnes quippe sancti admirant eius gl̄iam z tota celestis curia illustrat ac delectat z iocūdat i ei⁹ glie fulgore. Q̄btū illd regnū. Q̄ gloziosus illd habitaculū vbi cū xp̄o z sc̄a ei⁹ m̄e regnat oēs sc̄i. Q̄ deus magne Q̄ Jesu bone: qñ erit illud tps felicissimū z illa hora iocūdissima

Liber Bonus

quavidebimus tue matris gl'am in leticia: et perfrue-
mur tue faciei noticia per eterna secula.

Articulus. iij. q. charitas virginis erga deum dei fi-
lium fuit precipue duodecim perfectionis circumstantijs
glorioso sublimata pre alijs.

Arca tertium mysterium

de circumstantie perfectione notare possumus ad
numerum. xij. stellarum in eius corona capitis.
xij. perfectiones seu circumstantias p. proprietates charitatis
bte virginis quibus extitit gl'ose decorata et excellen-
tius sublimata: q. in tribus quaternarijs ordinant: vt
p. intuitu in presenti figura. Nam charitas beatissime vir-
ginis Marie fuit.

Primo naturalis

Secundo totalis

Tertio singularis

Quarto certitudinalis

Quinto conformalis

Sexto transformativus

Septimo reuerentialis

Octavo insuperabilis

Nono p. delectationis

Decimo pfamiliaris

Undecimo p. seraphicalis

Duodecimo p. acceptationis diuinalis.

Cap. i.

Primo dilectio seu charitas bte virginis fuit
naturalis. q. taq. mater naturalr imo plus
q. alia m. dilexit. vt p. sup. Alij em. oes di-
ligunt taq. sui dnm. Et aut. dic. arist. viij. li.
Eth. inter dnm. et seru. no. est naturalis amicitie amor
fm. q. fuus: s. b. fm. q. h. q. fm. q. fuus: est sibi. i. do-
mino dissimilis. s. fm. q. h. sit sibi filius. Nec ibi. q. si
dicas. H. etia. naturalr. deum diligit. q. s. aiaz. ad ima-
ginem dei fact. est. gen. iij. et fm. corp. etia. est ad similitudi-
nem ei. q. de. h. fact. est. Dico q. si possit esse aliquo-
modo naturalis dilectio hois ad xpm. deum: tñ. impropor-
tionabilr. dilectio naturalis bte marie excedit. q. ei.
dilectio est materna q. est maxima dilectionum natura-
liu. vt p. p. Arist. viij. eth. vbi habet q. parentes plus
amat filios q. ecouerso. q. plus sciunt parentes q. filij
ex eis sunt nati q. ecouerso. Matres aut. pl. diligunt
filios q. etia. patres. q. certiores sunt de eis et pl. labo-
ris habet circa eos. Nec ibi. Ex q. p. q. maxima iter
oes naturales dilectiones est materna dilectio. Et er-
go angeliv. et sc. diligat deum naturalr. filiali vel xpm.
amet fraterno amore. excedit tñ. Marie dilectio inco-
parabil. iter sicut et excedit disproportionabiliter natu-
rali propinquitate similitudineq. et gratuito amore ac-
quisito supereminenter omnibus. Secundo charitas ma-
rie est totalis. nulla em. creatura post xpm. pfecti. imple-
uit pceptu. illud Diliges dnm. deum tuum ex toto corde
tuo: et ex tota aia. tua: et ex tota mente tua: et ex oib. viri-
bus tuis. Deut. vj. Lu. x. et mat. xxij. q. bta. xgo. ma-
ria. q. fm. alex. de ales sup. Lu. Dilexit toto corde: oes
cogitationes suas in deum dirigens tota aia. oes affectio-
nes suas in deum retorques tota mente. i. intente: omnes
opationes suas ppter deum facies. totisq. viribus et toto
posse nil de ottingentib. omittens. s. q. qd. facere debuit
faciendo. Cui ipa. in Can. scribit plena charitate et di-
lectio. Tertio charitas virginis fuit singularis. Quia
q. nec filius habuit nec habitura est sequere: vt canit ec-

Pars. i.

clesia. Tñ. q. singulariter deum timet et nil extra deum qsi-
uit: iuxta illud ps. Unā petij a dño hācre q. rāvt in pa-
bitē in domo dñi oib. dieb. vite mee. Et itez. Quid a-
te mihi ē in celo: et qd. volui sup. terrā. q. d. nihil aliud a-
te. Cñ. dicere potuit illud ang. li. solil. Des mea de-
tibi deuota: tuo amore suspēsa: tibi soli inspirās: tibi
inhiās: te solū desiderās: nil h. dulce nisi de te loq. de-
te audire: et tuā gl'am ac memoriā frequēt. corde re-
uolue. Quicqd. mihi pter deū ē: dulce nō ē. Quicqd.
vult mihi dare dñs meus totū auferat: timmō se mihi
det. Nec ibi. Quarto charitas bte virginis fuit certi-
tudinalis. Cñ. em. de alijs scriptū sit Eccl. ix. Nemo
scit vtrū odio an amore dign. sit. h. locū in bta. xgie nō
habuit. q. certissima fuit infallibilr. et indubitater de di-
uina charitate ex grā singularissima. Nam si de cōi. le-
ge nemo sciat se eē in charitate certitudinalr: aliq. bus
tñ. scitis ex speciali priuilegio pcessum est a deo q. eos
certificauit p. reuelatōez vt securitat. gaudiū etiam in
hac vita in eis incipiat: et fortius magnifica opera pse-
quent: et mala pñt vite sustineāt. sic p. de apl. et paulo
di. rho. viij. Certus sum inqt. q. nec fames: nec gladi.
nec creatura aliq. pote. nos separe a charit. q. ē i. xpo.
Uex certitudo charitat. marie fuit pcellētiō: ois san-
ctor. certitudine: fm. alber. sup. Diffus. ē. c. viij. qm. in
alijs est certitudo p. sciam a posteriori ex effectu. Cer-
titudo aut. bte virginis q. sciuit se nō posse separe a deo
fuit p. modū cause. eo q. sciuit se mrem dei eē et in vtero
scificatā ac nō posse peccare. et p. ois sciuit se nō pos-
se separe a deo. S. h. q. p. pot. quō ē cedat certitudo
charitat. vie in maria certitudinē charitat. angelor. et
btor. in patria: cñ. illoz certitudo sit ois securitate tē-
tiōis plenissima. Rñdēdo p. hui. lucidiori declaratio-
ne. Nota q. druplicē differētiā quā ponit Petr. aureo
li. in suo opedio li. v. Nam Primo sūt q. dā q. sciūt se cer-
titudinalr. nō eē in charitate: nec h. re dei charitatē. vt
p. de demonib. et dānat. et etia. de hoib. viatorib. q. sūt
in actu peccadi mortali: vel in pposito. q. scriptum est
sap. xiiij. Odio ē deo impi. et impietas ei. Secundo ali-
sunt q. cognoscūt se charitatē h. reuel. eē in charitate cō-
iecturalr. p. aliq. signa inquātū q. s. experit. et p. cipit se de-
lectari in deo: et otēnit res mūdanas: et nō est sibi con-
sciūs alicui. mortalis pcti. sentitq. in seipso diuini amo-
ris calorē et degustat ei. dulcedinē. s. quē modū pot. in-
telligi illud Apo. ij. Vincēti dabo mānā absconditū
qd. nemo nouit nisi q. accipit. s. p. experiētiā dulcedinis
qm. teste bern. sol. exp. nouit credere qd. sit Iesum di-
ligere. Ista tñ. cognitio impfecta ē et nō certitudinalis
absolute s. tñ. cōiecturalr. Cñ. apl. i. Cor. iij. Nil
mihi psci. suz: s. nō in h. iustificat. suz. Et ps. Delicta
q. s. zc. put. h. dic. b. tñs Tho. i. ij. q. cxij. ar. v. vbi qrit.
Utrum aliquis scire possit se habere gratiam. Et hic
modus cognoscendi. s. per aliqua signa est communis
terviatorum. Tertio ali. sunt qui certitudinaliter co-
gnoscunt se esse in charitate vel habere charitatem di-
uinā: sicut patet in his qui sunt in patria. Sancti xpo
in via positi possunt aliq. de hoc certi esse: non nisi p. di-
uinam reuelationem: vt dictū est supra. q. cū vera cha-
ritas dei nō nisi p. spm. sc. tñ. diffusa est in cordib. nris:
vt dicit apostol. excedit limites nostre nature. Deus
quippe charitas est: et qui manet in charitate: in deo
manet: et deus in eo. i. Johan. iij. Et ideo sicut presen-
tia dei in nobis vel absentia per certitudinē cognosci
non potest

nō potest: fm illd Job. ix. Si venerit ad me non videbo eū. si aut abierit nō intelligā. Itē hō in via ex seipō nō pōt per certitudinē diiudicare vtz sit in charitate vel grā fm illd. s. Lox. iij. Sed neq meipm iudico. q autē me iudicat dñs est. nisi hoc sibi reueletur a deo.

Quarta differētia poni pōt: certitudo beate vginis que inter comprehensores viatores habuit se medio modo p participationē fm alber. s. missus ē c. lxxxix. Talez inquā participatiōez q accepit meliorē partē a quolibet extremoz. Nā cōprehēsores habēt charitatē z eius certitudinē fm act⁹ pfectionez sed tñ pter merendī cōditionē Viatores habēt cū merēdi cōditione: sed cū act⁹ impfectiōe. Et tñ certitudo viatoz q sint in charitate: etiā si sit p reuelationez: non est ita absolute pfecta fm actū pfectiōez: vt vel amitti non possit eoz charitas p pctm mortale. vl saltem remitti aliquādo p pcta venialia. Ipsa aut beatā vgo habuit certitudinē charitat⁹ infallibiliter z absolute cū actū pfectione fm cōprehēsores: z cū merēdi cōditione fm viatores. Qñ habuit eā excellēt⁹ viatoribus quātuz ad actū: z cōprehēsozib⁹ qñ ad effectū: Nec Alber.

Capitulum. ij. p scdo quaternario.

Secundo quaternario z q ad pmissa in ordie Quito charitas beate vginis fuit cōformis quia super oēs fuit cōformis diuine volūtati in sua voluntate. Hoc enim facit charitas vt intantum concordet cum amato inquantum amat. Unde cato di. Concordia nutrit amorem. Et Hiero. Amicorū est idēz velle z idēz nolle. hinc et Johan. xiiij. Si qd diligit me fmones meos fuabit. Sicut g beata vgo pre alijs amauit: ita p oibus tota volūtate: toto animo: z tota intētiōe diuine volūtati cōformata fuit: adeo q vt quasi vnā aīaz seu volūtate p oīa habuerit cū xpō. vt dicere possit illd ps. xxxix. In capite libri scriptū ē de me vt facerē volūtate tuā deus meus voluit: z leticie tue in medio cordis mei. Nā ipa toto corde h solū desiderabat: h maximū solaciū reputabat vt pater celest⁹ suā tñ volūtate in ipa pficiat: siue exercēdo in aduersis: siue p solādo in psp̄is: siue deprimēdo: vel qmōcunq sibi magis placeret. Sexto eius charitas fuit trāssormal. qz totalr erat ipa p charitatē trāssormala i xp̄z vt tota maneret z vineret in xpō: z xp̄s in ea iuxta illd Gal. ij. Xpō pfix⁹ suz cruci: viuo ego: iā nō egoviui vero i me xp̄s. Qñ optime ipa p alijs dicere potuit illd bti Ignacij. Amor inq̄t me⁹ crucifixus est in xpō. Si nepe seraphici sp̄s per suū amorē trāssormalē in xp̄m crucifixū adeo q sicut ait Frā. Maro. q intīme cerneret seraphin: cerneret in eis stigmata christi exp̄ssa intellectuāl⁹. sic sensibilib⁹ ter fuit in bto Frāscisco. Multo forti⁹ h putādū credo de aīa bte vginis marie q tota xpō pfixa est cruci tota trāssormala in xp̄m deū: Si petas: quō sic amor trāssormal aīaz in xp̄m deū: Dico z declaro sic. Dic em aristo. j. p̄p̄. z vij. li. metaphy. forma dat esse rei. Exēpli grā. Si ex ligno formāt mēsa vl scānū: illd lignū a forma mēse capīt eē mēse vl scānū vt dicatur vera mēsa vl scānū. Et si in cera imp̄māt sigillū: ex illius forma sigilli capīt cera esse talis sigilli. i. reg⁹ zc. Ita a fili vniuscuiusq vicij in aīa impressa forma dat eē tale ipsi aīe vel hōi qle est ipsuz vicij: vt vicz ex q auaricia est vicij terrenū facit hōiez esse terrenuz. Luxuria qz est vicij carnale reddit hōinē brutalez seu carnalē z

nō spūalem. Supbiar inuidia atq ira sicut est vicij diabolicū: ita facit hōiem diabolicū. Eodē mō p dñū ex q charitas est virtus diuina. iuxta illud. j. Job. iij. De charitas ē. g dat aīe eē diuinū: vt q manet in charitate in deo manet: z deus in eo. Hoc est qd dīc Augu. Unusqz talis est qualia amat. si terrā amas: terra es. si celū: celestis es. si deū. nō audeo dicere qz de⁹ es: audi p̄p̄am dicētē. Ego dixi dñi estis filij excelsi oēs. Nec ille. li. de vbis dñi. Vincz hugo lib. de claustro aīe di. Scio inq̄t aīa mea qz amor ē vita tua: z ipa vi amoris in eius quē amas similitudinē trāssormal⁹. Si cut g brā vgo xp̄z summe amauit: ita summe totalr eē diuinū z xp̄iforme sup oīa creata habere dinoscitur.

Septimo amor marie ad xp̄m fuit reuerētialis. Est aut reuerētia mixta cū dilectiōe timorosa subiectio. et h excellētissime fuit in brā vginē q sicut amore. ita timore diuino plena fuit. Sed dīceres. Quid timoris habuit maria? Rñdet q in maria timor seruilis non fuit inquātū notat seruitutem: eo q ipa nūq peccauit: nec in ea fuit timor initialis q est impfectoz: quia virgini oē bonū pfectissime affuit. Fuit ergo in Maria timor castus. Hic timor hz duos actus. Unus est fm statū vie q est timere separi a deo: z iste non fuit in maria. qz fuit certissima de inseparabili dilectione dei. Alius actus est fm statum patrie q est reuereri deum. Nā teste ps. Timor dñi sc̄t̄s pmanet in seculum seculi. g z in patria erit. sed nō nisi fm actū istum. s. reuereri deū. Et hoc mō Maria timore dei plena fuit sup oēs viatores. Nec Alber. sup Missus est. cap. cvij. Unde credit q brā Maria quotiescunq accessit vt xp̄m lactaret vel balnearet vel in vlnas susciperet vel al loqueret. semp prius genuflexo xp̄m quem sciuit eē deum verum adorauit. Sicut etiā facit ps byter quotiens euāgelij tagit. siue in missa siue als: vt idipm representet ecclia fuisse in dei matre Maria. Octauo fuit insuperabilis. Unde Cant. viij. dicit deus ad mariā. Bone me vt signaculū sup cor tuuz. s. in amoris affectione. vt signaculū sup brachiū suum. s. in arduoz operatōe. qz fort⁹ est vt mors dilectio. Sicut em mors a nullo pimit. s. ipa est tā fort⁹ vt oīa pimat. Sic Marie dilectio oīa ptepsit dura. sic infern⁹ q tā dure tenet quem semel recipit q nunq dimittit. sic maria nunq a dilectiōe xp̄i auelli potuit. Unde subdit. Aque multe. i. tribulationes z penalitates huius vite nō potuerūt extinguere charitatē. nec flumina. i. aduersitates obruerūt charitatē ei⁹. Nā cū oēs discipuli relicto iesu fugissent ipa brā vgo vsq ad mortem xp̄o patienti astitit. z cū ipō in corde p gladiū dolor⁹ vulnerata extitit.

Caplm. iij. p tertio quaternario.

Tertio quaternario in ordine ad pmissa. Mono charitas bte vginis fuit p delectabilis. Nā quid dulcius. quid suauius quid delectabilius diuini amoris dulcedine? Ut em ait Ambro. sup Lu. Qui xp̄m interno recipit hospitio p amoris sensibilib⁹ grāz: maximis pascit exuberantiū delectatōib⁹ voluptatū. Quid putas: quāta dulcedo charitat⁹ fuerit in vginē q xp̄z nouē mētib⁹ portauit z sp in corde pntē p grām tenuit. si spūsc̄t̄s q est sp̄s pacis alijs deuotis mētib⁹ tāta cōsolatōe se infudit vt sermo exprimeret non valeat: aliqñ supnozum donozum gustum cumulatius degustandum influendo. aliqñ noticiā secretoz

Libri Monus

rum et reuelationes mysterioꝝ immittēdo. aliquādo se-
curū eternaliū bonoꝝ faciēdo: nūc iubilū: nūc ebrietas
et spūs supinfundēdo adeo q̄ mēs tam ineffabiliter
gaudiū et dulcorē taz indicibilē p̄cipiatz intātū ex ma-
gna amoris et gaudiū fortitudie feruor spūs excreſcat
vt se cōhibere nō valeat intra se et aliquādo in excessu
contēplatiōis rapiat. et multa alia inexplicabilia sola-
cia facit spūs sc̄tis. Quid ergo existimas quāta dele-
ctatione dulcedinis beata dei genitrix mater abūda-
uit: que sup oēs spūs sancto plena fuit. Hinc eccl̄. xxiij.
scribit. Qui edūt me adhuc esuriūt. Qd̄ dicit ex eo:
quia charitate dei satiari non possunt p̄ delectatiōe q̄
eam degustāt experimentalī assuefactiōe. et p̄ oīs brā
Maria assuefacta diuinis dulcedib⁹: siue vigilando:
siue dormiēdo siue aliud qd̄ faciēdo: semp irremissibi-
liter nouas et varias dulcedies diuinas accrescentes
degustabat in deo vt diceret cum p̄. Sitiuit aia mea
ad deū fontē viuū qm̄ veniā et apparebo aī faciem dei.
Notāter dicit: ad deū fontē viuū. qz sicut fons viuus
semp scaturit aquas nouas: sic i maria q̄ ad vixit sem-
per et cōtinue nouas et ineffabiles delectatiōes quas
exprimere nequim⁹ nos p̄ctōres faciebat x̄ps deus e-
bulire ex fonte diuinitat⁹. Decimo charitas Marie
fuit amoris p̄familiaris. Cum enī nulla creatura au-
deret deū contingere vel in modico: miruz videtur de
ista vna puella Maria q̄ tātu fuit deo familiarissi-
ma sup omnē creaturā: cōtingēdo vicz balneādo: lactā-
do amplexādo. et c. Quis angeloz ac beatoꝝ auderet
hoc deo facere: tā summū regē familiariter p̄tingendo
Vñ aug. li. de natura et grā di. Illa vero singulari grā
p̄uenta atqz repleta est. s. gaudēdo q̄ ipm̄ haberet ven-
tris sui fructū quē ex initio habuit vniuersitas deum.
Hec ille. Undecimo charitas bte x̄ginis fuit p̄sera-
phicalis ardor. Est autē notādū q̄ fm̄ Diony. li. an-
gelice hierarchie. c. viij. qnqz ponunt p̄prietates sera-
phici ardoris seu amor⁹ q̄ ferunt in deū: et supeminēt
fuerūt in brā virgie. quas q̄des p̄prietates fm̄ q̄ dicit
Linconieſ cōmētator ibidem didicit Diony. a beato
Paulo quēadmodū ip̄e idē rap⁹ in tertiū celū vidit:
et sibi tanq̄ specialissimo discipulo reuelauit. P̄ria
p̄prietates dicit semp mobile. Scda incessabile vñ in-
finibile. Tertia dicit calidū. Quarta dicit acutū.
Quita dicit supferuidū. semp mobile. fm̄ q̄ dicunt
Hugo et Linconieſ. significat amatiōez nō iterruptā
q̄ete siue pausatōe qz sicut ignis in sua flamma semp
mouet⁹: sic amor seraphic⁹ semp fert i deū actu. Inces-
sabile vel in finibile significat q̄ nūq̄ terminat⁹ duratio-
ne. Sicut enī ignis nō habet terminū i agēdo. s. semp
crescit in mai⁹ dū inuenit auctā materiā in q̄ accēdi po-
test. sic amor et actio seraph nō habet terminū i amādo
deū: q̄ cū sit infinite boitat⁹ sp̄ inuenit in eo qd̄ amorē
nouo mō accēdat et dulcificet: alliciat et delectet. Calidū
significat: qz illa satietas ex desiderio sp̄ accēditur
Hoc est qd̄ Greg. in moral. de desiderio et satietate
sc̄toꝝ in p̄ria dicit sic Desideriū qd̄ anxietatē habet
satietas fastidiū. Ne ḡ sit in desiderio anxietas: desi-
derātes sc̄ti satiant⁹: ne sit in satietate fastidiū: satiati
desiderāt: qz sitiētes satiabimur et satiati sitiem⁹. Hec
Greg. Et rō fm̄ Tho. tra gētiles li. iij. qz diuina es-
sentia semp cū admiratiōe videt⁹ cū null⁹ intellect⁹ eas
comprehendat sed oīa creata ipsa descendat. Luz igit⁹
intellect⁹ beati semp habeat in diuina essentia qd̄ ad-

Pars. i.

mirē et alliciat: nūq̄ fastidit eā videre et amare: s. semp
et cōtinue delectatū videre qd̄ amas: et amare qd̄ vides.
vñ satietas ex desiderio et desideriū ex satietate sp̄ accē-
dit. iuxta illud Eccl̄. xxiij. Qui edunt me adhuc esu-
riūt. Acutū significat fm̄ q̄ dicit Hugo quēdā ip̄e
tū amoris et vehementiā ardētis desiderij q̄ nō q̄scit
donec intret et penetret vt ibi sitibi ipm̄ qd̄ amat cum
ip̄o: et in ip̄o vt nō solū ab illo calidū sit sed trāscat acu-
tū in ipm̄. Sup feruidū vero fm̄ eū dē d̄ ex b̄ q̄ id qd̄
feruet quadā caloris vehemētia iactat⁹ supra se. Acu-
tū ḡ amoris est cū oīa trāscēdo despiciat. Sup ferui-
dū autē cū etiā seipm̄ cōtēnēdo relinqt. Fit ḡ miro mō
vt dū p̄ dilectōis ignē in illū sustollit q̄ est supra se per
vim amoris ferat in illū solū q̄ sursum est appetendū
cogitādū. et desiderādū: nec se ne aliqd̄ aliud cogitat:
aut desiderat dū illū solū amat. Hec hugo et cōcorditer
Linconieſ. cōmētatores li. angelice hierar. Unde oēs
istas p̄prietates et singulas excellētissime quātū possi-
bile fuit pure creature viciatrici p̄ alijs fuisse inuiaz nūc
in patria beatifica fruitiōe fore in charitate bte x̄gi-
nis nullibi ambigū est. Duodecimo charitas bea-
te marie x̄ginis fuit et p̄acceptatōis diuinalis. Et
q̄ppe charitas tā grata: tā p̄accepta erat deo: et tātum
eā reamauit deus p̄ oibus creaturis q̄ ab eterno p̄ nul-
lius creature amore intātū alliceret ip̄e de⁹ ad incarnā-
dū patiendū: ac q̄ salutis nre opa faciendū sicut p̄
amorem charitate bte virginis quam eternaliter p̄no-
uerat et p̄ordinauerat fore humane redemptionis me-
diatricem: qd̄ ostendit tripliciter.

Primo ex diuine incarnationis motiuo.

Secdo ex diuine vnionis facto.

Tertio ex diuine cōdescensionis signo.

Primo inq̄ ex diuino incarnationis motiuo. Quero
nepe. Quid mouit potissime deū ad tātā humilitatē et
miam vt v̄z p̄ nobis in vtero virginis descendēdo incli-
naret⁹: in stabulo nasceret⁹: in arto p̄sepio villib⁹ pannis
inuolutus locaret⁹: et multa incōmoda hui⁹ vite misere
pateret⁹: frigus: calor: sitis et c. Amplius vt caperetur
flagellis cederet⁹: spinis coronaret⁹: derideret⁹ et spueretur:
crucis patibulo suspenderet⁹: vulneraret⁹: moreret⁹
sepeliret⁹: ac q̄ opa nre salutis oparet⁹. Ad qd̄ m̄r
q̄ charitas. Tū qz ex mera et liberali charitate de⁹ se-
cit h̄ oīa: dicēte ap̄lo. Propter nimiam charitatē q̄ dile-
xit nos de⁹ misit filiū suū in similitudinē carnis peccati.
Tū qz vt nos ad suā charitatē attraheret: opa salutis
nre p̄ seipm̄ opatus est dñs vt dicit bern. Vñ p̄s. Qis
p̄summatōis. i. opatōis dei vidi. i. cognoui finē: latum
mādatū tuū. Glosa. i. p̄ceptū charitatis qd̄ est nimis
latū. qz extēdit etiā ad inimicos q̄s diligere debemus
p̄pter deū. Hec glo. Claret ḡ qz hec oīa fecit charitas
qd̄ manifeste docet hugo li. de charitate dicēs sic. Q
charitas magnā vim habes q̄ deū de celo potuisti tra-
here ad terrā. Q̄ forte vinculū tuū quo ligari potuit
deus (Nā mille vincula deū ligatū ad colūnar affixus
ad crucē tenere nō valuissent nisi charitatis vinculū te-
nuisset) Nescio inq̄t qd̄ maius in laude tua dicere pos-
sum q̄ qd̄ deū de celo traxisti in terrā. et hoīez ad celum
leuasti de terra. Hec ille. S. qm̄ nulla fuit vel potuit
eē maior charitas post x̄pm̄ q̄ ea que fuit dei ad brām
virginem matrem et econuerso. ḡ deus p̄ nullius crea-
ture amore sic alliciebat⁹ ad incarnandū et patiendū atqz
cetera opa salutis nre p̄ficiendū q̄ p̄ charitate bte x̄gi-
nis. Secdo

Articulus

nis. Secundo ostendit ex facto diuine unitatis quod charitas est quod unit amantem cum amato. Unde charitas dicitur quasi chara unitas. sicut habetur in libro de spiritu et anima. Sed cum nulla creatura sic unitus est deo sicut cum beata virgine cui non solum anima copulata est deo per gratiam sed etiam de purissima portione sanguinis caro assumpta indissolubiliter unita est deo in christo. Unde summe acceptio diuine extitit virginis charitas super charitatem omnium creaturarum: adeo ut in eius carnis portione singularissime sibi unita omnino operetur salutem. Tercio quod charitas beate virginis summe allicitur deum ostendit ex signo diuine prodesse finis. quod videtur de magis prodesse dicitur obedit ei voluntati in omni petitione quam voluntati omnium creaturarum. et ipsa magis potest impetrare suffragia suis deuotis quam omnes angeli et sancti. Nam ipsa ex qua est dei mater habet ius quoddam etiam precipiendi neque fas est aliquid negari ei a deo: iuxta illud. iij. Regum. ij. Ne te mihi mihi neque enim fas est ut auertam faciem meam. Unde legitur cuidam sancto reuelatum fore quod beata virgo inter alia habet vnum gaudium magnum in celo quod videtur de tanta charitate tenetur ad eam: ut ad votum prosequatur quicquid postulauerit per quibus suis deuotis sicut in prima exempla et miracula ostendunt quod describuntur in libro. vi. huius voluminis. ex quo quod placuerit poterit habere applicare. Sitque hoc o fidelis anima cogita mente pia: quod excellentissima fuerit charitas in maria: pater et diligenter rumina o menses deuota quod ardens amor fuerit marie ad iesum: quod dulcis deuotio ad dilectissimum eius natum dei filium vnicum anime sue solacium in quo omnis eius consolatio omnis spes omne gaudium et omne bonum. Quod mirabilis deus. Quod iesu meo utinam digneris exaudire preces seruuli tui ut dignum me facias tue misericordie seruitium exhibere in terris quatenus vna cum ipsa et tecum perfrui valeam in celestibus gaudiis. Pars. ij. libri noni de excellentissima charitate erga nos siue primum atque materna sancta dilectione beate marie.

De mater pulchre dile

ctionis. Ecclesi. xxiii. c. Quibus in vobis spiritu sancto afflate dictis a sapiente in persona marie clare insinuat: quoniam ipsa piissima virgo diligit genus humanum cordialissima et affectuosissima charitate quam vult omnes homines saluari et neminem perire. Unde dicit. Ego mater pulchre dilectionis. quod videtur per libro. v. parte. ij. ar. i. exponit tam respectu christi quam respectu omnium fidelium generaliter quod est mater. Notatur autem in ipsis verbis triplex modus affectionis et amoris quo ipsa mouetur charitatiue erga homines. Primo quod ipsa diligit homines et afficit charitate intima ad eos super eorum malo misericordissime compatiendo. Secundo quando super eorum bono progaudendo. Tercio visceroso affectu eos fouendo. promouendo. scilicet ad summam bonam gloriam. Primo modo quo ad peccatores. Secundum quo ad perversos et penitentes. Tercium quo ad iustos et perfectos homines. Et quod in universo horum trium sunt genera hominum. id est peccatores et in vicinis perfecti datur. Item ad primum perversorum. Item iustorum siue perfecti tunc siue perfectorum qui in ecclesia iusti iudicantur. et ut contra sit censentur igitur horum omnium et singulorum matrem beatissimam virginem se appellat ut erga omnes homines suam charitatem nimiam et mihi infinitam ostendat. Quod euidenter asserit mellissimum Bernardus in sermone Signum magnum apparuit: ita dicens. Quid ad Mariam trepidat humana fragilitas accedere: nil austerum in ea: nil terribile: tota est suavis. omnibus omnia facta est copiosissima charitate: cunctis hominibus se debitorum fecit: ut non sit qui se abscondat a calore eius. et quem admodum sol super bonos et malos oritur indifferenter. sic ipsa omnibus se exorabile: omnibus elementissimam exhibet: nec de-

stituit merita. omnium denique necessitates amplissimo quodam misere affectu. Nec Bernardus. Primo quod sicut dixi afficit beatam virginem tamquam mater super peccatores hominum malo compatiendo. Unde nollet hominem peccare: quia scit per peccatum hominem mori in anima. amittere indicibile et omne bonum celestem: et incurrere eternum malum gehenne. Ideo circo in themate matrem se nominat dicit. Ego mater pulchra. Quis nesciat matrem pro dolere de flere super incommoda filiorum. Et certe ipsa beata virgo super omnes matres plenissima est misericordia et pietate atque dulcedine charitatis. id orat ecclesia. Virgo singularis inter omnes matris et cetera. Secundo beata virgo diligit homines conuersos a peccatis et penitentes: eorum bono congaudendo. Si nempe gaudium est angelis super vno peccato re penitente. Multo magis marie est gaudium quod super omnes angelos preminet plenissima est charitate. Et idem ouenienter ipsa figuratur per mulierem quam habuit dragma decem. quoniam ipsa est diuina creatura. rationalium in decem graduum ordinibus existens. id est in nouem choris angelorum et decimo hominum. Et per dragma. scilicet humana per peccatum atque inuenta per penitentiam passionis filii sue efficaciam: prouocauit ad gaudium inuitando amicos. id est animas sanctas dei. Congratulamini mihi: quod inueni dragma quam perdidit. Luc. xv. Et idem circo in themate notatur addit: pulchre. id est caste et grosse ac gloriose dilectionis. quod tota pulchritudo anime est in gratia et gloria. ad quam prosequenda beata virgo animat penitentes.

Tercio ipsa diligit homines iustos visceroso affectu promouendo et fouendo in omni gratia optata eis summa bona glorie celestis. Et propterea subdit in themate. Dilectionis scilicet mater. Diligere quippe est alicui bonum velle. ex. ix. li. et h. Vere ipsa omnes diligit vero amore. quod teste bernardus. ipsa omnia omnia facta est. omnibus finem mihi aperit. ut de plenitudine eius accipiant vniuersi. eger curatores: captiuos redemptione: tristis consolatores: peccatores veniam: iniusti gratiam: filius dei carnis substantia: et tota trinitas gloriam. Nec ille. Itaque de hac eius charitate erga primum. id est erga nos homines ad presens tractates ut. scilicet recognoscendo eius matris dilectionem circa nos magis moueamur ad ipsam ac deuotionem erga ipsam: tria mysteria declarabimus.

Primum dicitur mysterium preminentialis magnitudinis. Secundum dicitur maternalis habitudinis. Tercium dicitur effectualis certitudinis. Articulus. id est de magnitudine et excellentia charitatis beate marie erga primum: et quales homines amplius pre alijs diligant ab ipsa dei matre.

De circa primum mysterium

preminentialisque magnitudinis ut valeamus scire quam magnam excellentissimam sit charitas beate virginis erga nos homines. atque per hoc inducamur nos eam summa deuotione colere tres questiones occurrunt. Primo queritur. Utrum beata virgo habuerit charitatem primum: et habeat in summo pure creature. Ad quod pertinens respondetur breuiter secundum magnam alber. super. Diffus est. c. lxxv. quod beata virgo etiam dum fuit in hac vita habuit et multo magis nunc in patria habet charitatem primum in summo pure creature. Et hoc probatur potissime tribus rationibus. Primo ratione diuine charitatis. Secundo ratione gratiositatis. Tercio ratione propinquitatis. Primo ratione diuine charitatis. quod videtur dicit Augustinus. Eadem est charitas qua diligit deus et primum: eo quod primum diligit propter deum: et aliter diligere non est gratuitum. Idcirco

scribit. s. Job. iij. Hoc mādātū habem⁹ a deo: ut q̄ di-
ligit deū diligat⁹ frēm suū. Si q̄s dixerit qm̄ diligo
deū: frēs suū odit: mēdax ē. zc. g. q̄ bz sūmā charitatē
ad deū: sūmā bz ad primū. qz ppter vnū qd̄qz talē ip̄s
magis. s. postē. Cū cū prim⁹ diligit ppter deū. q̄ pl⁹
amat deū: pl⁹ ppter ip̄s z fm̄ ip̄m. s. deū amat. prim⁹:
sz qm̄ brāxgo sūmā habuit z bz charitatē ad deū. vt
j. pre hui⁹ libri ostēsum ē. g. i summo pure creature cha-
ritatē habuit z bz ad primū. Scdo rōne gratiositatē
Cū em̄ amplior spūscitū grā: ibi amplior charitas tā
dei q̄ primī. qz teste aplo. Charitas diffundit⁹ i cordi-
bus nr̄is p spūscitū q̄ dat⁹ nobis. rbo. v. Sz qm̄ brā-
xgo plenissima fuit spūscitū grā. iuxta illd̄ Lu. j. Spi-
ritus sc̄tis supueniet in te. Et itē. Ave grā plena. iō
ip̄a plenissima ē. primi charitatez pietate q̄ se p̄tinere
nō valeat ex viscerosa charitatez pietate qm̄ mor cū p-
pulsata fuerit effundat nobis grām z mīaz. Cū bern̄.
dic. Maria aū pceptōez plena grā ab angelo nūciat⁹
vt tādez sibi plena nobis etiā fieret plena. Si em̄ vase
pleno aliqd̄ corp⁹ eidē imittit⁹: quāto illud maius ē qd̄
imittit⁹: tāto de liq̄re q̄ p̄i replebatur cogit effluere ex
suppleno. sz in eā iā grā plenā de⁹ etern⁹ in pceptōe mit-
tit⁹ in vtez ei⁹. iō necesse ē vt sp̄ effluat in eternū. Glas
qd̄ liq̄re plenū si q̄ mō moueat⁹: de facili effundit liq̄rē
Sic brāxgo si q̄ mō p̄cib⁹ moueat⁹ mor effundit gra-
tiā. Ad cui⁹ effluētia ip̄a oēs inuitat Eccl̄. xxiij. di.
Trāsite ad me oēs q̄ cupiscit⁹ me: z a gñatōib⁹ meis
adimplemini q̄ si adhuc trepidas z dicas. Cū ip̄a co-
git vt effluat nobis gratiā: cū in libertate sua sit dare
eā vel nō. Dico fm̄ snīaz rich. de med. villa. sup. iij. di.
xvij. q. j. ar. ij. vbi dic⁹: q̄ facienti qd̄ in se est attrito nec
obicē grē ponētī necesse ē aliquo mō a deo dari grām
gratū faciētē nō qd̄m necessitate coactōis vel imuta-
bilitatē absolute. qz de⁹ nulli debitor est: sz necessitate i
mutabilitatis ex pmissiōe liberalivel ordinatōe. qz li-
beraliter ordinauit z pmissit se datūz grāz penitētib⁹
faciētib⁹ qd̄ in se ēz petētib⁹. iuxta illud Luc. xj. Dis
q̄ petit accipit: z q̄ q̄rit inuenit z pulsanti apiet. Nec
Rich. Ita q̄ brāvirgo ex diuine liberalitatis repro-
missiōe cui⁹ volūtati summe ē pformis z ex intima cha-
ritate ac pietate q̄ plena est p̄sto est oib⁹ subuenire ad
eā pfugietib⁹ tanq̄ pijsima mī grēz mīe. Ad qd̄ quo
dāmodo obligata fore dinoscit⁹ ex liberali dei ordina-
tione. qz de⁹ ordinauit liberalissime vt ip̄a sit interuen-
trix gratie: iuxta illud Luce. j. Inuenisti gratiā apud
dñm. Sz qz dicēte aug. xiiij. q. vi. si quid. Si q̄s inue-
nit rē aliquā sciēs cui⁹ ē: tenet eā restituere. Ideo brā-
xgo q̄ inuenit gratiā quā primus hō pdidit: tenet no-
bis ei⁹ posteris z heredib⁹ restituere. Nulli ḡ timēdus
est vere ad eā pueris q̄nvenia psequi valeatz gratiam.
Idcirco bern̄. de lau. xxi. lib. hortat⁹ di. Queram⁹ in-
quit fratres gratiā p Mariā. q̄ sic q̄rit inuenit: z pul-
santi apiet. qz ip̄a oib⁹ inñ mīe apit: vt de plenitudie
ei⁹ accipiat vniuersi. Nec ille. Tercio summa charitas
sup oēs pure creature charitatē est in brāxgine rōne p
pinq̄tatē. s. ad deū. Cū quodqz em̄ est deo prim⁹ z im-
mediatius diūctū ei⁹: tāto mag⁹ p̄cipat diuinā p̄prie-
tatez silitudinē. Qd̄ declarat primo in naturalib⁹ re-
bus. Nā ferrū quāto magis applicat igni z primus
iūgit eo ignit⁹ amplius: z calorē ac silitudinē ignis re-
cipit forti⁹. Item celū qz p̄pinquat deo magis q̄ terra
vel terrestria: ideo celū magis participat p̄prietatem

summā. i. incorruptibilitatē luminositatē eternitatem
z h̄mōi. Itē ascēdēdo a fra videm⁹ q̄ aq̄ purior z lumi-
nosior est terra: z aer aq̄. atqz aer magis p̄pinquus so-
lis lumini magis reddit⁹ luminosus q̄ remot⁹: qz teste
Aristo. Qd̄ agēs forti⁹ agit i p̄pinquū q̄ in remotū.
Itē declarat scdo in rōnalib⁹ reb⁹. qz hō cū sit aial rō-
nale magis approximat deoz magis p̄cipat p̄prie-
tē diuinā. s. māsuetudinē: amorositatē z pietatē h̄mōi
q̄ brutū aial: dicēte Arist. li. polit. q̄ hō est aial natu-
raliter māsuetū: amicabilez sociale: z angel⁹ adhuc ma-
gis q̄ hō. Itē hō iust⁹ magis q̄ pctōr z impi⁹ z sc̄ti in
celo magis q̄ viatores. Ita qz ex quo brā xgo summe
fuit prima deo in p̄nti p gratiā: z nūc in patria est sup
oia imediatior post xp̄s deo p gl̄iam. iuxta illud Ps̄.
Astitit regina a dextris tuis. i. in potissimis bonis glo-
rie. Itē sic de⁹ est erga nos summe misericors z bonus:
cui p̄p̄iū est misereri sp̄z p̄cere atqz amare. qz de⁹ cha-
ritas est. s. Job. iij. Ita brāssima xgo summe p̄cipat
has p̄p̄ietates vt sit sup oēm purā creaturā pijsima:
misericordissimaz charitate plena. P̄o inde bern̄. di.
Per te accessus habem⁹ ad deū o brā xgo interuētrix
gratie: genitrix vite: mater salutis eterne. copiosa cha-
ritas tua nostroz operit multitudinē pctōz. Idē in
ser. In lectiōe dic. Quid dicā inq̄t de fonte pietatis:
nōne q̄ pomū in manu sua tenet dimidia diei hora: reli-
qua diei pte pomi fuabit odorē. Quātū igit⁹ viscera il-
la pietate affecta sunt: in q̄b⁹ diuina pietas nouē mēsi-
bus regeuit. Nec ille. Ecce igit⁹ claret ex dicti rōnibus
q̄ brāssima dei mī maiori charitate nos diligit q̄ oēs
angelivel sc̄ti ad q̄cūqz hoies quātūcūqz diligere pos-
sent. Nō sic certe pater vel mater filiū. nō sic frater fra-
trē aut sororē. nō sic amicus amicū. nō sic ois creatura
diligere pōt quātū ip̄a nos in deoz sz deū diligit. Cle-
re ḡ durissimū est cor hoim impioz q̄p tāto amore nō
lūt ip̄am reamare p deuotōis spūalis affectū z cultū.
Scdo circa h̄ primū mysteriū q̄stio occurrit. Cūtrū
ip̄a brāxgo magis diligit aliquē hoiz q̄ alēz: an om-
nes eq̄liter amet. Ad qd̄ breuiter r̄ndet q̄ nō oēs eq̄li-
ter diligit: sed vnus magis altero: qd̄ ostenditur.
P̄mo rōne diuine conformitatis.
Scdo ratione equitatis.
Tercio rōne filis virtuositatis.
P̄mo rōne diuine p̄formitatis. Tāto quippe chari-
tas in hoie est ordinatissimaz sanctissima quanto diui-
ne volūtati charitati est p̄formior: sz qz deus non di-
ligit oēs homies equaliter. qz magis diligit eos qui
sunt mēbra vnigeniti filij sui. vt d̄ i. iij. snīaz. di. xxij.
Nec ex h̄ sequit⁹ q̄ i deo sit mutabilitas dilectōis fm̄
magis z min⁹. qz vt habet a magistro ibidē. lz diuina di-
lectio fm̄ essentia nō recipit magis z minus: tñ fm̄ effi-
ciētia in quātū aliquos ad maiora bona: alios vero ad
minora diligit: d̄z magis z min⁹ diligere. Aliquos autē
quib⁹ penā vult inferre d̄z odire vt pctōres. Cū eccl̄.
xij. Altissimus odio bz pctōres. Cū fm̄ bonauē. dist.
qua supra. tertij libri. Dilectio dei est potius effectus
q̄ affectus. Nam z Arist. ix. Ethicoz ait. q̄ dilectio
amicicie fundat⁹ sup benivolentia. Cōcludit⁹ ḡ q̄ sicut
deus aliquib⁹ maiora bona vult sic magis diligit: sic
z brā dei genitrix q̄ sup omnes conformis est diuine
volūtati aliquos q̄bz sūt mēbra filij sui z de spū filij sui
viuūt i gratia ampli⁹ diligit. z quos de⁹ odit ip̄a odit
vt dicere possit cū ps̄. Nōne q̄ oderūt te dñe oderā: z
super

Articulus

sup: inimicos tuos tabescebat. Perfecto odio oderat illos: inimici facti sunt tibi. Secundo ostendit ratione equitatem et iustitiam. quia in beatissima virgine est charitas ordinatissima. Unde cant. ij. Ordinauit in me charitatem. scilicet ipse spiritus sanctus. Ordo autem rectus charitatis ex equitate et iusticia requiritur ut meliores et deo primi et virtute: diligant remotiores et peiores. ut vult sanctus. Thoma. ij. q. xvi. §. 2c. Hinc de pe. dist. ij. §. Intelligo. de pueris esse dilectio quod non fuit legitimus modus et ordinem dilectionis constituit. ut qui diligunt non diligenda. vel magis diligunt minus diligenda. Tertia ratio ostendit virtuositatem. Nam si diligunt sibi sile. viij. eth. et oem aial diligunt sibi sile eccl. xij. Quanto ergo quod est per virtutem deo et beatissime virgini filiorum: tanto est diligibilior. viij. eth. Hoies inquit dii dicunt fieri propter virtutem excellentiam prauam autem homo deterior est bestia. h. ibi. Ita quod peccator. conuertere et virtutibus deo assimilari studeat: ut de te diligat et sanctissima eius mater ac oem sancti affectuosius per te itercedat et foueat ac pregat. amet et tibi congaudeat. Secundo quod circa hoc primum mysterium. quales hoies beatissime virgo per ceteros amplius diligat: aut qualiter quod possit facere ut ab ea magis ac magis diligat ad quod dico quod sic colligere possumus et elicere ex assumpti thematis nostri auctoritate quatuor sunt genera hominum quod speciali affectu a beatissima virgine diliguntur: et tamen in filios amantissimos ab ipsa adoptantur. Primum genus est eorum quod castitatem habent affectu. viij. dicit. Ego inquit mater pulchre dilectionis. Casta quippe dilectio de pulchra dilectione: sicut carnalis dilectio per dicitur turpis amor. viij. Sap. iij. Quod pulchra est casta generatio cum claritate immortalis enim est memoria illius. quoniam apud deum nota est ratio hoies. scilicet per amoris noticiam. Nam ipsa cum sit virgo castissima non nisi castos diligit. quia si filii apud plaudet. secundum Bonauem. Secundum genus est eorum quod diuinum habent timorem. viij. subdit in dicta auctoritate: Et timoris. Qui ergo timet ostendere deum: et a peccato auertuntur: timore filiali. hi a beatissima virgine speciali diliguntur: atque a christo eius filio et scitis. viij. Eccl. xv. c. Bona homo cui donatum est bene timor rez dei. Timor enim dei initium dilectionis eius. Et iterum. c. xv. Qui timet deum faciet bonum et quod dominus est iusticie apud prebendet eam et obuiabit illi quasi mater honorificata. Qui inquit in peccato perseuerat nec dei precepta obseruat hi sunt beatissime virgini detestabiles tamquam maledicti. iuxta illud psalmi. Male dicti qui declinant a mandatis tuis. Tertium genus est eorum quod vere fidei habent agnitiones. viij. in auctoritate subditur: Et agnitionis. quia si sine fide impossibile est (teste apostolo. Heb. xi. c.) placere deo. ita et beatissime virgini. Hic eccl. xv. Fidei initium agglutinatum est ei. Claret ergo quod heretici: scismatici et quicunque male sentiunt de articulo fidei: aut qui fide veram non habent de virginitate Marie. non amantur ab ea. sed detestabiles sunt tamquam inimici. sicut qui diuinationibus intendunt. quod videtur. xvi. q. i. Epi. fide non habent diuinationibus et magicis artibus intendentes. Quartum genus est eorum qui erga ipsam habent spei deuotiones. viij. subdit: Et scilicet spei. Nam qui ipsam speciali amat et spei in ipsa ponentes: in patronam specialem eorum deuoti inuocant: tales ipsa speciali reamat. iuxta illud Prover. viij. Ego diligentes me diligam. Quod patet in exemplo ex legenda festi Marie denique in Jobane preciorum in multis alijs miraculis: de quibus in li. vi. prima scribens. Ita quod anima fidelis per se suauiter: quod utile: quod necessarium salutis: ac quod securum sit diligere et diligere a beatissima dei matre: et toto tuo posse ad id tendere. vide quod indicibili charitate ipsa nos diligat: et tamquam mater piissima ac charitate plenissima nos saluari cupiat

II

Pro tanta igitur charitate eidem gratias refunde: ipsam deuoto seruitio cole: castitatem tene: et deum time. fide habere ac spiritum totum in ipsam pone sciendo te tanto plus ab ea diligere: quanto in his conaris perfici. et persequens in celesti regno cum ipsa beatificari et amplius premiari.

Articulus. ij. de maternali habitudine Marie: quod scilicet ipsa dicitur mater omnium et persequens maternam habere charitatem erga homines et etiam angelos.

¶ Circa secundum mysterium

principale. scilicet maternalis habitudinis tria quod primum vtrum beatissima virgo dici possit merito mater omnium christianorum. Secundo vtrum ipsa gloriosissima virgo dicatur merito mater non solum hominum: sed etiam sanctorum angelorum.

Tertio vtrum eius materna dilectio sit maior ad hoies quam angelos: an e conuerso. Ad primum questionem respondet secundum magnam alber. sup. Diffus. e. c. clxxviii. quod sic. Et ostendit. Primo auctoritate. Secundo ratione. Tertio exemplo et similitudine. Primo inquam auctoritate. Nam Lu. ij. habet. peperit filium suum primogenitum. ergo habuit secundo genitum: non quidem corporalem vtrumque ostendit. ergo spiritualiter. scilicet generatio spiritualis vna est omnium christianorum et electorum. ergo ipsa mater omnium spiritualium. Item Hebre. ij. apostolus dicit. quod christus non confundit eos. scilicet christianos fratres vocare. Ipse enim est primogenitus in multis fratribus. ergo sicut christus est frater omnium christianorum. ita et eius mater Maria est omnium mater. Unde Augustinus. Si christus omnium frater: cur non ipsa quod genuit omnium mater. Item sap. viij. scriptum est. Quoniam omnium bonorum mater est. Secundo ostendit ratione. Nam canit ecclesia dei. Maria mater gratie mater misericordie. Sed per gratiam omnes christiani habent gratuitum esse: et habebunt in futuro gloriosum esse. ergo ipsa est mater omnium electorum. Tertio ostendit exemplorum similitudine. Nam mater respectu filij habet proprietatem geniture curet prioritatis: beatissima virgo mater est. ergo omnium christianorum. Genitura. quia vnum hominem christus genuit per quem omnes christianos regnauit. Et hoc est quod dicit. peperit inquit filium suum primogenitum. Item ipsa est mater cura. quia in christo nobis genuit quicquid ad habendam salutem ad salutem nobis necessariam fuit. et curam in celo sollicitam gerit nostre aduocatois tamquam mater misericordie adoptata: sic canit ecclesia. Ipsa etiam est mater prioritatis. quia perleat primogenita ante omnem creaturam. ecclesi. xxiiij. Hic dominus iesus in cruce pedes dixit iohanni. Ecce mater tua. Job. xix. et beatissime virgini. Ecce filius tuus. iohannes quippe interpretatur gratia vel in quod est gratia. et ideo ibi typum tenuit omnium existeret in gratia hominum: quos dominus omnes singulos sue matri tamquam adoptatos filios recomendatos esse voluit. Unde tota vniuersalis ecclesia canit ad beatissimam virginem loquendo. Mostra te esse matrem sumat per te preces quod pro nobis natum tulit esse tuus. Et mellissimus bernardus. ostendit quales christiani dicantur veri beatissime marie filij vel quibus signis agnosci hoc valeat. sup. euangelium. Stabat iuxta crucem. ita dicit. Gultus ergo fratres cognoscere. scilicet per signa marie vix filij: ille est qui preter hoc quod seipsum virginis obsequio macipauit: deum ex toto corde diligit: qui ex ipsa natus est in se volutatate carnis abdicauit. scilicet castitati deseruendo. necnon ad primum ut potest misericordie opera extedit. Certe de isto dicit christus ad Mariam. Ecce filius tuus. Hec Bernardus. Ad secundam questionem respondet secundum alber. ubi supra quod beatissima virgo maria dei genitrix in clyta merito dicitur mater non solum hominum sed etiam angelorum sanctorum in patria beatorum atque omnium creaturarum dei. triplici potissime ratione.

Primo ratione causalis originationis.

Secundo ratione eternalis predestinationis.

Tertio rōne supnalis illustrationis.

Primo inquā rōne causalis originis. qz ipa est mī dei. sed de? ē pater: causaz origo oīm creator. qz ipa est mī oīm. Nā quicqd ē causa p se? origo cause: ē etiā origo z causa causati. p autōrē de causis. sed qm mī dei ē per se causa z origo filij: z filius est per se cā z origo angeloz sctōz ac creaturaz. qz ipa ē mī oīm. Scdōrōe eternalis pdestinatiōis. Ipsa em ab eterno z añ secula pdestinata est vt esset pncipiū ex quo recreanduz fuit oē creatū. Cū de ipa appropriate legir illud *Prō. viij.* Dñs possedit me in initio viay suay. añq quicq face- ret a pncipio. z infra. Cū ipō eram cūcta cōponēs zc. Cū qz ipa pordinata z pvenia ē in mēte diuina: creat? est orbis angelica natura ac tota mūdi machina. ergo ipa merito dī mī oīm etiā angeloz z creaturarum. Tertio rōne supnalis illustrationis. qz in glia supna oēs angeli z scti accipiūt illuminationē z pfectiōē beatitudinē a dño Jesu in quē desiderāt angeli pspicere. *1. Pe. i.* z per quē oia restaurant? siue q in cel? siue q in terris *Col. i.* Sed qz dñs Jesus in glia dei pñs ē in carne assumpta ex btā vrgine in qua quidē incarnatiōe diuina oēs angeli atqz scti bñficos se gaudēt fore eterna bñtudine. z sic quoddā eē glie recipiūt oēs a beata vrgine. qz ipoz ē mī in eē glie supne. Cū Ber. Merito o dña in te respiciūt oculi vniverse creature i qua z ex q benignissima man? dei quicqd creauerat recreauit. Ad te qppe o dña sicut ad mediū respiciūt: z q habitāt in celo z qui in inferno: q nos pcesserūt nos q sum? z nos qui sequūtur: qui in celis sunt vt resartiantur: qui i inferno. i. purgatorio vt eripiant? q pcesserūt z nūc sunt vt fideles inueniant? z q sequūtur vt glificetur. Nec ille. Ad tertiū questū. qz dictū ē q est mī nō solū hoīm sed etiā angeloz Ergo restat questio Utrū mag? diligit hoies q angelos vel ecōuerso. Ad qd rñ detur q sicut de? ita z dei mī mag? diligit hoiem q angelū. qz ad maiora z pla bona diligit hō a deo q angelus: ita in bonis grē q glie. vt deducit dñs Bona. sup *ij. dist. xxij.* Nā Heb. ij. scriptū est. Nūsq angelos apprehēdit sed semē Abrae scilz i beneficio incarnationis z misericordior? reparatiōis z redēptiōis. Ele rñ z in grā ac glia quosdā hoies angelis supiores fecit: z humanā naturā angelic? spiritib? introqz sexu suppo- suit in celo vt pz in xpo z ei? mīe. qz dñs est vt sicut deus itaz ei? mī que pformissima ē per oia diuine volūtatē pl? diligit hoies q angelos. Quod quidē luce clar? cōfirmat triplici rōne. Primo rōne primioris cognationis. qz hō prim? attinet ei q angel? cū xps iesus eius filius hoies adoptauerit in frēs. *Joh. xx.* Glade z dic fratrib? meis qz pcedāvos i galileā: atqz i amicos charissimos. *Joh. xv.* Jā nō dicāvos suos s; amicos. S; nūsq legir q xps angelos frēs z amicos nomiauerit s; tñmō seruos z mistros. qz zc. Hinc di. Ber. Jā me spnere nō poterit xps de? z sctissima. s. mī ei? os: caro z frater meus. Scdō rōne amplior? dignificatiōis. qz hō p grām diuine incarnatiōis ampli? ē dignificat? z exaltat? q angel? Quid ei sublimi? z digni? q natura hūana vnita ē deo i vnitate psonē: vt. s. sit hō de? z de? hō. qz xpus caro factū ē. *Joh. i.* qd nō ē prestitiū angelice nature. imo oēs angeli adorāt humanā naturā in xpo adoratiōe latrē ppter verbi vnionē. nūq aut ex- hibet angelo adoratiō latrē ab hoie vel aliq creatura qz btā vgo ampli? reueret? z diligit hoies q angelos

imo sicut seipaz. iuxta illd mat. *xxij.* Diliges primuz tuū sicut teipz. Tertio rōne duplicis glificatiōis. qz angelus h; simplicē gliam essentialē in celo. hō vō duplicē glie stolā psecutur? est: z duplici oculo pfruet? visione celestis glorie. quia in anima perfruetur visione diuinitatis sicut angelus z insup corporali oculo vō debet facie xpi i quā desiderāt angeli pspicere. i. pef. *1. Silr* z glificatiōem mīez dei videbim? in corpe glificatiōis aia sctissima. z introqz ac fm vtrūqz videbimur ab ipa. Et qm in celo quilibet sctis tātū gaudet de bono alterius sic de pprio. vt dic greg. Quis g mēsurare poterit quanta charitate ipa dei pijsima mī de nro bono gaudeat. quāto amore erga nos ferueat q optime nouit tā pñsimo filij sui sanguine fore redēptos z intātū a deo dilectos z tāta glia sublimādos. Aia fidelis. o cor xpianū: vtinā sp in mēte haberes z pen- ses quātū te dñs iesus amauerit qui p te incarnari parit mori voluit. z quāta charitate eius sctissima mater tuā salutē optauit q talez tātū sacrificiū. i. sāguinē xpi p te offerri desiderāter sustinuit: imo nō tñ ei? p dulcis simū natū: s; z suā aiaz ppriā in cōpassiōis dolore vulneratā p te obtulit deo sub cruce. Q xpiane pēsa qca re es redēptus: q maxime a xpo z eius mīe es dilect? z stude grās agere: stude xpo ac eius matri deservire: disce miser p tāto amore amorē nō odiū rependere: vt valeas cum vtroqz in celo conregnare.

Articulus tertius q btā Maria certitudinaliter nos diligit ostendit ex. *xij.* signis dilectionis.

Intra tertiū mysterium

scilz effectualis certitudinis vidēdū nobis restat quibus effectibus z opibus charitatis ac signis dilectiōis ipa btā vgo certos nos reddiderit de sua summa materna charitate seu affectuositate. qv ait greg. in hom. *xxij.* Probatio dilectiōis est exhibitio opis. Notare g possumus hic iuxta numez. *xij.* stellarum in corona capitis benedictę vrgis. *Apo. xij.* descripta effect? z signa. *xij.* charitatē marie erga gen? hūanū exhibita p eādē qb? certificamur de eius dilectione. z hos effectus vel signa charitatis. in. *ij.* quaternarios diuidemus. vt patebit intuenti pcessum figure.

Primus effectus materne adoptionis.

Secdōs studiosē educationis.

Tertius pvide cautionis.

Quartus auide pmotionis.

Quintus pijsime miserationis.

Sextus sollicite subuentionis.

Septimus dolorose amissionis.

Octauus amorose reconciliationis.

Nonus pprie expositionis.

Decimus pñose redemptionis.

Undecimus celice hereditationis.

Duodecimus sedule intercessionis.

Primus itaqz effect? z primū signū charitatis btē vrginis est mīne adoptiōis op? seu gfa. Diuisionē breui? cape iuxta lras a b c d. signatas. iuxta auctes ppostere. A. Qz nepe ipa est mī nra adoptata: quā adoptōez fecit dñs Jesus summ? sacerdos cū pepēdit in cruce: ait ad mīez. Mulier ecce filius tu? Quōvō oēs fideles sibi tāq filios adopti- nos recōmēdaui vt sup patuit ppter qd oīno nos tenet diligere

diligere nec pōt nos odire dūmō nos obicē sue grē non ponam⁹. qđ oñditur. **P**rio ex fortitudine grē. qz noui⁹ mus qđ ois mat⁹ naturaliter diligit filios etiā in feris z irrōnalibus aialibus. sed qz multo fortior ē grā qđ natura. **E**x plenitudine grē nō valet se p̄tinere qñ cogatur nos diligere. **U**n **O**rige. in quodā ser. Scio inqt qđ si btā xgo pulsata fuerit necessitati nūq̄ deerit. misericors em̄ est z plena grā. z iō p̄tinere se nō poterit qñ miserea tur inuocātī. **H**ec ille. Scđo oñditur ex obligatiōe recomēdatiōis diuine. Nam quare dñs Iesus ver⁹ de⁹ voluit z decreuit tā aptissimo tpe. s. sue passionis in cruce cū mariam charitatē erga nos exhibuit nos sue m̄i recomēdare: nisi vt ex loco opeq̄ z tpe ipam recomēdationē cordi ei⁹ p̄fundi⁹ z ardenti⁹ indagaret: z etiā vt qñ iusto iudicio ira dei in nos ad puniendū z dānandū deberet exardescere: ipa dei p̄ssima m̄i memor lo: ci z t̄pis ac charitatē xpi in cruce exhibite: p nobis affectuosi⁹ iterpellādo mediet ac si dñs Iesus videret dixisset: **M**ulier ecce filius tu⁹. Ecce inq̄ vide oculis z cōsidera mēte qualiaz quāta p hoibus patior. Ecce qđ vulnerib⁹ incisus sanguinē p eis abūdātissime effundo. Ecce quāta charitate acerbissimā mortē tolero. Ecce spinea corona z caput pforatū. Ecce clauī z lācea: selt acetū z ois passio mea. **H**ec igit̄ cōsiderādo. **M**ater dilecta. **M**ulier xgo electa: habe z tu ipos p̄ctōres ad te cōuersos tāq̄ filios per me tibi recomēdatos: vt eos foueas: eoz salutē p̄cures: z eos p̄ssima tua intercessione salues. **H**inc **A**ns. exclamās di. **O** btā fiducia. **O** tu tū refugiu: m̄i dei est mat nra ambo filij Marie fuerūt mortui in passiōe: vn⁹ crucis acerbitate: alē mētis infidelitate: z ideoviscera Marie plena fuerūt amaritudi ne. **H**ec ille. **B** Scđs affect⁹ studiose educationis. **M**imirū matern⁹ amor facit vnāquāq̄ m̄em nimis studiose educare: lactare: z nutrire filiū suū: adeo qđ sic cer nimus plorātem filiū p̄solari studeat: nec p̄tinere se valet qñetiā in nocte ad ploratū filij assurgat z ei lac p̄priū porrigat: qđ quidē lac de sui sanguinis fōte generatur z manat. **S**m p̄hos. vñ m̄i p̄prio lacte tāq̄ sanguine filiū educat. **I**nsup panē masticādo mat filio esibilē reddidit vt eū enutriat. **T**alē p oia charitatē nobis btā xgo maria spūalr ministrat z exhibet. **N**ā ipa nos peccatores flentes. s. p p̄ctis z in nocte vitiose tenebroso: ad eā quersos pata ē p̄solari p grē dulcedinē ac deuotiōis infusione. **E**sa. vi. **Q**uō si blandiat mat filio ita p̄solabor vos. **I**tē ipa panē vite eterne. i. corp⁹ z sanguinem xpi filij dei nobis esibilē reddidit in sacro. z hūc panes angeloz de p̄prio suor purissimo sanguine generatū. ac xgineo suo lacte enutritū nobis pepit z p̄buit: vt nos alar z educare ad eternā vitā valeat. **U**n **J**ob. vi. **E**go sum panis vite qđ de celo descēdit: Si q̄s manducauerit ex h pane viuet in eternū. **I**git̄ btā viscera Marie xginis q̄ genuerūt nobis hūc cibū p̄ie celestī. **O** btā ei⁹ vbera xginea q̄ lactauerūt xpm vt ipm panes angeloz habeam⁹ quotidie eterne vite alimētū. **T**ertio effect⁹ p̄uide cautiōis. **M**atern⁹ q̄ppe amor affectuosus p̄priū habz p̄uidere vt caueat sollicitē picula z q̄q̄ mala sui filij. adeo vt sese p natis matres exponant mort⁹ piculis: sicut videm⁹ certa exp̄ientia in brut⁹ z bestijs: auib⁹ ac aialib⁹ alijs. **E**tem cerua tpe venatiōis cōfugit ad pullū z interponit se canib⁹ ne amittat filiū sic simie. sic leones: sic gryphes. sic celi aues imo z ho

mines. **P**rop̄tea sapiēs Salomō cū ad euz venissent due mulieres meretrices litigādo p filio. vna dicēte qđ hic viū⁹ filius esset su⁹: altera ecōtrario qđ nō in q̄t: sed filius me⁹ viū⁹ hic ē: tu⁹ aut mortu⁹ est. **V**oluit rex ipse per h̄ pbare cui⁹ eēt filius ille viū⁹ si que illaz nō posset velle mortē seu malū filij sui. vñ ait rex: **D**iuidite infantē viū⁹ in duas ptes z date dimidiā partē vni z dimidiā alteri. **E**t mox mulier cui⁹ erat fili⁹ qz cōmota sūt viscera eius sup filio dixit ad regē. **O**bscuro dñe date illi infantē viū⁹ z nolite interficere eū. **E**cōtrario altera dicēte: **N**ec mihi nec tibi sit: sed diuidat. **S**niaz tulit rex **D**ate huic infantē viū⁹ z nō occidat. hec est em̄ mater eius. iij. **R**egum. iij. **H**ūc certe affectū dilectiōis erga nos btā xgo oñdit z exhibet cum sollicitē cauere studet sua intercessiōe corā iudice deo ne pericula mort⁹ eterne incurram⁹ ne snia dānatōis data peream⁹. **U**n canit ecclia: **S**ub tuū p̄fidius pfugim⁹ sc̄tā dei genitrix: nras dep̄cationes ne despicias in necessitatib⁹: sed a piculis cūctis libera nos semp virgo gl̄iosa z benedicta. **N**az p̄fecto sicut qñ pat vult corrigere z flagellare filiū: accurrit filius sub palio matris: mat qđ se interponit z p̄tegit eū a flagellis. **S**ic btā virgo facit nobis qñ deus pat p̄pter p̄ctā vult nos castigare penis: p̄pterea orando **I**gnacius in epla ad btām virgine dicit: **N**ūc claudē me in gremio pietat⁹: tu m̄i summe deitat⁹: vera mat saluatoris: m̄i optata p̄ctōris. **H**ec ille. **H**inc in q̄busdam pictur⁹ solet sub pallio imaginis b̄ndicte virginis depingi multitudo ppli xpiani diuersi gener⁹ p̄pter huius significationē. **D** Desiderationis. **Q**uart⁹ effectus auide p̄motionis. **M**atern⁹ nempe affect⁹ auid⁹ est z animosus ad filij sui p̄motionē. vñ multū gaudet cū videt filiū p̄creari in regē vel militē aut p̄ncipē. **N**ō clarescere pōt i exēplo de m̄re filioz **Z**ebedei **M**att. xx. q̄ a xpo optabat z petebat vt filij sui in regno ei⁹ sederēt vn⁹ ad dexterāz alius ad sinistrā. **H**ūc talē effectū charitat⁹ habuit btā xgo z exhibet erga nos qz sūmo desiderio optatz p nobis laborat vt adipisci valeamus coronā regie dignitat⁹ patrie celestis que talis est sublimitatis z taz ineffabilis gl̄iositatis. vt sicut dicit apls. i. **C**or. ij. **N**ec oculus vidit nec auris audiuit nec in cor hois ascēdit que p̄parauit de⁹ diligentib⁹ se. **U**n de ipa gl̄iosissima dei m̄re scribit **E**ccl. xv. **O**biurabit illi. s. homini qñ mat honorificata: z exaltabit illū apud primos suos: z stola gl̄ie vestiet illū: iocūditatē z exaltationē thesaurizabit sup eū z noie eterno hereditabit illū. **H**ec ibi. **Q**uintū charitatis signū est p̄ssime miseratiōis. qz em̄ mater quāto pietate plena tāto charitate affectuosa. eo qđ pietas ex fonte est charitatis dulcissime. **S**ed btā virgo mat est misericordiez regina clementie. vt canit ecclia. **U**nde ipsa plena est misericordia z charitate ad hoies tripliciter.

Primo ex natura.

Scđo ex gratia.

Tertio ex obligatione diuina.

Primo ex natura qz sic ei⁹ aia a deo est disposita et ordinata vt sit ei diuinitus insita pietas z misericordia ac charitas plena. **J**ob. xxxi. **A**b infantia mea mecū creuit miseratio: z de vtero matris mee egressa est mecū. **S**cđo ex gratia. quia vbi plena est gratia sp̄itus sancti: est plena dilectiō z pietas que attr ibuitur sp̄itui sancto. **J**uxta illud apli: **C**haritas dei diffusa est in cordibus nostris per sp̄m sanctū zc. **I**pla autē virgo plena

spiritu sancto ab angelo nuntiatur. **L**u. i. Tertio denique ex obligatione diuina qua deus ab eterno ipsam ad hunc selegit et preordinare ac preparare voluit. ut vix sit tam plena charitate quam ex eius misericordia ac pietate toti mundo et cuilibet ad eam confugiendi homini subueniat. **U**bi prophetatum fuit de ea **Isa. xvi.** Preparabit in misericordia solium dei. i. virgo maria. Sextum signum est sollicitudo subventionis. quam ipsa tamquam mater amorosissima omnibus inuocantibus subuenit. adeo quod a principio usque ad finem seculi nunquam aliquis hominum cuiuscunque status ad eam deuote recurrere non debet esse potuit quam ei beata virgo mox succurreret tamquam mater pietate et charitate plena que se continere per amore nequit quam filio non misereatur. **I**uxta illud **Isa. xlix.** Numquid poterit obliuisci mater ut non misereatur filio uteri sui. q. d. non. **E**t per omnes ut ait **Amb. lib. psalio.** Jam inquit non poterit nos odisse deus inuocata fuerit deuote mater eius. **E**t **Bern.** ait. Non est fas te o domina posse deferere qui spiritum ponit in te. Idem in sermone qui incipit **In lectione di. sic.** Maxime pia. o multum admirabilis **Maria:** tu nec noiri potes: quam accendas. nec cogitari quam recrees affectu diligentissimum te. nec inuocari quam exaudias et subuenias. **Hec Bern.** Facilis exauditionis. Septimum signum dolorose amissionis. Nam ipsa cum dolore requirit filium perditum **L. ii.** sicut et alie menses. **H**ic simile affectum comparat erga nos exhibet. quoniam multum condoleat de amissione anime nostre per peccatum mortale. **U**bi ipsa sub cruce filii sui patienti et desolati peccata nostra affligit: pariter defleuit: condoluit et compassa extitit. Immo quod mirum et memoria dignum est. sic ipse christus eius filius per dolum in cruce super nostra ingratitude et offensione quam super proprie passionis acerbitate et dolore sicut vult **Bern.** in lib. meditatio. ita et beata virgo per dolum super nostris culpis et peccatis quam super filii proprii corporalibus penis atque suis propriis doloribus internis. **H**ic erat ille gladius acerbissimus doloris quod vulneratum et pertransitum erat cor virginis iuxta prophetiam **Symeonis Lu. ii.** Denique ipsa ex pietate nimia plus doluit in hac vita de peccatorum hominum miseria quam quicunque peccatorum dolere potuerit de propria miseria vel pena. **Q**uod testatur **Hiero.** in epistola ad **Eustoch. d.** Nullum in hac vita adeo pene torserunt proprie sicut **Maria** miserie aliene. quam si invita hac multo magis et in patria quam condoleat de nostro malo et morte spirituali. quod dicitur. **Coz. xiiij.** Charitas non excidit in propria quam potius assumata est. **U**bi ipsa in caritate de se dicit. Vulnerata charitate ego sum quam si obijcias. **I**n propria non potest esse dolor vel tristitia. **R**on deo quam ibi intelligo dolorem non sensibilem vel affectionis. sed voluntatem qua omnino vult sciri in propria ut homo non peccaret et non periret. **T**ali dolore ergo compaties nobis ex charitate beata virgo dominus videt nos mortuos in peccatis orat pro nobis apud filium ut resuscitemur. **H**inc ipsa figurata extitit per illam mulierem plorantem cuius filius vnus efferebat defunctus: quam videns dominus **Iesus** misericordia mori resuscitauit filium eius et dedit eum matri sue. **L. viij.** Sic compassio et preces beate marie apud christum impetrant nobis resurrectionem a peccatis. **I**deoque **Anf.** ait. **B**enedicta maria tu peccatorem totum mundo despectum et ad te conuersum materno affectu amplecteris: nec ipsum deseris quousque de per te placatus ipsum sue gratie reformabit. **Hec ille.** **B**eatissime placationis. **O**ctauum signum amorose reconciliationis. quod ipse veluti piissima mater non sinit hominem ad se conuersum stare in diuine ire ultrice sententia. sed reconciliabit in dei amore et gratiam atque clementissimam misericordiam et auertet dei

iram et vindictam. **U**bi **Bern.** in ser. quodam de beatissima virgine ait. **E**cce coram tremendo iudice peccatores assistimus et cuius manus terribilis gladium ire sue vibrat super nos et quod auertet eam nisi tu dei amatissima mater per quam primam suscepimus gratiam et misericordiam. **I**dem ait. **O** felix maria: tu mater regis: tu mater exulis: tu mater reus: tu mater iudicis: tu mater dei et hominis cum sis mater vtriusque: discordiam inter tuos filios sustinere nequis. **B**enedicta maria quantum tibi debemus per quam talem fratrem id est dei filium habemus. **Q**uas tibi laudes et gratias agemus cum per te et ex te omni bono valeamus. **Hec Bern.** **E**xpositionis. **N**onum signum proprie expositionis. **I**n quibusdam nepe matribus cooperitur tantus affectus dilectionis ut seipsas exponunt morti pro filiis ut eorum vitam saluet seu viuificet. **I**tem in pelicano de quo dicitur. **Ps. li.** **E**rym. quod rostro seu vulnere rat ut sanguine suo pulli aspersi viuificent. **T**ale charitatem exhibuit beata virgo nobis qua maior esse non potuit. **I**uxta illud **Iohan. xv.** Maiorem charitatem nemo habet ut animam suam ponat quam pro amicis suis. **M**aria ipsa beata virgo non vna tantummodo: sed duplicem animam pro nobis exposuit. quod vix proprie animam posuit cum obtulit compassionem. **L. ii.** **T**ua ipsius animam gladius doloris pertransibit. **E**t insuper animam filii et ipsum filium pro primo. i. pro nobis posuit. quem et plus quam proprie animam dilexit. et sic effectum dilectionis duplicabit. **K**are redemptionis. **D**ecimum signum preciose redemptionis. **S**olet pie menses omnem thesaurum quem habere possunt dare pro filii redemptione si fuerit in captiuitate mortali positus. **T**ale charitatem exhibuit nobis beata virgo. quod pro nostra redemptione ex captiuitate diabolica dedit omnem preciosissimum thesaurum quem habuit et quem super totum mundum amauit vix corpus: sanguinem animam sui filii. **N**on potest ergo nos repudiare quos tam caro precio noscitur emisse. **I**deo dicitur. **apls.** **E**mpii estis precio magno: glorificate et portate deum in corpore vestro. **Hic Bern.** **D**iuces in omnes super omnes maria: de cuius beata carne modica pars assumptionis totum mundi suffecit soluere debita. **H**ereditationis. **U**ndecimum signum celice hereditationis et fructificationis. **I**psa quampe non solum amat nos materna dilectione quam est maxima naturaliter per alios affectibus: ut vult **Aristo. viij. z. ix. lib.** **E**thi. ubi queritur: **U**trum menses plus diligant filios quam patres. et vtrum matres plus diligant filios quam e converso. **E**t concludit quod matres diligunt teneri quam patres et etiam quam e converso filii diligant matres. **M**aior ergo dilectio est materna et tali diligit nos beata virgo **Maria.** imo insuper ipsa sua maternitate celesti propria nos hereditauit. quod secundum dictum **Bern.** in ser. super euangelio **Stabat autem iuxta crucem Iesu** etc. ex beate virginis **Mariae** maternitate hereditat celestis fructum multiplicem acquirimus. **P**er hac eius maternitatem ei habemus nobilissimum fratrem christum: misericordiam enim quam patre deus hereditat regni celorum thesaurum habemus omnem gratiam **Mariae** et finem misericordie eius apertum in omni necessitate. **U**bi dicitur. **Bern.** ibidem. **O** verbum dei acceptione dignum. s. **Abbas** domini **Iesu** dicit. **E**cce mater tua. **S**i maria est mater tua o homo. ergo **Iesus** est frater tuus. ergo pater eius pater tuus. ergo regnum eius hereditas tua. ergo gratia **Mariae** est thesaurus tuus matres ei thesaurizant filijs. ergo omnis necessitas tua ad cor eius ascendit. comota enim sunt viscera eius super filio suo. **A**ccepe ergo eam in tuam. **Hec Bern.** **U**bi claret quod beata virgo data est nobis in matrem propterea ut etiam quam donationem demeremur secundum dei iustitiam: saluari possimus confugiendo ad beate **Mariae** misericordiam. **Q**uod testatur **Chrysostomus.** de progeneratione **Mariae** ita dicit. **I**deo tu mater dei preordinata fueras ab eterno

Articulus

ab eterno ut quē de per suā nō posset saluare merissimā iusticiā: tu per tuā saluare pietatē miam dei infinitā. **Hec ille.** **Liberatiōis.** Ad id faciūt plurima miracula lib. de miraculis bte virginis: e quib' vnū hic inferere dignū duxi qd' et fert in legenda cōi scti Laurentij martiris vitz q' quidā iudex Stephan' noie erat. **Rome** qui mūera libeter accipies multoz iudicia subuertebat. hic tres domos ecclie scti Laurentij et vnū hortū sctē Agnes violēter abstulit: et ablata iniuste possedit. **Accidit** vt moreret et ad iudiciū dei duceret: cui' bra' chii sctis Laurentij durissime strinxit et dolo' eū nimis inuasit. **Sctā** q' Agnes faciē ab eo auertit. **Tūc** iudex suam ptulit di. **Qm** aliena rapuit et veritatē vendidit munera accipies: in locuz Jude p'ditoris tradat. **Ecce** aut' brā' gine' sctō Proiecto quē Stephan' i vitaval depilerat. p' eo oratibus cōcessus ē vt ei' aia ad corpus rediret: et xxx. diebus pniā ageret. **Accepit** ilus per in madatis a brā' x. vt psalmū bti imaculatū. inuita sua singulis diebus diceret. **Cūq'** ad corp' redisset brachii eius ita erat adustū et liuidū ac si hec in corpe passus eēt quo ad vixit. **Vale** g' ablata restituēs et pniā agēs die. xxx. migravit ad dñm. **Ecce** igi' p'tz q' hic q' fm dei iusticiā erat dānand' per misericordiā bte virginis est liberat'. **I Intercessiōis.** Duodecimū signū sedule intercessiōis. **Nā** ipa ardētissima charitate nō cessat intercedere p' nobis apud patrē filii vt cōsequant' pctōres veniā: iusti gratiā: et quicq' hoim miam. **Cū** de uotus **Ber.** inq't. **Hō** securū accessus habes ad deū vbi habes matrē aū filiū: filiū aū patrē filius oñdit patri latus et vulnera: mat' oñdit filio pect' et vbera. nulla ergo poterit ibi eē repulsa vbi tot' currūt charitat' in signia. **Hec ille.** Sed dices. **Dolere** nō possū de peccatis alligat' sū in eis: coartoz' osuetudie mala. **Quid** faciā? **Noli** despare pctōr: vade ad virginē. **Audi** **Ber.** qd' iterū dicat. **Si** criminū imanitate turbat': si iudiciū horrore p'territus: si barathro despātiōis astrict'. **ma** riā cogita: mariā inuoca: nō recedat a corde nō recedat ab ore. **Nā** ipam cogitās nō erras: ipam rogās nō desparas: ipa te tenēte nō corruis: ipa p'tegēte nō metuis: ipa duce nō fatigat': ipa p'pitia puenies. **Hec ille.** **Re** curram' g' osidēter ad virginē tāq' ad g'iosissimā amorosissimā matrē: vt ipa intercedēte psequamur gratiam in p'nti et gl'iam in secula seculoz **Amē.** **Ultimū** adde **Mortis** in hora susceptiōis: vt canit ecclia.

Incipit liber decimus de assumptiōe bte Marie.

Decimus liber de myste

Decimus gloriosissime assumptiōis btiissime virginis marie agēs stinet plures pncipales ptes quaz **Prima** ē de trāsitu ei' sctissimo et gloriosissima corporis et aie assumptiōe. **Secda** de ei' pcellēti sublimatōe felicissimāq' inthronizatōe. **Tertia** p'sub alio p'cessu de ei' dignifica exaltatōe et coronatōe. **Quarta** erit i'cidētalr' d' euāgelio qd' legit' i solēnitate h' assumptiōis. **Quinta** erit sub p'cessu hystorico de mō h' assumptiōis. **Sexta** pars p'ia de transitu seu morte bte Marie et eius corporis ac anime perfecta assumptione gloriosa.

Uest ista que ascendit de deserto delicijs affluēs innixa sup dilecto suo

Verba hec scribuntur originali **Cañ. ca. vij. et pnt ac** cipi tanq' sint verba sanctor' angeloz: qui admirātes sup tā gloriosissima assumptiōe bte virginis et admirādo canētes in laudē eiusdē benedictē virginis depromebant in hac assumptiōe. **Que** est inqunt ista. **s. xgo** superbtissima q' ascendit p' assumptionē gloriosissimā de deserto. **i. mūdo** isto inferiori qui noie deserti significatur vt di. **Ber.** q' desertus et derelict' ē a deo et angelis p'pterea q' tot' ē posit' in maligno. **s. Jo. iij. et plen'** multis miserijs vtpote ergastulū exulatus et carceris: delitijs gl'ie affluēs et innixa sup dilecto suo. **i. filio xpo** ie su per singularis amoris et fructiōis familiaritatē. q' si petas **Cū** oriebatur ista admiratio angeloz de beate virginis assumptiōe. **Dicim'** reuera qm ex tribus: fm q' tria sūt p'cipua que sūt in hoib' admiratiōis cā. vt notat **Fran. mayro.** ex xbis bti **Aug.** **Primo** qm res ē magna. **Secdo** qm res est noua et insolita. **Tertio** qm rei cā est occulta. **Nimirū** qm res gesta ē magna: merito ē admirāda vt claret de diluuiō tpe **Noe** **Bene. vij.** q' quia fuit tā magnū vt totā terrā inundaret et supabundaret val defuit admirandū. **Similr** in mar' rubri diuisiōe: et iordanis retrosum p'ersione. **Preterea** qm res est noua et insolita vt claret de māna qm p'ia die pluit dñs super terrā. vñ admirātes filij isrl' di xerūt: **Manhu. i.** qd' est hoc. **Deniq'** qm cā rei ē occulta. vt p'tz i eclipsi tpe mortis xpi. **Nā** licz frequēter eclipsis acciderit tñ q' illius eclipsis. **s. tpe** mort' xpi facte causas pbi atheniēses inuenire nō potuerūt: plimī sūt admirati sic refert beatus **Dionysius** in epla quadā. imo vt fert' ipe **Diony.** huius eclipsis causas ignorās cū p'tic nōdū in xpm credis: differ: discipulis suis dixit hec vba: **Aut** de nature vitz patit': aut tota mūdi machina destruit'. **Ad** ppositū q' in assumptiōe gl'iose virginis hec oia cōcurrerāt. **Nā** res ita fuit magna et magnificētissime facta. q' tūc maiora dona sūt data bte virginī q' vnq' alicui pure creature. vtpote q' ipa dei mī electa sup totā celestē curiaz sit exaltata: atq' oibus creat' p'posita et regina p'fecta: i summis bonis gl'ie collocata. **Iuxta** illud etiā p's. **Ele** git eā deus et p'legit eā in tabernaculo suo habita. **fac** eā. **Itē** hec assumptio fuit noua et insolita eo q' nūq' viderāt angeli vnā purā creaturā femineā sup oēs angelos sctos et celicos ad dexterā filij dei collocari sic hodie viderūt ipam. **Iuxta** illud. **iii. Reg. ij.** **Positus** est thronus mri regis que sedit ad dexterā leius. **Deniq'** cā huius erat occulta. q' de incōprehēibili abyssō diuine sapiētie ordinata necdū oibus angelis releuata. **Et** iō multū admirātes angeli cecinerūt di. **Que** est ista q' ascē. **zc.** **In** quib' verbis cōmendāt et admirātur in beata virgine. **Primo** scitatis excellentiā. **ibi:** **Que** ē ista **zc.** **Secdo** felicitat' superabundantiā. **ibi:** **Delitijs** affluens. **Tertio** dignitat' et honoris p'minentia. **ibi:** **In**ixa sup dilecto suo. **Cū** h' elucidabim' tria mysteria ad istam virginis gloriosissimā assumptionem pertinentia. alia alibi declarando.

Primum mysteriū de eius sanctissima morte.

Secdo de gratiarū eius honore.

Tertium de eius felicissima corpis et aie gl'ificatiōe.

Articulus primus de sanctissime mortis trāsitu ipi us beate virginis **Marie.** vbi tria declarātur. vitz quō cognouerit mortis horā et se preparauerit: ac **Ultimū** te nebatur mori.

Primo de morte beate

virginis, de qua dicit Damascenus, quod non est dicenda mors proprie. Dicit quippe in sermone sic: Sacra tua obdormitio a nullo est appellanda mors, quia non absorbit nec dolorem intulit sed quia improprie nunc hic per reliquum accipitur proprie tamen dicitur transitus vel transmigrationis propriissime assumptio. De qua sic nominando propter simplices oritur questio.

Prima de eius precognitione.

Secunda de eius preparatione.

Tertia de eius obligatione.

Primo igitur de precognitione sue mortis queritur. Utrum beata virgo presciuit suam mortem certitudinaliter. Nam de cetero lege homines sunt incerti de morte tempore locorum modo atque etiam statu quia nesciunt si in statu grave vel extra sint morituri. Unde Ecclesiasticus ix. Nescit homo finem suum, sed sicut aues laqueorum pisces hamo, sic homines capiunt in tempore malo. Unde Beda super Mattheum. Certum est quod morieris: incertum est autem quando aut ubi, quibusque te mors expectat: tu quod si sapiens fueris ubique eam parat expectabis. Nec ille. Et Seneca ad Lucillum dicit. Incertum est quo loco te mors expectat tu illam in omni loco expecta in omni loco eam time. Nec ille. Ad questum respondetur secundum magnam Albericum super Mattheum. Secundus est. c. lxxiiij. quod beata virgo certissima precognitionem habuit de sua morte, et hoc clarescit triplici ratione. Primo arguendo a minori: quia multis sanctis hoc concessum est: ut per de petro qui presciuit quod velox esset depositio tabernaculi sui. Item de Iob de sancto Martino et multis alijs, ergo multo magis beata virgo omnino dominica presciuit sui obitum diem per illam maximam topicam. Si ei cui minus videtur inesse inest et ei cui magis. Secundo ratione causalis meriti. Nam que est causa quare aliquibus revelatur dies obitus si dignitas sanctitatis: ipsa est utique dignissima, si charitas: ipsa est charitate plenissima, si desiderium ipsa summe cupiebat dissolui et esse cum christo. His quippe causis meretur quisque: reveletur ei dies obitus. Et quecumque alia causa potest assignari illa in beata virgine est excellentissime pre alijs, gratia. Tertia ratio optati, quia omnis homo libenter optat vult prescire diem obitus sui. Unde Proverbia xiiij. Spes que differt affligit animam ergo ipsa incertitudo temporis pene finit de huius miserie et glorie consequente anxiosa est anima. Unde ipsa beata virgo sicut et alij optavit prescire mortem, sed quicquid optavit scire filius ei revelavit: nisi aliqua ratio impediret istud nulla ratio impediret ut patuit: ergo ipsam hanc gratiam accepit quod vix suam mortem determinate presciuit. Et huic sententie concordat historia assumptio ubi habetur quod ante eius mortem angelus palam sibi de paradiso afferens apparuit et ei diem obitus predicti de qua habetur ultima parte huius libri. Secundo queritur de preparatione. Utrum, scilicet, beata virgo preparaverit se ad mortem per sacramentorum susceptioem. Ad quod protinus respondetur quod sic, et assignantur plures rationes quas etiam notat Albericus ubi supra. c. lxxi. Prima ratio propter sui humilitationem. Secunda propter precepti impletionem, quia ipsa omnia precepta evangelica et consilia perfectissime tenuit, sed christus multis in locis et passibus evangelicis precepit et consuluit hominibus ut se prepararent ad mortem dei. Estote parati quia quia hora non putat filius hominis venire, scilicet ad mortem iudicii, ut patet Matt. xxiiij. ac Luc. xii. ergo ipsa hec implevit. Tertia propter nostras instructionem: ut qui sanctus est scilicet adhuc. Apoc. xx. et quod per totum est provocet ad expiationem per sacra. Nam et plures alias rationes habes, scilicet li. viij. pte. i. ar. ij. c. ij. Sed

quoniam ut dicit Augustinus li. de visitatione infirmorum quem scripsit ad nepotem suum: tria sunt sacra per que debet quilibet homo potissime preparare se ad mortem, videlicet sacramentum penitentiae et sacramentum eucharistie, quod est viaticum nostre salutis ut patet dist. i. c. de penitentia, et c. penitentes. Nec non et sacramentum unctionis extreme. Idcirco hic restat investigandum. Utrum beata virgo circa mortem suscipiet hec sacramenta preparatoria. Primo quod de sacramento penitentiae si queris: Dico quod cum ipsa in sua vita acceperit hoc sacramentum, sic patuit, li. viij. pte. i. ar. ij. c. iij. ubi habetur quod ipsa in vita sua sacramenta accepit et quod contrita et confessus est: non quidem peccata: quia nullum habuit: sed quod non fuerit digna tantis beneficiis suavitute. Similiter eucharistiam ut patet ibidem invita frequentavit, sequitur ergo magis in mortis articulo quod ista tunc sacra suscepit. Sed de sacramento unctionis extreme dubitat utrum suscepit. Et videtur quod non, quia sacramentum unctionis non offert nisi infirmis, Iacobi. v. Infirma quis ex vobis inducat presbyteros ecclesie et orat super eos: unguentes oleo in nomine domini. Sed beata virgo per infirmitatem fuit mortua, et ungi non debuit. In contrarium arguitur per illud Iacobi. Si quis totam legem servaverit offendit autem in vno facto est omnino reus, ergo ipsa sicut et ceteri tenebatur ad totam legem. Sed extrema unctio fuit de lege a domino instituta et ecclesia, unde et in Mattheo legitur quod apostoli circuibant castella oleo curantes infirmos ergo tenebatur virgo beata ad extremam unctionem, et per consequens suscepit eam. Ideo dicendum secundum Albericum ubi supra. quod beata virgo et si non indiguerit: tamen sacramentum unctionis accepit: in qua complete victorie preterite et plene glorie future suscepit signationem. Nec obstat quod ipsa non indiguit pervenire ad remissionem et infirmitatis alleviationem: eo quod ipsa nec venialia habuit nec infirmata extitit, per quibus causis unctionis sacramentum extitit ordinatum: quoniam pervenientia remissionis et infirmitatis alleviationis ipsa virgo accepit totius doloris mortis (quod maius erat) remissionem atque totius anime et corporis glorificationem. Unde licet ipsa potuit hoc sacramentum non recipere excepta per privilegium quod confert dominus his quos sine infirmitate et mortis dolore dignatur evocare, quod videtur non tenere ad unctionem extremam cum oleo per infirmis institutum: tamen videtur verisimile quod beata virgo istud privilegium propter humilitatem abrenunciaverit, sicut et alia privilegia sua dominus viveret occultavit. Et sacramentum illud per peccatoribus institutum humiliter suscepit: ut humilitatem quam per totam vitam suam tenuerat etiam in extremo vite articulo conservaret. Nec Albericus. Tertia principalis questio de mortis obligatione. Utrum beata virgo debuit mori necessario et obligata fuerit mortem legi sic et ceteri homines. Et arguitur potest quod non congruebat nec debebat mori: quia non obligabatur quia mors debet et infligenda est pro peccato originali, ipsa autem virgo est preservata a peccato originali: ut solenes astruunt doctores nostri et pie credendum statuit ecclesia in consilio Basilienensi. Si ergo caruit omni peccato caruit etiam merito mortis ergo iniusticiam ei facta est cum ei mors sibi infligenda, quoniam dicitur Augustinus in ij. sententiarum di. iij. Deus non prius est ultor quam sit peccator. Item homo in statu innocentie si persistit vivus fuisset translatus ad gloriam sine morte, ergo magis dei que fuit summe proxima statui innocentie debuit hoc privilegium habuisse ut viva fuisset translata. Item de Iohanne evangelista plurimi tenent quod sit vivus translatus, ergo ipsa beata privilegium magis debuit habere. Ad questum igitur respondetur per tres veritates seu conclusiones. Prima est quod merito dei congrue debuit mori. Ratio: ne christo maior videretur, et ut heresis quorundam diffunderetur qui asserunt ipsam non hominem

homoem esse sed angelū et ut esset materia exercēde virtutē
 quia mī dei sūm Fran. mayro. per patiētiā penalitātū hu
 ius mūdi atq; mortis susceptionē merita cumulauit ad
 pfectionē grē. Sicut em̄ Job fuerūt pene pmissē et in
 flicte ad exercendā ei⁹ patientiā ita x̄gini ad pficiēdaz
 grām. Virtus nēpe in infirmitate pficiē: vt ait Apl̄s.
 ij. Cor. xij. Scda conclusio Licet mater dei fuerit pser
 uata p sanctificatiōis grām a pcti original macula tñ a
 pcti original pena nō fuit totaliter liberata. vñ sustinu
 it mortē et alias penalitates huius miserie. Ratio sūm
 Francis. mayro. qz grā sanctificatiōis nō obuiat pene
 s̄ tñmō culpe. qd patuit. Nā Jobes baptista fuit san
 ctificatus et a pcti originali plene purgat⁹ et tñ a pena
 pcti originalis nō extitit liberat⁹ imo et mortē acerbī
 doloris in decollatiōe passus. Similiter et aia pueri in
 baptismo abluīt a pcti macula et nō liberat⁹ a pena seu
 miseria. Sed et x̄ps dñs sine vllō reatu fuit: et tñ penali
 tates sustinuit licet volūtariē. Nā mirū ergo qd btā vir
 go ab oī peccato aliena penas hui⁹ miserie et mortē ipas
 subire debuit. Tertia conclusio qd mat̄ dei ex debito mo
 di naturalis ortus sui obligata fuit et debuit mori non
 obstante grā pseruatiōis a pcti originali. Ratio quia
 licet diuina gratia pseruauit pueniēdo aie infectionē i
 btā virgine. nō tñ ista gratia puenit carnis seditatē. qz
 naturaliter sūm modū ppagatiōis hūane ab Adā p cō
 cubitiū pcepta est. Et iō rōne istius naturalis originis
 et propter carnis naturalē seditatē ex primis parentib⁹
 ptractā iuste in ea remāserūt oēs ille penalitates quas
 in hac vita passa est. et per cōsequēs etiā ipsa mors seu
 mortis obligatio. Ex premissis infertur corollaria veri
 tas qd vicz btā virgo aliter est mortua et mortē aliter su
 scepit qd dñs x̄ps. Ratio qz x̄ps mortem sicut et alias
 penalitates volūtariē assumpsit p redēptiōe hūani ge
 neris et salute: nec ex origie naturali ptractit. qz supnatu
 raliter de virgine est pceptus sed beatavirgo mortis ex
 titit debitor ex naturalis originis cōtractiōe ab Adā
 Cū ad obiecta pz respōsio. Ad primū ptz p scdaz conclu
 sionē et tertiā. Ad scdm̄ vero obiectū qd ipa nō debuit p
 uilegiata in hoc esse ptz per primā conclusionē. Licet qd
 pe ipa fuerit prima statui innocētiē: nīlomin⁹ ipa in
 hoc statu miserie nō debuit hoc pūilegiū habere vti
 ua trāsseret ppter rōnes circa dictā conclusionē primā
 ptractas. Nec illud de Jobe euāgelista obstat: qm̄ etiā
 si illa opinio ponat⁹ qvū sit trāslat⁹: nō est qd hoc sin
 gulare. qz credit⁹ fore sūm illā opinionē moritur⁹ in fine
 mūdi. Cū nō dixit Iesus qz nō mori sed sic eum volo
 manere donec veniā Jo. xx. Vere ergo virgine sc̄ssimā
 mā mariā omniveneratiōe dignā. De dei m̄rem dignis
 simā que et invita sc̄ssima et omni grā plena: atq; i mor
 te extitit oī honore debito pūilegio qd p̄dotata.
 Articulus scd̄s quales gratias deus exhibuit bea
 te Marie matri in sua morte. quia vicz voluit eā mo
 ri sine dolore: merore et timore.

Arca secundum mysteriū
 de gratiarū honore quib⁹ btā virgo est i sua
 morte vel trāsitū honorata et singulariter p
 uilegiata: est Aduertendū qd hoies cōiter pati habent
 in morte triplicē p̄cipue anxietatē vel angustia. Pr̄io
 amarissimū dolorē. Scd̄o tristissimū merorē. Tercio
 terribilissimū timorē. Propterea dī. Haymo. sup

Apoē. qd nulla maior acerbitas cuiuscūq; amaritudis
 qd mors ipa hois: et p̄cipue in pcti morietis. Nā reue
 ra tñc insurgit hominī dolor amarissim⁹ qd cogit animas
 separi a corpe qd penetrat et scindit cor: oia mēbra viri
 bus destituit et oēs sensus a suauitate euacuat et dis
 soluit. teste Solino in libro rerū. Itē tñc in aia tristissi
 mus meror exorīt ppter cogitatiōes et tētationes infe
 stantes: qv̄idet se priuari vita quā naturale est cuilibz
 appetere. vt d. Arist. ij. de aia. Aduertit qd oia bona
 hui⁹ mūdi se relicturū corpus adbominabilē corrupi
 vermibusq; in escā dari et in nullo se posse in tot dolori
 bus iuari. Hinc Eccl̄. xli. Mors qd amara est me
 moria tua hominī pacē habenti in suba sua. Profecto
 dicēte Arist. iij. Eth. Terribilissimū oīm mors ē. De
 niq; tñc erit hominī timor maxim⁹. Cū Gre. in homel.
 di. Nunc cogitandū valde ē quātum nobis erit terribi
 lis hora n̄e resolutionis et mortis: quis pauor mētis cū
 ante nos erit oīm maloz memoria: ptra nos demonum
 armabit malicia: retro nos priuatio felicitatis transacte
 mūdiālis. sup nos formido tremendi iudicis. Nec ille.
 Qualis ille timor et tremor qm̄ aderit nefandoz sp̄s
 ritū multitudō aiam rapevolentiū: quoz sp̄s horren
 dissima Nam vt dī. Beda sup illo verbo Tob. v. Oc
 currit Tobie piscis. Dñs inquit passo in cruce affuit
 diabol⁹ insidiādo si qd forte in eo iur⁹ sui iueniret. Si g
 x̄po affuit morietī et multis filr alijs sc̄tis in morte affu
 isse legīt. vt sc̄to Martino. sc̄te Elizabeth et c. a fortio
 ri credendū est qd cuilibet hoī affuit insidiādo. De
 quātus tñc erit timor: quāta tribulatio cū de oībus fa
 ctis et culpis ac delictis est rō reddēda ac snia irreuoca
 bilis accipiēda. Ne tñc ve pcti ptra quē instat snia
 eterne dānatōis ferēda. Propterea d̄ his qd resuscita
 ti sūt vt de Lazaro quē de resuscitauit de alijs p̄simi
 liter refertur qd postea nunq̄ riserūt in hoc mūdo s̄ fle
 uerūt qm̄ p̄tinē. Cū refert Cirill⁹ patriarcha in epla
 ad Aug. de miraculis sc̄ti Hiero. qd cū tres mortui su
 issent iuxta tumulū sc̄ti Hieronymi resuscitati: qd diu
 rerūt postea sine intermissiōe flebāt et vñ eoz alijs pre
 sentib⁹ Cirillus in interrogauit cur tā dire lachrymas in
 cessanter emitteret. At ille r̄dit. Si inqt que sum exp
 tus Cirille nō ignorares: tibi sp̄ inesset causa flet⁹. Il
 lo requirēte r̄dit: Anima inqt mea resoluta ē a corpe
 tā grauitē et acerbē qd mēs nō capit hūana nec ego nisi
 certa experiētiā didicissē credere valuissem: qz omnis
 angustia et dolor quē extimaret hō nīl reputat respe
 ctu illi⁹ angustie. Et itez. Tanta inqt adueniēte mortē
 hora nefandoz sp̄ritū affuit multitudō vt oīno dīnne
 rari nō possent quoz species talis erat qd ea nīl horribi
 lius. nīl p̄nciosius cogitari pōt. Poti⁹ em̄ quilibz ho
 minū flāmis ardētibus arsurū se exponere quā forma
 rū eoz visione in ictu oculi potiri: qui ad me veniendo
 oia quecūq; ptra deū ppetraui ad memoriā reuocabāt
 suadēdo vt de dei misericordia nō sperarē. Deu cur nō
 aduertāt mortales quibus hoc eueniet qd tñc mibi vt
 nō peccarēt. Si ergo causam mei fletus interrogas: tñ
 mor penarū est que peccatorib⁹ iuste dan̄. Qua de re
 nō mirer⁹ si plāgo cū poti⁹ si nō plāgerē vehemēter ad
 mirari deberes. Nec zplura idē psecutus est. Ad pro
 positū ḡ redeūdo ptra hanc triplicē anxietatē in morte
 hoīm deus p̄tulit btēvirgini in sua morte triplicē maxi
 mam gratiā quib⁹ eā honorificauit pūilegio speciali.

Prima gratia q̄ ip̄am mori voluit sine dolore cum suauissima dulcoratione.

Sc̄da q̄ ip̄az mori voluit sine merore cu3 letissima cōsolatione.

Tertia q̄ ip̄am mori voluit sine timore cū certissima assecuratione.

Prima itaq3 gratia callocata beate virginī in sua morte est q̄ sine dolore imo cū suauissimo dulcore sp̄s moreretur. vt sicut a corruptiōe fuit extranea: ita a dolore mortis sit aliena. Et hoc pbat fm Alber. sup Mis sus est. c. clxxv. qz cū hoc priuilegiū pcessum sit Johanni euāgeliste: vt testat Hiero. i. plo. sup Jo. multo magis q̄ debuit cōcedi beate virginī. Amplius qm̄ sc̄ptū est Mat. iij. Deus nō punit bis in idip̄m. sz br̄a x̄go i filij sui passiōe p̄cussa est gladio doloris tantū esset p sūmo martyrio: z maiores sustineret dolorē q̄ fuit dolor mortis in quocūq3 martyre. ergo cū tūc exoluit dolorē mortis: nō debuit iterato in hora mortis dolorē habere. Hinc Damascen⁹ Ipa inqt br̄a beatay que sup naturā dominationū exaltata est: dolores quos effugit paries z etiā moriens: hos in x̄pi passiōe sustinuit cōpaties. Sed dices: Quō potuit fieri vt in mortis separatione nō habuerit dolorē cū naturaliter aia inclinet ad vnionē corpis z qz ei⁹ aia fuit nobilissima z nobilissimo ei⁹ corpori cōiuncta. Cū sicut maior erat in eoz cōiunctione delectatio carnalis: ita z in eoz separatione maior videtur fuisse dolor. quēadmodū in x̄pi morte acerbissimus fuit dolor iuxta illud Threno. iij. Vos omnes qui trāsit⁹ p̄uā attēdite: videte si est dolor similis sicut dolor me⁹. Rūdet fm Alber. vbi. s. q̄ ip̄a p̄ amoris magnitudine z cōtēplationis suauitate in qua tunc fuit nō sensit dolorē in separatione. Nā maiores mori p̄cedunt minores fm p̄m. Sicut aut natura mouet z inclināt aiam ad corp⁹: ita charitas m̄to fortius monet z inclināt aiaz ad x̄p̄s. Iuxta illud apli: Cupio dissolui eē cū x̄po. Poterat ergo ille dulcor amoris z suauitas cōtēplatiōis oēm dolorē absorbere q̄ als ex disgrafia corporis solet euenire. Exemplū de Moyse z Helia. qui xl. diebus ieiunātes nō senserūt defectū famis z sitis p̄tēplatiōis diuine dulcedine. Itē de sc̄to Laurētio et Tiburtio z alijs plurib⁹ martyrib⁹ qui grauissima tormenta tāq3 dulces epulas habuerūt p̄ amoris x̄pi magnitudine. Cū Aug. Dia imania dulcia z leuia ac p̄pe nulla facit amor. O felix amor x̄pi q̄ dulciter illaq3 as: q̄ suauiter p̄mis zc. Ex his accipe quattuor puncta. Primum q̄ br̄a x̄go nō decessit ifirmitate nec doloris p̄ssa necessitate vt ceteri solēt obire. Scdm q̄ mēs br̄e virginis in ip̄a hora mortis fuit suspēsa in cōtēplatione suauissimā z amore x̄pi dulcissimā z paulatim interi ei⁹ cōplexio deficiebat vsq3 q̄ tādē sine dolore p̄cepto nō interrupta cōtēplatione sc̄tissima ei⁹ aia corpus defereret. Tertiū q̄ ip̄a nō in lecto decubēs vt ceteri. sed flexis genibus eleuat⁹ ad deū manibus credi⁹ migrasse. Sicut simile etiā d̄ br̄o paulo heremita legitur. Quartū punctū q̄ x̄ps dñs debuit suscipere z habere maximos dolores in pte sensitiua ppter hoc vt satisfaceret p peccat⁹ humani generis z redimeret ip̄m iuxta illud. 1. Pe. ij. Qui p̄ctā nr̄a. i. penas satisfactorias p peccatis nr̄is ip̄e ptulit in corpe suo. Sed qm̄ br̄a virgo non p redēptiōe generis humani est mortua: iō nō oportuit vt ip̄a dolores mortis pateret: imo per speciale priuilegium ppter incorruptionē debuit esse a dolore mortis

aliena. Sc̄daz gr̄am p̄tra aliorū hoīm tristitiā z merorē habuit x̄go q̄ voluit de ip̄am mori sine oī merore cū letissima cōsolatiōe etiā externa. Nā habuit cōsolationē i hora mortis sue multiplicē qz tā ab aplis q̄ oēs affuerūt in ei⁹ trāitu vt testat Dionys. i. epla: q̄ etiā in sc̄tis angelis eā cōsolatiōis z assistentib⁹. Si em̄ aliquib⁹ sanctis credunt z legunt angeli in hora mortis cōsolationes exhibuisse. vt ptz de sc̄tis Nicolao Martino Fracisco. zc. Multo magis id credi⁹ de br̄a virgine imo in sup habuit cōsolationē a dño Iesu ip̄am dulciter ad celū inuitate z tota celesti curia obuiate sibi ad suscipiendum honorifice. qd̄ deus vult facere ip̄i ex speciali p̄uilegio z gr̄auit volūt plurimi doctores z cōiter tenet ecclesia. Cū Hiero. in sermōe de assumptiōe di. Legim⁹ q̄ sepe ad funera sepulturasq3 sanctorū angelos aduenisse z obsequia p̄stitisse necnō z aias eoz vsq3 ad celū cū hymnis z laudib⁹ extulisse. z eosdē multo lumie splēdiuisse. Ibidēq3 miri odoris fragrantia p̄sensisse. Si igitur talia z tāta circa defunctos de dignat⁹ exhibere: quāto magis ei⁹ genitrici in die obit⁹ sui credendū ē celoz militiā obuiā aduenisse eāq3 ingēti lumine circūfussisse z vsq3 ad thronū gl̄ie cū laudib⁹ z canticis p̄duxisse Quis illud cogitare sufficiat q̄ gl̄iose hodie regia m̄di p̄cesserit: quāto deuotiōis affectu tota in ei⁹ occurrūt celestiū legionū p̄dierit multitudo. q̄ placito vultu: q̄ serena facie: q̄ diuinis amplexib⁹ a filio sit suscepta z super oēm creaturā exaltata. Hec Hiero. Propterea n̄ imerito sat congruenter z vera a quibusdā asserit q̄ celū empyreū sit euacuātū bis: z adhuc tertiū vice euacuandū. Pr̄io in x̄pi ascēsiōe. qm̄ oēs angeli ei obuiauerūt. Sc̄do in br̄e virginis assumptiōe. Tertiū euacuādū erit in extremi iudicii tpe: qm̄ oēs angeliz sc̄ti veniēt de celo vna cū x̄po ad iudiciū. Sz forte vis scire qualibus meritis ip̄a br̄a x̄go z alij quidā sc̄ti meruerūt in hora mortis habuisse celestē cōsolationē. Ad h̄ ḡ dicere possumus q̄ b̄ speciali habz fieri p̄ncipalr ex imp̄scrutabili iudicio z mira disp̄satiōe pietatis z gr̄e diuine: tñ plustrādo sc̄toz vitas cōperim⁹ p̄cipue tria p̄ que sc̄ti id p̄meruerūt vt i hora mortis celestē cōsolationē angelicaz vel diuinā h̄ent. Nam quidā sc̄ti hoc meruerūt p̄ seruētēz x̄pi dilectionē vt ptz de petro aplō: Iohē euāgelista sanctis Laurētio z Glicentio. Alij b̄ meruerūt p̄ castitatē nitide obf̄uationē vt patz de sc̄tis: Catharina: Clara: Margareta: z alijs plurib⁹ virginib⁹. Alij meruerūt p̄ m̄e z pietatē exhibitionē. vt ptz de sc̄tis Elizabeth: Martha z Magdalēazc. Sz qm̄ br̄a x̄go maria has oēs vr̄utes excellētissime habuit. ḡ sūme cōsolari meruit. Propter ea legunt alij p̄meruisse in morte celestem cōsolationē: p̄ alicui⁹ vel aliq3 sc̄toz aut sc̄taz p̄cōinationē quib⁹ in hac vita deuota seruitia exhibuerunt. qd̄ certe potissime sup oēs sc̄tos br̄a x̄go maria pōt z solz erga sibi deuotos facere: vt ptz in mult⁹ ei⁹ miracul⁹. Cū ip̄a specialissime ab ecclia inuocat⁹ vt in hora mortis subuenire dignet⁹. Maria inqt m̄ gr̄e m̄ m̄e: tu nos ab hoste ptege in hora mortis suscipe. Ergo vtilissimū ē beatā x̄ginē mariā in patronā eligere: cui libz hoīz ei deuotius famulari: atq3 in hora mortis seip̄m eidē humiliter cōmendare. Tertia p̄ncipalis gr̄a collata: beate x̄gini in sua morte. est q̄ ip̄a mortua est sine oī timore cū certissima assecuratione. Nā mirū aliq3 hoīm in morte timēt naturaliter ip̄am mortē exhorrescētēs. Sic etiā sc̄ti hoīes timēt naturaliter. Alij x̄o timorē h̄nt ppter mala q̄ fecerunt Alij

rūt Alij autē pp̄ demonum maliciā. atq; alij pp̄ter in-
certitudinē: q; nescit homo utrū amore v̄l odio dignus
sit: vt dī Ec̄s. ix. z iō timēt dei iudiciū. Sed in b̄t̄vir-
gine nullū horū locū habuit. Nam mortē ip̄am nō hor-
rescebat: q; charitate z desiderio sui filij seruēs z gr̄e
suauitate plena cupiebat dissolui z esse cū xp̄o. vnde et
orabat vt ad eū pueniret quātōtī sicut ptz ex ei⁹ transi-
tus z assūptiōis historia. Itē ip̄a nunq̄ se peccasse no-
uerat etiā venialiter: z ideo de aliquo malo nō timuit.
Itē eterea iudiciū sniam nō timuit: q; amore dignā tan-
q̄ dei m̄rem purissimā z dilectissimā: quā ip̄osibile fo-
ret dānari nouit necessario saluandā z sup̄ oīa exaltan-
dam. Deniq; ip̄a a filio ipetravit z obtinuit vt anima
eius de corpore exiēs nullū sp̄m̄ tēterrimū vi deret: nulla
q; sathane potestas ei occurreret. vt ptz ex historia as-
sumptiōis. q; si dī. Tñ aia separata a corpore statim natu-
raliter habz videre demōes z etiā angelos. sicut nos na-
turaliter in hoc mūdo apto oculovidem⁹ lucēz colorem
quō ergo verū ē q; ip̄a nō viderit demōes: Rñderi pōt
q; licz cōiter fm̄ doc. aia eius sepata sicut z alie anime
post separationē ip̄i⁹ z assūptionē sicz mō videt demo-
nes z sp̄s sine corpore existētes tñ speciali p̄uilegio hoc
ei donatū credere possum⁹ a suo filio q; in ei⁹ exit⁹ hora
angeli affuerūt q; demōes insidiātes nō p̄miserūt assiste-
re ip̄i b̄tē Marie vt vicz exterrētes demonū tēterrimā
faciē p̄tūc nō videret. Et sic clarz qm̄ b̄t̄virgo sine oī ti-
more cū maria securitare z oīmoda solatione externa
z interna obierit. Q; q; felix z b̄ndictus fuit iste transi-
tus. Q; de me⁹ si tñ affuissem quāta deuotiōe: q; b̄nili
supplicatiōe: quāta lachrymarū irrigatiōe meip̄m taz
dignissime tā sc̄tissime dñe recōmēdassez: vt apud filiū
in celica gl̄ia memor mei pctōris fore dignata fuisset.
Q; aia fidelis ppende dignitatēz sc̄titatē b̄ndicte vir-
ginis: z ip̄i te tota deuotione cōmitte. ip̄am pete: ip̄am
frequēt⁹ iuoca: vt pp̄ter filij tui amorē dignet tibi gra-
tiam z gl̄iam impetrare.
**Articulus tertius q; b̄tā Maria i glorioſo corpo-
re simul z anima est assumpta in celum. Ad qd assignā-
tur. xij. rationes.**

Tertium mysterium de

gl̄iosa b̄t̄virginis assūptionē z ei⁹ felicis-
sima corp̄is z aie glorificatiōe. de q; plerū-
q; dubitāt. Utrū vicz b̄t̄virgo sit corpo-
re z aia assumpta in celū z plenissime gl̄ificata quēad-
modū dñs Iesus. maxie q; b̄t̄s Hiero. in f. de assū-
ptione istud nō astruit: s; sub dubio relinquit. Vtrū tñ
pie credit ab oī eccl̄ia z a doctorib⁹. Nā Augu. in ser.
Quia pfundissimo. hoc asserit. plib⁹ rōibus q; ip̄a be-
atavirgo sicut z xp̄s sit resuscitata z corpore simul z ani-
ma gl̄ificata z assumpta in gl̄ia summata. Hui⁹ autē si-
de p̄firmādo. xij. rōnes ad numerū. xij. stellaz i corona
b̄t̄virginis possum⁹ accipe quib⁹ b̄t̄issima virgo Ma-
ria gl̄iatur se corpore z aia assumptā in celū tāq; xij. stell
radiatib⁹ ad pbandū. Ut vero deuoti⁹ pp̄ter simpliciō-
res q; magis incitant ad deuotionē p simplices historie
narratiōis modū quā per argumētōrū z rōnū subtilis
apices pcedam⁹ pie z deuote ptemplari possum⁹ q; hac
ip̄a die assūptiōis Marie de volēs per oīa honorare
b̄t̄am virginē magnū sc̄lū statuit fm̄ b̄t̄ane imagina-
tionis modū. Corā quoq; oibus angelis z sc̄tis pposu-
it dī. Ecce adest tps quo aia genitric⁹ filij dei soluta a
corpore p̄mū vite eterne acceptura in celesti solio ē collo-

canda. Quid i gitor gr̄ez honoris vobis videt⁹ mee
nūc p̄feratur genitrici z ei⁹ sacratissimo corp̄i cui⁹ vte-
ro corpus a sp̄sctō formatū z aiam assumpsit: nouē mē-
sibus requeui tāq; in tabernaculo dignissimo. tandē ip̄a
me pepit x̄go. z virgine o lacte vberē de celo pleno alu-
it z castissimo suo amplexu fouit: duotissime misit z
i cruce mibi moriēti astitit z cōpassa extitit zc. Tñ oēs
sc̄ti z angeli p̄cidēdo z deū collaudādo dicere ceperūt
Magn⁹ dñs z magna virtus ei⁹ z sapie ei⁹ nō est nume-
rus. ps. cxlvj. z illud Sap. ix. Tecū dñe sapia q; nouit
opa tua: quēz affuit cū orbē terraz faceres z sciebat qd
placitū esset corā oculis tuis. Ip̄a igitur tua sapia infi-
nita z imēsa decernat z diffiniat: q; iustū videt⁹ suis tu-
is z dignū vt ip̄a tua mat̄ oī honore z laude dignissima
corpore z aia gl̄ificata z a dextris tuis collocata tecū re-
gnet in secula. Sicut g ab eterno oipotēs de⁹ decreuit
z voluit eā corpore siml⁹ aia assumere gl̄ificatā. sic etiā
voluit vt quilibet ordo celestis p̄ie eā adoraret. hono-
raretq; certā rationē ponēdo quasi stellā in corona glo-
riose virginis p̄bantē z declarantē eius dignam gloriā
assumptionis.

**Primo ergo angeli posuerunt primā stellaz que est
ratio perfectionis.**

**Secūdo primi parentes posuerunt secundam que ē ra-
tio exemptionis.**

**Tertio sancti patriarche posuerunt tertiā: que est
ratio redundationis.**

**Quarto sancti prophete quartam: que est ratio pre-
nunciationis.**

**Quinto discipuli quintam: que est ratio ministra-
tionis.**

Sexto martyres sextam que est rō appreciationis.

**Septimo confesores septimā: que est ratio commē-
surationis.**

Octauo v̄gines octauā q; ē rō incorruptiōis.

Nono oēs electi nonā. q; est rō p̄electionis.

**Decimo spiritus sanctus decimā que est ratio sup-
pletionis.**

Undecimo dei filius vndecimā q; ē rō vnionis.

**Duodecimo dei p̄is potētia duodecimā que est ra-
tio p̄magnificationis.**

Uñ in figura hui⁹ legitur Apoc. iij. c. q; xxiij. senio-
res p quos oēs sc̄ti designant adorabāt viuentē in se-
cula seculoz. i. xp̄m z mittebāt coronas suas aī thronū
id est b̄t̄am virginē in qua xp̄s vt in throno requeuit lau-
dātes z dicētes: Dign⁹ es dñe de⁹ noster accipe gl̄iam
z honorē: q; tu creasti oīaz pp̄ter volūtātē tuā erant et
creata sūt. Nec ibi. P̄rio ergo angeli honorauerūt eā
dī. q; digna est corpore z aia assumi in celū rōne p̄fectio-
nis tali. q; dei mat̄ er sic est p̄fectissime sc̄titat⁹ sup̄ oīs
angelos z sc̄tōs ip̄ortionabiliter q; est tāte puritat⁹ vt
maior sub deo neq;at intelligi teste b̄tō Anf. ita p̄fectis-
simā b̄t̄itudinē debz h̄re sup̄ oēs angelos. s; q; angeli
tā p̄fectā b̄t̄itudinē h̄nt q; nō retardant a gl̄iaz p̄fectio-
ne sue b̄t̄itudis. g nec aia b̄t̄ virginis debuit retardari a
p̄fectiōe b̄t̄itudinis. Sed si aia b̄t̄ virginis sine corpo-
re fuisset assūpta. ex q; vnaq; aia naturalē habz inclina-
tionē ad pp̄riū corpus: nō quidē pp̄ter corp⁹ de p se: s;
pp̄ter integritatē hoīs z p̄fectionē b̄t̄itudinis vtriusq;
partis: fm̄ frā. mayro. atq; Rich. sup. iij. di. xliij. seq;
retur q; aia b̄t̄ virginis sic z alioz sc̄tōz retardata eēt
a p̄fectione b̄t̄itudinis z nōdū adepta suū plenū deside-
riū. s. in b̄t̄itudine corp̄is sui. z p̄sequēs min⁹ p̄fectaz
mm iij

bitudine haberet q̄ angeli. qđ ē incōueniēs. qz ip̄auit
canit ecclia exaltata ē sup choros angeloz ad celestia
regna. Et p̄firmat p̄ illud Aug. xiiij. de trini. Perfec̄te
in q̄t b̄t̄s ē qui h̄z quicq̄d vult. s̄z ip̄i aia naturalr vult
bitudine sui corp̄is. ḡ zc. Secūdo p̄mi parētes ge-
neris h̄uani. s̄. Adāz Eua accedentes: adoratoqz deo
dixerūt. *Dipotēs adorādet: tremēdet: collēdet: b̄ndict̄*
tu z b̄ndicta m̄r tua v̄e ip̄a digna ē corpe z aia gl̄ficari
et sc̄da rōne. s̄. exēptiōis q̄ nos eā honoram⁹ z laudam⁹
z ē talis qz dei m̄r ē exēpta a maledictōe Eue quā de⁹
tulit oīra eā ppter p̄ctm̄. imo oīs maledictiō Eue i b̄n-
dictionē mutat̄ marie: vt di. Aug. in sermōe de natūis
tate v̄ginis. H̄avt p̄tz. Gen. iij. dicit. de mulieri Eue.
Multiplicabo erūnas tuas z p̄cept⁹ tuos i dolore pa-
ries filios z subviri p̄tate eris z ip̄e dānabit tibi. Hec
ibi. S̄z ab h̄is b̄t̄vgo exēpta fuit qz fuit v̄go m̄diss̄
ma q̄ p̄cepit sine pudore: portauit sine f̄uamine: pepit
sine dolore: fuit ab oī erūna mulierū aliena. iuxta illud
Cañ. iij. Tota pulchra es amica meaz macula nō ē i te.
qz nec corp̄alis nec sp̄ialis macula fuit in ea. Ip̄a deni-
q̄ n̄ fuit v̄ro subiecta: qz dñā oīz v̄roz z mulierū. z ip̄a
ē q̄ p̄triuūt caput sp̄ētis. ḡ iustit̄z p̄gruū ē vt etiā sit exē-
pta ab illa ḡnali maledictōe puluis es z puluerē reuer-
teris. Cōcludēs ḡ Adā dicit. Dignū est dñe de⁹ vt sic
tu me z sp̄sam meā Eua in paradiso terrestri posueras:
z in statu innocētie optimo: ita q̄ si m̄adata tua seruaf
semus nunq̄ incinerati fuissē. Ita b̄t̄vgo tua m̄r q̄
oīa m̄adata tua p̄fectissime obf̄uauit h̄ac sibi p̄stitā ha-
beat ḡram vt vna tecū in celesti paradiso collocet̄ ab oī i-
cineratiōe p̄seruata. Tertio sc̄ti p̄iar̄che honorādo eā
posuerūt tertiā rōnē. s̄. red̄datiōis. quoz qđē. s̄. p̄iar-
charū gl̄iaz gaudiū ē ex multoz filioz in vera fide xp̄i
vniū diei cultu educatiōe z salutiōe: vt di. Ber. in q̄
dam sermōe. Vñ honorauerūt z laudauerūt b̄t̄m virgi-
nē rōne red̄datiōis tali. qz gl̄ia m̄ris red̄dare habet
in filiū. H̄ā gl̄ia hoīs ē ex honore parētū. Eccl. iij. Vñ
q̄cquid honoris impedit̄ m̄ri dei: ip̄i deo exhibet̄ q̄ ex
ea nat⁹ est. Ut ḡ dñs iesus i sua m̄se laudet̄ tāq̄ in thro-
no gl̄ie sue dignū ē vt sūme gl̄ie honore q̄ habet̄ in celo
sibi p̄stet nec tā p̄ciosus thesaur⁹ corp̄is ei⁹ p̄mitta-
tur in terra. s̄z sūmo honore celestis gl̄ie exaltet̄ vt dei
thalam⁹. A filio q̄ m̄r dignissima oibus sc̄tis z angel̄i
gl̄ia celest̄ honor⁹ p̄ficiat̄. Proinde Aug. in sermōe
de assūptiōe di. Thronū dei thalamū dñi: xp̄i taberna-
culū dignū ē ibi esse vbi xp̄s ē tā p̄ciosū thesaurū di-
gnū est celo suare q̄ terra. Hec ille. Quarto sc̄ti pp̄he-
te honorādo posuerūt quartā rōnē. s̄. p̄nūciatiōis. qz
pp̄he sp̄s sc̄tō sūt locuti p̄nūciādo futura de xp̄o z ma-
tre ei⁹. dignū ē ḡvt fideles inueniātur p̄ oīa. S̄z qz mul-
toz pp̄hetaz z oracula p̄nūciatiōes huic p̄cordāt assū-
ptiōi corp̄ali. Vñ dauid ait: Astitit regina a dextris
tuis investitu deaurato. H̄ā aurū nō corrupit nec pu-
trescit: sic zc. Itē Cañ. ij. Surge p̄pera amica mea zc.
Ecce ei⁹ resuscitatō. Itē eccl. xiiij. Qui creauit me re-
q̄uit in taber. zc. Et infra. In ciuitate sc̄tifi. i. i. p̄ria si
militer req̄uit. Itē Jo. in Apoc. xij. describit eā mulie-
rē amictā sole. qđ vti nō ouenit aie separe. Itē qz mor-
inter pp̄hetas Dauid cepit psallere z in honore virgi-
nis dicere. Surge dñe in req̄em tuā: tuz arca sc̄tifica-
tiōis tue. id est corp⁹ b̄t̄v̄gis. Moyses q̄ ait. Me-
m̄eto dñe qm̄ cū m̄bi p̄cepisti arcā tibi facere q̄ dicta
est arca federis dñi. p̄ quā figurata ē dei m̄r p̄cepisti

vt de lignis tñi sethim fieret. quoz natura talis ē qđ nō
putrescit: nec a vermib⁹ rodunt̄. sūt em̄ imputribilia z i
cōbustibilia. ḡ corp⁹ b̄t̄e marie dignū ē nō p̄mittere pu-
trescere. s̄z gl̄ficari plenissime. Quito discipuli b̄ti in-
ter q̄s z Stephan⁹ honorādo eā: posuerūt quītā rōnē
sc̄z ministratiōis. H̄ā discipulis p̄mittēs z loquēs dñs
Iesus in terris dixit. *Qui m̄bi ministrat me sequat̄:*
z vbi ego sum illic z minister me⁹ erit. Jo. xij. S̄z qz dei
m̄r p̄e oibus xp̄o i carne sua ministravit. Pro iūtero
purissimū sanguinē. Sc̄do ip̄a nato lac virginē. Ter-
tio in tota ei⁹ vita multipliciter fouēdo z in passiōe p̄do-
lēdo. ḡ dignū ē vt vbi xp̄s illic z h̄ei⁹ ministrat m̄r. i. in
celo collocet̄. Sexto martyres honorauerūt sexta rō-
ne. s̄. app̄eciationis tali. Scriptū ē p̄ ps̄. de sc̄tis p̄ci-
pue martyribus. Preciosa in p̄spectu dñi mors sc̄tōrū
ei⁹. Si ḡ mors sc̄tōz p̄ciosa. ḡ mors m̄ris dei debet
ēē p̄ciosissima: qz ip̄a sup oēs dignissima z sc̄tissima.
H̄ā aut̄ esset p̄ciosissima ei⁹ mors nisi i aia z corpe v̄-
ueret gl̄ficatavt p̄bat Aug. ser. quo. s̄. Septimo p̄fes-
sores honorauerūt eā septima rōne. s̄. cōm̄suratiōis ta-
li. qz scriptū ē p̄ p̄s̄. de p̄fessorib⁹. Quacūqz mensu-
ra m̄si fuerit remiet̄ vobis. Lu. vi. z iterū reddet vni-
cuiqz sūm opera sua. Matt. xvi. Sed qz ip̄a b̄t̄a virgo
opata z m̄sa est super m̄surā hoīm quātū ad meritūz
z ḡre plenitudinē. Et qz plenitudinē meritūz ḡre cōm̄-
dere d̄z plenitudo p̄m̄i z gl̄ie. qz ḡram z gl̄iaz dabit do-
min⁹: teste ps̄. Debuit ḡ digne sibi remetiri sūm pleni-
tudinē gl̄ie ad quē p̄tinet gl̄ificatiō in corpe. Octauo
sc̄tōz gl̄ies honorauerūt eā octaua rōne. s̄. incorruptiōis ta-
li. qz dignū ē vt ex q̄ ip̄a fuit virgo integerrima: nō debu-
it seq̄ eā putredis corruptiō: s̄z iuxta filiū p̄ria colloca-
tiō. iuxta illud Sap. vi. Incorruptio p̄m̄i facit deo.
Vñ in corporib⁹ sc̄tōz pro reliquiis exposit⁹ videm⁹
m̄bra virginea z a p̄cto immoxia p̄seruata fore a pu-
tresfactiōe. vt p̄z i mult⁹ ad exp̄ientia. Et iō oēs sc̄tē vir-
gines cecinerūt in laudē b̄t̄e virgis dicētes illud Sap.
ij. Hec ē que nesciuit thoz i delicto habebit fructū in
respectiōe aiaz sc̄tāz. Hic Aug. in ser. quo. s̄. Letare
iq̄t mar ia leticia ierrabili cope z aia i p̄so filio cū p̄so
filio p̄ p̄p̄iū filiū nec seq̄ d̄z corruptiōis erūna quā nul-
la secuta ē tñ filiū pariēdo itegritat⁹ corruptio. Hec
Aug. Hono oēs generalit̄ electi cōdes z reliq̄ accede n-
tes honorauerūt eā p̄grua rōne. s̄. p̄electiōis. vñ cecis-
nerūt illud ecclie canticū. Elegit eā de⁹ z p̄elegit eaz
in tabernaculo suo h̄itare fac̄ eā. Dignū ē qz si alij ele-
cti z sc̄ti ac eoz corpa multipliciter honorant̄ in terris
deo disponēte: multo mag⁹ corp⁹ m̄ris dei honorificet̄
in celis. Admirā quoz dā sc̄tōz corpa adhuc in terris
seruant̄ integra. multoz etiā reliq̄e corporū illustrant̄
miraculoz gl̄ia. quoz dā sepulchra angelic⁹ manib⁹ vt
Clemēt⁹ z Catharine legim⁹ preparata: alioz deniqz
mausolea auro z ḡemis exornata. atqz fidelū crebravi-
sitatōe cernim⁹ magnificata. ḡ cū corp⁹ Marie sit ma-
ioris dignitat⁹ oibus p̄e alijs debuit honorari. s̄z vide
qđ nō in terris: ḡ in celo. z per p̄sequēs corpore ē assū-
pta. als videret̄ filius m̄nū honore p̄tēp̄isse. qđ ē ab-
surdū. Decimo de⁹ sp̄s sc̄t̄s honorādo eā posuit decimā
rōnē. s̄. sup̄impletiōis talē. B̄t̄a dei mater sup om-
nes plenā ḡra est salutata cui⁹ angel⁹ dixit: Sp̄s sc̄t̄s
ctus supueniet in te. i. sup oēs alios amplius veniet in
te. z virtus altissimi obumbrabit tibi. Lu. i. Et hoc nō
tñ quo ad aiam eius: sed etiā q̄ ad sac̄rū corp⁹ ei⁹. ergo
ip̄a

ipsa supplena debuit esse gra corpe fil' z aia. Vere plena erat facies marie gra: q et radiabat adeo vt etia in alijs ad solū intuitū oēm occupatā extingueret. Vere z caput plenu erat gra p iugē pteplationē diuinā z sapore celestiu. Itē os z labia iuxta illud ps. Diffusa est gra in labijs tuis. Adeo plena erat gra vt ad qdlibet ei' xbi certū legat i euāgelio miraculū subsecutū. z ad vnā salutationē ei' repleta ē gra elisabeth z iohes in materno utero: z ad ei' qnqz verba. s. Fiat mihi fm verbū tuū: dei fili' descēdit d celo zc. Itē aures plene erāt gra: q meruerūt audire xba nō solū angelica: sed z dulcissima xba xpi iesu filij dei. Itē man' plene erāt gra: q pteptare meruerūt corp' dñi iesu. Et fil' pecc' z vbera q lactauerūt dei filiū: z sic d alijs psequēdo. g dignū est vt ei' sacratissimi corpis mēbra sint plena in celo glia: sic z i terra plena fuerūt spūscō z ei' gra. qz vt d'r Hugo de scō vict. Plenitudo glie cōmēsurat plenitudinē grē. Undecimo dei fili' dñs iesus honorādo eā posuit vndecimā rōnē: videlz vnionis talē. Il lud corp' qd vnitū est diuine nature i me inqt. i. in xpo nō debuit putrefieri sz resuscitari z glificari. iuxta illud ps. Nō dabis scōm tuū videre corruptiōes. sz qm corp' matris z filij natural' ē vnū naturali origine tāq corp' de matre exortū. g sic istud ita z illud corp' oz et dignū est glificari. Hinc aug. vbi sup. Putredo inqt z vermis hūane sē opprobriū pditionis. a q opprobrio cū iesus sit alien' marie natura excipit. qm d ea iesus carnē sūpisse pbat. hec ille. Duodecima dei p'ris potentia honorās eā dedit duodecimā rōnē. s. p'magnificatōis: talē. Qm inqt dignū fuit vt possim eā filij dei genitricē p cūct creat' magnificare. tā in filij dei cōceptiōe: q in p' virginalis pseruatōe: q etia i ois grē p dotatiōe atq glie sublimatiōe. iuxta illud qd z ipsa ce cinit. Scē inqt mihi dñs magna qz potēs est zc. iustū z dignū ē vt spāl' z hac gratia p'magnificet alijs scōis vt corpe fil' z aia assumat in glia. Et ad hui' fidei pfirmationē certē etia reuelatiōes facte scōis legunt. Itā in reuelatiōe scōe elisabeth legi' sibi ab angelo fore re uelatū i visione qz tā in carne qz spū dñā nostra ē i celū assumpta cū astantiū multitudie angeloz occurrēte sibi xpo i gl'iosissimo splēdore portate i dextera crucis v' xillū: z cū eo īfinita militia angeloz. Sicqz vidit i spū rapta brā elisabeth brām xginē mariā mltō lumine circūfusa alacris suscipi z cū magno pcentu i celos deduci de sepulchro resuscitatā. Itē legi' etia q dñs beatus anthoni' ordis minoz viueret adueniente qdā festo scōi hieronymi noluit ire ad matutinū: stomachat' ptra ipm scōm hieronymū: p eo q ipse hieronymus i ser. de assumptōe d'r in hec vba. Mōstrat inqt sepulch' b're xginis i vallis iosaphat medio: vbi i ei' honore fabricata ē ecclia i q sepulta fuisse ab oib' p'dicat. sz nūc vacuū ē mausoleū cernētio' oñdū. Hec idcirco dixerim: qz multi nostroz dubitat vtrū assumpta fuerit fil' in corpe: an abierit relicto corpe. Nō aut vel quo tpe vel a qb' psonis scōissimū corp' ei' inde ablatū fuerit vel vbi trāspōitū vtrū vere surrexit nescit: quis nōnulli astruere velint eā iā resuscitatā z brām cū xpo īmortalitate i celestib' vestiri. Hec piero. Btñs itaqz anthoni' dure tulit q sic dubitat Hiero. znō affirmat virginis corporale assumptōez. Post aliquā g morulaz venit angelus ad eū in cellā interrogādo. Cur anthoni nō vis ire ad matutinū. At ille se indignari d' hierony

mā ob hāc cām p'tactā. z idcirco noluisse ei' officiū visitare rēdit. Et post morā aliquā ecce brā virgo assistit cū ingēti lumie z angeloz comitatu. Statimqz anthoni' genu flexo rogauit vt eū redderet certū d corpis assumptōe vt secure possit p'dicare. Tūc brā xgo certificauit eūde cōmittēdo qz secure id p'dicaret. Illico aut b'tñs piero. assistens apparuit dices. q ipse iō b' nō asseruit in fmone p'dicto: qz non fuit certificat' z qz hec sua dubitatio deo disponēte fuit occasio vt brā xgo se plurib' renelaret: et eos de b' certificaret. Et sic visio disparuit i celū. z b'tñs Anthoni' in p'solariōe magna remāsit. Ad p'positū itaqz redeūdo pie possum' meditari q cū oēs scōi p'dicto mō b'tāz xginē collaudassent z singulis rōnib' dignā b' honore assumptiōis pclamassent. tūc de trinitas mandauit oib' illud ps. Sumite psalmū z date tympanū: psalteriū iocūdū cū cythara. buccinate i neomenia tuba i insigni die solēnitati. s. b' assumptiōis. Sicqz dñs iesus cū multitudine angeloz scōz adueniēdo dulcis intonauit. Surge ppera amica mea speciosa mea et veni. Veni de libano sponsa: veni coronaberis. Et sic resurrexit brā xgo et gl'ioso corpe refulgēs cū oī gaudio toti' curie celestis ē i celū inthronizata. sic de hoc lat' patebit in historia assumptionis. Proinde b'tñs Gerardus eps in suis homelijs d'r. Hodie xginē brām celi suscepit letādo: ar' chāgeli iubilādo: pncipat' armonizādo: p'ates citharizādo: cherubin z seraphin hymnizādo: atqz ad supnū diuine maiestati tribunal deducēdo. Hec ille. Ita qz fidelis aia p'sidera quāta hodie sūt i celo celebrata gaudia. Qlis z quāta btissime marie hodierna leticia. Qz ineffabilis ei' glia. Stude z tu o mens deuota i hac die tā letabūda vt dei genitrici p'gratulādo ipsi te recōmenda: ipsamqz affectuosius inuoca. ipsam acclama vt in celesti patria tui memor ipsa digne iter cessione sua te sublimare ad sua illa bona ineffabilia z participē glie facere p eterna secula. Amen.

¶ Pars scōa libri decimi de sublimatione precellēti gloria qz felicissima qua ē honorifice inthronizata maria in assumptione.

Assistit regia a dextris

tuis in vestitu deaurato circūdata varietate. ps. xliij. quib' in v'bis scōis dauid spūscō afflatus btissime xginis marie laudē z gliaz p'magnificā i celesti patria ad quā hodie est assumpta insinuat triplr. Primo quidē insinuat dignissimū locū z thronū regiū ad quē est exaltata: cū d'r Assistit regina. i. btissima maria a dextris tuis. s. o xpe fili dei. Reuera dignissimū loc' ē celi empyrei vbi xps est i dextera dei patris sedēs: vbi ad dexterā filij astat brā xgo. Hoc qppe astare a dextris ē honores filij sui singulr'z alijs creatur' p'cipare sz qz honor filij aliq mō p'cipatiue redādat i ipaz iquātū ē mē dei: vt vult Tho. iij. scōto sen. di. xxiij. q. iij. Itaqz sūma glia ē marie: qz cū xpo est in loco celi sublimissimo z dignissimo ac amenissimoz vt vult Alex. de ales i. iij. pte sui volu minis. b' ē qd d'r dauid. Assistit regina a dextris tuis: Scōdo insinuat felicissimū glie habitū q est p'dorata cum subdit. in vestitu deaurato. Miniz autz pre alijs metallis est preciosi' et celice. i. solari luciditate p'forius atqz incorruptibili' nā z rubiginē nō d'bit: z les pre corruptionē i cibo sumptū mūdāt: z fetorē anhelis

tus in ore tentū tollit z sedat: vt dicit Diatcori. z iō per aureū vestimētū significat glie bte xginis sūma p ce-
teris sublimitas: luminositas. z ad xpi glām pformio-
tas: q̄ est sol iusticie: necnō oīs corruptiōis alienietas.

Tertio p̄s. insinuat ad glām marie glōsissimū scōz
oīm obsequiū q̄ a cunctis est venerata: cū dicit: circūdata
varietate videlz scōz z virtutū celestīū a q̄b̄ laudat̄ z
extollit̄. Q̄s valet talē z tantā dñam glōsissimā suf-
ficienter laudare q̄ in sublimissimo celi solio est inthroni-
zata: sūma glia felicitata: z ab oīb̄ scōz agminib̄
collaudata: ac honorifice magnificata. profecto teste
Hierō. in ei⁹ laude deficit oīs mens z lingua: nec suffi-
ciunt etiā si mille foret hoīm ora. Ceterū p̄formando
nosip̄s celesti p̄rie ac militatī ecclie ipsam laudando
hūilif: z deuote illud qd canit depromam⁹. Felix nā
q̄ es sacra virgo maria z oī laude dignissima. q̄ ex te
ort⁹ est sol iusticie xps deus nr̄. Et vt cum deuoto ore
Ber. Jp̄a volūtaria oris mei hūilacita faciat sibi ge-
nitrix dei. dñā mūdī. regina celi: q̄ astitit hodie a dex-
tris xpi i vestitu deaurato circūdata varietate. Ad
cui⁹ laudē z honorē iuxta p̄missa notabim⁹ in h̄ smone
tria precipua mysteria de ei⁹ glōiosa assumptione.

Primum dicitur dignissime inthronizationis.

Secundo dicitur felicissime glorificationis.

Tertium dicitur honoratissime susceptionis.

Articulus primus q̄ beata virgo maria in assump-
tione est inthronizata in thronum sublimissimum tri-
plici glōria z dignitate refulgens.

Primum itaqz mysterium

dignissime inthronizationis seu collatio-
nis insinuat: cū dicit Astitit regina a dex-
tris tuis. In q̄b̄ x̄bis designat q̄ thronus
glie b̄tissime xginis ad quē est assumpta ē dignis-
simus z felicissimus triplici glōria refulgens qua pre-
dotata est mater dei in illa celesti patria.

Primo honorabili officiositate. vñ dicit: astare.

Secundo reginali maiestate. vñ dicit: regina.

Tertio diuinali p̄pinq̄tate. vñ dicit: a dextris tuis.

Primo itaqz b̄tā dei genitrix inthronizata est i dignis-
simū thronū glie in q̄ refulget honorabili officiositate
Et idcirco dicit ipsa astare p̄spectui diuino in dextra sui
filij. Circa qd q̄ri pōt. Ad qd vel q̄re x̄go b̄tā dicatur
astare ad xpi dexterā i celesti patria: cū alij sc̄i dicant̄
in scriptura nō astare: s̄z simplr stare. iuxta illud apoc.
vij. Vidi turbā magnā. s. scōz quā dinumerare nemo
poterat ex oīb̄ gētib̄ z c. stātes aī thronū z i p̄spectu
agni: amicti stolis albis et palme i manib̄ eoz. Item
xps dicit sedere in dextera dei p̄ris. q̄ cū sedere sit hono-
rabilius q̄ stare vel astare: b̄tā x̄go q̄re nō dicit sedere i
dextera dei. Deniqz legit̄ in eius figurā. iij. Reg. ij.
de Bersabee m̄re Salomonis q̄ posuit̄ est thron⁹ ma-
tri regis q̄ sedet ad dexterā ei⁹. q̄ cū sic figurat̄ sedere
cū filio in throno q̄no dicit astare. Ad p̄missa r̄nden-
do dicit q̄ m̄ri dei cōgruentissime attribuit̄ astare in cō-
spectu dei z in dextera filij p̄pter tria.

Primo p̄pter officium aduocationis.

Secundo p̄pter beneficium auxiliationis.

Tertio p̄pter participium honoris.

Primo p̄pter officium aduocatōis p̄pter qd ipsa est assum-
pta in celū: vt. s. astat tanq̄ aduocata gener⁹ hūani p
nobis intercedendo iugit̄ apud filiū. Astat enim est ad

uocationis officium gerentē. z p̄inde dicit Ber. Q̄d secūz
habes accessus ad deū vbi m̄r stat aī filiū: z fili⁹ aī pa-
trē: m̄r oīdit filio pect⁹ z vbera: fili⁹ x̄o oīdit p̄ri lat⁹
z vulnera: nulla ḡ poterit esse repulsa vbi tot cōcurrūt
amoris insignia. Nec Ber. Cū p̄s q̄ de⁹ voluit eam
assumere z astare p̄pter h̄ officium. s. aduocationis: vt p̄ eam
mūdus m̄iaz p̄sequat̄ grām q̄ z salutē. vñ z Chrys. de
prerogatiua marie dicit. Jō tu m̄r dei p̄lecta es ab eter-
no: vt quē de⁹ p̄ suā nō posset saluare merissimā iusticiā
tu p̄ tuā saluares pietatē z m̄iam. Nec ille. Q̄ igitur
homūcio p̄ctōz recurre ad ipsas b̄tām x̄ginē ipsi deser-
uire stude vt saluari queas. Secdo p̄pter beneficium auxi-
liationis astat. q̄ astare adiunat̄ z auxiliat̄ est. vñ Ste-
phanus in passione sua vidit iesum stantem a dextris
dei q̄si iuuare paratū. Sic b̄tā x̄go astare dicit: q̄ para-
ta est oīb̄ in q̄buslibet necessitatib̄ ex m̄ia subuenire.
Vñ Eccl. xxiij. In oī terra stetit: z in oī poplo. s. auxi-
liū prestādo. z in oī gente p̄matū habui. s. h̄ iō. q̄ ē dei
vera m̄r z oīm hoīm m̄r sp̄ualis: p̄cipue fidelīū. subdit
Et oīm excellentiū z sublimiū colla virtute calcāui. q̄
sc̄z demonū sup̄boz caput attriuit z sterit ne hoīb̄ no-
cere valeāt quātū optāt. subdit. Et in his oīb̄. s. p̄fici-
endis in hereditate dñi morabor. Hinc Theophilus
z allegat̄ in li. q̄ dicit Specul⁹ marie. Q̄ dñā inq̄t scio
q̄ tu es maxima p̄tectio hoīm. Quis enī oī immaculata
virgo sperauit in te z cōfusus est: aut q̄s hoīm precat⁹
est clementiā tuā z derelict⁹ est. Nec ille. q. d. nullus.

Tertio p̄pter participium honoris q̄ astare a dextris dei
est honorē diuinū p̄re alijs creaturis p̄cipare fm q̄
honor filij aliq̄ mō p̄cipatiue redūdat in ipsas m̄res
dei. vt vult Tho. iij. sc̄pto sen. di. xxiij. q. iij. Propter
ea alijs sc̄tis scriptura attribuit stare aī thronū in cō-
spectu agni Apoc. vij. vt tanq̄ milites astare dicant̄
in reuerentiā z honoris regij magnificentiā tam aī throno
nū. i. b̄tām virginē q̄ est thron⁹ dei i q̄ sicut i throno re-
quieuit: carnē assumēdo in ei⁹ vtero z nouē mensib̄ in-
habitando: q̄ in p̄spectu agni. i. xpi quē oēs sc̄ti ado-
rāt. S̄z x̄po scriptura attribuit sedere in dextera dei
p̄ris Marc. vlt. z claret in symbolo ap̄loz: non iō q̄
xps fm mēbroz cōpositionem flexis poplicib̄ in aliq̄
sede sederet: vt dicit Aug. in li. de fide catholica fm bre-
uitatē symboli: qm̄ xps pōt p̄ libito suo sicut vult am-
bulare: sedere vel stare: put tenet Laudul. in scripto
iij. di. xliij. Idē putat etiā de sc̄tis post ḡnalem resur-
rectionē q̄ p̄nt ambulare in celo. ita q̄ petrus si vult
pōt eē iuxta paulū vel aliū p̄ libito sue voluntat̄. iuxta
illud Esa. xl. Currēt z nō laborabūt: ambulabūt z nō
deficiēt. q̄nimo s̄z eundē Laudul. credit q̄ xps z etiā
sc̄ti post iudiciū stābūt poti⁹ q̄ sedebūt q̄ corpi in qua-
tū instrumentū aīe magis puenit stare p̄pter p̄mptitū
dinē ad opandū z laudandū deū: z etiā q̄ magis con-
decer glām dei vt stent corā altissimo rege deo q̄ se-
deant: cū etiā ad sedēdū nullo mō indigeāt. Vñ z bea-
tus Stephan⁹ vidit iesum stantē a dextris dei Act.
vij. Et h̄ expresse vult Aug. i li. de symbolo: exponēs
illō Sedet ad dexterā dei p̄ris. Vñ nō p̄pter h̄ dicit xps
sedere i dextera dei p̄ris q̄ nō staret: s̄z sedere illud si-
gnificat iudiciariā p̄tatez ei⁹. z dextera dei p̄ris signi-
ficat eq̄litate dei p̄ris quātū ad xpi diuinitatē: vel po-
tiora bona glie quātū ad ei⁹ hūanitatē. fm Alerā. de
ales. z cor. doc. Propterea igit̄ x̄po attribuit̄ sedē
ad dexterā dei p̄ris. q̄ est eq̄lis p̄ri fm diuinitatē. z est

Articulus

in potiorib' bonis glie fm hūanitatē. Btā aut virgo qz nō est de' s' pure hō: z iō nō pōt sibi attribui sedere ad dexterā dei p'ris. S' qm ipsa pre oibus creat' post xpm in tantū honorē est sublimata vt ab oib' angelis z sc'is ac mūdi hui' hoib' sit adorāda adoratiōe hyp' dūlie tāq' m' dei. iō sibi attribuit' astare. s. ad dexterā vel etiā sedere ad dexterā nō p'ris s' xpi hois. qz h' ho noze sūmo stare iuxta filiū tanq' m' z sponsa dei ac regina mūdi. Ber' h' p' solutio ad obiecta z de sessione Bersabee. qz figuratū l'z i aliqb' nō tñ i oib' oportet puenire vel eqparari figure. Et sic p'z. Cap. ij.

Ecundo inthronizata est maria in thronū res fulgente reginali maiestate. Cū autem regina ubi nota q' merito btā maria astat in throno reginali: qz ipsa est z d' ab ecclia regina triplicif.

Primo regina mundi.

Scdo regina celi.

Tertio regina misericordie dei.

Primo inq' regina mūdi. Cū i officio Ambrosiano canit. Regina mūdi z dña virgo maria ppetua intercede p nra pace z salute q' genuisti xpm vñm saluatoz rē oim. Hoc aut d' iō. qz maria ē dña mūdi z oim creaturaz. sic z de' d' dñs mūdi. z b' ipso iure maternitatz sponalitat' dei. qz parētes nō licet repelli ab hereditate. xix. q. vlt. s. si. Propterea oia s' marie reginali maiestate subiecta z obedire sibi tenent. Si em xps deus erat subdit' illi Luc. ij. sane oia alia s' eoipso ei' p'ati subiecta. Scdo d' regina celi. i. celestiu spirituu z angeloz. Cū cecinerūt āgeli di. Regina celi letare alla qz quē meruisti portare zc. qz oia celestia subiecta sūt Marie p'ati. Eccl. xxiiij. In hierlm p'as mea. Hinc Fulbert' eps Carnoten. d'. Maria materna dignitate facta est. s. regina. z erga supos z erga inferos imperiosa. vbiq' p'ma: vbiq' magnificat: cui certe p'p'riū ē z angelos sc'os i ministeriū mittere. z ad bñplacitum suū oim pacta cēlere. Tercio d' regina misericordie dei. iuxta illud qd canit. Salue regina misericordie: vita dulcedo zc. S' b' qstio occurrit. qre m' dei d' potius regina q' impatrix: cū iperatric' nomē sit dignioris solēnitat' q' nomē regine. z qz btē marie ipio subijciunt' oia. iuxta illud Gen. xli. Ad tui oris iperitū cunctus obediet ppl's. Ad b' rñdet q' l'z plures sint ad id rōnes a sc'is tradite. vt patuit li. vi. pte. ij. ar. ij. tñ ad hoc ponit rō p'cipua. qz ipatrix est nomē timoris atq' rigoris s' regina plus est nomen pietat' z eqtat. iuxta illud puerb. xx. Misericordia z veritas custodit regē: z roborat clemētia thron' ei'. Cū sic z xps in tota sacra scriptura non repit' aut forte vix vt noiet' ipator expresse: s' noiat' rex p'sepe: z ipso teste ad pilatū. Tu dicis qz rex sū ego. Jo. xix. atq' in alijs scriptur' mult' Ita sc'ta maria p'p' pietat' sue dñius regina d' potius q' ipatrix: vt noiet' pot' a dignitate pietat' q' timorositat'. De cui' pietate d' Ber. Quid inq' hūana fragilitas ad mariā trepidat accedere q' tota ē pia z suavis: reuolue totius euāgelij historiā: z si qd in ea austerū reperies suspectam de cetero tene sniam. Hec ille. Itē scda qstio. quare m' dei potius d' regina misericordie q' iusticie vel sapie. z sic de alijs. Rñdet q' plurib' rōnib' omis: potissime iō vt significet nobis qz p' b' solū ipa ē regina p'stituta oim p'petatū diuinaz. i. sapie: iusticie: glie: charitat': z sic d' alijs. eo q' teste p's. Miseratōes dñi sup oia opa ei'. Regnū g' misericor

die dei i maria denoiat potētiā sup oia opa dei. Hec pphetauerat Esa. xvi. c. di. Repabit i misericordia solū ei'. s. dei. b' ē maria: in q' de' tāq' i solio q'euat. Igit' hō accipe documentū q' si grauaris a iusticia vel sapia dei: aut vndecūq' ad ipsam matrē misericordiez reginā recurre z appella añ thronū grē z misericordie marie. Ad qd hortat' apl's Heb. iij. di. Adeam' cum fiducia ad thronū grēvt miaz p'sequimur i tpe oportuno In hui' figurā Hester. v. cū Asuer' rex mādasset occidere ppl'm iudeoz Hester regina supplicaturā p ppli salute: ad eñ accessit. Cui rex ait. P'te qd vis: etiā si dimidiū regni mei petier' ipetrabis. Nimir' ista Hester figurat btām mariā cui dimidiū sui regni de' rex adiunxit: qz cū in deo sint hec duo: iusticia z misericordia. iuxta illud p's. Duo hec audiui qz p'tas tibi est et misericordia: qz tu reddis vnicuiq' zc. Iusticiā deus sibi retinuit. Misericordiā marie tribuit. Cap. iij.

Tercio btā maria est inthronizata in thronum gl'iosissimū diuinālis p'pinqtat' dignitate res fulgētē. iō d' Astitit regina a dex. tu. s. o de' me' xpe. Est g' ipsa btā maria p'pinqssima deo i throno glie celest' sup oēs angelos z btōs. S' circa hui' rei itelligētiā. Nota q' tuoz p'nta p'cipua. Primum punctū q' aliqz est opinio dicētiū q' btā maria ē sup oēs angelos z btōs ac sup ordinē oim creaturaz i q' ta hierarchia soli b. marie p'pria q' nō solū dignitate: s' etiā loco sit ifra diuinā hierarchiā vbi xps est in dei dextera tanq' mediatrix inf' deū z creaturas: sic ē colū inf' caput z mēbra. iuxta illud Ean. vij. Collū tuum sic turri eburnea. Scdm p'ntū q' alioz ē opinio dicētiū q' btā maria sit sup oēs angelicas z hūanas creaturas i p'po throno qdē p'imo throno xpi ad ei' dexterā iuxta disposito in dignissimo loco celi empyrei. cui figura p'cordat. iij. Reg. ij. vbi h' q' rex salomon surrexit i occursum m'is adueniēt' z adorauit eā. s. debita reuerētia veneratiōis: z sedit rex sup thronū p'prium. Posit' q' ē ali' thron' m'ri reg' ad dexterā ipsi' reg': z ibi sedit m'ri. s. regis. Sic z de maria putāt plurimi in celesti glia. Terciu p'ntū q' alioz est adhuc opinio dicētiū q' btā maria i eodē throno gl'iosissimo cuz dño iesu est ad dexterā. Et h' accipit' ex vbis Aug. di. i ser. Tibi inq' dña digne thron' regis glie debet. Teipse rex glie vt matrē verā z decorā spōsaz pre oib' diligēs amoris amplexu associauit sibi. Gaude igit' et letare sine fine. Hec ille. Ex q' autoritate arguit' fm Alber. sup Misus ē. P'rio si sibi debet thron' reg' glie. g' idē thron' su' z xpi reg'. Scdo q' si m' z spōsa. g' iuxta regē. Tercio si pre oib' dilexit z sibi sociauit. g' secum gl'ificatā h're voluit. Et ad id p'firmādū fac talis rō fm Antho. florē. in. iij. pte sū. qz oēs sc'ti debēt associari singloz ordinū angel. ita q' null' eoz solitari' repiat: s' vñ sc'tis cū vno angelo i q'cūq' ordinū. iuxta illud. Deut. xxxij. Cōstituit terminos p'ploz iuxta nūm filioz dei. i. āgeloz. S' qz xps de' z hō sup oēs exaltat' nō decet vt sit sol' s' sit m' sua secū iuxta eñ i gl'ificatōe q' fuit sibi i adiutorij i redēptōe ē secū i aduocatōe s' z fm gñe hūano. Quartū p'ntū q' l'z hoc nob nō sit certū vtrū v' maria sit in eodē throno cū xpo: vel i alio p'prio sibi solū talia em cognoscem' ad plenū i patriā cūvenerim': tñ b' certitudinalr credit ecclia q' btā maria est exaltata in glia sup oēs choros angeloz et ordines creaturaz puraz: vt canit in officio. Itēz du

biū subscriptum lz scriptū habeat in fmones de tpe: tñ z hic descripsi vt sit in pmpu cui placuerit. Unde adhuc occurrit dubiū. qz cū celū sit magnitudinis im- mense: dubitari pōt versus. s. quā pte an ad orientē vl occidentē: meridiē vl septētrionē sit thron⁹ xpī z mris ei⁹ atqz māio ciuitat⁹ curie celestis. Ad b̄ rñdēdo no- ta pmo qz qdā opinati s̄ hoc fore ad orientē: ex eo qz dicit p̄s. *Psallite dñō qui ascēdit sup celos celoz ad orientē.* Et ex eo approbāt qz videm⁹ qz ecclie z alta- ria aſtrui hñt versus orientē respiciendo: vt ofones z misse in ecclia fieri habeāt verso vultu ad orientē. Sz ista soluunt talit. qz fm *Ly.* dictū illd p̄s. sic exponit *Qui ascendi sup celū celi. i. ad extremitatē celi empy rei qd est celū celi. qz excelsus sup celos. ad orientē.* b̄ dicit qz xp̄s ascēdit de mōte oliueti *Act. i.* qui mons est in orientali pte iuxta hierl̄m i q̄ opatū est mysteriū redēptiōis. *Hec Ly.* Et sic non cludit dicta opinio fore vera. Ad illā pbationē d̄ qz xp̄iani solēt adorare versus orientē. nō iō qz xp̄s sit i pte orientali celi. sz pp̄ alias rōnes q̄s etiā notat *Rich. sup. iij. di. ix. q. ij. ar. ult. cor. Rayne. in sum. qz.* *Prima* est pp̄ paradisu⁹ in orientē d̄stitutū. *Gen. ij.* q̄s p ofones q̄ram⁹ ad para- disum redire. *Scda* pp̄ ipm xp̄m iam ortū in mun- do tanq̄ lumē. q̄ illuminat oēm hoīem ve. in hñc mun- dū *Jo. i.* *Qui* etiā oriēs noiat *Zach. vi.* q̄s signifie- mus qz p xp̄m in ofone illuminari q̄rim⁹. *Alij* aut opi- nati s̄ qz celestis curia z thronus xpī sit ad occidentē iuxta illud p̄s. *Qui* ascendit sup occasum dñs nomē illi. Sz hec etiā soluit. qz fm *Ly.* ex q̄ iudei adorabāt ad occidentē: qd qdē voluit tñc de⁹ vt excluderet ido- latriā. eo qz oēs gētes idolatre in reuerentiā solis ora- bant ad orientē. vt p̄ *Ezech. viij.* Et etiā vt figuraret futuz occasu⁹ xpī p mortē ei⁹: nostrā redēptiōē. *Pro- pterea* z sanctasctoz in tabernaculo versus occidentē erat: vt p̄ *Exod. xxvj.* *Per* h̄ qz scribit xp̄m ascen- disse sup occasum: intelligit ascēdisse sup locū adora- tionis humane. s. ad locū adoratiōis angelice q̄ locus est in celo empyreo vbi angeli adorāt xp̄m. *Tertia* ḡ opinio est *Fran. maro.* qz thron⁹ xpī ac marie necnon māio supne ciuitat⁹ sit ad aquilonez. Et pbat pmo p illud p̄s. *Magn⁹ dñs z lau. ni. in ciui. dei nri: in mōte sc̄to ei⁹: s̄ndat exul. vni. ter. mons syon la. aq. ciui. re. magni.* *Qd* videt oīno sonare ppositū. *Scdo* p illd *Esa. xliij.* vbi introducūt *Lucifer* q̄s p̄p̄a autoritatez virtute hñc ciuitatē supnā volēs possidere dī. In celū ascēdā: sedēbo in monte testamēti in laterib⁹ aq̄lonis. *Qd* nō dixisset nisi illa ciuitas ibi foret. *Tertio* id oñdit rōne tali. qz p̄hi ponunt qz mor⁹ celi est effectus adequat⁹ virtuti motricis intelligētie vt in eo agat f̄z totū virtut⁹ sue conatū. z fides nō d̄dicat. *Un* vt eq̄lī agat in ptes eq̄ distātes. oportet vt itelligētia. i. ange- lus determinet sibi locū in medio ad mouēdū inde to- tū celū: alioqn ageret itensius in p̄pinq̄ q̄ remota. sz stella maris q̄ est polus septētr onalis est i medio celi fm hemispheriū nre terre habitabilis. ḡ videt qz an- gel⁹ sibi determinauit hñc locū mediū vt inde moveat alias stellas z totū celū. z p dñs cū ciues nō ament pa- trie longinq̄tatez vel distantiā: videt qz determinauit sibi locū p̄pinqum sue ciuitatis magne. *Hec Fran. maro.* Reuertēdo ad ppositū p̄z btām mariā fore in- thronizatā i gl̄iosissimo solio: vbi regnat cū filio zc. *Articulus sc̄ds* qz btā *Maria* i gl̄ie celestis thro-

no sup oēm creaturam tripliciter astat felicitata.

Secundum mysteriū dī- citur felicissime gl̄ificatiōis marie: qd nos- tat in themate: cū d̄r. In vestitu deau. zc. Quib⁹ ex verbis elicitur qz btā maria in celo sup oēs angelicas z humanas creaturas est prefelicitata z glo- rificata tripliciter.

Primo in corporis preeminenti gl̄oriositate.

Scdo in beatitudinis cōdelectabili iocunditate.

Tertio in vniuersalis gl̄ie totali plenitudine.

Primo qdē in corpis p̄minēti gl̄iositate: qz d̄r. *Asti- tit* regina in vestitu deaurato. i. i corpe gl̄ificato. *Mā* corpus est tanq̄ vestimētū aie cui⁹ gl̄ia (tanq̄ aux oia metalla) p̄cellit oīm alioz gl̄iam post xp̄m. *Hec* figu- rauit ioh. apoc. xij. di. Signū magnū apparuit in celo zc. *Profecto* h̄ fuit magnū. i. magne gl̄ie signū i celo qz videlz vna puella sup oēm creaturā sit p̄exaltata. qz inq̄t mulier. i. maria: amicta sole. i. corpe luminoso per gl̄iam d̄sumato. qz teste saluatore *Mat. xij.* *Fulge-* bñt iusti. s. in corpe gl̄ioso. sicut sol in regno p̄ris eozz luna sub pedib⁹ ei⁹. In q̄ significat qz ipsa btā maria sup oēs post xp̄m angelos z btōs est tā p̄minēt glo- riosa z aia z corpe quātū sol p̄ ceteris luminariib⁹ et stellis incorpabilr est preradiosa. qz aut maria sit cor- pore gl̄ioso assumpta. patuit. s. pte. s. *Scdo* p̄felici- tata est maria sup oēs in btitudis cōdelectabili iocūdi- tate. *Un* subdit. in vestitu deaurato circūdata. quia oēs b̄ri z angeli circūdāt iocūdātes btām mariā in ce- lesti patria: delectātes in eius gl̄ia z btitudine. Sz di- ceres. *Qñ* h̄ r̄ h̄ndet qz btā maria precipue triplr delectat totā celestē patriā. sua gl̄ia. *Prmo* p radiū illustratiū. qz sicut sol illustrat suo radio replēdo to- tū orbem a q̄ oia sydera capiūt lumē. vt ait *Plato* in *Timeo.* sic gl̄ia marie totā celestē patriā illustrat z de- corat. *Un* aug. in qdā ser. de natiui. xgis ait. *Ip̄m* ce- lū qd penetrasti o maria: necnō q̄ in eo s̄ p̄tēta: noua z ineffabili gl̄ia decorasti: p̄iorēqz ei⁹ gl̄iaz vltra q̄ di- ci pōt tua p̄ntia magnificasti: noua illic ac p̄cellenti di- gnitate irradias. imēsaqz luce plustras. h̄ ille. *Scdo* delectat p aspectū p̄ntie z alloquiū dulcissimū. *Unde* *Ber. in ser. de assump. ait.* Si puuli necdū nati iohis aia liq̄facta est. vt maria locuta est. q̄ nā fuit illa exul- tatio ciuiū celestīū cū ei⁹ vocē audire z faciē videre: eiusqz p̄ntia btā frui meruerūt in celo. *Hec* ille. *Ter- tio* p odorē suauissimum. *Un* de ea canit ecclia. *Vidi* speciosaz sicut colūbā ascendētē desup riuos aq̄z. i. angeloz z btōz ordines. sequit: cuius inextimabilis odor erat nimis in vestimētū. i. in corpe gl̄ificato. qz fm doct. corpa gl̄iosa erūt fragrātia odorib⁹ suauissimis. iuxta illud *Apoē. v.* *Hñtes* p̄bialis plenas odora- mentoz. ḡ mltomagis corp⁹ gl̄iosum marie in cuius odore sc̄ti exultātes dicūt illud *Canti. i.* In odorem vnguetoz tuoz currim⁹. s. o maria. iō adolescētule. i. aie brē: dilexerūt te nimis. *Hinc* *Eccl. xliij.* ipsa ait. In plateis. s. supne hierl̄m sicut cinnamomū z balsa- mū aromatizās odorē dedi q̄s myrrba electa. *Ter- tio* prefelicitata est maria in plenitudine oīs gl̄ie vni- uersali: vt q̄cqd ceteris p̄statū est p ptes: ip̄i soli ple- ne est datū sz *Hiero. Un* *Eccl. xliij.* In plenitudie sc̄toz detentio mea. *Sup* q̄b⁹ quidē v̄bis *Ber. d̄t* sic *Merito* inq̄t in plenitudine sc̄toz ei⁹. s. marie deten-

Articulus

rio erat cui nec puritas angelorum nec fides defuit patriarcharum: nec spes prophetarum nec apostolorum zelus nec constantia martyrum nec sobrietas confessorum nec castitas virginum nec secunditas defuit coniugatorum. Hec ille. Sed quoniam et dubia circa hoc occurrunt. eo quod aliqui sancti glorificati sunt tribus aureolis scilicet: quoniam beata virgo habeat precellentem plenitudinem talium. Est ergo hic prima questio utrum beata virgo habeat aureolam predicationis precellentem omnium aureolas aliorum predicatorum? Secunda questio utrum beata virgo habeat aureolam martyrii precellentem omnium aureolas martyrum? Tertia questio utrum beata virgo habeat aureolam virginum precellentem omnium aureolas virginum? Ad primam de aureola predicationis videtur in scriptum quod ipsa non habeat eam: aut saltem inferiorem habeat ceteris predicatoribus prebentem. Nam deficiente causa deficit effectus. ex. ii. phyl. Beata autem virgo non habuit statum predicatorum vel doctorum: nec exercuit ipsa actum predicationis aut docendi sicut alii multi exercuerunt. Aureola vero debet exercitio actus. ut voluit doctor. super. iiii. di. xlix. ergo ipsa non habuit aureolam predicatorum nec videtur quoniam precellentem aliis habeat aureolam hanc. In oppositum est quod Damascenus dicit: quod beata virgo beatissima a nullo illustrari vincitur. quod fieret si ipsa aureolam precellentiorum non haberet. Respondetur ergo per Alber. super. Diffus est. c. cxvii. quod beata virgo habet utriusque predicationis aureolam preminentem aliis omnibus predicatoribus triplici ratione. Primo quia plus est predicare factum quam verbo. scilicet alii predicauerunt verbo. beata autem virgo predicabat principaliter factum. Et si dicitur quod alii predicabant factum. hoc fuit per accidens. accidit enim factum aliorum quod significum vel exemplum. scilicet beata virgo per se factum utebatur per verbum in sua predicatione. sicut per in desponsatione: in purificatione: et sacramentorum susceptione. et aliis quibus utebatur non ad sui perfectionem sed ad nostram instructionem et utilitatem. Secundo quia ipsa sumos predatores et doctores totius mundi dei catholice. id est apostolos et euangelistas docebat. Nam Luc. ii. scriptum est Maria conservabat omnia verba hec: conservans in corde suo. Ubi dicitur scriptum quod ideo conservabat hec ut ea opportunis temporibus ad scribendum euangelistis revelaret. Et Sap. c. viii. dicitur de sapientia: quod est doctrix discipline dei. Ea autem que dicuntur de sapientia spiritualiter intelliguntur de beata virgine. ergo ipsa est doctrix. Et reuera doctrix et magistra fuit apostolorum qui in arduis ipsam consuebant et querebant: utpote super omnes spiritus sancto plenam. Tercio ipsa omnes predatores post christum excedit: quia alii omnes predicabant et docebant per verbum creatum. Beata autem virgo predicavit per verbum increatum. id est christum dei verbum et dei filium quem carne induit ad predicandum mundo. ergo sicut predicavit excellenti: ita et excellentissimam aureolam habet. Et sic per rationem ad obiecta. Ad secundam questum de aureola martyrii potest argui in contrarium. quia beata virgo habuit dolorem spiritalem per martyrium: cum eius animam gladius doloris penetravit in christi passione. ergo videtur quod eius aureola sit inferior aliorum martyrum aureola: qui habuerunt spiritalem solum et corporalem dolorem. Ad hoc respondetur quod ille spiritualis dolor marie fuit multo acerbior quam omni aliorum martyrum dolor. unde Ber. super. Diffus est: dicitur Longe eam plus quam martyrem censemus in qua passionis sensum compassiois superavit affectus. Hec ille. ergo habet aureolam etiam martyrii excellentiorem: ut a nullo vinci valeat illustrius. Et de hoc latissime patuit li. iij. pte. ii. ar. iij. ideo habet breuiter per se. Ad tertiam questum de aureola virginum videtur obijci: quia dicente apostolo. Non coronabitur nisi qui legitime certauerit. Sed beata virgo nullam certamen virginum nec aliquam difficultatem continentie habuit. quia nullam pu-

III

gnam in carne habuit unquam. unde et per hoc in Eth. dicitur. quod contentus est qui non patitur et non deducitur. Insensibilis qui nec patitur nec deducitur. Cum ergo beata virgo non patiebatur a carne aureola autem virginum debet pugnare et victorie: non videtur quoniam eius virginum aureola precellat omnium virginum aureolam. Ad hoc ergo respondetur per Thome. super. iiii. di. xlix. ac concorditer alios doctorum. quod beata virgo habet per primam virginum aureolam precellentissimam. Et si non habuerit pugnam per tentationes que est a carne: habuit tamen per tentationes que est ab hoste qui nec ipsum christum reuerit fuit tentare. Cum sit victoria beate virginis fuit gloriosissima: quam fomes sic in ipsa fuit sopor et extinctus ut nunquam aliquem effectum vel incitamentum haberet: nec ipsa peccare etiam venialiter posset: ita eius victoria corona est gloriosissima super omnium virginum coronas. Amplius: ipsa beata virgo fuit et est virgo virginum per excellentiam: ergo quicquid debet aliis virginibus debet ei excellenti. Denique beata virgo est regina virginum: et hoc sibi soli convenit. Ipsa enim sola a maledicto legis virginum servavit et eam liberam et gloriosam reddidit. sic omnes alie virginum per eam glorificate sunt: et per omnes ipsa est effecta regina virginum: alie tamen ancille et pedesque. id est per. Adducunt regi virginum post eam etc. Sed quia improportionabiliter maior est corona regine quam ancille. ergo beate virginis aureola est excellentissima. Hec Alber. Dignitas virginum virgo benedicta. O sanctorum sanctissima et omnium bonorum gloria domini excelsa super sidera: qui te creavit puer lactasti sacro ubere. Quid in tua laude dicere possum? cum sis omnium excellentissima domini regina celestis gloriosissima: mater omnipotentis dei dignissima. Vere ergo felix es et felicissima ac omnium laude digna.

Articulus. iij. quod summa honorificentia est in thronum glorie suscepta Maria in assumptione: et hoc per duodecim choros et ordines.

Tertium mysterium hic

declarandum dicitur honoratissime susceptionis quod notatur in themate cum dicitur: circumdata varietate. scilicet virtutum ac sanctorum variis honoribus eam magnificantium et susipientium honorifice in gloriam possumus autem devote meditari et pie contemplari quod iuxta numerum. xij. stellarum in corona gloriose beate virginis in figura apoc. xij. c. descriptarum: ipsa beata virgo in sui assumptione precipue de xij. magnaliis et virtutibus est laudata ac magnificata. sicque a xij. ordinum celestium circumdata varietate. xij. honoribus suscepta. Hos autem honores et laudes ac modum susceptionis persequitur plene quidam magister devotus in suo libro. qui intitulus liber de vita beate virginis: recolligens hec ex commento super li. de hierarchia angelica: atque ex verbis Theophrasti: necnon iohannis damasceni. et aliorum plurimorum. unde eius contemplationis modum sequens aliquibus opportunis super addit: habet ego breuiter descripsi taliter. Cum inquit beata maria ab angelis in iubilo traducere per celum aereum et ethereum atque siderem. ecce eius splendor claritas precellendo offuscare videbatur claritatem solis et lune ac cunctorum siderum. Cumque pervenisset ad celum empyreum: singuli ordinum angelorum et sanctorum et ipsa sancta trinitas cum multis et variis laudibus in iubilantibus eam susceperunt occurrentes. Primo ergo primus chorus angelorum suscepit eam laudando et magnificando de sanctissima humilitate per quam meruit summe deo placere. decantantes et dicentes. Progredere per gredere de celorum regina: ascende ad tuum filium ad regnandum per secula: que habes fores sanctissimarum omnium virtutum decorata:

Libec decimus

ſūma tñ tua humilitate virtuoſiſſima deo ſūme cōpla-
cuſti vt eēs eius mī electa zab oīb⁹ beatificāda. **Nūc**
ergo dignū eſt te accipe gl̄iam ſūme exaltatiōis: qz q̄
ſe humiliat exaltabit. vt ſcriptū eſt **Luc. xviij.** **Secūdo**
ſuſcepit eam chorus archangeloz adorās z laudans
de caſtitate: cui⁹ gl̄iam admirādo cecinit di. **Que** eſt
iſta q̄ p̄gredit q̄ſi auroza cōſurgens: pulchra vt luna:
electa vt ſol: terribilis vt caſtroz acies ordinata. hec ē
inqt illa virgo ſingularis caſtitat cui⁹ virginitas fuit
deo amabilis. ḡ brā nūc accipe p̄miū caſtitat qd ē an-
gelice p̄latiōis vt dicaris angeloz dñā: qz angelis co-
gnata eſt virginitas. fm **Ber.** Merito ḡ ipſa virgo
virginū dñā eſt angeloz. **Tertio** ſuſcepit chorus vir-
tutū laudando de ſūma puritate. **Hec** eſt inqt virgo
nobilis mī dei amoroſa que vt liliū ſuallū z roſa ſine
ſpina: ab oī ſorde pcti aliena: nitēs puritate: ſumma. ḡ
dignū eſt vt ſis deo prima. qz icorruptio facit primū
deo. **Sap. vi.** **Quarto** ſuſcepit chorus poteſtatum
laudando de obediētia. **Salve** inqt ſctā dei genitrix:
ſalue gl̄ioſa tu p̄ tuā obediētiā q̄ deo ſemp obediſti re-
gem celi cōcipe meruiſti: q̄ tibi ſe ſubdidit z velut mī
obediuit. **Accipe** ḡ p̄tatem vt oīa obediā tibi. iuxta
illud **Gen. xli.** **Ad** tui oris impiū cūct⁹ obediēt ppl̄s.
Quinto ſuſcepit ordo p̄ncipatūū laudando de pa-
tientia. **Hec** eſt inqt illa ſemina gl̄ioſa cui⁹ odor tanq̄
myrrha electa p̄ patientie ſue merita letificat celeſtia
Hec eſt q̄ cū dei filio z p̄ ei⁹ dilecto multa ſuſtinuit ad-
uerſa: cui z in cruce morienti ſūme fuit cōpaſſa: cuius
aia gladio doloris extitit p̄ſoſſa. ḡ p̄ſolatiōe digna eſt
ſūma. vt cū ſuo dulci ieſu fruāt celeſti leticia iuxta re-
gulā apli. **Sicut** ſocij paſſionū eſtis: ita z p̄ſolationis
eritis. **ij. Cor. i.** **Sexto** ſuſceperūt eā dñatiōes lau-
dantes de ſapia cū inquit. **Virgo** prudētiffima: p̄ ſa-
pientiā reges regnāt: teſte ſcriptura. z tu tua ſapia de-
mones p̄ſtraſti: mundum liberaſti: celos reſtauraſti: z
deum de celis attraxiſti. p̄pterea te cōdecet diadema
regiū creature oīs vt nō tñmō terreſtris ſz exercit⁹ ve-
neret celeſti q̄ oīm regina exiſtis. **Septimo** ſuſcepe-
rūt throni laudantes de miſericordiā. **Aue** inquit
clemētiffima miſericordie regina: xgo p̄ſſima: p̄ tuā
pietate ſubuenis oīb⁹. **Nā** nō niſi p̄ te dat de⁹ grām z
miſericordiam hoīb⁹. ḡ mūdi aduocata digna es fore
mī grē z miſericordie. vt p̄ te ſaluent hoies z ruine re-
parent celeſtes. **Octavo** ſuſceperunt cherubin lau-
dando de fide. **Hec** eſt inqt illa felix z brā p̄ quā fides
incarnatiōis diuine p̄ſūmata z p̄ mūdi totū eſt dilata-
ta. que ſola ſtetit firma alijs vacillantib⁹ in paſſionis
xp̄i hora. **Nūc** ḡ fidei p̄miū brē ſup oēs digna es: qd
eſt viſio dei clara. fm doc. **Nono** ſuſceperūt eā ſera-
phim laudātes de ſūma charitate. **Aue** inquit plena
grā: plena charitate: plena ſp̄ſctō: plena deitate: tu
p̄ tuā charitate deū attraxiſti: quē ex te humanatū p̄
generis humani ſalute obtuliſti: vt i cruce moreretur
charitate induxiſti: cū ſalutē oīm voluiſti. ḡ ſalus z ſo-
laciū cunctoz brōz merces atqz p̄miū oīm ſctōz: ſup
oēs digna es diuina fructiōe: q̄ correſpōdet fm doct.
charitati. **Uñ** xgo deo plena iuxta dei filiū tuū p̄dile-
ctum digne poſides thronū gl̄ie p̄paratū. **Poſſum⁹**
aut p̄tēplari q̄ inter oēs angelos celi ſctūs **Gabriel**
vidēs mariā in tāta gl̄ia poſitā gaudebat z eā lauda-
bat dicēs. **Ecce** inqt celi regina tua ſūma gl̄ia: recoz-
dare: qz ſalutatio mea a deo tibi miſſa hec p̄nūc abat:

Pars. ij.

cū dicebā. **Aue** grā ple. dñs te. bene. tu in mulieribus
Et nūc. **Aue** plena gl̄ia tecū dñs tuus ieſus: te ſūme
exaltans te ſūme letificās z gl̄ificās vere tu bñdicta z
ſupbñdicta int oēs mulieres z oīa creata. **Decimo**
ſuſceperūt eā ſcti veteris teſtamēti patriarche z p̄p̄he
ac alij quicqz eā adorādo z laudādo de multiplici p̄ſi-
guratiōe z reuelatiōe ſue meditatiōis q̄ videlz ip̄a ſo-
ret mediatrix humane redēptiōis. **Uñ** **Adā** gaudēs
dixit. **Hoc** nūc os ex offi. b⁹ meis: p̄ hāc ſalus inuēta ē
vniuerſis: quā ego pdidi grām hec inuenit et reſtituit
filijs meis. **Itē** **Noe** ait. **Hec** eſt arca figurata p̄ quā
a diluſio. ſ. dñatiōis ecclia eſt liberata. **Abraam** qz
ait. **Aue** tu p̄ quā bñdictio ſemini meo eſt repromiſſa
iācob. **Hec** eſt ſcala quā videbā cui⁹ ſummas celos tā-
gebat. **Moyſes.** **Hec** eſt rubus qui cōburi videbat:
nec tñ cōburebat. **Aaron.** **Hec** eſt virga arida q̄ inuē-
ta eſt florida z fructifera. **Dauid.** **Hec** eſt illa regina
que aſtitit a dextris filij dei i veſtitu deaurato gl̄ie cir-
cūdata ſctōz laudantiū varietate. **Eſaiās** ait. **Hec** ē
quā p̄diri. **Ecce** xgo p̄cipiet z pariet filium zc. **Et** ſic
oēs alij ſcti p̄p̄he qz xba longū foret enarrare credū-
tur ceciniffe q̄ eēt oī laude digniſſima: ſicut z canit ec-
cleſia. **Sz** nota q̄ p̄ tñc ſp̄l̄r iohes baptiſta eā vidēs
z gaudēs laudauit di. **Ecce** mī agni imaculati q̄ tollit
pctā mūdi: in cui⁹ viſitatione in ventre mīris mee poſi-
tus exultauit. **Itē** elisabeth ait. **Brā** q̄ credidiſti. ecce
p̄fecta ſunt in te que tibi dicta ſunt a dño p̄ angelum.
Joachim qz z **Anna** videntes hodie ſuā filiā quantū
putas exultabāt: z quāto gaudio dicere poterāt. **Be-**
nedita filia tu a dño: qz p̄ te fructū vite z oēm gl̄iaz
cōicauiſtis. **Sz** z ioseph ſponſus marie cū eā vidit
ſet q̄ tanta gl̄ia celos aſcendiſſet vtiqz iubilabat z tri-
pudiabat bñdicendo dñm dicebat. **Ecce** mea ſponſa:
mea gratioſa: mea venerabilis dñā: cui⁹ erā cuſtos ca-
ſtitat z teſtis virginitat: quā rex celi mibi in ſponſam
copulauit z mūdā ac imaculatam p̄ſeruauit: z ſp̄ſctō
impregnatam fuiſſe reuelauit. **Tu** xgo ſanctiſſima ſcis
virgo q̄ eſt ita. qm̄ ego ſecretarius diuine incarnatio-
nis z tue imp̄gnatiōis. p̄mus tuū partum adorauit: z
oīs tue pegrinatiōis in egyptū atqz inde reditus tui
comes fuit: te z tuū p̄dulcē ieſum diligēt nutrit: tibi
deuotiſſime ſeruauit: erat mibi tua ſocietas ſuauis: tua
allocutio iocūdabilis. **Ecce** p̄ te oēs ſaluati ſum⁹: p̄ te
deū hoiez habem⁹. ḡ tu mī grē cū tuo ieſu nūc locūda-
re: z mibi tuo in terris ſponſo tuā bñdictionē p̄betor:
z tue gl̄ie p̄cipē facito. **Q̄s** ſufficiat. **Q̄s** valeat
tanta gaudia enarrare. **Undecimo** ſuſceperūt brāz
virginē ſcti noui teſtamēti: martyres: p̄ſeſſores: virgi-
nes: z oēs electi: necnō diſcipuli dñi: int qz z **Stepha-**
nus p̄tomartyr: alijqz nōnulli diſcipuli q̄ iā antea ad
celū migrauerāt: q̄ oēs vna voce dicebāt eā laudātes
de oī virtute atqz gl̄ie ſūme p̄fectiſſima poſſeſſione. **Tu**
gl̄ia n̄ra: tu honorificentia ppli tui iſrl̄: tu leticia genti-
n̄re bñdicta ſis: martyz regina: xginū corona: p̄ſeſſio
rū ſtella z oīm electoz ac brōz gl̄ia: tu oīb⁹ x̄tutibus
adornata: oīb⁹ meriti ditata: oīm p̄mijs felicitata: p̄
te habem⁹ oē bonū qd habem⁹: grāz p̄ te nobis dona-
ergo p̄ te z ex te ac in te tuo filio ieſu xp̄o laus z gl̄ia.
Quoddecimo ſuſcepit beatā virginē ſanctiſſima tri-
nitas: pater: filius: z ſp̄ſſanctus. in iubilo collocātes
in regali ſolio z gl̄ificantes: inuitādo dulciſſime: cō-
ſolando ſue diuinitat viſione intima. **Pater** dicebat
talīa

Articulus

talia. Ave mea dilectissima filia a[n]i m[un]di o[mn]i[n]e[m] p[re]lectione[m] p[re]electa: ut sis mihi sponsa totius m[un]di regina. ag[re]sce me filia p[re]dilecta: q[uia] ego tibi p[er] angelu[m] salutatores misi et ut filiu[m] meu[m] in v[er]o suscipies et pareres x[rist]o m[un]danu[m] ut p[er] carne[m] ex te sumptu[m] patiendo morte[m] gen[er]u[m] humanu[m] liberaret volui. Veni g[er]m[en] sp[irit]us mea: veni de libano m[un]di dicie: veni corona[m] regni accipe: et ponam i[n] te thronu[m] meu[m] id est gl[ori]e sine fine. Ite fili[us] dei d[omi]n[u]s iesus q[ua]nta dulce dine: quanta iocunditate ipsam p[re]dulce[m] genitricem sua[m] amplexabatur et osculabatur dicens. Veni m[ater] x[rist]o pura mea dulcis et amata in tui filij gl[ori]osa n[un]c habitacula. Ma tu mihi scitissimo tuo virginali in vtero dulce[m] m[un]datione[m] tribuisti cu[m] me p[re]cepisti et me p[re]sana carne induisti deum tuu[m] et o[mn]i: virgineis vberib[us] me lactasti: et amore materno decenter educaisti: et o[mn]i[m] me p[er]grinatio[n]is commens extitisti et in passione mecu[m] co[m]passa sustinuisti: g[er]m[en] n[un]c vide tuu[m] natu[m]: me dei filiu[m] humanatu[m] cerne: q[uia] et ego tibi disposui sic et tu dignissima meruisti sup[er] o[mn]es choros angelor[um] ac s[an]cto[rum] thronu[m] gl[ori]e p[re]paratu[m]: ut fruaris et regnes vna mecu[m] o[mn]i bono celestiu[m] delitiaz et gaudior[um]. Et volo ut sic me regem o[mn]i adorat et laudat cunctus cetus elector[um]: sic et te regina[m] cuncto[rum] creator[um] laudet et veneret p[er] hyp[er]dulie cultu[m] o[mn]i ecclesia s[an]cto[rum] in s[an]cta s[an]cto[rum]. Deniq[ue] sp[irit]us s[an]ctus co[m]medavit ea d[i]c[i]t. Salve inquit b[eat]i dicta m[ater] x[rist]i p[re]lecta q[ue] solvisti m[un]di delicta. tu es illa sup[er] qua[m] ego requievi: septiformi g[ra]tia te replevi in te sup[er]veni et locu[m] filio dei p[re]paravi: ac de portu[m] san[gu]inis tui puri corp[us] x[rist]i scitissimu[m] formaui. o[mn]ib[us] v[er]tutibus: donis et gratijs te decoravi. et ut digna fores sp[irit]us dei atq[ue] m[ater] filij dei in b[eat]i dictio[n]ib[us] dulcedinis te p[re]veni: v[er]o digne meruisti ut o[mn]es te adoraret electi et per te salvent[ur] saluandi cuncti. Ma[n]c igit[ur] iocundare et in s[an]cta trinitate deum v[er]u[m] p[re]teplare: et nobiscum simul gaude felix sine fine. Tu[n]c v[er]o ait maria iuxta illud Judith. xij. scriptu[m] in figura. Ma[n]c inq[ui]t magnificata est a[n]i mea p[er] o[mn]ib[us] diebus vite mee. Magnificat g[er]m[en] a[n]i mea d[omi]n[u]m: et exultavit sp[irit]us meus in deo salutari meo. Sic g[er]m[en] p[er] q[uo]d iocunde tota trinitas suscepit beatam x[rist]i genitricem maria[m]: et locavit sup[er] o[mn]em h[ie]rarchia[m] angelica[m] in thronu[m] dignissimu[m] gl[ori]e coronata[m] o[mn]i p[re]mio celestis p[re]s[ent]ie. De[us] de[us] meus quanta ibi leticia angelor[um]: quanta iocunditas s[an]cto[rum] videtur facie ad facie[m] ip[s]i de[us] et d[omi]n[u]m iesum x[rist]u[m] ingenti maiestate gl[ori]osum. Q[uo]d dulce: q[uo]d gaudium videre ibi dei matre[m] gl[ori]osissimam: et cu[m] ea possidere gl[ori]am sempiterna[m]: cu[m] o[mn]ib[us] s[an]ctis depromere laudem diuinam ad maiorie gl[ori]az. Q[uo]d scitissima. Q[uo]d gl[ori]osissima maria: p[er] tua merita fac nos dignos illa sup[er]na patria. Amen.

Capsa tertia libri decimi de p[re]minenti et dignificatione ac coronatione Marie in assumptione.

Elevata est magnificencia tua sup[er] celos deus. ps. viij. Quib[us] in verbis ipsa x[rist]o sup[er]b[e]dicta co[m]medat triplaciter a s[an]cto dauid p[ro]ph[eta]. Primo q[uo]d co[m]medatur de gl[ori]osa exaltatio[n]e: cu[m] d[icitu]r Elevata est. Vere ipsa in hac die assumptionis in s[an]cta gl[ori]am cu[m] o[mn]i celestium ineffabili leticia est exaltata et eleuata. Et i[n]o sic dicit Bern[ardus]. in ser. de assump. Hec est illa dies p[re]clara: dies v[er]o o[mn]ib[us] angelor[um] et s[an]cto[rum] agminib[us] festiva q[ue] celoz[um] officinas nova leticia et gaudio replevit. Et itez. Generatione inquit et marie assumptiones q[ue]s enarrabit. Quatu[m] em[en] g[ra]tia adepta est p[re] ceteris ho[m]i[n]ib[us]: tantu[m] etia[m]

in celis obtinet gl[ori]e singularis. q[uia] si oculus non vidit nec auris audivit: nec i[n] cor ho[m]i[n]is ascendit q[uo]d p[re]paravit de[us] diligetib[us] se. q[uo]d p[re]paravit de[us] gignet[ur] se et plus o[mn]ib[us] diligenti: Felix plane maria: felix celi regina et m[un]di d[omi]na felix cu[m] p[re]cepit saluatores: felix cu[m] excipit a saluatore. h[ic] ille. Sec[un]do co[m]medat de diuina magnificatione: cu[m] d[icitu]r magnificencia tua de[us]. Namq[ue] magnificencia dei dicta est maria merito et digne: q[uia] magnificencia versat[ur] et e[st] proprie circa facta magna. ut b[eat]i. iij. li. Et b[eat]i. et nomen magnificencie b[eat]i ostendit s[ed] q[uo]m de[us] o[mn]ipotens p[er] x[rist]u[m] ip[s]a x[rist]i gine fecit maria facta p[re] o[mn]ib[us] fact[is] et opib[us] q[ue] fecerat in m[un]do toto et factur[us] erat. Tu ex p[ar]te dei ip[s]i. Tu ex p[ar]te x[rist]i m[ater]is ei[us]. Tu q[ue] ex p[ar]te m[un]di totu[m]. Ma ex p[ar]te dei loquendo nil maius fieri poterat q[uo]d deus esset h[ic]: qui erat impassibilis: immortalis: incorporensibilis: et eternus in p[er]p[etua] sua natura: fieret in natura ex virgine assumpta passibilis: mortalis: temporalis: et que[m] ce li cape[n]s no[n] poterat: in vtero virginali vnius puelle capere. Hinc Alber. in ser. exclamando d[icit]. V[er]o veter capacioz celis: diffusioz terris: latior elem[en]t[is]: q[uo]d illu[m] p[re]tine valuit que[m] totus m[un]dus co[m]prehendere non potuit. et q[uo]d trib[us] digit[is] mole[m] terre appedit. Hec ille. Ite ex parte virginis matris dicite Ans. de p[re]cep. x[rist]i genitrici. c. xvij. Nil marie excellentius dari potuit q[uo]d q[uo]d x[rist]o manes: de[us] o[mn]i sua carne carne factu[m] generaret et m[ater] filij dei fieret. Deniq[ue] ex p[ar]te mundi totius q[uo]d maius facere deo erat q[uo]d ip[s]am p[re]stitueret d[omi]nam vniuersor[um] q[uo]d ip[s]e deus est d[omi]n[u]s: ut ip[s]am exaltaret sup[er] o[mn]ia creata et e[st] regina m[un]di et d[omi]na angelor[um] et ho[m]i[n]u[m] ac creaturaz o[mn]i celestiu[m] et terrestriu[m]: ut dicere possit illud Mat. xvij. Data est mihi o[mn]is p[re]s[ent]ia in celo et in terra et c. Tertio b[eat]a virgo co[m]medat in th[em]ate de s[an]cta dignificatione: cu[m] subdit: sup[er] celos. i. sup[er] o[mn]em creaturam celestem: etia[m] angelicam: q[uia] sup[er] o[mn]es altioris gl[ori]e corona e[st] ipsa dignificata ta[m]q[uam] m[ater] dei p[re]lecta: meritis et p[re]mijs p[re]ditata. Q[uo]d optie p[ot]est ipsa dicere illud Eccl[esiastes]. xxiij. Quasi cedrus exaltata sum in libano. Q[uo]d p[ot]est esse aliud th[em]a p[er] ista parte. Ete[m] in p[ar]tib[us] iudee est q[uo]da[m] mons q[uo] vocat liban[us] in q[uo] reperiunt arbores cedri dicte: q[ue] s[un]t altissime sup[er] o[mn]es alias arbores. Liban[us] aut[em] s[ecundu]m Hiero. in i[n]terp[re]tatio[n]ib[us] terminor[um] biblie i[n]terp[re]tat[ur] albu[m] et candidus vel candidatio. et i[n]o designat statu[m] gl[ori]e celestis vbi e[st] p[er]fecte candidatio seu albedo inocetie et puritatis. Q[uo]d ioh[ann]es. apoc. vij. vidit illos celestes ciues amictos stolis albis. In hoc g[er]m[en] mote libano. i. celest[is] gl[ori]e b[eat]a x[rist]o est hodie sup[er] o[mn]es exaltata q[ua]si cedrus altissima: q[uia] x[rist]o p[ri]ma. Jo Hiero. in ser. de assump. d[icit]. Hec est dies p[re]clara in q[uo] dei m[ater] meruit exaltari sup[er] choros angelor[um] et p[re]uenire vltra q[uo]d n[ost]re humanitatis e[st] natura: cu[m] eleuat[ur] i[n] dextera filij q[ue] e[st] in dextera dei p[re]s[ent]is. Hec est inqua[m] dies in q[uo] vsq[ue] ad thronu[m] celsitudinis itemerata x[rist]o p[re]cessit atq[ue] in regni solio sublimata post x[rist]u[m] gl[ori]osa resedit. hec ille. Hoc igit[ur] dauid in sp[irit]u p[ro]uidens dixit. Eleuata est magnificencia tua sup[er] celos de[us]. De hac itaq[ue] gl[ori]osissima assumptio[n]e b[eat]e x[rist]i genitricis acturi: tria mysteria in p[re]s[ent]i p[ar]te p[re]teplemur: q[uo]d ex p[re]missis th[em]ate elici p[ot]est. Primu[m] de p[re]eminencia ordinis ad que[m] e[st] virgo exaltata hoc notatur ibi: Eleuata est. Sec[un]do de magnificencia honoris quo ipsa extitit assumpta. hoc ibi: magnificencia tua. Tertiu[m] de corona beatitudinis qua sup[er] celos e[st] glorificata. hoc ibi: super celos.

Libec decimus

Articulus primus q̄ beata Maria in gloriosa assumptione sua debuit ad preeminentem ordinē exaltari. s. in quartam hierarchiam super oēm creaturam.

Arca primum mysteriū

De preeminentia ordinis ad quē est exalta-
ta brā virgo: vt agnoscam⁹ q̄ est assumpta
z q̄ sublimiter exaltata sup oēs ordines z choros ce-
lestes. Questio nobis occurrit satis edificatoria ista
Utrū brā virgo maria debuerit sup oēs ordines cele-
stes exaltari vt ipsa sit assumpta in quartā hierarchiā
sup oēm creaturā humanāz angelicā q̄ sit p̄p̄a soli brē
virgini z nulli alteri possit cōicari? Et pōt obijcere q̄
nō videt q̄ hoc debuerit vel licuerit fieri. Primo
q̄ nō videt puenire auctoritati scripture. q̄ de Iudith
in figura brē virginis scriptū est ca. eiusdē. xiiij. Subue-
nisti ruine n̄re in aspectu dñi. s. ruina t̄m̄o fuit i illis
trib⁹ angelicis hierarchijs. ḡ z restauratio z subuētio
debuit fieri t̄m̄o in illas tres hierarchias angelicas
z p̄ dñs dñā n̄ra debuit locari in aliq̄ triū dictaz hie-
rarchiaz videlz in suprema: z nō supra dictas hierar-
chias vt eēt q̄rta ponēda. Itē Lu. xv. saluator i para-
bola de reparatōe generis humani dixit: q̄ dragma
decima est inuēta q̄ fuerat p̄dita. ḡ t̄m̄ in id debuit fie-
ri restitutio ex q̄ facta fuit p̄ditio z casus. s. b̄ t̄m̄ ex tri-
bus angelicis hierarchijs fuit. ḡ zc. Scdo q̄ non
duenit b̄ rōni theologicē. Nā scē trinitatē vestigium
manifestat in oib⁹ creaturis fm plus z min⁹: vt d̄ i. i.
sniaz. Maxime aut debuit b̄ vestigiū trinitatē relucē
in brīs z angelis: eo q̄ primiores s̄ deo: vt sic tres s̄
psone diuine: ita tres t̄m̄ sint angelice hierarchie. z sic
ter trini. i. nouē ordines angeloz s̄nt ad q̄s assumunt
hoies. ḡ sequit q̄ sicut in deo nō pōt eē quarta p̄sona
ita in celis nō pōt esse q̄rta hierarchia. Tercio q̄ b̄
repugnat ordinī nature. q̄ naturalr hierarchia huma-
na est sub angelica. Cū d̄ Diony. Cōstat naturā hu-
manā angelice eē naturalr subiectā. z qm̄ naturalr sic
sebz angelus ad angelū: ita hō ad hoiez. Et iō sic de-
cebat inf angelos vt ipse fm⁹ angelus q̄ erat inf oēs
nō solū ruētes s. etia p̄sistentes nobilior z dignior: vt
vult m̄ḡ in. iij. sniaz. di. vi. nō eēt in p̄p̄ia sibi soli hie-
rarchia: s. in sup̄ma angelica: vtpote pura creatura s.
nobilissima. ita repugnat ordinī nature vt puta creatu-
ra humana sic z brā virgo maria p̄ferret non solū sup
oēm creaturā humanā s. etia angelicā. s. sufficiebat vt
ip̄a pura hō s. nobilissimaz excellentissima sup oēs pu-
ros hoies exaltaret in locū p̄mi angeli nobilissimi vt
sic in angelica hierarchia esset ipsa sup oēs angelos z
hoies: z nō exaltaret ad p̄minētā quarte hierarchie
que puraz creaturaz trāscēdit hierarchias: cū z ipsa
brā virgo pura creatura est hūana nō deo vnita. Sec⁹
est aut de xp̄i humanitate. q̄ illa est deo vnita. Sed
in d̄rium est qd̄ canit ecclia. Exaltata est sc̄ta dei geni-
trix sup choros angeloz ad celestia regna. Et huic ve-
ritati p̄cordat plures auctoritates figuraz i scriptur⁹.

Primo nempe Gen. viij. legit q̄ aq̄ eleuauerūt arcā
in sublimē a terra: ita vt sup oēm mōtē eleuaret. h̄ ibi.
Accipe p̄ arcam beatā mariā in qua xp̄s velut in arca
quieuit. q̄ quidē sup oēm montē. i. sc̄toz angeloz ordi-
nē eleuata ē. Huic p̄cordat qd̄ Dauid d̄t. Astitit re-
gina a dextris tuis in vestitu deaurato circūdata vas-
rietate. Et illud. iij. Reg. ij. scriptū. Positus est thro-

Pars. iij.

nus matri regis a dextris regis z sedit iuxta eū. De-
niq̄ scribit Ezech. ca. i. q̄ vidit thronū sapphyrinū
sup firmamentū. Nā brā virgo thronus est sapphyri-
nus: q̄ in ea tanq̄ in sede sapphyrina. i. celestis puri-
tatis z coloris etherēi dēuit dñs iesus. etem sapphy-
rus etherēi est coloris. H̄ic itaq̄ thronū. i. sapphyri-
nū. i. brām mariā dei matrē vidit p̄p̄a eleuatā sup fir-
mamētū. i. sup altitudinē oīm sc̄toz z celestij spiritū
in glia p̄firmatiōis. vñ p̄p̄ositū. Ad q̄sitū igit re-
spōdēdo ponit d̄c̄lo. q̄ ipsaz beatā virginē mariā opor-
tuit z decuit exaltari sup oēm creaturā: nō solūmō hu-
manā s. etia angelicā i q̄rtā hierarchiā videlz ipsi xgi-
ni p̄p̄ia. Nec aut d̄c̄lo oñdit q̄druplici rōne: q̄z rōnū
aliq̄ ponit p̄ Alb. sup missus ē. c. ccij. alie x̄o p̄ alios.

Prima dicitur ratio dignitatis.

Secda dicitur ratio maternitatis:

Tercia dicitur ratio vnitatis.

Quarta dicitur ratio sanctitatis.

Prima itaq̄ d̄r rō dignitatē: q̄ brā xgo cū sit m̄r dei
plus distat a seraphin in dignitate z glia q̄ distet se-
raphin sup cherubin: vel cherubin sup thronos: et sic
sequēter q̄ etia distat angeli sup hoies. Nā impro-
portionabilē magis differt dñs a seruo: q̄ seru⁹ a ser-
uo q̄ ad dignitatē. S. qm̄ sic se bz seraphin ad cheru-
bin: z cherubin ad thronos: z quilibet angelus ad al-
terū: ac sc̄t̄s ad sc̄t̄m: vt fuus ad fuū. Dñā aut xgo
sc̄z beatissima maria vt regina oīm dñaz angeloz et
hoim ac impatrix. ḡ ipsa improporcionabilē debuit
esse sup seraphin magis q̄ sit seraphin sup cherubin.
z p̄ dñs multo fortius i alio ordine vel hierarchia sup
seraphin tanq̄ dignissima oīm dñā et regina. H̄inc
Aug. in ser. ait. Tibi dñā thronus glie regis debet:
teipse rex glie vt matrē verā ac decorā sponsam z pre-
oib⁹ diligēs amplexu associavit sibi. Gaude igit z les-
tare sine fine. Nec ille. Que auctoritas in p̄cedēti pte
posita est z deducta ad p̄positū fm̄ Alb. vt patuit ibi
d̄ arti. i. c. iij. Scda d̄r rō maternitatē: q̄ cū brā xgo
sit m̄r regis oīm z sūmi dei q̄ est creator cunctoz: ex
gratuita ḡ lege apte p̄stat q̄ sit in sede regia sup oēs
ordies ministroz z militū. i. angeloz z sc̄toz agminū
collocanda: p̄ se implēs z p̄tines vnū integrū ac tota-
lem statū cui fm̄ rectā rōnez altera p̄sona cōgrue non
pōt addi. Nā ip̄e status maternitatē diuine ex sui rōne
propter dignitatē incōicabilē exigit vnitatē. Sic em̄
nullatenus decet esse plures christos: nec deū pluries
humanari: sic nullo mō decet filiū dei nisi vnā matrem
h̄re. Cū q̄ brā xgo est electa in matrē dei q̄ dignitas
transcendit oēm dignitatē ministroz z famuloz: quia
materni amoris eius affectus q̄ ferē in deū vt in suum
filiū realē: a nullo alio p̄icipari pōt. Idcirco p̄nt d̄r
Heb. i. Sicut filius dei iesus sedet a dexterā maiesta-
tis in excelsis: tanto melior angelis effect⁹ quanto dif-
ferentius nomē p̄ illis hereditauit. Sic z mater dñi
iesu brā maria tanto melior angelis est effecta: quāto
p̄re oib⁹ creaturis hereditauit dignissimū m̄ris nomē.
Cū in celesti glia oib⁹ p̄ferri debuit ordinib⁹ angeloz
Tercia d̄r rō vnitatē: q̄ beatissime virginis z eius filij
vna z eadē est natura: vna caro xp̄i z virginis nō cōsi-
derata in xp̄o diuinitate eius. Et q̄ locus d̄r esse pro-
portionatus locato: ex. iij. phyf. ḡ sicut dignissimo re-
gi xp̄o dignissimus debet locus glie sup oēs angelos
z sc̄t̄s: ita dignissime eius matri vt sit suo filio loco z
merito

merito vicinissima debet sub oēs angelos et sc̃tōs illa se-
des regia et gl̃iosa corona. **Q**uod etiā Hiero. inuit. in ser.
de assum. sic inq̃ens. Nec in mūdo dignior loc⁹ fuit vir
ginalis vteri tēplo in q̃ dei filiū Maria suscepit. Nec
in celis sublimior regali solio q̃ Mariae filius
sublimauit. **H**ec Hier. **Q**uarta rō dī sc̃titatē. qz quā
to q̃s altioris est sc̃titatis: tāto ad sublimiores gradū et
statū gl̃ie meret⁹ et dī exaltari. S3 btā x̃go p̃e oib⁹ an-
gelis et sc̃tis post x̃pm altioris extitit sc̃titatis ipropor-
tionabiliter. ergo p̃e oib⁹ debuit exaltari. **H**ui⁹ gr̃a q̃re
re potes q̃liter q̃s possit mereri et facere vt sit altioris
sc̃titatis: et p̃sequens mereat⁹ sublimioris gl̃ie gradū
in celis. **R**ūdet q̃ ex sacra scriptura et theologoz snia
q̃druplex de hoc reperit⁹ sc̃titatis regula: fm̃ q̃s etiam
ipsa beatavirgo agnoscitur fore sc̃titate altissima: atq̃
premio gl̃orie superexaltata in illa celesti patria.

Prima regula dī humilitatis.

Secūda dī puritatis.

Tertia dī charitatis.

Quarta dī gratiose laboriositatis.

Prima itaq̃ est regula hūilitatis quaz dedit saluator
Mat. xxiij. di. **Q**ui se hūiliat exaltabit. Ex quo ha-
bet⁹: qz quicūq̃ seipm̃ magis hūiliat: magis exaltabit⁹
et qui maxie hūiliat: summe exaltabit⁹. iuxta illā topicā. ij.
Topicoz. Sicut simplr ad simplr: sic magis ad magis:
et maximū ad maximū. **H**inc qz x̃ps hūiliauit seipm̃ vī
q̃ ad mortē crucis: p̃pterea exaltauit de⁹ illū et dedit il-
li nomē qd̃ est sup̃ oē nomē: vt in noīe ei⁹ oē genuflectat⁹
et c. **M**at. ij. **S**ecūda regula puritatē q̃ ponit⁹ Sap. vi.
Incorruptio facit primū deo: q̃ maior et maxima incor-
ruptio facit magis et maxie primū deo. vñ **M**at. v. **B**ti
mūdo corde: qm̃ ipsi deū videbūt: igit⁹ magis et maxie mū-
di magis et maxie videbūt: in q̃ dei vīdē eēntial⁹ gl̃ia cōfi-
stet. **T**ertia regula charitatis: cui fm̃ docto. corrūdet
p̃m̃eēntiales: et i q̃ oīs lex p̃det et p̃p̃he. **U**ñ p̃uerb. c.
viii. **E**go diligētes me diligite: q̃ p̃ diligētes me p̃ dili-
go. et sic summe diligētes summe diligūtur a deo. s. ad sumū
bonū gl̃ie summe. **P**lenitudo q̃ppe legis et oīs sc̃titatē
est dilectio: s3 aplm̃ **R**ho. xiiij. **Q**uarta reglā gratio-
se laboriositatis. qz quāto q̃s in gr̃a ampliori laboraue-
rit ampli⁹: tanto q̃s p̃p̃iam mercedē accipiet fm̃ pro-
p̃riū laborē: dicēte ap̃lo i. **C**or. iij. **E**x quo itaq̃ btissī-
ma dei genitrix virgo Maria fuit sup̃ oēs angelos et
sc̃tōs humilitate p̃dita: p̃ quā et angelis et sc̃tis iuenit re-
stauratiōē. iuxta qd̃ ip̃a testata est. **R**espexit inq̃t do-
minus hūilitatē ancille sue. **E**cce em̃ ex hoc btāz me di-
cent oēs generatiōes. s. sc̃tōrū et seculoz atq̃ angeloz
Ecce ergo p̃ humilitatē meruit summā diuine accepta-
tionis respectiōē et p̃e oibus sc̃tis preeminētes btifi-
cationē. **I**te ipsa fuit sup̃ oēs purissima tanta puritate
qua maior sub deo nequit intelligi: teste **A**nsel. li. de cō-
ceptu virginali. **P**reterea sup̃ oēs extitit charitate ple-
na. qz matern⁹ ei⁹ amor incōpabiliter trāscēdit oēs alias
rōnes amoris in deū post illā charitatē q̃ est in aīa x̃pi
qua. s. fertur in deū realiter tanq̃ in p̃p̃riā p̃sonā p̃pter
vniōē. **D**eniq̃ ip̃a virgo btā in amplissima gr̃e ple-
nitudine laborauit quoad vixit cōtinue in bono opere.
Uñ **H**ier. in ser. de assum. di. **B**ñ inq̃t ip̃a salutaf⁹ gr̃a
plēa. qz ceteris qd̃ p̃ p̃tes p̃stat. **M**ariex̃o se simul in
fudit gr̃e plēitudo. s. q̃ fuit i x̃po: q̃ aliter et alr. qz in
x̃po fuit plēitudo gr̃e sic in capite isluēte. in **M**ariaṽo
sicut in collo trāsfundēte. **M**erito igit⁹ ip̃a sup̃ oēs an-

gelos et sc̃tōs exaltari debuit. q̃d̃ dē sup̃ oēs ordines in-
feriores iproporcionabiliter gr̃a et gl̃ia plena est: et oīd̃ tu-
te sc̃titatis p̃fulgida regnat gl̃iosa sup̃ oēs etiā simul vī
diuisim sumptos ordies. **Q**uod si dubium tibi occurrat:
quō tā numerosa btōz multitudo min⁹ habeat simul vī
diuisim q̃ hec vna x̃go. **R**ūdet fm̃ **B**er. de Senis in
sermone de assumptiōe. qz hec multitudo nūerositatis
nil facit ad rē maiortatis gl̃ie essentialis vel substācial⁹
qz in sp̃ialib⁹ idē mai⁹ qd̃ meli⁹ reputat⁹. vñ p̃ de substā-
tiali gl̃ia est i vnico seraph q̃ sit in oib⁹ inferiorib⁹ ordi-
bus angeloz: etiā si p̃ impossibile multiplicarent in ifini-
tū sicut exēpli gr̃a. **Q**uicq̃d possunt inferiores ordines
eccl̃iastici: pōt etiā sacerdotalis gradus et incōpabiliter
plus. sicut ep̃s sup̃ sacerdotes: et papa sup̃ ep̃os. **N**ec
quātuncūq̃ multi inferiores possunt qd̃ pōt sacerdos.
Sic et in gradib⁹ gl̃ie ifinita dei sapia ordinauit. **M**ā fm̃
apl̃m **R**ho. i. **I**nuisibilia dei a creatura mūdi p̃ ea q̃ fa-
cta sunt intellecta aspiciunt⁹. **U**ñ cū gl̃ia m̃is dei supat
oēm creaturaz inferiorz ordinē: seq̃tur qz p̃p̃oderat oib⁹
simul. qz teste **D**iony. superiores ordies p̃cellenti⁹ habēt
oīm dona ordinū inferiorz in celestib⁹ hierarchijs et ordi-
nib⁹. et sic p̃z. **A**d illa aut̃ obiecta p̃cipalia in **D**ium.
Rūdet ad primū fm̃ **A**lb. qz h̃ non dūenit auctoritati
scripturaz: qz m̃r dei subuenit ruine angelice p̃ hoīes cōi-
ter restaurāde: vt sic decima dragma inuēta sit. i. hūana
natura p̃ p̃ctm̃ cōiter p̃dita et ad choros angeloz reduc-
ta. **M**ā ruina angelica sufficēter restaurat⁹ ex hoīb⁹ cōi-
bus. **B**tā x̃o dei m̃r ex q̃ est sup̃ angelos et hoīes vtpo-
te dei mater: debuit exaltari. **A**d secundū dicendum
fm̃ **B**onauentu. super. ij. di. ix. q. vii. qz sicut p̃uilegi-
um sp̃ale non est reducendū ad legem cōem: sic singula-
ris prerogatiua que est in beata virgine nō est numerā-
da cum ordinū distinctione q̃ est fm̃ legem cōem in tri-
bus hierarchijs angeloz in q̃bus relucet vestigiū trini-
tatis. **D**eniq̃ sicut nō pōt esse quarta p̃sona diuina:
ita nō cōuenit ponere quartā hierarchiā angelicā. **N**ō
tū obstat dei matrē ex singulari p̃rogatiua ponere in p̃-
pria super oēs hierarchias. qz per hoc nō tollit rep̃sen-
tatio summe trinitatis ab angelicis spiritibus. **M**imī-
rum p̃vero tenet fm̃ **B**onauē. vbi. s. qz etiaz si angeli
non cecidissent: ad eorūdem ordines assumerent⁹ hoīes
sicut nūc assumunt⁹: s3 differēter. qz illa assumptio esset
homīnū beatificatio solū. nūc autem est hoīm beatifica-
tio et ruine angelice p̃ quādam equivalentiaz reparatio
Ite p̃ter nouē ordies angeloz ponit⁹ decimus ordo ho-
minū infra oēs angelos: eoz. s. qui in vita ista nō merue-
rūt vt exaltent⁹ ad ordines angeloz: sed meritis x̃pi sal-
uati tenet gradū decimū: fm̃ **B**ona. et alios plures cō-
cor. **E**t tū per hec non tollit expressa representatio tri-
nitatis ab angelicis spiritibus. **I**ta in p̃posito ponēdo
dei matrē supra oēs in quarta hierarchia p̃pria si-
bi nō tollit ab angelis rep̃tatio trinitatis. **A**d terti-
um dicendū qz btā **M**aria est exaltata sup̃ oēs ange-
los: nō quidē fm̃ ordinē nature sed per gr̃az singularissi-
mā. **N**ec sufficiebat ip̃am in sede primī angeli collocā-
re: licet foret pura creatura. **S**ed qz inquantū est mater
dei habz aliqd̃ excellentissimū p̃e oibus iproporciona-
biliter: id debuit singulariter exaltari in gl̃ia q̃ p̃e cū-
ctis singularissimū qd̃ adepta est in gratia: vt patuit ex
rōnibus adductis. **I**git⁹ pie deus q̃ misericorditer
nobis hoīb⁹ abundantiā tue bonitatis exhibuisti cū
in vtroq̃ sexu nos angelis preexaltasti. s. in x̃po et eius

matre: viros et mulieres nobilitando. **D**iesu bone qui sic nos dignatus es magnificare tua ineffabili bonitate saltē ppter mris tue merita digneris beatificare. **A**rticulus scōs de magnificentia honoris qua assumpta est beata virgo.

Quantum ad secundum

Mysterium principale de magnificentia honoris qua beata virgo est in celū assumpta. **N**otandū q quadruplicis honoris magnificentia ipa est assumpta.

Primo quia cū corporis pfecta glificatione.

Scdo quia cū beatorum honorāda associatione.

Tertio quia cum totius curie celestis iocunda exultatione.

Quarto quia cum angelorum laudedigena admiratione.

Primo itaq assumpta est beatissima vgo Maria cū corporis perfecta glificatione. Et iste honor est per magnificus et altioris status: qd sic declaratur. **N**imirum inueniunt sancti i quadruplici varietate et gradu honoris puehī post mortē in celū fm theologoz sniam. **P**rimo gradu sunt quidā qui sic in celū vadūt q cum decedunt aliquid purgabile secū adducūt q vicē per ignem et penas purgatorij satisfaciūt et sic purgati in celū ascēdunt. Et hic gradus ē cōiter plurimoz in quocūq genere hoīm electoz: eo q in multis delinquūt oēs: teste scriptura. **E**tē sine venialibus peccatis vitā presentē ducere cōiter hoies etiā electi et sancti nequeūt ppter qd. s. Johan. s. Si dixerimus q pctm nō habem⁹ nos ipsos seducim⁹ et veritas in nobis nō est. **V**enialiavero habēt in purgatorio puniri: nisi aliūde sit in hac vita satisfactū. **E**le igit et ve omnib⁹ in mortali pctō decedentibus. quia tales nō tēporali pena purgatorij: sed eterno igne gebēne puniēdi sūt in inferno inferiori. **D**e ergo deus me⁹ quātū deberēt hoies festinare ad puerfionem ne ad eternā subito per mortē raperent crutiationē. **S**cōs gradus est eoz qui ex hac vita decedunt ita purgati vt nullū cremabile secū portēt: sed subito in celum euolēt. **D**e quibus **A**poē. xiiij. **B**eatī mortui q in dño moriunt⁹: qm requiescūt a laboribus suis qd inteligitur de euolantibus qz q vadūt ad purgatoriū non requiescūt a laborib⁹: imo penas maiores habēt q hic dñ purgant qz ignis purgatorij supat oēm penā huius mūdi: vt ptz. xxv. di. **Q**ui i aliud seculū. **E**t de pe. di. ij. ca. vlti. ex vbis bti **A**ug. Et hic gradus est sat⁹ paucorū qz et sancti viri qui hic claruerūt miraculis visi sunt in penis purgatorij fuisse: vt pcpue refert **B**re. in. iij. li. dialo. de **P**ascalio: q cū vir foret mire sancti tat⁹ et virtutis adeo q cū esset defunct⁹ et dalmaticā feretro suppositam demoniac⁹ tetigisset: statim sanat⁹ est. **A**ttamē post multū tps **B**erman⁹ **C**apuan⁹ ep⁹ enī vidit in loco penali. Et tales scī plures legunt vt scī **S**euernus **C**olonien⁹. archiep⁹ et scī **H**enricus impator. scī **S**tephan⁹ rex: fm aliqz opinionē et alij. **T**ert⁹ gradus ē eoz q postq decesserūt corpe et aia iā i gliaz deuenerūt ante gñalē resurrectionē: sic de xpo hoc certum est qz ē articul⁹ fidei. **S**ed de vgone glīosa pie creditur ab oī ecclia et a doctorib⁹ astruīt. **M**ulti etiā theologoz putāt b⁹ de **I**ohē euāgelista. s. et de illis patrib⁹ q resurrexerūt cū xpo plurimoz doctorū opinio est. **E**nde hic gradus honoris est altior et melior atqz ppaucorū.

Quartus gradus adhuc potior et optim⁹ est eoz qui post decessum et resurrectionē glīosam sunt exaltati in altissimo statu glie sup oēm purā creaturā. Et hec est magnificentia honoris singularis xpi ac btissime virginis mris ad magnificentia sedis regie sup oēm creaturā sublimatoz vt xps dñs rex oīm et eius glīosa mī regina cū ctoz abvniuersis vt decet adozent. q aut brāvirgo corpe simul glīficato sit assumpta in celū pie credit ecclia. **Q**uod quidē multi sanctorū nō solū astruūt: s. etiā pbare multis rōnib⁹ molunt aptissime: vt p. x. rōnes in. s. pte. ar. iij. descriptas in hoc ipo libro. x. q. s. rōnes colligimus ex dict⁹ scōz **B**er. atqz **A**ug. **D**amasceñqz i suis sermōib⁹ et alioz scordit id dictatū s. pīa fidē totius ecclie. q si dicas. **T**ñ **H**iero. in ser. de assū. di. q de corporali inq̄t marie assumptiōe ecclia potius eligit pie dubitare q aliqd temere diffinire. **R**ūdetur q in sequētib⁹ vbis eiusdē fmonis idē **H**iero. credendū esse sic approbat dicēs. **S**i nō desunt q dicūt in his q cū xpo surrexerūt ppetuā resurrectionē iā esse cōplectam et nōnulli credūt custodē vginis **I**ohē glīficatā carne gaudē cū xpo: nec nos de brā maria factū abnuimus. **H**ec **H**iero. **E**cce g certū est fm pīa fidez ecclie ipam fore resuscitatā et pfecte glīficatā. **S**ed queritur qn fuerit resuscitata. **R**ñr s. **A**ntho. florē. i sūma. pte iij. q hoc ignorat. **A**liq em dicūt q ipa eadē die post sepulturā ei⁹: que dies est. xvij. kal. septēbris: s. **H**ieronymū. **A**lij dicūt q sit resuscitata tertia die post mortē ad similitudinē filij sui. **A**lij aut quadragesimo die p ut legit in reuelatiōib⁹ bte **E**lizabēth sibi a brāvirgine fuisse reuelatū. q qdragesimo die post sui dormitionem resurrexerit. **S**cdo assumpta est brāvgo magnifice. qz cū brōz honorāda associatiōe. qm ipe dñs **I**esus et totus militie celestis exercit⁹ eidē obuiā veniūt. et summo cū honore cū laudib⁹ et cantic⁹ vsqz ad thronū glie pduxerūt. **S**i em btō **M**artino occurrit multitudo angeloz et scōz multitudo. vt canit ecclia. multomag⁹ beate virgini vt etiā testat **H**iero. in ser. de assū. ita d. **Q**uis illd cogitare sufficiet q glīose hodie mūdi regina pceserit: quāto deuotiōis affectu tota in eius occurfū celestīū legionū pdierit multitudo: quātis ad thronū canticis sit deducta: q placito vultu qserena faciet q diuinis amplexibus a filio sit suscepta et sup oēm creaturaz exaltata. **H**ec ille. **I**n hui⁹ figuram legit. ij. **R**eguz. vs. q dauid deduxit arcā in hierulalē cū septē choris et innumera multitudo hoīm cū sūma leticia. **I**sta arca est brāvgo quāxps p **D**aud figurat⁹ dtulit i celestē hierlā cū septē differētis scōz siue choris. **P**rim⁹ chor⁹ fuit pīarchaz iter quos pcpue fuere **A**dā et **E**ua **M**oe et **A**braā: **I**saac: **J**acobz. **S**cōs fuit chor⁹ ppetaz. int⁹ qz **M**oyse **D**avid: **E**saia: **H**ieremiasz. **T**ert⁹ chor⁹ fuit martyriū inter quos fuere **S**tephan⁹ **I**ohēs baptista **M**achabei et scī **I**nnocētes q dicunt martyriū flores. **C**erū aplos nō cōnumero. qz adhuc in hac vita positi erāt et necdū in celestē patriā puenerāt qui qdē oēs dormitiōi bte virginis et sepulture aderāt vt d. **d**io nyf. et scī corpus reuerēter sepelierūt. **Q**uart⁹ chor⁹ brōz fuit pfectoz: inter qz **S**ymeon **I**oachin **I**osephz. **Q**uintus chorus scōz virginū et mulierū: int⁹ quas sancta **A**нна mā ipius bte virginis sancta **E**lizabēth mater **I**ohis baptiste altera scā **A**нна filia phaniel q in tpe purificatiōis virginis xpm dñm agnoscēdo et laudauit et cōfessa est. **S**extus chor⁹ brōz cōiū inter quos

Articulus

quos erāt aīe q̄ p̄torunc euolare debebāt in celū. Nam
fm̄ Fr̄a. mayr. credit q̄ quolibet die aliq̄ aīe de b̄ mun
do in celū euolāt. z etiā q̄ oī die aliq̄ aīe de purgatorio
q̄ vīez iā purgatiōez suā expleuerūt ascendūt. z ille oēs
in comitiū virginis gaudētes in celū ascenderūt. in quo
quidē sexto choro oīm taliū sanctorū aīas cōnumeram?
In hoc etiā choro fuere multe aīe electorū cōmuniū di
uersi stat⁹. vīez matrimonialis: vidualis z cōmunis sta
tus virginalis: q̄ a principio mūdi in fide sancta: spe: ac
charitate decesserant. Septim⁹ chorus innumerabili
um angelorū: inter quos erāt Michael Gabriel: oēs
quoq̄ chori angelorū: archangelorū: virtutum potestatū
p̄cipatū: dñationū: thronorū: cherubin: seraphin z c̄.
qui oēs occurrissē b̄tē virginī credunt. Uñ in sermone
qui intitulat⁹ Gregorio magno. Glorificem⁹ inq̄t x̄gi
nē quā hodie paradīsus excepit gaudēs quā angeli cū
laudib⁹ p̄sequūtur: quā archangelorū chorus venerat⁹
quā martyres beatificāt cādidatī: quā sanctorū cōfessorū
stolae cōcelebrat numer⁹: cui hodie sanctarū virginū cū
suis palmis vīctricib⁹ exultās occurrit exercitus. Nec
ibi. Sed circa hoc q̄stio occurrit. Quōd b̄ verū sit vt
tota celestis curia exierit de celo obuiā b̄tē x̄gini in sui
assumptiōe: cū sup̄mi angeli ad extra nō mittant⁹: vt re
nent doctores fm̄ illud qd̄ dicit Diony. lib. de angelis.
hierar. Superiora inq̄t illa agmina ab intimis nunq̄
recedūt: qm̄ ea q̄ p̄minēt vsum exterioris officij nunq̄
habent. Nec ille. Item de aiabus etiā sanctorū b̄ in
dubiū videtur verti. q̄ vt dicit Aug. li. de cura p̄ mor
tuis agenda iter mediū z finē: q̄ defuncti vel defuncto
rum aīe viuorū rebus interesse nō possunt. Uñ nō vide
tur quōd de celo b̄tē aīe descenderūt z in obitu b̄tē Ma
rie p̄sentes esse potuerint. Ad hec r̄ndetur fm̄ docto.
p̄cipue Rich. de media villa sup̄. iiii. dist. xlv. q. i. ar. iij.
z cōcorditer Fran. Mayro. q̄ de cōi lege illa agmina
superiora angelorū nō mittunt⁹ ad extra. z similiter aīe
defunctorū de suis receptaculis exire nō possunt de cōi
lege: eo q̄ p̄hibent⁹ a sup̄iori. i. dei x̄tute. lz si vellēt pos
sent p̄p̄riā x̄tutem exire nisi p̄hiberent⁹ a x̄tute sup̄io
ri. Et sic accipienda sunt v̄ba Aug. q̄ aīe non possunt
interesse reb⁹ viuorū p̄ p̄p̄riā naturā p̄ t̄to: q̄ earū vir
tus nō pōt d̄ire virtuti sup̄iori q̄ p̄hibent⁹. sz de lege cōi
p̄hibent⁹ exire ille aīe q̄ sunt in purgatorio ante exple
tā p̄niam z ille aīe q̄ sunt in iſerno āte iudiciū. Ille autē
q̄ sunt in celo exire nolūt vsq̄ ad t̄ps resumptiōis suorū
corporū: nisi videat hoc aliq̄ placere deo ex sp̄ali causa
Sic igit⁹ ex sp̄ali cā z p̄uilegio singulari concessus est
beate x̄gini z donat⁹ vt oēs angeli z sctōrū aīe descen
dāt de celo in obitu b̄tē virginis Marie p̄pter ei⁹ reuerē
tiā maternā vt honor debit⁹ exhibeat⁹ matri dei: z cū ea
iterū ascenderūt in celū. Nec fm̄ Rich. Tercio brā
x̄go assumpta est magnifico honore. q̄ cū toti⁹ celestis
curie iocūdisima exultatiōe. De b̄ Hiero. in sermone
de assum. d̄t sic. Hodierna die credendū est militiā celo
rū festine genitrici dei obuiā aduenisse: eāq̄ ingenti lu
mine circūfussisse: z vsq̄ ad thronū cū laudib⁹ z cāticis
sp̄alib⁹ p̄durisse: celestē quoq̄ hierusalē tūc ineffabili
leticia exultasse: z iocūdatā inextimabili charitate z oī
gratulationē iubilasse. qm̄ festiuitas hec q̄ nobis hodie
reoluīſ annua: illis oib⁹ est facta cōtinua. Credit⁹ q̄q̄
q̄ ip̄e saluator p̄ se tot⁹ festiū occurrerit: z cū gaudio eā
fecit in throno collocanerit. Nec Hiero. Hic autē ho
nor deductiōis b̄tē Marie in celū fuit sup̄em⁹ respec

etu oim scōrū. qz aliquoz sacroꝝ aie assumunt p vñū
 angelū tm̄ deducēde. s. p angelū custodē: sicut putatur
 de saluādis cōibʰ hoibus. Juxta illud Exo. xxiij. *Eco*
ce mitto angelū meū q̄ custodiat te in via. i. in vita ista.
Et seq̄tur. z inducat te in terrā quā pmisi. i. in patriāz.
 Alioz autē quorūdam sanctorū aie deducunt a plu
 ribus angelis sibi missis p merito sue sc̄t̄tatis. Juxta
 illud Luce. xvj. *Factū est vt moreret mendicʰ z portar*
etur ab angelis z c̄. Itēz alioꝝ adhuc aie deducunt ma
 iori honore a magna plurimozū multitudine angelozū
 sicut legiʰ de sc̄tō *Martino* z q̄busdā alijs sc̄tis. Sed
 beatissima vgo *Maria* excellentissimū obtinuit bono
 rem sup oēs. qz oēs quot erāt angeli z insuper ipsemet
 xp̄s deus ei occurrit. Et sic patz. Quarto brā virgo
 assumpta est magnifice. qz cum oim angelozū laude di
 gna admiſtratiōe. qz cū ipsa cū tā ineffabili iocūditate z
 gloria assumere in celū: angeli admirādo de tāta gl̄ia
 huiʰ vñʰ puelle: in laudē eius fecerunt q̄stiones: sicuti z
 xp̄o ascendēte in celū quesierūt dicentes. *Quis est iste*
qui ascendit de edom z c̄. Esa. lxij. *Itaqz hodie cum vi*
dissent angeli hoīem purū. i. beatā virginē sup oēm crea
turā exaltari cui simile visum nō fuerat: tūc eoz. Pri
 ma hierarchia admirādo gloriā *Marie* z laudes dixit
 illud *Canf. ij.* *Que est ista q̄ ascendit p desertū sicut vir*
gula fumi ex aromatibus myrrhe z thuris z vniuersi
pulueris pigmētarij. Quibus vñbis admirātes laudāt
 eius humilitates qd̄ notat in virgula fumi. eiusqz castā
 z odoriferā deuotionē: qd̄ notat in myrrha mortifica
 tionis: z thure deuote oratiōis. iuxta illud ps̄. *Diriga*
tur oratio mea in cōspectu tuo sicut incensum z c̄. Lau
 dant etiā eius virtutū oim plenā pfectionē: cuz dicūt: z
 vniuersi pulueris pigmētarij. His respondit *Esaia.*
Hec est inq̄t virga quā pdixi. Egrediet virga de radice
iesse z flos de radice eiʰ ascēdet: z req̄scet sup euz sp̄s
dn̄i. Esa. xxi. Secūdaqz angelozū hierarchia de vginis
 gloria ait. *Que est ista q̄ pgredit quasi auroꝝ cōsur*
gens: pulchra z luna: electa vt sol: terribilis vt castrozū
acies ordinata. *Canf. v.* Quia em̄ videbāt eā esse me
 diatricē salutis oim: iō dicebāt: quasi auroꝝ: que medi
 at inter diē z noctē: ita brā virgo iter deuz z creaturas.
 Itē videbāt eā dei matrē: ideo dixerūt: pulchra vt luna.
 qz in luna videt̄ apparere imago hoīs fabri. sic in *Ma*
ria apparuit xp̄s fabricator mūdi. Itē videbāt eā esse
 sponsam dei patris charitate plenā. iō dixerunt electa
 vt sol. Quā nouerāt: qz ipsa cōtriuit caput serpentis.
 p̄pterea dixerūt terribilis. s. demonibus vt castrozū
 acies ordinata. Ad hanc eoz questionē r̄ndit *David*
Hec est illa quam predixit: quia astitit regina a dextris
tuis. s. o fili dei: investitu deaurato circūdata varietate
Dem̄. Tertia hierarchia admirādo dixit illud *Can*
tico. vj. *Que est ista q̄ ascendit de deserto. i. seculo: qd̄*
desertum est: qz peccatoꝝ spinis obsitū z virtutū gratijs
incultū: delitijs affluēs. s. multiplicis glorie z plenitudi
nis gratie: innixa sup dilecto. i. filio: quasi vñū cū eo. sic
expōit Ber. Ad qd̄ r̄ndit *Ezechiel.* *Hec est illa por*
ta clausa de qua scripsi. xliij. ca. Porta hec clausa erit
 z nō aperiet̄. z vir nō ptransibit p eā qm̄ dn̄s deʰ israel
 ingressus est per eam. eritqz clausa principi z c̄. Et *Sa*
piēs ait illud cap. iij. *Hec est q̄ nesciuit thoz in delicto*
habebit fructū in respectiōe aīarū sanctaz. Et iterum
Ista est speciosa inter filias hierusalē sicut vidistis eaz
plenā charitate z dilectiōe. Sicqz in celū gaudēs susci
 pi
 ii

pitur et permagnifico honore in illo celesti solio sublimata ab omnibus collaudatur et honorificetissime extollitur circumdata sanctorum agminibus sine termino eius laudes concinentibus. De hoc beatus Gerardus episcopus et martyr in suis homeliis dicit sic. Solus dominus Iesus Christus potest hanc magnificare quemadmodum fecit ut ab ipsa maiestate laudem continue accipiat et honoretur angelicis stipata choris archangelicis vallata turmis: thronorum hincinde possessa iubilationibus: dominationum circumcincta tripudiis: principatum circumsepta obsequiis: potestatem amplexata plausibus: virtutem girata honoribus: cherubin circumstantionata hymnizationibus: seraphim undique possessa ineffabilibus cationibus. Ipsa quoque ineffabilissima trinitas pennis in tripudio sibi applaudit: atque sua gratia in ea tota redundante omnes eisdem attendere facit. Apostolorum splendidissimus ordo ineffabili laude illam extollit. Martyrum multitudo oimode supplicat. Domine tante professorum exercitus innumerabilis continuo sibi personat canticum. Virginum candidissima concilio in gemis choream ad suam celebrat gloriam. Hec ille. Quod igitur charissimi omnes eam magnificemus in terris que tantis honoribus extollitur in celis.

Articulus tertius de corona beatitudinis qua beata Maria in celum assumpta extitit gloriosissime laureata. Assignantur autem hic. xij. corone.

Quantum ad tertium mysterium de corona beatitudinis qua beata Virgo est laureata in celorum regno. Notandum quod ad numerum. xij. stellarum secundum quod vidit Jobes in Apocalypsi. ipsam beatissimam virginem coronatam fore in capite corona. xij. stellarum possumus describere. xij. coronas quas accipere possumus ex sacra scriptura et theologorum sententia quibus ipsa est superexcellenter coronata.

Prima corona dicitur aurea. scilicet essentialis.

Secunda dicitur aureola virginialis.

Tertia dicitur aureola ipsius predicationis.

Quarta aureola eius martyrii et passionis.

Quinta dicitur coronavite.

Sexta dicitur laurea palme vel victoriae.

Septima dicitur corona iusticie.

Octava dicitur decoris diadema et speciei.

Nonna dicitur corona regalis.

Decima dicitur corona sponsalis.

Undecima dicitur corona glorie honoris.

Duodecima corona potestative iurisdictionis.

Prima itaque corona dicitur aurea que est glorie sublimis premium. Hec secundum doctrinam. sup. iij. sententiarum. di. xlix. consistit in clara visione dei et sanctissime trinitatis patris et filii et spiritus sancti. atque in eius fruitione et sempiterna tetione. Hec correspondet triplici virtuti theologice qua unus hic anima deo per gratiam vicem fidei et charitatis et spei. Unus his tribus virtutibus in via succedunt tres dotes anime in patria. quod visio divina succedit fidei. que. scilicet. visione dotabitur potentia anime intellectiva quodam habitu luminoso superinfuso quo elevari ad deum clare: sicut est videntium in summa et ineffabili iocunditate. Tunc fruitio amoris succedit charitati per quam volitiva potentia anime iheret deo tanquam summe bonitati et tota anima frui inerrabilis dulcedis affluentia in ipso. Denique tertio et perpetua possessio succedit spei per quam secundum memoriam gratificatur et glorificatur anima in summa summe maiestati secunda perfectissime de perpetuatione glorie et tetionis dei. Unus Esa. lx. Tunc videbis et affluet et mirabitur et dilatabitur cor tuum. Quam autem beatissima

Virgo superexcellenter per omnibus alijs fuit in hac vita virtutibus in promissis: fide: spe et charitate. que improporcionabiliter super omnes hanc auream coronam glorie substantiali gloriosissime obtinet in patria. De hac accipi potest illud Ecclesiastici. xlv. Corona aurea super caput eius expressa signo scilicet gloria honoris et opus fortitudinis. Dicit autem corona aurea: quod radice charitatis hoc premium essentialiale correspondet voluntati doc. et non generi operis. Aurum vero est incorruptibile: in quo notatur charitas que nunquam excidit. scilicet. Cor. xiiij. Tunc aurum delectabili resulget: in quo notatur visionis fructive claritas. Denique quod corona aurea est circularis figure cuius non est repere finem. id est hoc notatur perpetuitas. Quod quocumque Quod gloriosissima est ista corona beatissime virginis que per omnibus angelis et sanctis videtur et deum patrem et ab eo genitum filium atque spiritum sanctum ab utroque procedentem. Hanc ait Beatus Bernardus. sup. Cant. Re vera illud solus deus gaudium quod de creatore percipit cui separata omnis aliunde iocunditas meror est: omnis suavis dolor est: omne dulce amarum: omne decorum feditum: omne postremo quod delectare potest molestum est. Quod quod felix illa regio in qua ingredimur ad visionem divinitatis et egredimur ad visionem humanitatis christi: et utrobique pascua dulcedis eterne inveniemus. et quod tunc est in gloriosissima dei matre. Vere gloriosa dicta sunt de te civitas dei nostri. Secunda corona dicitur aureola virginalis. Hanc secundum doctrinam. sup. iij. di. xlix. aureola precipue datur virginibus. Unus de eis canit ecclesia. Eleni sponsa christi accipe coronam quam tibi dominus preparavit in eternum. Et quoniam gloriosa dei mater est Virgo virginum que nec primam silem visam nec hanc sequenter: id est ipsa coronata est in hac assumptione hac corona que dicitur aureola virginalis que comparatur lilio propter puritatis albam: colore. iuxta illud Cant. ij. Sic lilium inter spinas: sic amica mea inter filias. unde hec est lilius. Tertia corona dicitur aureole predicationis De qua. scilicet. Beatus Bernardus. di. Seniores pascite. scilicet. predicatione que in vobis est gregem ut precipitis immarcescibilem et interminabilem glorie coronam: que. scilicet. debet predicatoribus: ut voluit doc. sup. iij. Et hec dicit stella. quod ut scribitur Daniel. xij. qui docti fuerint fulgebunt quasi stelle in perpetuas eternitates. Hanc etiam corona est coronata beatissima virgo que sumos etiam predatores totius fidei catholicę. id est. apostolos et evangelistas docuit. Unus Apocalypsi. xij. scribitur. quod in capite eius. id est. virginis est corona. xij. stellarum. quod ipsa fuit mater et doctrix apostolorum. xij. et omnis articulo fidei que in. xij. articulis symboli precipue comprehenduntur. Quarta corona martyrii cui debet aureola secundum doctrinam. Et quia ipsa beatissima virgo martyrium maximum per alios passa est in filii concupiscentie cuius animam gladius doloris pertransiit in quo dolore omnes alios martyres excessit: ut patuit li. iij. pte. iij. ar. i. que summa coronam martyrii promeruit. Et hec est corona tanquam rosea propter rubrum sanguinem. scilicet. domini Iesu quem effudit in cruce pante sua matrem et copatiēte. Unus de ipsa canit in officio hodierno. Elidi speciosam quasi columbam ascendente de super riuos aquarum. id est. angelorum: et sic dies verni circumdantur ea flores rosarum et lilia conual. Quinta coronavite de qua. Apocalypsi. ij. Esto fidelis usque ad mortem et dabo tibi coronam vite. Et Iacobus. i. Beatus qui suffert tentationem quam cum probatus fuerit accipiet coronam vite. Hoc diversificatur secundum triplicem statum vite salvandorum in triplici gradu continentie. scilicet. Coniugal cui debet fructus tricesimus. Elidialis: cui debetur fructus sexagesimus. et Virginal cui debet fructus centesimus. Bona. et alios theologos. iuxta illud Mat. xiiij. Semine cecidit in terram bonam et ortum fecit fructum: aliud ceterum aliud. lx. aliud. xxx. Est ergo fructus premium illius celestis coronę vite beatę que correspondet statui continentie in qua

qua quisque pbatus fuerit et fidelis usque ad mortem accipiet coronam primam secundum gradum sui statum et fructum. Sed quoniam dei mater perfectissime meruit in quolibet statu predicto. Nam fuit coniugata continentissima: quod desponsata Ioseph: sed non in concupiscentia inuncta. Ite fuit vidua castissima post mortem Ioseph sponsi. Fuit quoque cum his homo perpetua. Omnia ergo electorum fructus et coronam vite gloriosissima obtinet. Sexta corona dicitur palma victoriae. de qua apostolus. 1. Cor. ii. Non coronabitur nisi qui legitime certauerit. Et Apoc. vii. dicit Iohannes se vidisse palmam in manibus sanctorum. Est autem palma secundum doctrinam quoddam primum celeste et gaudium quod debetur non radici charitatis nec operi: sed voluntati. et hoc datur talibus sanctis qui perfecte vicerunt seipsum adeo ut voluntatem et plenam desiderium habuerint patiendo pro christo martyrium: et divina dispensatione effectum non sint consecuti. Unde beatus Martino canit ecclesia. Sanctissima anima quam si gladius persecutoris non abstulit palmam tamen martyrii non amisit. Et consilium de sancto Francisco. Hanc vtriusque palme coronam beatissimus homo perfectissime promeruit quoniam seipsam cum proprio filio in morte caluarie passioni obtulit ubi et gladium doloris in compassione protulit. et millesies ibidem mori pro filio et cum filio domino iesu desideravit. Quod testatur Ber. in tractatu de compassione beate virginis. et concor. Ansel. in persona Marie dicentis sic. Aspicebam dominum et filium meum in cruce pendentes ac morientes: et tanto dolore vexabar in mente quod non possum explicare sermone. Iste erat dolor mihi maximus. quod videbam me deseri ab ipso quem virgo conceperat et genuerat qui mihi erat vnice. videbam mori quem dilexit anima mea: et tota liquebam pro angustia: dabam gemitus et suspiria. plorabam per talia verba. O fili chare. O benigne nate o amor vnice. da mori tecum et ne derelinquas me. Nil mihi dulcius habeo quam mori tecum amplexata cruce: et nil amarius certe quam vivere sine te. Hec et plura ibidem. vnde plures palme coronam habent. Septima corona iusticie que est primum mercedis pro retributione bone operationis eo quod secundum iusticie equitatem unusquisque propriam mercedem accipit a deo secundum suum laborem: teste apostolo. De hac corona idem dicitur. Thimo. iiii. Bonum certamen certavi: cursum consummaui: fidem seruavi: in reliquo inquit reposita est mihi corona iusticie quam reddet mihi dominus iustus iudex. Unde quod beatavirgo pro omnibus laboravit in gratia pabundantissima et in amoris divini preminencia omnis boni operis merito fuit plenissima. ut claruit li. vii. pte. ii. id est summam hanc coronam mercedis et retributionis divine iusticie in assumptione adeptam extitit. Si quippe ut beatus Hieronymus. xlii. corona sapientium eorum diuitie vices virtutum et operum meritoriorum. multo fortius hec corona in virgine beatissima locum. Octava corona dicitur decoris diadema et speciei. id est pulchritudinis. de qua scriptum est Sap. v. c. Accipient. scilicet sancti regnum decoris: et diadema spiritus de manu domini. Hoc diadema decoris spiritus datur precipue illis sanctis qui in puritate innocentie vixerunt: et sine macula sunt ante thronum dei: qui sequuntur agnum quocumque ierit. et cantant canticum novum quod nemo alius potest cantare. ut scribit de sanctis talibus Apoc. xlii. Hec virtus rara est. et sic hec corona decoris non valde multorum. quod ut ait Aug. de ci. dei li. xxi. Paucissimi inquit sunt tante felicitatis ut ab ineunte adolescentia nulla danabilia peccata commiserint. Talium itaque sanctorum primum et gaudium spiritale quod habent de innocentie puritate et in corrupta mundicia dicitur diadema decoris et speciei. quod propter puritatem incorruptam in qua est decor anime et pulchritudo summa dabitur eis quod decor glorie accidentalis in

futuro: secundum doctrinam. super. iiii. Et quoniam beata virgo super omnes creaturas fuit purissima tanta puritate qua maior sub deo nequit intelligi: teste Ansel. li. de conceptu virginali id est summi decoris et indicibilis pulchritudinis coronam possidet adeo quod omnes angelorum et sanctorum decor respectu decoris beate virginis est sicut lux lune et stellarum respectu solis. Unde Ecc. xvi. Sicut sol oriens in altissimis dei: sicut mulieris bone spiritus. id est Marie: in ornamentum domus sue. id est celestis patrie. Hinc et Lactantius. vi. dicit ad eam deus. Tota pulchra es amica mea: suavis et decorata: et macula non est in te etc. Hanc coronam regalem qua beatavirgo est coronata tanquam regina celi et domina mundi. iuxta illud psalmi. Assitit regia a dextris tuis investitu deaurato. cir. va. In huius figura Hester. ii. scriptum est. Adamavit eam rex super omnes mulieres: et posuit diadema regni super caput eius. Decima corona sponsalis: quod ipsa est sponsa summi et eterni regis. et id coronam sponsalem gloriosissima obtinet. Unde Esa. lxi. ait. Tanquam sponsam decoravit me coronam dominus: et indumento iusticie circumdedit me. Undecima corona glorie honoris. de qua psalmi. Gloria et honore coronasti eum dominus. et disti. eum super opera maiestatis tue. Hanc coronam beatavirgo dei mater est hodie coronata quoniam ad tante dignitatis gloriam et honorem est puecta et exaltata ut ab omnibus creaturis celestibus et terrestribus sit honore debito adoranda: laudanda et glorificanda. tanquam dei mater dignissima que in celesti patria ab omnibus sanctis et angelis laudatur per secula: dicendo illud Iudith. xv. Tu gloria iherusalem tu leticia israel: tu honorificatio populi nostri. In cuius significationem Iohannes. in Apo. c. iiii. vidit quod sancti mittebant coronas suas ante thronum dicendo. Dignus es domine deus noster accipe gloriam et honorem: quod tu creasti omnia. Thronus nepe dei est beatavirgo mater. ante quam mittunt suas coronas pro signo adorationis: et deum in se et in sua matre collaudant. Duodecima corona dicitur prelativie iurisdictionis: que est tanquam corona de lapide precioso que datur a deo suis filiis et electis in celo. iuxta illud psalmi. Posuisti in capite eius coronam de lapide precioso. Et hoc in signum quod sunt filii regis eterni: heredesque dei et coheredes christi: ad regnandum cum ipso in secula seculorum. Et sic in signum prelativie regalis corona eis debetur ut significetur. quod in illo regno prelativie omnia que desiderant et volunt impetrare a deo et habere propter quod idem psalmi. promittit ibidem deus. Desiderium cordis eius tribuisti ei: et vo. la. e. non fraudasti eum. Multo autem excellentius pre omnibus hanc coronam beatavirgo habet que prelativie plenam obtinet. non tamen modo ut filia regis eterni: sed ut mater atque sponsa et domina regni. que non solum impetrandi habet ius filii: put alii sancti tanquam filii et filie: sed etiam habet iurisdictionem imperandi deo tanquam mater superior: ut fiat quod ipsa vult petere iuxta illud legis preceptum Honora patrem et matrem etc. Unde omnis prelativie iurisdictionis Marie tradita est. Et id ipsa dicit Ecc. xlii. In hierusalem prelativie mea. Bern. Data est tibi o Maria omnis prelativie in celo et in terra: ut quicquid volueris valeas impetrare. Ad hanc autem coronam omnimode prelativie iurisdictionis beatavirgo a deo in hac assumptione: sicut scribit Lactantius. iiii. ubi dicit deus ad eam. Veni de libano sponsa mea: veni de libano: veni coronaberis de capite amana: de capite sanctorum et hermon: de cubilibus leonum: de montibus pardorum. Hec ibi. In quibus sacratis verbis ostenditur quod beatavirgo inuitata de libano castitatis. Etenim libano cadaver interpretatur: tanquam sponsa dei predilecta extitit coronata quintuplicis prelativie corona. Primo quidem corona sibi tradita est prelativie de capite amana. id est de his qui sunt in angustia purgatorii vel cuiuscumque necessitatis et tri-

bulatiōis atq; aduersitatis p̄stituti. vt videlz talib; p̄fu
gientibus ad ip̄am exp̄beat se bt̄virgo tāq; m̄rem mī
sericordie eos subleuādo. Nam amana mōs ceciliē est
z fm̄ Hiero. interptat̄ cōprimēs eū: coangustatio ei;
z iō significat in angustia positos z in capite hui; mon
tis significat sūmitas in talib; angustijs. Scđo coro
na pt̄tis data est Marie de vertice sanijr. i. de gr̄a et
gl̄ia iustis disp̄sanda. Nam sanijr. fm̄ Hiero. interp̄
tatur deus luminis vel de; lucerne seu nouitatem attol
lēs z est sanijr mons in iudea. z iō pueniēter significat
iustos quib; de; dat lumē gl̄ie z lucē gratie attollēs no
uitatē. s. p̄virtutū p̄fectū. Et in vertice sūmitas dono
rū ip̄oz significat. De istis igit̄ est coronata maria vt
sit mat̄ gr̄e z gl̄ie. Tercio coronata ē de vertice hermon
q; etiā ē mōs Judee: z interptatur anathema meror; fm̄
Hiero. z iō significat p̄ctōres magnos. z vsq; ad sūmū
verticē in delict; existētes. qz tales sūt anathemate pec
cati ligati digni ad merorē gehēne: dicēte p̄s. Male
dicti qui declināt a mādatis tuis. De talibus corona
ta ē Maria vt ad eā p̄uersus sit mat̄ venie: remissionē
p̄ctōz a filio impetrando verāq; penitētiā infundēdo.
Quarto corona est de cubilib; leonū. s. infernalium de
monū: q; tāq; leones rugiētes circueunt querētes quez
deuorēt. vt dī. p̄e. s. cano. v. In quoz cubilib; sūt ho
mines infideles z desp̄ati qui nolūt p̄ueri. De his etiā
coronā pt̄tis accepit mariā vt sit p̄tra eos mater victo
rie: p̄tectiōis suoz. qz per ip̄am p̄trituz est caput ser
pentis z merit; ei; coercent̄ diaboli: z infideles ac mali
hoies atq; deuincunt̄ ne bonis z elect; fidelib; noceant
Quinto coronata est de mōtib; pardoz. i. de sūmitati
bus erroz varioz qui significānt p̄ pellis varietatez et
crudelitātē pardi. vt videlicz bt̄virgo cūctas hereses
sola interimat in vniuerso mūdo vt canit ecclia. Ecce g
corona potestat; Marie vt ip̄a sit mat̄ gratie z mī mie
mater: venie: mat̄ victorie: atq; mat̄ vere sapie q; cūctas
illustrat ecclias. Propter hec Ber. Maria inqt̄ oī
bus oīa facta est oībus sinū misericordie ap̄it vt de ple
nitudinē ei; accipiat vniuersū: eger curationē: tristis p̄so
lationē: p̄ctōz veniā: iustus gratiā: deniq; tota trinitas
gl̄iaz. Nec ille. D igit̄ femia sup̄ felicissia: sup̄ oīa gl̄io
sissia q; p̄mioroz p̄fulges corona: nlla certe ligua suffic
tota enarrare maḡlia. O bt̄oz sup̄bt̄issima: tu angelo
rū dñā virginiū virgo: ap̄loz maḡistra: martyriū martyr
vite eterne leticia: celestium decor: z oīm regina: sp̄osa
dei mat̄ xp̄i: z salut; nostre aduocata: nostras insufficiē
tias tu benigne excusa: z ex pietate diuinitus tibi insi
ta da nobis vt per tua merita pueniamus ad cōtēplan
da premia tua celestia: vbi per te nos coronati gloria
digne laudare possim; te z tuū dulcissimum Jesum per
infinita secula Amen.

Pars quarta libri decimi. s. de assumptiōe bt̄e ma
rie iuxta p̄cessum euāgelij ipsius solēnitatis in quo my
steriū actiue: cōtēplatiue: z frutiue significat.

Maria optimā partem ele
git que nō auferē ab ea. Nec verba sūt sal
uatoris nostri Lu. x. z in euāgelio hodie
ne solēnitatis lecta que verba fm̄ litterā licz sint de ma
gdalena dicta. tñ scđā ecclia accipit hec verba ad laudē
bt̄e virginis Marie z canit in hui; assumptiōis festiui
tate. Nec q̄ppe est illa dies benedicta i qua gl̄iosa dei
mater optimā illā vitā frutiua. s. celestis patrie itrauit

in qua optimā partē bt̄itudinis sup̄ oēm purā creatu
rā ascēdēdo accepit q; nō auferē ab ea in eternū. Et iō
p̄ ei; hodierna gl̄ia dignum est vt oēs nos exultem; et
letemur z dem; gl̄iam deo. Sicuti etiā oēs angeli z ce
li ciues hodie exultādo laudē deo z scđē ei; genitrici de
cātauerūt: vt canit ecclia assumpta est inqt̄ Maria i ce
lum gaudēt angeli laudātes b̄ndicūt dñm. Ad qđ qui
dem hortat̄ nos ille gl̄iosus Hiero. in ser. de assum. ita
di. Hodie tāq; gl̄iosa semp̄virgo Maria celos ascen
dit rogo gaudete. qz ita fatear ineffabiliter sublima
ta cū xp̄o regnat in eternū. regina mūdi hodie de terr;
z desp̄ti seculo nequā eripit. Iterū dico gaudete quia
secura de sua imarcessibili gl̄ia ad celi iam puenit pala
tiū. Exultate inqt̄ ac gaudete z letet̄ oīs orbis. qz no
bis hodie oībus ei; interueniētibus merit; sal; aucta ē
Et infra subdit dī. sic: Quia inqt̄ iter salut; nre in lau
dibus est saluatiōis. hortor vos z cōmoneo in sacra so
lēnitāte genitricis dei marie nolite cessare a laudibus.
q; si virgo es gaude: qz meruisti esse z tu qđ laudas: tñ
cura vt sis q; digne laudare possis. q; si p̄tinēs es z ca
sta venerare z lauda qz nō aliūde p̄stat vt possis esse ca
sta q; ex gr̄a xp̄i: que plenissime fuit in Maria quā lau
das: q; si p̄iugata certe es aut peccatrix: nihilomin; cō
fiteri z lauda. qz inde oībus misericordia p̄fluit z gr̄a
vt laudēt. z quis nō sit speciosa laus in ore p̄ctōis: no
li cessare laude: qz inde p̄mittit̄ tibi venia vñ z oībus vt
laudes. Nec Hiero. vbi. s. Itaq; ad laudē z gloriā
ipsi; bt̄e virginis hic tria mysteria notabim; fm̄ q; i euā
gelio ip̄o festiuitat; hodiernē ipsa de tribus figuraliter
cōmendatur z laudatur.

Primo de vita actiua significata in Martha.

Scđo de vita p̄tēplatiua scđata in Magdalena.

Tercio de vita frutiua scđata in parte optima.

Articulus primus quōd vita actiua bt̄e Marie desi
gnatur in euangelio assumptionis marie p̄ Marthe
actionē.

In circa primū mysteriū de
vita actiua bt̄e Marie significata i Mar
tha p̄ria frōte tria dubia inquirēda nob̄ oco
currūt. Primū dubiū seu questio p̄ria. est. Vñ z cur ec
clesia sic agit q; in assumptiōis solēnitāte p̄cipua non le
git aliqd; euāgelij p̄tinēs ad bt̄am virginē Mariā. sed
hoc q; pertinet ad Martā z Magdalenā vicz intra
uit Jesus i quoddā castellū. i. in Bethaniā. z mulier q;
dam Martha noie excepit illū in domū suam. z huic
erat soror noie Maria scz magdalena. Ad hoc p̄tinē
rū detur fz Antho. solē. iij. pte sue sūme. ti. xv. ca. xliij.
q; hoc euāgelij quātum ad sensum l̄ralem verū quidez
nō p̄tinet ad bt̄am virginē: sed ad Martā z magda
lenā. quantū aut̄ ad sensum sp̄ualē z allegoricū agruen
tissime p̄tinet totū ad bt̄am virginē plusq; ad alterū. et
iō bñ pōt de ip̄a hoc euāgelij legi. Sed quare in solē
nitāte assumptiōis poti; q; in aliis festiuitatibus bea
te virginis legat; Dīci pōt q; vt ecclia suos filios do
ceat z alliciat in exēplo bt̄e virginis Marie q; hodie ē
assumpta in celū z ad sūma p̄mia p̄uecta meritoz: qua
liter vicz z quib; meritis. etiā ip̄i fideles valeāt p̄mere
ri vt assumant̄ z p̄ueniāt ad illā celestēz vitā frutiua
beatoz. Hāvt dicūt Aug. z Rich. idcirco scđoz gesta
in ecclia legunt̄ z festa eoz celebrant̄ quatin; eos imi
tari studeam; in virtutib; quoz festa recolim; vt sic ad
eorundem

eorūde societate in celo ptingere valeam? Itaq; aduer-
tendū q in hoc sacro euāgelio figurat z designatur tri-
plex vita spūalis. sicut dicit Greg. Aug. z alij catholi-
ci doc. Prima est vita actiua grā informata. Nec signi-
ficat in actiōe Marthe q excepit iesum in domū suam
z satagebat circa frequēs misterii: z sic sollicita turba-
bat circa plima. Secūda est vitā contemplatiua deo as-
sociata. Nec significat in contemplatiōe Magdalene: de q
dicit in euāgelio q sedebat secus pedes dñi iesu z audiebat
vbi illi? z ipa de sororis sue cura nō erat sollicita: s; tā-
tūmō vbi xpi dulcedini intēdebat. Tertia est spūalis
vita q dicitur fructiua in glia celesti firmata. Nec significat
in optima pte quā elegit sibi maria q nō auferet ab ea
in eternū. Prima vita est bona. Secūda melior. Tertia op-
tima. Per primā puenit ad scdā. z p vtrāq; ad tertiā
q actio q. s. consistit potissime in exercitio virtutū moralium
disponit ad contemplatiōē. Sicut dicit Greg. vii. li. moral.
Qui inq; contemplatiōis arcē tenere desiderat: necesse
est vt prius in cāpo actiōis se pbeat. Deniq; p meritū tri-
bus. s. actionis z contemplatiōis huius vite puenit ad pma
ampliora supne vite. s. fructiue. Vñ ex his docemur q
sicut beatissima virgo in pñti exercitādo se invita actiua z
contemplatiua puenit hodie ad fructiōis supne summa p-
mia: ita z nos in his exercitari debem; in vita pñti vt
cū xpo z scā ei; matre regnare z frui valeam; invita ce-
lesti. De me qd tūc erit de mūdānis qbusdāz hoib;
bestialiter heu viuētib; z totā vitā involuptatib; car-
nis z mūdānitatib; expendētib;. Vñ tales regnū
dei nō possidebūt: sacre scripture teste eloq;. Attēde ti-
bi o hō ne pda; maxima bona celestia p delectamento
momentaneo. Et vt loqr cū ps. Nolite fieri sicut equi z
mul; qbus nō est intellect; q multa flagella pctoris in
inferno. Disce miser exēplo beatę virginis spūaliter viuere:
nūc in actiōe pietatis: nūc vero in contemplatiōe p loco z
tpe exerceri vt finē bonū z optimā vitā fructiua; cū ipa
possis sortiri. Secūda qstio seu dubitatio occurrit circa
principiū euāgelij. Quid designat p h qd dicit. Intrauit
iesus in qddā castellū. Ad qd rñdet fm doc. precipue
Antho. vbi. s. q h significat ingressus filij dei in mū-
dū. Nā mūd; iste castellū dicitur q hz cōditiōes castelli re-
bellis d dñi in quo pñcipat diabolus per variā vicia:
Mūdus em̄ tot; in maligno est. s. Job. ij. Mirum.
Primo castellū forte fundat in alto mōte. ita mūd; iste
posit; est z fundamētū hz in alto supbie z pōpe. Secūdo
ad instar castrī mūdus munit; est lapidib; duris q fran-
gi nō pñt: vic; auaricie: vsure: fraudulētie: symonie: ra-
pine. q ita durū sunt in mūdānis hoib; tales defect; vt
frāgi nō possint p iacula vbi dei. Quis em̄ est qui ve-
lit restituere rapinas: vsuras: z bñficia symoniaca relin-
quere: quasi nullus. Tercio: q ad instar castrī hz fos-
satū plenū aq; imūdis luxurie z fetidis: in qb; sunt ra-
ne coar acclamantes z persuadentes in eis pseuerare.
Quarto: q est clausus per inuidiā z odiū: nō intromit-
tēs diuinā charitatē z fraternā. Quinto: q hz puissio-
nē diuersarū escarū p gulā. Sexto q hz arma diuersa
per irā. vt ligūā ad detractiōes z vituperia faciēda: ma-
nus ad vidictam: z arma ad occisiones z mutilationes
fraternas. Septio est qetus p accidiā. Quia q hz ca-
stellū erat deo rebelle z inobediēs. iō misit filiū suū
ad subiugādūz: qui veniēdo in hūc mūdū: principem
mūdi. i. diabolūz eiecit foras: ipsomet teste Job. xij.
Nūc iudiciū est mūdi: nunc princeps mūdi huius eiciet

foras. Sed heu multi adhuc hoim impiorū pactū in-
dissolubile firmant cūz diabolo sese ipsi subiiciētes ad
queq; vicia perpetrāda. Sed quid erit in fine mūdi tan-
libus. vtiq; dicet eis xps. Ite maledicti in ignē eternū
q parat; est diabolo cui seruistis. z angelis ei; Mat.
xxv. Ue illis z ve. q eosdē demones hñt tortores sem-
piternos: quib; h seruiert. vt dicit Greg. Tercia qstio
vel dubitatio. Qualiter p actionē Marthe figurat z
significat actio seu actiua vita beatę virginis Marie vñ
in quibus ei; actibus. Ad qd rñdet fm Antho. vbi. s.
z concorditer alios doc. sacre pagine q potissime in tri-
bus. vt patet ex sacra lectione euāgelij.

Primo in exceptione.

Secūdo in ministratiōe.

Tercio in turbatiōe.

Primo quidē in saluatoris exceptiōe. q scribit q cum
intrauit iesus in castellū. i. mūdū istū: mulier qdam
Martha noie excepit illū in domū suā. Vbi notaver-
ba z signa mysteria. q dicit q mulier excepit Iesum z q
Martha noie excepit illū: z q in domū suā excepit ip-
sum dei vic; filiū. Que oia z singula significat modum
ceptionis xpi facte in vtero beatissime virginis. Nā p-
rio beatā virgo excepit iesum dei filiū qn venit in hunc mū-
dū: q excepit eūz. Et cōueniēter dicitur mulier excepit eūz:
q mulier etymologizat quasi molliens herum. i. dñm
vel heroē. i. xpm. Vñ ppter hoc antonomasice beatā vir-
go dicitur mulier fm Jaco. de Nazareth in suo Mariali.
q hec mulier Maria intantū emolliuit deū z placauit
ac mitigauit vt nros defect; susciperet in suo sacro ute-
ro q defectū nesciebat: fieretq; passibilis z mortalis: sa-
mescēs z fitiēs: atq; nostras iniquitates ipse portaret sa-
tisfaciēdo z miserendo nri: q antea vel quōdam de mini-
mis pctis durā vidictā expetebat. vt de diluuiū z sodo-
mitis q; antiquit; dure puniuit. Modo vero cū fere
p totū mūdū sint maiores in illis crimib; nō facit h
puniōē in mūdo: sed patiēter expectat. Proinde cū
xps in cruce penderet vidēs matrē dixit. Mulier ecce
fili; tu;. Job. xix. q. d. Ecce vere tu mulier q me tantū
molliuisti z mitigasti vt tot z tātas penalitates qb; nūc
afficior in cruce: suscipere in tuo vtero p genere huma-
no. z vt sic acerbissima morte morerer fecisti z me incli-
nasti sic ad miam. Ecce ergo fili; tu;. i. hō qlibet in grā
vt sis z tu p eis iteruentrix: pro quorū salute ego nunc
sto in tormentis. Vñ z ipa beatā virgo significat per vir-
ginē q ferocissimū rhinocerōtē emollit z in sinu suo dor-
mire facit. z sic vinculat: capif z occidit. Ecce q p p-
positū in mysterio pdicto. q mulier excepit iesum. Secūdo
beatā virgo excepit iesum tanq; martha noie. Nec qppe
martha fm historias dicit fuisse virgo. Et interpretatur
martha. i. puocās seu dñans. fm q dicit Hiero. Et iō
cōueniēter significat beatā virginē q per suā virginita-
tē z humilitatē puocauit dñm ihm venire in suū vter; z
ipsa facta est dñā mūdi. Vñ ipa cecinit Lu. i. Quia re-
sperit hñilitatē ancille sue. ecce em̄ ex h beatā me dicēt
tāq; dñāz mūdi oēs generationes. Tercio beatā virgo ex-
cepit iesum in domū suā. i. in vterum ppriū. Vñ canit
ecclesia. Domus pudici pectoris tēplum repēte fit dei:
intacta nesciēs virūz verbo concepit filium. In hac sa-
cra domo. s. vteri virginalis. plusq; martha imo pre om-
nibus excellētissime incōparabiliter ipsa b. virgo exhi-
bet xpo opus actiue. vt claret p singula opa mie. Nam
ibi deūz p nobis egenū factūz vestiuit carne a spūcto

formata de suo mūdo corpe. Itē ipm aluit cibādor po-
tādo in vtero sacro nouē mēfibz habitantē de sanguie
suo purissimo z virgineo. Ip̄m q̄si tenerrimū z infirmū
fouit: ip̄m hospitiū virginali receptū quietauit tāq̄ in
lecto gratissimo quēz sedula deuotiōe orando nasci ex-
pectauit ex vtero. **Q**uāta charitate quāta mētis hi-
laritate quotidie ip̄i in vtero manēte gratias egit p eo
q̄ in eius vterū descēdere dei filius dignat⁹ sit. **E**cce ḡ
p̄ia actio. Scōda actio b. virginis fcā in marthe mini-
stratiōe. qz martha inq̄t satagebat circa frequēs mis-
teriū. **H**oc certe op⁹ fecit b. virgo in tpe puerfatiōis xp̄i
in mūdo. vt p̄z per singula. **E**quidē in ei⁹ natiuitate mi-
nistravit sola Maria. q̄vt dī. Hiero. Nulla obstetrix
nulla ibi mulierū sedulitas intercessit. sed ip̄a sola vir-
go de terra xp̄m natū leuauit. ip̄a nudū p̄nis inuoluit
ip̄a sola famescētē lacte virgineo cibauit z potauit. ip̄a
vulnīs portauit z balneauit. **Q**uā frequēter ip̄m vt fi-
liū osculabāz: z vt deū amplexādo z adorando venera-
batur. **E**t certe pie credit q̄ quotiēscūqz eū manibus
tāgere oportebat vel strectare in vlnas suscipiēdo aut
in gremiū primū eundē adorabat genuflexo z capite in-
clinato. sicut z sacerdos quotiēscūqz in altari accipit
manu corpi xp̄i i eucharistia totiēs primū adorat. **T**ā-
dē cū accreuisset xp̄s: sola ip̄a sibi fecit tunicā incōfuti-
lē. **E**t quis pōt cogitare sufficiēter q̄ dulciter. xxx. an-
nis cū ip̄so puerfata sit in vna mēsa comedēdo: cibum ei
apponēdo z dulcissime alloquēdo se mutuo: atqz in oī-
bus necessarijs ministrādo vel obediētiā xp̄i quā sibi vt
matri reuerēde exhibebat vidēdo. qz erat subdit⁹ eis.
scz parētibus Lu. ij. **D**eniqz ip̄a eū vsqz ad passiōē se-
cuta estz cū alijs mulierib⁹ sanctis predicationē ei⁹ au-
diuit z ei ministravit vt dicere possit illud Eccl. xxiij.
In hitatiōe sc̄a corā ip̄so ministraui. **E**cce scōda actio
q̄ oīa mūdi Maria satagebat circa frequēs misteriiū
Tertio op⁹ actiue btē Marie significat in marthe tur-
batione. qz ait Martha martha sollicita es z turbas
erga plurima. **H**oc nēpe fecit bt̄a virgo in filij passiōe
Tūc eū turbata est fm sensitivā partēz: z sollicita erat
circa plurima. qz videbat p plima vulnera lacerari car-
nē xp̄i. **E**t eū q̄ audiuit eū captuz adeo turbata est vt
vix remaneret i ea sp̄s p̄ dolore z tūc ad se reuerfa sol-
licita erat eū videre si quo mō posset anq̄ occideret. **I**tē
mane ferie sexte cū vidisset eūz duci ad Pilatum facie
cōspuit: alapis tumefactū: ligat⁹ post tergū manibus
more latronū vix poterat p̄e dolore cape anhelituz. et
tūc sollicita erat si posset appropinquare z filiū p̄solari
materno amplexu. **T**ādē q̄ vidit eūz duci ad montē
caluarie baiulātem sibi crucē. **Q**uā sollicita erat z dice-
bat. o filij mi p̄dulse nate vtinā possem te iuuare. vtinā
daref mibi crux ista vt portare p te. **P**reterea q̄ vidit
crucifixum z audiuit Sitis clamantē: quātū puras tur-
babať p̄ doloris angustia: z sollicita erat vt aquā frigi-
dā prebere posset: z dicebat forte filia d̄ba. **D**ilectis-
sime filij: o nate mi amātissime: ego tibi in puericia dedi
lac virgineū: z nūc ecce etiā poculū aq̄ tribuere nequeo
vt refrigerē te z plura talia. **C**ū Aug. Quis extimare
pōt quāto merore z dolore vulnerabať maternū cor su-
pervnicēz natural⁹ filij passiōe quē tā caste p̄cepit: tam
gaudiose pepit: tā dulciter aluit. vidit eū ligatū z sol-
uere nō potuit. vidit corpi vulneratū z alligare nō va-
luit. vidit sanguinē fluentē z abstergere nequit. caput
inclinatū z sustentare nō potuit. silentē z p̄solari nō valu-

it: audiuit sitis clamantē z ei aquaz misurare nequiuit.
Clere ḡ ip̄a dicē poterat illud ps. Turbata sūt oīa ossa
mea z aia mea turbata est valde. z hoc tū p filij passione
tū p discipuloz scādaliatiōe. tū p iudeoz obstinatiōe
Ecce turbatio marie. **I**taqz hō xp̄iane disce exēplo
Marie xp̄m in tui cordis hospitiū suscipe p fidē z bo-
ni ppositū satage eidē ministrare p charitatē ac pietatē
opa: ac p̄nie vere exercitia. **D**eniqz ei⁹ passiōē imitan-
do z cōpatiēdo deflexit addat tibi grā in p̄nti z glia
i futuro. qz dicēte ap̄lo Si cōpatimur z regnabimus.
Articulus scōs quō cōtemplatiua vita beate Ma-
rie designatur in euāgelio: qd. s. legit in festo assūptio-
nis per Magdalenam.

In circa secundum mysteriū

Que vita cōtemplatiua significata i Magda-
lena videndū nobis restat quō per ip̄am cō-
tēplatio br̄issime virginis designet. **U**bi notandū q̄ i
sacro ip̄o euāgelio tria opa notant fuisse in Magda-
lena pertinetia ad cōtēplatiōē. p que significat beate
Marie cōtēplatio quia hec sūme fuerūt in ip̄a.

Primū in eo q̄ dicit sedisse z verbū audiuisse.

Scōm in eo q̄ dicit sorore suā solā reliq̄sse.

Tertii in eo q̄ dī a saluatore vnū tm̄ necessariū eē.
Primū est q̄ Magdalena sedebat sec⁹ pedes domini
z audiebat verbū illi⁹. qz mēs ei⁹ suspēsa erat totaliter
in xp̄m deū: z mira suauitate pascebat in diuini vbi au-
ditōe z meditatiōe. **H**oc opus tenet z vos si sedetis i
predicatiōe attēte audiēdo sermonē: z deuote meditan-
do. **H**oc opus cōtēplatiōis summe fecit mī xp̄i plus q̄
ois creatura. **M**az in ip̄a improporcionabiliter magis
q̄ in Magdalena z in quocūqz sc̄to fuerūt hec tria. vi-
delicet illuminatē mētis in deū eleuatiō z verbi xp̄i intē-
ta auditio: atqz suauissimi dulcoris degustatio z assa-
poratio. **P**riō inq̄ sūme fuit bt̄a xgo illuminata mēte
in deū eleuata. q̄vt volūt doctores in ei⁹ sanctificatio-
nē in vtero materno tāta ei sapiētie claritas a deo sup-
infusa est: que z in supuētiōe z obn̄bratiōe sp̄s sancti
q̄n̄vicz concepit filiū est adaucta adeo q̄ vix pōt expri-
mi q̄ eleuatū z illuminatū intellectū habuerit sup oēs
alias puras creaturas sup Hieronē q̄ habuit peritiā
artiū mechanicaz sup Aristotelē q̄ oīm naturalū rerū
claram noticiā habuit vt testat etiā Hiero. de ip̄o sup
Platonē q̄ substantiarū separataz noticiā tradidit su-
p P̄tholomeū regē q̄ astroz noticiā acq̄isit. **D**eniqz
sup Moysen q̄ creaturarū nouit originē: qd Ari. ig-
rauit viditqz deū facie ad faciē. sup Stephanum qui vi-
dit celos apertos. sup Paulū qui vsqz ad tertiū celum
raptus ē sup Dauid q̄ fuit fm theol. in p̄rio. di. ij. exi-
mius p̄phetarū eo q̄ altiora p̄phetauit. sup Jo. baptis-
tam q̄ p̄dixit aduentū xp̄i z digito demonstrauit dī. **E**c-
ce agnus dei. sup Johānem euāgelistaz qui dixit. **I**n
p̄ncipio erat verbū z c. **D**e quo ait Aug. q̄ si parū alti-
us intonasset eū mund⁹ cape nō potuisset. **P**reterea su-
per oēs sc̄os z sc̄as dei fuit bt̄a xgo illuminata. **C**ū
de aliq̄ dicit qd z sc̄tis Bernardin⁹ de senis i suo ser-
mone de admirabili grā z glia m̄ris dei tenet et astruit
q̄ vicz tāto lumie illustrata fuit bt̄a virgo cum esset eti-
am in ventre sue matris q̄ nō tm̄mō plene habuit libe-
ri arbitrii vsum z plenū lumē rōnis: sed etiā fuit in sub-
limiori cōtēplatiōis statu q̄ vnq̄ aliq̄ pura creatura
viatrix in etate p̄fecta: ita q̄ tā altissime cōtēplatiōis lu-
men

me habuerit ut pfecti? etiā in vetre mris cōtēplaret de
um q̄ vnq̄ fuerit p̄tēplat aliq̄s in p̄fecta etate. Et licz
aliq̄n sicut z ceteri corpāl'r dormiret. attamē somn⁹ qui
pellit in nobis liber arbitrij actū z merēdi vsuz nō fuit
in ip̄a. vñ dicere poterat illud *Lanē. v. Ego dormio: z*
cor meū vigilat. s. in p̄tēplatiōe. Qñ ip̄a magis excessit
in p̄tēplatiōe dei dormiēdo q̄ aliq̄s ali⁹ vigilādo. In q̄
quidē lumie p̄tēplatiōis altissime ip̄a btā virgo p̄fecte b̄
intellerit z cognouit. P̄tio naturā creataz irrōnalem.
Secūdo naturā creatam rationalem. Tercio naturā
creatam spirituale. i. angelicaz. Quarto naturam in
creatam diuinalem: in cui⁹ vicz creatoris lumie cogno
uit oēs creaturas. z oīa q̄ erāt fugiēda z aspernanda: z
q̄ erāt sequēda z amplectēda: z p̄ quē modum oīa essent
odiēda vñ diligēda. Habuit em̄ tantā cognitionē crea
toris vt in ipsa cognitiōe oīa alia cognosceret: vt in ip̄a
verificaret illud p̄phete. In lumie tuo videbim⁹ lumē.
Etem̄ *Aristo. in. iij. de aīa. in principio ait. q̄ potentia*
sensibilis p̄cepto obiecto excellēti ipedit postea in actu
suo circa obiectū minimū. vt p̄ de illis q̄ postq̄ viderūt
solē nō possunt videre minima. Potētia aut̄ itellectua
lis ecōuerso: postq̄ intellerit sublimia facili⁹ itelligit in
fima. Et iō btā virgo sublimata ad tantā cognitionem
dei q̄ a nullo creato intellectu cōprehendi pōt. facillī
me postea intelligebat oīa creata z perfecte oīa predi
cta. Nec mirandū si ante debitā etatez hec p̄missa ha
buit beatavirgo. Nā beat⁹ *Nicolaus in infantia tantū*
vsū rōnis habuit vt quartā z sextā ferias discerneret
z ieiunaret. Sanct⁹ vero Benedictus in puericia ce
pit miraculis coruscare. Et Johā. bap. vt iquit Amb.
sup. Lu. vere cognouit xpm in vtero mris: nō ex natu
ra sed grā q̄ etiā in etate q̄nq̄ annorū fugit mundū z in
trauit desertū. Si igit̄ isti habuerūt vsū rōnis aī de
bitam etatē q̄ est septēz annorū de lege cōi. extra de de
lic. pue. c. f. z de pe. z re. ca. Dis. quāto mag⁹ de btā vir
gine altiori z ampliori mō ista credenda sunt. Merito
ergo ipsa vocata est *Maria: qd̄ interpretat̄ illuminatā vñ*
illuminatrix fm̄ Hiero. qz noīa debēt esse p̄sona rebus.
xij. q. f. in. ca. Clericus. z de preben. z digni. c. Cum fm̄
apl̄m. Ecce Marie illuminata p̄tēplatio p̄ quā sedebat
mētāl'r sec⁹ pedes dñi tāq̄ z plusq̄ magdalena. Scdo
pl⁹ q̄ magdalena vñ q̄libz creatura x̄bū xpi itēte audie
bat btā x̄go: q̄ nō solū publicas p̄dicatiōes dñi iesu qñ
cepat iam p̄dicare. sed etiā in priuato quādo puer erat
audiebat verba secretorū celestiu z vite future occulta
mysteria ad sui consolationem ab eodē dño Jesu. Nāz
fm̄ Antho. florē. vbi. s. Btā virgo sciēs dñm Iesuz q̄
tātā sciam tunc puer habebat quāta nūc in celis p̄z.
verisimile est q̄ interrogabat eū aliq̄n de secretis cele
stibus. Et pie imaginari pōt q̄ btā mater ponebat fili
um suū dulcissimū ad sedendū: z ipsa humiliter se pone
bat ad pedes ei⁹ di. O dilecte fili z deus me⁹. Rogo
vos dicite mihi de diuinitatis z sc̄tē trinitat⁹ glia z de
ordinibus angelorū quō stant in celis: qz Moyses z
ali⁹ p̄phete de his nil dicūt. z de sanctis aiabus vbi col
locabunt. Et q̄s bon⁹ fili⁹ q̄ it̄rogat⁹ a matre de re bo
na nō rīderet ei ad consolādūz eā: Rñdens ḡ fili⁹ dixit
Ego inq̄t cū patre z sp̄s sc̄tō ab initio z ante secula eter
naliter gloria diuinitatis vnū sumus: ego a patre eter
naliter genitus fili⁹. pater vero a nullo. sp̄s sanctus aut̄
p̄cedens a me filio z a patre equales tres p̄sone in vna
substātia diuina existentes ab eterno: coequalis eterni

tatis: imēstatis: oipotētie: oīs scie vel sapientie beni
gnitatis z bonitatis. Deniqz ego fili⁹ dei inq̄t ab ini
tio cū p̄re z sp̄s sc̄tō creauit celū empyreū: z mox ip̄m re
pletū angelis qui sunt distincti in nouē ordinibus. Itē
interrogauit iterū illa di. Ubi eras fili cū mundū non
dū creasses? Rñdit: in p̄re z sp̄s sc̄tō: z pater in me z sp̄
ritus sc̄tō: z sp̄s sanctus in me z patre. z cū nil creatū fo
ret erat de⁹ totus in seip̄o in sūma glia diuinitatis eter
naliter felix z laudabilis p̄ secula. Et illa. Quale est il
lud celū fili mi vbi glia tua z oīm angelorū fulget? Rñ
dit. O dilecta m̄r. est illud pulcherrimū: speciosissimū
lucidissimū z spacioissimū: iocūdisimū z amenissimū.
Nam ciuitas illa non eget sole aut luna: sed claritas
dei illuminat eas. Et iterū it̄rogabat di. O fili q̄les
sunt illi angeli: z q̄ ex eis in supioribus atq̄ q̄ in inferiōri
bus aut medijs ordib⁹. Rñdit dñs Iesus. O dulcissi
ma m̄r: angeli sunt purissimi z mūdissimi tanq̄ specula
deiformis bonitatis. supiores sunt in eis seraphin. z in
fra eos cherubin z throni. media hierarchia sunt dñas
tiones: principatus: ptates: infima vtutes: archangeli:
angeli. At illa aiebat. Gabriel q̄ mihi annūciauit oē
ptū tuū o fili p̄dulcis vere fuit pulcherrim⁹: s̄z z angeli
quos mihi apparentes se p̄i vidi fuere formosi valde.
Ait dñs iesus. In hac vita non potest videri plene eo
rū pulchritudo: qz in futuro videbūt mira eorū formosi
tas: quā nequaquā mēs hoīm terrenorū valet in p̄nti vita
cogitare ad plenū. Itēz illa. O fili quales aie stabūt
cū angelis? Rñdit Iesus: fm̄ merita z demerita affi
gnabūtur. Alij in supioribus: alij in medijs: alij in infe
riorib⁹ angelorū ordinib⁹: ex quib⁹ mali angeli ceciderūt
At illa. Fili mi apl̄i tui vbi erāt? Rñdit Iesus: in sup
mo ordie. qz ardētissimos eos mea ignita charitate sp̄
ritus sanct⁹ me⁹ p̄ficiet dignos: p̄p̄ qd̄ seraphin ordinē
merebunt. Item O fili p̄dulcissime: ego in quo ordine
ero. At fili⁹. O mat̄ amātissima vos nō erit in aliquo
horū ordinū: sed sup oēs choros angelorū exaltabimini
tāq̄ regina in throno regio. Que em̄ cathedre sunt no
bis p̄pate in celis: vna mihi que est a dextris dei pa
tris: altera vobis o mater venerāda. vt z vos sitis ad de
xterā meā. iuxta illud p̄s. Astirit regina a dextris tuis
z c. Et. iij. Reg. ij. Positus est thronus ad dexteraz re
gis: z sedit mat̄ eius ad dexterā ei⁹. Itē altera die it̄
rogabat mater filiū de locis penalibus inferni. Et xps
edocebat quō pueri in limbus puerorum nūq̄ faciem
dei visuri: z purgande aie in purgatorium: atq̄ aie dā
nande in inferiōrē infernum ponētur: vbi z fm̄ diuersa
pctā diuersis penis punientur. Insuper cum xps pu
blice predicaret sequebat̄ eū mater ei⁹ sedens secus pe
des eius z audiēs verbū illius. Ecce ḡ vbi xpi auditio
figurata in magdalena. Tercio in *Maria fuit multo*
magis q̄ in Magdalena dulcoris diuini atq̄ suauis
simi degustatio sup oēs creaturas. vt ostendit Aug⁹.
in homel. hui⁹ euāgelij ita dicēs. De parte marie que
optima predicatur: q̄ z qualis z quāta fuerit in beatissi
ma virgine maria quis digne eloquet̄: quoniam magna
multitudo dulcedinis dei fuit in ea qñ sp̄s sanct⁹ in eaz
supuenit: z virtus altissimi obumbravit. z de eodē sp̄s
concepit. Quid est qd̄ in ea non sapiebat in qua dei sa
pientia habitabat: z in cuius vtero xps sibi corpus ad
aptabat. Maria hec nō tm̄ ad pedes: sed etiam ad ca
put dñi sedēs audiebat x̄bū illius: hec p̄seruabat oīa
verba. s. pastorū angelorū: magorū: necnō z ipsi⁹ filij: p̄ se

redo i corde suo. Nemo vnq̃ sic hec xgo bñssima gu-
stauit q̃ suauis est dñs: inebriabat ab vbertate dom⁹
sue: et torrere voluptatē sue potabat. Nec mīz qm̃ apd
eā: imo intra eā erat fons vite de q̃ manabat tāta pfe-
ctio vtriusq̃ vite. Nec ille. *Caplm. iij.*

Secundū opus stēplatiue vite oñdit euā-
gelīū in eo q̃ dixit. Martha soror mea
reliq̃t me solā ministrare. Nimirū in aīa
humana due sorores sunt: videlz supior
pars rōnis q̃ in stēplatoe intendit deo.
Et inferior ps rōnis q̃ p vires sensualit̃ mēbroz exte-
rior in bonis actib⁹ et opib⁹ misericordie exercet ppe-
den: et qz hō occupat⁹ exteriorib⁹ actiōib⁹ impedit ab
altitudine stēplatiōis: et distrahit mēns ad inferiora.
Et itez qm̃ hō intendit stēplationi recolligit mēs ab
inferiorib⁹ ad supiora et suspēdit ab actiōib⁹ exterior
sensuū. qz dicēte pbo. iij. de aīa. Intellect⁹ q̃cūq̃ se cō-
uertit totalit̃ se diuertit. Vñ sic fit q̃ soror sorore solā
relinq̃t qm̃ rōnis ps supior abstracta ab exteriorib⁹ et
intenta diuinis: exteriores actōes exequi nō curat ad
inuare. Vñ in brā virgine maria fm̃ q̃ dñs mgt̃ Uer-
tinus de Casali ordinis minor in li. arboris vite cru-
cifixi hoc fuit singulare et mirabile mun⁹ grē q̃ occupa-
tiones exterior sensuum circa queq̃ opa bona et mini-
steria dñi iesu nunq̃ impediret i ea recollectionē mēt̃
et stēplatiōis actū ac experimētalis grē gustū: s; ipe
stēplatiōis act⁹ mētē marie plene in deū recolligēs
nunq̃ impediuit virtuosum et debitum officiū admini-
stratiue ptis inferior sensuū: qm̃ et sic dulcissime mini-
straret filio suo iesu: tā in infantilib⁹ ei⁹ necessitatib⁹ q̃
in alijs i decursu vite sue oportunis: atq; in instructōe
aploz et alioz primoz. imo iste due pfectiōes actio et
stēplatio in ipa mutuis se respectib⁹ et inuēdebāt
ad virtutū et glie cumulū. Itaq; hoc opus stēplatiōis
qd̃ dixit. martha soror mea reliq̃t me solā ministrare:
precipue fuit in brā virgine maria post xpī ascensionē
qm̃ ipsa fuit derelicta in terris: solatio pñtiali sui filij
destituta. Nā lz gauderet de filij honore cū ascēdit in
celū: tñ de sua tristabat absentia. qz vt dñs Hiero. na-
turali affectu materno mouebat optans pñtiā filij sui
quē sūme diligebat. et merito. qz sciebat ipm̃ hoies so-
re scripsim⁹ et deū glīosum q̃ ei multa bñficia pstiterat
vt virgo dēper: sine dolore pareret: et dñā mundi mat̃
dei fieret: atq; oī gfa eā plenā reddidisset. Desideran-
do g̃ filiū dixit sepius. O fili dulcissime vtinā adesset
illa hora q̃ de hac valle miserie dissoluatur et ero tecū in
celo. et aiebat cū David ps. Sitiuit aīa mea ad deum
fon. vi. qm̃ ve. et appa. aīa facie dei. Vñ ipsa tāq̃ altera
martha p desiderij pietatē dērebat iesu q̃ nō haberet
adiuuamētum solatiij sororis sue. i. felicitatē supne vbi
coniuueret christo. *Caplm. iij.*

Uertium opus stēplatiue notat cū dñs: vnū
est necessariū. fm̃ Ly. vnū. i. vnitas mēt̃ ad
deū. Finalit̃ em̃ hoc vnū est necessariū hōi
vt sit vnū cū deo p vinculu⁹ charitatē. Qui
em̃ adheret deo. s. p charitatē vnus spūs fit cum eo. s.
Loy. vi. Nā de⁹ charitas est et q̃ manet in charitate i
deo manet et de⁹ in eo. s. ioh. iij. Unde dñs charitas q̃si
chāra vnitas: qz vnit nos deo. Et quāto mag⁹ b̃ facit
hō: tāto appropinq̃t statui bñoz: et tātomagis pficit̃.
Hoc fuit pfectissime i Maria mīe dei q̃ totalit̃ ad de-
um ouersa ad nil aliud intēdebat: ad nil aliud vacabat:

nisi vnita deo p charitatē indefinēter uiueret in xpō: et
xp̃s in ipa. Vñ Hiero. in ser. de assum. dñs de ea. Puto
q̃cqd̃ cordis est q̃cqd̃ vtrūq̃ hūane: si totū adhibeas nō
sufficiat vt cogitare valeas quāto indefinēter cremabat
ardore pij amoris: quātis mouebat repleta spūsctō ce-
lestiū secretorū icitāmētis dñi reuolueret aīo cūeta q̃ au-
dierat: q̃ viderat: q̃ cognouerat. Nec ille. Nota g̃ q̃ si
cut mī cū hz filiū mortuū cū stetit⁹ sepe respicit vestes
filij. sic brā Mariavt idē Hiero. dñs visitabat loca in q̃
bus fili⁹ ei⁹ fecerat aliqd̃ mirabile. op⁹: stēplado illa sa-
cra mysteria. Aliqñ in Nazareth ibat ad locū vbi fuit
cōcept⁹ xp̃s: ibi cōtēplado imēfaz dei charitatē q̃ misit
vnigenitū suū in mūdū. Aliqñ ibat in Betbleē vbi na-
tus est xp̃s: meditādo ei⁹ sūmaz hūilitatē. Aliqñ in hie-
rusalē vbi pdicauerat in tēplo: recordādo ei⁹ doctrinaz
suauissimā et sapiam. Aliqñ ad mōtē caluarie vbi cruci-
fixus est. et tota resoluebat in lachrymas ex dulcedie di-
uini amoris inibi ostēsi. Inde qz ad sepulchrū et ad alia
ei⁹ loca. Nec tñ pegrinatio bñe vginis ad loca sc̃ta fm̃
btm̃ Amb. itelligēda est magis fm̃ spm̃ q̃ fm̃ loci de-
cursus. qz. s. domi manēs stēplabat q̃ fili⁹ fecerat i illo
vl i illo loco et sic tota ouersa fuit: et intēdēs ad hūnū. s.
diuine charitatis vinculū p totā suā vitā. Vñ xpī g̃ fide-
les aīe: o piofoso sanguie dñi Iesu redēptē: oēs vos hor-
tor vt ad ei⁹ matrē dñfugiat. ei q̃q̃ supplicetis vt impe-
tret nobis grām p quā et nobis sapiat sicut sibi Iesus
crucifixus: et cū ipa in xpī vulnerib⁹ moremur ei⁹ sangui-
nē semp mētē aspiciam⁹: in ipō viuamus: in ipō moria-
mur: et cū predulcissimo ipso Iesu et pijsima ei⁹ matre.
Maria eternaliter conregnemus. Amen.

Articulus tertius de vita fructiua beate Marie et
qualibus gaudijs ipsa est beatificata in tempe assum-
ptionis: necnon in celesti patria in eternum.

Arca tertium mysterium

De vita fructiua Marie significata in pte opti-
ma Magdalene. qz dñs. Maria optimā ptē elegit que
nō auferet ab ea. Nota fm̃ Rico. de lyra: q̃ ipa mag-
dalena dñs optimā ptē elegisse. nō qz Martha malā: s;
illa meliorē: qz stēplatio s; doc. simplr melior ē q̃ actio
Nā p stēplationē immediat⁹ et primi⁹ vnit mēs hoīs in
deū. Et sequit̃: q̃ nō auferet ab ea. qz opavite actiue nō
hnt locū nisi in pñtīvita. et iō adueniēte futura vita aufe-
runt. S; stēplatio nō auferit in futura vita: qm̃ poti⁹ p-
fectissime habebit et tenebit in eternū. qz videm⁹ nūc p
speculū in enigmate: tñc aut̃ facie ad facies. j. Loy. xij.
Vñ p hac optimā ptē Magdalene q̃ nō auferetur in
eternū: designat illa vita fructiua q̃ est in supna pñia: q̃
dñst̃it. principalit̃ in visione diuina. iuxta illud Jo. xvij.
Nec est vita eternavt cognoscāt te deū verū et quē misit
Iesum xp̃m. Nec qppe est vita optia: qz felicissima
et ppetua. De hac Aug. xij. li. de ciui. dei exclamās di-
cit. Quāta erit ibi felicitas: ibi nullū erit malū. nullū
deerit bonū. vacabit ibi dei laudib⁹ q̃ erit oīa in oīb⁹. ip-
se erit finis desiderioz nostroz: qui sine fine videbitur:
sine fastidio amabit: sine fatigatiōe laudabitur. vacabi-
mus et videbimus: videbim⁹ et amabimus: amabimus
et laudabimus. Ecce quid erit sine fine. Nāz que pars
melior: q̃s ali⁹ melior finis q̃ puenire ad regnū cuius
nō est finis. Nec ille. Itaq; ad ppositū bñssima vir-
go Maria hanc ptē optimā hodie elegit. qz hodie ad
illā supnā pñiam ascēdit: i cui⁹ pte optia viuūt in eternū
cum

cū p̄dulcissimo suo filio Iesu: ubi fruitur multiplici gaudio ineffabili beatitudine glorificata sup̄ oēs angelos et homines beatos. **N**ā in celesti regno bona est pars diuinarum et melior viduarum: optima autem virginum: et hec est pars Marie. **I**tem iter virginis bona est pars virginum carne tantum: quia vix in virginitate decesserunt: propositum tamen nubendi habuerunt matrimonio sacraliter: et sic continentiam et castitatem in carne seruauerunt debuerunt. **S**ed melior est pars virginum quam carne et mente virginis seruare proposuerunt per totum tempus vite sue. **O**ptima autem est pars soli virginis Marie: quia sola virginum prope tua fuit carne et mente: et insuper cum plebe filium dei generando. **B**enignus bona est pars angelorum in celo quia deum contemplantur ut dominus et pater. **S**ed melior est pars hominum beatorum quia deum contemplantur ut dominum et patrem et fratrem: quod non facit angelus. **O**ptima vero est pars Marie quia ipsam deum contemplantur ut dominum et patrem et filium. **E**t in solio dignissimo exaltata est super oēs celos angelosque et beatos. et sic claret optima pars Marie per oem modum secundum fratrem maiorem. **I**tem quo ad gloriam celestem. Bona est pars angelorum qui sunt glorificati simplici gloria in suis ordinibus. id est gloria essentiali quia consistit in visione dei: fructuque et terrene. Sed melior est pars in gloria hominum beatorum. quia ipsi possidebunt duplicem: eo quod gloriam in anima et corpore: et sic habebunt gloriam non tantum essentialiter in deo: sed etiam substantialiter in corpore. Et alii homines habebunt etiam aureolas et alias accidentales glorias. **P**recipuum autem gaudium habebunt in visione humanitatis christi oculo corporali ac gloriose matris eius. iuxta illud *Ecclesiastes* xxi. Dulce lumen et delectabile videre solem. id est christum: et matrem amictam solem. id est christum mihi splendore. **H**ic Bernardus ait. Plus gaudeo bone Iesu angelus preferri ex gratia tua: quam angelum fuisse ex natura. **S**ed optima pars glorie Marie quia super oēs exaltata in glorioso corpore tota priam celestem suam gloriam decorat illustrando et delectat: sicut sol totum mundum. **U**bi Bernardus. in quodam sermone de assumptio. ait Marie preterita totum illuminauit orbem: adeo ut ipsa celestis patria clari rutilaret virginis lapidis illustrata fulgore. **H**ec ille. **S**ed quia *Apostolus* xxi. In capite virginis corona. xxi. stellarum scribitur. id est beatitudinum et eius gaudiorum sicut exponit fratrem maiorem. quia stella in diuina scriptura aliquando per beatitudinem accipitur: dicente domino *Apostolus* ii. Qui vicerit dabo illi stellam matutinam. id est beatitudinis gaudium eternum. Et quia assumpta hodie beata virgo. xxi. stellis est coronata. **I**dem ut taceam de illis partibus gaudiorum superne felicitatis omnibus omnibus beatis: quas *Anselmus* enumerat lib. de similitudinibus. **S**ingularia beate virginis gaudia quibus ipsa est specialissime beatificata habet describitur duodenario numero. quia prima quinquaginta gaudia habuit in sui assumptione hodie. **A**lia autem septem hodie adepta possidet eternam in illa celesti patria. **P**rimus gaudium felicitis emigrationis. **N**ā eius transitus multiplex est felicitatus et gaudiosissimis privilegiis perdotatus. **P**rimo quidem: quia sine omni dolore et sine infirmitatis grauamine obiit: ut dicit *Hieronymus*. sicut a corruptione extranea: ita a dolore mortis aliena. **S**ecundo: quia in suauissima spiritus sancti consolatione et contemplationis diuine dulcedine degustata obiit: ut. s. patuit. **T**ertio: quia secunda de inaccessibili gloria transiit iter angelorum ministeria circumstantibus et omnium malignorum spirituum presentia prohibentium ne eos videret: atque interstantium apostolorum et sanctarum virginum consolationes et laudes diuino lumine circumfusa et odore celesti fragrans et omni genere consolationis resecta de huius miserie valle ad sui filii desiderabile beatitudinem euolauit plena omnibus meritis et bonorum operum gratia etc. **E**cce ergo maximus gaudij felicitas. **S**ecundum gaudium

gloriose resurrectionis: quia in corpore glorioso resurgens in celum conscendit impetum regnaturae: ut patuit. **T**ertium gaudium honoratissime obuiationis et susceptionis. quia tota celestis curia et insuper ipsemet dominus Iesus in occursum venientes et eam salutando honorificentissime susceperunt. **Q**uatum gaudium habuit maria quoniam videbat diuersa celestia agmina angelorum et beatorum eidem occurrere: eamque ut pie contempleri possumus salutaria per talia verba. **A**ue regina celorum. aue domina angelorum. salue radix sancta: ex qua mundo lux est orta. **G**aude gloriosa super oēs speciosa: vale vale de decora: et vna nobiscum cum christo filio tuo regna. **Q**uod iocunde ipsa eis benedicens dicit. **B**enedictivos a domino quia fecit celum et terram. **Q**uatum exultauit quoniam filium occurrentem in gloria maria primum vidit: et in eius oscula atque amplexus ruit. **Q**uartum gaudium diuine inuitationis. **N**ā maximum gaudium tunc habuit cum vidit sanctissimam trinitatem: patrem filium et spiritum sanctum sibi obuiando inuitantem ad coronam. **N**ā inseparabiliter persone diuine se comitantur. secundum *Augustinum* de trinitate. **Q**uoniam quia christus occurrit sibi: ergo et pater et spiritus sanctus ibi suere inuitando et dicit. illud *Cassiodorus*. iiii. **V**eni de libano sponsa: veni de libano: veni coronaberis. **T**ribus enim vicibus dicitur: veni. quia ab ipsis tribus personis diuinis dulcissime inuitatur etc. **Q**uintum gaudium iubilosissime deductionis quia ut dicit *Hieronymus* in sermone. **N**ulli dubium illam celestem hircum tunc exultasse ineffabili leticia. tunc iocundatam esse inextimabili charitate: tunc cum omni gratulatione iubilasse: et ingenti lumine virginem circumfulsam cum laudibus et canticis usque ad thronum prepatum perduxisse: sicut latius supradictum est. **Q**uid nepe o homo putas quatum hauserit tunc ergo gaudium quoniam tam dulces beatorum cantus et diuinas laudes cepit audire. et de se ac per se vidit oēs congratulari et suum natum dominum Iesum summe super ipsam iubilare: et iuxta seipam in dextra dei in thronizare in excelsis: sicut legimus. *1. Paralipomenon* xv. **Q**uod *David* qui figurauit christum: et omnis israel qui figurat beatos in iubilato deduxerunt arcam. id est Mariam etc. **H**ec itaque quinquaginta gaudia habuit virgo per tempore assumptionis.

De septem celestibus gaudijs Marie.

Quoniam consequenter notandum quod ipsa beata ergo in illa celesti patria multiplicibus inenarrabilibusque fruitur gaudijs. **S**olent tamen quidam deuoti recolere et venerari ordinibus et salutationibus angelicis septem precipua eius gaudia distinguendo et enarrando. **Q**uod quidem ordinem habuit ex quodam reuelatione facta: ut putat ipsi beatus *Thomas* archiepiscopus *Lathurien*. **F**ertur namque quod cum ipse frequenter et singulis diebus saluaret beatam virginem per septem eius gaudia quae habuit in terris posita. **P**rimum vix in filij dei conceptione.

Secundum in eius portatione in utero suo nouem menses et Elisabetha visitatione. **T**ertium in eius natiuitate. **Q**uartum in magorum adoratione. **Q**uintum in inuentione post triduum in templo. **S**extum in filij resurrectione et ascensione. **S**eptimum in beate virginis assumptione in celum. **Q**uod itaque vice de predictis eam salutati per *Aue* maria: ecce appuit eidem beata ergo cum claritate magna et ait. *Charissime inquit deuotione tua gratanter accepto: quia de meis gaudijs quae in vita ista habui frequenter commemorando me salutas. At tamen velles insuper et illa mea gaudia quae in celo nunc gloriosa habeo recoleres: et assilire de his quotidie me reuerenter salutares. Quid si feceris tu vel quicunque alius fidelis ob mei deuotionem hoc fecerit: en permitto quod in tempore obitus sui ego eius animam pregam et liberabo: et in conspectu filij mei pro ipsa astabo et intercedam ac consolabor eam. Tunc*

ipse bñs Thomas adorādo eā z grās agendo dixit.
Quā glōsa celoz regina z supbñdicta dñā mea: dic q̄so
 mibi q̄ sunt ista tua gaudia in celo de quib⁹ te salutare
 debeo. At ipsa brā vgo septe⁹ ei gaudia enarrauit q̄
 subscribunt: de quib⁹ ipse scñs Thomas cantuarien
 sis pulchras laudes edidit q̄s etiā in cert eccl̄ijs solēt
 quidā p sequētiāz loco decantare in hec vba. Gaude
 flore virginali q̄ honore spāli trāscēdis splendiferum.
 Angeloz pñcipatū z scñoz decoratū dignitate nume
 rū. Ecce pñm. Gaude spōsa chara dei: nā vt clara lux
 diei solis dat lumine. Sic tu facis orbē vere tue pac̄
 resplendē lucis plenitudine. Ecce scdm. Gaude splē
 dens vas virtutū: cui⁹ pendēs est ad nutū: tota celi cu
 ria. Te benignā z felicē iesu dignā genitricē venerās i
 glia. Ecce tertiu⁹ gaudiū. Gaude nexu voluntatis z
 amplexu charitatē q̄ iuncta sis altissimo. Ut ad votū
 consequaris q̄cqd virgo postularis a iesu dulcissimo.
 Ecce quartū. Gaude virgo mī xpi q̄ sola meruisti.
 Virgo pijsima. Esse tante dignitatē q̄ sis sc̄tē trini
 tatē sessione prima. Ecce q̄ntū. Gaude mī miseroz
 q̄ pat̄ seculoz dabit te colētib⁹. Cōgruētē h mercedē
 z felicis poli sedem: regnis in celestibus. Ecce sextū.
 Gaude virgo mī pura certa manēs z secunda: q̄ tua
 gaudia. Nō cessabūt nec decrescēt: s; durabūt z flore
 scēt p eterna secula. Ecce septimū. Et post singulos
 versus Gaude: addūt deuoti salutationem porando
 Ave maria. Qui vō lras nesciūt vt nequeāt has lau
 des porare: loco cuiuslibet gaudiū dicūt Ave maria:
 singula hec gaudia deuote meditādo. Primū itaq̄
 hoz dī gaudiū dignificatiōis. q̄ videlz brā vgo i ce
 lesti regno est exaltata ad dignitatē regalē tā altissimā
 vt trāscēdat oim angeloz ordinē z scñoz numez: quia
 alij tm̄ serui dei: ipsa autē vera mat̄ dei. z p pñs eo ipso
 oim est angeloz z scñoz dignissima dñā. Scdm̄ dicūt
 gaudiū illuminatiōis vel celestis gloriose illustratiōis
 q̄ videlz sicut sol illustrat hūc mūdū: illuminat: z irra
 diando decorat: ita claritas glie bñe virginis diffusa
 p totā celestem paradysum illustrat z decorat sua luce.
 cuius pulchritudinē sol z luna mirant. Cū Aug. in q̄
 dā smone de natiuitate virginis ait. Ip̄m celū qd̄ pe
 netrasti. s. o glōsa regina: oia q̄ in eo sūt p̄tenta noua z
 ineffabili glia decorasti. noua illic ac p̄cellētī luce cun
 cta plustras zc. Tertiū gaudiū venerāde adoratiōis
 z obeditiōis: q̄ videlz tota celestis curia. i. oēs ange
 li z sc̄ti ad ei⁹ nutū obediūt: z eā venerant atq̄ adorāt
 vt dei matrē. Cū apoc. viij. vidit iohes q̄ scñoz turba
 magna quā nemo dinumerare poterat stabāt aī throno
 nū q̄ figurat brām vginē. z in aspectu inq̄t agni z cla
 mabāt dicētes. Salus deo nro q̄ sedet sup throno: et
 agno. i. xpo incarnato ex vginē qui i ipsa tanq̄ i thro
 no quieuit. Et oēs inq̄t angeli stabāt in circuitu throno
 ni z ceciderūt in aspectu throni in facies suas z adora
 uerūt deū. Quartū gaudiū dī prātis seu potestatiue
 impetratiōis. q̄ q̄cqd voluerit ipetrare a filio poterit
 Nā ius hz p̄cipiēdi tāq̄ mī filio. iuxta illud. iij. Reg.
 ij. in figura dictum P̄te mater mī: neq̄ em̄ fas est vt
 auertā faciē zc. Quintū gaudiū dī coassessionis: q̄
 videlz ipsa sedet prima ad sanctissimā trinitatē: q̄ est
 in eodem throno cuz domino iesu qui sedet ad dexte
 rā maiestat in excelsis. iuxta illud ps. Astitit regina a
 dextris tuis zc. Cū xps iesus z de⁹ pater ac sp̄s sc̄tus
 tā familiari z amozosissimo ac singulari aspectu: z sub

tāta reuerētia d̄spicit eā z tāte glie intimitate se ingerit
 eidē q̄ totā ad celestē curiā simul sumptā p̄ter matrē ta
 li aspectu amoris z tāta altitudine glie nō fert quemad
 modū ad ipam. Et etiā viceuersa: tāta dilectiōe z chari
 tate ac fructiōe fert brā virgo in deū patrē z filiū z ip̄m
 sanctū. Tācūq̄ illi luci inaccessibili est imersa s; Ber.
 vltra q̄ credi p̄r: atq̄ ad delectamētū secretū diuiaz p
 sonarū in mediū trinitatis bñissime tā excellēter est itro
 ducta: vt oēs amozes pñtis z p̄terite atq̄ future vite re
 spectu sui sint q̄si luna sub pedib⁹ ei⁹. Cū Eccl. xxiij.
 ipsa de se ait. Ego mī pulchre dilectiōis. s. diuine. q. d.
 Ego q̄ sum mī filij dei: pulchrā illā iter deū z bñs dile
 ctionē sūma formositate pñitētes possideo supeminens
 ter. Q̄ tu deuota mens potes cogitare. q̄ ineffabile
 gaudiū sit Marie iuxta dei filiū sedere: z ip̄m quotiēs
 vult dulcē amplexari z osculari. Quanta suauitate
 diuina ibi videt quō p̄ gignit filiū z vterq̄ sp̄m sc̄tū spi
 rat. Nā de⁹ nō pōt videri sine maxie suauitatis fructiōe
 fm̄ Ber. Sextū gaudiū p̄miatiōis. s. suoz deuotozū
 q̄ de⁹ p̄pter ip̄ius amorē oib⁹ eā venerātib⁹ p̄mia dat h
 z in futuro. Cū q̄ videt quotidie saluari hoīes z oēs
 sc̄tos saluatos ip̄a mediāte oēs deo atq̄ ip̄i bñe vginē
 grās agētes maximū in bñ vginē est gaudiū: necnō oib⁹
 sc̄tis eā vidētib⁹ z mutuo gaudio colletantib⁹: vt ip̄a di
 cere possit bñs illud apli. s. Thes. iij. Gaudiū meū z
 corona glie vos aī deū. q̄ vt dicūt doc. sup. iij. Sc̄tis
 in celo accrescet gaudiū accidētale de salute z bñtudie
 eoz q̄ p ip̄os p̄uertūtur z saluant: sicut z angelis gaudi
 um est sup cōuersione pctōz z salute. vt dī Luce. xv. c.
 Quantū est gaudiū vginis bñe p quā q̄ saluādi sal
 uant. vt alit Ber. z Ansel. Septimū z vltimū gaudi
 um accumulande cōgratulationis. q̄ vicz gaudia z glie
 virginis magnalia nunq̄ deficiēt nec minuent: sed du
 rabūt z accrescēt in secula ex multitudie bñoz. q̄ acci
 dētalīs glia z gaudiū accrescit in bñs oib⁹ ex vginē glō
 sa: z ecōuerso i brā vginē gaudiū accidētale accrescit z
 florescit: atq̄ vt ita dicā inouari videt cōtinue ex bñs.
 Nō sic declarat fm̄ intētiōē sc̄ti Bernardini de Se
 nis. in fm̄oe de admirabili grā z glia bñe Marie. Nā
 bñi sunt i triplici dñā. Quia qdā iter se in glia sunt eq̄
 les. qdā vō maiores. qdā autē miores. Et tñt dicit Au
 gu. sup Job. Nulla iter eos est invidia disparis charita
 tis: qñ poti⁹ fm̄ q̄ dī Greg. in moral. tāta vis i illa pa
 ce nos sociat: vt qd in se q̄sq̄ nō accepit hoc se accepit
 se in alio exulter: vna cunctis erit bñtudo leticie q̄ntis
 nō vna sit oib⁹ sublimitas vite. Hec Greg. Cū imēsa
 dilectio bñoz z multiplex quā inter se habent mutuo:
 multiplicat iter eos q̄s in infinitū nūez gaudioz fm̄ p̄fe
 ctionē z multitudinē diligētū z dilectiōis: ex q̄ crescūt
 stupēdo mō dīe accidētalīs glie iter illos. Nā nō
 q̄ iter eos q̄ sunt eq̄les in glia: vlt q̄si eq̄les: multiplica
 tur gaudiū iter se p quolibet ex amore dupl̄r. q̄ vicz eq̄
 li mēsurā se mutuo diligūt z diligi se cognoscūt: eo q̄ q̄
 libet de quolibet sibi coequali tantū gaudet quantū de
 semetip̄o extēsiue: tñ nō intēsiue. fm̄ Rich. de med. vil
 la sup. iij. sniaz. z bñ mō itelligēda sūt q̄ de p̄silib⁹ h di
 cent. Scdm̄ quoq̄ illi q̄ sūt in glia maiores: duplicāt
 sibi gaudium accidētale p quolibet brō minori in glia.
 Et hoc non: q̄ se videant tantum diligi quantum dili
 gūt. s; q̄ de glia quozlibet illozū minorū tantū gau
 det hī minores quantū de pp̄ia sua: cū quilibet fm̄ ca
 pacitatez suā intelligunt gloriozū. Cū Petrus plus
 gaudet

gaudet de bono *Lin* q̄ ipse *Lin*. *Tñ fm Bona*. in inij. dis. xlix. i fine. ex b̄ nō sequit̄ q̄ tātū gaudeat quātū si haberet illud bonū. q̄ si haberet illud haberet maiore charitatē z prātē intēti⁹ gaudēdi. Tertiū hī q̄ i glia sūt miores toties duplicat̄ gaudiū accidētale de ill' maiori⁹ b̄ quoties gloriosiores esse cognoscūt semetip̄s eos q̄ ppter amorē suū duplicat̄ glia suā seu gaudiū suū. Nūc aut̄ minores sc̄i cōspiciunt aliquē sc̄m decies in gloria se maiore. Quedāvero cēties. aliquē millies: alium cēties millies: aliū millemillies. Et h̄mōi sc̄i maiores quasi infinita milia sunt. Qñ hī minores quotiens itelligūt eū gloriosiorē se esse b̄m: toties duplicat̄ gaudiū suū cu⁹ cognoscāt se tantū diligi a quolibet sup̄ioris: q̄ in quolibet eoz. ppter eos glia duplicat̄. Ita q̄ de magne q̄s h̄m numerare possit quāta gaudia tuis electis pparasti: z accumulari atq̄ accrescere in gloria voluisti. Nā que lingua dicere vel quis intellectus cape sufficit: quata sint gaudia angeloz choris interesse: vt ait *Bregio*. in homel. Nūc igit̄ ad ppositū statuamus ex vna pte integraliter totū amorē quē habēt beati ad inuicē mutuo: atq̄ ex altera pte amorē quo mior b̄m diligit virgine gloriosam. Et credo q̄ talis amor minimi gloriosi excedat amorē b̄m aliorū simul sumptum tā angelicū q̄ humanū nō inspiratum in be. virgine aut in xpm seu in ipm deū. Qd ostendit̄ quadruplici rōne: ex quibus clarescit q̄ magn⁹ amor: z gaudium accrescit ipsi virgini gloriose de sanctis: z ecōuerso ipsis beatis de ipsa benedicta virgine.

E Prima est rō positionis.

S cōda est rō cōpassionis.

Tertia est rō glorificationis.

Quarta est rō cōdilectionis.

Prima rō positionis. q̄ q̄libet minimus etiam b̄m clare cognoscit q̄ m̄ dei plus posuit p sua salute q̄ posuerit z ponere possit tota creatura simul sumpta: quia xpm deū ei⁹ filiū pdilectissimū q̄ est instrū redēptionis saluationis z glorificationis electoz. Scōda rō cōpassionis: q̄ q̄libet etiā minim⁹ b̄m apte itellexit q̄ tota rōnalis creatura nō sustinuit nec sustinere posset tantū dolorē z penam p sua redēptione quantū sola sustinuit m̄ dei p̄siderata dilectiōe q̄ filiū suū amauit. Tantum etenim fuit dolor: x̄ginis in morte xpi q̄ si in omnes creaturas que pati possunt diuideret subito interirent. hic tñ dolor virtute spūs sancti sic in virginis anima claudabatur q̄ nulli sensitue parti corporis pmittebat̄ effundit̄: nec ante debitū tempus moreret̄. Tertia rō glorificationis. tanta em̄ est gloria virginis matris dei sicut ex precedētibus patuit q̄ excedit in gloria totā naturā angelicā: humanā simul sumptā amplius q̄ circūferentia firmamēti excedit in magitudine punctū centri. vel q̄ sol in claritate z fulgore excedit stellā parua vel lumē cādele ardētis. vel q̄ multitudo arene q̄ est in litore maris excedit vnū minimū pusillū arene: siue q̄ rotū mare excedit cochlear aq̄ rē. Q: ipa b̄m x̄go itelligit i filio suo se q̄si aliter ipm diuinitate vestita. in qua glia oēs sc̄i pgaudent sūmo ex amore ad ipam affectū. Et etiaz ipa fm suā capacitatē cōgaudet de q̄rilibet glia tanq̄ de p̄ria. q̄ vtrōq̄ indicibiliter accrescit illud celeste gaudiū accidētale. Quarta rō cōdilectionis: tant⁹ est em̄ amor b̄m x̄ginis ad quēlibet etiā minimū gliosum q̄ ois amor: q̄ in regno celoz natura angelica z humana diligit aliquē iā b̄m: est vt pdicit̄ q̄s p̄cti cētri ad

firmamētū v̄l respectu illi⁹ amor⁹ q̄ x̄go b̄m amat m̄mū b̄m cōsiderato fontali p̄cipio vñ tā amor originē h̄s z iō p̄p̄ h̄m amorē x̄gis gaudiū duplicat̄ dñ iuxta suā capacitatē cernit pleno z q̄eto desiderio gliosus. Et sic p h̄m amorē z p h̄m modū p quolibz sc̄o x̄gis benedictē gaudiū multiplicat̄: z accrescit dupl̄: vt patuit. Deniq̄ minim⁹ sc̄i vides tātū se diligi a x̄gine gliosa. q̄ propter eum tanta in ea glia accrescit: intātum inflammas i amorē ei⁹ q̄ quoties eā itelligit se in glia supare: toties de glia ei⁹ p̄l q̄ de p̄ria iocūdat̄. Ex quo cōsequēter sequit̄ q̄ oēs b̄m q̄ in glia sunt maiores minimo ampli⁹ z qui adhuc maiores adhuc magis: z q̄ maxim⁹: maximet atq̄ q̄ pmaximi: pmaxie diligit a b̄issima x̄gine. Ip̄i quoq̄ tāto magis z maxie ac pmaxie p amorē inardescāt in eā. z sic gaudiū accidentale accrescit: z multiplicat̄ stinue fm pdictū modū in ipa x̄gine gliosa p̄p̄ illos: z in oib⁹ b̄is p̄p̄ illā. Quis ḡ exprimere posset infinitatē gaudiū z amoris q̄bus actiue z passiue gliosa virgo *Maria* accidētali glia varie iter b̄m letat̄ z honorat̄: ac in ppetuū aggratulat̄. Ita q̄ b̄m b̄issima z sup̄felicissima celoz regina. q̄b⁹ te laudibus effēram⁹ q̄ tā ineffabilr extas gliosissima: tā sublimis dignificata: tā multipl̄ letificata z b̄tificata. Q gliosa dñā excelsa sup̄ sidera: te laudāt angeli atq̄ oēs sc̄i per s̄c̄la. letare nūc cū filio p̄prio z p filiū p̄p̄iū dulcē *Iesus* iter b̄m agmīa z p nobis miseris xpm exora. vt p tua merita ducat nos ad felicia tue b̄itudinis contemplāda gaudia. Amen.

Pars quinta libri decimi agit historialiter de modo assumptionis beate *Marię* virginis.

Urge domie in requiem

Suā tu z arca sc̄ificationis tue. Scribuntur ps. cxxxi. Queq̄ dē x̄bavult illuminat̄ doctoꝝ *Frā. may r.* i suo ser. de assum. accipi p̄nt tanq̄ sint dicta a b̄is in celo ad dñz *Iesus* xpm desideratib⁹ assūptionē gliose virginis *Marię* vt ei⁹ p̄sentia z visa glia ip̄s ampl⁹ iocūdent cū ipa z de ipa per quā muerūt b̄re auctore vite z glificatore dñz *Iesus*. Desideratē ḡ flagitat̄ dī. Surge dñe in requiē tuā: tu z arca sc̄ificationis tue. q. d. Sicut tu dñe *Ihu* resurrexisti a mortuis z in glioso corpe es in rege tua celesti sedēs ad dexterā dei p̄ris: ita facit̄ z arca sc̄ificationis tue. i. b̄issima tua m̄: in cui⁹ vtero sc̄issimo tāq̄ in arca requiuit̄: exurgat z assumatur in glioso corpe i hāc eandē requiē celestis p̄rie: v̄vna tecū z cū ipa ineffabili glia gaudeam⁹ z exultem⁹ ac regnem⁹ sine fine. Merito aut̄ b̄m virgo d̄ arca sc̄ificationis diuine. q̄ p ei⁹ inhabitationē fuit plene sc̄ificata. Deniq̄ oēs sc̄i desiderabāt gliose virginis assūptionē. q̄ sciebāt q̄ p ip̄as ecclia militās multiplicā bōa p̄secutura foret: atq̄ ecclia triūphans. i. sup̄na h̄rlm noue leticie glia ineffabilr magnificaret̄. Et idcirco subiūgit̄ in p̄misso ps. Sacerdotes tui iduant̄ iusticia z sc̄i tui exultēt. q. d. p hāc ei⁹ assūptionē fiat dñe vt sacerdotes tui. i. ecclie militāt̄ p̄lati. z p̄ oīs. tot⁹ ppl̄s xpian⁹ quē ip̄i dirigūt iduent̄ iusticia. i. ois virtutē grā. q̄ iusticia ē vniuersalis virt⁹: vt d̄t *Chrys.* z etiaz b̄. v. lib. *Ethi.* Quoniā p merita b̄m virginis dat̄ cuilibet ois grā inuocādi ip̄as. Sequit̄: z sc̄i tui exultent id est beati in celesti p̄ria exultabūt inenarrabili leticia: vicz ex ei⁹ p̄sentia atq̄ lumis totā celestēz curiam illustrāt̄ glia. Nā dicente *Bern.* in ser. de assump. Gliosa x̄go

du celos ascendit: etiam supnoꝝ gaudia ciuium copiosis
augmēt cumulauit. cū eiꝝ vocē audire z faciem videre.
eiusqꝫ bñ pñtia frui meruerūt. noua z ineffabili eius
glia decorati: z imēsa eiꝝ luce plustrati. vt etiā ait aug.
in qdā ser. de natiuitate virginis. Itaqꝫ i hac pte libri
sub pcessu historico psequēdo: sacratissime assūptiōis
modū ex diuersis dicti sctōꝝ atqꝫ sermonibꝫ doctorū:
pijs qꝫ pteplatiōibꝫ descripti deuotoꝝ apocripa qdē
refecātes: sola ea qꝫ sñ fidedigna z a sctis vidēt appro
bata ad laudē virginis cōmemorare curauimꝫ. Ut at
distincte series tota huiꝫ assūptiōis gliaissime faci
lius capiat tres pncipales cōsideratiōes notabimus.
¶ Primo de modo sue sctissime transmigratiōis.
¶ Secūdo de modo sue glorioissime assūptionis.
¶ Tertio de mō sue gaudiosissime inhonizatiōis.
¶ Articulus primus de modo trāsitus z mortis bea
te Marie. Capitulum. i.

Arca primū de modo

transmigratiōis z pteplatiōis qñtiōes
occurrūt. Prima est qꝫ tpe btā virgo est
mortua z i celū assumpta. Ad qd rñdet
qꝫ si vis scire de anno: tres sunt opīones. Prima est
Epiphaniꝫ dicēti: qꝫ btā xgo post passiōē xpī vigin
ti quattuor ānis vixerit. z qꝫ qñ xpī pcepit erat ānoꝝ
xliij. z in. xv. ipm pepit: z māsit cū eo annis. xxxij. z sic
qñ obiit virgo btā erat annoꝝ. lxxij. Alia est opīo
Fran. maro. z qñdā sequētiū Aug. li. de mirabilibꝫ
sacre scripture. ca. xj. di. qꝫ etas btē virginis fuit. liij.
ānoꝝ. ita qꝫ post passiōē xpī tñ p nouē ānos vixerit.
Tertia qꝫ cōius vidēt teneri opīo est. qꝫ btā virgo
post xpī passiōē. xij. annis vixerit. z sic citra sexage
nariū vel potius. lvij. annū fuit in celū assumpta. cum
apli totidē annis pñdicauerint in iudea z circa ptes il
las: sicut ecclesiastica tradit historia. Si queras quare
nō statim est in celū assumpta post xpī ascensionē sed
tādiu dereliqꝫ eam xpī in mūdo: Rñdet qꝫ idcirco:
vt videlz doceret aplos z illuminaret eos in his qꝫ ad
fidē ptinēt. Cū qñ occurrebāt qñes determinande
de facti dei: z moꝝ in ecclia pñitiua ad ipā am recurre
bāt: z ipā soluebat. Propterea Luc. ij. scribit. Ma
ria pseruabat oia verba hec. s. qꝫ dicebant z fiebāt cir
ca paruulū iesum: pferēs in corde suo cuz his videlz qꝫ
sciebat pñitiata fore ppphas vt postea tpe suo sicut
dicit Beda posset aplos instruere de his ad qꝫ pñtes
nō fuerūt circa natiuitatē xpī: z alia qꝫ ipsi euangeliste
scripserūt ab ea discēdo: pñcipue Lucas qꝫ dñ notariū
virginis. Jo canis de ea. Gaude maria xgo cunctas
hereses sola interemisti in vniuerso mūdo. s. aplos do
cendo qꝫ sua doctrina errores vbiqꝫ pfutauerūt. Itē si
vis scire de mēse: ex qꝫ festū assūptiōis cadit in augu
sto: clarescit qꝫ virgo assumpta est mēse augusti sole i
trante in signū virginis. Et hō pgruit mysterio. qꝫ au
gustus dñ ab augēdo. Cū cesar octauianꝫ qꝫ impabat
tpe natiuitatē xpī dictꝫ est augustus: eo qꝫ auxit repū
blicā nimis. Hic asit pñā victoriā habuit pñā die au
gusti. z idcirco hñc mēsem appellauerūt augustū: qui
prius fertilis dicebat: eo qꝫ a martio sextus erat. Et
oēs romani z gētes hñc diē solēnizabāt in memoriā
huiꝫ victorie. Qñ igit btā virgo in hac assūptione
auxit republicā celestis gaudiū in patria. Ipsa qꝫ xgo
amicta sole. i. glie splēdore diuine illustrātis totā curiā

supnam: figurata est Apoꝫ. vij. Mulier amicta sole z
luna sub pedibus eiꝝ zc. Cū cōgruebat vt in hoc mēse
Augusti quo sol intrat virgineū signum: ipsa btissima
mī dei assumere. Itē si vis scire qꝫ die sit assumpta btā
xgo: Rñdet fm Fran. mayro. in sermōe vel tractatu
suo de assum. qꝫ put. inqꝫ colligif ex his qꝫ dicūt scti: ipa
est assumpta in die dñica. qꝫ quidē dies sctificata est sup
oēs dies alios. qꝫ isto die angeli sunt creati z mūdos
in ipō cepit exordium. illo die xpī natꝫ est: resurrexit z
spñ sanctū misit. Cū cōgruū fuit vt z hec summa solen
nitas assūptiōis eo die fieret. Hec fñz Frā. Mayro.

Caplm. ij. quō circa tempus sue mortis consolā
tiōē deus prestiterit Marie

Ecūda cōteplatio qñliter fuerit xgo p sua
morte solata. Nimirū ipa cōsolationē
circa suā mortem habuit ab angelo z ab
aplis atqꝫ a dño Jesu z totiꝫ celestis cu
rie btis occurrētibꝫ z assistētibus in hora
sui trāsitus. Qualit aut hec facta fuerint: ex sermonibꝫ
sctōꝝ z narratiōibꝫ: pñcipue scti Cosme: qꝫ cognomento
dñ vestitor. atqꝫ Johānis Damasceni z alioꝝ historiis
edocet. sicuti z in cōi legēda plixē describit tali modo.

Dñ em aplis ob pñdicatiōis grām diuersa s mūdi re
giōes subēntibꝫ xgo btā i domo iuxta mōtē syō posita
remāsisset. oia qꝫ loca filij sui. vicz locū baptismit: iesu
nij: passiōis: sepulture: resurrectiōis z ascēsiōis qd
vixit deuotiōe sedula mēte reuolueret z cōteplaret qꝫ et
qualia suus pñdulcis Jesus in illo vel isto loco fecerat.
Quadā die cū in filij desiderij corāginis vehemēter
accēdit: estuās animꝫ cōmouet: z intimari lachrymarū
abūndantia excitat. crebris qꝫ desiderij sui singultibꝫ
cepit talia vba eructare. O fili mi pñdulcissime. O na
te dilectissime Jesu suauissime: en cupio dissolui z esse
tecū. vrinā fili mi adesset illa hora aurea qꝫ te videre pos
sem in pñia. Ecce mor angelꝫ cū multo lumie eidē astitit
z reuerēter vtpote mēm dñi salutauit. Que inqꝫ bñdix
ta suscipiēs bñdictionē illiꝫ qꝫ mādauit salutē Jacob.
Ecce filius tuus dñs Jesus te matrem venerandam ex
pectat cum die tertia de corpore assumeris: vt celestes
mansiones iocūdas reddas z sctōꝝ spñs cōsolaretis.
Ecce autē ramū palme de paradiso ad te dñam attulit:
quem ante feretrū portare iubebis. atqꝫ vestimenta su
nebria missa a filio eidē obtulit. vt refert sanctus Cos
mas predictus. Tñc beatavirgo vt creditur genu flexo
gratias agēs deo petiuit petitionē. Primo vt apli ad
eā pariter cōgregent di. Peto inqꝫ instantiꝫ vt anteqꝫ
moriar corpalibꝫ oculis aplos videaz: z ab eis sepeliri
valeam: z ipsis pñsentibꝫ spiritum reddā. Secūdo peto in
quit z obsecro vt aia mea in exitu suo de corpore nullū
spñm tērrimū videat: z nulla potestas sathane insidiā
do occurrat. Cui angelus. Cur domina malignos spi
ritus videre metuis: cū caput eiꝝ oīno cōtrieris. Fiat
tamen voluntas tua vt ipos non videas: z aplos nobi
les executores funeris tui habeas. Sed qualiter intel
ligendū sit qꝫ btā virgo non viderit spñs tērrimos in
suo trāsitu patuit supra eodē li. pte. s. in fine. ar. ij. His
dictis angelꝫ cuz multo lumie celos cōscēdit. Palma
xō illa nimia claritate splendebat: z erat quidē xgevi
riditati cōsimilis. sed folia ipsius vt stella matutina ful
gebant. Et ego fateor me vidisse apud quendam comi
tem regium particulas quandā que dicebat esse de illa
palma. z pro certo erat fulgidissima ad modum micā
tis stelle.

tis stelle quasi coloris argenti fulgidissimi. cuius intuitus deuotione ingerebat cōtuentib⁹. At brā xgo i magna cōsolatione spūs relicta vt refert idē sanctus Cosmas: mox cōuocauit xgines sc̄as cognatas et amicas sc̄as mulieres: q̄b⁹ patefecit q̄ migrare deberet. **M**ox oīs sanctarū virginū et mulierū multitudo flens cepit dicere. **O** sanctissima. **O** bñdicta sup oēs mulieres: ne nos derelinquas orphanas. At illa cōsolādo eas ait. Si vos natozū corruptibiliū matres non toleratis ab eis modicū separi: quō ego mater et virgo desiderare nō debeo ad meū pergere filium dei patris vnigenitū q̄ est oīmvita et p̄mī beatōzū. **H**ec cū ageretur factū est vt dñs Iohānes in epheso p̄dicaret: celū repēte intonuit: et nubes candida ip̄m sustulit: ac raptus ante Mariē ianuā collocauit: pcutiēsq; ostiū introiuit: et reuerēter virgo virginē salutauit. **Q**uē felix Maria cōspiciēs p̄ gaudio lachrymas continere non potuit. dixitq; Fili Iohānes memor esto xborū tui m̄grī q̄bus me tibi in matrē et te mihi in filiū cōmendauit. Ecce a dño euocata debitū humane cōditionis exoluo: et corp⁹ meū tibi cura sollicita recōmendo sepeliendū. Tunc ille mox prostratus in terrā cū lachrymis cepit clamare. **D**eus mi dñe deus vt quid tantā tribulationē inducis super nos: vt vīcz hanc n̄re religionis magistrā: sc̄itatis speculū: vnicuz nostrū solaciū a nobis auferas. Sicq; flenti virgo palmā et vestimēta lugubria ab angelo portata ostēdit. vt refert sc̄us Cosmas vestitor cognomēto: q̄ ea q̄ narrat ab his q̄ interfuerūt se didicisse certa relatiōe cōmemorat. Dixit quoq; xgo ad Iohānē. **H**āc inq̄t palmā deferri facias ante feretrū: cū corp⁹ meū duxeritis ad sepulchrū. Dixit aut Iohānes. **O** vtinā h̄ essent oēs apli et fr̄es mei vt tibi dñs decētes pare possem⁹ exequas ac exoluere laudes dignas. **H**ec illo dicente. oēs apli de locis in quib⁹ p̄dicabāt a nubib⁹ cādīdis rapiūtur: et ante Mariē ostiū collocātur. Qui cum se mutuo salutassent et de hoc plurimū mirarent⁹: dicentes. **Q**ue naz causa est ppter quā nos dñs h̄ insimul cōgregauit Iohānes ad eos exiuit et dñam de corp⁹ egressurā p̄dixit. Qui oēs mox in lachrymas p̄pentes tandem introierūt: et brām virginē reuerēter salutātes adorauerūt dicētes. **A**ue dei mat̄ grā plena dñs tecū: bñdicta tu in mulierib⁹: et bñdictus fruct⁹ vētris tui. At ipsa. **A**uete discipuli electi vnigeniti filij mei. Et cū modū aduentus eoz ab eis audiuisset: deū glorificauit: et oīa eis manifestauit ab angelo reuelata et allata sibi ostendit. **R**efert sc̄us Cosmas q̄ iter ap̄los vidēs sc̄m Paulū noīatiz salutauit: et ille genuflexo ait. **A**ue ipetratio mei solaminis: lz em̄ xpm̄ in carne nō viderim: tñ cū te video. ac si ip̄m tuū natū viderē cōsolor in spū vīcz modo deū te genuisse gētib⁹ p̄dicauit: amodo te ad ip̄m translata docebo. **H**oc aut vt videlz ap̄los in dormitiōe xginis cōuenisse testat German⁹ archieps Constantinopol. et etiā Iohānes Damascē. in suo sermōe hoc idē asserit et sc̄us Dionys. Pauli apli discipul⁹ in li. de diuinis nominib⁹. et seip̄m filr̄ interfuisse ac vnūquēq; discipulozū in laudē xpi et xginis fecisse sermonē. Petr⁹ igit inchoans: vt narrat Cosmas: dixit. **G**aude celestī thalamo rū spōsa: tetrarchi luminis cādelabrū: p̄ quā ē ef̄na claritas manifestata. Alij aut apli. **A**ue inquit regina celoz **A**ue dñā angeloz. **S**alue radix sc̄tā ex qua mūdo lux est orta. **G**aude gloriosa sup oēs speciosa vale: et p nobis xpm̄ ora. Tūc xgo in medio eoz deū benedixit.

Et fm Alber. sup **D**issus est. sacramētuz eucharistie deuotissime adorādo sūpsit et vñctiōis. Deide vestimēta funebria induēs admonuit xgines q̄ erāt in ei⁹ obsequiū occupate de lapadib⁹ et lucernis ardētib⁹ vsq; ad eius obitū nō extinguedis. **O**ibus quoq; flentib⁹ crebrisq; singultib⁹ put testat addēdo Iohānes Damasc. q̄relas pponētib⁹ et dicētib⁹. **C**ur nos orphanos derelinquis. **O** cōsolatio nostra te habuim⁹ labor solatiū: tibi viuētī cōiuere gloriosuz est. **N**ec q̄ deseras nos o felix dei mater: sed tibi moriēti et cū xpo regnātī tuo p̄dulci filio impetra nobis cōmori et cōregnare. **D**eū q̄ amarū est o dñā separi a tua presentia: que es totius curie celestis leticia. Tūc illa ad filiū cōuersa genuflexo ait. **T**u dilectissime fili Iesu: his de meo discessu dolentibus sc̄tis quos elegisti fias consolator: et appone bñdictionē tuā sup eos. **E**xtendēsq; manus fidelīū collegiū benedixit. Et addidit. **I**n man⁹ tuas cōmēdo fili spiritum meuz: suscipe aiām meā tibi dilectā quā immūne a culpa seruasti: tibi et nō terre cōmendo corpus meum: custodi illud integrū qd tibi inhabitare cōplacuit: trāsfer me ad te: vt vbi tu es meoz visceruz nate pariter sim et ego tibi cōhabitās. Et tūc oibus valedicēs se ad exitū cōposuit genuflexo mēte in deū suspēsa: adeo: vt p̄ amoris magnitudine et cōtemplatiōis suauitate nullū sentiret dolorē. Circa x̄o horam tertiā noctis: tota dom⁹ suauitate replet. **D**ñs em̄ Iesus cū angeloz ordinibus et patriarchaz ac p̄phetarū cetib⁹: martyruz et cōfessorū agminib⁹: et xginū choris aduenit: et ante thronū xginis acies ordinatur et dulcia cantica frequētant. **H**āc prior ip̄e dñs Iesus inchoauit dicēs. **V**eni electa mea et ponā in te thronū meū: quia cōcupiui spēm tuā. Et illa. **P**aratū dñe cor meū paratū cor meū. Tūc omnes sc̄ti dulciter intonāt di. **H**ec est q̄ nesciuit thoz in delicto: habebit fructū in respectiōe aiarū sanctarum: Ipsa aut de seip̄a cecinit di. **E**cce beat⁹ me dicent oēs generationes: qz fecit mihi magna q̄ potens est et sc̄m nomē ei⁹. Tūc dñs Iesus excellenti⁹ intonauit di. **V**eni de libano spōsaveni coronaberis. Tūc illa. **E**cce venio: qz in capite libri scriptū est de me vt faciā volūtaez tuam de⁹: qz exultauit spūs me⁹ in te deo salutari meo. Sicq; Marie aiā felicissima de corp⁹ egredit⁹ et ad filiū euolat. a quo dulcissime amplexat. fuitq; tā a dolore carnis extranea q̄ a corruptiōe extiterat aliena. statimq; eā circūdederūt flores rosaz. s. cet⁹ martyz et lilia cōuallū. i. agmina angeloz: cōfessorū xginū et sc̄toz omnīū. **V**iderūtq; apli ei⁹ aiām tāti esse cādoris vt nulla mortaliū ligua posset effari. **U**n p̄sus lachrymis ceperūt clamitare apli di. **V**irgo prudētissima q̄ p̄grederis valde rutilans: esto memor nr̄i o dñā. Dixitq; dñs apostolis. **C**orp⁹ xgis m̄ris mee in vallē Josaphat deferet: et in monimēto nouo qd ibidē iuenietis recōdite et me ibidē triduo donec ad vos veniā expectate. **S**tātq; oīa illā agmina brōz cū xpo xginis aiām deduxerūt cū iubilo canētes. **Q**ue est ista q̄ ascēdit de deserto delitijs affluēs innixta sup dilectū. **Q**uib⁹ comitando canebat. **I**sta est speciosa iter filias hierusalē: sicut vidistis eā plenā charitate et dilectiōe. sicq; in celū gaudēs suscipit⁹ et a dextris filij in throno gl̄ie collocat⁹. **R**efert vero sc̄us Cosmas mirabile mysteriū qd non indiget naturali discussione: cū oīa q̄ de dei genitrice dicuntur sint supnaturalia et miranda. **Q**d vīcz egressa de corp⁹ aiā: corp⁹ p̄cōba prulit. **S**as ago tibi dñe q̄ tua sum

glia: memento mei qz tuū sum figmentū z tuum suauū depositū. Tanta qz statim corpus ei claritate respen-
duit: vt tangi quidē a virginibz ad lauandū posset: vi-
deri autē nō posset. Tādū autē lux illa resplenduit do-
nec corp⁹ a virginibz lotū fuit aq mūdissima nō ab ipa
mūdātū: s; poti⁹ a corpe sacro aq sc̄tificata. Deinde vt
ait Damas. in f̄mōe Sacri illud corp⁹ mūda syndone
iuolutū feretro sup̄pōit: lapides coruscāt: odor vnguē
toz celestīū redolet: hymni āgelici resonāt apli diuinas
laudes cantāt. alijqz sc̄ti z sc̄tē reuerēdissime adorant.

Caplm. iij. primi articuli de sepultura
beate Marie.

Uertia stēplatio qualr beata xgo fuerit
post mortē sepulta. Ad qd ex p̄missorū
sc̄toz narratiōibz z historijs alioz p̄tinu-
ando notat. qz postqz h̄ gesta s̄t ceperūt
apli agē vt iuxta p̄ceptū dñi h̄ arca dñi
e monte syon portet honorifice ad sepulture locū: vi-
delicet in vallē iofaphat. Tūc dixit iohes petro. Hāc
palmā. s. ab angelo allatā aū feretrum petre portabis:
qz dñs te nobis p̄tulit z pastore ordinauit ouīū suaz.
Cui petrus. Hāc potius te portare decet: qz virgo a
dño es electus: z dignū est vt palmā virginis xgo fe-
ras. Ego autē portabo cū feretro sc̄m corpus. Leteri
autē apli fr̄es mei circūdantes feretrū referant laudes
deo. Paulus autē dixit Petro. Et ego qui minimus
aploz sum portabo tecū. Tunc eleuātes feretrū petr⁹
inchoauit psalmū In exitu isrl de egypto alla. Cete-
ri apli canticū psequunt. Dñs autē feretrū z aplos nu-
be p̄terit: ita qz ipsi nō videbant: s; tñ eoz vox audie-
bat. Assuerūt z angeli cū aplis cōcinentes z totā ter-
rā sono miro suauitatisqz odore replentes. Concitati
iudei de ciuitate ad hāc melodiā: z audientes qz disci-
puli iesu efferūt ei⁹ matrē mortuā. oēs ad arma cōcur-
rūt z se mutuo hortabant di. Venite z oēs discipulos
occidam⁹: ac corpus istud qd seductore portauit igne
cōburam⁹. Princeps autē sacerdotum ira plenus ait.
Ecce tabernaculū illius qui nos z genus n̄m sturba-
uit. Et mox manus iniecit feretro volēs illud ad terrā
deijcere. Qui qz indigne sacri corpus tangere nitit⁹
ad qd angeli etiā trepidāt accedere. iō merito manibz
priuat. Hāc ambe manus eius subito aruerūt: z a cu-
bitis auulse discindunt z lectulo hēserūt: ita vt ad gra-
batū penderēt: z miser ipse nimio cruciatu vexatus la-
mentabiliter vlularet. Reliquis autē ppl̄s ab angelis
qui erant in nubibz cecitate pcussus est. Tūc p̄nceps
sacerdotū clamans ad petrū aplm implorat veniam et
p̄mittit emēdā. Cui petrus post alia xba dixit. Mul-
taten⁹ misericordiā psequi poteris nisi accedēs oscu-
latus fueris feretrū z ofitearis di. Credo in dñm iesū
xpm quē ista virgo in vtero portauit: z post p̄tū virgo
pmāsit. Qd cū fecisset: man⁹ vñ euulse fuerāt cubitis
sunt adiuncte: z pristina redditus est sanitati. Acci-
piensqz petr⁹ vnū dactylū ex palma dedit illi: dixitqz.
Accipe hāc palmā z pone eam sup pplm excecātū. et
quicūqz credere voluerit recipiet visum: qui autē credē
noluerit nō videbit ieternū. Perueniētes igif apli in
vallē iofaphat ad p̄diū Bethsemani: inuenerūt ibi se-
pulchrū sile xpi viuifico sepulchro: vbi corpus cū mul-
ta reuerentia posuerunt. Quo munito iuxta illud vt
dñs iusserat: ofederūt vsqz in diē tertiū exequias i dei
laude deuote celebrando z ofones faciendo. Ecce xgo

die. s. tertio nubes splēdidissima sepulchrūz circūdedit
voces angelice resonāt: z ineffabilis odor sentit: fit om-
nibus stupor. Et ecce dñs iesus descēdens cū multitu-
dine angeloz ipsos salutauit: di. Pax vobis. Qui ge-
nibus pcidētes r̄nderūt. Glia tibi deus q facis mirabi-
lia magna sol⁹. Et dñs. Quid inq̄t gr̄e z honoris vob
videf vt nūc mee conferā genitrici. At illi. Iustū dñevi-
det seruis tuis vt sicut tu deuicta morte regnas in secu-
la sic tu resuscites m̄ris corpusculū: z a dextris tuis col-
loces in eternū. Ecce autē cōtinuo Marie aia p̄ns visa
est. Tunc saluator locut⁹ est dicēs. Surge veni dilecta
mea: tabernaculū glorie: vasculū vite. Pulchra es ami-
ca mea z macula nō est in te. sicut g labē nō habuisti: ita
z corporis resolutionē minime patiaris. Statimqz ad
corp⁹ accessit Marie aia z de tumulto pdijt i corpe glo-
rioso. Tādē sepulchrū aperientes corp⁹ minime inue-
nūt: sed tñ mō vestimēta funebria z syndonem reppere
rūt. Igif apli osculātes sepulchrū sanctū z deū laudan-
tes: in hierusalē sunt reuersi dicētes: qz corpore z aia vir-
go gloriosa est in celū assumpta. Cuius assumptionis
modū deuoti⁹ in sequētibz cōtemplemur. Plura alia
circa hāc materiā reperiūtur in historijs descripta: que
qm̄ ad deuotionē nō adeo deseruiūt: ob breuitates sunt
hic p̄termiffa.

Articulus. ij. de modo gloriosissime assumptionis
z deductionis beate Marie virginis in celum.

Arca secundū de modo

gloriosissime assumptionis beate Marie
virginis. Nota qz ipsa cuz summa gloria
est assumpta in celum triplici modo.

Primo feliciter.

Secdo honorabiliter.

Tertio letanter.

Primo inquā feliciter. qz ipa glificata plene z p̄fectis-
sime glie celestis felicitate nō solū in aia: sed etiā glorio-
so corpe est assumpta. Vñ in aia habuit z bz virgo btā
triplicē felicitatē. s. vifidōis: diuine fructidōis z tētionis.
In corpe vero habuit quadruplicē felicitatē: vīcz ipas-
sibilitatis z agilitatis: qua vbiqz volebat sp̄s: ibi p-
tin⁹ erat corp⁹. vt d̄t Aug. z subtilitatis q penetrabat
celos: atqz claritatis q fulgebat incōparabilr mag⁹ q
sol: z p hāc claritatē suā totā celestē curiā irradiat z illu-
strat lumie glie. Qd autē ipsa corpe glioso sit assumpta
pie credit ecclia. z supius pte pria huius libri p plures
rōnes deuota stēplatiōe est descriptū. Secdo btā xgo
assūpta ē honorabilr. qz ipa dñs ihs z tot⁹ celest⁹ curie
exercit⁹ eidē occurrit: z ipam honorifice in celū deduxit
vt testatur Hiero. in ser. de assumptiōe. Hora autē fm
Frā. maro. ples btōz turmas q assuerunt in hac solēni-
tate assumptiōis. Prima turba aploz q eā vsqz ad se-
pulchrū comitati sunt cū hymnis z cāticis: vt. s. patuit
Secūda turba angeloz q virgini in hoc mundo assiste-
bāt z eā custodiebāt. Quāuis em̄ qlibet hō habeat f̄s
bi in h̄ mūdo angelū deputatū. vt ait Hiero. credit tñ
q btā xgo habuit ples angelos in custodie sue obseq-
um. Iuxta illud Cañ. iij. En lectulū Salomōis. lx. for-
tes ambiūt ex fortissimis isrl. Et hi cū xgine ascēderūt
gaudētes q fuerūt digni obsequio z familiaritate tan-
te dñe z q celis tātū thesaurū deducebāt in hac assump-
tione. Tertia turba erat aiaz euolatū ad celū de h̄
mundo. sicut sunt aie p̄fectoz z aie post baptisimū mor-
euolātes.

enolates. Credit enim quod quotidie aliqui tales euolent.

Quarta turba animarum de purgatorio exiitum quod iam purgate erant. de quibus etiam creditur quod omni die aliqui tales euolent quod tunc cum virgine magno gaudio ascendebarunt: et forte pluribus partibus in purgatorio fuit pena relaxata propter tanti festi solennitatem et virginis honorem. ut opinatur idem frater.

Quinta turba angelorum quod predictarum animarum custodes fuerant: et in hoc mundo ministratum quod ad honorem virginis cum ea ascendebarunt. Iste omnes turme fuerunt comitatus virginis et laudantes eam. Sed restat videre qualiter turme beatorum plurime occurrerunt virgini eam salutantes et honorifice suscipientes. Prima ergo turba occurrit sanctorum patriarcharum.

Secundo prophetarum. Tertia martyrum. Quarta confessorum. Quinta virginum. Sexta omnium beatorum communium.

Septima omnium angelorum assistentium: quod non emittunt nisi raro. Octava diuinarum personarum. videlicet patris et filii et spiritus sancti. Qualiter autem unaquodque turba sanctorum predictorum ipsam beatam virginem salutauerit et laudauerit ac honorifice suscepit: in quodam libro quod intitulatur de vita marie deuote edocet. et hoc propter deuotum audientium propter breuiter describit. Prima ergo turba patriarcharum adorantes eam salutauit dei. Ave sacrarum salutiferum nostrum desiderium quam dudum expectauimus quod implesti nostrum gaudium: et per tuum natum redemisti nos de parte tenebrarum infernalium tibi laudis honoris gratiarum acternum gaudium. Tunc Adā laudans ait. Hoc nunc os ex ossibus meis: per hanc ecce gaudium omnibus posteris meis. Nam hoc est quod gratiam inuenit apud deum angelo nuntiante: quam gratiam ego perdidici.

Eua quoque. Ave inquit benedicta inter mulieres quia vitam omnibus peperisti: et mortem quam intuli tu contriisti. Ecce quod ego femina dānauit: tu sanctissima femina saluasti. Accedens autem Moyses patriarcha ait. Salue ego perfigurata in arca a me constructa. Nam sicut in diluuium genus humanum per arcam est saluatum sic secundum per te dei matrem est liberatum.

Abraha exultans ait. Ecce dei promissio mihi facta et impleta: quoniam dictum est. In semine tuo. id est in christo per hanc virginem edito: benedicent omnes gentes. Isaac ait. Ave ego pulcherrima cuius pulchritudo decora in rebecca mea sponsa est promonstrata. Iacob quoque. Hec est illa scala quam uidi cuius summitas celos tangebatur: et dominum in iuxta scale angelos per ascendentes et descendentes. Secunda turba sanctorum uirorum prophetarum occurrunt salutauit dei. Ave sacrarum spiritus sancti: et fructus nostris uaticiniis: te predicauimus: te prophetauimus: tecum igitur iam in celo congaudemus. Tunc iter eos Moyses ait. Hec est rubus ardens per charitatem: in quo apparuit deus quod rubus ardere cernebat nec comburebatur sed in suauitate tenebat. Sic nec ego hoc corrupta est filio dei suscepto: nec lesionem habuit in puerpilio. Baro ait. Hec est virga arida quam posui in altari: et inuenta est floridus fructifera. Dauid ait. Ecce regina quam assistit a dextris dei investitu deaurato. id est corpe glorificato. circumdata uarietate uirtutum sanctorum. Esaias dixit. Hec est ego de qua prophetauit. Ecce inquit uirgo concipiet et pariet filium. et vocabitur nomen eius emanuel. id est nobiscum deus. Hieremias ait. Hoc est quod dixeram. Nouum faciet dominus super terram femina circumdabit uirum. Ezechiel. Hec est inquit porta clausa per quam dominus est egressus. Dauid ait. Hec est mors de qua lapis uisus est percussus sine manibus. quod dei filius ab ea natus est sine uiri semine. Tandem Iohannes baptista eam adorauit dei. Ave mater agni immaculati qui tollit peccata mundi: quem digito demonstrauit per tuum aduentum sacrificatus in utero matris exultauit. Ite

elizabeth sancta. Ave beatissima quam credidisti angelo. Ecce perfecti sunt quod dicta sunt tibi ab angelo: gaude in eternum cum filio tuo. Tunc sanctus Iohannes et sancta Anna parentes virginis cum maximo gaudio occurrere dixerunt. Benedicta filia tu a domino. quod per te fructum uitae concipimus.

Denique sanctus Ioseph sponsum marie occurrens cum leticia ait. Salue mea gratiosa: mea venerabilis domina quam rex celi mihi in sponsam donauit: et immaculatam conseruauit: cuius eras custos castitatis et testis uirginitatis: et secretariis diuine incarnationis. Ego primum tuum partum adorauit: et omnis peregrinationis tue comes extitit: tibi et dulci tuo iesu diligenter seruiui: erat mihi tua societas suauis: tua allocutio iocundabilis. Nunc ergo mater gratie cum tuo nato iocundare mihi tuo sponso benedictionem preberet. Tertia turba occurrunt sanctorum martyrum dicentes. Ave triumphus et palma martyrum quam per omnibus meruisti: cum filio tuo in cruce pendenti assististi: et gladio doloris cor vulneratum habuisti: nunc gaude super omnes gloriosas letare cum amatissimo nato per secula.

Tunc sancti Innocentes accesserunt dicentes. Ave nostra gloria: felix illa hora qua christi infantia nostre passionis fuit causa. En o beatissima qualis nobis martyrum gloria est per tuum filium donata. Sis et tu cum filio felix per immensa gaudia. Sanctus quoque Stephanus per thomam ait. Benedicte cetera martyrum regina: ecce quia primus pro tuo filio martyrium sustinuit: quanta mihi sunt donata premia. Ipsi ergo domino Iesu tibi laus et gloria. Quarta turba occurrunt sanctorum confessorum salutando dicentes. Ave confessorum stellarum lux sanctitatis ac speculū uirtutis: vere in plenitudine sanctorum detentio tua. quod ceteris per uirtutes tibi uero tota infudit se plenitudo gratiarum uirtutis. Nunc ergo merito gaudes super omnes in plenitudine celestis per mirum glorie. Quinta turba occurrunt virginum salutando dicens. Ave uirginum beatissimam mater summe puritatis. Multe quidem filie congregauerunt diuitias. id est meritorum gratiarum. tu supergressa es uniuersas. Nunc igitur cum tuo filio quem uirgo concepisti. et uirgo peperisti atque post partum ego permansisti. gaude in decore summe puritatis per secula. Sexta turba omnium beatorum communium occurrunt eam laudando salutando dicens. Ave mater gratie: mater mie. tu gloria electorum tu honorificentia populi israel: tu leticia gentis sanctorum per te ex te habemus. quicquid boni habemus quod per te et in tuo nato laus et gloria. Septima turba angelorum assistentium quod raro et ex specialissima tamen gratia emittuntur quod si throni et dominationes occurrerunt beato Martino: ut legitur multo magis omnes etiam assistentes matri dei occurrerunt eam salutando dixerunt. Ave dei genitrix celorum regina angelorum omnis domina. quod demones perstrasti: mundum liberaasti ruinam angelicam restaurasti: dei filium de celis attraxisti. Nunc igitur gaude possidens thronum glorie tibi preparatum. Inter eos autem Gabriel archangelus occurrendo et gaudens dei. Ecce inquit celi regina tua gloria est completa quam tibi in salutatione pronunciaueram. Ave gratia plena dominus tecum: benedicta tu in mulieribus. Ecce gloria es plena. ecce tecum uere dominus Iesus tuus te exaltans: te summe letificans. uere tu benedicta super per benedicta pre omnibus. Octauo occurrerunt diuine persone. Nam dominus Iesus totus festinus occurrunt matri: ut testatur Hieronymus in sermo de assumptione. Et quoniam ipse persone diuine inseparabiliter se comitantur: ut dicit Augustinus de trinitate. ergo cum ibi fuerit persona filii: sequitur

q̄ affuit pater sp̄s sanctus. Quis autem excogitare sufficiat quanta iocunditate quātave suauitate dominus Iesus ip̄am p̄dulcissimam genitricem suam salutauerit: amplexatus fuerit: et osculat⁹ ad gl̄iam sup̄e mā iuitauerit dicēs. Surge p̄pera mater mea dilecta veni mater pura mea dulcis et amāda. Intra nūc in tui filij gloriosa habitaculavt gaudeas mecum oī bono celestiu delitiarū sine fine. Deniq̄ de⁹ pater in iubilo salutādo eā atq̄ solādo dī. Ave mea p̄fecta filiaz sp̄o sa p̄dilectavider agnosce diuinitatē meā. Ego te p̄ angelū salutauī et vt filiū meū cōciperes et pareres virgo m̄idauī: vt p̄ carnē ex te sūptā mortē patiēdo fili⁹ me⁹ mādū liberaret volui. Veni ḡ de libano sp̄osa mea: veni coronaberis. Ceteruz sp̄s sanctus. Salue inq̄t virgo pura: sup̄ quā ego requeui septiformi gr̄a in te locum filio dei p̄parauī: et de portōe puri tui sanguinis xp̄i corpus formauī: virtutibus et gratijs te ditauī. et vt digna fores mater dei in b̄ndictiōib⁹ dulcedinis p̄ueni. Nūc igit̄ iocū dare felix sup̄ cūctos v̄sū de dei. Tūc br̄a x̄go adorās humiliter deū et sc̄am trinitatē ac laudās et gratias agens: ait illud Eccl̄. ij. Confitebor tibi d̄fer rex de⁹ p̄r et collaudabo te deū saluatōrē meū. i. d̄m Iesum. Cōfitebor noi tuo qm̄ adiutor et p̄tor fact⁹ es mihi. s. tu sc̄t sp̄s me rep̄ēdo: et liberaasti corpus meū a p̄ditōe. v̄s p̄seruādo ab oī labe. Tertio q̄ his habi assumpta est br̄a virgoz in celū deducta letāter: q̄ summa cū leticia oīz celestiu agminū. Cū sc̄tis gerardus ep̄s et martyr in suis homelijs dīc. Hodie virginē mariā celi suscepit letādo: angeli gaudēdo: archangeli iubilādo: throni exultādo d̄nātōes psallēdo: principatus armonizādo: cherubim et seraphim hymnizādo: atq̄ ad sup̄ne maiestātē diuine tribunal deducēdo. Nec ille. De hac aut̄ iocūda eius deductōe: atq̄ gaudiosissima in thronizatione latius patebit in sequentibus.

Articulus. iij. de modo quo gaudiosissime in throni zata est beatavirgo Maria in regnum celeste et super omnes collocata.

Circa tertium principale

de mō gaudiosissime in thronizationis br̄a virginis vidēdum restat. p̄sequendum de his tribus. Primo q̄dē: quali gaudior iubiloso cātico sit in p̄missis turbis br̄oz ad thronū sue gl̄ie traducta.

Sc̄do qualiter sup̄ oēs ordines angeloz et sc̄toz exaltata. Tertio qualiter a sc̄tissima trinitate sit in suum thronū gl̄ie in thronizata. De primo Nota q̄ fm de notos cōtemplatores et huius rei tractatores pie possumus cogitare seu meditari q̄ cum br̄a virgo fuisset tanta solennitate qua paruit resuscitata et gl̄ificata cor porer aia atq̄ ab oib⁹ turmis sanctor et āgeloz occurrentiū honorifice salutata: tūc d̄ns iesus ait ad omnes beatos. Ecce inq̄t nostis et videtis matrē meā purissimā resuscitatā corpe gl̄ificato: in cui⁹ vterovestraz omniū electoz p̄ salute hoc meū corpus gl̄iosum sp̄s sanct⁹ formatū assumpsit: et tāq̄ in tabernaculo dignissimo requieui. ix. mēsis. Tāde ip̄a virgo me pepit et vberē de celo pleno lacte virgineo aluit: castissimo amplexu fouit: et in oib⁹ deuotissime mīstrauit. In cruce q̄ mihi p̄vob patiētī et moriētī astitit: et dolor gladio cōfossa ei⁹ aia extitit et c. Nūc igit̄ p̄sate et cōsiderate. q̄ dignū est vt in throno meo sup̄ oēs exaltet ordines br̄oz eterna p̄mia p̄ceptura. Tūc oēs angeliz br̄i p̄cidēdoz d̄ns

Iesum adorādo et collaudādo ceperūt dicere illud ps̄. Magnus d̄ns et magnavirtus eius et sapientie ei⁹ nō est numerus. Et illud Sap̄. ix. Tecuz d̄ne sapientia q̄ nouit oīa opa tua: q̄ affuit cū orbem terraz faceres et sciebat qd placitū esset corā oculis tuis. Ip̄a igit̄ tua infinita sapientia decernat: q̄ iustū dignū videt suis tuis d̄ne vt ip̄a tu sc̄ta mater oī honoret laude dignissima a dextris tuis in throno gl̄ie tue gaudeat vna tecuz et regnet in secula seculoz. Tūc sc̄ta trinitas mandauit oibus dī. illud ps̄. Sumite psalmū et date tympanū psalteriū iocūdū cū cithara: buccinate in neomenia tuba in insigni die solēnitatis vestre. i. huius assumptionis. Sicq̄ cū oī iubilo et totius curie celestis summa exultatiōe cepit virgo br̄a in celū et gl̄ie thronū traduci et eleuari. Iuxta qd p̄figuratū fuit. ij. regū. vj. Surrexit Dauid. i. xp̄s: et abiit ip̄e oīs ppl̄s vt adduceret arcā dei. i. br̄am dei matrem. Dauid aut̄ oīs isrl̄ lude bāq̄ corā d̄no in citharis: lyris et tympanis et c. In q̄ figurat iubilatio oīm sc̄toz et angeloz et laudis decantatio p̄ br̄issime virginis assumptione. Et nota q̄ oēs turme br̄oz deducēdo br̄a virginē admirabant in ea et canebant iubilosas laudes magnificādo ip̄as p̄cipue de tribus. Primo de eius pulchritudine. q̄ nō p̄sueuerāt ante videre sup̄ angelicā pulchritudinē nisi diuinā sed nūc in br̄a virgine cernebāt decorē excellētē super angelos infra xp̄m. Et iō canētes dicebāt. Que ē ista q̄ p̄gredit̄ quasi auroa rutilās pulchra vt luna: electa vt sol. Cant. vj. Quibus comitātes r̄ndēdo canebāt. Ista est speciosa inter filias hierl̄m sicut vidistis eā plenā c̄paritate et dilectōe: eccl̄ia dicēte. Sc̄do laudabāt eas de summa dignitate a deo sibi collata: eo q̄ non cōsueuerant antea habere angeliz beati reginā sup̄ oēs choros exaltatā sicut nūc cernebāt: et iō dicebāt. Que est ista q̄ ascendit de deserto delitijs affluens et c. Cant. vj. q. d. Mūdus totus est quasi desertū carēs oī virtute. et quō nūc de eo ascendit talis regina. Quib⁹ comitātes r̄ndēbāt. Ista est regina q̄ astitit a dextris dei in vestitu deaurato circūdata varietate. Tertio laudabāt de eius gl̄ie sublimitate et p̄mij copiositate ac diuina familiaritate. q̄ nūq̄ viderāt aliquē post xp̄m in tāta gl̄iaz plenitudine oīs gr̄e: actāta et tali familiaritate dei ascendētē. Unde dixerunt. Que est ista q̄ ascendit sicut virgula fumi ex aromatibus myrrhe et thuris et vniuersi pulueris pigmentarij. Cant. iij. in quo omnis gr̄az plenitudo gl̄ie figurat. Quibus r̄ndēdo cātabat a comitantibus. Nec est q̄ nesciuit thoz in delicto: habebit fructū in respectiōe aiaz sc̄taz. Sap̄. iij. Q̄ ḡ aia fidel̄ cōteplare quātis gaudior generib⁹: q̄ iocūdis laudib⁹ ip̄a v̄go gl̄iosa est exaltata. De sc̄do q̄ litervz p̄trāsūt oēs choros et sup̄ oēs ordines sit exaltata. Nota q̄ cū sic cū oīm exultatiōe eleuaret. Primo possumus deuote meditari fm q̄ scribūt deuoti cōtemplatores: q̄ cū aereū celū et deinde celū ethereū gaudēs trāsuolasset: celeriter ad fidereū celū ferebat: vbi p̄ gl̄iam eius obscurari lux solis: lūnez stellaz videbat p̄e cunctisq̄ radiās cū cerneret q̄ magni sol et luna q̄ magne stelle forēt a deo create q̄ tñ h nobis parue cernunt. cū tñvt dicunt p̄hi minima stella maior est terra. Deinde celū cristallinū p̄trāsēs penetrassz celū empyreū vbi br̄oz est māio. vidisset q̄ eius amenitatē et pulchritudinē: cepit psallere et dicere illud ps̄. Quā dilecta tabernacula tua d̄ne et tutū p̄cupiscit et deficit anima mea

mea in atria tua. Vere melior est dies una in atrijs tuis
sup milia. Tunc p̄dilectus eius filius Iesus ait ad eaz
Ecce genitrix dulcissima vide latitudinem celoz et pul
chritudine mansionu celestiu quas ego p̄paravi electis
meis habitandas. Ecce luna et sol et stelle q̄ te in scriptu
ris multipl̄r p̄figuraverunt. Ecce celū empyreū q̄ pul
chriū q̄ amenū sup oia inferiora in quo p̄p̄ua erit tua
et b̄toz habitatio vna mecū et cōregnatio. Nec oia ma
nus mea cōdidit ad deitatis gl̄iam et laudē sempit̄r
nā. Tunc ait Maria. Vere fateor q̄ magn⁹ dñs et lau
dabilis nimis in ciuitate dei nr̄i in mōte sctō ei⁹. Fun
dat⁹ exaltatōe vniuerse terre mōs syō latera aq̄lionis
ciuitas reg⁹ magni. teste. p̄s. Tādē sc̄do cū puenissent
ad choz infimū b̄toz in celo empyreovbi est choz pue
roz baptizatoz et cōmuniū sctōz fm rich. sup sniaruz
li. ij. Illi eā cōmēdare ceperūt dicere. Te o dñā mūdi
q̄ excedis oim merita decet et dignū est ascēdere sup⁹
q̄ nos in meritis paucis vel nullis p̄p̄is saluati sum⁹
in choro b̄ infimo ordinati. Ascēdēdo igit alt⁹. relin
que nobis b̄ndictionē tuā. Tercio q̄ ad choz ange
loz veniēdoz illi cōmēdauerūt eā di. Regina ange
loz merito tu sup nos exaltaris. q̄ cū nos p̄sideam⁹
singulis hoib⁹ custodiēdo: tu es ois vniuersali p̄tēctrix
et dñā. Ascēdēdo igit relinque nobis b̄ndictōes tuā.
Post h̄ q̄rto ad choz archangeloz veniēdoz et illi com
mēdauerūt di. Felix Maria nos q̄dē habem⁹ num
ciare mūdo maiora: tu x̄o edidisti mūdo oim maximuz
sc̄z filiū dei. merito ḡ exaltaris. Et ascēdēdo relinque
nos in tua b̄ndictiōe. Quinto p̄terea ad virtutū cho
rū veniēdo cōmēdauerūt ipsi eā di. Nostrum est facere
miracula. S̄z tu x̄o summoz indicibili miraculo deū
in tuovtero p̄clusisti carne induisti. ḡ dignū est te ascē
dere: et nobis b̄ndictōes tuā impartire. Sexto p̄tātū
ad choz veniēdo cōmēdauerūt ipsi eā di. B̄ndicta fe
mina nostrū ē p̄tates demonū coercere: s̄z tu caput ser
pētis p̄trivisti. digne ḡ ascēdis: et nos b̄ndic. Septi
mo p̄ncipatuū veniēdo in ordinē cōmēdauerūt di. Im
patrix oim: nos p̄ncipamur angelis. tu vero oib⁹
creaturis. iustū est q̄ te ascēdere et nos b̄ndicere digna
re. Octavo dñatōes eā cōmēdauerūt di. Dñā in
clyta: nostrū est p̄ncipatib⁹ p̄esse: tu vero ut m̄ ius ha
bes etiā deo filio tuo p̄cipiēdi. ḡ ascēdis meritoz nos
b̄ndictiōe tua participes facito. Nono pueniēdo ad
choz thronoz qui cōmēdauerunt eā di. Vere iocun
ditas electoz digna es exaltari sup nos. Nā in nobis
deus requiescendo iudicia decernit: in te dei filius car
nem assumēdo in qua iudicaturus est viuos et mortuos
requieuit. ergo ascendendo nobis benedic. Decimo
ad choz cherubin adueniēdoz ipsi cōmēdauerūt di.
Diuine sapiētie vas admirabile: nos diuina sapien
tia iocundamur: tu mater es et genitrix sapientie dei. i.
dñi iesu. ergo dignū est te sup nos ascēdere: nosq̄ i tua
b̄ndictione relinq. Undecimo ad choz seraphin veniē
do cōmēdauerūt illi di. Mater pulchre dilectionis.
nos ardē⁹ charitate dei tu in sūma plenitudine cha
ritatis deū tanq̄ filiū p̄re oib⁹ dilexisti. dignū ē te sup
nos ad thronū tibi p̄patū ascēdere: et nobis b̄ndictio
nē tuā infunde. At b̄tā dei mater gr̄as et laudes agēs
deo ait. B̄ndict⁹ dñs de⁹ isrl̄ q̄ facit mirabilia magna
solus et b̄ndictū nomē maiestatis ei⁹. Et iterū oib⁹ cho
ris b̄ndicēs ait. B̄ndictivos a dño q̄ fecit celū et terrā
Et tūc ad. xij. thronū vicz xp̄i est eleuata. q̄ est sup oēs

angeloz et sanctorz choros. Et de hoc in sequētib⁹
Ultimo iam restat videre qualif beata virgo in thro
num gl̄ie sit inthronizata a trinitate sc̄tissima. Et de
hoc breuiter pie et deuote cōtemplādo. Nota q̄ cum
solennitate et tāta gaudiositate beatissima dei mater
fuisset vt p̄dictū est deducta et exaltata sup omnes or
dines. tunc dñs Iesus cum summo honore ipsam ad
sui dexteram in throno gl̄ie sue collocauit. Vñ Aug.
Tibi inq̄t dñā digne thron⁹ regis glorie debet. te ip̄e
rex glorie et matrē veram et decorā sp̄sā p̄re oib⁹
diligēs amoris amplexu sociauit sibi. Gaude igitur
letare sine fine. Ex qua auctoritate claret q̄ si debetur
sibi thron⁹ regis glorie ḡ idem est thronus suus et re
gis. Item si mater regis et sp̄sa. ḡ iuxta regem. sc̄dm
illud. iij. Regū. ij. Positus est thron⁹ matri regis q̄
sedet ad dexterā eius et. Tunc deus pater benedicēs
eaz ait. Benedicta tu in mulieribus sicut annunciaui
tibi per angelū. Benedixi tibi et eris b̄ndicta inetero
num. Gen. xxvij. Benedicēs q̄ benedicā tibi et exalta
bo nomē tuum in seculū. en sup omnia creata te dñam
constituo. Et iuxta illud Gen. xli. Tu eris sup domū
meam: et ad tui oris imperium cunctus obediet popu
lus. Quicunq̄ volueris regnū tradere tibi fideliter ser
uiunt. salua quos tibi placuerit. Tu regina angeloz
tu dñā mundi. regna et gaude in gl̄ia mea per secula.
Filius q̄ dei patris dñs Iesus eam benedicēs ait.
Benedicta tu mater dilectissima. beatus tuus vterus
quo me filiū dei portasti: et beata vbera tua x̄ginea q̄
bus lactasti. vt scriptū est Luce. xi. Gaude nūc et leta
re vna mecū in throno glorie perpetue. En quia mihi
fideliter et deuote seruiisti: reddo tibi seruitutis vicē
et retributionē. vt sicut me suscepisti in vteru tuo pu
rissimuz et dignissimuz: ita ego te suscipio nunc in cele
ste solū glorio sissimū et felicissimū. sicut tu me p̄uisti:
ita ego te pascam dulcedine diuinitatis et glorie mee.
Sicut tu me induisti carne humana. et vestimēto incō
sutili: ita nūc ego te induā vestimēto glorie in animaz
corpore glorificato. Tu mihi in cruce pendēti cōpa
tiens et dolēs a dextris astitisti. et nūc asta gaudens a
dextris meis in throno gl̄ie quē tibi p̄paravi vt frua
ris mecuz omni bono felicitatis patrie celestis. Et vo
lo vt sicut me regē omniū adorat et laudat ois exerci
tus beatoz et electoz: sic te reginā cunctoz laudet et ve
neret ois ecclesia sctōz. Deniq̄ sp̄s sanct⁹ eā bene
dicendo ait. Beata es virgo Maria q̄ dñm Iesum
portasti creatorē mūdi: genuisti q̄ te fecit: et in eternum
permanes x̄go. put canit ecclesia in sp̄s sancto. Bene
dicta filia que a me in vtero materno extitisti sanctifi
cata et in filij dei p̄ceptione obumbrata. virtutibus et
donis suppleta et de plenitudine tua reuiuiscat omnis
creatura. Ecce ḡ tibi donatū est vt sicut in terris rege
ui in te ois gratie plenitudine: sic nūc in celis inhabitē
te omni plenitudine gl̄ie. Tu itaq̄ mater gratie: tu m̄
misericordie: tu mater venie. te impleuit deus oim bo
norum plenitudine: vt siquid spei: siquid gratie: siq̄d
salutis mūdo pueniret: nouerit redēdari ex te vt etia⁹
ait Bern. Vere tota pulchra es amica mea et macula
nō est in te. Nūc igitur iocundare et deum vnuz in sc̄tā
trinitate p̄templare regnās cum dulci filio tuo sine fi
ne. Tunc ait Maria. Magnificat aīa mea dominū:
et exultauit spiritus me⁹ in deo salutari meo. Quia re
spexit humilitatem an. et. Luce. i. Et iterum b̄ndicēs

Liber Undecimus

dñm ait. *B*ndicā dñm in oī tpe: sp laus ei⁹ in ore meo
sit nomē dñi bñdictū ex hoc nūc vsq; in scñm. Et ad
btōs ait. *M*agnificate dñm meū: et exaltemus nomē
eius in idipm. *C*ōgratulāmini mibi oēs q̄ diligit do
minū. qz cū essem paruula placui altissimo: et de meis
visceribus genui deū: vt canit ecclesia. *M*ox
q̄ vt Apo. iij. in figura scribit: oēs sc̄i miserūt coro
nas suas ante thronū dei. i. corā brā virgine. in q̄ thro
no xps dei filius regeuit ipam venerādo. Et laudare
ceperūt ac bñdicere deū dicētes. *D*ignus es dñe de⁹
accipere gl̄iam et honorē virtutē. s. ex virgine matre.
qm̄ occisus es et redemisti nos deo nro in sanguie tuo
scz quē ex virgine assūpisti. Et iterū eiusdē. xix. *G*au
demus et exultemus deus gl̄iam deo. qz venerūt nu
ptie agnizē. i. gaudiū p gl̄ia xpi et matris eius. Bene
dictio igit et claritas et gr̄ia actio. honor virtus et for
titudo deo nro in sc̄la sc̄lor. Amen. Ad virginem qz
Felix nāq; es sacra virgo Maria et oī laude dignissi
ma. qz ex te ortus est sol iusticie xps deus noster. Et
illud Iudith. xv. Tu gl̄ia hierlm: tu honorificētia po
puli nri: tu leticia isrl: eo qz castitatē amaueris. et ideo
eris bñdicta in eternū. Sicqz virgo brā in celū gaudio
se in thronizata laudat ab oib⁹ sc̄is et angelis: et bñdi
cit deus in ipa ac p ipam peremiter. Et nos q̄ charis
simi vt gr̄iam p eius merita. pmereamur ac gl̄iam: ipas
laudemus et supplicemus. et eius patrocinia flagitem⁹
orātes sic ecclesia solet ipam inuocare: dicens. Salue
regina mie: vita: dulcedo: et spes nostra salue: ad te cla
mamus exules filij Eue: ad te suspiramus gemē. et flē.
in hac lachrymarum valle. Eya ergo aduocata nostra
illos tuos mi. ocu. ad nos cō. Et iesum bñdictū fru
ctum ven. tui no. post hoc exilium ostende. *O* clemēs
O pia. *O* dulcis Maria Amen.

*I*ncipit liber. xj. de maxima dignitate et priuilegijs
Marie.

Liber undecimus agit

de mysterio priuilegioz magnoz et mul
tipliciū ipsius brē virginis atq; eius pre
cellētissime dignitatis. Et hz duas par
tes. In prima pte agit de quibusdam eius magnali
bus et priuilegijs dignissimis. In scda pte de alijs ei⁹
duodecim gratijs et excellentijs.

*M*ars. i. de magnalibus et priuilegijs dignissimis q̄
omnipotens deus fecit brē Marie virgini.

Ecce mihi dominus ma

igna q̄ potēs est et sc̄m nomen eius. Luc. i.
ca. Quib⁹ in vbis ipa gl̄iosa dei genitrix
virgo gliatur et gr̄as deo agit de magnis priuilegijs et
sc̄tissimis donis q̄bus tā sup oēm creaturā prulit post
xpm. Unde ait. Fecit mihi dñs magna q̄ potens est
q. d. *P*er suā inqt potētā infinitā fecit dñs in me ma
gnalia pmaximaz inscrutabilia. Reuera vt ait Anf.
de cōcep. virg. ca. xvij. Nil marie excellētius dari po
tuit: nil maius in mūdo fieri valuit q̄ qz ipa virgo ma
nēs deū de sua carne carnē factū generaret. Et bern.
in ser. de gaudijs marie. Multa ait magna fecit deus
in creaturis mūdi: nihil tñ taz excellens et tā magnum
opus digitorū dei factū est sicut in virgine maria quas
sol et luna oīs creatura mirant qz eū quē celi cape nō
poterāt: ipa in vtero capiat. Quāq; aut multaz ineffa

bilis sint magnalia q̄ deus fecit virgini supbñdicte: tñ
iuxta figurā Apo. xij. vbi scribit qz ipa mulier amicta
sole claritatis diuine hz coronam. xij. stellaz in capite
possumus describere. xij. magnalia siue priuilegia dis
gnissima q̄ fecit om̄ps deus in ipa virgine maria tāq;
stellas. xij. relucētes in ei⁹ gl̄ia. sub q̄bus comp̄hedun
tur multa alia virginis priuilegia. Dicat q̄ digne et
merito gl̄iosissima hec virgo. Fecit mihi dñs magna.

*P*rimo q̄dem in eternali p̄lectione.

*S*cdo in singulari sanctificatione.

*T*ertio in naturali perfectione.

*Q*uarto in incōtaminabili purificatione.

*Q*uinto in virginali fecundatione.

*S*exto in diuinali inhabitatione.

*S*eptimo in mentali illustratione.

*O*ctauo in maternali dignificatione.

*M*ono in huius mundi saluatione.

*D*ecimo in omnis doni exuberatione.

*U*ndecimo in sup̄eminenti exaltatione.

*D*uodecimo in vniuersali veneratione.

Iuxta hec igit. xij. stellas describemus. quas in trib⁹
quaternarijs potes ordinare fm seriez p̄scriptā distin
guendo p quaternarium vel aliter vt placuerit.

*C*aplm. j. de priuilegio eternalis p̄lectionis marie
in qua fecit sibi deus maxima.

Prima stella dignitatis

et magnificētie brē virginis dñ eternalis
p̄lectio. Ipaz em̄ de⁹ ab eterno p̄legit
supra oēm creaturam vt esset excellētior
gr̄az gl̄ia atq; mī dei dignissima. sic de ea canit ecclesia.
Elegit inqt ea de⁹ et p̄legit ea: in tabernaculo suo ha
bitare facit ea. *P*ropterea in hui⁹ signū in p̄sona eius
dic̄ p̄s. In capite libri scriptū est de me vt faciā volun
tatē tuā de⁹ me⁹. *N*otādū aut qz triplex liber distigui
tur. et in quolibet eoz de ipa btissima maria in capite
id est principio scriptū ē inuenit. vt p̄tz consideranti.

*P*rimus dñ libervite. h liber nō est aliud q̄ mēs di
uina. in quo sunt scripta oīa q̄ sunt: erūt et fuerūt. *I*sta
aut scriptura est noticia dei q̄ est oīm rerū: nō solus fa
ctarū. s. et etiā fiēdarū. et eoz q̄ possibilia sunt forez que
nūq; erūt vel impossibilia sunt. In h libro scripta sunt
noīa electoz. iuxta illd phili. iij. *Q*uoz noīa scripta
sunt in li. vite. *P*ropter qd saluator Lu. x. ait discipu
lis. *G*audete et exultate. qz noīa v̄ra scripta sunt in ce
lis. *C*ū gratiā. de pe. di. iij. dic̄ qz fm p̄sciam diuinā
scribi in libro vite est aliq̄ p̄ordinari ad vitā. s. ḡe et
gl̄ie. qd ab eterno ordinatū est. De hoc vero libro de
leti sūt et delent noīa reproboz. iuxta illud p̄s. *D*eleā
tur de libro viuentiū et cū iustis nō scribant. Et Exo.
xxxij. dixit *M*oyse ad dñm. *A*ut dimitte pp̄lo huic
hāc norā: aut si nō facis dele me de libro tuo quē scri
pisti. q. d. *N* scio qz me nō delebis. id p̄ce pp̄lo huic
Cui rñdit dñs. *Q*ui peccauerit mihi delebo eū de li
bro meo. In hoc libro nō ē prioritas t̄pis. vt. s. mēs
diuina prius vñū cognoscat q̄ alter. s. ē prioritas di
gnitatis. vt dicat p̄scriptū. qd nobili⁹ et p̄fecti⁹ fiēdū
ē dispositū. et hoc mō dic̄ brā xgo maria. In capite li
bri. s. vite scriptū ē de me q̄ p̄ ceteris ē electa et p̄lecta
tāq; sanctorū vniuersis etiā angel. vt faceret volūtatē
dei in cūctis vt essz gr̄az gl̄ia excellētior omni creatura.
*S*cōs dñ liber legis scripture siue date q̄ p̄tinet libros

*M*oyfi

Moyſi q̄nq̄ legales necnō hīſtoriales: ſapiētiāles z pphetales alios q̄vete. te. vt pz in biblia. Lz aūt totū et testamētū p oēs libros tā legi q̄ pphetaz atq̄ hīſtoriaz plenū ſit myſterijs z pphetijs de brā maria tñ in capite hui⁹ libri. qz in primo caplo geñ. plurimas p figuras ſcribit de ip̄a brāx gine. Propterea brāvir go dicere pōt in capite libri. ſ. ve. teſt. ſcriptū ē de me.

Primo qdē in ip̄o iūitio libri cū dī. In principio de⁹ creauit celū z terrā. in principio. i. in filio p quē fecit z ſc̄la teſte ap̄lo quē filiū de⁹ p̄ dedit virgini bñdicate vt idēz vnus eſſz de⁹ ac⁹ gis fili⁹. Creauit inq̄t de⁹ celū z terrā ſm Alber. magnū ſup Miſſus ē. c. clxvij. p hoc brāx go figurata extitit. q̄ celūz terra fuit. qz celeſtem ſilz terreſtrē vitā duxit. h̄ ē angelicāz humanā ouerſa tionē habuit. Celum fuit brāx go altīſſima dignitate. Terra infima humilitate. Celū fuit purīſſima x̄gitate terra ſecūda maternitate. qz virgo ſilz m̄ fuit. Et ſic i principio creatōis rerū primo creata ſūt celūz terra. ita in principio recreatōis z redēptōis creata ē x̄go. De nīq̄ de⁹ decreuerat p ſingula opa ſex diez de q̄b⁹ agī in primo ca. li. ve. teſt. honozare ip̄am virgine bñdictā pfigurādo in ſingulis. vt oñdit alber. vbi. ſ. Nīmīz ip̄a die prima fecit de⁹ lucē de q̄ poſtea fact⁹ eſt ſol ſm q̄ſdā. vt dic̄ m̄ḡ in. ij. li. ſuiaz. in q̄ pfiguratū eſt q̄ ſol iuſticie x̄ps de⁹ n̄r naſcitur⁹ eſt de lucidīſſima marī ſtel la maria. Sc̄da die fecit de⁹ firmamētū in medio aq̄ rū. Hoc firmamētū qd̄ h̄z fixas ſtellas in ſui ornamen tū brāx go ē q̄ h̄z coronā. xij. ſtellar. i. gl̄iam oīm ſctōz Qñ ip̄a fuit in medio aquaz. Aq̄ em̄ multe ppl̄s mul tus. Apoc. xvij. qz ip̄a ē mediatrix fuit ip̄a media in ter aquas q̄ ſub celo ſunt. i. ſctōs hoīes vīez inter aq̄s q̄ ſup celos ſunt. i. angelos z ſctōs p̄rie. qz erat ip̄a oīs ſctōz gl̄iaz bñs z plenitudinē gr̄e ſup cōdem ſtatūvie z iñſta ſtatū p̄rie dñ erat in vita hac: cōicās cūvtrīſq̄: cū inferiorib⁹ merēdi p̄ditōez. cū ſupiorib⁹ virtutum p̄ſe ctionē. Proinde Eccli. xliij. Species celi. i. bñx gis gl̄ia ſtellarū. i. ſctōz. Tertia die pgregauit de⁹ aq̄s q̄ erāt ſub firmamēto in vnū locū pgregatōemq̄ aquaz vocauit maria. in q̄ figurauit q̄ pgregatio oīm gr̄arū in x̄gine bñdicta noianda eſſz b̄ noīe maria. Quarta die fecit de⁹ duo luminaria magna. ſ. ſolē z lunā. ſol x̄ps luna brāx gine figurauit. Quinta die de⁹ fecit pi ſces z aues z eis bñdixit. qz p bñdictōez marie x̄ginis reuīſcit oīs creatura: vt dic̄ an̄. in lib. orationum.

Sexta die format⁹ ē hōz poſit⁹ in paradīſo voluptatis qz x̄ps hō fact⁹ eſt die ſexto. z in ſexta etate mūdi poſi tus a deo p̄re in virginei corpis paradīſo. in q̄ fuerūt de litie diuine dulcedinis z amor. Deniq̄ die ſeptimo. i. ſabbato q̄euit deus ab opib⁹ ſuis. qz tñc x̄pus q̄euit in ſepulchro z tñc fides q̄euit in x̄gine bñdicta. Jō bñ dī: z ſctificauit de⁹ diē ſeptimā. ſ. ſtatūedo eā inuenera tiōe haberi a fidelib⁹ in honozē virgīs. nō qdē abſtinē do ab opib⁹ manualib⁹ ne videamur iudaizare. de p̄ſe. di. iij. puenit. ſz ieiunādo orādo: frequēti⁹ z elemoſynā dādozē. Ecce claret qz in capite libri. ſ. veteri⁹ testamē ti ſcriptū eſt de virgine. Terti⁹ dī liber gratie q̄ conti net oēs libros noui testamēti: incipiēns ab euangelio Mat. In principio ḡ libri gr̄e ſcriptū eſt de x̄gine qz in principio libri matthei. ſ. Liber gñatiōis Jeſu x̄pi filij Davidzē. Et in fine hui⁹ euāgelij eodē p̄rio caplo ſcribit. Jacob aūt genuit Joſeph virum Marie: de q̄ nat⁹ eſt Jeſus q̄ vocat⁹ x̄ps. Jbi ḡ. ſ. in capite libri gr̄e

ſcriptū eſt de Mariavt facerē volūtātē dñi in ſumens do ſp̄o ſum: in p̄ſentiēdo ad cōcipiendū x̄pm: z fidē dā do angelo. Qñ claret ex p̄miſſis maximā x̄ginis excel lentia z dignitas. qz ab eterno deus eā p̄legit z p totū vetus testamētū p oia oīm pphetaz z ſctōz p̄menda uīlatq̄ in nouo testō in ip̄a oia de⁹ magnalia q̄ decre uerat ab eterno adimpleuit: z toti mūdo ſalutē ex ip̄a pueniſſe p euāgelīſtas z alios ſctōs noui testamēti de ſcribivoluit. Qñ venerabilis Beda ſup illud Luc. xj. Beati q̄ audiūt verbū dei. dicūt. Bñx gis excellen tia cōmenda cū. ſ. dī. Bñs v̄eter q̄ te x̄pm portauit z vbera q̄ ſuxiſti. Et merito: qz in ſpeculatōis cuſtodia dñō ip̄a ſamulabať adeo q̄ ip̄ius humilitati z ſctitati nullus ſctōz cōparať. Sz tota ſctōz bñtudo ex glo rioſe x̄ginis vtero pceſſit. Venerāda dñā electaz p̄re electa q̄ mater eſt x̄go eſſe nō deſinit. Admiranda puella q̄ ſaluō x̄ginitatis pudore ſuū genuit genitorē. Felix ancilla q̄ creatorē gubernatorem genuit vñ uerſoz z virgo p̄maſit in eternū. Bñdicta m̄ q̄ infer nī vaſtatorē: celi reparatorē: noſtrū ſaluatorē: mūdi re dēptorē: deū oīpotētē: dñm celi z terre z oia cōtinentē ſuo p̄tulit ex vtero: angeloz leticiā: hoīm vitā: celozum gl̄iam. Hec ille. Itaq̄ ſumma magnalia z p̄uilegia p̄maxima deus fecit in Maria p iſta ſtellarz i electio ne eterna. Primo qz eā elegit ſingl̄r ſuper oēs nō tm̄ humanas: ſz angelicas creaturas. Sc̄do qz ip̄az ele git ad talēz tātā gr̄am z gl̄iam q̄l̄z quātā nulla creatu ra deo nō vnita capere potuit niſi ip̄a virgo mater dei.

Tertio qz ip̄am ele git ad tantā gr̄am z gl̄iam q̄ oēs gñales z ſpeciales gr̄as oīm creaturaz ac gl̄ie plenitu dines in ſummo habuit. z in ſup ip̄am gr̄am z gl̄iaz ino creatā totā in ſe cōtinuit. Quarto qz deus ip̄az ele git z p̄ordinauit ad tā magnas excellētiās q̄ eā maio rē facere nō potuit potētia ordinata. vt patuit li. v. p̄te iij. ar. j. Qñ ppter p̄miſſa merito brā x̄go p arcā teſta menti eſt pfigurata. In q̄ incluſa erāt legis mādāta. qz in ea due tabule in q̄bus decem p̄cepta erāt digito dei cōtinebant. Sic in Maria p̄ceptoz obſeruātia. erat quā dextre dei digitus. i. ſp̄ſſctūs oī gratia decozauē rat. Arca etiā librū legis cōtinebat. z Maria cōſer uabat in ſcrinio pectoris ſui oīa verba ſcti euāgelij con ferens cū oībus ſcriptis legis diuinez pphetaz q̄ oia ſciebat. In arca erat virga Aaron q̄ floruit: z vna au rea cū māna celi. Et Maria floruit virginitate z fru ctū bñdictum p̄tulit. i. x̄ps q̄ celi mānauēz in vtero mū diſſimo portauit. Arca erat de ligno ſetīm impuiriſ bili facta: z Maria in putredinēz nō ē redacta. Arca duos vectes q̄b⁹ portabať z q̄ttuor circulos aureos in lateribus habebat. Sic in Maria duplex charitas z q̄ttuor x̄tutes cardinales erāt. Arca tam intrinſecus q̄ foris deaurata erat. Maria intus. i. in anima: z fo ris. i. in corpore gratia reſplendebat. Fecit ei ergo do minus magna.

Caplm. ij. q̄ deus fecit: magna in Marie ſingulari ſanctificatione.

Secunda stella dicitur

ſingularis ſanctificatio: qd̄ fuit magnus p̄uilegiū. Nīmīz ſm docto. theol. ip̄a x̄go q̄ttuor vicib⁹ ſctificata fuiſſe edocet a deo. Primo qdē in materno vtero. Sc̄do de⁹ eaz ſanctificauit qñ ſp̄ſſanct⁹ eā obūbrauit z filiū dei cō

Liber Undecimus

cepit. Tercio quoniam ea deus in habitavit mensibus novem christum portando in utero. Quarto quoniam ea deus in celum assumptus est. Unde per sanctificavit dominus tabernaculum suum. In singulis autem et omnibus his sanctificationibus deus fecit ei magnam et maximam privilegia: secundum quod tenet doctor. super. iij. sententiarum dist. iij. Primum fuit privilegium maximum quod in propria sanctificatione per gratiam specialissimam fuit preservata a peccato originali: ut tenet noster doctor. Licet alij dicant ipsam a peccato originali fuisse purgatam in propria sanctificatione tamen ecclesia istud pie credit cum nostris doctoribus quod preservata est ab originali culpa per meritum de ipsa dici possit illud Cant. iij. Tota pulchra es amica mea et macula non est in te. Et de hoc latissime patuit li. iij. p. totum. Item in ista propria sanctificatione datum est virginis secundum maximum privilegium: quod infusa est inibi gratia preservativa deinceps ab omni peccato actuali non solum mortali sed etiam veniali. Alijs vero sanctificatis in utero conceptis gratia per quam preservarentur a mortali: licet non a veniali sed ipsi virginis benedictae collatum est quod nec venialiter unquam peccaret. Unde Bernardus ad canonicos Lugdunensis ait. Puto quod copiosior gratia sanctificationis in ipsam descendit: quam non solum ipsi ordinem sanctificavit: sed etiam ea ab omni peccato deinceps immunem custodivit. Nec ille. Nam ista gratia prout in virgine aut subtrahit omnino aut restringit fomitem quod non posset in aliquod peccatum ducere: aut a bono retrahere ut tenet doctor. super. iij. dist. q. super. Tercium privilegium in ista propria sanctificatione maximum fuit: quod vix beata virgo impleta est dono spirituali: perfecta non solum respectu sui sed etiam respectu aliorum. Quod sic patet. Nam post eius sanctificationem in utero sue matris in ipsa benedicta virgine fomes secundum nostros doctores tenentes Mariam fore conceptam sine macula originalis peccati non remansit formaliter sed tamen causaliter: ut patuit li. viij. pte. iij. ar. i. c. i. circa medium. Secundum autem alios quod scilicet tenet a peccato mundatam: licet remanserit secundum suam essentiam et non fuerit subtracta: tamen remansit impeditur et ligatur per gratiam sanctificantem quam tum ad duo. Primum ne fomes inclinaret ad quoddam peccatum aut retraheret a bono. secundum quod tenet. Item quod amplius est quod gratia sanctificationis non tamen illicitos motus reddidit in se: sed etiam in alijs efficaciam habuit ut nunquam ab aliquo concupiscenti potuerit. Unde putat seraphicus bonaventura super. iij. di. iij. ait etiam infideles et iudei asserunt hoc mirum fuisse in virgine maria quod cum esset pulcherrima corpe a nullo unquam viro potuit concupiscenti. Unde has speciales prerogativas habuit sanctificatio beate virginis pre omnibus sanctificatis in utero vel in baptismo. Tunc quod eorum sanctificatio non deprimebat in eis omnes motus illicitos. Tum quod eorum sanctitas non extinguerebat omnem motum corporalem concupiscentiam in alijs aspicientibus eos. immo plurime sancte virgines: ut Catharina Margareta etc. concupiscentie sunt. et quod non senserunt martyrizate sunt. Sed in beate virginis gratia sanctificationis etiam in alijs omnibus concupiscentie motum extinguebat: putat latius de hoc supra patuit lib. v. pte. ij. ar. ij. c. iij. ubi et rationes notant. Denique in secunda sanctificatione: quoniam scilicet christus concepit beata virgo habuit super premissa quartum maximum privilegium. scilicet quod fuit confirmata in bono supernaturaliter certificata de beatitudine penitus: quod nemini viatori est datum. Adeo enim spiritus sanctus in ea superuenit: quod fomitem in ea omnino extinxit et inclinationes eius abstulit. atque omnem potentiam peccandi removit. et liberum arbitrium eius confirmavit in bono ut in christo. scilicet mortale vel veniale peccatum decetero factum esset impossibile. Quis ipsa beata virgo remaneret in statu vie. Unde ait angelus eidem dicens Luce. j. Spiritus

sanctus superueniet tibi et superabundabit. et eris altissimi etc. Ceterum in tertia sanctificatione. scilicet in filij dei in habitatione super predicta. ut dicit Bernardus de aureo. in suo compendio habuit hoc. Quintum privilegium maximum quod tota fuit dedicata ad divina: tota divino lumine plena: adeo quod non solum mens sed etiam corpus eius divinitus luce resplenduit quod illam portavit in utero quod est splendor paternae glorie. Unde Ezech. xliij. Ecce gloria dei israel ingredietur per portam orientalem. id est beatam virginem. et terra. id est caro beate virginis splendebat a maiestate eius. scilicet christi. Preterea in quarta sanctificatione vix in assumptione. Sextum privilegium maximum habuit quod ab omni miseria mentis et corporis est exempta. et in omni boni fructu in gloria consummata ultimo fini. id est deo coniuncta. Nec omnia doctores ceterum dicunt super sententiarum li. quo scilicet. Hoc tamen hic et in similibus observa quod vix nostri doctores qui tenent Mariam fuisse conceptam sine peccato originali aliter sentiunt de fomite quod scilicet in maria non fuerit nisi causaliter secundum legem propagationis etc. Ecce quia deus fecit Marie magna.

Capitulum. iij. de privilegio naturalis perfectionis in qua fecit deus magna marie.

Tertia stella dicitur na

turalis perfectio in qua fecit deus marie maxima privilegia et plura. Primum. quia eam fecit tam in anima quam in corpore dignissimam: ut scilicet foret aptissimum habitaculum tanti regis altissimi. Unde canit ecclesia. Dipotes sem. deus qui gloriose virginis matris marie corpus et animam ut dignum filij tui habitaculum efficeret coopante spiritus sancto preparasti etc. Mirum ergo modo eas spiritus sanctus dotauerat in naturali perfectione tamen quo ad animam tam quam ad corpus ut esset pre omnibus etiam angelicis creaturis dignissima ad hospitandum in se summum regem glorie tanquam vera mater enim concipiendo et pariendo. Sed hoc quod movetur. Quoto anno etatis sue beata virgo christum apta fuit suscipere in utero ut enim conceditur. Ad hoc aliquid dicitur quod post. xvij. annos. quia tunc mulieres vel puelle sunt perfectioris etatis ad perfectiorem plenam gignendam: qualis fuit christus. Sed istud in ea non habet locum. nec impediuit conceptionis perfectionem: quod spiritus sanctus ei tribuit perfectissimum adiutorium et plenam perfectionem nature ad concipiendum christum virtute spiritus sancti. Respondet ergo sicut pie creditur quod beata virgo habuit. xij. annos vel modico plus quam christum concepit. Et hoc sic patet. quod christus ex summe charitatis fonte festinavit tantum pro nostre salutis operatione sicut potuit ad virginis optatum habitaculum: iuxta illud per. Exultavit gigas ad currendum viam: a summo celi egressio etc. Sed etas in qua mulieres possunt vel solent gignere est ceterum a. xij. annis completis usque ad. xliij. annum. ergo duo decimo anno christum concepit. Confirmatur. quod christus post suum ordinem ad mortem festinabat quantum poterat: iuxta illud Luce. xij. Baptismo habeo baptizari. id est sanguis effusione: et coartor donec perficiam. ergo nec minus festinavit ad incarnationem quam non minus sacramentum erat dignum. Item quod virgines qui in templo erant morantur ad annos nobiles perveniebant dabantur ad desponsationes. sed annus nobilis desponsationis est annus duodecimus in quo potest puella concipere. ut extra de desponsatione impuberum. ca. Puberes. et c. Continetur. Unde ergo creditur quod. xij. anno completo sit desponsata et christum tunc concepit. Hoc supposito sequuntur aliquae conclusiones. Primum

ma: quod

ma: q̄ mater dei habuit. xrv. annos qñ xps̄ amittit et in templo repperit. q̄ tunc xps̄ habuit. xij. annos.

Secda q̄. xliij. annos habuit qñ xps̄ denuo p̄dicare cepit post suū baptismūz primū miraculū aquā in vinum convertēdo fecit: q̄ tñc xps̄ habuit. xxx. annos. Lu. iij.

Tertia q̄ ip̄a habuit. xlvj. annos qñ xps̄ mortu⁹ est q̄ xps̄ dñs triēnio docuit. Quarta q̄ ip̄a. lvij. completos annos habuit qñ assumpta fuit. Mā. xij. annis credit̄ cōius sup̄uixisse post passionē. Scdo de⁹ fecit magna Marie in naturali p̄fectiōe: q̄ eā fecit in complexiōe naturali sanissimāz purissimā. Fuit em̄ p̄ alijs optime sanguinee cōplexionis vt credit̄. Nec mirum. q̄ de ei⁹ purissimo sanguine debebat formari caro xpī sc̄tissima. z fuit purissime naturez tēperatissime vite vt nūq̄ aliquā egritudinē passa sit. Sic em̄ notat docto. sup. iij. di. iij. ip̄a ab initio cōceptōis vsq̄ quovixit semper in puritate nature p̄stitit donec naturali morte v3 dulcissima extincta fuit sine dolorez sine oī infirmitate z sine oī macula in oīz virtutū plenitudine vixit vt vide ref̄ appropinquasse summe ad statū innocentie ipsius Ade. Tercio deus fecit magna Marie in naturali p̄fectiōe: q̄ eā sup̄ oīa indiuidua humani generis fecit nobilissimāz pulcherrimā. Māvt ait p̄hs. ij. p̄hys. Natura est vis insita reb⁹ filia ex filibus p̄creās. Māsi ḡ natura erret vel ipediā: filius erit filis patris vel matris. Sed filius bt̄e virginis fuit nobilissimus z speciosissimus p̄e filijs hoīm dicēte p̄s. ḡ z mater eius. de b̄ latius li. j. pte. ii. Quarto fecit deus magna in gratie p̄fectione Marie. q̄ oībus gratijs nō solū gratuitis: sed etiā gratis datis in oībus aīe sue potentijs ipsam impleuit: vt esset p̄ oīa gr̄a plena. Māmirū eius in genitū: memoria: intellectus: z oēs animi vires sup̄ omnes alios hoīes vigerūt oī dono gr̄e plene: z ad v̄tutū exercitia: vīez humilitatē: castitatē: patiētia: mititatē aliasq̄ oēs virtutes naturaliter z singillatim inclinatē. Illud ḡ apli. j. Cor. xij. de gratijs datis scriptum qd̄ alijs sc̄tis diuini esse donatū edocet v3 Alij inq̄t p̄ spm̄ dat̄ sermo sapientie. glo. in contemplatiōe eternorū. Alij sermo scientie. s. humane. sicut sunt artes liberales. Alij fides in eodem spū. Alij gr̄a sanitatū glo. curādi infirmos. Alij opatio virtutū. glo. opatio miraculorū. Alij p̄phetia. glo. p̄dicere futura. Alij disc̄retio spūm̄. glo. vt discernat quo spū siāt opa. Alij genera linguarū. alij interpretatio sermonū. glo. expositio scripturarū. Et p̄terea illud Eph. iij. Alios qd̄ dedit aplos: alios euāgelistas: alios pastores z q̄cqd̄ est aliud gratiez donorū: oīa in bt̄a virgine completissime sunt p̄fecta: dicēte angelo. Ave gr̄a plenaz. adeo q̄ nulla ei defuerit gratia. q̄ vt dicit damascen⁹. Ip̄a a nullo illustriū vincit. Vincere aut̄ si in aliquo dono esset diminuta eius dignitas excellentissima. Ecce q̄ fecit dñs magna Marie in naturali p̄fectione.

De priuilegio incōtaminabilis puritatis in qua fecit deus magna Marie. Caplm. iij.

Quarta stella dicitur in

cōtaminabilis purificationis in q̄ deus fecit maxima Marie. Primo quidem q̄ ip̄am sc̄tificauit z purificauit intantū vt nullā maculā siue originalis siue venialis siue mortalī culpe haberet. Mā ip̄a virgo fuit ab oī culpa immunis vt testat̄ Augu. li. de natura z gr̄a dicens. Si

inq̄t oēs sc̄ti interrogarent vtrū peccauerit responderēt. Si dixerimus q̄ pctm̄ non habem⁹ nosmetipsos seducimus z veritas in nobis nō est. Excepta inquit hac sc̄tā virgine sc̄z maria de qua nullaz p̄sus cum de pctis agit habere volo p̄pter honore dñi q̄d̄ neq̄ em̄ scim⁹ q̄ ei plus gr̄e sit collatūz aduicēdū ex oī pte peccatum: qm̄ concipere z parere meruit illum quem nullā cōstat habuisse pctm̄. Nec Aug. Cū Bonauē. sup. iij. disti. iij. di. se audiuiste narrari q̄ ip̄a cuidā p̄sone reuelauit q̄ nunq̄ reprehēdebat eā cor suūz in oī vita sua. Secūdo maximū fecit deus: virgine benedictā purificādo. q̄ eam fecit tam sanctāz in puritate sanctitatis confirmauit adeo q̄ nunq̄ peccare posset etiā in minimo: licet viatrix esset. Māmirū b̄ priuilegiū sc̄z impossibilitas peccādi spectat ad statū cōprehensorū siue p̄rie. Quia ḡ beata xgo ex hoc q̄ filiū dei cepit nō est posita extra statū viatorū imo ip̄a mori potuit z defacto mortua est. Et qm̄ vt di. Aug. potētia moriendi cōsequit̄ potētia peccādi q̄ eodē passu currunt vt nō poti⁹ tollat̄ potētia peccādi q̄ potētia moriēdi. Mā ḡ videt̄ quō bt̄a xgo nō potuit peccare z tñ potuit mori. Sed has difficultates soluit Bonauē. sup. iij. disti. iij. q̄ vīez quātūz est de lege cōi: impossibilitas peccādi spectet ad statū p̄rie. Sed nūq̄ impedit quā de gr̄a speciali id qd̄ alijs cōiter dat̄ in p̄ria cōcedatur in via illi p̄sone p̄cipue q̄ in terris degens regina erat in via illi p̄sone p̄cipue q̄ in terris degens regina erat eorū q̄ exultāt in celis. Deniq̄ de potētia moriēdi z potētia peccādi nō est file in bt̄a xgine p̄ eo q̄ nō fuit decens filiū dei h̄re matrē imortale cū ipse fact⁹ ē mortalis: sed valde indecēs esset si haberet matrē peccatricem. Debit ḡ mater dei oīno immunis esse a pctō. z a potētia peccādi debuit esse aliena post filij cōceptiōnem: vt sicut impossibile erat matrē dei dānari: ita z impossibile foret labi. Et ratio q̄ dignior fuit mater xpī effecta q̄ sit aliq̄s angelus in celo. Si ḡ angeli in celo sunt p̄firmati in gr̄a: multo magis m̄r dei. Sed dice: Unde b̄ q̄ beata xgo nunq̄ peccare potuit. cū in hac vita tēpestuosa fuerit: vbi tota hoīs vita tentatio est. Job. viij. Dilitia est vita hoīs sup̄ terras. Potuit ḡ et virgo beata tentari saltem ab extrinseco occasione accepta per quinq̄ sensus vel a diabolo qui est mille artifex in tentando: qui etiam ipsum christum non fuit reuerit⁹ tētari. Rūdet̄ fm̄ doct. cōiter q̄ bt̄a xgo potuit qd̄ ab hoste vel ab extrinseca occasione tētari: foris: sed nūq̄ ab intra tentationis alicui⁹ mort⁹ effectus vel incitāmētū ip̄a habuit. Et b̄ erat ex trib⁹ causis.

Primo ex fomitis ligatiōe z extinctiōe sc̄upiscērie q̄ ad malū nō icitabat nec a bono retrahēbat vt patuit s̄. Mā p̄tigit aliqñ habitū ligari ne iactū ereat p̄ viciū sicut sc̄iētia p̄ebrietatē ligat vt d̄t p̄hs. vij. Et b̄. Alij qñ p̄ defectū naturalē vt in pueris sc̄upia ligata cernit̄. Multo forti⁹ p̄ dei donū ligat̄ fomes sicut in bt̄a xgine fuit ligat⁹ per diuinā gr̄am ei⁹ sensualitatē ab oī motu inordinato p̄hibētē vt di. Tho. iij. scripto Inia rū. di. iij. Scdo igit̄ b̄ fuit ex operatiōe gr̄e q̄ i bonūz eā ordinabat inflexibiliter z i deo iugit̄ p̄tēplādo q̄etabat mentē ei⁹ z trāquilla deuotiōe etiā in exteriorib⁹ actiōib⁹ in ip̄o. s. deo suspēsā manere faciebat vt tota in deo viueret z tota deo plena nō nisi deū in sensib⁹ z actib⁹ oīa i ip̄m debite ordinādo sentiret. Tercio ex p̄seruatiōe diuine p̄uidētie qua āgelos custodes sibi taliter disposuerat vt eā custodirēt ab oī nociua mate

Libër Undecimus

ria tētatiōis. q̄ten⁹ diuina puidētia itacta et imaculata custodiret ab oī offēsa etiā cogitationū Si em̄ in p̄mo statu hominē de⁹ custodiuit ab omni nociuo: multo forti⁹ matrē suā. Magna ḡ fecit de⁹ in maria ip̄am purificādo p̄missis modis. Tertiū tñ sup̄ h̄ maximū fecit de⁹ in ei⁹ puritate q̄ ip̄am intantū puram fecit ut maior sub deo puritas intelligi nō possit teste Ansel. de cōceptu x̄ginali. Un̄ ip̄az purā fecit de⁹ sup̄ oēs nō solū hoīes vel terrestres creaturas s̄z etiā angelos celestes et c.

De privilegio virginalis fecundationis in qua fecit deus maxima ip̄a b̄tē Marie. Caplm. v.

Quinta stella dicitur virginalis fecundatio: in qua deus fecit Marie magna privilegia. Primum q̄ est de ip̄sctō fecundata. Scdm̄: q̄ sine gravamine gravida quīs em̄ matres ceterē in portādo plem in vtero iam post p̄ctm̄ habeāt gravamēz laborē. ut d̄z Tobie. iij. B̄tā tñ x̄go nullā grauedinē sensit. fm̄ alber. sup̄ mis̄sus est. Huius rō prima: q̄ cōcepit fm̄ statū inocētie id est sine corruptiōe et sine p̄ctō miraculose. Un̄ sic in illo statu inocētie nō fuisset gravamē in matre portāte fetū. ita in b̄tā virgine Maria. q̄ corpus p̄p̄iū nō grauat habentē: sicut nec fructus vnitus arborē: sic naturalr corpus x̄p̄i matris eius x̄ginis quāsi vnū naturaliter nō grauabat. Tertiū privilegiū q̄ extitit sine dolore puerpera. Dolor em̄ partus datus est matribus in penā post p̄ctm̄ accipiētib⁹ cū libidine qd̄ nō fuit in virgine. q̄ part⁹ virginis fuit miraculosus sic et cōceptus. Un̄ x̄ps sine oī lesione exiuit devtero virginitis saluo signaculo virginali qd̄ p̄phetavit ezechiel de clausa porta. et Esa. vij. Ecce virgo accipiet pariet filiū et c. Quartū q̄ ip̄a virgo mater lactavit filiū vberē de celo pleno sicut canit ecclia. Nesciēs inq̄t m̄r virgo virū pepit sine dolore saluatore seculorū. Ip̄s regē angelorum solavirgo lactabat vberē de celo pleno.

Quintū privilegiū q̄ ip̄a est virgo virginum. q̄ nec primā similē visa est nec h̄re sequētē. Sextū q̄ ip̄a est virgo et m̄r fil. et vtrūq̄ fuit summe meritoriū. Eius ei⁹ p̄fectissima virginitas fuit p̄fectissima integritas cordis et corporis ex radice summe charitatis voto firmata Un̄ dixit angelo. Quō fiet istud qm̄ virum nō cognosco. Luc. i. Ex quo accipit fm̄ aug. q̄ vouerat virū se nō cognosciturā. Eius q̄ maternitas fuit sibi summe meritoria. q̄ de cōgruo meruit merito fidei: spei et charitatis atq̄ p̄fundissime humilitatis fieri mater dei. Ideo Luce. ij. ait. Respexit humi. ancil. sue. Ecce q̄ magna fecit deus Marie.

De privilegio diuinalis inhabitatiōis in qua fecit deus magna Marie. Caplm. vi.

Sexta stella privilegio r̄n̄ d̄z diuinalis inhabitatio. q̄ deus ip̄e tota plenitudine habitauit in virgine nō vno die: s̄z nouē mētib⁹. Propter qd̄ ip̄a b̄tā x̄go plurima noīa dignitatē obtinuit. q̄ aliqui i scriptura ip̄a denoiāt celū. iuxta illd̄ p̄s. Dñs in celo parauit sedē suā: et regnū ip̄i oīb⁹ dñabit. Celū em̄ d̄z a celādo. q̄ ibi celat gl̄ia dei et sc̄orū. Ita i b̄tā x̄gie dei maiestas celata fuit nouē mētib⁹ vbi parauit dñs sedē id est p̄santitatē x̄p̄i in q̄ requēuit et requēscit in eternū de⁹

hō fact⁹. Aliqñ denominat ciuitas dei. iuxta illd̄ p̄s. Gl̄iosa dicta sūt de te ciuitas dei. et eccl̄. xliij. ait diuina sapia. In ciuitate sc̄ificata sūt requēui. i. i b̄tā virgine. Nā sic ciuitas d̄z a ciuitate vnitate. ita in b̄tā x̄gie fuit plenissimavniō oīs potētiaz aie i dei: nec caro cōcupiscebatur aduersus sp̄m̄. Un̄ odilio in sermo. Pro certo scim⁹. ait: q̄ oīs actio Marie intenta sp̄ fuit in dño. Nec em̄ ē ciuitas (in q̄ teste p̄s) Magn⁹ dñs et laudabilis nimis. Deniq̄ ip̄a aliqñ appellat domus tēplū et thalam⁹ dei. Sic et canit ecclia. Dom⁹ pudici pectoris tēplū repēte sit dei intracta nesciēs vix x̄bo cōcepit filiū. Et p̄s. Tāq̄ sp̄s. s. x̄ps p̄cedēs d̄ thalamo. i. x̄gine. Aliqñ etiā denoiat archa dei thronus et sedes dei. S̄z his et alijs dignitatib⁹ ei⁹ noīb⁹ (q̄ multe sūt) ob breuitatē p̄termittis. ad alias qōnes vtilēs ouertamur. Pr̄ia qd̄. Utrū tāta et tali nobilitate: maiestate et p̄fectiōe ac dignitate fuerit de⁹ i b̄tā x̄gis vtero sic fuit ab eterno et i celo: Ad qd̄ r̄ndet breuit⁹ p̄ conclusionē istā q̄ diuina nobilitas in nullo diminuta ē ex eo q̄ humanā naturā assūpsit in x̄gis vtero. Un̄ Leo papa in ser. de circūcis̄iōe ait. In vtraq̄ natura idē ē dei fili⁹ n̄ra suscipiēs et p̄p̄ia nō amittēs. Deitas etiā q̄ illi cū p̄e cōis ē nullū detrimētū oipotētie subiit. nec dei forma forma seruī violauit. q̄ summat sempiterna deitas n̄raz qd̄ naturā assumēdo nos i suā gl̄iaz trāstulit: s̄z qd̄ erat eē nō desijt. Nec ille. Un̄ tota trinitas ita p̄fecte in b̄tā x̄gine sic in celo habitauit. Nā x̄ps dei fili⁹ p̄tūc cū erat in vtero x̄gis ita p̄fecte gñabat a deo p̄e sic ab eterno erat genit⁹ tāq̄ lumē de lumie de⁹ ver⁹ de deo vero. Itē ita p̄fecte p̄ducebat tñc in vtero x̄ginis sp̄m̄ sc̄m̄. et gl̄ificabat oēs angelos ip̄i diuinitatē intuēdo: et p̄seruabat totū mūdum ac disponebat oīa q̄ volebat in mūdō et sciebat oīa q̄ sūt fuerūt: et erūt sic in celoz sic de alijs. Scda qd̄. Utrū eā p̄fecto mō sit x̄ps in eucharistie sacro sic fuit i virgine vtero. Pro q̄ qōne Nota q̄ quīs idē corp⁹ x̄p̄i sit in sacro qd̄ fuit in virgine vtero. tñ differēter. q̄ in sacro ē corp⁹ gl̄ificatū sub alijs speciebus velatū. In virgine autē fuit corpus mortale: passibile: et cū p̄p̄iis q̄litatib⁹ sociatū.

Itē x̄ps in instātī cōceptiōis fuit p̄fectus hō cū oīb⁹ additōib⁹ hūanis. s̄z in eucharistia nō est cū additōibus humanis. R̄r̄ ḡ q̄ x̄ps fuit in vtero virginis mō mirabiliōri humiliatōis q̄ in sacro. S̄z in sacro ē mō p̄fectiōri dignitatis. Nā in sacro ē ip̄assibilis immortalis. S̄z valde fuit mirū q̄ de in vtero x̄ginis ad tātū se humiliarēt et tāvilis. tā paru⁹ et tā paup̄ apperet. Proin de hiere. xxxj. Nouū faciet dñs: femina circūdabit virū. Nouū. i. admiratōe dignū. Itē de⁹ in hostia cū sit in plurib⁹ locis s̄l magis appropinquat p̄p̄ietati diuini eē. q̄ p̄p̄iū dei ē eē s̄l in plurib⁹ locis et vbiq̄. S̄z in vtero virginis rationem essendi vbiq̄ non obtinuit christus. q̄ erat sic clausus q̄ non poterat esse eodem mō in alio vtero vel alibi. ḡ mirabiliōri mō humilitatē. fuit in vtero q̄ in sacro. Tertia qd̄. Utrū b̄tā virgo p̄fectiōri mō et digniōri suscepit x̄ps in vtero q̄ suscipiat fideles cōicādo in sacro. R̄r̄ q̄ sic. et declarat rōnib⁹ Pr̄mo q̄ quāto q̄s ē magis disposit⁹ p̄ gr̄az ad x̄ps suscipiēdū: tāto digni⁹ illū suscipit. S̄z b̄tā virgo fuit p̄disposita p̄ gr̄am sup̄ oēs ḡ et c. Scdo q̄ quātūcūq̄ q̄s digne cōicet: nō pōt enītare veniale p̄ctm̄. Sed b̄tā virgo nunq̄ etiā venialiter peccauit: igit et c. Tercio: q̄ alijs x̄pm̄ in cōione suscipiētib⁹ vnū x̄ps p̄ gr̄am tñ

Pars

tm. s. btevirginis unitus erat xps nō solū p gřaz. s. etiā p carnis assumpte naturā. Vere g̃ glōsissima ē **M**aria virgo cui deus inhabitando fecit magna.

Caplm. vii. de privilegio mentalis illustratiōis in q̃ fecit deus magna **M**arie.

Sextima stella dicitur mē-
talis illustratio: in qua de^o fecit marie mas-
xima. qz ei⁹ aie potētias miro lumie diuine
sapiētie p oia illustrauit ex verbo diuino in eius vtero
manēte. Vbi nota plures veritates fm doc. precipue
magim Ambrosiū taruisinū ordinis fm Carmelita-
rū in suis sermōib⁹ positas. Prima veritas q̃ eter-
nū verbū qd ē sūma sapia p̃ris adeo aiaz xgis irradia-
uit vt naturā oēmz speciē ac pprietatesz virtutes cū-
ctoꝝ elementozz in eis exītiū pfectissime cōgsceret.
Vñ oēs naturā terre cognouit quō. s. fuerit pducta. et
quō diuersarū speciēū entia sūt pducunt i ea. z qua-
lis sit eoz naturā oiz herbaz: plāta: radicū: fructu-
um: floꝝ: z oim lapidū: gēmaz: cūctoꝝ metalloꝝ: auri
argēti: eris plūbi. Et breuiter oiz terrenascētū. Itē
cōguit pfectissime naturā oiz aquaz mar: fluminū fon-
tū torretū: z oiz i eis pisciū spēs eaz z oiz i aq̃ nascē-
tū z de ea viuētū. Itē oēm aeris naturā z i eo existē-
tū: auiū z similitū speciēz z volatiliū cūctoꝝ atz oim v-
torū z statūz quā vtutē hnt z eoz generationē pfectis-
sime cōguit Itē naturā ignis z ei⁹ sphere z ei⁹ ambitū
z vtutē ei⁹ z subtilitatē. Et q̃cqd est i elemētis plenī-
sime cōguit. Scda vītas idē xbiū eternū adeo intel-
lectū xgis illuminauit vt naturā pditionē z numerum
oim aiaz z oim z indiuiduoz aiatoꝝ z q̃t de hoib⁹ viui
erant z q̃t mortui: q̃t saluati z quot dānari pfectissime
cōgsceret. Tertia vītas. Idē verbū sic aiām xginis
illustrauit vt oēs artes z scias liberalesz mechanicas
plenissime sciret vt patuit etiā li. vii. de hoc latissime.
Quarta vītas. Idē verbū sic virginē illuminauit vt na-
turā oim celestīū spheraz z distātiā orbū lune: mer-
curij veneris: solis: maris: iouis: saturni: z spissitudinē ea-
ruz z īfluētiā ac virtutū oim stellaz firmamētū celi cry-
stallini z empyrei pprietates pfectissime cōgsceret.
Quinta veritas. Idē verbū sic virginē illuminauit vt na-
turā: virtutē: numez z distinctionē officiaꝝ oim ange-
loꝝ z btōꝝ spiritū ordinū seraphin: cherubin zc. pfe-
cte cōgnerit. Sexta. Idē verbū sic virginē illumina-
uit vt pfectissime cōgscerz scām trinitatez. s. quō p̃ a
se est. filius quō a p̃e gñat: z. s. ab vtroqz quō pcedit.
Septia. Idē verbū sic virginē illuminauit vt naturā nūe-
rū: officia: penasqz oim demonūz quot aie sūt i inferno v-
purgatorio vñ alibi. z q̃les penas patiantz z oim vicioꝝ
guitatez debitā penā pfecte cōgscerz. Et vt breuī sin-
gula comprehendam omnium rerum tam supernozum
q̃ īferioꝝ. tam exteriorum q̃ interiorum perfectam co-
gnitionem humane nature possibilem hec virgo a suo
dilecto filio plenissime suscepit. De autem veri-
tates psuadent rōnib⁹ talib⁹. Primo qdē qz mater
dei oī gřa plena fuit g̃ ei nullū bonū defuit. Ceteris ei
p ptes Mariēo se totā infundit gře plenitudovt dī.
Hiero. ser. de assum. S3 qz ois scia ē de nūero bonoz
honorabiliūv dī. s. de aia. g̃ oēm sciam habuit. Cōfir-
mat. qz oēs doctores pcedūt q̃ mox vt xgo cepit esse
m̃r dei: i eā oēs gře possibiles hūane creature cū bñdi-
cto xbo pariter descēderūt: iux illō Sap. vii. Venerūt

mibi oia bona pariter cū illa. s. sapia dei p̃ris. Vñ itel-
lect⁹ seraphin cognoscit naturā sui ordis filz z de alijs
etē singli cōgscit naturā ppriā z ipi naturā celiz pla-
netaz: stellaz: terrestriūqz aialium: aut oēs aut aliq̃.
Quid g̃ obstat q̃ btāxgo i lumine iesu q̃ illuminat oēs
hoiem veniētē in hūc mūdūv sribit Jo. j. in ipō lumi-
ne in q̃ oia relucēt ipam plenissime inhabitāte oia cer-
neret z nosceret. Sicut em̃ in lumine solis multa vidē-
tur: q̃ sine minime viderent qz lumēv dī. ij. de aia facit
potētia colores actu colores. i. actu visibiles. ita in lu-
ce diuina vident occulta nobis. Vñ Greg. Quid ē qd
nō videāt q̃ vidētē oia vidēt. Alia rō. qz si de q̃ min⁹
videt inesser uest. z de q̃ magis. ij. Topi. S3 legim⁹ ali-
quos etiā ifideles vt Aristotelēz phos alios habuissē
se sciam rerū naturalīū p multaz. Aliqs aut scōs legi-
mus i infantia mirabili lumie plustratos. vt Johāne ba-
ptistā. Nicolāz zc. Alios q̃ futuroꝝ noticiā p visōes
z reuelatōes suscepisse vt p̃tz de pphetis aliosue cer-
tificatos d̃ btitudie psequēda. Quid g̃ mirū si btēvir-
gini q̃ fuit mater dei: z dñā oiz scōꝝ z creaturarū ois
gřa alijs p ptes concessa ipi plenissime z glōse fuerit
accommodata. P̃tz ergo quomodo fecit dñs **M**arie magna.

Caplm. viij. de privilegijs maternalis dignificatiōis
in qua fecit deus magna **M**arie.

Octava stella dicitur ma-
ternalis dignificatio. Mā de^o beatā xginē
p̃tulit dignitate maternitatis tripliciter.
Vñ fecit ei maria in b privilegia. Primo qz fecit eā
m̃rez dei q̃ mai⁹ eē nō pōt f3 Alb. sup missus ē. z alios
p̃corditer doctores. Mā aliq̃ sūt creature q̃ p p̃cipuo
habēt privilegio q̃ sunt serui dei dilecti vt āgeli. Aliq̃
xō vt sint sui z amici dei vt sunt boni xpiani iuxta illō
Jo. xv. Jā nō dicā vos seruos s3 amicos zc. Et iterū.
Vos amici mei estis si feceritis q̃ p̃cipio vobis. Et ta-
les etiā dicūt frēs dei z filij dei p adoptiōis gřaz Job.
s. Quotq̃ aut receperūt eū dedit eis p̃tātē filios dei
fieri zc. Et. ca. xx. Glade z dic srib⁹ meis. i. aplis z di-
scipul. S3 boꝝ oim maximū ē eē m̃rem dei fm naturaz
a deo assumptā. Vñ Anf. di. Solū de scā Mariā x-
gine p̃dicare q̃ dei m̃r ē excedit oēm altitudinē q̃ post
deū dici vel cogitari pōt. Hec ille. Ratio. qz eē m̃rem
dei fm naturā nō solū claudit in se eē amicū vñ amicā fi-
liū vel filiā dei z filia p gřam adoptiūā eo q̃ nō aliter
fieret mater dei. Insup notat q̃ sit genitrix z origo dei
fm eā naturā fm quā de^o ē nat⁹ ex ea. i. fm humanitatē
Frater aut vel fili⁹ dei aut amicus z talia nō dicūt ori-
ginationē cōsimilē. In cui⁹ signū de^o p̃cepit honorari
p̃fēz z matrē p alijs. s. fratrib⁹ z amicis qz mai⁹ est esse
m̃rem p alijs. Et hoc maxie est p̃cessum btē xgini z da-
tū. vt. s. sit mater dei naturalis. Scdo in hac dignita-
te vñ p̃latiōe maternitatis fecit de^o maximū btē xgini
qz eā fecit z voluit vt sit mater oim xpianoz in gřa exi-
stentiū: siue toti⁹ ecclie xpiane. vt lati⁹ patuit li. ix. pte
ij. arti. ij. Preterea p̃d. ait. Mater syon dicet ho-
mo: z homo natus est in ea z ipse fundauit eam altissi-
mus. Secundum em̃ translationem. lxx. interpretum
quam sequitur beatus Augu. super psalterium hec lo-
cutio est obscura. Et p̃t sic exponi. hō dicz syō mater.
S3 vidēdū ē q̃s ē iste hō q̃ dicz: z cui syō dicz: z de q̃ ma-
tre dicit. Est aut hō iste dñs Iesus deus z hō q̃ natus

Liber Undecimus

est in ea matre q̄ ex go. et ciuitas dei dicitur. et ipse idem homo est altissimus deus q̄ fundauit eam ciuitatem. i. matrem suam in qua habitauit. Si quis cui syon dicitur. R̄ndet q̄ syon sp̄iali. i. ecclesie. Interpretat̄ em̄ syon speculatio. In ecclesia aut̄ speculamur deum p̄ fidem. Quid aut̄ dicit iste homo Iesus syon i. ecclesie. R̄ndet illud mater. s. est tibi. patrem habebas misericordiarum deum accipe et matrem misericordie reginam. Ecce mater tua o syon o ecclesia: q̄ est mater mea naturalis: uoluit sit tua mater sp̄ialis. S̄ q̄ iudeus p̄fidus nullo modo uult credere q̄ ipsa sit mater dei et hois. Et fm̄ hoc dicit trāslatio n̄ra q̄ fuit b̄ti Hieronymi. Nunquid syon dicit homo. i. nunquid ipse syon. i. iudeorum synagoga dicat homo q̄cūq̄ q̄ntūcūq̄ singularis p̄dicator et doctor ut ad credendum possit inducere syon. i. synagogam iudeorum cuius cultus erat in templo. qd̄ qd̄ templum erat ibi. i. in syon materiali. Nunquid dicit ista ueritate mirabilem: ut credat eam quā ueritate subdā. q. d. nō. Nā neq̄ Petrus ap̄lus neq̄ Paulus uel alij ap̄li: neq̄ ipse x̄ps q̄ p̄p̄s iudeorum nullo modo uult credere hanc ueritate uicis homo x̄ps natus est in ea ciuitate Dauid. i. i. b̄tā x̄gine Maria. Et ipse q̄ natus est in ea x̄ps est ille altissimus deus q̄ fundauit et creauit eam p̄pter quā incredulitate p̄p̄s iudeorum damnatus. Est itaq̄ b̄tā uirgo mater oim̄ electorum. mater in qua spiritalis. q̄ ipsa oēs genuit in eē sp̄iali. i. in eē gratie p̄ filiū. Et id̄ ipsa dicitur mater ḡrez m̄r misericordie ut canit ecclesia. Et sicut ipsa peperit oēs in maximis doloribus cōpatiēdo filio iuxta crucē. Uñ Esa. vii. ca. Parturiuit syon filios suos. i. b̄tā x̄go q̄ speculabat̄ mysteriū passionis x̄pi. Syon em̄ speculatio interpretat̄. p̄turiuit summe cōpatiēdo in doloribus filij. sic exponit Albertus sup̄ Missus ē. Quis igitur xp̄iani in quacūq̄ necessitate debēt ad ipsam matrem recurrere q̄ sup̄ oēs affectuosius salutē et oē bonū p̄p̄li xp̄iani p̄mouet. Nā quis amor patris ad filiū sit solidior: amor t̄m matris ē tenerior ut patet. ix. Et̄. Et ideo paruul⁹ magis recurrit ad matrem p̄ his q̄ uult petere q̄ ad patrem. q̄ experit̄ magis a matre obtinere. Sic nobis p̄ grā et misericordia recurrendū ē ad matrem misericordie in oī necessitate. Unde Bernar. In periculis: in angustiis inuoca Mariam etc. Tercio in hac dignitate maternitatis deus fecit maximū Marie q̄ eā fecit matrem oim̄ beatorum celestium et angelorum q̄ oēs ab ea acceperūt eē gl̄ie et b̄titudinis celestis q̄ oēs nō t̄m b̄ti in celo s̄ et angeli nō nisi p̄ cognitionē fidei x̄pi et ei⁹ m̄ris sūt gl̄iam adepti. ut dicitur. Beati. sup̄ illud Ione. i. c. Propter te orta ē hec tēpestas sicut patuit li. v. pte. s. ar. iij. c. i. Et ideo Eccli. xxiij. in p̄sona b̄tē x̄ginis scribit̄. Ego feci ut oriret̄ in celum lūmē ideoficiēs. s. gl̄ie. Ecce p̄ q̄ fecit dñs Marie maḡ i. m̄na p̄latiōe etc. cū eā uoluit ut oim̄ bonorum m̄r sit sic et Sap. vij. scribit̄. Et oīs ḡrez gl̄ie nō solū create s̄ insup̄ ip̄i⁹ increate. i. dei etc.

De priuilegio b̄ q̄ mūd⁹ saluat̄ ē mediāte b̄tā Maria matre dei. Caplm. ix.

Una stella dicitur mūd⁹

di saluatio q̄ mūd⁹ p̄ b̄tām x̄ginē ē recuperatus a p̄ditione et saluat̄ vñ ipsa merito dicitur saluat̄rix seculi sicut et x̄ps ei⁹ filius dicitur p̄cellētissime saluator mūd⁹. Et nota q̄ seculum siue mūd⁹ tot⁹ p̄cipue tripl̄r siue trib⁹ modis est saluat⁹ a p̄ditione p̄ b̄tām x̄ginē. Et fm̄ hec tria p̄cipua priuilegia data sunt in hoc a deo ip̄i b̄tē x̄gini. Primo qd̄

q̄ grām p̄ditā i mūdō ipsa sola x̄go p̄ia oim̄ inuenit et mūdō recuperauit: sine q̄ grā nō pōt sal⁹ esse. Et ideo angel⁹ eidē ait Luc. i. Ne timeas Maria inuenisti grām apud deū. s. quā primū parētes p̄diderūt. S̄ dicit. Tū Adā grām p̄ditā p̄ p̄ctm̄ recupauit p̄ p̄niam. ut dicit de p̄nia dñs. i. sicut primū. Sicut et sc̄ti p̄res i veteri testamento: ut Abrahā et Moyses legunt̄ ap̄d deū grām inuenisse. Deniq̄ angeli p̄r̄ q̄ b̄tā x̄go i rē ḡre uenerūt cū s. a p̄cipio fuit eis collata grā. Quō ḡ ipsa b̄tā uirgo dicitur p̄p̄issime iuētrix ḡrez: R̄ndet fm̄ antho. i. iij. pte summe: q̄ Adā et si p̄ p̄niam recupauit p̄ditā grām: b̄tā p̄ se: nō p̄ genere h̄mano toto. sic et Abrahā et patres veteris testamento. Angeli aut̄ nō dicunt̄ grāz inuenisse q̄ nō p̄ditā grām recupauerūt: s̄ a p̄cipio acceperūt collatā. B̄tā aut̄ Maria x̄go p̄ditā a genere h̄mano grām inuenit et recupauit p̄ oib⁹. q̄ p̄ eā oēs grām saluificā reuoluerūt x̄tualr p̄ filiū ip̄az nobis afferēt. vñ aug. in ser. de natiuitate x̄gis dicit. O b̄tā maria q̄s tibi digne iura grāz et laudū p̄conia ualeat ip̄edere q̄ tuo singulari merito mūdō succurristi p̄dito etc. Secūdo p̄ x̄ginē p̄dit⁹ mūd⁹ ē saluat⁹: q̄ tot⁹ mūd⁹ i tenebris erroris posit⁹ p̄ x̄ginē b̄ndictā primo oim̄ lūmē saluificere fidei accepit: sine q̄ fide nō pōt eē salu⁹ teste ap̄lo Heb. xj. Sine fide impossibile ē placere deo. Propter qd̄ b̄tā uirgo p̄p̄issime dicitur illuminatrix seculi Nā et maria illuminatrix vno modo interpretat̄ fm̄ Hiero. et declarat̄ sic. Nā p̄ illā tubā Iohānis bap. dicit̄. Ecce agn⁹ dei etc. Andreas credidit. p̄ andream Petrus credidit. p̄ Petrum rhoma: p̄ rhomā credidit uniuersus mūd⁹ q̄ a primo ad ultimum p̄ Iohāne credidit uniuersus mūd⁹. Sed dic mihi A q̄ Iohānes lūmē accepit nisi a b̄tā x̄gine: qm̄ solē x̄pm̄ portādo i vētre Elisabeth uisitauit: et Iohāne sc̄tificauit et illuminauit. q̄ tot⁹ mūd⁹ p̄ x̄ginē lūmē fidei accepit et salutē. Itē mūd⁹ tot⁹ idola adorās diuersa errabat. p̄ ap̄los aut̄ ad uerā fidē conuersus ē s̄ ap̄loz m̄grā et doctrix erat b̄tā maria igitur etc. Unde ipsa canit ecclesia. Gaude Maria x̄go cūctas hereses sola iteremisti i uniuerso mūdō. s. p̄ p̄dicatōez discipulorum. Nec obstat q̄ antea patres ueteris testamento habuerunt fidem saluificam de x̄po. q̄ et hec eis data est in merito p̄uēsa a deo ex futura x̄pi in carnatione de uirgine. Tercia q̄ per uirginem ipsa mediante munus redēptus ex dānatione extitit. ut sicut canit ecclesia. Femina. i. Eua dānauit: ita femina. i. Maria saluauit. Proinde fm̄ Alb. sup̄ Missus ē b̄ priuilegiū magnum soli attribuitur Marie. q̄ ipsa est adiutrix redemptionis humane et mediatrix. Tū q̄ x̄ps fm̄ diuinitatem solam pati non potuit ut sic redimeretur homo sed in carne de uirgine sumpta passus est. Ipsa uirgo b̄tā p̄tulit p̄ciū nostre redemptionis. i. carnē x̄pi afflictam et sanguinem effusum p̄ nobis. Tū q̄ ipsa sola cum x̄po p̄ nobis patiente cōpassa est. et sibi soli cōlocatio passionis donata est. Quod sic declaratur. Cōlocatio passionis duo ip̄ortat. s. fidē crucifixi dei et hois et p̄ se passionē ex passionē patiēt. Et sic fuit q̄druplex diuersitas respectu dñice passionis. Quidā ei nec fidē nec passionē de x̄po habebāt: ut i fideles blasphemantes et demōes Quidā habuerūt passionē s̄ nō fidē diuinitatis. s. ap̄li qm̄ oēs sc̄dālū passi sūt et mulieres q̄bus dñs dixit. Filie hierlm̄ nolite flere sup̄ me etc. Luc. xxiij. Quidā habuerūt fidē uel cognitionē: s̄ nō cōpassionē ut angeli et p̄res i limbo. Sola aut̄ b̄tā x̄go habuit fidem

buit fidēz cōpassionē p se. z sic solius ē h pūilegium. Qñ sic tot' mūd' obligat deo p suā passionē: ita obligat dñe p spassionē. Nec obstat illud Esa. lxiij. Tōz cular calcaui sol' z de gētib' nō est vir mecū. qz solū excludit viros: nō brāz virginē q fuit mulier. Qñ magna fecit de' marie in mūdi saluatiōe. qz ipa grām mūdo recuperauit: ipa mūdum illuminauit: ipa mediāte hūmanatus xps redemit mundum.

Caplm. x. de pūilegio repletōis z exuberatiōis do noz spūscī i bta maria z qmaria i b eidē sūt collata.

Ecima stella dicitur do

noz exuberatio. in q de' fecit utiqz maxima Marie. Primo qz eā oī dono spūscī sancti z oī grā repleuit. Scdo insup qz ipsam adeo celestib' bonis impleuit vt de plenitudine eius totus mūdus accipere possit hē grām. Idcirco Berni. ait. Queram' inqt frēs grāz p Mariā. q sic qrit inuenit: z pulsanti aperiet. Ipa em oib' oīa facta ē oib' sinū misericordie apit: vt de plenitudine ei' accipiāt vniuersi eger curatiōe captiū' redēptionē tristis cōsolatiōe: pctor veniā iustus grām angel' leticiā filiū dei carnis substantiā deniqz tota trinitas glām. Nec ille. Tercio qz de' nullū donū spirituale z nullā grām in mūdo haberi voluit qñ per man' Marie trāfierit. vt dicit Anst. ppter qd ipa ab ecclia honorat di gnissimis nominib' ad id ptinentibus.

Primo qz dicitur porta celi.

Scdo qz dicitur fenestra celi.

Tercio qz ianua regis alti.

Primo in qua ipa dicitur porta celi. Qñ canit. Ave maris stella dei mater alma atqz sp xgo felix celi porta. Hoc aut idcirco dicit Alber. sup Missus est. c. cxi qz inqt p virginē exiuit in mūdū qd dñs qz gratie creatū vel increatū venit vel venturū fuit. Ipa em oīm bonozū mater est: z mater gratie z mater mie. Ideo porta celi denotata est. qz p ipaz intrauit qd de terris i celos ascēdit z ecōuerso. Proprietates em porte est ipoztare z exportare. Nec alber. Sz di. Tñ etiā pnia dicitur porta celiz mādata dei z crux xpi. quō g attribuit bte virginis dicitur porta celi. Rñdet fm eūdē Alber. q ex quo pprietas porte ē ipoztare z exportare. pnia aut z mādata dei nō exportat: sz tm ipoztant in celū ppter qd dicuntur porta celi. Btā xgo aut vtrūqz facit. g magis pprie dicitur ipa porta celi. Crux vero xpi bñ etiā dicitur porta. Qñ legit q in tēplo fuerunt duo ostia q sil aperiebant z sil claudabant. ita i celo h duo ostia crux vel ipe xps z Maria. Scdo ipa xgo dicitur fenestra celi. qz p fenestrā intrat lux: ita p virginē lux de celo xps intrauit in mūdū. Et ipa lux q de terra. i. de btā xgie orta ē fm carnē: penetravit celū. z sic ipa xgo ē lux illuminas celū z etiā mūdū. Tercio qz dicitur ianua regis alti qz ipe rex regū p ipaz venit in mūdū. merito g canit ecclia de ipa. Iniret vtr astra flebiles celi fenestra facta es. Tu regis alti ianua z porta lucis fulgidav ita data p virginē: gētes redēpte plaudite. Nec fm Alber.

Caplm. xi. de pūilegio superalatiōis bte Marie virginis in qua fecit deus in ipa magna.

Undecima stella dicitur

supercellēs exaltatio in qua deus virginis fecit magna. qz sup oēs choros ange

lorū z sup oēs ordines craturarū celestīz terrestriūz exaltauit vt ipa sit regina āgeloz z gliola dñā oīz creaturaz: mūdi aduocata: brōz glia: ac oī laude dignissima: omni dignitate pcellētissima. vt patuit de h li. x. vbi de assumptione z glificatione atqz superalatione z celestī dignificatione actū est. Unde canit de ipa ecclia. O gliosa dñā excelsa sup sidera qui te creauit pū de lactasti sacro vberē.

Caplm. xij. de pūilegio vniuersalis veneratiōis bte Marie in qua fecit de' magna bte virginis.

Undecima stella dicitur

vniuersalis veneratio in qua fecit de' virginis magna. qz fecit vt totū vniuersū ipam veneret z laudet tā in terra q in celo. Qñ ipa ait. Lu. ij. Ecce em ex h btām me dicent oēs gnatiōes. Item puer. vi. Uiderūt eā filie syon. i. aie scē. z bñssimā p di cauerūt z regine laudauerūt eam. Ut aut enumerem rerū genera. Primo nota. trinitas de' eā venerat est z bñdictā p dicit qñ p missum Gabrielē archāgelūz ipam salutauit di. Ave gratia plena dñs tecū: benedicta tu in mulieribus. Scdo dei filius xps veneratus est eā summa reuerētia: tā invita. qz erat subdit' ei. Lu. ce. ij. z h in oī obsequio vt fili' bonus matri: q in morte sua. qz pēdēs in crucevice sui discipulū p dilectū eidē cōmēdauit in obsequiū: solaciū: ac venerādū seruitiūz di. Ecce mater tua. Joh. xix. Deniqz ipe xps beatificauit eā in p dicatione qñ mulier adam de turba exclamauit di. Btūs vter q te portauit z vbera que suxisti. Mā mox subiunxit xps. Quinimo bti qui audiūt verbum dei zc. Ubi tripliciter eā btificauit. Primo qz in vtero xpm portauit. Scdo qz eā vberē xgineo lactauit. Tercio qz xbu dei audiuit z custodiuit. Prima duo insinuant cū dicit Quinimo vbi q ad vtrūqz cōfirmat dicta mulieris. s. Beat' vter q te portauit. Ecce primū. z vbera q suxisti. Ecce scdm. Tercium cū subdit. Bti q audiunt xbum dei. qz btā virgo pfectius p omnibus audiuit z suauit verbū dei. Tercio btām virginē venerata est creatura āgelica z venerat. Primo qdem in salutatiōe: qñ angelus reuerēter salutando eā adorauit di. Ave gratia plena. Scdo in natiuitate xpi: qñ multitudo angeloz cecinit di. Gloria in excelsis deo. Tercio in sui assumptiōe. Qñ canit ecclia Assumpta est Maria gaudēt angeli laudantes bñdē cunt dñm. Quarto tpe pestilētiāli Rhome cum btīs Gregorius imaginē virginis ante pcessionē deferri faceret: vñ sē angeli canētes in ei' laudē. Regina celī letare alla. Deniqz angeli mali eā cogunt venerari in tantū vt audito solo eius nomine cogant effugari: sic patuit li. vi. Berni. Ubi nomē Marie inuocat. demonū nocumētū effugat: qz Maria terribilis vt castro rū acies ordinata describit. Et de hoc eodē libro patuerūt miracula. Quarto btām xginē venerat oīs generatio humana. Prima qdem generatio iudeorū. sicut patet de Iosepho. qui plura bona scripsit in libro antiquitatz de xpo. Et vt supra scriptum est dominus Bonauen. dicit q iudei asserunt btām virginē fuisse pulcherrimā. z hoc mirū in ea q a nullo viro potuit cōcupisci. Scda generatio mahumetistarū. qz in Alcorano. i. lege eorū laudat beatā virgō. vt patuit li. ij. pte. iij. arti. ij. ca. iij. Et Antho. floren. in. iij. parte sue summe scribit q saraceni z thurci btām xgi

Liber Undecimus

nē in tēplis suis adorāt et ei thurificāt. et nomē eius in tāta reuerētia est apud eos q̄ blasphemātes eā graui pena mulctant. Tertia gñatio latinoz gētiliū: vt pz de Virgilio q̄ scribit in libro bucolicoz Egloga q̄ta. Jā rediit et virgo redeit saturnia regna. Jā noua pgenies celo demittitur altoz. Hāte meevires mea: tu potētia sol. Quāuis autē br̄s hiero. dicat. Virgilii nō h̄ intēdisse de xpo. tñ possibile est q̄ sicut etiam Caiphas pphetauit de salute mūdi p mortē xpi futura dicēs. Expedit vt vnus hō moriat p p̄plo: h̄ hoc nō intēderit nec intellexerit. Itaz virgilius de xpoz matre eius bene dixerit: vt sentit br̄s Augu. Quidius q̄ poeta in libro de vetula ait. Dōgo felix: dōgo signata p stellas. Quis mihi tātū det viuere vt dignus possum laudū tuarū ferre p̄conia. Hā nisi tu fores de? non sumeret carnē ex te h̄ de? omps. Hō tñ credit ouidiuz illū libzū fecisse s̄z aliquē fidelē ouidio ititulādo. Fuerūt etiā Sibylle gētiles q̄ plurima scripsere de xpo et matre eius laudatoria p̄dicēdo xpm Jesum dei filium nasciturū de x̄gine immaculata. De oēs sibylle s̄z Jsid. li. Erym. atq̄ Lactā. in primo libro diuinaz. insti. fure decē. Prima persica q̄ fuit de Pers. Scda libyca. Tertia delphica in tēplo delphici apollinis genita: q̄ ante troiana bellavaticinata etiā cui plurimos versus operi suo homerus inseruit. Quarta cymeā in italia. Quinta erythrea q̄ (vt aug. meminit. xvij. li. de ciui. dei) versus quosdā op̄posuit de fine mūdi: quoz prime littere iūcte sonāt Jesus xps fili? dei saluator. Dicta est autē erythrea. q̄ in eadē insula eius inuēta sunt carmina. Sexta samia a samo insula cognominata. Septima cumana q̄ est cumea: de qua Virg. in Buccol. li. v. recolit. Octaua belespōtina in agro troiano nata. Nonā phrygia. Decima tiburtina. Que oēs diuinitatē xpi et ei? natiuitatē ex virgine br̄a cōmēdādo p lōga ante tpa pphetauerūt. Quarū dicta singulariū. q̄ lōgissimū foret h̄ scribere: saltē sufficiat h̄ inseruisse pphetiā sibylle delphice q̄ et i castro papiēsi scripta hoc mō p̄tinet. Inultima inq̄t etate humanabit de? et humiliabit ples diuina: iūget humanitati deitas et puelari officio educabit de? et hō. Signa p̄cedēt apud iudeos. mulier vetustissima. s. Elisabeth: puerū p̄cipiet: stella orbis mirabit: ducatū p̄stabit. s. magis ad ortuz sc̄z xpi. h̄c habēs pedes. i. annos. xxxij. et pollices sex id est mēses: eliget sibi de piscatorib? numerum duode nariū vnūq̄z diabolū. s. iudā. Hō i gladio belloue enea dēvrbē. i. rhomā: regesq̄z subijciet. S̄z in hāmo piscatoris: in deiectione pauperie supabit diuitias et oculabit supbiā: morte p̄pria mortuū suscitabit: et cum macabit viuet et regnabit bonos iudicabit et malos. Hic q̄ttuor aialia. i. euāgeliste surgēt in testimoniū sectantes iusticiā legēq̄z irrep̄hēnsibilē. Hūic p̄dicat bestia. i. antixps: silq̄z abominatio spume draconis. i. mahumetus. Et surget stella mira. i. Paulus ap̄ls h̄is imagnē q̄ttuor aialiū. i. euāgelium q̄ttuor euāgelistaz. Da naos. i. grecos illuminabit. Nomē agni vsq̄z in finem seculi p̄ducet. Erat autē bestia horribilis. i. mahumer? ab oriēte veniēs: cui? rugitus vsq̄z ad gētes punicas. i. aphricas audiet: cui? capita. vij. sceptraq̄z innumera: pedesq̄z. clxij. glo. clxij. anni Reges autez et optimates erūt in sudore terribili. et nō diminuēt pedes eius. i. annos. Stelle q̄ due. i. ordo minoz et p̄dicatoz p̄similes prime stelle. i. paulo insurgēt p̄ ipm et nō obtinebūt vsq̄z

dū veniat abominatio et volūtas altissimi cōsummetur. Hec sibylla p̄tracta. Que p̄phā habet scripta etiā in li. p̄formitātū. Quarta p̄ter hec generatio xpianoz laudat et venerat br̄am virginē: inter quos tam boni q̄ mali: tā heretici q̄ scismatici solēt pleriq̄z venerari: ieiunādo sabbatū vel vigiliās festiuitatū eius in honore ipsius. Et certe multivident magis h̄re br̄az virginēz inveneratōe q̄ dñm xpm: magis ex simplicitate moti q̄ scientia. s̄z non deberet fieri. q̄ tamē honor matris in filiū redūdat: patiētia h̄z xpus huius simplicitatis fm Antho. floren. vbi supra. Deniq̄z vniuersali oīs generatio filioz ecclie iustoz virginē br̄am veneratur et laudat. Hā ecclie quotidie horas canonicas virginis dicit. Et sunt in p̄cepto ip̄e hore br̄e virginis sicut et canonice hore maiores quo ad obligatos. Itē p totū orbem que ciuitas nō habeat eccliam et vtiq̄z solēniorez in noie br̄e virginis fabricatā? Lerte in orbe nec in nomine saluatoris: nec in honore alioz sc̄toz reperiunt ecclie i tāto numero. Itē q̄s sc̄toz h̄z tot festiuitates p circuli anni sicut br̄a virgo? Deniq̄z sc̄ti doctores de nullo sc̄to cōperiunt edidisse tot f̄mones sic de br̄e virginis laudib?. Dis itaq̄z generatio humana ip̄am venerat: immo insupz oīs creatura ad eius oris imperiū obedit. q̄ dñā est totius mūdi. Et nos q̄ charissimi eā veneremur: ip̄am deuote laudemus di. Clere br̄a vere gl̄iosissima: vere felix es o sacra x̄go Mariāz oī laude dignissima. q̄ ex te ortus est sol iusticie xps de? noster. Tu itaq̄z sc̄tissima: ab eterno p̄lecta: virgo purissima: oī decore virtutū adornata deo secūda et ība bitata: luminosa et mater dignissima. Tu saluatrice seculi sp̄s sancto plenissima: sup oēs angelos exaltata te laudamus: te deuote colimus: te humiliter petimus vt apud p̄dulcem tuū Jesum cū quo regnas in eternuz nobis impetres b̄titudinis gaudium Amen.

Par. ij. libzū vndecimi de priuilegijs sine gratijs et excellentijs br̄e Mariēvbi applicat t̄pema qd̄ applicari pōt cōcernit festum Mariē de nīue.

Eus facit magna inscrutabilia q̄ p̄cipit nūi vt descendat sup terrā. Job. xxxvij. c. Tāta ē excellētia br̄is sine x̄ginis: tā magnaz inscrutabilia ei? gl̄iosissima priuilegiavt in laude eius deficiāt oēs lingue: scripturez similitudines. Unde Hiero. in ser. de assumptiōe di. sic. Quid nos tātilli: qd̄ actōe pusilli i eius laudib? referam? cū si oīm n̄m mēbra vterent in linguas: eā laudare sufficeret null? altior celo ē de q̄ loqui nitimur. abyssio pfundior: cui laudes dicere conamur. Cū si celū te appellē: altior es. si m̄rez gētiū dicā excell. si formā dei appellē: digna existis. Si autē dñaz angeloz vocem: p oia comprobaris. Quid igit de te digne dicā? nescio. Hec hiero. Ideo sp̄s sc̄tus p oia pphetarū eā cōmēdat: nō solū d̄bo: verū etiā signis et similitudinibus. Q̄z vero nulla similitudo parabolica p̄fecte sufficit ad eius excellētiā exprimēdā: id ad eius laudē multe inducunt metaphore. Aliqñ em̄ figurat a natura celesti: vt solis: lunez stellarum. Cant. vj. Que est ista que p̄gredit electavt sol: pulchra vt luna? Aliqñ quādo a natura inferiori in similitudine cedri: libani: palme: cypressi zc. Eccl. xxij. Quasi cedrus exaltata sum in libano. Aliqñ vero a natura media: v̄z nube vel auroz. Eccl. xxxij. Solē nube tegā. vel nūis etiā sicut

Sibylla
547

sicut p[er] in p[re]missis t[em]p[or]e. Sed q[ui]a s[an]c[t]a m[at]r[ex] ecclesia so-
let annuatim solennizare ad honore[m] b[ea]te[m] v[ir]ginis die[m] fe-
stū q[ui] d[icitu]r Marie de n[ati]uitate in memoriā v[ir]g[ini] illius miraculi
q[ui] in estiuis caloribus. s. mensis augusti die q[ui]nta r[ati]o
me ecclesiam sibi fabricadā b[ea]tā v[ir]go p[er] n[ati]uitas voluit de-
m[on]strare. Hoc aut[em] miraculū est descriptū li. xij. p[re]v[er]l.
ca. vi. miraculo. v. Igit[ur] p[er] ista solēnit[ate] p[er]ueniēter ap-
plicari p[ot]est t[em]p[or]e p[re]ceptum. In cuius verbis b[ea]tā v[ir]-
go Maria tripliciter commendatur.

Primo a gratiosa p[ri]uilegioz magnificatione.

Sc[un]do a virtuosa n[ati]uit[is] assimilatione.

Tertio a viscerosa h[um]an[um] miseratione.

Primo q[ui]dē a gratiosa p[ri]uilegioz magnificatōe: cū
d[icitu]r de[us] fecit magna inscrutabilia. Clere maxima inscu-
tabilia fecit de[us] in Maria cū ea fecit v[ir]ginē matrem
dei: et sup[er] o[mn]em creaturā sublimauit multipl[ic]i[ter] ut patuit
in p[re] p[ri]ma h[uius] libri. Cū orig[en]es in h[um]an[um] sup[er] illud Lu.
Cū esset desp[er]sata et c. dicit sic. O magne admiratio-
nis g[ra]tia. O inenarrabilis suauitas. O ineffabile sac[ra]-
m[en]ta est eadē m[at]r[ex]: ip[s]a est eadē v[ir]go: ip[s]a genitrix et an-
cilla: ip[s]a est q[ui] genuit deū et hominem. q[ui]s v[er]oq[ue] audiuit
talia. q[ui]s v[er]oq[ue] potuit ut esset v[ir]go et m[at]r[ex]. imaculata mater
et incorrupta: m[at]r[ex] v[ir]ginis filij dei d[omi]ni n[ost]ri Jesu xpi: q[ui] ē
in celis s[ed] diuinitatē in sinu p[at]ris: et est in terris s[ed] car-
nē in sinu matris: in celis de p[at]re sine m[at]re generat[us] et in
terris de matre sine patre genitus. Hec orig[en]es. Ecce ex-
go merito p[re]m[ia] d[omi]n[us] x[rist]o q[ui] de[us] fecit in ea magna inscu-
tabilia. Sc[un]do p[re]m[ia] d[omi]n[us] b[ea]tā v[ir]go in p[re]missis t[em]p[or]e
a virtuosa assimilatōe n[ati]uit[is]: cū d[icitu]r. Qui p[re]cipit n[ati]uit[is]. i.
Marie. Merito n[ati]uit[is] b[ea]tā v[ir]go p[re]figurata et etiā mi-
raculose dem[on]strata est p[er] n[ati]uitas: p[ro]pter eius virtuosas
p[ro]prietates et s[im]ilitudines plures. Primo q[ui]dē: q[ui] nix
ē candidissima et albiissima rerū o[mn]iū. in q[ui] significat puri-
tas b[ea]te[m] v[ir]ginis excellētissima. Sc[un]do nix ē frigidissima i
q[ui] significat v[ir]ginalis castitas illibate marie v[ir]gis: p[er]
quā ab o[mn]i ardore concupiscētie fuit aliena. Tercio nix ē
facil[is] liq[ui]scibilis et resoluibilis. in q[ui] fcat b[ea]tissima v[ir]gis
charitas p[er]cellētissima p[er] quā aia ei[us] totaliter fuit liq[ui]sa
cta in deū et p[er] h[anc] facillime mouet[ur] ad p[ri]mis. i. h[um]an[um]
subueniēdū. Quarto nix i sup[er]nis nascit[ur] et p[er] paruas
q[ui]ntitates descendit. in q[ui] fcat q[ui] licet b[ea]tā v[ir]go fuerit al-
tissima et ei[us] cōtinua cōuersatio in sup[er]nis: t[ame]n erat v[ir]go
humillimaz sui reputatōe parua. nā cū eēt m[at]r[ex] dei se re-
putauit et dixit ancillā. Ecce p[er] q[ui] m[ul]tiplex v[er]tuositas
designat in maria p[er] n[ati]uitas p[ro]prietates in q[ui] cōmēdatur.
Tercio commēdat[ur] a viscerosa miseratione et pietate ex
ga h[um]an[um] cū subdit[ur] ut descendat sup[er] terrā. Ista em[en] con-
descētio est terrestriū h[um]an[um] in o[mn]i necessitate misratio
et suffragatio quā exhibet v[ir]go b[ea]tā p[re]cipue ad eā deuotē
te cōfugiētib[us] q[ui] de[us] voluit ip[s]am fore nobis aduocatā
et m[at]rem misericordie. Et idcirco d[icitu]r in t[em]p[or]e q[ui] d[icitu]r de[us]
p[re]cipit n[ati]uit[is]. i. b[ea]te[m] v[ir]ginē imaculate sue m[at]r[is] ut descendat
misericorditer auxiliādo sup[er] terrā et c. Cū Bern[ardus] i ser.
In lectiōe dixit. O maxime pia. O multū admirabi-
lis Maria tu nec no[ti]ari potes q[ui] accēdas nec cogi-
tari quin recrees affect[us] diligēt[er] tē nec inuocari quin
exaudias. Nō em[en] fas ē o d[omi]na relinquere eū q[ui] spem po-
nit in te cū sis m[at]r[ex] misericordie et c. Potes igit[ur] sicut ti-
bi placuerit in r[ati]o p[re]missis t[em]p[or]e applicare sermones
in festo b[ea]te[m] Marie de n[ati]uitate siue de ei[us] p[ri]uilegiis: siue
de ei[us] puritate vel de ei[us] v[ir]ginitate siue de ei[us] charita-
te vel pietate. De q[ui]b[us] o[mn]ib[us] et singul[is] habes in p[re]missis

libris suis locis. T[ame]n ut ad n[ost]rū p[ro]positū in hac p[ar]te cō-
uertēdo de excellētis b[ea]te[m] v[ir]ginis agamus. P[re]ter
ista p[ri]uilegia et dignissimas excellētias in p[ri]ma p[ar]te ha-
bitas describem[us]. b. xij. alias excellētias et g[ra]s p[ri]uile-
gioz b. v[ir]ginis. q[ui]s q[ui]dē enumerat et describit b[ea]t[us]
Bern[ardus] de Senis ordinis Minoz in ser. d[icitu]r admirabi-
li excellētia et g[ra]tia b[ea]te[m] v[ir]ginis. Eadē hec ē regina de qua
p[er] d[icitu]r. Astitit regina a dextris tuis in vestitu deau-
rato circumdata varietate. Quia regina. g[ra] coronata
g[ra]tā et p[ri]uilegioz decoret sed q[ui]li: describit in figura
Jobā. Apo. xij. di. Mulier amicta sole: et luna sub pe-
dib[us] ei[us] et in capite ei[us] corona. xij. stellaz. i. g[ra]tā et excel-
lentia g[ra]tā. Sūt aut[em] iste. xij. stelle gl[ori]e excellētissi-
me v[ir]gis p[er] eū dē sanctū Bern[ardus]. ut p[re]missis assignate et i tri-
bus q[ui]ternariis subdiuise p[ro]pter facilitatem capacitatē

Prime quat-
tuor Stelle

Alie quat-
tuor stelle

Supaddunt
alie quattuor

Nobilitas.
Preservatio.
Meritum.
Potestas.
Supercellētia.
Dominatio.
Regnum.
Dispensatio.
Consummatio.
Ornatus.
Retributio.
Incōprehensibilitas.

Capitulū. i. q[ui] b[ea]tā Maria merito h[uius] p[ri]uilegiū sū-
me nobilitatis. q[ui] declarat fuisse p[er]cellēter nobilissi-
ma tā in cā q[ui] in substātia necnō in efficiētia.

Q[ui]ma stella nūcupatur

nobilitas. q[ui] ip[s]a ē v[ir]go nobilissima. de
q[ui] q[ui]dē nobilitate q[ui]s in p[re]cedētib[us] scri-
ptum ē pluries. T[ame]n h[uius] sub alio p[ro]cessu p[ro]-
sequēdo circa hoc q[ui]stio occurrit talis. Utrū b[ea]tissima
v[ir]go maria merito dicat nobilissima. ut meraxitate de
beat p[re]ferri o[mn]ib[us] nobilib[us] toti[us] vniuersi in ipsa corpali
nobilitate. Ad q[ui]d r[ati]o d[icitu]r q[ui] sic. Et declarat s[an]c[t]us Alb[ertus].
sup[er] Missus ē. distiguēdo taliter. Nā nobilitas inq[ui]t
consistit in tribus.

Primo in causa.

Sc[un]do in substantia.

Tercio in efficiētia.

Primo in causa: si v[ir]g[ini] a nobili origine p[re]cipiū d[omi]n[us]
cat. Sc[un]do in substantia: si nobilē essentia et p[ro]prietatē
in se possideat. Tercio in efficiētia si nobiles effect[us]
ex se p[ro]ducant. Quātū ad p[ri]mū b[ea]tā v[ir]go fuit sūme no-
bilissima q[ui] fuit filia p[re]cipis Abrae in q[ui] de[us] p[ro]p[ri]um pe-
culiare elegit sibi et distinxit ab alijs. Cui dictū ē Ben[edictus].
xiiij. Princeps dei esto inter nos: et cui p[ri]mo facta
est de x[rist]o repromissio: q[ui] fuit nobilissimus patriarcha
vnde denominant[ur] hebrei quasi abreici: q[ui] p[ri]mo cōfess[us]
sus est fidē v[er]i dei iter idolatras chaldeos ignes
adorātes p[ro] deo: in quē iniectus ab eis ut exp[er]iret[ur] tu-
tēle[us] illesus exiuit. Ip[s]a itaq[ue] b[ea]tā v[ir]go ab abraam tāto
p[ri]ncipe et tā s[an]c[t]o descendit g[en]eratione. xliij. ut p[er] mat[ri]m[oniu]m.
i. Et in hac sua origine contraxit v[ir]go triplicē digni-
tatem. Primo regalez ex Dauid q[ui] est dignitas cor-
poralis. Sc[un]do sacerdotalem q[ui] est dignitas sp[irit]ualis
q[ui] tribus regalis et sacerdotalis erāt iuncte coniugali
m[at]rimonio. Tercio p[ro]phetale q[ui] ē diuinalis vel celest[is]

Liber Undecimus

q: pphetie donū a deo ē immediate. iuxta illud. j. *De. ij.* Spūscō īspirāte locuti sunt sc̄i dei hoīes zc. Quo ad sc̄m ī substantia brā xgo fuit nobilissima. i. ī psona: tā corpaliter. q: purissime naturez oplexiōis poptime fuit q: spūaliter. q: plenitudinē gr̄e in se hereditavit z liberrima fuit quā libertatē potissime facit imunitas a pctō. Qui em̄ facit pctm̄ seru? ē pcti. *Joh. viij. Un. j.* Polī. dīc̄ Arist. q: nībil aliud q: x̄tus z vicia determinat seruū aut libez. Et aug. xiiij. d. ciui. dei dīc̄. Bonus etiā si seruiat liber ē. Mal? aut etiā si regnat fu? ē necvni? s; qd̄ pei? ē tot dñoz q̄t vicioz. Nec ille. Un. brā xgo q: ab oī pctō liberrima z celoz regina ac mūdi dñā. fuit īgit̄ verissime nobilissima vtpote oī x̄tute z gr̄a plenissima. Quo ad tertiū in efficiētia fuit brā virgo nobilissima q: ex ea ori? ē fons oīs nobilitatis sol iusticie xps de? nī q̄ ē rex: sacerdos z ppheta z dñs dñantiū. Un. Pilato dicit. Rex sum ego p quē z oēs electiveniūt ī libertatē gl̄ie filioz dei. Un. p; brā virgine fore nobilissimā p oib? creaturis post xpm̄ z indiuiduis nō solū hūanis s; etiā angelicis q̄ sunt fuerunt aut poterūt eē. Qd̄ qd̄ vt magis clarescat particula rīa dubia pulchra hic mouent. Primū. Quō nobilitas brē xginis pcellat nobilitatē angelicā. R̄ndet q: precipue pcellit tripliciter.

¶ Primo q: nobilitas brē virginis est dignior.

¶ Secdo q: est preciosior.

¶ Tercio q: est preclarior.

Primo inq̄t pcellit q: ē dignior q: s; Bona. sup. ij. di. j. licet angel? naturaliter sit dignior hoīe q̄cūq; etiā xpi hūanitate vlt brā xgine in eorūz q: angel? naturaliter ē spūalis incorpālis z immortalis. Tale aut̄ naturaliter nobil? ē corpalis: z mortalis: z corruptibili. Sed hō est corpalis z mortalis: etiā ipe xps mortale corp? suscepit. Un. z fm aplm̄ heb. ij. scribit̄ modico q: angelī minoratus esse Iesus ppter passionē mortis. Hilominus tñ rōne multiplicis gr̄e superaddite xps z brā virgo eius mater meliores z nobiliores sunt optimis in genere angelico. Unde brā virgo eo q: est mater deiz sponsa dignior est effecta omnibus angelis vlt scz sit regina z dñā angelozum: sicut xps rex z dñs omnium. Sicut em̄ cum aliquis excelsus rex accipit sibi sponsam de genere ignobilis: eam mox eoīpo nobilitat super omnes barones z milites z decorat z ornat. Sic enim deus summus brā virginem p̄legit in sponsam eoīpo p̄e omnibus ipam angelis z hominibus nobilitavit rōne tante dignitatis. Secdo nobilitas Marie pcellit nobilitatem angelicam. q: est preciosior coram deo: coram quo preciosior z gratiofior est id quod est fm gr̄am q: fm naturam. vnde melior est coram deo rusticus in gr̄a existens q: rex sine dei gratia. Angelica ergo nobilitas cum sit ex natura: minor est nobilitate brē virginis que est ex gratia. Tercio q: est preclarior: eo q: purior: q: niter puritate virgo sub deo maxima. fm Anf. ideo p̄e ceteris corruscat radijs diuinis Claritas q̄ppe dei illuminat eam. *Apo. xxj.* Primūz videmus q: claritas lucis tanto est p̄clarior z nobilior quanto est in materia p̄spiciat purior. sicut p oppositum est minus clara in materia obscura z cōdensa. S; q: brā virgo est purissima sup oēs angelos. ḡ eius nobilitas p̄radat p gr̄am deiz gl̄iaz. Hoc p̄dixerat esa. lx. dīcēs. Sup te oriet̄ dñs z gl̄ia eius in te videbit̄.

Scdm̄ dubium quō nobilitas corpalis Marie p̄e

cellat generositatem z nobilitatem oīm humanoz z in diuiduoz toti? vniuersi. R̄ndet q: b̄ declarat. Primo ex b̄ q: euangeliste oēs p̄claritates: ingenuitates z nobilitates q̄ p̄nt esse in hoīe. s. p̄iarchalē: regalē: sacerdotale: ducalē z pphetalē s; originē sanguis describūt in hac p̄clara xgie tā descēdēdo ab Abraā sc̄tissimovsq; ad xps ei? filiū vt p̄t; *Mat. j.* q: ascēdēdo vsq; Adā q̄ fuit dei in q̄ est sūma nobilitas vt p̄t; *Luc. iij.* Ex q̄ accipit argumētū q: ipa oēm nobilitatē vicz quā de? dedit hoib? est adeptā. Un. op̄et testimonio euangelistaz b̄ intēdētū pcludere q: ipa p̄ferat oib? impatorib? regib? z reginis: zc. Secdo ex b̄ q: xps dñs fm humanitatē oēm nobilitatē bz a m̄re vt dicat fili? Dauid filius xgis z speciosus forma z nobilissimus. Ex q̄ clarescit q: oīs nobilitas z formositas idcirco concessa est Adam vt p̄ generationes descenderet in virgine matre: z p̄ eā terminaret̄ in xpm̄. Et sic p; eam fore nobilissimam. Sed dī. Ex quo ipa virgo fuit paupercula coniunx Ioseph paupis z carpētarij: quō d; fore nobilissima corpalis: cū fm p̄bm nobilitas corpis est tractio originis a parētibus fm sc̄m in diuitijs z potētia ac dñio cōstitutis vel inueteratis. R̄ndet q: hoc nō obstat. q: lz generatio Marie successiue fuerit de pauperata: tñ a principio de ditissimis: nobilissimis z potētissimis est exorta. Et qd̄em ipa brā xgovoluntariam paupertatē tenuit q̄ est virtus euāgelica. z ideo nō derogat rōni nobilitatis vere. Sicut si regina vel fili? regis intraret religionem q̄vouet paupertatem: non ppter hoc amittit nobilitatem naturalem: immo p̄ficat p̄virtuositatem. Unde legit̄ q: sanctus Ludouicus filius regis Aragonie primogenitus: cum intrasset ordinem Minorū cōtempo seculo: vnus ex fratrib? minoribus eidem salutādo dixisset. Vere inq̄t maximus honorem z sublimitatem ex te ordo iste Minorū acquisiuit: q: te filius regis maximi h̄re meruit. Mor ille sanctus respondendo intulit immo inq̄t ego per ordinem suū nobilitatus z vere sublimatus ac honorabilis effectus. q: virtus facit vere nobilem ac honorabilem. Mā p̄fecto carnis nobilitas quāntūq; excellēs sit sine virtute informis est: immo vituperabilis: teste Hiero. Et eiusdem snie est Aristot. i. z. ij. R̄heroz. et iij. Eth. Sed gratia dictoz questio p̄t oriri. Unde orta est nobilitas inter homines z dñum quo p̄est hō hoī. Mā vt dicit aug. xix. de ciui. dei. c. xv. De hoīem rōnalē factū ad imaginē suā noluit nisi irrōnalibus dominari: nō hoīem hoī. Propter qd̄z Gen. i. scribitur. Faciam? hoīem vt p̄sit p̄scib? maris z volatilibus celi ac bestiis terre. Cū ḡ natura hoīes oēs equales fecerit ex eodē fonte ad adā p̄pagatos vt ait grego. Un. ḡ ortū ē vt vn? altero sit nobilior z nobiles ignobilib? dñentur: vt cernim? R̄ndet s; rich. de mediavilla sup. ij. snia rñ. di. vl. q. ij. ar. ij. sc̄oz. bonauē. q: p̄as p̄sidēdi vlt do minādi tripl̄ p̄t accipi. Vno mō largissime put aliq; dī dñs rei illi? q̄ p̄t ad libitū vt: vt tale dñū omne ē statui nature institute: z nature lapsē: z nature gl̄ificatēz excellētiori mō fuisse in statu innocētie q: ī statu nature lapsē. Hoc mō hō d; dñs suaz possessionum: siue immobilis: qd̄ fuisse in statu innocētie in quo nō oēs hoīes fuissent pares in prudentia z bonitate. quilibet tñ hō habuisset tātū de prudentia z bonitate q: ad suū p̄s regimē cū dei adiutorio suffecisset. Un. sic in angelis est ordo z grad? fm excellētiā naturalē z vn? altero est dignior

est dignior et nobilior. non tamen vnde dicitur alteri propter accipere do dicitur infra patebit. Ita hoc naturaliter conueniebat nobilitas in illo statu et dignitas: non tamen dicitur propter respectu hoc sed respectu alteri creature inferiori. Secundo modo accipit minus large dicitur. scilicet propter potestate imperandi alij homini. Et hoc fuisset in statu innocentie in viro respectu mulieris. quod ut ait apostolus. i. Cor. xi. Vir est caput mulieris. ergo debuit presidere et regere ut caput corpus. Fuisset etiam respectu plis qui obedire debuit parentibus. Tercio do- minum accipit propter. scilicet propter potestate coercendi subditos contra etiam voluntate eorum vel inclinacionem et malos puniendi. Et talis non fuisset in statu innocentie sic nec erit in statu glo- rie. Huic dinationi propter corripit fuitus et nobilitas qui in hominibus introducta est propter peccatum. secundum Augustinum. ubi supra. Hinc etiam patet dicitur. Hic intellectus ratione vi- getes naturaliter sunt aliorum rectores et domini. i. politici. Et propter tales debent esse virtuosiores respectu subditorum. Nam cum esset in honore. quod non intellexit propterea com- paratus est iumentis et dicitur per. et ideo dicitur tamen iumentum re- gi ab homine virtuoso. Quia autem beatissima virgo maria fuit vir- tuosissima. in virtute autem veracissime consistit nobilitas. et principaliter quam in potestate domini in diuitiis qui sunt seque- la ingenuitatis. Ideo sequitur quod maria fuerit perfectissi- me nobilissima.

Capitulum. ii. quod mundus totus amore beate Marie a deo est preseruatus atque factus et nunc preseruatur.

Secunda stella excellen-

tiarum beate virginis de preseruatione. Nam beatissi- ma virgo maria totum mundum a principio creatiois humani generis usque ad finem duratiois sue preseruauit et preseruauit in eum. Immo dico quod totus eum mundi causa est beata virgo eius filius. Et precipue propter ipsam virginem benedictam ac eius natum deo creauit mundum et dedit esse rebus. Nec autem declaratur rationibus euidentibus.

Primo ex fine creatiois intento:

Secundo ex prime puaricationis demerito.

Tercio ex continue offensionis incremento.

Primo quod ex fine creatiois intento sic. Nam quod. Ad que finem deo voluit creare mundum: precipue rationalem creatu- ram. Non potes aliud dicere nisi secundum quod dicit magister in. ii. sen- di. i. quod ad laudandum deum et ad participandum bonitatem dei: atque ad habendum beatitudinem eternam in deo. Unde augustinus in Enchiridion. ca. vi. et allegat a magistro ubi. s. dicit sic. Credi- mus inquit rerum creaturam celestium et terrestrium visibiliu et inuisibiliu causam non esse nisi bonitatem creatoris cuius tanta est bonitas ut summe boni bonitatis sue que eternaliter beatiss- est alios velit esse participes: quam vidit et concipere posse: et minui oino non posse. Et infra. Fecit igitur deus creatu- ram rationalem que summum bonum intelligeret intelligendo amari et amando possideret et possidendo frueretur. Et iterum magister ibidem ait. Si querat inquit quare creatus sit homo. Bre- ui sermone responderi potest quod propter bonitatem dei et ad lauda- dum deum. Sed quod omniuersus deus nouerat ab eterno quod a beatitudine caderet rationalis creatura: et quod abuteretur oi- bus rebus mundi ad vicia ut delinqueret in oibus sicuti termi- nus experimetaliter. Cum ergo sciret deus quod mundus totus in maligno ponendus fuerat sicut et posuit est teste scriptu- ra. i. Job. ii. et ruiturus erat a fine. i. a beatitudine: audeo dicere quod non creasset deus mundum nisi prouideret ipsum reparandum per christum ac eius matrem et saluandum. quam dicit Aristoteles.

ii. Physic. Deus et natura nihil faciunt frustra. Frustra autem est quod non attingit suum finem. Et sic mundus creatus si non fuisset ordinatus reparari post ruinam frustra fuisset factus quod suum finem. i. beatitudinem non attingisset. Quod quidem finem beati- tudinis attingit et adeptus est per christum et eius matrem. Unde au- dacter loquor quod non nisi propter christum potissime eiusque glorio- sam matrem deus dedit esse rebus et creauit mundum. Proinde sic canit ecclesia ipsa beata virgo glorando ait. Prover. viij. Dominus possedit me ab initio viarum suarum antequam quicquam facerem a principio. scilicet me prouidendo. Ideo sequitur. Ab eterno ordina- ta sunt ex antiquitate terra fieri necdum erat abyssus ego iam concepta eram: necdum fontes aquarum erup. et c. Et infra. Cum eo erant cuncta componens et c. quasi insinuet quod omnia sunt creata precipue propter ipsam virginem per quam erat mundus por- dinatus reparari. Quia ergo obligantur beate virgini marie de- seruire merito. quod nil creatum fuisset nisi mundum per christum et eius matrem reparandum diuina prouideret potestatem et clemen- tia. Secundo declarat ex prime puaricationis demerito. Constat enim quod primi parentes generis humani ex trans- gressione meruerunt non solum mortis: sed et annihilationis ex- terminium. quod tam grauis fuit eorum puaricatio quod totus ge- nus hominum peremerunt: quod totus mundus satisfacere non po- terat. et quod contra infinitum bonum dei peccauerunt: annihila- tionem demeruerunt teste anselmo. li. ii. Cur deus hoc. Et cer- te diuinum ultio quod personarum acceptioem ignorat: sic nec cul- pa angelica: sic nec humana dimisisset impune. Quare ergo hoc peccatum deus ut eternaliter eum non periret: nec ut de- merebat redigeret in nihilum: nisi propter precipuam reueren- tiam singularissimam dilectionem quam habuit ad virginem beatissimam. quod ea super omnes creaturas deo non vniuersas pre- dilexit. Elegit enim eam deus et prelegit: teste per. Indulget ita- que deus primis parentibus: nec eos annihilauit propter vir- ginem: ex qua decreuerat christus humanandum et homines liberandum misericorditer. Et si non fuisset exorta beata virgo: nec christus carne sumpsisset: nec pariter secundum solam diuinitatem potuisset et per omnes homines nunquam saluaretur fuisset. Ergo propter istam nobilem creaturam. i. beatam virginem mariam deus saluauit primos pa- rentes de prima puaricatione. Et propter ipsam deus quod dixit. Penitet me fecisse hominem et hoc propter hominis maliciam siue culpam commissam. alijs oibus diluuium summersis peccatis Moyses eius filius cum viroribus suis Gen. viij. ipsos preser- uando. scilicet ut beata virgo ex ea christus oriret in mundo. Unde no- tater deus ait. Penitet me. i. penam tenere oportet. quod peni- tere est penam tenere. quod fecit dei filius in sua pas- sione pro octo hominibus. Item propter beatam virginem preser- uauit deus Abraam cedere quattuor regum. Gen. xiiij. Et Isaac ab hismaele. Gene. xxij. Et Jacob ab esau Genes. xxvij. Et iudaicum populum a manu pharaonis et in mari rubro. Exodi. xiiij. ac diuersorum regum tyra- norum. Et de captiuitate babilonis. Et ut breui sermone comprehenda omnes liberationes et indulgentias factas in ve- teri testamento non ambigo deum fecisse nisi solum propter beatam dicte virginis reuerentiam et amorem quod ea deus per honoranda in cunctis suis opibus ab eterno por dinauit. Nec san- ctus bernardus. Tercio declarat ex continue offensionis et iniquitatis incremento. Nam cum continue in mundo accre- scant mala: iniquitates et peccata. Credis ne quare parcat nunc mundo ipse deus quod olim etiam multo his minora peccata acriter pu- niuit. put in veteri testamento legitur quod versus sodomitas sumersit totum mundum diluuium dileuit per esur et cupia carnis in deserto filios israel. xxiij. milia occidit. Et per multos alios filios legimus filios israel acriter puniuisse. imo omnes gentes israelitis

cas p̄dictā p̄ offensis z legis p̄uaricatiōib⁹ de terra p̄ missionis p̄didisse comperim⁹. Quō credere potes q̄ nūc acerbius mūdū nō flagellaret z nō exterminaret. cū videamus multo p̄ nūc abūdare grauioza in mūdo p̄ctā. Et certe ipse malign⁹ mūd⁹ quāto etate decre- scit tāto malicia crescit vt testat⁹ hiero. in testa. Sz p̄fe- cto q̄cqd de⁹ p̄cit mūd⁹ q̄ntūcūq; diut⁹ vt cōuertat⁹ expectat misericorditer z p̄seruat in esse: nec tācito si- nē iponit eidem cū demeret⁹: totū b̄ fac p̄pter bt̄avir- ginē ei⁹ merita aduocatiōisq; intercessionē: p̄pter quas cōseruat in esse. Cū Fulgen. iij. Mythologiaz ait. Celū z terra iādudū ruiſſent si nō maria p̄cib⁹ sustētaſ- set. p̄pter q̄ ip̄a bt̄a x̄go figurat⁹ p̄ arcū celi. de q̄ scri- bit⁹ Gen. ix. P̄onam arcum meum in nubibus. z erit signū federis inter me z terrā Cū p̄ obduxero nubib⁹ celū: apparebit arc⁹ meus in nubib⁹. z recordabor fe- der⁹ mei vt nō deleāvniuersaz terrā. Mīmiz sic arcus est inclinat⁹: ita de⁹ p̄ x̄ginē ad nos est misericorditer inclinat⁹: adeo q̄ quēadmodū arc⁹ celi cū p̄ etheradi- stendit. iā de illa nulla intēperies nocere ostēdit: nul- laq; tonitrua comitant⁹: teste cōmentatore in de imp̄- sionib⁹ aeris sup li. i. Methe. Sic bt̄a virgo coram deo p̄ nobis interuētrix apparēs q̄ est mediatrix iter deī z terrā. i. hoies: z aduocata: mitigat dei irā ne de- leat vniuersaz terrā recordat⁹ federis sui facti cūz gñe humano qm̄ naturā humanā suo filio ex x̄gine copu- lauit vt de⁹ fieret homo. hinc z Bern. Nemo inquit o dñā tā idone⁹ q̄ gladio se obijciat p̄ nobis vt tu amā- tissima m̄ dei p̄ quā primā suscepimus misericordiam de manu dei nostri. hēc ille. Et ad id valet reuelatio q̄ habet in legēda scri Dñici. q̄ cū instaret sc̄t̄is dñic⁹ z Fr̄acisc⁹ p̄ s̄firmatiōe ordinum suoz apud papā: in oratione positi videre x̄pm in aere tres lāceas tenētes z cōtra mūdū vibrātē di. Ecce totus mūd⁹ trib⁹ vicis plen⁹ est. s. supbia: auaricia: z luxuria. Et ideo de his trib⁹ lāceis volo perimere. Tūc velocit⁹ bt̄a mater vir- go accurrendo ad gēua p̄cidit: z vt miseret mūdo pe- tiit: exponēdo q̄ hos duos fideles. s. sc̄m Dñicum z sc̄m fr̄aciscū ad expugnāda dicta vicia mitteret: z sic dñs placat⁹ ē. Ecce ḡ ptz qz bt̄a x̄go ē s̄fuatrix seculi in esse. z iō oēs ei tenent⁹ deuote gr̄as agere z seruire. Capitulū tertium de stella. i. priuilegio nobilissimi atq; precellentissimi meriti beate Marie.

Uertia stella dicitur me

ritū qz bt̄avirgo maria plus q̄ ois crea- tura angelica vl̄ humana meruit in oib⁹ suis actib⁹ z motib⁹. Ip̄a ip̄proportiona- biliter promeruit vnico p̄sensu suo in filij dei p̄ceptio- ne. cū ait. Ecce ancilla dñi fiat mihi f̄z x̄bū tuū Luc. i. Et pz f̄z sc̄m bern. vbi. s. qz oēs alij nō potuerūt am- pli⁹ p̄mereri nisi f̄z diuersos stat⁹ z ḡd⁹ gl̄iaz felicitatē eterne. Nec autē x̄go in illo gl̄ioso p̄sensu qm̄ filiū dei cōcepit p̄meruit mox totū mūdū dñi sup oēs creatu- ras: septz regni: plenitudiez oim̄ gr̄az z s̄tutūz dono- rum: oim̄q; bt̄itudinū. oim̄ fructū spūs: oim̄ sc̄iaz z p̄phetiaz. Meruit insup fecūditatē in x̄gitate. ma- nitatē filij dei z q̄ sit porta celi z regia diuine mie: zc. Quare aut pot⁹ dicat⁹ regia mie q̄ ip̄eratrix patuit sup li. x. pte ij. ar. j. c. ij. Sic tñ occurrit q̄stio vtz bea- tissima x̄go q̄libet motu merebat⁹ in b̄ mundo vt istud possit sibi attribui p̄ priuilegio. Ad qd̄ p̄tin⁹ rñdet q̄

ipsa gl̄iosissima x̄go sc̄d⁹ q̄ pbat Alb. sup missus est. ca. clxxxz seq. q̄libet motu liberi arbitrij ad agēduz vel pariēdū q̄ mereri cōtingit merebat⁹. Et pbat sic. qz apls ad Col. iij. di. Om̄e quodcūq; facit⁹ in x̄bo vel i ope oia i noie dñi Jesu facite. Et. j. cor. x. Siue māducat⁹ inqt siue bibitis vel aliud quid facitis: oia in gl̄iaz dei facite. Quid aut aliq; implet hoc aut null⁹. Si nul- lus. ḡ frustra p̄cipit vel cōsulit vel mouet. Si aliquis ḡ beatissimavirgo impleuit sup oēs. z p̄ s̄sequens q̄c quid fecit merebat⁹. qz oia fecit in noie dñi Jesu vel in laudem z gl̄iam dei. Plura alia argumēta. p̄batia ad- ducit Alber. vbi supra. q̄ cā breuitatē h̄ omitto. Sed di. Cōstat q̄ aliqñ bt̄avirgo mouebat⁹ motu naturali. sicut exempli gratia: qm̄ esuriebat naturalr ad comedē dum mouebat⁹. z qm̄ sitiebat ad bibendū: qm̄ fatigabat⁹ ad refocillandū zc. Sed gratia est principium merēdi nō natura. non videt⁹ ḡ quō quolibet motu etiā natura li merebat⁹. Rñdet fm̄ alber. q̄ bt̄avirgo nō merebat⁹ motibus naturalibus inquātū naturalibus: sz inquā- tū rōnalibus gratia informat⁹: Mā motibus liberi ar- bitrij gratuitis merebat⁹ vbi etiā liberū arbitriū z gra- tia operabat⁹. Cū apls. i. Cor. xv. Nō aut ego sz gr̄a dei mecum. s. operabat⁹. Et sic merebat⁹ bt̄a x̄go quoli- bet motu etiā naturaliz rōnali quo. s. attingit mereri qz p̄ gratie plenitudinē habuit q̄ omnia opa faceret p̄ p̄tervltimūz optimū. Item diceret adhuc: fm̄ b̄ dñs Jesus nō p̄celleret ip̄am i operādo si ip̄a quolibet mo- tu merebat⁹ sicut ip̄e dñs Jesus. Rñdet fm̄ eūdē Al- ber. q̄ dñs Jesus p̄pter hoc ip̄a non equabat⁹ in opera- tione. qz dñs Jesus operabat⁹ naturaliaz sup̄naturaliaz sine sui indigentiaz hoc charitate improporciona- biliter ampliori z altiori q̄ beatavirgo. Cū post x̄pm bt̄avirgo merito gaudet isto excellētissimo priuilegio q̄ oī motu merebat⁹. Sc̄da adhuc questio h̄ occur- rit. Cū bt̄a x̄go qualibet passione merebatur. Ad qd̄ fm̄ Alber. vbi supra. rñdet breuiter q̄ quis passio- nibus q̄ a parētib⁹ s̄bunt naturalr homo nō mereat⁹ tur. qz vt dicit p̄bus. ij. Metaphysi. Propter ea que insunt nobis a natura nec laudamur nec vituperamur z p̄ cōsequens nec habet locum meriti: nec demeriti ta- les passionēs sz etiā passionēs q̄ ab extrinseco inferun- tur qm̄q; necessario sufferuntur z oīno inuite: z ideo nō sunt meritorie: qz meritū passionis z etiā ois actiōis principaliter est a gratia z minus principaliter a volū- tate. Exemplū fm̄ Anf. qz voluntas se h̄z vt iumentū gratia vt sessor. qm̄ gratia super liberū arbitriū volun- tatis ip̄m dirigendo ad viā salutis tāq̄ sessor iumentū in itinere p̄ficit iter ducendo ad terminūz optatū. Sic ergo passiōibus inquātū ab extrinseco inferunt⁹ neces- sarioq; sufferunt⁹: z etiā inquātū naturalr contrahunt⁹ hō nō meret⁹. tñ inquātū volūtas rōnalis informata gr̄a ad illarum sufferentiā libertate propria inclinatur patienter saltem tolerare: vt dicit. hoc modo est meri- toria. sicut passio latronis iuxta crucez x̄pi pendentis fuit quidem necessaria: sed tñ meritoria. Ad p̄positū igit de bt̄issimavirgine pz: q̄ ex quo ip̄a charitate: im- mo deo plena fuit. ideo quilibet passionēs siue natu- rales siue illatas vnde cūq; sp̄ p̄ gr̄am q̄ sup̄abundauit in deū retulit. z nō solū patiētissime sz z hilarissime sus- tinuit multo improporcionabilr sup Job. sup Tobia sup Paulū. z sup oēs martyres q̄ in passionibus z tri- bulationibus exultabāt z dabāt gl̄iam deo. Item vt premisi

pmisi ipa in oibus motib⁹ ⁊ actiōib⁹ meruit superminē
ter siue comedēdo: siue bibēdo: siue quiescēdo: siue la-
borādo: siue dormiēdo: siue vigilādo: siue sedendo: siue
ambulādo: siue quomodolib⁹ se habēdo. Semp em de
deo cogitauit. Ip in dei gliam quicqd fecit retulit. ⁊ in
noie dñi Jesu agēdo ⁊ patiēdo exultauit. Un digne
de hac stella meriti sup oēs gliatur.

Capitulu. iiii. huius de priuilegio potestati marie
vbi declarat qd ipa potuit de deo facere maxima.

Quarta stella dicitur po

testas. qz plus potuit deo annuēte facere
de deo ipa btāvirgo qd de⁹ imediate potu
erit de seipso. Et pbat fm scm Bernar-
dinū sic. Nam quedā erāt p̄traria ⁊ p̄tradoria inter
deū ⁊ virgine que quidē erāt impossibilia. Sz cuz de⁹
accessit ad btāvirginē oia sūt p̄cordata in ipa. Pri-
mū qz impossibile erat deū nō generare. qz cū de⁹ sit in
tellectualis naturetiō in ipō ponit necessarioverbū qd
est fili⁹. Un Esa. lxi. Si ego generationem alijs tri-
buo ipe sterilis ero. Scdm impossibile. s. naturalr erat
virginē generare. Tertiū: qz impossibile erat deū gene-
rare nisi deū. s. filiū. qz filiatio vt di. Hico. de Lyra sup
Jo. c. s. ⁊ p̄cor. doc. est p̄cessus viuētis a viuēte fm rōnē
similitudinis in idēitate nature saltē specifica vli p̄pinq
genere. Un igit in deo ponit verbum: iurta illud Jo. s.
In p̄cipio erat verbū ⁊ verbū erat apud deū ⁊ de⁹ erat
verbū. Et qz de⁹ nō solū ē viuēs: sed ⁊ vita est per essen-
tiam. iōverbū in diuinis necessario p̄cedit sicut viuēs a
viuēte. ⁊ idēitate nature nō solū specifica sed numera-
li. Et p̄cedit fm rōnē similitudinis. qz de rōne xbi est q
sit p̄fecta similitudo ei⁹ cui⁹ ē xbi. ⁊ iōverbū ⁊ fili⁹ i di-
uinis idē sūt. Un sicut impossibile ē hoīem generare fi-
liū nisi hoīem. Ita deū p̄rem impossibile est generare
nisi deū filiū. Quarto qz impossibile erat virginē gñā
re deum. qz hō non pōt gñare deū sed hoīem naturalr
sicut p̄z. Itē Quinto Ambrosi⁹. Impossibile erat de-
um cū alia p̄sona gñare. Sexto impossibile erat virgi-
nē sine alia p̄sona gñare. Accessit g de⁹ ad virginē ⁊ ne-
cess: fuit virginē gñare: ⁊ nō aliū qd deū: ⁊ nō de alio qd
de deo. sed de⁹ nō potuit gñare nisi deū de se. ⁊ tñ virgo
deū fec hoiez. Itē de⁹ nō potuit gñare nisi i finitū imor-
talē: tñ ipassibilē: insensibilē siue inuisibilē sub forma
dei sed xgo fec eū finitū: mortalē: tpalē: passibilē: visibi-
lē sub forma serui. Ineffabilis hūilitas creator⁹ o in-
cogitabilis virt⁹ virginis m̄ris. o incōprehēibilis alti-
tudo mysterioz dei. Una puella (nescio quib⁹ blandi-
cijs quib⁹ cautelis: quib⁹ violētis: vt ita dicam) sedu-
xit: vulnerauit cor diuinū ⁊ dei sapiāz circūuenit. Qua
propter p̄querit dñs de virgine Cant. iiii. Vulnerasti
cor meū soror mea spōsa vulnerasti cor meū. vbi glo. q.
d. Pro amore tuo carnē assumpsit ⁊ vulneribus in cru-
ce impositis vulnerasti cor meū. qz p ea. i. virgine redi-
mēda plusq p oia alia creatura xps venit in mūdū ⁊ pas-
sus est. Ex virginis igit carne de⁹ (fles dico) sūmā alti-
tudine vestiuit hūilitate. sūmā delitiaz dulcedine vesti-
uit penaltate. sūmā opulentia vestiuit paup̄tate. sūmā
ma lucē tenebris. sūmū honore opprobrijs. sūmū ama-
bile flagellis. Reuera deo p̄ri p oēm modū impossibi-
le erat qd de se aliqd tale faceret. p̄pterea in hoc cōstat
xginis p̄rogatiua qz nulli alteri creature p̄cessit de⁹ h
nisi virgini. Et hoc totū pro salute hūani generis. Un

sicut illud qd p̄ dedit filio est mai⁹ oibus sicut scribit i
euāgelio: sic istud qd dedit m̄ri est maius oibus. Quid
igit agendū est nisi cū Bre. exclamandū ⁊ dicendū. Mi-
ra circa nos. s. vtriusq parētis Jesu xpi pietatis di-
gnatio. Ineffabilis dei. s. ⁊ virginis dilectio chari-
tatis: q vt seruū redimerēt cōem filiū tradiderūt. Pro-
pter nimia em charitatē qua de⁹ ⁊ virgo nos p̄ctōres di-
lexerūt. filiū. i. dñm Jesus qui lauaret nos a p̄ctis i san-
guine suo obtulerūt. Hec sc̄s Bernardin⁹ d Senis.
Capitulu. v. de priuilegio superexcellētie Marie
p̄ omnibus creatis.

Quinta in ordine stella di

citur supercellētia. Tāte nāq est superex-
cellētie ipa btāvirgo q nec in p̄sonis increa-
tis. i. diuinis. nec in creat⁹. i. angelis ⁊ hoibus inuenit
hec incogitabilis dignitas. s. q habeat deū filiū: nisi in
vna p̄sona diuina tñ q est patris: ⁊ in vna p̄sona hūana
que est m̄ris. Sane hoc est singularissimū priuilegium
soli btēvirgini p̄cessum inter oēs creaturas. s. habere
deū filiū sicut in creatore deo soli⁹ scz est hoc dei patr⁹
nec est cōicabile filio aut spūsc̄to. Un sicut impossi-
le est p̄sonā filij aut spūsc̄ti generare deū filiū: ita ipos-
sibile est aliquā mulierē aut quācūq creaturam parere
deū filiū nisi denuo alicui cōferret hoc de⁹ per potētiaz
nouā quod certū est nunq esse affuturū. Mimirū perso-
na filij ⁊ etiā persona spūsc̄ti nō possunt deū gñare pro
eo q in eis nō est natura cū p̄mitate deitat⁹: nec intelle-
ctus cū actu dicēdi aliqd verbū: siue cū secūditate ⁊ po-
tētia ad pducendū imaginē sic in p̄e est. Un sic impos-
sibile est alteri persone q p̄ri pducere verbū siue gñare
filiū: p eo q hoc xbi genitū sit t̄i p̄fectissimū q totā po-
tentiā gñandi exhausit in p̄e. ita potētia p̄cipiendi et
pariēdi deū que nature hūane a deo cōicata fuit fm q
dicim⁹ xpm fuisse in lūbis patrū fm corpulentā subam
descēdit ab Adā vsq ad xginē. Et ita p natiuitatem
xpi ex virgine m̄re hec potētia. s. gñandi deū exhausta
est de tota natura hūana adeo q quicūq diceret ali-
quā personā diuinā fore humanādā in aliq vel aliqua fz
corpulentā substātiā esset vt impiissim⁹ heretic⁹ punien-
dus. Hec idē. Bern.

Capitulu. vi. de priuilegio q btā virgo Maria di-
citur mundi domina.

Sexta stella dicitur do^{minatio}
qz bea
sta virgo est dñā mūdī sic ⁊ deus dñs est ipi mū-
di. Et in hoc magnū priuilegiū p̄cessit ipe deus beate
xginē: qz voluit ei⁹ principatuz ⁊ dominū quodāmodo
equiparare ipsius. s. dei patris principatuz ⁊ dominū
Et hoc quidē patz p̄cipue in trib⁹. Pri⁹ quia sic solus
de⁹ p̄r habz ius imperādi ⁊ dominū sup ipi filio. s. dei
cui ipe filius hoc est dñs Jesus p oia obediuī vsq ad
mortē ⁊ deseruiuit p oia. Un ipe ait Jo. xxiij. Sic mā
datum dedit mihi p̄r sic facio. Ita sola xgo habz ius p̄-
cipiēdi ⁊ maternū dominū sup ipō dei filio. Cui ipe
dñs Jesus p̄cipiēti obediuī ipam honorādo Iurta il-
lud Ero. xx. Honora patrē ⁊ matrē. Et idē tāq m̄ri
ad famulatū se subiecit: iurta illud Lu. ij. descendit cūz
illis ⁊ erat subdit⁹ eis. Un sicut hec p̄positio ē vera dei
patris imperio de⁹ famulat⁹ ⁊ obedit. Ita hec est vera
xginis m̄ris imperio de⁹ famulat⁹ ad nutū: ⁊ obedit. i.
dei filius xps. Scdo qz sicut dei p̄ris imperio ⁊ domi-
pp

Libri Decimus.

nio oēs creature mūdi sūt subiecte: ita z bēvirginis i-
perio ac dominio oīa sunt subiecta z famulant. Quā h
est vera: Tot creature fuit glōse virginis quot seruīit
scīssime trinitati. Dēs nēpe creature quēcūq; gradū
teneāt in creatis: siue sint spūales vt angeli: siue corpo-
rales vt celū elemēta: z oīa que sūt in celo z in terra: si-
ue dānati siue bti que oīa sūt diuino impio subiugata:
cūcta h glōse vrgini sūt subiecta: vt possit dicē cū chri-
sto illud Mat. vi. Data est mihi oīs ptās in celo z in
terra. vñ Ber. Data inqt est tibi oīa oīs ptās in ce-
lo z in terra: vt quicquid volueris valeas efficere. Tercio
q; sicut hec ēva diuino impio oīa famulant z vgo: ita
hec etiā est vera: impio virginis oīa famulant z deus vt
manifeste patuit. Vere g maximū dominū bē virgīs
q nō solū creaturis: s; etiā ibi deo tāq; mī filio picipa-
tur. Quā merito ipa ait Eccl. xliij. Ego ex ore altissi-
mi p dii pmo genita aī oēm creaturā: nō tpe s; dignita-
te. ex ore inq; altissimi q; altissime sapie diuie ordie ipa
est pīata oibus. Quā ibidē subdit. In oī pplo z in oī
gēte primatū tenui z omniū excellentiū z superborū. i.
demonū colla ppriavirtute z calcāui.

Capitulū. vii. q; beata Maria pro pūilegio habet
successisse in regnum mūdi.

Septima stella dicitur re

gnū: q; hereditario iure successit bē virgini
Marie regnūz toti mūdi z ei monarchia
ac primat; itaq; ipa mater dei glōsissima oīm q sunt
infra deū habz regale dominū z inclūtū toti orbis mo-
narchie pncipatū z vniuersale celestū z terrestrium re-
gnū ac impūz. Declarat sic fm Bernadi. vbi. s. q; quis
em ipa bta vgo fuerit nobilissima psona sup oēm alias
q; cūq; fuerit vel futura sit in toto orbe terraz tāteq; p-
fectiois: q; etiā si nō fuisset mī dei nō min; debuisset eē
dīa mūdi: p eo q; fuit virtuosissima: luminosissima: sa-
piētissima: z oī gīa plenissima improporcionabiliter p
alijs. Talib; at debet alioz rectorat; naturalit; z domi-
niū. s. scia z rōnevigētib; vt di. Arist. i. polit. Attū et
iā fm leges quib; regit mūdus iure hereditario: omne
mūdi hui; pmeruit ipa picipatū z regnū. q; fili; ei; in
prio instātī cōceptiois sue monarchiā. i. pncipatū toti
us pmeruit z obtinuit vniuersi. teste ps. Dñi est terra
inqt; plenitudo ei; orbis terraz z vni. qui habitāt in eo
g; z sequit; fm oēs leges q; mor ipa mī dei z dñi regisq;
oīm pmeruit z obtinuerit dñum z monarchiā vniuersi
Quā ē iure pceptiois filij dei vrgini incūbebat totūz il-
lud pcurare z administrare qd extūc filio datū ē. s. regimē
vniuersi vsq; ad etatē filij sui legitimā: vtpote que fuit
ipī filij dei mī dilecta: nutrix z auctrix. Nec tñ ē mirūz
si tā glōsa regina curā omisit administrandi. q; puella:
q; vgo verecūda: q; paupcula: q; cure filij dei totaliter
erat dedicata: q; nō credebāt fore mī dei: nec reputa-
batur vt orbis dīa: sicut nec fili;. qui quidē licet vitā to-
tius orbis z mores ordinabat: tñ nō est de; agnīt; nec
vt orbis rex heres recept; put; z Jo. i. scriptū est. mun-
dus p ipm factus est z mund; est nō cognouit: in ppria
venit z sui eī nō receperūt. Sciēdo igit in filio mī vim
latētis deitāt; curā administrādi rē publicā dereliquit
zē. In hui; signū qñ dñs Iesus in cruce moreret; licet vt
di. Amb. de alijs testamētū cōdiderit z tñc z antea: q;
pacē discipulis vestimēta militib; matrē discipulo. s. iō
hānī: aiām deo pīi legauit: z plura talia: tñ monarchiā

totius orbis nulli vnq; testat; est nec angelo: nec homi-
nec alicui creature: eo q; sine mīs pūdicio fieri nō po-
terat tale testamētū. Mater em fm oīa iura successit i
mūdi monarchiā: ac picipatū oīm p hoc de iure heredi-
tario acq;siuit. Nam nullus ali; fuit in terris q; de iure
succederet xpo in hac hereditate nisi mā. Deniq; hāc
successionē matris nūq; legim; reuocatā sed diuio mu-
nere operāte: z gīa virginis impetrāte cernim; expōsi-
quotidie elucidari dñi eā predicam; dñam angelorum z
oīm creaturā: reginā celoz: impatricē seculoz: matrē
cūctoꝝ: monarchā vniuersoz: dignissimā z preelectissi-
mā oīm dei opū ac glīam z iocūditatē celestū spiritūz
z beatorū.

Capitulū. viii. de b; pūilegio q; s. oīs gratia a deo
non nisi per mariā dispensatur.

Staua stella nūcupatur

dispensatio: q; nulla gratia a deo in nos de-
scendit nisi per man; bē virginis dispen-
sat. Nimirū a tpe quo virgo pcepit de verbū: vt sic di-
cā: iurisdictionē z autoritatē obtinuit in oī pcessiōe tē-
porali spūsscti: ita q; nulla creatura aliqua gratiā vīr-
tutē spūsscti obtinuit: nisi fm ipī pie matris dispensatio-
nē. Hinc Ber. deuotissim; ait. Nulla gratia venit d; ce-
lo ad terrā: nisi p man; marie trāserit. Hiero. in
ser. de assum. inqt. In xpo fuit plenitudo gratie sicī ca-
pite influēte. In maria vō sicut in collo trāsfundēte. vñ
Lan. vii. de virgine ad xpm Salomō ait. Collū tuū sic
turris eburnea. Sicut nēpe p collū vitales spūs a capi-
te descēdūt in corpus: sic p virginē a capite xpo vitales
gratie in ei; corp; mysticū trāsfundunt. Vbi nota q; in
defluxu diuinaz gratiarū s; q; trahit ex vrbis Diony.
iii. c. celestis hierarchie iste est ordo vt pri; a deo deflu-
ant in bñdictā aiām xpi: indeq; in btām aiām virginis
matris: deinde in seraphin. z sic successiue in scōs alio-
os ordines angeloz: z tandē in ecclīam militantē. Ex
quo nēpe tot; de; z tota natura diuina s; totū suū eē pos-
se. scire z velle diuinū intra vrginis vterū clausit se vbiz
mensib; nouē habitauit: nō timeo dicere q; in oīm gra-
tiāz effluxu hec vgo quādā iurisdictionē habuerit: de
cui; vtero vrgineo qñ de quodā diuinitat; oceano riuī et
flumina emanāt oīm gratiaz. Quā Eccl. xliij. in perso-
na ei; inqt scriptura sacra z scā dei ipa canit ecclīa. In
me oīs gratiā z veritat; in me oīs spes vite z virtut;
Trāsite ad me oēs qui pcupiscit; me a generationib;
meis adimplemini. Ex q; p; q; oīs gratie fons in Ma-
ria est vt ad ipaz recurram; in oī salute bñda z spe ac vō-
tute: gratia z veritate vita z glīa eterna psequenda: q;
ipa est dispensatrix oīs gratie. Proinde ipa merito figu-
ratur per lunā Lan. vi. Pulch; aut luna: q; luna domi-
natur oīb; humorib; infundēs cūctis linquozē humorē
q; corpib; vt d. Macro. de somno scipōis. li. ii. Mā ad
motū lune sit flux; z reflux; mariū. s. Mattheo. Quāz cā-
cri z cōche z etiā herbe succo pleniores sūt vt di. Pro-
lome; in Almagesti. iii. i. plenilunio abūdātes. Sic bea-
tissima virgo dñū bz sup in fluxu oīs gratie z dispensa-
tione: z qui deuoti; ei famulant; in terris: ampliori gīa
p ipam abūdāt q; mā gratie. S; di. quō hoc attribu-
itur bēvirgini vt ipa sit mā z dispensatrix oīs gratie i
mūdo cū gratie fons z autor sit ipemet de;. Et gratia
a solo deo infundit; vt di. Ber. in ser. de charitate z gra-
tia xpi. Immo vt probat scōs Tho. pīa. scōe. q. cxij.

arti. s. Donū gratie ex q̄ excedit oēm facultatez nature create cū nil aliud sit q̄ quedā p̄cipatio diuine nature. ideo impossibile est q̄ aliq̄ creatura gratiā causet. s. s. lius dei est hoc. s. causare gratiā in aīa. Ad hoc Rñde tur q̄ verū est p̄ncipaliter efficiendo. q̄ sic sol⁹ de⁹ causat z infundit gratiā z dispēsat. Attñ brā virgo dicit mat̄ gratie p̄ mediationē. vt sup̄ est declaratū. Cū ip̄a influxu gratie a deo obtinuit specialē iurisdictionē z auctoritatē p̄cipatiue. qd̄ declaratur fm̄ sc̄m̄ Bernardi. vbi. s. taliter p̄ter ea que sup̄ tacta sunt de ordine in fluxus gratiaz. Repio inq̄t in rege dñō Iesu duas di gnissimas dignitates. P̄ria q̄ sit etern⁹ deus genitus ab eterno. Scda q̄ deū p̄ducit ab eterno eo q̄ sp̄m̄san ctum spirat. Dñō ip̄e dñs Iesus clausus in vtero virgi nis in eternitate a deo p̄ter deus generabat etern⁹. Et in eadē eternitate ip̄e puer in v̄tre matris deū. i. sp̄i r̄tūsc̄m̄ spirabat z p̄ducebat. q̄ nūq̄ destitit gñari a pa trez spirare sp̄m̄sc̄m̄: cū nūq̄ destitit esse de⁹ etiam in vtero materno. Ex hoc ergo q̄ brā virgo ip̄m̄ cōcepit vtrāq̄ hāc eius dignitatē p̄cipauit. P̄rimā quidem. scz. q̄ Iesus ē generat⁹ a deo p̄cipauit m̄r̄ x̄go adeo infinito modo q̄ iesus nō dicat⁹ veri⁹ filius dei q̄ filius virgis. nec maior nec dignior est filius dei i throno pa terno sed ē vestitus claritate. z luce inaccessibili quam habuit ab eterno q̄ existēs in vtero virginis vel inuo lutus p̄anis paup̄culis sup̄ senūz in p̄sep̄io. reclinatus. Scdam q̄ dignitatē brā virgo p̄cipauit. q̄ ip̄a extitit mat̄ filij dei q̄ p̄ducit sp̄m̄sc̄m̄ z qui est fons z autor ac cā oīs gratie sp̄m̄sc̄m̄. Cū eo ip̄o quo mat̄ font⁹ gra tie id ē x̄pi filij dei extitit oīm̄ b̄toz z oīs gratie mat̄ est effecta eo q̄ fons gratie x̄ps ex ip̄a z per ip̄am in hunc mundū exiuit z venit. Ideo ip̄a virgo gl̄iosa tantā habz iurisdictionē z auctoritatē p̄cipatā a filio dei in defluxu z dispēstatione gratie sp̄m̄sc̄m̄ q̄ oīa dona oēs virtutes z gratie z oīa bona quib⁹ vult qñ vult: quō vult: z quā tum vult p̄ man⁹ ip̄ius ministrantur.

Capitulū. ix. de p̄uilegio q̄ totius mūdi perfectio nes brā Maria cōsummauit.

Mona stella i ordie ad p̄re dictas dicit⁹ p̄sumatio q̄ oēs nature z tot⁹ mundi p̄fectiōes virgo sacra vltima sui p̄fe ctione cōpleuit z cōsummauit. Deus q̄ppe licz oīa fece rit p̄fecta sic exigebat vniūscui⁹q̄ natura. Cū Deū. xxxij. Dei p̄fecta sūt opa tamē vltime p̄fectionis cōsū mationē in mūdovs q̄ ad partū virginis distulit z soli virgini resuauit cōsummandū Et declaratur.

Primo ex parte vniuersalis creature.

Secdo ex parte generatiōis humane.

Tertio ex parte incarnationis diuine.

P̄rio ex pte oīs creature f̄z sc̄m̄ Bernardinū. q̄ oīa entia vñ ens nobilissimū appetebant naturaliter. om nia viuētia vñ nobilissimū viuēs. sententiā vñ nobilif simū sentiēs. cōceptiōes vñ nobilissimū p̄ceptum. na tiuitates optimū nascibile. rōnalia singularissimū rō nale. sp̄itualia excellētissimū sp̄itualet. Et breuif om nes creature appetebāt vñ quid purū optimum crea tum. His aut̄ sic existentib⁹ imp̄fectis: eo q̄ oīa appe tūt naturaliter bonū aliqd̄ primū z optimū ad quod oīa ordinant⁹: q̄ entia nolūt male disponi. Et patent h̄ p̄ p̄m̄. iij. Topicoz. z. x. ac. xij. Metaph. P̄rouisum ē ḡ mūdo devna femina sup̄ oēs bñ dicta: que vñico suo

partu p̄optimo oīb⁹ reb⁹ in mūdo summā z vltimā p̄fe ctione adduxit. Scdo declarat ex pte generatiōis hu mane. fm̄ em̄ Anf. li. ij. Cur deus hō: quattuor modis deus poterat facere hominē.

Primo sine viroz sine muliere: vt fecit Adam.

Secdo de viro sine muliere put fecit Euam.

Tertio de viro z muliere: sicut cōiter generant⁹ ho mines. Et isti tres modi fuerūt in mūdo ante incarna tionē x̄pi. Necdñ at erat cōplementū vniuersi in p̄du ctione hoīs: eo q̄ quart⁹ mod⁹ nōdñ fuit in mūdo: vt v̄z fieret hō de x̄gine sine viro p̄virtutē sūmi opatoris sed hoc p̄sumatur ē in maria. Tertio declarat ex pte incar natiōis diuine i q̄ ip̄a bñssima virgo p̄fectionē adduxit tā ip̄i mūdo q̄ (vt ita dicā) ip̄i creatori deo. nō quo ad se q̄ est ab eterno p̄fectissim⁹: s. quo ad nos manifeste sūt ip̄e p̄fectiōes diuine p̄ virginē. Mirū ip̄i mūdo di xi q̄ hec bñdicta virgo in filij dei incarnationē cōsumma tionē p̄fectiōis adduxit. z certe tantā q̄ vltior⁹ p̄fectō nis mund⁹ nō est capax. nec ip̄e deus pōt ordinaria po testate ip̄m̄ p̄ficere vltiori p̄fectiōe. imo si ip̄e de⁹ pa ter z sp̄m̄sc̄m̄ s̄ semina nascerent⁹ nihil accresceret oz bi. quia quicqd̄ nobilitat⁹ quicqd̄ deitat⁹ z quicqd̄ ef nitat⁹ est: totum in orbe diffusū ē z p̄ductū p̄ virginem in illo eterno supposito. s. x̄po Iesu generato ab ip̄a cū vicz verbū caro factū est z habitauit in nobis. Jobā. i. Deniq̄ ip̄a virgo p̄fectiōes adduxit z cōsummauit. s. vir tutū ostensaz in deo vt p̄misi nō quo ad se q̄ diuine p̄fe ctiones ita sūt i summo vt nec augeri nec minui possint sed quo ad manifestationē erga nos. qd̄ p̄z q̄ in incar natiōe diuina claruit quo ad nos imp̄scriptibil⁹ sapien tia dei q̄ mundū restaurauit diabolū deiecit: ac hoīez li berauit. Claruit z ineffabilis iusticia ac patiētia q̄ pro p̄ctis nostris satisfecit de⁹ patiēdo. Claruit z incōp̄re hensibilis mīaz benignitas. Cū apls apparuit benig nitas z hūanitas saluatoris n̄ri dei: q̄ nō ex opibus que fecim⁹ nos: sed fm̄ suam mīam saluos nos fecit. ad Tituz. iij. cū nos ip̄i resurgere z liberari nullo mō p̄ crea turā aliquā possem⁹. nec tñ deus bonoz nostroz egeret teste. p̄s. Deniq̄ claruit imensa charitas q̄ dilexit nos z lauit a p̄ctis n̄ris in sanguine suo. Apoc. i. Et de⁹ pa ter sic dilexit mundū vt filius suus vniūgenitum daret. s. p̄ redimēdo suo imo inimico. Et qd̄ amplius dicā vti⁹ q̄ p̄cipua virtus in deo ip̄sa vicz humilitas nō tā appa rebat que tñ deus decebat tā q̄ vna virtutūz regalūz. z q̄ nō poterat de⁹ humiliari vsq̄ ad penas in natura di uina oportuit ḡt in alia. s. humana natura humiliare vt ait Pet⁹ aureoli li. iij. cōp̄dij. c. vi. Sic ḡ oīm̄ v̄tū tum p̄fectiones manifestas cōsummauit z adduxit bñssis ma virgo Maria in deo z mūdo qñ per ip̄am z in ip̄sa ip̄se de⁹ etern⁹ humiliavit se vt sit tp̄alis ip̄assibilis vsq̄ ad passionē i mortē z c. Cū pōt iā mund⁹ dicere illud p̄s. Omnis cōsummationis vidi finem. s. in virgine.

Capitulū. x. de p̄uilegio ornatus quia. s. de Ma ria ornatur totus mundus.

Quina stella dicitur or nat⁹. q̄ de carne virginis bñdictēz in po te corpis ei⁹ excisa p̄sistit z p̄ficiť ac tra ctatur totūz dec⁹ z ornat⁹ mundi. Tūz q̄ nil decorosi⁹ in mūdovideť q̄ virginē esse m̄rem. s. dei Tum q̄ in eucharistia est idē corpus christi qd̄ de viro gine est sumptum z idē de eadēq̄ oīa z idēz sanguis q̄

Liber Undecimus.

fuerit in virginis utero. qvut d. Amb. **D**ia h eadē sūt i sacro q̄ fuerit iū gisvtero z q̄ tot' ornat' z dec' eccle sie ac pond' sacroꝝ ei' consistit i b̄ sacroscto sacro eucha ristie i quo de' p̄tialiter z corporalit'. i. ipe tot' dñs iesus habitat nobiscū vsq; in finē seculi. Alia etiā sacra ad hoc tāq̄ ad vltimū finē ordinant. Ideo brāxgo totaz ornavit z decoravit eccliam. qm̄ sui portio corpis: siue dicā purissimi sanguis de qua xpī corp' formatuz est ad tot' ecclie ornatū: decorē: fidē: z vitā eternā p̄ se quēdaz ē data mūdo isti inferiori in eucharistia. Hic ē em̄ panis vite de quo si q̄s māducauerit vivet in eternū Johan. vi.

Capitulū. xi. de p̄uilegio q̄ beata virgo retribuit deo pro toto mundo.

Undecima stella dicitur retributio: qz brāxgo totū retribuit deo z satisfecit p̄ oibus q̄ ipe de' tribuit nobis p̄ ut declarat idē sc̄tūs Bernardi. vbi. s. di. sic. Sola ei b̄ndicta xgo plus fecit deo vel tantū vt sic dicā quātuz fecit deus toti generi hūano. Credo etem̄ certe q̄ m̄ hī indulget de' si nūc p̄virgine m̄se loquar. Congregemus nēpe in vñū q̄ de' hōi fecit: z cōsiderem' q̄ virgo maria dñō fecit. P̄rio nāq; formavit deus hōiem de limo terre sed Maria formavit deū de purissimis sanguinib' suis fm̄ assumptā naturā sc̄s a deo: z de purissima carne q̄ p̄ualet oī limo terre z oibus reb' m̄di. Secūdo de' imp̄ssit in hōiem imaginē decoris sui: vt si cut ip̄a erat pulcherrima femina: sic z xp̄s ei' nat' eēt speciosus forma p̄ filiis hōim teste p̄s. Cū sicut imago dei p̄minet in hōie: fm̄ aīam p̄e alijs creatis. ita imago hōis in xp̄o. i. ip̄a hūanitas xp̄i fm̄ corp' p̄minet oī hominī z creature āgelice ac alijs inq̄tū deo vñta. Nā deus dedit hōi vt sit ad imaginē suā. Btā aut virgo dedit vt sit verbū caro factū. Tercio de' fecit hōminē in statu innocētie sine passionib': famis: sitis: frigoris: z similib'. Sed sedula m̄ Jesu oib' passionibus ip̄i dñi iesu occurrebat. s. famis: sitis: frigus: nuditas: caloz: sicut stat' paup̄rim' exigebat: z hoc cū maxima patientia sua. Quarto de' vestiuit hōiem pellicea veste. Sed brāxgo vestiuit xp̄m in p̄sep̄io paup̄culis panis: z p̄cessu t̄pis fecit ei incōsutilē tunicā q̄ p̄ualuit oibus vestibus m̄di: vtpote a m̄se dei facta deo. Quinto de' docuit hōiem sapiam sed sapiētissima xgor p̄u dētissima xp̄m deū in puericia nō solū docuit: s. z ip̄a met sociādo seip̄am cū ip̄so xp̄o z eū portādo i egyptū fecit nociua fugere. Sexto de' hōiem nutriuit de fructibus paradisi. s. brāxgo nutriuit xp̄m de p̄prio suo sacratissimo lacte: vberē de celo pleno: cui' minima stilla p̄ualet oibus fructib' paradisi terrestris ac totū mundi. Septimo de' dedit hōi carnē que posset mori z incinerari post petm̄ vt nūc cernim'. Sed brāxgo dedit deo carnē imaculatā q̄ nō posset incinerari: iuxta illud p̄s. Nō dabis sc̄tū tuū. i. xp̄m videre corruptionē. Reddēdo ḡ singula singul'. s. que fecit de' hōi. z q̄ fecit beata xgo ip̄i deo videbis vt p̄ solatio dicere liceat q̄ plus Maria deo q̄ ipe de' hōi fecit. vñ de' p̄pter brām virgine obligat nobis plurimū. Sed hoc totū ē ex dei voluntate z ei' b̄nplacito cui gr̄as agere debem': qui intā tū cōdescēdit nobis p̄virginē zc̄.

Capitulū. xij. q̄ perfectiones z plenitudines gra

tiarum Marie sunt in cōprehensibiles.

Undecima stella dicitur incōprehensibilitas. qz p̄fectiōes gr̄arum z plenitudinis excellētie nobis sūt incōphē sibiles z alijs creaturis. Nā s. declaratiōe sc̄ti Bernardi sicut diuine p̄fectiōes oī intellectui sūt incōphē sibiles. sic p̄fectiōes gr̄arum q̄s virgo suscepit in cōcep̄tiōe filij dei soli intellectui diuino z xp̄o z sibi comprehensibiles extiterūt z nō alijs. Equidez q̄ de' generaret deū hoc ei ex naturā pueniebat vt p̄ viā nature z intellectus p̄duceret verbū p̄ oīa equale sibi: imo imposibile est q̄ de' pater nō generet deū. s. filiū p̄pter fecūditatē suā. sed q̄ femina cōciperet z pareret deū ēz fuit miraculū miraculoꝝ. qz ē sūme supra naturā Cū opoztuit hāc feminā eleuari ad p̄cipitationē diuinā p̄ quēdam q̄si infinitatē p̄fectionū gr̄az quā nūq̄ creatura expta est. Credo ḡ q̄ ad illā abyssum imp̄scrutabilem oīm charismatū sp̄s sc̄ti q̄ in brām virgine descēderunt in hora diuine cōceptiōis nūq̄ intellect' diuin' vel angelicus potuerit attingere. Cū Hiero. in ser. de assumpt. Scit inq̄t de' oīa z p̄t. Propterea qz ita ē sol' sciuit se z potuit in vtero virginis sine sui corruptiōe misceri atq; vñiri: vt eēt vñ' vps de' z hō. vna p̄sona vnaq; sub stātia Et ob hoc dei genitrix electaz p̄electa iure ab angelo gr̄a salutis z predicat' plena. Et Paulo infra igit inq̄t. Nō natura nō habuit: vsus nesciuit: ignora uit rō: mēs nō capit hūana: pauet celū: stupet terra: creatura oīs etiā celestis mirat'. hoc totū est qd p̄ Gabriele Marie diuinit' nunciat': z per xp̄m adimplet'. Hec Hiero. Quod etiā declarat Gabriel Lu. i. cū ab eo q̄ reret brāvirgo di. Quō fiet istud qm̄ virū nō zc̄. Rñ dicit totū mysteriū angelus se ignorare: z cōmisit sp̄it' tuiscto di. Sp̄s sc̄tus supueniet in te: z vir' altissimi obūbrabit tibi. q. d. qd a me queris plenarie non scio vt totaliter edicā. s. ipe sp̄s sc̄tus q̄ est doctor veritat' sibi soli hoc altissimū mysteriū reseruauit: qui te edocebit ad oīa q̄ mysteria descripta i veteri testamēto de fili' dei incarnatiōe: natiuitate: p̄uersatione: passiōe: resurrectione scire faciet p̄ illuminatissimā exp̄ientia. Ita qz supueniēs sp̄s sc̄tus iū gine: z vir' altissimi xp̄s (de quo ap̄ls: P̄dicam' inq̄t xp̄s de iūritutē z dei sapiāz qz in xp̄o sūt oēs thesauri sapiēz scie dei: ipe teste apostolo) adeo virginis mentēz intellectū thesauro sapie impleuit vt oīa p̄nūciata z p̄sc̄pta a p̄p̄his z p̄figurata a p̄iarchis optie sup oēs nosceret z sciret ac certa exp̄ientia i seipsa z in filio cōpleta cerneret z p̄ferret. Hoc ē qd dī Lu. ij. Maria p̄seruabat oīa verba hec p̄ferēs in corde suo. Nō exponit venerabil' Beda: qz sc̄s habuit in mēte oēs sc̄pturas sacras: z cōferebat q̄ sc̄pta erāt cū his q̄ fiebāt. Verbi gr̄avt descēdam' ad p̄ticulāria. Cū brāvirgo vidit se cōcepissē z virginitate manēte pepissē: dicebat intra se. Ecce o de' me' mō impleta ē illa p̄phā Esaie. vij. Ecce virgo cōcipiet z pariet filiū zc̄. Itē cū videbat dei filiū puulū in vlnis se tenere p̄se rebat in corde di. Ecce nūc impletū ē illud Esa. ix. par uul' nat' ē nobis z fili' dat' ē nobis z vocabit' nomē ei' admirabil' de' fort'. Vidēs qz puulū vagientē di. ecce qd dī Sap. vij. P̄rimā vocē oibus silem emisi plorās z hoc i p̄sona xp̄i. Audiēs aut angelos canētes: Gloria in excelsis di. Nūc implet' p̄phā David sc̄s Zeli. i. angeli enarrāt gl̄iam dei z opa manū ei' annunciat firmamētū

firmamentū. i. celū nouā stellā mittēdo. Vel firmamentum. i. scilicet electi pastores et tandē apli. Cūq. xij. die uenissent magi ad adorandū dī. Ecce qd ait Dauid Reges tharsis insule munera offerēt. Cū uero quā dragesimo die obtulit puerum: dixit Ecce illud Da lachie. iij. imple tur. s. Cū ueniet ad tēplū scilicet suū dō. quē uos querit? et angelus testamēti. s. noui institutor: quē uos. s. iustitū. i. affectat: ut Symeon et Anna. Ipse em̄ qm̄ ignis cōstās: qz inflāmat ad amorē ipm̄ cognos cētes. et sic de alijs mysterijs xp̄i. s. fuge in egyptū re uerfiois baptisimū et p̄dicatiōis: miraculoz et passionis atqz resurrectionis. Que oīa descripta sūt in uereri tes tamētoz lōgū foret singula enarrare. Cū redeūdo ad ppositū uere hec est uirgo gl̄iosissima Maria sup oēs nobilissima merito: p̄tate: supercellētia: dñō: regnoqz dignissima. gr̄e dispēsatrix: mūdi p̄seruatricis: cōstima trix: oīs p̄fectiōis: ornat⁹ eccl̄ie deo acceptissima et om ni gr̄a incōprehēbibiliter ditissima. Dīgit mat̄ dei in clyta gr̄am nobis de tua plenitudine presta et gl̄iam in patria Amen.

Incipit liber duodecim⁹ de fuitute et deuotiōe exhi benda Marie.

Deberduodecim⁹ sagit

de mysterio debitoz fuitute et deuotiō nis cultu a nobis hoīb⁹ ipi b̄tissime uirgi ni exhibēdo. Et cōtinet tres p̄ncipales partes. Priapars ē de deuota ueneratiōe reuerentia et collaudatione atqz fuitute ipi b̄ndictē uirginis marie exhibēda a quib⁹ hoīb⁹. Scda ps de p̄mptissima subue riōe Marie q̄ semp pata est adiunare sibi fuitētes. p̄ pterea qz q̄ quilibz fiducialiter et secure recurrat ad be atam v̄ginē in necessitate. Tertia ps ē de uilitate mul tiplici quā psequūtur hoīb⁹ p fuitū deuotū exhibitū Mariez in hac pte adducunt pl̄ima per totū miracu la sub certis distinctionib⁹ capituloz. quatin⁹ desuīre possint hec miracula pro totū hui⁹ voluminis partib⁹ et sermonib⁹ ut h̄eat predicator qd uult miraculū acci perez ubi uult applicare.

Pars prima de deuotione et laude ac reuerētia nec nō seruītute quā debet hōmo exhibere b̄tē Marie.

Quēte Jesu ad turbas

Extollēs uocē quedā mulier de turba dixit illi: B̄tīs uenter qui te portauit et uera q̄ iuxisti. At ille dixit Quinimo. et c. Lu. xi. ca. Scdā q̄ppe m̄ eccl̄ia b̄ euāgelīū frequētāt i laudē b̄tē uirginis hac p̄fecto de causa quatin⁹ doceat nos exēplo hui⁹ mulieris et indu cat ad b̄tificandā laudandā et b̄ndicendā deuotissimoqz fuitio uenerandā ipaz gl̄iosissimaz v̄ginē m̄rem dñi n̄ri Jesu xp̄i. Cū in hoc ipso sacro euāgelio tria p̄cipua no tantur. Priō quidē insinuat hui⁹ mulieris maria deuotiō. cū dī Extollēs uocē quedā mulier de turba dixit il li. s. Jesu hec nēpe mulier fm̄ Amb. dī fuisse ancilla b̄tē Marthe noīe Marcilla que nō fuit nobilis nec diues. qz tales. i. nobiles et diuites mulieres sūt minus deuote ad x̄ba dei et nimis sollicitē circa honores secu li hui⁹ sed fuit hec mulier de turba id est de uili cōditio ne fm̄ seculum. sed nobilis apud deum. qz x̄tuosa et ut fertur fuit x̄go deuota. Cū extollēs. i. ex corde tollēs et eleuās uocē in xp̄i et ei⁹ m̄ris cōmēdationē contēpta uerecūdiā et p̄suetudinē p̄fē naturā mulierū q̄ nō p̄sue

uerūt loq̄ in p̄plo Postposito etiā iudeoz timore xp̄o loquēte ausa fuit corā tāta multitudine sic sola clama re: xp̄m laudare et m̄rem ei⁹ b̄tificare in incredulorū iu deoz p̄fusionē. Magna ergo deuotio a sp̄sctō sibi i fusa ipaz sic icitauit clamare ex uehemētia diuini amo ris in corde feruētis. Ex abūdantia ei⁹ cordis os loqui tur. Mat. xij. Et hic cognoscit qz hec mulier fuit san cta qz qualis unusqz est talia loquit⁹: dicēte Ari. iij. Et h̄. Ut em̄ per odorē herba sic hō cognoscit p̄ x̄ba Sancta itaqz hec mulier amore diuino et deuotiōe ple na audēter xp̄m dei filiū et ei⁹ m̄rem sc̄tissimā corā oīb⁹ b̄tificat et cōmēdat. qz amor uerecūdiā nescit: timorem p̄tēnit: audaciā inducit. Ergo et nos charissimi huius mulieris exēplo discam⁹ ardere deuotiōe erga xp̄m ac ei⁹ sc̄tissimā genitricē Mariā. Scdō in ipso euāgelio insi nuatur xp̄m ei⁹ m̄ris dignissima laudatio: qz hec sc̄tā mulier dixit: B̄tīs uenter qui te portauit et uera q̄ iux xisti. que x̄ba sūt a sp̄sctō inspirata. Et uere maria p̄ dica f̄ felix et b̄tā q̄ xp̄m portauit dei filiū et lactauit. Tu qz o hō si uis b̄tificari discē Iesuz dulcissimū portare i corde tuo p̄ fidē. Nā dicit apls. Habitare xp̄m p̄ fidē in cordib⁹ v̄ris. Eph. iij. Nā ut ait Aug. Beatior fuit Maria xp̄m portādo in corde q̄ in uētre. Et certe nō si p̄r ei⁹ portasset in corde p̄ fidē et dilectionē: nunq̄ in uētre ei⁹ habuisset. Dīgit aīa crede et dilige xp̄m Je sum ut ei⁹ habeas in corde et ualeas b̄tificari. Deniqz discē et xp̄m sp̄saliter lactare: qd facis cū ipm̄ cibus et alis in suis mēbris. i. in paupibus: m̄e opa exercendo qz ipse dñs Iesus ait Mat. xxv. Qd vni ex minimis meis fecistis mibi fecistis. Sed hic questio occurrit cir ca euāgelīū: Quare sp̄sctus p̄ os hui⁹ mulieris solū b̄tificauit uentrē mariez uera: et tacuit de alijs ei⁹ mēbris cū ipa x̄go b̄ndicta p̄ singula mēbra foret b̄tifica da utpote per oīa gr̄a plena: teste angelo Lu. i. Que i quit gr̄a plena dñs tecū et c. Rūdet qz ideo: qz in diuina incarnatiōe facta sūt maiora miracula in uētre et uerib⁹ bus b̄tē Marie q̄ in alijs mēbris. et in his maiorib⁹ cōprehēdit alia mēbra sūmīstrationez b̄tita ad ista. Mimirū in uētre marie facta sūt miracula maria. Pri mo: quia ibi de⁹ factus est hō. et sic imēsus factus ē par uulus: imortalis: mortalis: uerbū: infans. Uere ma gnū miraculū: qm̄ qui fecit uentrē marie fact⁹ est in eo dē uētre. sicut magnū foret si quis fecisset domū et post ea i eadē domo nascere. Cū Eccl̄. xij. Qui creauit me inqt Maria redeuit in tabernaculo meo. s. factus hō. Scdō magnū fuit miraculū in uētre marie: qz mai⁹ seipso: imo pre toto mūdo p̄tinuit uenter ille. Cū canit eccl̄ia: Scdā et imaculata v̄ginitas quib⁹ te laudib⁹ ef ferā nescio: quia quē celi cape nō poterant tuo gremio p̄tulisti. Tertiō qz ueter ille uirginali integritate cōce pit et pepit: ac post partū x̄go p̄māsit. ut tenet fides ca tholica. Deniqz in uerib⁹ Marie facta sūt miracula maria in hac incarnatiōe. Priō qz de celo plena p̄ mi raculū ipa uera lacte extiterūt: ut canit eccl̄ia. Scdō qz ipa ei⁹ uera uirginea regē angeloz deū lactauerūt et aluerūt. Tertiō. qz. s. eius uera utpote v̄ginea sine lact⁹ meatu apert⁹: solo diuino miraculo lac filio dei su gēdum exhibuerūt. Alia autē mēbra v̄ginis his deser uierūt et nō tot miraculis coruscauerūt idcirco illis ta cite laudatis: hec cōprehēsa in euāgelio manifeste b̄ti ficanē. Tertiō in h̄po euāgelio insinuat imitatiōis et p̄formitatis diuina inductio. cū ipse dei fili⁹ dñs Iesus

Liber Duodecimus.

subiicit. Quinimo. q. d. Uerū est et bñ dixisti: qm̄ ve-
re brā est q̄ me corporaliter portauit et lactauit. Et etia
bñ sūt oēs qui portāt me spūaliter et custodiūt et alit spū-
ritualiter me: x̄bñ dei audiēdo et obseruando p̄cepta dei.
Uñ subdit. Bñ q̄ audiūt verbū dei et custodiūt illud
S̄z di. Que est rō hui⁹ p̄formitatis? Rñdēt q̄ hec ē
Quia sicut x̄ps spūsc̄tivirtute ac ministerio angeli cō-
ceptus ē in vtero virginis: sic verbū dei spūsc̄tō opante
et angelo bono coopante acipit̄ in vtero mētis et fouet̄
ad eterne britudinis acq̄sitionē. Uñ sicut brā x̄go p̄di-
catur brā portādo x̄pm: sic bñ obseruādo portātes ver-
bum dei. Dic ḡ o x̄piane: dic quecūq̄ fidel̄aia hāc de-
uotā mulierē imitādo et x̄pm ac ei⁹ m̄rem bñdicēdo. dic
bñtis ventervirginis marie q̄ te x̄pm portauit: et vera
ei⁹ q̄ suristi. vt per hāc et p̄fitem laudationē ac deuotio-
nis cultū et obsequiū: regnū cū x̄po et ei⁹ m̄re vbi landa-
re valeas p̄cipias in eternū. Quia x̄o in ista parte lib.
intēdim⁹ agere de deuota reuerētia et collaudatiōe at-
q̄ seruitute exhibēda ipsi bñdictē x̄gini: Idcirco tria
mysteria d̄ hac materia hic notabim⁹ iuxta notata p̄e-
missa. s. verba euangelij.

Primū d̄ mysteriū amorose affectionis.

Scdm̄ d̄ mysteriū obsequiose deuotiōis.

Tertiū d̄ mysteriū gratiose inductiōis.

Articulus prim⁹ q̄ sūmā affectiōis et dilectiōis de-
uotionē d̄ hō h̄e ad brām dei matrē eāq̄ laudare et de-
uotissima seruitute colere vbi certe questiōes soluunt̄.

Quantus ad primū my-
sterium amorose affectiōis quā debz hō
habere ad brām virginē. Nota q̄ licz ad
pleniū exprimere nō possum⁹: tñ aliquātū
lū elucidať ex his questiōib⁹. Prima q̄stio Utrū homo
mag⁹ obligat̄ diligere dei m̄rem et deo ac ipsi laudes et
gr̄as agere et obseq̄o deuoto deferuere vt pōt q̄ ange-
lus. Scda questiō: Utrū brā x̄go debeat venerari ho-
noris et deuotiōis cultu maiori q̄ ip̄a crux x̄pi. Tertia
questio: Utrū hō teneat̄ ip̄az x̄ginē brāz mag⁹ amare
q̄ seipm̄. Quarta questiō: Qualit̄ adoratiōis deuoti-
ōis affectiōe brā x̄go debeat a fidelib⁹ venerari. Ad
primū q̄sitū Rñdēt p̄ p̄conē affirmatiuā. q̄. s. hō ma-
gis obligat̄ deoz brē x̄gini q̄ angelis. Et declarat̄ b̄
rōnibus sūptis ex regula posita p̄ bñm̄ Bre. i. Homel.
de p̄fificib⁹ dicentē. Quāto inq̄t crescūt dona: tanto
et rōnes crescūt donoz. Tanto ḡ ad seruendū deo q̄f
q̄ p̄mptioz debet esse ex munere: quāto se obligatiōe
fore p̄spicit in reddēda rōne Hec Bre. Brāvirgo ma-
ria dei m̄r maiora dona exhibuit hoib⁹ q̄ āgelis. ḡ hō
magis tenet̄ diligere inq̄tū pōt q̄ angelus. q̄ beata
virgo suū natū filiū dei exhibuit et angelis et hoib⁹: sed
plus tripliciter hominib⁹ q̄ angelis.

Primo quia dignius.

Scdo quia amabilius.

Tertio quia plenius.

Primo q̄ digni⁹ eo q̄ angelis exhibuit x̄ps vt dñs suis
et ministris. Uñ p̄s. Bñdicite dñm oēs angeli ei⁹ mi-
nistri eius qui facitis volūtatē eius. Hinc Mat. iij.
Accesserūt angeli et ministrauerūt x̄po. S̄z hoib⁹ bea-
ta virgo exhibuit x̄pm deuz in frēm carnis p̄pinq̄tate
et sanguis. Et idcirco dñs iesus post resurrectionē suā
discipulis nūciando dixit magdalene Jo. xx. Glade et
dic fratribus meis zc. Dignitatē x̄o hāc hō p̄secutus

Pars. i.

est vt sit frāť dei p̄ virginē in x̄pi incarnatiōe vel natu-
re h̄iane vniōe: quā angel⁹ nō apprehēdit Unde apls
Heb. ij. Nusq̄ āgelos apprehēditz semē Abrae ḡ hō
magis dignificat⁹ est p̄virginē q̄ angel⁹. vtpote quia
hō frater angel⁹ x̄o seru⁹ dei. Propterea Ber. Muto
inq̄t iā me sp̄nere nō poterit de⁹ os ex ossib⁹ meis et ca-
ro de carne mea. Bñdicta maria p̄ quā talē fratrē hā-
bemus. s. deū. Ad id legit̄ et exēplū q̄ cū quidā non fle-
cteret genua ad illud verbū symboli. Ex maria virgie
et hō factus est. Mor demō dedit ei alapā dicēs. D
inq̄t si p̄ me deus fact⁹ foret hō nō semel sed millesies q̄
tidie genua flecterē. Scdo. q̄ brāvirgo exhibuit deū
hoib⁹ amicali⁹ q̄ angelis. Nam angelis exhibuit tñ
advidendū et respiciendū. iuxta illud. s. He. j. In quez
scz x̄pm desiderāt angeli p̄spicere. Sed hoib⁹ exhibu-
it nō solū advidendū. sed etiā ad gustandū corp⁹ et san-
guinē x̄pi in sacro eucharistie. Jo. vi. Hic est panis q̄
de celo descēdit. si q̄s mādu. ex hoc pane viuet in eter-
nū. Deniq̄ brāvirgo x̄pm deū exhibuit vt illuminato-
rē et redēptorē ac saluatorē hoib⁹ et gl̄ificatorē. Ange-
lis vero nō intantuz amicaliter: vt claret p̄siderati.
Tertio q̄ exhibuit hoib⁹ pleni⁹ deū q̄ angelis: etiā in
p̄riavbi angelividēt x̄pm deū tñmō simpliciter oculo
vics spūali. S̄z hoies dupliciter q̄ diuinitatē x̄pi itue-
tur oculo spūali sicut angel⁹: et insup h̄ianitatē ei⁹ cor-
porali oculo. Uñ Jo. x. Per me ait saluator: si q̄s in-
troierit saluabit̄: ingrediet̄. s. ad diuinitatē: et egrediet̄
ad h̄ianitatē cōtemplationē et pascha inueniet fructū
nis btē. Patet ergo q̄ hō magis obligat̄ deo et eius
matri q̄ angelus deferuere: gr̄as agere: laudare et bñdi-
cere: ac cultū deuotiōis exhibere. Ad scdm̄ quesitū. s.
An maior honor debeat exhiberi m̄ri x̄pi q̄ cruci. Rñ-
dēt h̄z Thō. iij. scripto sniaz di. ix. q. iij. ar. ij. Et itē
in. iij. pte sūme. q. xv. ar. v. Et p̄cor. Alex. de ales. in
iij. pte sūme. q. xvi. Et Bonau. sup di. ix. q. i. ar. iij. q̄
crux x̄pi pōt trib⁹ modis cōsiderari. Uno mō inq̄tū
est quedaz res. et tñc maior honor debet̄ brēvirgini q̄
cruci. q̄ crux x̄pi put̄ in se p̄siderat̄ nullo mō est adorā-
da: eo q̄ res est insensibilis: nec capax adoratiōis vel
honoris q̄ reuerētiā honor nō debet̄ nisi rōnali crea-
ture. Crux aut̄ est lignū vel sculptū vel pictū. S̄z beata
virgo fm̄ seipaz cū sit rōnalis est capax honoris q̄ ē ex-
hibitiō reuerētie in signū virtutis. vt di. Ari. iij. Eth.
Scdo mō pōt crux p̄siderari inq̄tū est quedam res
x̄pi vel ad x̄pm pertines q̄ fuit cruetata eius sanguine
et sic debet̄ ei honor adoratiōis. Uñ Damascē. in suis
sentētijs ca. de cruce dicit sic. Ipsum quidē p̄ciosum li-
gnū crucis venerabile: in quo seipm̄ p nobis x̄ps ob-
tulit: vt sc̄tificatū tactu corp̄is et sanguinis decēter est
adorandū. Et hoc intelligit̄ fm̄ Thō. de hyperdulia.
Sed Bona. dicit q̄ cruci in qua x̄ps pepēdit exhibe-
tur honor in obsequiū reuerētie: qui est honor venera-
tiōis et etiā honor adoratiōis in testimoniū virtutis et
famulatū cōplacētie. Crucē quippe illā x̄piveneramur
et etiā adoram⁹: sed in hoc est differētia. q̄ honor vene-
ratiōis et reuerētie exhibet̄ ip̄i cruci tāq̄ instrumento
n̄re salutis. sic et clavis zc. quēadmodū reuerētiā exhibe-
mus sacramētis: quia est in eis aliquo mō n̄re salu-
tis causalitas. Honor aut̄ adoratiōis offert̄ ip̄i cruci
x̄pi ratione crucifixi. nemo em̄ intēdit ei placere vel ali-
quid impetrare ab eo: sed ei qui in ea affixus fuit: et sic
debetur ei. i. crucifixo adoratio latrē. Uñ ecclia crucē
x̄pi

Articulus.

xpi adoratio alloquitur ea tam rationale et intelligente dei. **C**ruce autem spes unica hoc passionis tempore: auge pijs iusticiam: reusque dona veniam. Que tamen solius dei et domini iesu est dare scilicet veniam et iusticiam augere. Et ideo sic crucez adoramus non ratione sui: sed ad crucifixum intentionem referendo. Ita quod loquendo de cruce ipsa xpi solus in quantum est crucifixus et ad xpm pertinens: adhuc maior honor debet matris xpi quam crucifixi ratione secundum Theophrastum. quod cum coniunctio ad xpm sit causa honoris: ubi est maior coniunctio ad xpm ibi debet esse maior honor: sed coniunctio est xpo mater xpi quam crux xpi. ergo maior honor debet matri. Secus si loquimur de cruce ratione crucifixi cui debet latria: sed non matri: quia latria soli deo debet. iuxta illud Deuteronomio. vii. et Luca. xiii. Dominum deum tuum adorabis et illi soli servies scilicet cultu latrie. Sed quod humanitas xpi est coniuncta divinitati. ideo crucifixo latria debet exhiberi. Unde Damascenus. dicit adorare caro xpi cum incarnato deo verbo: non propter seipsam quod creatura est: sed propter unitatem ei divinitatis. Hec ille. Mater autem xpi pura creatura est licet excellentissima. et ideo non debet ipsa latria adorari: sed hypodulia. Tercio quod modo potest crux xpi considerari ut est imago xpi crucifixi representans figuram xpi extensi in ea et hec potest esse in quacunque materia: puta lapidis: ligni: aurum vel argenti etc. Et ut sic scilicet tamquam imago xpi adoranda est eadem adoratio qua christus vult latria. quod ut ait Damascenus. li. iiii. Honor imaginis refertur ad protypum. id est figuratum. quod idem est adorare imaginem est cuius est imago. Sicut ergo ipse crucifixus adoratur adoratio latrie ita eius imago in quantum representat xpm adoratione latrie adoratur propter ipsum xpm deum crucifixum. Unde sic maior est honor qui exhibetur cruci: ut puta imagini xpi quam beate virginis. quod illi latria huic hypodulia debet. Unde christus adoratur ut deus in imagine crucifixi. Maria non ut deus sed mater vera dei: et sic infra deum. tamen super omnem creaturam verbo non unitatem unitatem personali. hoc est sub xpo super omnia alia creata. Sed dei. Nunquid igitur peccat hi qui vident certe multo magis et devotius beatam virginem in veneratione habere quam xpm. Nam plerique devotiores et peremptiores sunt ad ieiunandum sabbatum in honorem virginis et vigiliis festivitatum eius. Et ad dicendum officium virginis ampliori reverentia quam faciunt in ieiuniis et officiis festivitatum xpi et amplius serviet in devotione venerationis beate virginis quam xpi. Respondetur secundum Anthelmum. florentium. in quarta parte summe quod tales magis ex simplicitate mouentur quam scia: vult licet non deberet fieri. quod tamen secundum Damascenum. honor matris in filiis redundat: paternam habet christus huius simplicitatis sane etiam credere possumus quod vult deus per suum spiritum sanctum istam mare multos ad virginis matris devotionem specialem ut per eius merita salutem consequantur: et alij eorum exemplo ad devotionem virginis inducantur. Bonum quippe filius domini Iesus vult honorari suam matrem devotione et veneratione magna. quod ipse scit quod quicquid impendit matri non nisi propter xpm ex ea natum sit etc. Ad tertium quesitum. scilicet. utrum plus teneatur homo diligere virginem beatam quam seipsum. Respondetur potest esse bona. super. iiii. circa. di. xxix. Et per cor. Rodonensis. ut etiam habetur in summa Asterana. quod beata virgo maria ratione dignitatis gratie et conceptionis nobilissime in quantum est mater dei est supra nos et supra omnem creaturam: licet secundum conformitatem nature est iuxta nos tamquam pura homo. Et quam dilectio respicit similitudinem: honor aut humilationem: hinc est quod dilectio eius generaliter sub dilectione proximi continetur. quod veneratio eius alijs proponatur.

II

tur. quod ei debetur hypodulia. Claretum est quod speciali affectu ab omnibus ipsa diligere debet. Sed tamen quatenus aliqua creatura magno affectu sit amanda pro prius ipsa charitas ordinat animum ad diligendum propriam salutem. Hec bona. Unde patet quod ea tantum debemus diligere ut pro eius amore in quantum est mater dei propter testimonium eorum que sunt fidei. scilicet quod est virgo immaculata et similia: debemus nos morti exponere. Ad quartum quesitum scilicet quod latria adoratio et devotio debeat beata virgo venerari. Respondetur secundum omnem theologorum sententiam super. iiii. di. ix. quod adoratio tres distingunt species. Prima dicitur latria que soli deo debetur. Est ergo latria reuerentia et servitus deo debita ratione sue summe maiestatis et bonitatis. Unde si creature exhibetur honor deo debitus: est idolatria. Secunda dicitur dulia: que debetur creature in quantum est imago dei. Unde dulia est honor qui debetur sanctis. Tertia dicitur hypodulia a grecis ab hyper quod est super: et dulia quasi superior dulia. et hec debetur creature precellenti: sic est caro xpi et anima eius. Nam humanitas xpi si consideratur in quantum se sola debetur ei hypodulia. Secus si consideratur ut coniuncta divinitati: quod sic debetur ei latria propter unitatem divinitatem. Denique ut patuit hypodulia debetur etiam ligno crucis in quantum christus pepedit: quia fuit instrumentum nostre redemptionis. Modo de beata virgine sciendum est quod ipsa est persona sanctissima et in quantum est mater dei est creatura excellentissima. et idcirco debetur ei duplex honor. Primo quidem in quantum ipsa est persona sancta debetur ei dulia. Secundo vero in quantum est mater dei debetur ei hypodulia. Hec secundum Petrum. Aureo. in suo commentario. li. v. Unde et ecclesia eam excellentius venerat: quotidie officium celebrans ipsam laudans in horis canonicis. Et plurimas festivitates per annum ipsi. scilicet beate virginis instituentis ordinando. Patet itaque quod amorosa affectio debetur beate virgini laudare et exorare et venerabiliter colere: quod citra deum dominum Iesum xpm super omnem creaturam: super omnes angelos: super omnes sanctos apostolos prophetas: martyres: confessores et virgines etc. utpote beatissimam reginam mundi: genitricem dei veri. Vere gloriosa domina excelsa super sidera merito tibi servire debet summo affectu omnis homo et cuncta creatura. quod qui te creavit et omnia: sacro protulit ut te roget pro cunctorum salute etc. Claretum beatus teste Hieronymo. in sermone de assumptione. Quicquid humanis potest dici tibi minus est quam laus et dignitas tua mereatur. nec sufficit lingua tuas enarrare virtutes. Felix vere es sacra virgo et omni laude dignissima: quod ex te ortus est sol iusticie christus deus noster.

Articulus secundus quod sicut beata Maria pro nobis obtulit christo domino sacrificia deuota obsequiorum cordis: oris: operis et temporis. ita et nos debemus Marie deservire.

Quantum ad secundum

Quoniam vices obsequiose devotionis: de qua ipsa beatissima laudatur et beatificatur in euangelio: cum dicitur Beatus venter qui te portavit et vbera que susceperit. Claretum beatissimam laude digna fuere hec deuota obsequia Marie dei filio exhibita vices christum deum portare: parere: virginem vbera lactare: casto amplexu fouere: et nutrire pro mundi salute. Advertendum autem quod ipsa beatissima virgo Maria pro totius humani generis salute et beatificatione obtulit seipsam in ancillam et promptam famulam dei filio: cum ait Ecce ancilla domini: fiat mihi secundum verbum tuum (scilicet o agele dei Gabriel) ut scribit Lucas. i. Et ideo

Liber Duodecimus.

sure sibi iudicauit et obligauit per hunc totum genus humanum: ut sicut ipsa obsequium deuotum et seruitium debitum exhibuit christo deo et seipsum totam in sacrificium famulatus et obsequium deuotissime obtulit pro generis humani redemptione salute. Ita et quilibet homo debeat ut tenet obsequium et fuit deuota ipsi. scilicet. virgini matri dei exhibere et seipsum in sacrificio laudis et cultus deuotissimi offerre. Notandum quoque est quod gloriosa virgo maria quadruplici sacrificio seipsum obtulit in seruitium et obsequium deuotum ipsi christo deo nostro pro generis humani salute. Propter quod et nos homines debemus ei quadrupliciter deservire: deuoto obsequio et cultu sacrificare. Primum quidem deuoto sacrificio vel obsequio cordis. Secundo sacrificio et obsequio oris. Tertio toti corpori. Quarto totius temporis ut patebit persequendo. Primum itaque beata virgo seruiuit nobis in christo et pro nostra salute seipsum obtulit deuoto sacrificio vel obsequio cordis et anime. Et hoc multipliciter. Primum quidem plena fide credendo in christum dei filium de qua dixit Elizabeth Lu. ij. Beata que credidisti: quam perficient in te que dicta sunt tibi a domino. Ut nepe testatur Aug. nisi Maria credidisset prius fide christum concepisset: nequaquam inuenerit suscipere potuisset. Unde per fidem de corde mundo seruiuit Maria qua filium dei suscipere pro mundi salute meruit. Denique tempore passionis christi in ea sola fides permansit. quia fugientibus discipulis ipsa stetit iuxta crucem. Joh. xviij. Et quia mundus simul cepit esse cum fide mediatoris. quoniam Adas dixit. Hoc nunc os ex ossibus meis est. ubi apostolus dicit Eph. v. Sacramentum hoc dico magni in christo ecclesia propterea mundus simul etiam finietur cum fide. Luce. xviij. Cum ueniet filius hominis putas inueniet fidem in terra. q. d. non. Unde nisi tempore passionis christi permanisset fides in beatavirgine: mundus tunc finitus esset. Dignatur felix dei mater o benignitas virginis que sua fide mundum tenuit: sua fide mundum seruauit: sua fide christum concepit et protulit mundo: et sua fide discipulos christi et omnes per consequens nos a damnatione liberauit. Secundo seruiuit Maria pro nobis christo firma spe consensus deo prebendo: salutem quoque hominum sperando in fide christi profuturam. Unde dicit angelo. Lu. i. Fiat mihi secundum uerbum tuum. Denique ipsa sola spes remansit in tempore passionis christi qua sperauit certitudinaliter christum resurrecturum. ut dicit Aug. quoniam autem per fidem Marie et consensum initiata est salus mundi: ut scilicet digna haberetur suscipere saluatorem seculi: quem consensus ipsa in certa spe deo obtulit. ideo sua spe mundum uirgo sibi obligauit. Tertio seruiuit nobis Maria de corde suo ardentissima charitate deum diligendo per quam charitatem deum attraxit: ut ita dicam diuinum cor vulnerauit: ut erga hominem summe dilectionis beneficium exhiberet in incarnatione et passione. Unde ipsi uirgini dicit deus Cant. iij. Vulnerasti cor meum soror mea sponsa vulnerasti cor meum. Et in huiusmodi signum cum ipsa patienti christo in cruce astaret: uoluit postquam iam mortuus esset christus deus ut posset ipsa beata uirgo cor et latus christi transfigere ab uno militum lancea etc. Johan. xix. Nam cum christus in hac transfixione nullam penam sustinuerit: utpote quia iam obierat et corpus mortuum non sentiebat. uoluit tamen in signum amoris in corde vulnerari: ut hec pena fieret soli virginis matris astantis que tam uehemens fuit in anima eius ex doloris compassione et gladio et tam sensibilis in corde citra mor-

Pars. i.

tem quanta fuisset in christo corporaliter si supernuissset. Unde pro nimio dolore ipsam ilico obisse credendum est nisi diuino miraculo fuisset preseruata. Sic ergo in signum summi amoris quod uulneratum cor christi attraheretur a uulnerato corde marie ad passionem et generis humani redemptionem ex nimia charitate mutauoluit christus coram matre in corde uulnerari: ut cor maternum amore christi languidum transfixum declararet: et quantum charitas christi eius matris nobis ad salutem profuerit demonstraret. quoniam deus nos homines precipue propter suam matrem quam de nostro genere elegit diligere: pro eius amore principaliter ac ex consequenti per ipsam nos redimeret. Ideo ipsa ait illud Eccli. xxiij. Ego mater pulchre dilectionis. id est. diuine agnitionis et sancte spei etc. Quarto seruiuit nobis maria de corde intime condolendo et compassiua christo passo. quod eius animam doloris pertransiens pro nobis gladium imolauit. Unde Chrysostomus in sermone de passione dicit sic. In passione christi duo uidebantur altaria. Unum in petore marie. Aliud in christi corpore: christus carnem pro nobis et sanguinem. Maria imolabat animam. Optabat quidem ipsa cum christo sanguinem suum fundere: corporali morte redemptionis consummare mysterium. Sed hoc soli summi sacerdotis. id est. christi erat privilegium: ut nos de sanguine suo in sancta inferens redimeret. Coopabatur tamen plurimum secundum modum suum ad propitiandum deum ille maternus affectus quod mater peteret: filius probaret: pater donaret. Filius enim scilicet de cruce ad pectus et uera matris supplicatis. Mater deo ad crucem et uulnera christi interpellantis respiciebat: sic salus uicis hominis patre propitiata fiebat. Hec Chrysostomus. Quinto seruiuit nobis maria deuoto corde nostram redemptionem desiderando et promouendo. Ex quo de fiderio propiam animam doloris gladio uulneranda obtulit ut patuit. Et insuper pro toto mundo summe dilectis unigenitum pro nostris sceleribus mortis sanguinis effusione satisfaciendum obtulit hostiam et oblationem suauissimam deo patri qua maius pro nobis dare non potuit. Unde Apoca. i. scribit. Dilxit nos scilicet christus et mater eius et lauit nos scilicet ipse Iesus a peccatis nostris in sanguine suo: scilicet de uirgine matre sumpto. Denique propterea beatavirgo Maria deuotissimo corde protulit nobis in suo preduci christo nato panem celestem et potum uite eterne. id est. corpus et sanguinem christi in sacramento quo pascimur ad salutem eternam: dicente saluatore Joh. vi. Caro mea uere est cibus: et sanguis meus uere est potus: qui manducat meam carnem et bibit meum sanguinem habet uitam eternam. Sexto seruiuit nobis maria de cordis et anime sue potentijs: uicis memoria: intellectu uoluntate et cogitationibus: omnia ad salutem nostram necessaria mysteria habueri: seruando: offerendo: et manifestando. Unde Lu. ij. Maria conseruabat animam uerba hec conferens in corde suo. Conseruabat inquam in mente: ut postea tempore suo manifestaret apostolis ad predicandum per mundum pro salute hominum omnia mysteria fidei christi. sicut exposnit Beda. Septimo seruiuit nobis maria de corde profunda humilitate: deum inclinando et mitigando erga genus humanum: ut pro eorum salute humanaretur. Unde Aug. in sermone de assumptione dicit sic. Vere beata humilitas marie que deum hominibus peperit: uitam mortalibus edidit: celos inuouauit: mundum purificauit: paradisum aperuit: animas ab inferis liberauit. Vere gloriosa marie humilitas que porta paradisi efficitur: scala celi constituitur: per quam descendit deus ad terras.

Hec

Articulus

Hec ille. Ecce sacrificia marie. Debemus itaque nos deuoto obsequio marie deservire de corde. Primo offerendo ei veram fidem qua perfiteamur eius virginatē in cōceptu et partu ac post partū. Et quicquid credit scilicet ecclesia. quod sine fide impossibile est placere deo. ut testatur apostolus Hebr. xij. Secundo debemus offerre spem ut confidamus de pietate et virtute ac pietate eius: quia in ipsa omnis gratia vite et veritatis: omnis spes vite et virtutis. Ecclesi. xxiii. Ideo canit ecclesia dicens. Salve regina misericordie vita dulcedo et spes nostra. id est. nostre salutis. Tercio debemus charitatē: ut quilibet catholicus dicere possit illud Sap. i. Super salutē et spem dilexi eam. Et certe diligenda est maria ut rediligat nos. quia ipsa dicit prouerb. viij. Ego diligentes me diligo. Un. Can. i. Recti diligunt te. Des igitur iusti debent eam diligere. Quarto debemus cōpassionis deuotionē et pietatē recordādo de christi doloribus et matris eius meroribus. Unde Ecclesi. vii. Honora patrē tuū. id est. deū: et gemitus matris tue. id est. marie: quē habuit sub cruce christi: ne obliuiscaris etc. propter quod cōsulit a deuotis: ut homo quolibet die salutes. xv. Pater noster. et. xv. Ave maria dicat: et per oret pro christi passione et eius matris cōpassione. Et fm q dicit Ludolfus lib. de vita christi et asserit deuoti. sic faciendo per annū: cuilibet vulnere christi cedit unū pater noster: quasi p annua pensione. Et continuādo. xv. annis: cedit cuilibet gutte sanguinis christi unū. id est. pater noster. Nā ut scribit in metro. Septuaginta quatercent millia quinquaginta. Tot fere christus pro nobis vulnera passus. Et in anno tot cōsimiliter pat nri resultant ex quotidiano quindenario. Quinto debemus beate virgini deuoti cordis desiderium et pleno aīo seruitio ipsius nos mancipare. Ecclesi. vi. In omni aīo tuo accede ad illam: et in omni virtute tua deserua vias eius: et inuestiga illam. id est. orando et studendo: predicando et laudando. Et subditur. Decor enim vite est in illa. id est. gratie in presentia glorie in futuro. Et vincula illius. id est. seruitia quibus ad sua obsequia nos obstringimus alligatura salutaris: eo quod trahunt ad salutē et extrahunt de peccatis. Hec ibi autoritas. Sexto debemus iugiter frequenter memoria: cogitatu et intellectu beneficia nobis ab ipsa impensa reuoluere: et mētis oculū ad eam dirigere et offerre ac pertractare de his que ad eius pertinent gloriam et honore. quia ut dicit Sap. vi. Cogitare de illa sensus est cōsummar: et qui vigilauerit ad illam cito erit securus. Unde Anselmus. Assidue roganda est maria ut et congratulatio beatitudinis eius sit semper apud nos: et cōpassio miserie nostre semper sit apud eā. Hec ille.

Septimo debemus beate virgini deuoto corde humilem reuerentiā: ne videlicet coram oculis suis aliquid mali cogitare aut sentire audeamus: ne forte oculos sue misericordie purissimos a nobis auertat. quia ut scriptū est Abacuch. i. de filio et matre. Mundus sunt oculi tui: et ad iniquitatē respicere non poteris. Sed debemus humiliter timere ne ipsam offendamus. quia preceptum est Leuit. xix. Unusquisque patrē suū. id est. deū et matrē suā. id est. beatā mariā timeat. Sicque humiliter ipsam debemus reuereri: caput discooperiendo: genua flexo adorando sicut boni famuli et ancille faciunt dñe sue regine. Unde abbas Ekebertus di. Creatoris inquit matrem omnis creatura magnificet: et eius regie maiestati se inclinent celum et terra et omnes qui habitant in eis. Hec ille. Et sic claret quō de corde de-

II

beamus deuotū obsequium sacrificare beatę virgini. Capitulum. ij. qualia seruitia vel sacrificia exhibuit Maria de ore.

Secundo principaliter ut premisi beata virgo deuote seruiuit et obsequiū prestitit christo pro toto genere humano in sacrificio oris. Sunt autem septem precipua sacrificia oris offerenda deo a genere humano. iuxta illud ps. Septies in die laudem dixi tibi super omnia iudicia iustificationis tue. Septies ait dixi id est septē sacrificia oris obtuli super omnia iudicia tua. id est omnia alia sub hec septem comprehendendo. Sunt autem hec septem precipua sacrificia oris que eliciuntur per ordinē ex cantico virginis Magnificat. Primum est magnificatio scilicet dei: de qua ps. Magnificate dñm mecum et exultate nomē eius id est ipsum. Hoc fecit maria in oris sui sacrificio: cum pro incarnatione dei magnificauit deum dicens. Magnificat anima mea dñm. propter quod homo debet ipsam magnificare et superexaltare ac glorificare pre alijs sanctis: quod facit ecclesia canendo. Sancta inquit et immaculata virginitas quibus te laudibus efferam id est extollam nescio: quia quē celi capere nō poterāt tuo gremio contulisti. Secundum sacrificium oris deo exhibendū obsequiose et deuote est iubilosa dei laudatio. de qua ps. Libera me de sanguinibus deus deus salutaris mee: et exultabit lingua mea iusticiam tuam: exultabit id est exultanter laudabit. Unde subditur. Domine labia mea aperies et os meum annūciabit laudes tuas. Hoc fecit maria cum ait secundo versu. Et exultauit spiritus meus in deo salutari meo. Debemus igitur et nos homines mariam exultanter cum suo filio et in filij operibus videlicet nostre salutis laudare exultanter. Unde canit ecclesia. Tu scilicet ergo maria regis alti ianua et porta lucis fulgida vita data per virginem gentes redempte plaudite. id est. in voce exultationis. Unde idē ps. Glorietur omnes fines terre salutare dei nostri. id est. in quo spiritus marie exultauit cum dixit: in deo. id est. salutari meo. subditur. Jubilate igitur omnis terra: cantate et exultate et psallite. Tercium sacrificium oris est confessio que fit propriam humilitatem confitendo. et cum quis hominum habet peccata fatendo in confessione coram sacerdote: sic quoque diuinam iusticiam qui peccatum non relinquit impunitū cōmendando. sicut faciebat sanctus Esdras. ut patet lib. eius pmi ix. ca. cum dicebat. Domine deus meus confundo et erubescō facies meam leuare ad te: quoniam iniquitates nostre multiplicatae sunt nimis super caput nostrū et creuerunt usque ad celum. Et infra. Domine deus israel iustus es tu. id est. in puniendo nos pro peccatis. Sic et Manasses sua peccata confitebatur et deum iustum in iudicijs suis quibus ipsum affligebat cōmendabat. ij. Paralipo. vlti. Sed quia beata virgo maria nunquam peccauit: tamen utique hoc genus laudis de sua humilitatis confessione exhibuit deo pro nostra salute: cum dixit. Respexit humilitatem ancille sue: ecce enim ex hoc beatam me dicent etc. Mira humilitas marie et virtuositas: quia cum esset sanctissima et omnium virtutum plena non loquitur de alia virtutis plenitudine quā de humilitate quam respexit dominus. Debemus ergo et nos in obsequio virginis confessionem facere deo et ipsi peccata nostra confitendo precipue

Liber Duodecimus

in eius laudibus preparando ad eius festa. **U**n in cōi
pessione q̄tidiana solet ecclia dicere. Confiteor deo
oīpotenti z btē marie virgini z oīb' sc̄tis. q. d. Ofitens
sic fateor pctā mea corā deo z btā virgine: vt ipsaz lau
dē z ipa intercedat p me zc. **Q**uartū sacrificiū oris
est grāz actionis qd obtulit maria cū in cantico sub
iunxit. **Q**uia fecit mihi magna q̄ potēs est zc. **D**ebe
mus z nos ḡ deo grās agere: z btē virgini p bñficijs
nobis impēis p ipsaz. **U**n aug. ait. **O** btā maria q̄s
valeat tibi digne iura grāz z laudū pconia ipendere:
que sola succurristi mūdo p̄dito: q. d. nullus. **Q**uin
tū sacrificiū oris est bñdictio. s. diuini noīs. iuxta illd
ps. **B**ñdicite oīa opa dñi dño zc. **H**ac fecit maria p
genere humano grās agendo in cantico cū subiunxit
Qui potēs est z sc̄m nomē ei'. **E**cce nomē dñi bñdi
cit: cū sc̄m z potissimū edicit. **D**ebem' ḡ z nos bñdi
cere deū z matrem ei' mariā: ac noīa eoz: sicuti z ecclia
solet in fine horaz dicere. **B**ñdictū sit inq̄t nomē dñi
nr̄i iesu xp̄i z nomē v̄ginis marie in eternū zc. **E**t certe
p hec bñdictionē a deo z m̄re eius p̄sequimur: qd pbat
talī rōne. **S**i em̄ **A**brae dixit deus. **B**ñdicā bñdicen
tib' tibi: z maledicam maledicentib' tibi. **B**en. xij. **E**t
etiā iacob dixit **B**en. xxvij. **Q**ui maledixerit tibi: sit
ille maledict': z q̄ bñdixerit tibi: bñdictiōib' repleat'.
Hoc dixit p os sc̄i isaac patriarche sp̄s sc̄tis: quāto
magis ista credēda sunt de btā v̄gine z eā bñdicētib'.
Deniqz angelus gabriel eā bñdictā pñciauit dicēs:
Bñdicta tu in mulierib'. **E**t filr sc̄a elisabeth in visi
tatōe. z ex hoc celebre nomē angelus in ecclia: z spālē
grām pphetie elisabeth p̄secuti sunt. vt pz i euāgelio
Lu. ij. **E**rgo sequit' q̄ q̄ eā bñdicūt a deo p̄merebunt
bñdictiōis p̄ticipationē. **I**uxta illud ps. **B**ñdicētes
ei hereditabūt terrā. **M**aledicētes aut̄ disperibunt:
vt sunt heretici: blasphemī: pagani zc. **S**extū sacri
ficiū oris dī oīo. iuxta illud ps. **S**acrificium laudis ho
norificabit me. illic. i. in laude oīonis iter. s. ad patriā
quo itinere oīdā salutare dei. i. filiū dei z matrem ei' p
quā opat' est de' pater salutē in medio terre. **H**oc sa
crificiū oīonis subiūxit btā virgo p p̄sona gener' hu
mani dī. **E**t misericordia ei' a p̄genie in p̄genies timē
tib' eū. q̄ i oīone misericordia dei petīt: q̄ oīb' medi
ante maria q̄ est m̄r misericordie p̄stat timētib' deum.
Itaqz debem' z nos h' sacrificiū offerre deo et m̄ri ei'
id est exoratiōis interpellationē: p̄p̄ qd in hui' signū
ecclia in letania sc̄oz trib' vicib' interpellat mariā vt
oret p nobis. **P**riō dī: sc̄a maria ora p nobis. **S**c̄do
dicit: sc̄a dei genitrix ora p nobis. **T**ertio dī: sancta
virgo virginū ora p nobis. **E**t hoc ad significandū q̄
corā sc̄a trinitate ipsa bz ius z ptātes p nobis ipetrā
di. z ideo eā debem' exorare in omni necessitate. **H**inc
Beda ait. **E**xorāda est clementia saluatoris iugiter:
vt btē matris ei' memoriā dignos nos faciat venerari
sc̄z p misericordia p̄sequenda. **S**eptimū sacrificium
oris est mirabiliū dei enunciatio seu p̄dicatio. de qua
ps. **C**ōfitemini dño z inuocate nomē ei': narrate oīa
opa z mirabilia ei' zc. **H**oc sacrificiū fecit maria in re
liq̄s cantici versib' vsq̄ in finē: dī. **F**ecit potentiam in
brachio suo: disp̄sit sup. zc. **D**epotuit potētes de sede
zc. **E**surientes impleuit bo. zc. **S**uscepit israel. s. hūanā
naturā assumēdo ex gente israel: recordatus misericor
die sue. **S**icut locut' est p̄mittendo ad **A**braam zc.
Debemus ḡ z nos p̄dicare z enūciare mirabilia dei

Pars. i.

opa facta in btā virgine p n̄ra salute: vt q̄ deū in btō
ventre portauit: lactauit: virgo pepit z filia. **U**n z ec
clesia tales laudes in honore v̄ginis frequētat i offi
cio: dī. **Q**uē terra pontus ethera colūt: adorāt: predi
cant trinā regentē machinā claustrum marie baiulat.
Lui luna sol z oīa deseruiunt p t̄p̄a: p̄fusa celi grā ge
stant puelle viscera zc. **E**t sic patet.

Caplm. iij. q̄no btā **M**aria sacrificiū seruitutis
exhibuit christo de corpore pro nobis.

Eritio btā v̄go seruiuit xp̄o p nobis de sa
crificio z obsequio totius corpis vt claret
p singula mēbra discurrendo. **M**ā de audis
tu: nobis seruiuit q̄n angelicā salutationē
suscepit p xp̄i incarnatōe. **D**e oculis: p nobis lachry
mādo ex pietate in passionib' xp̄i: q̄ cū flente xp̄o in
ista valle miserie z ipsa flebat. **E**t etiā q̄ cōpatiēs hu
mane n̄re captiuitati deū cū lachrymis p liberatione
generis hūani exorabat. **H**ūc q̄ seruit q̄tidie intuen
do n̄ras necessitates materno oculo vt fidelissima ad
uocata subuenire parata. **I**tez de naso nobis seruiuit
q̄n i locū fetidū montē. s. caluarie vbi erāt plura cada
uera p n̄ra salute ascēdit: z sub cruce stetit: atqz cūz fi
lium de cruce depositū suscepit z in oscula ruens faciē
eius sputis fetidis iudeoz maculatā exterfit. z sic fe
torē sputoz sustinuit. **I**te de labijs z lingua seruiuit:
cū dixit. **E**cce ancilla dñi. z itez grās agēs. **M**agni
ficat inq̄t aīa mea dñm. **Q** q̄ suauissimā z vtilissī
ma fuerūt nobis v̄ginis labia z lingua: q̄ tā efficacia
protulerūt v̄ba: vt mor deus in vterū ei' descēderet z
nos saluaret. **V**ere fructuosissimū v̄bum marie qd sa
nauit vna platione p̄sens totū gen' humanū: cū ait:
Fiat mihi fm̄ v̄bū tuum. **D**eniqz q̄tidie nobis seruit
maria in celo: labijs: z lingua intercedendo. **I**tem de
dētib' nobis seruiuit: q̄n ipsi sui dentes cādidi z ebur
nei more nutricis masticauerūt cibū paruulo iesu: qui
datus est nobis in cibū vite z redēptionē. **I**te de colo
lo z gutturre seruiuit q̄n xp̄m filiū collo materno pen
dentē amplexando gestauit. **E**t p̄similiter de brachijs
z humeris q̄n xp̄m portauit in egyptū: vel q̄n reduxit
de egypto. cū em̄ iam p tūc xp̄s erat etatis aliquātulū
prouecte: vt pote septe z vel octo annoz fm̄ historias:
profecto cū tam longum iter non cōueniat talī puero
peragendū: sed materno est brachio reportatus. cre
ditur ḡ q̄ nō parū fatigū habuerūt brachia marie in
supportando xp̄m tanto itinere: sed offīe tale dulce ei
erat p̄e filiū dilectiōe z zelo salutis humane. **I**tem de
manib' seruiuit xp̄m balneando: puez alligando: z tu
nicā sibi faciendo: de vberibus v̄gineo lacte alendo:
De pectore intima dilectiōe astringēdo z fouēdo. **I**te
de sanguine ministrādo partē purissimā. de q̄ forma
ret sp̄s sc̄tis xp̄i corpus alimētū n̄re salutis. **D**eniqz
de viscerib' z vtero xp̄m nouē mensib' portādo. **U**nde
canit ecclia. **B**tā viscera marie v̄ginis q̄ portauerūt
eter. pa. si. **S**z z de pedib' seruiuit filiū portando z in
triduo req̄rēdo. **E**cce q̄ p n̄ra salute btā v̄go seipsaz
in obsequium christi deuote sacrificauit z impendit.
Idcirco p̄p̄ h̄mōi seruitia videt ipsa petere mercedē
a nobis p p̄pham zach. ix. ca. di. **S**i bonū videt i ocul'
vestris afferte mercedē meā. **S**i nō q̄escite. s. vt saltem
malū p bono: z odiū p dilectiōe nō repēdāt offendēdo
Debem' ḡ charissimi p mercede seruitut' btē v̄ginis
rependere seruitutē: vt. s. singula n̄ra a pctō coercendo

membra offeram in ei⁹ honore caput inclinando ad adorandum: oculos ad deuotas lachrymas in exoratiōe ei⁹ fundendum: auditum ad audiendum gratant ei⁹ laudes et predicationes. *Un Ber.* dicebat. Nil ita me delectat sicut de maria audire sermonem. Itē offeram⁹ nasum pauperes fetidos p amore virginis visitadores et guttur vigilas festiuitatū ei⁹ et sabbatū diē ieiunando: linguā laudando: pect⁹ sincere amando: man⁹ ad paupes extendendo: et q⁹q⁹ ad cultū bte virginis p⁹inet faciēdo: et ut ei⁹ imagines ornando: luminaria pparando et filia: atq⁹ pedes nros offeram⁹: et honore ei⁹ ecclesias sub noie ei⁹ visitando. *Itā reuera* ut scribit *Eccl. vii.* Exiguū i ope eius laborabis: et cito edes de generationib⁹ illi⁹. q. d. modic⁹ labor respectu fruct⁹ sue fuitut. Et puer. viij. *Brūs* hō q⁹ audit me. i. obedit mihi: et q⁹ vigilat obsequēdo ad fores meas q⁹tidie: q⁹ me inuenerit: inueniet vitā et hauriet salutē et c. Deniq⁹ debem⁹ etiā charissimū q⁹tidie bndicere singla mēbra marie q⁹b⁹ fuitut xpo ut in singulis mēbris reportem⁹ bndictionē ab ea. Et hoc facere debem⁹ deuote p singla salutādo salutādo angelica corā imagine virginis genu flectendo: et post salutationē dicendo. *O* glōsa virgo dei m⁹ adoro et bndico te et oia tua scilicet mēbra quib⁹ p nra salute seruiuiti dño iesu xpo. Sicut dictabit deuotio mag⁹ q⁹ sermo. Dicūt em⁹ qui expti sunt: et testant⁹ q⁹ a viris sanctis audierūt q⁹ vix pōt inueniri modus alius de seruiendi virgini p modū quotidiane pensiōis q⁹ tān complaceret sicut modus prefatus.

Capitulum. iij. quomodo bta Maria exhibuit se p nobis christo in obsequium toto tempore.

*O*claro ut premisi obsequium deuotionis p nobis obrulit bta virgo ipsi xpo de toto tpe q⁹ videlz totū tps vite expedit ipsa bta xgo in seruitio dei et p motōe salut⁹ humane orando: stremplando: laborando: et q⁹q⁹ faciēdo. Et p nūc ipa i celo vsq⁹ ad finē mūdi nō desinit seruire multipl⁹ nobis mīsericordis et indignissimis pctōrib⁹ intercedēdo et aduocando. Is id cape mēs humana nō sufficiat: nec lingua enarrare valeat. Et p pte debem⁹ nos q⁹ oī tpe de seruire nō possum⁹: saltē cert⁹ t⁹ib⁹ ei⁹ obsequio micipare nos ipsos: ut saltē ad ei⁹ festa solēniāda debite preparemur p pnam: orationē et confessionē. Sciendū qm nō nisi p ipsam bz redire hō ad festū eterni gaudij. vñ *Eccl. xij.* Luna signū diei festi. Itā luna est maria: dies fest⁹: dies eternitatis. Hinc *Itā. i.* Celebra iuda festiuitates tuas: et redde altissimo vota tua. Judas pfitens interpretat⁹: et significat fidelē pplm cui iubetur ut celebret festiuitates. s. xpi et marie ac scōz. et d⁹: festiuitates tuas. i. ad cōmodū tuū institutas. Deniq⁹ debemus in qualibet hebdomada saltē vno die spāl⁹ bte virgini deseruire: et hec pueniētissime est dies sabbati quā ecclia spālissime deputauit bte xgini. Si q⁹ ritur q⁹re dies sabbati p⁹ipue sit psecrata bte virgini: *Rūdet* q⁹ plures sunt cause. Prima p p recordationē marryrij virginis et eius meditationis. Sicut em⁹ pro xpi passione psecrata est dies veneris: ita p mris cōpassione succedēs dies sabbati q⁹ mediat inf⁹ dñicaz diem resurrectionis et diē passionis xpi: eo q⁹ bta xgo maria nre salut⁹ est mediatrix. Scda cā p p stabilitatē fidei q⁹ in ista die i ipsa sola pmasit: discipulis cūct scandalū patientib⁹ ex morte et passione xpi iesu. Tertia huius rō: q⁹ ut refert⁹ in miraculoz hystorijis etiam

Ansel. tali die multoties legi⁹ bta xgo miracula fecisse: et bñficia pctōrib⁹ pstitisse. Itā et apud grecos *Ed.* constantinopoli fuit qdā imago bte virginis: an ipsam q⁹ velamē pendēs qd miraculose a nona sexte ferie diuina virtute se aperiēdo recedebat: et post nonā sabbati redibat. Cuius hec rō: ut. s. ostendit q⁹ p⁹ipue tali die bte virginis facies pctōrib⁹ oratib⁹ intendebat. Propter qd greci illū diē solēne duxerūt. Deinde p⁹uetudo illa ad latinos transiuit quantum ad hoc ut videlz illa die specialis honor bte virgini exhibeatur. *O*igi tur omnes eam veneremur et c.

Articulus tertius q⁹ quilibet fidelis inducitur ad deuote seruiendum *Mariae. xij.* rationibus.

O quantum ad tertiū mysteriū pncipale. s. gratiose iductiōis. Nota q⁹ fm numez. xij. stellaz in corona capitis bte virginis descripta. *Apo. xij.* possum⁹ ad pñs distingere. xij. p⁹ipuas rōnes q⁹ inducūt vnūquēq⁹ fidelē ad deuote seruiendū bte virgini et colendū maxia veneratiōe ipsam tanq⁹ glōsissimā celi reginā: et ordinarare possumus has rationes in tribus quaternarijs. Nam p⁹mus rationū quaternarius accipit⁹ ex pte dei scōs ex pte ipsi⁹ xgis bndicte. Terti⁹ ex pte hoim.

Prima ratio diuine preceptionis.

Scda diuine actionis.

Tertia diuine redundationis.

Quarta diuine glorificationis.

Quinta ratio dignitatis.

Sexta ratio pietatis.

Septima ratio autoritatis.

Octaua ratio officiositatis.

Nonā ratio recompensationis.

Decima ratio recuperationis.

Undecima ratio acquisitionis.

Duodecima rō celestis remunerationis.

Prima itaq⁹ rō d⁹ diuine pceptiōis. q⁹ de⁹ pcepit suā matrē honorari. *Exo. xx.* Honora patrē. s. deū: et matrē. s. spūalem. i. mariā. vñ p ps. ait spūscūs. Adorate scabellū pedū eius: qm scdm est. Caput quippe xpi diuinitas est. Pedes quib⁹ venit ad nos est humanitas: cuius scabellū d⁹ virginalis vterus i quo requieuit. Hoc scabellū adorauerūt tres magi qm pcedētes adorauerūt xpm et matrē eius. *Mat. ij.* Hoc debemus et nos adorare et honorare obsequijs ut possumus vitam eternā thesaurizare. Proinde *Eccl. iij.* Sicut q⁹ thesaurizat ita et qui honorificat matrē suā. i. mariā. iuxta hoc thema pdicare potes. Primo de debita honorificatione. vide qōnez pmo articulo quā vis. Itē scdo d⁹ modificatiōe ex scdo articulo. Terti⁹ de inductiōe: et hoc terti⁹ articulo. Scda rō diuine actiōis. q⁹ cum ois actio deiz dñi iesu sit nra instructio: ex q⁹ ipse deus btrām xginē honorificauit: et eidē obsequiū fuitut prebuit: debem⁹ et nos ipsam honorificare et sibi deseruire. Si dicas vbi fecit deus hec predicta: Dico q⁹ de⁹ honorauit btrām virginē et rota trinitas: cū p angelū honorificē salutauit et bndixit di. Que grā plena dñs et c. Sz et filius dei xps verus de⁹ ei obsequiū. xxx. ferme annis exhibuit: sic scribit *Luc. ij.* Descēditq⁹ cū illis et subditus erat illis. s. ministrādo et obediendo p oia. Tertia rō diuine redundatiōis: q⁹ q⁹q⁹ reuerentie matri exhibet⁹ redundat in filiū et econuerso: q⁹ ppter

Liber Duodecimus

xpm deū natū ex ḡgine ipsa: veneratiōis cult⁹ sit vir⁹
gint: z in ḡgine mīse xps honorat. **Clā Eccl. iiii.** Qui
seruīūt ei. i. mīri dei: obsequētes erunt sc̄tō. i. xpo qui
est sanctus sc̄tōz. **Mat. ix.** **Clā Hiero.** in ser. de assūp.
Nimīz ait honor matern⁹ ei⁹ est q̄ nat⁹ est ex ea ḡgine
Nulli dubiū qn totū ad gl̄iam xpi ptineat quicqd di-
gne ei⁹ genitrici ipensum fuerit ac venerabilr exhibiri
Hec Hiero. Propterea b. **Hidelphōsus** ait sic. **Et**
fiam seru⁹ deuor⁹ filij generati. i. xpi: fidelr appeto fie-
ri seru⁹ sue genitricis. z vt cōprober seruire dñō: in te-
stimoniū qro sup me dñum matris ei⁹. Sic em̄ redur-
dat in filiū qd impendit matri. sic z trāsit honor i regē
qui defert in famulatu⁹ regine. **Hec ille.** Quarta rō
diuine gl̄ificatiōis: qz p ipsam brām virginē z in ipsa
z ex ipsa gl̄ificat pater z filius z sp̄s sanct⁹. qz i ḡgine
sūma p̄dicat gl̄ia trinitat⁹ sanctissime q̄ in ipsa requēit
Clā ps. Magn⁹ dñs z laudabilis nimis: in ciuitate
dei nr̄i in mōte sc̄tō ei⁹. **Et** quippe i oi creatura sit de⁹
magn⁹ z laudabilis nimis: tñ notatim dī i ciuitate dei
nr̄i que est maria: de q̄ scribit **Gl̄iosa** dicta sunt de te
ciuitas dei. **Alcuinus.** In hac ciuitate z in h̄ monte
magnus dñs z laudabilis nimis. Immo audacter di-
co maior z laudabilior q̄ i oibus creaturis. Qui em̄
celo terraqz nō capit hui⁹ vtero clausus est dicat q̄ me-
lius sentit. In nullo q̄ppe mibi videt. maior. s. z ama-
bilior de⁹ q̄ q se humiliavit hō facit: nec vnq̄ lauda-
bilior q̄ q facit est clemētor: qui oīpotentiā suā mari-
me parcēdo manifestat. Propterea bñ dī de maria. s.
Loz. xi. Mulier. i. maria: gl̄ia est viri. i. xpi. Ideoqz
Ber. Ex ipsa inqt accepit fili⁹ dei carnis substantiā:
deniqz tota trinitas gl̄iam. Quinta rō dignitat⁹: qz
br̄issima virgo maria post filiū est dñā vnīuerse creatu-
re. vñ maria syriace interpretat dñā. **Ber.** An non dñā
est oīm qz filius ei⁹ est dñs. s. creaturaz. Qui ḡ hono-
rat brām virginē tanq̄ oīm dñāz z matrē misericordie
ac gr̄e: secure pōt petere a dño misericordiā z gratiaz.
Sexta rō pietat⁹ videlz saluifice: qz p marie pietatē
habem⁹ saluari. **Clā** hic q̄stio occurrit virū videlz dei
misericordia saluifica p mīris xpi merita hoīb⁹ singula-
riter ccedat. Rñdet fm doct. q sic. z hoc ostenditur.
Priorōnet: qz misericordia dei saluifica dat pncipa-
liter p xpm qñ p originē vñ effluit: deinde p matrē qñ
p singularē impatricē z mediatricē. vñ mḡr sniaz. lib.
iij. di. s. **Et ibidē Bonauē. arti. ij. q. ij.** dicūt qz miseri-
cordia dei saluifica maxime facta est hoīb⁹ p xpi incar-
nationē: sine qua nec pcedētes patres veter⁹ testamē-
ti nec sequētes saluari potuerūt: nisi videlz in fide me-
diatoris: h̄ est xpi. vt dicūt **Aug. Greg.** z cōiter oēs
docto. Sz qz incarnatio xpi facta est p matrē ḡginē:
igit misericordia facta homini a xpo deo est p mariaz
virginē tanq̄ p singularē mediatricem z imperatricē.
Propter qd de brā virgine canit: q ipsa est mī gr̄e z
mī misericordie zc. Scdō oñdit exēplo scripture: qz
dñs iesus pendens in cruce qñ recōciliavit humanam
naturā suo p̄ri in sanguine suo: dixit tñc mīri cōmitten-
do sibi iohem. **Ecce inqt filius tu⁹.** **Jo. xix.** qñ p h̄ in-
sinuet fm **Ber.** z qsdā glosatores: q brā ḡgo debeat
de suis fidelib⁹ curare tanq̄ de filiis sibi i psona iohis
recōmendat p misericordia saluifica obtinēda apud
deū. Tertio oñdit auctoritate: dicēte ps. **xlviij.** Susce-
pimus deus misericordiā tuā in medio tēpli tui. i. ma-
rie in qua deus habitauit vt i tēplo. Hinc dī **Chrys.**

Pars. i.

de prerogatiua marie sic. Ideo inqt tu m^r dei p^rordina
ta fueras ab eterno: vt que deus p^r sua nō posset salua
re merā iusticiā: tu p^r tuā saluares pietatē ⁊ misericordiā.
Item Ignatius in epla ad mariā. Impossibile est
saluari peccatores nisi p^r tuū o virgo auxiliū ⁊ fauorez ⁊c.

Septima rō autoritatis in celo z ptātis. *Uñ Ber.*
Data est inq̃t tibi o maria oīs ptās in celo z in terra:
vt quecūq; volueris valeas ipetrare. *Mā* p salute fa-
mulantiū sibi nō solū pōt filio supplicare alioz sancto
rū more: s; etiā pōt filio autoritate materna imperare
Uñ ecclia sic orat eā. *Monstra* te esse matrez sumat
p te pces: q̃si dicat virginī: imperiose z materna auto-
ritate supplica p nob filio. *O*ctaua rō officiositatē:
qz brā virgo ad hoc officiū est in celo cōstituta: vt sit
apud filiū aduocata nra: z i manu ei⁹ sit oīs salus nra:
debem⁹ g̃ ei seruire: qz ipa pcurat negocia salutē nre z
petitiones nras vt fidelis aduocata. *Uñ canit* de ea
ecclia. *Eya* g̃ aduocata nra zc. *P*ossum⁹ g̃ merito di-
cere ei illd̃ *Ben. xlvij.* Sal⁹ nra i manu tua: respiciat
nos tñ dñā nra z leti seruiem⁹ dño nro regi xpo vi-
delicet. *E*st aut duplex salus nra in manu brē xginis
scz salus vite pntis z future. *Uñ prouerb. ix.* *P*er me
multiplicabunt dies tui. quo ad primū. z addent tibi
angeli vite: q̃ ad scdm. *N*arrauit quidam sc̃tū homo
q̃ cū quidā religiosi cantarēt *Salue regina:* z dicerēt
Eya g̃ aduocata: viderūt pluries ipsam matrē dñi. añ
filij pntiam psterni tanq̃ se oñdat fidelem aduocatā:
z p totius ordinis pseruatōe ac fratrū salute precari
*I*taq; charissimi debemus marie nre aduocate fuisse
vt ipsa pces z sacrificia nre seruitutis ei exhibita offe-
rat in p̃spectu diuine maiestatis z intercedat p nobis.
Uñ Ber. sup Cant. d̃t. *N*on possunt s̃me trinitati
displicere exenia quecūq; manibus marie tam digne
gerule cōmittunt. s. offerenda. *Mā* ipsa preces suorū
seruoz offert in p̃spectu diuine maiestatis. *E*t *Cassia*
nus in lib. collationū d̃t. *T*ota inq̃t salus humani ge-
neris p̃stitit in multitudine grē marie z fauoris. *N*o-
na rō recōpensatōis. qz em̃ maria p nob fuit: vt pa-
tuit. ij. articulo z qz p ipsa z i ipsa z ex ipa habuit mū-
dus h̃z z habiturus ē oē bonū: qz ipm dei filiū xpm q̃
est oē bonū z s̃me bonū: z sine q̃ nil bonū. *Luce. xvij.*
*N*emo bonus nisi solus deus. iō debem⁹ p recōp̃sa-
tione z grāz actiōe marie deservire. *Mā* pfecto mun-
do pōt dicere illud *Sap. vij.* *C*lenerūt mibi oīa bo-
na pariter cū illa. s. xgine maria. *I*dcirco *Anf. li. ora-*
tionū d̃t. *O* felicissima maria qd dicem⁹: q̃liter te lau-
demus: quātū tibi debem⁹ cū p te ad gl̃iam quicūq; p-
uenturi sum⁹ puenim⁹: p te liberati existim⁹. s. a dāna-
tione: p te est si qd boni sumus: si qd possumus z q̃cqd
habemus. *Hec z plura Ansel.* *D*ecima rō recupe-
rationis: qz p mariā restitutū est nobis q̃cqd p *Adā*
pdidimus. *Uñ dixit angelus Luce. i.* *I*nuenisti gra-
tiam apud dñm. s. pditā p hoīez primum. *P*ropterea
Rich. de sc̃to vic. d̃t sic. *P*er marie puerperium rece-
pit genus humanū qd in primo parente amiserat: re-
cuperauitq; honore quē pdiderat: qz defectus est ille
qui p̃mū parentē deiecerat. i. diabolus: z erectus est q̃
deiectus fuerat. i. hō. *Sz q̃l r̃ b̃:* *N*ō em̃ cū in honore
esset nō intellexerit: reiectaq; similitudine dei filis fact⁹ est
iumentū. *E*cce q̃le dedecus: s; p mariā deus fact⁹ ē hō:
z homo deus. *E*cce felicior recuperatio. *Hec Rich.*
*U*ndecima rō acq̃sitionis: qz qui seruit marie acq̃rit

Articulus

multa bona p ipsam: et lucrat etiā in pñti. **Primo** qđ dem a pctis pseruationē. **Eccl. xxiij.** Qui opat i me id est p pñt me. s. matrē dei nō peccabūt. et qui audit me non pfundet. s. in die iudicii: qm̄ astabo p eo corā filio meo. **Secdo** acqrit deuotionē z virginis ac filij eius dilectionē. **Prover. viij.** Ego diligentes me diligo. s. qđ diligit a mīre diligit et a filio: et eōuerso. et p dñs a tota celesti curia. **Tertio** acqrit glām z honorē: honor em̄ est forte d familia celestis regine marie. **Eccl. xv.** Obuiabit illi. s. sibi fūiet qđ mī honorificata: et exaltabit illū apud pñmos suos. **Quarto** spālē iocū dationē: qz maria iocūda est aīe ad pfabulādū. **Sap. viij.** Erit allocutio cogitatiois et tedij mei. **Nā** ut dñt pñs. Facundus comes in via p vehiculo est itineris. **Quinto** acquirit vite huius pseruationē. **Prover. iij.** Longitudo vite in dextera eius. i. marie fūient et i sinistra eius diuitie et glia. **Sexto** in oī necessitate et periculo subuentionē. **Ber. Sileat misericordiā tuā o brā xgo quicūqz te in suis necessitatib⁹ inuocatā sibi meminit defuisse.** **Septimo** ubi breuē cōprehendā oē bonū. **Prover. xviij.** Qui inuenit mulieres bonā. i. mariā: inuenit bonū et hauriet iocūditatē a dño. **Duodecima** rō celestis remuneratiois: qz brā maria remunerabit in celo sibi fūientes multipli. **Primo** quidē glōsa sua pñtia z facie qđ plena est grāz. **Hester xv.** Ideo apoc. xxiij. Seruiēti ei et videbūt facie eius. **Qđ** iubilosum videre facie marie. **Secdo** glie honore et magnificētia. i. **Reg. ij.** Quicūqz honorificauerit me glificabo eū: qui autē dñt me erūt i gñbiles. **Tertio** gaudioz suoz cōicatiōe et glie illustratione splendidissima. **Sap. viij.** Scientes qm̄ mecū cōicabit de bonis suis. **Quarto** spālī ornatu et glia qđ pre alijs discernunt q sunt serui marie. Sicut em̄ videm⁹ in regia curia q serui regis et regine certis notabilib⁹ clenodijs deaurat ornatī pcedūt: p q cognoscunt fore serui regis vel regine: et spālī purpura vestiti ambulant. Ita in curia celesti serui xpī et marie spālez gliaz habebūt refulgentē. **Uñ** puerb. vlti. **Dēs** domestici eius vestiti sunt duplicib⁹. Domestici marie sunt fideles. serui ei⁹ q p mariā vestiunt duplici stola pñcipua. s. aīe et corpis. **Quinto** suauissima sui odoris fragrantia. **Can. i.** In odore vnguetoz tuoz currim⁹ adulescētule. i. aīe fidelis seruientis: dilexerit te nimis. **Sexto** societate et familiaritate assidua et letissima. **Apoc. iij.** Ambulabūt mecū in albis: qz digni sunt. **Et** qz xgo brā semp est cū agno. i. xpō. idē hī sequunt agnū qñqz ierit. **Uñ** pñs. Adducēt regi. i. xpō virgines post eā id est mariā sequētes: prime ei⁹. i. aīe q apporimant marie p amoris deuotionē: afferentur tibi in leticia et exul. zc. **Septimo** qđ sūmū est remunerabit filij sui diuinitate et glōso fructu vētris sui. ppterēa ipsa virgo brā depingit in ecclia filiū tenendo in vlnis: qñ ad dandū illū et exhibendū seruitozib⁹ suis. **Ideo** ipa ait **Eccl. xxiij.** Trāsite ad me oēs q diligit me: et a generationib⁹ meis adimplemini. s. oī bono celestis fruitio nis. a gñatiōib⁹. i. a diuinitate z bñanitate filij mei zc. **Hinc** pñs. Ecce hereditas dñi filij merces fruct⁹ ventris. ppter qđ assidue ei seruiendū est: et ipsam bñdicē debem⁹ ac fructū vētris eius. **Etem** videmus qz de te valde cōmēdata et laudata libent solent hoies illi qz res ipsa est dare cōmēdatoribus suis: sicut p de vīno bono et bñmōi. multo libentius dat maria his q laudat

III

et cōmēdādo bñdicunt fructū vteri sui. **Q** itaqz aīa fidelis serui marie ipsam lauda: ipsam quotidie bñdic et adora: ut psequis oīa bona i pñti et in futuro. **Amen.** **Pars** scda libri. xij. de securitate subuentionis bñe marie: qm̄ pñtissima qz sit suos adiuuare.

Quere regi pro nobis et libera nos de morte.

Scribunt xba ista **Hester. xv. c.** que qđē xba docēt nos hoies pfugere et recurrere ad brām virginē mariā in necessitate. **Nā** literalit⁹ hec xba demādauit **Mardocheus** siue nunciāuit ipsi **Hester** regine ut loqueret regi **Asuero**: et sua intercessione liberaret pplm iudeoz a morte et ino terfectiōe quā pcurauerat **Aman** studiose: ut. s. deleteretur et periret gens iudeoz: ut claret intueri historiā libri **Hester**. **Spālī** at h xba pñt esse ppli xpīani ad brām xginē pfugient in periculis: et in oī necessitate et angustia: ipsamqz depcāt di. **Q** glōsa regina maria vnica spes nra et aduocata generi nri. **Loquere** tu regi seculoz immortalī et inuisibili deo: videlz xpō tuo filio p dulcissimo p nobis. s. intercedendo et libera nos de morte. s. dñatiōis eterne. **Hoc** qđpe optime congruit mysterio figure: qz si aduertim⁹ **Aman** erat qui pplm dei pdere volebat. **Sz** qđ significat **Aman**: qđ interpretat fm **Hiero.** in interpretationib⁹ terminoz seu nominū hebraicorū. i. iniquus: qz mēdax est et pñ eius. **Job. viij.** Et ipse est coangustās et cōprimēs gen⁹ humanū p varios laqueos vitioz: ut perdat trabēdo ad mortē supplicioz gehennaliū zc. **Item** si pfideramus **Mardocheus** erat qui supplicabat dicēs. **Loquere** regi p nobis. s. tu regina. **Et** qz mardocheus fm eundē **Hiero.** interpretat amare dñtes vel amara dñtior: ideo bñ significat hoies dñtior et de pctis penitentē: ut talis supplicando accedat ad brām reginā mariā: sciendo qz teste pñs. **Cor** dñtior et humiliatū de⁹ nō despiciet. et per dñs nec dñā maria mī dei. **Pterēa** hester qđ interpretat ascēdēs vel eleuata: fm **Hiero.** optime significat mariā: qđ ut canit ecclia eleuata est sup choros angeloz ad celestia regna. **Sz** attende cui debeat supplicare et intercedere hec regina **Hester**: quia regi **Asuero**: qđ interpretat bñtudo. **Q**obrē merito significat bñtudinē dñm iesum xpī: apud quē bñissima regina maria dñs intercedere p toto mūdo: ne diabolus pdere valeat suo iniquo machinamēto: pplm qz christianū pñpitet in inferni pfunditatē. **Sz** qm̄ charissimī sacro teste eloqo diabolus non dormitat: s. circuit pñtue terrā et pambulat eā. s. ut pdat aīas in gehēnā **Job. i.** **P**ropter qđ bñs apls petrus toti xpīanitis a xpō psecut⁹ vicarius et caput oēm pplm xpīanuz portat di. pma epla **Lano. ca. vlt.** **Sobrī** estote et vigilate: qz aduersari⁹ vester diabolus tanqz leo rugiēs circuit qñs quē deuoret: cui resistite fortes i fide. **Ad** circo oib⁹ pfulēdū et adhortādū dignū extimo ut ad matrē dei mariā fiducialit⁹ oīs etas et sex⁹ recurrat generis hñani: qz ipsa est spes salutis nre: ipsa regina misericordie: ipsa aduocata ecclie christiane: ipsa mater grē mī venie: que nos defendit ab hoste: ut canitur in officio ecclesie sic dicentis. **Maria** mater grātie: mat misericordie: tu nos ab hoste ptege i hora mortis suscipe. qđ cāticū frequētat qñdie. **Q** itaqz cūcte fideles aīe. **Q** qđ deuoti estis marie. **Q** viri et muliercule: senes et vetule: iuuenes et adulescētule. **Q** qz terrigene

Libor Duodecimus

simul in vnū diuites et paupes ad mariā venerādā accedite: ipsi lachrymose supplicare et vna mecū. **O** sctā congregatio: in brē virginis gloriā et laudē dicite vba preaccepta in thēmate. s. Loquere regi p nobis intercedendo. videlz ad pñssimū et dulcissimū dñm iesum. **O** clemēs: o pia: o dulcis maria: mediatrix salutis nre libera nos de morte gehēne. Et aut vnusquisqz fiducialius et securius ac deuotius ad brām vginē mariā recurrat: et in quacūqz necessitate eidē supplicādo: ipsaz colēdo et venerando accedere debeat: et spe firmiori in ipsa pñdat ac eidē deseruiat: et in patronā spālissimā ipsam preeligat. Sciendo qm ipsa de morte eterna liberare valeat: et in oī necessitate subuenire parata extat. Idcirco de hoc in presenti parte acturi tria mysteria vtilia annotabimus.

Primū dicitur mysterium securitatis.

Scōm dicitur mysterium qualitatis.

Terrium dicitur mysterium confortabilitatis.

Articulus primus q seruire beate Marie deuoteqz et debite eam venerari est certissimum et securum signum salutis eterne.

Circa primum mysterium

Qum questio occurrit talis: Vtrū hō ex b ipso q seruit bñssimē viginī marie possit esse securus et certus de psequēda futura bñtudine ex ipsius meritis et intercessionē. Arguere potes q nō: qz scriptū est Eccl̃s. ix. Sunt iusti atqz sapientes et opa eoz in manu dei sunt: et tñ nescit hō vtruz amore an odio dign⁹ sit. s. oia i futurū seruānt incerta. **H**ec ibi. Ergo videt q seruire bñtē marie viginī vel q modocūqz ipsam colere et inuocare: sicut et alia qcūqz opa bona nō ponant necessitatē salutis eterne psequēde. et p dñs ex b nō pōt esse cert⁹ hō vel securus. Sed in dñū est: qz dñs Ber. sup. **D**issus est. Sileat inquit misericordiā tuā o bñssima vgo maria quicūqz i suis necessitatib⁹ te inuocatā meminit sibi defuisse. Quz g bñtā virgo misericordiā oib⁹ eam inuocantib⁹ famul⁹ suis adest et ei⁹ pces ac intercessionē non pōt xps ptenere qñ exaudiat. iuxta illd. iij. Reg. ij. **P**ete mī mī: neqz em fas est vt auertā faciē meā. g sequit q quis hō sit pctōr dñm deuote seruat marie q est mī misericordie et gñe securus esse poterit q nō peribit: s. salutē i hora mortis: ouerhōis grām et misericordiā interuētū marie obtinebit et sic saluabit. **A**d qōnez igit rñdendo. **N**ota q fm sniaz pcordit oim theologoz doctoz sup. iij. circa di. xxvj. hō pōt assecrari et certificari q nō peribit s. eternā bñtudine obtinebit qdrupl. **P**rimo q dem p dditionalē dei pmissionē. Et hō mō credunt in sacra scriptura multa vba diuina intelligi debere: videlicet sub pditionē: vt si sic feceris vel pñiam egeris et pseueraueris. iuxta illud. **M**at. iij. **P**ñiam agite et propinquabit regnū celoz. Et **L**uc. xij. **A**men dico vobis nisi pñiam egerit oēs simul peribit. Et sic consimiles scripturas itellige. Et vt clar⁹ pateat aliquas producā scripturas pñles. **N**imz semel ait de⁹ ad **N**oe añ diluuiū. **E**rūt inquit dies hoīs centūviginti anni. **G**en. vi. Et tñ nō fuerūt nisi centū. **S**z intelligit scz si hō pseuerauerit in hac malicia. s. si eā dimiserit erūt plures. si at creuerit malicia hoīm erūt pauciores. **I**te **E**saie. xxxvij. dixit p ppham **E**zechie regi deus **D**ispone domui tue qz morieris: nō viues: et tñ nō est

Pars. ij.

factū ita. s. intelligit: si sic pseuerauerit. et qz **E**zechias nō sic pseuerauit: s. vertit faciē suā ad parietēz fleuit: sicqz qñdecim ānos eidē dñs adiecit. **I**te **J**one dñs pcepit vt pñdicaret. **A**dhuc qdraginta dies: et ninie subuerteret. et tñ nō ita euenit. s. intelligit: si pseuerauerit in malo et pñiam nō egerit. **P**reterea in nouo testō xps dixit discipulis suis oib⁹. **G**audete et exultate qz noīa vra scripta sunt in celis. **L**uc. xij. Et tñ **J**udas q fuit discipulus nō est saluatus. s. intelligit: si pseueraueritis in hac grā vocatiōis. **S**ilr et vita eterna pmititur oib⁹ baptizat. **J**o. iij. **N**isi qz renat⁹ fuerit ex aq et spūscō nō intrabit in regnū celoz g a dñio si qz renatus fuerit intrabit in celū et tñ de facto nō oēs itrāt ergo intelligit dictū cū pditionē. s. si bñfecerint et pseuerauerint i tali fide formata charitate. s. xps absolute et sine pditionē dixerit fm lram. **Q**ui inqt crediderit et bapti. sue. saluus erit. **M**at. vlt. tñ cū pditionē voluit intelligi. s. si pseuerauerit. **U**ñ **M**at. x. ait. **Q**ui pseuerauerit vsqz in finē h saluus erit. Et isto mō primo videlz sub pditionē pmissionis dei quilibet cert⁹ eē pōt et securus de bñtudine suā: eo q de⁹ infallibilis veritas est i pmissione. **U**ñ fm **R**ich. de media villa sup. iij. sniaz di. xvij. q. i. ar. iij. **Q**uis deus nulli hoī debitor existat salutis. et h necessitate coactiōis vel imutabilitatis absolute: tñ necessitate mutabilitatis ex pmissione liberali vel ordinatōe: eo q liberalit⁹ ordinauit et pmissit se datur grām penitentib⁹. iuxta illud **L**uc. xi. **P**etite et accipietis. Et **J**o. xvi. **A**mē amē dico vobis si qd petierit patrē in noīe meo dabit vobis. **H**oc mō necessariū est aliqñ dari a deo. penitēti hoī grām et pseuerāti gliaz. **S**cōm mō pōt qz certificari de salute p pñcturā pbabilē et signoz expimētalē cognitionē: vt qz expit se deū diligere: vba dei audire: bonā volūtātē hñe p oia et p xpo mori desiderari. et sic de alijs signis. talis certitudo dñi spei audacia et pñdētiae: q opponit titubationi. qz vt dñs mgt in. iij. di. xxvj. **S**pes ē certa expectatio future bñtudinis ex dei grā et meritis pueniens. **I**sto mō fideles securi sunt et pñdūt firma spe de largitate dei pcepta se habituros vitam eternā p bonoz opoz merita. **U**ñ legif qfctis **H**ilarion abbas cū pñstitutus ppe mortis articulū trepidaret cepit dicere. **D**aia mea egredere qd dubitas. **L**xxvj. em annis seuiisti dño iesu in heremo: quid g times. **M**agnā itaqz spei fiduciā et certitudinē dat homini bona opatio. qz dicente **A**thanasio in simbolo. **Q**ui bona egerūt ibunt in vitā eternā: qui vō mala i ignē eternū. **T**ertio mō pōt qz certificari de salute et securari p ineffabilē sciām et absolutā certitudinalit cognitionē. Et hec nō habet cōiter in via nisi cui reuelatū fuerit ex spālī grā: sicut plurib⁹ sctis legif id fore spālī grā reuelatū. **T**alē certitudinē hñt in purgatorio existentes. Et silr qui fuerūt in sctoz patrum limbo ante xpi liberationē: vt dñs **P**etrus aureo. in suo cōpendio **Q**uarto mō pōt qz certificari certitudine nude cognitionis diuine ac secure retentionis. Et hō mō certi et securi sūt de bñtudine scti in patria p lumē glie spāle infusum a deo. **A**d ppositā igit qōnem. rñdet p cōclusionē bñptitā talē: q cultus honoris et seruitiū deuote exhibitū bñtē marie quīs securari hoīem non habeat de salute inuariabili necessitate: absoluta cognitionē: tñ spem certā et maximā fiduciā infert indubitanē de psequēda bñtudine pbabilis et expimētalīs

Articulus

signi additōe. Nec p̄lo p̄t̄ q̄ ad p̄mā p̄tē. q̄ vt tactū est hō in hac vita de cōi lege cert⁹ esse nō pōt infallibi li certitudine de salute: nisi fuerit sp̄alr alicui reuelatū. Propterea Eccl̄s. ix. Nemo scit utrū amore an odio dign⁹ sit. Nemo vnq̄ scit infallibili z absoluta certitu dine sciētie de lege cōi: s̄z bñ pōt scire q̄s p̄mo v̄l scōdo mō sup̄ dicto. Et p̄ h̄ soluit obiectio in p̄ncipio q̄stio nis facta. Proinde Ber. i ser. de septuagesima ait sic. Nescit hō utrū amore vel odio dign⁹ sit. q̄ in vita ista certitudinē electiōis nō h̄z. s̄z spei fiducia p̄solat nos: nec dubitatiōis hui⁹ anxietate cruciemur. pp̄ h̄ data sunt signa quedā z indicia salutis manifesta: vt quibus certitudines negat de⁹: causa sollicitudinis. s̄. ad bene operandū: vel fiducia p̄stet causa p̄solatiōis. h̄ Ber. Itē quo ad scōdam p̄tem p̄clonis. s̄. q̄ seruire marie sit certissimū experimētaleq̄ z securissimū signū salutis ostenditur tripliciter.

Primo autoritatibus.

Scōdo rationibus.

Tertio miraculis z reuelationibus.

Primo inq̄ autoritatib⁹: q̄ scriptū est p̄uerb. viij. et eccl̄ia h̄ accipit de brā maria. Br̄s hō q̄ audit me. s̄. i predicatorē docēte me colere: vel in paup̄e vociferāte z in noīe meo petēte. vel qui audit me. i. obedit mihi: sequit̄. Et q̄ vigilat ad fores meas q̄tidie. s̄. colēdo et venerādo me. Et obstat ad postes ostij mei. s̄. eccl̄iaz meā frequētando z me exorādo: sequit̄. Qui me inue nerit. i. adiutricē sibi me cōpererit p̄ debita obsequia: inueniet vitā. s̄. gr̄e z gl̄ie: z hauriet salutē a dño. Qui aut̄ in me peccauerit leder̄ aīam suā. Nēs qui me ode rūt diligūt mortē. Nec ibi. Itēz Eccl̄i. xxiij. Qui me audit nō p̄fundet. s̄. in die iudicij: q̄ astabo p̄ eo corāz filio. z qui opant̄ in me. i. pp̄ me: vel ad exemplū mei nō peccabūt. z q̄ elucidāt me. i. lucidā z purā ab omni pctō credūt me z sic colunt me: vitā eternā habebunt. Nec ibi. Nimirū tu hō pctōr posses dicere. Ego timeo q̄ in multū offendi deū. S̄z audi scripturā z cognosce q̄ brā maria potentissime recōciliat deuotos suos ad se p̄uersos. teste ps̄. Loquet̄ pacē in plebē suā z super sc̄tōs suos. i. deuotos famulos: z in eos q̄ p̄uertuntur ad cor. s̄. p̄ p̄niam. Itē posses dicere: multum timeo ne pereā in morte p̄ demonū deceptiōes. S̄z h̄ aduer te q̄d scribit̄ Sap̄. x. In fraude circūuenientiū. s̄. de monū illi affuit. s̄. maria: z custodiuit eū ab inimicis: z a seductionib⁹: cutauit illū: z dedit illi claritatē eternā. Nec ibi. Propterea posses dicere: timeo q̄ malus sū z quotidie pecco: praua p̄suetudine cōstringor: quō ḡ dānationē euadere possum. S̄z h̄ hoc p̄pende scriptū Eccl̄i. vi. vbi portat̄ scriptura dicēs. In oī aīo tuo ac cede ad illā. s̄. mariā colēdā: z in oī virtute tua cōserua vias ei⁹. In nouissimis em̄. i. in tpe mortis inuenies rei quiem in ea. decor em̄ vite est in illa: z vincula illi⁹ alligatura salutis. i. medicina p̄nē salutifere: quā brā ma ria suis deuot⁹ infundit saltez in tpe mortis ne pereant p̄ pctā. Scōdo ostendit rōnibus: z h̄z ad id possent p̄duci plurime rōnes tñ amore breuitatē tñ modo tres rōnes hic ponā. Prima rō accipit̄ ex eo q̄ brā maria a ma ris stella denotat̄. Cū z eccl̄ia canit dicēs. Ave marī stella dei mat̄ alma zc̄. Quare aut̄ h̄: nisi vt significet q̄ sicut in mari magno positi p̄ stellaz maris dirigunt̄ ad portū optatū. ita p̄ mariā oēs hoīes ad eā cōuersi dirigūt̄ ad portū salutis eterne. Hinc Ber. sup̄ Dis

I
sus est: d̄t. Qui te intelligis in huius seculi p̄fluuio inter p̄cellas z tempestates fluctuare: ne auertas oculos a fulgore huius syderis. i. marie si nō vis obrui p̄ cellis. si insurgūt v̄tē tentationū: si incurras scopulos tribulationū: respice hāc stellā: inuoca mariā. si iracū dia aut auaricia: si carnis illacebra nauiculā p̄cusserit mentē: respice ad mariā. si criminū immanitate turbatus iudicij terrore p̄cussus barathro incipias absorberi z desperatiōis abyssō. respice mariā: in periculis: in angustijs mariā cogita: mariā inuoca. Et infra. Ipsam cogitās nō erras: ipsa tenēte nō corruis: ipsa p̄tegēte nō metuis: ipsa duce nō fatigat̄: ipsa p̄pitia puenies sc̄z ad portū salutis. Nec ille. Scōda rō: q̄ brā maria mater gr̄e z regina misericordie atq̄ mat̄ salutis eterne appellat̄: vt canit eccl̄ia. Propterea Anf. li. miraculoz d̄t sic. O felix maria sicut oīs pctōr a te auersus z a te despect⁹ necesse est vt intereat: ita oīs pctōr ad te p̄uersus z a te respect⁹ impossibile est vt pereat. h̄ ille. ergo sequit̄ p̄positū. Tertia rō q̄ brā maria aduoca ta n̄ra d̄t. Et iō Ber. sup̄ Misus est d̄t. O hō secu rū habes accessum ad deū vbi mī stat aī filiū: z fili⁹ aī patrē: mater ostendit filio pectus z vbera: fili⁹ ostendit p̄ri latus z vulnera: nulla ḡ poterit eē repulsa vbi tot con currūt amoris insignia. Nec ille. Si ḡ nulla pōt eē re pulsa: ḡ sequit̄ q̄ seruire marie est certissimū signū sal utis eterne p̄sequēde. Tercio ostendit p̄lo p̄tracta ex miraculis z reuelationib⁹. Nā refert Anf. in li. mira culoz. z hoc idē narrat̄ etiā i li. q̄ intitulat̄ Scala celi q̄ quidā fuit p̄nceps latronū q̄ quodā sabbato cū ve nisset ad domū cuiusdā mulieris paup̄is vidit ieiunā tes filias mulieris: z etiā ipsam mulierē. z req̄siuit cur die sabbati ieiunaret. At illa r̄ndit. Quia didici ino quit a q̄dā sc̄tō viro p̄dicāte. q̄ q̄cūq̄ ieiunat ob deuo tionē br̄e marie in sabbat̄ merebit̄ p̄fessionē facē in ar ticulo mortis: z non decedet sine gr̄a vere p̄niet: atq̄ dā nationē euadet. Tunc ille latro ait. Et ego voueo br̄e virginī q̄ q̄diu vixero diē sabbati ieiunabo. Qd̄ cūz fecisset p̄tinere: accidit post multos annos vt iste latro cāpet̄ i scelere: z sine dilatiōe decapitat⁹ est. Ecce mīz ipm caput p̄cisus cepit p̄tinere clamare z dicere Cōfessionē: p̄fessionē: p̄fessionē. Stupefacti hoīes q̄ aderāt ad villā miserūt p̄ sacerdote: q̄ veniēs caput ipm vnī uit corpi. Et tūc latro ait. Hoc bonū ad reuerentiam br̄e d̄ginis inquit feci in vita vt ieiunarez sabbat̄. Et dū scā decapitatiōe diabolivellēt rape aīaz meā: affuit brā d̄go q̄ aīam meā nō p̄misit exire de corpe meo quf q̄ p̄trū sim plene z p̄fessus vt dānationē euadē valeā z sic p̄fessus oīb⁹ pctis suis: ac postulat̄ deuote suffragijs mortu⁹ est. Porro hoīes hec vidētes magnificas uerūt deū: z laudauerūt xp̄i clemētiā in brā maria viro gine. Ad idē facit miraculū descriptū de q̄dā stepha no iudice. li. ix. pte. ij. ar. iij. s̄. pe. Et filia habes m̄lra pte vlt. hui⁹ libri. Itē miraculū de quodā sacerdote i pago gallicano: qd̄ scriptū est li. iij. pte. i. ar. iij. i fine. Plura etiā alia miracula idipsum attestatiā referunt̄ a sanctis patrib⁹ pristinis t̄pibus facta. S̄z qm̄ man⁹ dñi non est abbreviata his etiā n̄ris t̄pibus certa ac ciderūt miracula ad id fidē facientia. Nimirū fidedis gnīs viris qui affuerūt z viderūt referentibus didici: q̄ cū ad p̄tes transalpinas impator Sigismūndus bel lando accessisset: p̄tigit inibi quēdam militē cecidisse. Post multos aut̄ annos cum iterato. idem impator

Liber Duodecimus

partes ad illas cū exercitu accessisset: ecce oib⁹ audien-
tib⁹ vox qñ fletus. s. ac lugubris sibilatiōis cepit inso-
nare. Cūq³ cuncti quidnā foret mirarent^r de mādato
impatoris ceperūt inq̄rere in tēpres siluasq³ z lucos
circūadiacētes. Et ecce reppererūt qddā cadauer iā
cere in qdā rubo putrefactū: adeo q³ increscētes iunci
z spine vepriū ipm p̄trāsēdo penetrauerant. z ex illo
cadauere son⁹ ille flebilis audiebat resonare. Cū cla-
ra voce ait astātib⁹: z qd foret cōquerētib⁹: dicēs. Ha-
betis ne p̄sbyterz cui p̄fitear afferte mibi dñi. Ego em̄
iā añ ānos plures in bello Sigismūdi ipatoris miles
affui: z in hoc loco pugne corui. s. qm̄ btē marie i vīta
mea semp deuote seruiui: iō ei⁹ meriū fauentib⁹ id mibi
a deo p̄cessum est z donatūz misericordit^r: ne aīa mea e
corpe isto iā pene p̄supto z tabefacto dissolueret^r vt dā
nationē eternā euaderē. Cū tota aīa mea in me tenet^r
nec mori possum donec plene p̄fitear: q³ habeo dāna-
bilia crimina q̄ cōmiserā. Et p̄ veritate hui⁹ p̄firman-
da mori p̄fessus fuero: a flebili sibili h̄ meū cadauer
cessabit: aīa dissoluta q̄ vsq³ mō miraculose est p̄ xgi-
nē btām recēta. Tūc obtulerūt ei sacerdotē: z facta cō-
fessione ac absolutiōe: mor resoluta aīa vocis illi⁹ son⁹
cessauit. Et tūc tā impator q̄ oēs q̄ aderāt deū z btāz
maria laudauerūt. Ecce ḡ miraculū. Itē vidi quēdāz
oculis viz q̄ fide mediāte asseruit se fuisse vna cū dno
bus socijs nauigantib⁹: z aq̄s subintrantib⁹ in medio
flumine Danubij sūmersuz. alijsq³ natando euadenti-
bus: ipse solus in pfundū descendit: eo q³ natare igno-
rauit. Et eidem in pfundo facta est vox di. Q̄ hō ecce
mori deberes: z q³ pctā habes dānabilia: deberes dā-
nari. s. ex q̄ seruiui btē marie matri dei: en donatū ē
tibi vt libereris z pctā p̄fitearis. Cūq³ sui socij enatā-
tes in villa ppe existēte app̄ciatos piscatores adduxis-
sent: q̄ hūc quē credebāt suffocatū i flumie req̄rerent.
Cū trib⁹ dieb⁹ illū q̄siuissent nec reppissent: z iā vellēt
abire. Ecce illis vidētib⁹ de pfūdo flumis ad ripā hō
p̄scēdit z gesta narrauit: atq³ mor ad p̄fessionē faciendā
ad me deuenit. Itz ḡ qm̄ qui btē marie seruit: saltē in
morte: ad p̄niam z p̄fessionē faciendā dabit^r ei gratia:
ac dānationē euadendo pueniet ad regna celestia.
Articulus scd̄s qualiter debet homo seruiendo re-
currere ad beatam mariam.

Circa secundū mysteriū

scz qualitat^r: vbi inuestigabim⁹ q̄liter hō dz
recurrere ad beatā mariā: z eidez deseruire
studeat vt securior z certior de salute p̄ btām mariam
impetranda fieri valeat. Circa qd̄ nota q³ ad hoc q̄to
tuoz precipue p̄ditiones occurrunt.

Prima conditio fidelitatis.

Scda dicitur puritatis.

Tertia dicitur veritatis.

Quarta dicitur gratiositatis.

Prima inq̄ p̄ditio fidelitatis: vt. s. seruitia z cult⁹ hono-
ris exhibeant^r btē marie i fide catholica: q³ teste ap̄lo
Heb. xj. Sine fide ipossibile est placere deo. z p̄ dñs
ei⁹ matri marie. Credere em̄ oportet accedēte ad deūz
q³ est z inq̄rētib⁹ seremuneratoz. hec ibi. Cū heretici
z scismatici z q̄q³ aberrātes a fide catholica. gratū ser-
uitiū z salutis ex btē marie n̄ exhibēt. Propt̄ qd̄ aug.
de fide ad petrū. vt habet extra d̄ hereti. c. firmissime.
dicit sic. Q̄i hōi q̄ ecclie catholice nō tenet vnitatem

Pars. ij.

neq³ baptismus: neq³ elemosyna quātūlibet copiosa:
neq³ mors p̄ noie xpi suscepta p̄ficere poterit ad salu-
tem. Hec ille. Scda p̄ditio dz puritatis: vt. s. seruitia
exhibita btē marie sint pura z munda a pctō mortali.
Cū em̄ ipsa btā xgo sit mūdissima ab oī pctō: nō nisi
mūdoy amat seruitia. vñ p̄s. Ambulās in via imacu-
lata h̄ mibi ministrabat. s. grato obsequio. Propterea
qui sunt in pposito vel actu peccādi ponūt sibi obsta-
culū vt btā maria p̄ eis: sicut z alij scī p̄ talib⁹ nō obti-
neant. iuxta illud Hieremie. xv. Si steterint moyses
z Samuel corā me: nō ē aīa mea ad pplm̄ istū. z Esaie
lix. Ecce nō est abbreviata man⁹ dñi. s. z dñe vt salua-
re nequeat: neq³ aggrauata est auris ei⁹ vt nō exaudi-
at: s. iniq̄tates vestre z pctā vestra abscondēt faciem
ei⁹ a vobis ne exaudiret. Hec ibi. Define ḡ o hō pec-
care. Tertia dz veritatis. Hā Greg. sup̄ illd̄ iob. viij.
Quis ex vobis arguet me zc. d̄t sic. Qui deū nesciūt
dei sc̄tōs false honorāt. vera em̄ sc̄tōz veneratio ē ve-
ra eoz imitatio. Hec ille. Proinde Hiero. in ser. de
assump. d̄t sic. Iḡ dilectissimi amate mariā quā colit^r:
z colite quā amatis. q³ tūc eā vere colit^r z amat: si
imitari velitis ex toto corde quā laudat. Hec Hiero.
Clere ḡ debem⁹ btē marie seruire imitando ei⁹ castita-
tē z humilitatē atq³ ceteras virtutes. Quarta dz cō-
ditio gratiositatis: vt. s. seruitia gratiosa exhibeamus.
Charitas aut facit obsequia nostra gratiosa. Cū. s.
Cor. xij. Si distribuero oēs facultates meas in ci-
bos paup̄z: si tradidero corp⁹ meū ita vt ardeā: cha-
ritatē aut nō habuero nil sū zc. Proinde orat ecclia
Dignare me laudare te. s. in grā xgo sacrata: da mibi
virtutē d̄ hostes tuos. i. d̄ demones q̄ nitunt^r in nobis
charitatem gratuitā extinguere. Sz q̄rit q̄b⁹ modis
debeat hō btē virginē deseruire? R̄ndet q³ lz sint mul-
ti z varij modi colendi btām mariā z ei deseruiendi: tñ
prop̄ simpliciores h̄ notare possum⁹ aliq̄s modos p̄-
cipuos q̄b⁹ legunt^r plurimi etiā miraculose xginis btē
suffragia obtinuisse. Prim⁹ modus est tpe pulsus vl
signi facti sero z mane p̄ salutatiōe angelica quotidie
btāz virginē salutare genu flexo. Vbi q̄rit: q̄re ecclia
p̄suenit sero quolibet z mane signare ad Ave maria?
R̄ndet q³ hui⁹ vna rō est. q³ in sero dici putat^r angel⁹
virginē salutasse. Et durāte sc̄tō dialogo in xginez z
Gabrielē angelū nocte media xpm̄ p̄cepisse. Cū ma-
ne sit signū p̄ denūciatiōe gaudij incarnatiōis diuine
iā facte. Alia rō vt p̄ btē virginis merita die z nocte
custodiamur ab hoste z misericordiā de pctis p̄sequa-
mur. vt si eo die mori nos p̄tigerit ab ea suscipiamur.
Cū canit ecclia. Matia mat^r gr̄e mat^r misericordiez:
tu nos zc. Tertia rō: vt si q̄ bona die vl nocte fecim⁹
per man⁹ xgineas filio accepti⁹ reddant^r. Quarta
vt ei⁹ meriū a piculis cunct⁹ liberemur. Cū in sero ad
cōpletoriū canit ecclia. Sub tuū p̄sidium p̄fugim⁹ zc.
Ad qd̄ narrat mḡ iohes nider in ser. de annūciatiōe
se vidisse in publico instrumento l̄re autentice. q³ s. in
Anūione duo sunt iudicati ad p̄cremādūz. Accenso
iḡ igne in vigilia annūciatiōis marie vn⁹ eoz crebro
virginē inuocabat: innuēs obsequia sibi p̄stita. Et ecce
ille vinculis tñ ab igne p̄suptis vestib⁹ z corpe illesus
solut^r exiliuit socio p̄cremato totali^r: reieci^r in ignem:
inustus exiliuit vt p̄sus. Sicq³ cū laude ad eccliaz btē
virginis est duct⁹. z tunc papa iohes. xxi. statuit sero
ter fieri pulsum cāpane. z indulsit vt q̄cūq³ ad pulsum
ter geniculando

ter genuculando tria. Ave maria dixerit. xx. dies indulgentie habeat. Scds modus seruiendi Marie est ieiunare dies deputatos bte Marie & gini. s. dies sabati & vigilias festiuitatum ipsius. Un legit in Promptuario exēploz: q quidā pcedo omni vicioz spurcicia plen: sic ieiunia bte virginis cōtinuādo: cū foret prope mortē constitutus vidit q bta virgo Maria flexis genibus corā suo filio rogauit: nec dimisit donec impetravit isti vere penitētie infusionē vt dānationē euaderet.

Tertius modus seruiendi est quotidie salutare brām virginē angelica salutatioe p suis gaudijs que habuit in terra: & habet nūc in celo gloriosa. Nā in mariali magno habetur: & etiam Anselm. scribit: q quidā clericus hec facies cū ad mortē peruenisset & plurimū timeret: apparuit ei bta Maria dicens: Quid times cū mihi quotidie gaudia nunciasti: ego defendam te & intercedo p te & pro cōsimiliter deuotis meis. Quartus modus quotidie recolere cōpassiones Marie: & p eis ipsam salutādo exorare. Nā legitur in li. reuelationū scē Eli sabet: q bta Maria reuelauit q quicūq; p cōpassionis dolores ipsaz iuocaret: verā penitētiā sibi impetraret. Quintus modus abstinere a pctō in dieb? Marie. i. sabbatis & festis eius. Nā legitur de quadam meretrice q abstinere se predictis diebus ob deuotionē Marie: & circa mortē ipsius meritis obtinuit verā cōtritionē. Sextus modus est deuotius insistere laudibus bte marie: vt. s. missas & officia aut pditiones de beata virgine libenter dicat vel audiat. De hoc habes exemplū huius libri. pte vl. ca. x. miraculo. s. Un & sanctus Ber. dicit. Nil ita me delectat sicut de beata maria sermonem audire & eius laudibus insistere: qui & p meruit ad gratiā maxime sanctitatis puenire. Septimus modus est nomen Marie honorare: vt cum noia tur: capite inclinato vel genuflexo veneremur: & p eius nomine petentibus misericordiam impendamus. Un de de hoc habes pulchrū exemplum li. vi. parte. s. arti. iij. circa. s. decime vtilitatis. & etiā li. v. in fine scē partis ipsius. Octauus modus: fabricā ecclesie & ad ecclesiam pertinentia in honorem virginis facere. s. altare vel capellam edificare: & imagines virginis solēniter depingere & ornare, lucernas & lampades atq; vestes sacerdotales pro honore beate virginis facere. Nā valde est vtile talia in ciuitatib? facere. qz bta & go erit specialis patrona & protectrix talis ciuitatis vel ville. Ad hoc facit miraculū in hoc li. parte vlti. c. s. in prin. Un de & Johanni patricio vrbis rhome apparēs beatavirgo dixit. Scire te volo vt dum mihi ecclesiam in terris construxeris: ego tibi in celis copiosum thesaurum et eternam construam mansionem.

Articulus tertius q. xij. rationes confortant hominem in spe confugiendi ad Mariam.

Arca tertium mysterium

s. confortabilitatis. Nota q iuxta numerū xij. stellarū in corona beate virginis descriptarū Apocal. xij. enumerare possumus. xij. rōnes tan q. xij. stellas: quequidem habent cōfortare omnē peccatorem in spe sciendo ex his. qz beata virgo confugibilibus & sibi seruientibus famulis indubitate auxiliatur precipue in hora mortis: & diuidi possunt in tres quaternarios. quorū primus ex parte dei. scds ex parte virginis. tertius ex parte hominum accipi potest vt

patet intuenti in hac diuisione.

Prima rō causalis electionis.

Secda diuinalis cōionis.

Tertia supernalis repletionis.

Quarta filialis cōmendationis.

Quinta rō principationis.

Sexta rō mediationis.

Septima rō aduocationis.

Octaua rō inuentionis.

Nona preciose redemptionis.

Decima materne affectionis.

Undecima pceptorie obligationis.

Duodecima piissime inuitationis.

Prima itaq; stella dicit ratio causalis electionis. qz ipsa bta Maria ppter pctōres est electa in matrē dei quoniā dñs Iesus ppter pctōres venit in hunc mundum ipso teste Luce. v. Igitur beata Maria quodaz modo tenet nobis in recōpensam tanti beneficii a deo accepti pro nobis vel causa nostri. Declarat sic. Nā quero si primi parentes non peccassent: vtrum deus incarnatus fuisset. Ad hoc quesitū plurimū doctores dixerunt q deus non fuisset incarnatus si homo non peccasset. Si ergo tu hoc tenes habeo ppositum q. s. bta maria non fuisset electa pro incarnatione diuina: vt foret mater dei si homo nō peccasset. & per consequēs ipsa teneretur pctōribus misericordiā exhibere p beneficio electionis occasione eoz accepto. Sed quoniā nostri doctores tenent cū Scoto sup. iij. sentētiarū. dicentes q etiam si homo non peccasset: nihilominus de? incarnatus fuisset ex virgine. Cuius rō potissima est. qz de? ab eterno predestinauit xpm & preordinauit animā ei? i. xpi ad gliam summā vnionis. s. diuine: & etiaz ab eterno preuidit Adam? & eius casum. Si ergo predestinat? & preuisus esset xps solum propter hoc qz Adam erat casurus: sequeretur absurdissimum q anima xpi gaudiū haberet de lapsu Ade. Item deus ab eterno preuidit humanā naturā sic diligendam & exaltādam in xpo sed non minus debuit diligi a deo humana natura ante casum q post. ergo &c. Tunc isto presupposito nihilominus offensio hominis fuit occasio maximi meriti & premij ac glorie beate virginis. qz si homo non peccasset tot merita bta virgo non acquisiuisset sicut nunc habet: xpm balneando: lactando: & in compatiendo martyrium sustinuit: que non fuissent si homo nō peccasset cū nullus xpm occidisset in paradiso. nisi em homo lapsus & redimendus esset xps carnem passibilem fm doctores super. iij. non assumpsisset: sed impassibile. Un de maria teneretur nobis ex iure. quoniā vt notat extra de iniurijs & damno dato. c. si culpa. Qui occasionem dāni dat dānum dedisse videtur. ergo a cōtrario. Qui occasionem beneficii dat ipsuz beneficium dedisse videtur. Et qz occasio beneficii electionis marie est peccator homo. igitur &c. Hinc Anselm. Multum inquit maria hominibus teneretur propter quos ipsa dei mater est electa: & homines multum ei tenentur: qz per eam sunt deo reconciliati. Hec ille. Secda stella siue ratio dicit diuinalis communionis. qz vix ipsa virgo beatissima summe communicauit proprietatem diuine misericordie pre alijs creaturis eo q est deo proxima pre omnibus & cōiunctissima. Sicut ergo teste ps. Suauis domus & miserationes eius super omnia opera eius. Et ecclesia attestante. Deo proprius est misereri semp

et parcere. ita matris dei est proprium ut sit regina misericordie et pietatis: in qua pater misericordiarum ut deus totius consolationis fons pietatis infinite requieuit: et ipsi virgini Marie diuine bonitatis pietatem communicauit. Juxta illud Esa. xxvj. Preparabitur in misericordia solium dei. i. beata mater: ut sicut in ipsa misericorditer et totaliter requieuit: ita ex solio misericordie eius effluat misericordia et pietas in omnes. Unde Bernardus, in sermone qui incipit In lectione: ait. Quid mirum si pietatem exhibent viscera Marie. Nonne qui pomum in manu sua tenuerit: dimidia die: reliqua diei parte pomum seruabit odorem. quantum ergo viscera illius virginis virtus pietatis afficit: in quibus nouem mensibus requieuit. Hec ille. Secure ergo charissime accedere potes ad ipsam que regina est et mater misericordie. Tertia ratio supernalis repletionis. quia cum ipsa beata virgo sit plena gratia: teste angelo Luce. i. sequitur quod et plena sit misericordia et pietate: eo quod pietas est effectus gratie et donum spiritus sancti. Ideo Origenes in quodam sermone Scio inquit quod si beata virgo propulsata fuerit necessitati nostrae quod deerit: misericors enim est et plena gratia. et ideo contemnere se non poterit quin misereatur inuocanti. Hec ille. Hinc et Bernardus. Glas liquore plenum si quo modo moueatur de facili effundit liquorem. Sic beata virgo si quo modo moueatur precibus effundit gratiam et misericordiam. Idem Maria inquit ante conceptionem plena gratia ab angelo nunciatur ut sibi plena tandem etiam nobis fieret plena et cetera. Quia ergo beata virgo superno munere gratie et misericordie ac pietatis est plena. Et quia plenum est semper per bonum. iiii. physicorum. cuius nulla pars est vacua. igitur secum accurrere possumus ut de plenitudine eius misericordiam et gratiam hauriamus peccatores. Quarta ratio filialis commendationis. quia videtur filius dei dominus Iesus Marie natus nos omnes sue matris virginis Marie commendauit circa horam mortis: quasi in testamento finali legando et committendo ipsam fore debere nostram adiutricem matrem cum Iohanni ait. Ecce mater tua. Et matri. Ecce inquit filius tuus. Iohannes xix. Nam licet ad litteram protunc loquebatur de Iohannis commendatione tamen spiritualiter semper sacros doctorum accipiuntur hec verba de omnibus ad gratiam confugiuntibus (quia Iohannes interpretatur gratia vel in quo est gratia) ut omnium talium mater sit Maria. Hinc Bernardus. in quadam homelia super euangelio Stabat iuxta crucem et cetera. dicit sic. Nos fratres charissimi si mus discipuli stantes iuxta crucem Iesu: ut unusquisque nostrum mereatur audire a Iesu. Ecce mater tua. scilicet illa beatissima Maria. Verbum omni acceptione dignum. Si enim maria est mater nostra ergo Iesus est frater noster. ergo et pater eius celestis est pater noster. ergo regnum eius est hereditas nostra. Hec ille. Et sic patet quod secure ad Mariam possumus accedere. Quinta ratio principationis. quia ipsa beata virgo est regina: domina et princeps nostra. Cum ergo videmus quod nullus dominus aut domina suas oues. i. sibi subditos voluntarie tradat inimico: sicut nec pastor oues sibi committas vellet dare lupo. quomodo ergo credis quod nos homines peccatores beata domina nostra Maria velit permittere infernali lupo. i. diabolo: dei utique et suo inimico: nisi forsitan ouis errans noluit redire ad caulam. id est ad patriam scilicet per penitentiam. Unde ipso iure principationis tenetur nobilis domina subuenire et protegere ne pereamus. quoniam dicente saluatore Ioh. x. Boni pastor animam suam ponit pro ouibus suis. id cum fuerit requisita a peccatore debet misericordiam et gratiam impetrare et diuine vindicte ne feriat se obijcere. Unde Bernardus. Non est inquit fas te o domina posse deserere qui spiritum ponis in te. Sexta ratio mediatiois. quia ipsa beata virgo est mediatrix salutis nostre Bernardus. Felix mediatrix Maria que uiribus mulieribus salutis antidotum propinauit. Nota autem quod in aliquo mediatore potest quis sperare effectum rei disponende per ipsum ex tribus conditionibus videtur.

Primo si talis habet magnam posse. Secundo si habet prudenter scire. Tercio si habet fideliter uelle.

Sed quoniam hec omnia et singula permaxime inueniuntur in hac mediatrice Maria. ergo sequitur quod indubitate per ipsam effici valet nostra salus et quicquid optamus. Primo inquit quia Maria habet maximam posse in curia celestis regis. Tum propter parentelam et cognationem quia est mater regis. et ideo nil potest ei denegare. iuxta illud. iij. regum. ij. Petite mater quod uis neque enim fas est ut auertat faciem meam. Tum etiam propter complacentiam et dilectionem. quia ipsa beata virgo pro omnibus beatis et creaturis diligitur a rege christo. Tum denique propter obsequia et seruitutem exhibitionem. quia cum apud regem aliquem multum possumus et merentur qui multa seruiunt sibi. sed Maria super omnes gratissima et plurima seruitia impedit christo. Hinc Anselmus de conceptu uirginali. c. xv. di. Scimus beatam uirginem tanti esse meriti et gratie apud deum ut nil eorum que uelit efficere possint aliquatenus effectum carere. Hec ille. Fidenter ergo et secure potest homo de eius mediatione sperare. quia omnia potest. Secundo ipsa beata virgo habet summam prudentiam et sciens utpote illuminatissima quia Maria illuminata interpretatur semper Hieronymus. et ideo non timemus misereri. quia scit omnes defectus nostros et pericula ac necessitates. Scit insuper deum prudentissime inclinare ad misericordiam et reconciliare ac iram eius auertere. propterea ipsa figurata est per Abigail. que scribitur fore mulier prudentissima et occurrit velociter ipsi David iterato cum muneribus eiusque iram mitigauit et prudenter placauit ne occideret Abal pessimum. i. Reg. xxv. Nota autem quod ipsa prudentissima Abigail legisset sex genera munerum obtulisse David ira commoto. et sic eundem placare studuit. Primo obtulit panes. Secundo uinuntres. Tercio coctos arietes. Quarto lata polente id est mensuras vel modios accuratissime farine. Quinto ligaturas uuepasse. Sexto massas caricarum. i. ficuum. Ita spiritualiter hec prudentissima mediatrix et reconciliatrix nostra Maria sex genera offert allegando et intercedendo pro nobis apud christum qui significatur per David et deprecando ne eterna morte nos pessimos peccatores occidat. Primo panem. i. carnem christi que est panis uite. Ioh. vi. Unde intercedendo dicit vel dicere potest maria Memeto fili dilecte. quia carnes de me suscepisti quam multiplicibus passionibus exposuisti propter peccatores. ideo misereere penitenti. Secundo offert uinum pro quo significatur sanguis christi quem effudit pro nobis in cruce. Unde ex uino sanguis christi conficitur in calice. Tercio offert arietes coctos per quos significantur seruitia Marie in operibus misericordie circa christum exhibitis alendo portando fouendo balneando et cetera. Maria arietes misericordiarum significat. quia sua que habet. i. lanam lac et carnem in uisus hominum erogare habet. Et signat ter dicitur

ter dicitur coctos arietes: qz oia seruitia *Mariæ* erant decocta igne diuini amoris. Quarto offert sata polē te. i. dolorem z cōpassionēz quā sustinuit *Maria* cum xpo. Sicut sata polente. i. farina accuratissima est multum contrita z molita. ita totaliter virginis anima fuit meroribus attrita in xpi passione. Quinto offert ligaturas vne passe: p qd significat amoris dulcedo quocor marie fuit alligatū z vnitū per affectū maternū ipi dulcimo iesu. Sexto offert ficus per qd significatur fides marie formata. Sicut em fici habet plura grana z dulcem humorem: ita fides debet habere z habuit in *Maria* multa meritoria opera in dulcedie charitatis facta. als fides sine operibus mortua est in homie. Jacobi. ij. Sic ergo sapientissime maria pro nobis per singula hec intercedendo potest z scit obtinere deprecando z dicendo. Memeto dulcissime fili Iesu: qz ego dedi tibi carnē z sanguinē quem effudisti in cruce pro peccatoribus. Item memeto seruitiorū meorū: z propter me saltem que sum mater misericordie miserere peccatori. Item memeto doloris z compassionis mee sub cruce: necnon amoris quem habui ad te z fidei ac oium meritorū meorū: z propter me parce huic recurrenti ad me z speranti peccatori in me: z certe quō credere potes qz mor xps eius bonus filius non placet taliter. Ecce ergo habet *Maria* scire: placare z posse. Tercio quoz qz habet fideliter velle z optare ex eius indita diuinitus pietate vt nostri misereat. Idcirco Berni. ait. Nō deest *Mariæ* ptās: qz mater est oipotentie. nec impetrandi industria: qz mater est sapientie. nec volūtas: qz mater est misericordie. Nec ille. Prima ergo z securissima mediatrix est maria. Septia ratio aduocationis. Dis quippe homo ad suū aduocatū fidelissimum Secure pōt in causa sua accedere. Beata virgo est aduocata nostra vt canit ecclesia. Et certe hoc iure aduocationis tenetur beata virgo nobis in causa salutis adesse fideliter. qz omnis aduocatus fm iura tenetur diligenter causam eorum tueri quorum est aduocatus: z si deliter exequi suam aduocationē z pcuracionis officium: vt patet. iij. q. vii. S. si quis autē. z arg. extra de testibus. Intimauit. C. de iudicijs. l. properandum. S. illo. Sic z *Maria* nostra aduocata q in causa nostre salutis tam fideliter pcurat qz pctōrem conuersum ad ipaz nō deseret quousqz deo ipm reconciliabit. Unde Ansel. li. orationū. *Maria* tu peccatorem toti mūdo de spectū materno affectu amplecteris. nec deseris quousqz deus per te placatus ipsum sue gratie recuperabit. Nec ille. Octaua rō inuentionis. qz beata virgo est inuentrix gratie quā perdidit homo. ideo dixit angel⁹ eidem Luc. i. Ne timeas maria inuenisti gratiā apud dñm. s. quā humanū genus perdidit. Sed quoniam de ture quando quis aliquid pditū inuenit: tenetur ei cuius est restituere. xiiij. q. v. cap. si quid. vbi dicit Augu. Si qd inuenisti z non restituisti rapuisti. ergo ipsa quodāmodo obligatur nobis dare gratiam: precipue cum ex hoc ipsa nullum defectus gratie patiat si nobis participat. Secure ergo ad eam debemus pfugere. Hinc Berni. Per te inquit o beatissima accessum habemus ad deum que es genitrix vite: inuentrix gratie: copiosa charitas tua nostrorum operit multitudinē peccatorū z gloriosa fecunditas tua nobis fecunditatem parturit meritorū. Nec ille. Nonā rō preciose emptiōis. Mirū quāto p̄ciosi⁹ aliqd emerit q̄s: tāto ei⁹ curā dilige

ti⁹ gerit z puidet ne pereat. S. qm̄ brā virgo emit nos z possedit dādo p̄ciosissimū thesaurū p nobis. s. corp⁹ sanguinem z animā filij sui: propter qd ait apl's. Empti estis p̄cio magno: glorificate z portate deū in corpe vestro. Secure igitur accede o homo: sciēdo qz maria nō pōt tantū p̄ciū pro nobis datū relinquere incassum: vt. s. nos permittat perire: si tamen fideliter ad eā recurramus. Hinc Berni. in Homel. super Stabat iuxta crucē: dicit orādo sic. Reduc queso o dulcissima domina ad memoriā. qm̄ innocens vnigenitus tuus in oculis tuis imolatus est pro nobis pctōribus. Noli ergo pia mater spernere me propter eū qui amore mei nudus z laceratus pependit coram te vt redimeret me.

Decima rō materne affectionis: qz cum brā virgo sit mater nostra adoptata: indubitanter nos vere diligit: z nostrā salutē optat efficaciter. Hinc sanctus Ignati⁹ in epla ad beatam virginē ait. Nunc clande me in gremio materne pietatis: tu mater summe deitatis mā mater saluatoris: mater adoptata pctōris. Nec ille. De hac maternitate brē xginis patuit li. ix. parte. ij. Undecima rō preceptorie obligationis. qz ipsa beata virgo obligata est adeo vt nos diligit ex illo p̄cepto. Diliges primum tuum sicut teipm. Mat. xxij. hoc est ad id qd teipsum. i. ad gratiam z gloriā. Sed diceret. Quid cure est brē virginis de nobis. cum ipsa sit in celo glorificata. Rñdeo qz etiā propter illos celestes beatos videt brā virgo fore obligata ex dicto p̄cepto fraternae dilectionis: vt. s. illoz bonum pmoueat in hoc qz nos saluat. pro eo qz ipsis beatis ex hoc gaudium accidentale accrescit qz nos pctōres p gratiā dei z eius matris merita saluamur. Cū Lu. xv. Gaudium est angelis dei supervno pctōre p̄nam agente. Et sic quāto plures saluamur: tāto gaudiū accrescit taz angelis qz beatis aiabus qz etiā ipsi brē virginis marie. quoniam p ut pbat Rich. z Bonauen. super. iij. di. xlix. z beat⁹ Greg. expresse dicit qz in celo vnusquisqz brūs tantūz gaudet de bono alterius quantū de proprio. ergo zc.

Duodecima rō pijsime inuitationis. Nam ipsa met inuitat nos pijsima liberalitate miserationis vt vicz ad eas cōfugiamus in omni necessitate tanq̄ ad matrē: dicens. Eccle. xxiij. Ego mater pulchre dilectionis zc. sequitur. Transite ad me oēs qui concupiscitis me: z a generatiōibus meis adimplemini. Secure ergo ad eā debemus accedere q infallibiliter se repromittit nobis suffragari. Et ad id inducunt nos etiam exempla. Naturaliter enim quelibet res illuc inclinatur confugere vbi maiorem influentiā pietatis z auxiliij nouit vel sperat habere: sicut videmus in floribus qui semp vertunt se ad patrem solis propter influentiam. Item pueri naturaliter semper habent recursū in sinu patris z matris aut nutricis fouētis eos. Unde recitat sicut etiam narrat lucidissimus magister Iohānes Britsch ordinis minorū sermone suo. xvi. qz rex Dauid semel amiserat Salomonem filium suum: quem cognoscens sapientem: per eius sapientiam voluit auscultare locum eius mansionis. Mittens ergo in orbem terre tria pblemata ad vicinos reges: cogitauit neminem nisi filiū posse soluere. z sic voluit de filio vbi eēt experiri. Primum problema: quid est melius z vtilius qd homo pōt habere in hac vita. Scdm quis cibus eēt homini magis conueniens. Tercius quis locus esset securior homini. Que problemata cum non possent solui ab alijs:

Liber Duodecimus

tandem deueniunt ad regem cum quo tunc Salomon morabat. Qui cum non posset soluere: cum suis sapientibus consiliariis accessit Salomon intelligens patrem suum hec misisse. Et respondit ad primum. Nil utilius et delectabilius homini in hoc mundo quam cor quietum. Ad secundum. Non est conuenientior cibum pro puero quam lac matris sue. Ad tertium. Conuenientissimum et securissimum locus est gremium matris. Et considerans ex hoc Salomon desiderium patris rediit et cetera. Spiritualiter homo perfectus abcessit per perfectum a deo. Debet ergo redire ad gratiam matrem. id est. Mariam in cuius gremio habet cibum gratie et doctrine optimum et cor eius deo quietum atque locum securissimum ab hostibus. id est. demonibus. Unde Anselmus in oratione que incipit Virgo magna dei. Sicut namque o beatissima virgo impossibile est ut merita tua obliuiscaris. sic mitissima incredibile est ut supplicationibus non miserearis. Aduertamus ergo charissimi quam pie nos inuitat maria dei. Transite ad meritum. Per perfectos res. Viri et mulieres omnes qui diligitis me secure venite: et a generationibus meis. id est. per meritum generationis christi ex me adimplemini gratia et gloria Amen.

¶ Pars ultima libri ultimi de miraculis plurimis quebus clarescit quam multas utilitates prestat beata Maria deuotis.

Beatissima Maria dei

genitrix virgo licet innumerabiles gratias et utilitates prestat generi humano: quas nec enarrare nec cogitare sufficimus aut extimare tamen ut aliquas per edificationem ex multis accipiamus quatinus habeat predicator in promptu aliqua miracula conuoluerit applicare in ista parte iuxta numerum. xij. stellarum in corona beatissime virginis per Iohannem in Apoc. xij. c. descriptarum: gratias et bona siue utilitates precipue. xij. describere succincte dignum duxi. Multima miracula etiam que in hoc libro sunt sparsim scripta compredicari possunt per singula capitula cuius partis. Et quia multa leguntur de beatavirgine miracula sola pulchriora que potui colligere: subscribere intendo hic ut patet intuenti.

¶ Capitulum. id est. quod beata Maria suos famulos et deuote ad eam recurrentes ab hostibus saluat.

Quoniam gratia siue utilitas

dat beata virgo generi humano: et precipue si bi deuotis. famulis est: quia ab hostibus saluat. quod probatur per plura miracula. Primum miraculum de Iuliano impatore qui (ut ait beatus Hieronymus in chronicis) contra Persas perficiscens: christianorum sanguinem diu srouerat post victoriam. Scribit autem Amphilocho episcopo Inconienensi. quod ipsi Iuliano perficiscenti obuiam sanctus Basilius episcopus. Cui infans Iulianus dixit. Cum Persas subiiciens reuersus fuero: ciuitatem tuam desolabo pro eo quod deos deosque meas non adoratis. Basilius itaque rediens ad ciuitatem. narrauit omni multitudini christiana impatoris preceptis: omni clero et populo cum mulieribus et infantibus ut ascenderet in montem Didymi in quo erat templum genitricis dei. et tribus diebus ieiunantes postulauerunt a deo dissipari imperatoris iniquum sensum. Illis ergo orantibus et stantibus vidit Basilius in visu multitudinem militie celestis in monte. Hinc et inde: in eorum medio super thronum gloriosum beatam mariam et dicentem ad circumstantes. Vocate mihi Mercurium: ibi interfice

re Iulianum multa blasphemantem in deum et filium meum. Itaque sanctus Mercurius cum armatura sua venit et iussus ab ea velociter abiit. Expergefactus a somno magnus Basilius venit in ciuitatem ad sancti Mercurii sepulchrum ubi suspensa eius preseruabant arma que inibi non inuenit. Vocauit custodem ubi essent arma quesitum. Qui asserbat cum sacro vesperi ibi ea fuisse. Tunc Basilius visioni credidit et cunctis reuelauit. Deinde de monte reuersi cum gratiarum actione ad sepulchrum sancti Mercurii: inuenerunt lanceam eius sanguine madidam. Qui autem populo festum agere in laudem beate virginis pro liberatione ciuitatis: ecce die quarto venit in ciuitatem Libani quæstor Iuliani dei. Cum esset Iulianus secus eufratem flumen ubi etiam in castris custodiebant eum septem militum excubie. Ecce nocte quidam miles ignotus cum armis venit: et eum lancea valido impetu perfodit qui subito ascendens natus est comparuit. Iulianus vero cepit blasphemando clamare dei. Uicisti galilee uicisti: sic expirauit. Secundum miraculum de rñsorio Gaude maria virgo et cetera. Quidam etiam puer fere quod cum in scholis didicisset istud rñsorium Gaude Maria virgo cunctas here. scilicet. inter. et cetera. quod rñsorium cantat in festo purificationis beate virginis. Et cum pulchra voce per plateas: ciuium portas hoc decantaret: porrigebant sibi plurime elemosine et ciborum reliquie. Iudei autem (quia plurimi in illa ciuitate commorabantur) cum audiret puerum canentem: multum dolebant: eo quod matrem Iesu laudaret et iudeos per rñsorium hoc confunderet dei. Erubescat iudeus infelix qui dicit christum ex Ioseph semine esse natum. Stomachatus igitur in uicinato platearum iudeorum cum puerum talia canentem audiret pluries accessit et vocauit quasi aliquid puta pomum vel simile se daturum asserendo. et sic permissionibus ac exenjis fructum ipsum in domum suam aduocauit tanquam si cantum istum uellet ab eo audire. puer simplicitate predictus secutus est permittente iudeorum. Et mox iste habita oportunitate ipsum puerum in gutture cultro cedendo occidit. Cum ergo mater eius uidua paupercula diuitum quesitus non inueniret dictum esse a conuicaneis quod uisus est a plurimis portas illius iudei intrasse. Sed quod fuerit vel utrum sanus inde exierit nullus testimonium poterat ferre. Mater ergo iudice adiut et iudei iudeos coegit: et facta lite: cum probatio incumberet ipsi matri pueri: eo quod contra eam iudei insurrexissent nec probare quicquam de hac re mater posset: anxiam pro filio perditum in hoc se obligauit quod requirerent omnes domus iudeorum: et si inueniret apud eos suus filius deperditus omnes iudei comburerent. aut si non: mulier ipsa calanie conuicta comburetur. Quod cum placuisset iudeis et iudices approbassent. Ecce questio facta nullibi conpertus est apud iudeos puer occisus qui tamen sub modio iacebat occultatus in clauis. Tunc mulier lata suia ad cremandum ducit ab omni populo exultat iudei: copatiuntur et dolent notum christiani ac vicini. scilicet. mulier illius: plurimum quam plorat ipsa. quia perditum filio se ipsam etiam amiserit. Tunc nullum habet refrigerium. quia insultantibus iudeis tanquam uictoribus ad incendium duci cogebatur: sic educendo cum prope ecclesiam beate virginis puenisset atque recordata de beate uirgine inuocaret ipsam lachrymabiliter: cepit audire dulces sonos ac si filius suus cantaret illud rñsorium solitum. scilicet. Gaude maria uirgo et cetera. Lepitque pretendere collum et populum commonere si audiret. Et ecce omnes audientes populi cantum commoti sunt et illuc accesserunt ubi audiebatur vox sonare. Et sic conpererunt. quia in domo illius iudei sub modio absconditus fuerat puer occisus: subleuantem modium uiderunt puerum in gutture cruentatum.

cruciatu cū angelis plurib⁹ dulciter illud rñforiū cōci-
nentē. Quoviso miraculo ⁊ puero iterrogato ac oīa fa-
cta enarrate p ordinē. s. quō p b. virginē fuerit sanatus
in gutture vulnerato ⁊ dulcī inter angeloz agmina so-
tus. Ecce oēs in laudē b. virginis xpiani pruperūt ⁊ iu-
deos cōbussērūt: ac puerū sanū mri restituerūt. Sicq⁹
p cibis ⁊ meritis b. ḡginis saluata est mulier ⁊ filius.

Miraculū tertiū. Ad idē legīt in legēda cōi natiui-
tatis b. virginis q⁹ erat qdā fur q sepe latrocinia exerce-
bat. sed tñ b. mariā plurimū in deuotiōe habebat ⁊ eaz
crebri⁹ salutabat. Quadā ḡvice furtim rapiēs aliqua:
tñ capīt dephēsus ⁊ suspēdio iudicat. Cū ḡ suspēde-
rēt cōtinuo btā virgo eidē affuit: ⁊ suspēsus trib⁹ dieb⁹
vt sibi videbat suis manib⁹ sustētauit: ita q nulla lesio-
nē p̄sensit. Illi vō q eū suspēderāt die quarta casu inde
trāseuntes eū viuente ⁊ vultu alacri reppererūt: ⁊ arbi-
trātes q nō bñ fuerit laqō astrict⁹. gladio ipm iugula-
re volebāt. S⁹ btā maria ferientī gladijs manū oppo-
nebat: ⁊ illi sibi nocere nil poterāt. Cognoscētes ḡ illo
referēte q btā maria sic eū iuuaret: mirādo eū deposue-
rūt: ⁊ amore ḡginis abire liberū dimiserūt. Qui abi-
ens monasteriū intrauit: ⁊ quoadusq⁹ vixit in seruitio
dei genitricis p̄māsit. Ecce ptz q⁹ btā virgo in se sperā-
tes ac ad ipsaz cōfugiētes nō derelinq⁹: ipamq⁹ laudā-
tes ⁊ ei deuote seruiētes a piculis ⁊ hostib⁹ saluabit.

Capitulū. ij. q⁹ btā Maria suos deuotos a sūmer-
sione liberat. **Miraculum primū.**

Ecūda vtilitas siue gra

tia quaz suis p̄stat maria est q⁹ a sūmersio-
ne liberat. Scribit in libro qui intitula-
tur scala celi: ⁊ etiam in mariali magno q⁹
cū qdā mulier docuisset puerū suū salutationē btē ḡgi-
nis: ⁊ q qñcūq⁹ timeret vel in aliqua necessitate fore cō-
tingeret eū diceret. Quadā vice dñ cū alijs pueris ius-
ta flumē luderet: subito a flumie rapiunt incidētes: ⁊
cū alijs clamaret: iste salutationē ḡginis put fuerat edo-
ctus dicebat. Tñ vna pulcherrima dñā ad eū accessit
⁊ in flumie eū cōfortauit ⁊ fouit. aq⁹q⁹ iā transactis pu-
er san⁹ ⁊ incolumis apparuit: ⁊ duz ceterē matres suos
natos requirerēt inuenerūt summersos. Iste vō enar-
rauit quō ptegente pulcherrima dñā. i. b. maria fuerit
p̄tectus ⁊ liberat⁹. ⁊ sic in laudē b. virginis oēs prupe-
rūt. **Miraculū. ij.** Ad idē legīt ibidem q⁹ accidit in
Quasconia q⁹ qdā mulier p̄p̄inqua partui dñi ecclesiāz
bri Michaelis q⁹ est in loco vbi fluit mare ⁊ refluit vñ
taret: ⁊ dñi rediret ⁊ mare p̄p̄los seq̄ret: ipsaq⁹ ceteris
fugiētib⁹ p̄ timore maris cuz fugere nō posset veloci⁹
eo q⁹ grāuida foret ⁊ timore correpta t̄ps ptus accele-
rasset: ecce ab vñdis maris rapitur ⁊ inuoluitur in mari.
Que ad b. ḡgi. eleuās cor suū cū lachrymis supplica-
uit. Statimq⁹ btā virgo affuit ⁊ palliū sup̄ eā extēdens
abvñdis maris p̄texit. Et cū illa subito pepisset viuū fi-
liū: tā matrem q⁹ filiū saluos ⁊ incolumes trāfacto ma-
ris piculo ad lit⁹ deduxit. Qd cernēs ppl̄s: xpm ⁊ ma-
trē magnificarūt. Ad idē facit miraculū de quodaz sa-
cerdote in pago gallicano: qd scriptū est li. iij. par. i. ar.
iij. in fine. Et etiā miraculū de quodam sacrista mona-
cho. qd habes infra ca. vij. miraculo. ij.

Capitulū. iij. q⁹ btā virgo Maria ad se conuersos
⁊ sibi deuotos a cōfusione p̄seruat.

Miraculum primum:

Teria gratia seu vtilitas

Terā prestat maria: est q⁹ a confusione p̄se-
uat. Legitur in mariali magno ⁊ etiā in libro qui intitu-
tur scala celi. q⁹ abbatissa qdā fuit deuota ⁊ sc̄tē vite
in religione q insolentes acriter puniebat. ⁊ iō magnā
illarū indignationē habebat ferre. ⁊ q⁹ non poterant ei
nocere aliter: ad eius seruitiū se ingerentes signa amor-
is p̄tendebāt ad eam: que corrupta moribus ab eis
cepit allici ⁊ attrahī: nūc ad solaciū: nūc ad silentiū frā-
gendū: nunc ad potandum ⁊ crapulandū. Quid plura
Quadā vice accidit vt hilarioz p̄e crapula ⁊ vino effe-
cta: ad luxurie cōcupiscētiāz accenderet: ⁊ cū suo serui-
toze mechādo cōcepit filiū. Cūq⁹ ei⁹ impregnatio ven-
tre intumescēte a monialibus esset cognita. cōtra eā cō-
spirāt comagis quo ipsam oderāt p̄pter pristinas cor-
rectiones earū. Reuelātq⁹ factum: ⁊ cū litteris ⁊ nū-
cijs aduētum ep̄i requirūt: vt cū confusione deponat ⁊
e claustro abijciat. Presciēs abbatissa aduētū ep̄i: in-
gressa oratoriū b. virginis tota p̄fusa lachrymis sic dis-
cebat. O bñssima virgo: tu es refugiū pctōrū: adiutrix
in omni tribulatione: considera nūc instantem cōfusio-
nem meā. Non em̄ sum digna ex feditate pcti mei acce-
dere ad tuā p̄ntiāz: sed superabūdat tua clementia vbi
abundat delictum. Et sic fatigata lachrymis obdormi-
uit ⁊ in sopore eidem btā virgo apparuit di. Nō est fas
cum sim aduocata pctōrū vt contritos corde deserā. ⁊
iō obtinui tibi a filio meo pctōrum remissionē ⁊ confu-
sionis liberationes. Tunc virgo precepit duobus ange-
lis astātibus vt onere prolis eā exonerarent: ⁊ filiū cui
dā probo viro portarent p̄ quinq⁹ annos enutriendus
Euigilādo abbatissa inuenit se priuatam pregnamine.
Et ecce adueniēte ep̄o audacter occurrit honorifice: q⁹
repellēs eā cū opprobrio: dñ p̄ honestas p̄sonas de ac-
cusatione requireret veritatez: mūda fore comperitur.
Moxq⁹ ep̄s veniā petijt: ⁊ cū moniales punire vellet
p̄ infamatiōe ei⁹ abbatissa ep̄o in confessione apuit rei
vritatem ⁊ miraculū factū. Tñ ep̄s de puero scita ve-
ritate cum viro illo probo ipsum enutriuit ⁊ ad etatem
adultā in bonis moribus perduxit ad laudem btē vir-
ginis. **Miraculum scdm.** Ad idē refert vbi. s. q⁹ qdā
mulier fuit q dedita magnis imundicijs hoc bonū
faciebat q⁹ quolibet die genibus flexis septies angelicā
salutationem dicebat. Et q⁹ adulterabatur cum vi-
ro cuiusdam sue vicine illa vicina patienter non ferens
cepit rogare beatam virginem vt confunderet istaz
meretricē: dicendo. O domina charissima mater toti⁹
puritatis ⁊ mundicie: cur sustines ⁊ non confundis istā
meretricem que suis imundicijs virū meū deprauauit:
nōne tibi seruiui: nonne puritatez dilexi: ergo mihi sub-
ueni: q⁹ refugium aliud excogitare nescui. Tunc ima-
go beate virginis allocuta est mulierez ⁊ dixit. Nec de
qua tu loqueris offert mihi encenium gratissimum. ⁊
iō qdū h̄ facit confundere non possum ipsam: imo po-
tegam a confusione. Veruntamen ecce cor eius cōuer-
tam ⁊ compunctionem illi tribuam: ac odium peccati
cuiuscūq⁹ immundi infundam. Cūq⁹ beata virgo om-
nia complexerit iuxta promissa: tunc adultera se cor-
xit: ⁊ illa mulier suū virū semp castū cōperit. Ex qbus
clarescit. q⁹ qui Marie deseruit: cōfusione pctōz ipsi⁹
marie meritis euadere quibit: ⁊ compūctionis gratiam
consequi poterit.

Liber Duodecimus

Capitulum .iiij. q. bta maria castitatem conseruat suis.

Diraculū. i.

Marta utilitas quod be

ata maria ad eā pfugientib⁹ z feruentib⁹ castitatē tue z pferuat. Legit vbi. s. q. qdaz iuuenis a quadā iuuenula q. corrupte eū amabat anulum recepit in signū amoris. Cū aut quadam die lude rēt ad pilāppe portas ecclie: iuuenis ille timēs ne tangeret ingressus ē eccliaz vbi dñ asperisset pulchritudinē imaginis btēginis descendit i cor ei⁹ deuotio. s. vt ipam eligeret in spōsaz. z in signū hui⁹ anulū in digito imaginis posuit. Tūc imago manu pstricta anulū retinuit. Qui perterrit⁹: socijs hec nūciauit. Et illi monebāt eā ad religiōis ingressum. Sz iste attract⁹ cōcupi scētis mūdi multū distulit z post modū pstraxit spōsalia cū alia. Cūq. de nocte ingressus fuisset lectuz: imago sibi appuit anulū demonstrās infidelitatē illius arguit. Ille excitat⁹ de somno illusionem fore putauit qd viderat z iterū obdormiuit. Et ecce scda appitiōe facta durissimis vberib⁹ z cōminatiōib⁹ deprehensus ē subitoq. euigilauit. Et dimissis oib⁹ mūdi in heremo sue amatrici deseruiuit. **Diraculū. ij.** Ad idē legitur vbi. s. q. qdā miles diues z in bellis famosus tot⁹ erat deditus corruptionib⁹ feminaz. Et q. torneamētū debebat fieri in Clerona ad illud pergēs cū magno apparatu in quodā castello vna pulchrā iuuenulā aspiciēs eaz concupiuit. Vnū vocato famulo pecunias magnas illi tradidit cū quibus parētes iuuenule z ipam xginē ad illicitū actū induceret. Tūc parētes excecati munere: filiā inuitā tradiderūt stuprandā. Et q. sabbatū erat: illa xgo corde deuoto se btēginī cōmendabat. Cūq. ploraret: illā miles de nocte interrogauit. At illa ait: q. vocaret maria. Intulit miles. Cur ploras? Rēdit illa. Melius esset mihi mori q. turpi viuere nā xginis tatē meā deoz btē marie vouerā. Tūc spūscūs tetigit mentē mor milit⁹ z extinxit i eo oēm libidinē z ait puelle: Quia hodie est sabbatū dies vīcz Marie deputatus z nomē tuū ē pforme nūc te integre offero sibi z te iste deo ad meas expēsas in monasteriū monialiū te introduce. Illa q. grās egit z miles se p oia continuit ab ipa atq. in monasteriū eā tradidit collocauit pmittēdo abbatisse multas diuitias postq. regressus fuerit se oblaturū. Sed accidit vt moreret miles in ipo torneamēto. Tūc abbatissa cepit puelle huic improbare ipi⁹ militis fallax pmissum insup vitiū corruptele sibi iponere minabat z q. nullū solaciū humanū poterat hēre: ad btāz xginē pfugit lachrymabili assidue subsidū exorādo. Cui appens btā xgo sic ait. Noli flere filia dilecta. nā miles ille q. tibi tāta exhibuit grām in fine cōpunct⁹ saluat⁹ ē z corp⁹ suū q. in torneamēto mortu⁹ est in loco nō sacro sepultū est. Glade g. z dic abbatisse vt ipm ei⁹ corp⁹ ad vīm cimiteriū sacru siue monasteriū se peliēdū deferri faciat. Et in signū q. locuta sim tibi cū nunc sit valida hyems rosa pulcherrima repiet sup tu mulū ei⁹ cuius radix pte dicit vsq. ad cor eiusdē milit⁹ eo q. s. ob mei amorē castitati tue pepcit. Cūq. hec retulisset z abbatissa adhuc credere nollet reuelato sibi q. dā pctō occulto p puellā d. mādato btē xgis Marie Tūc pstrita z pfecta cū cessione illuc pergēdo sigillū dicitū inuenit z corp⁹ ad cimiteriū trāstulit. Sicq. pz qm ipa gliosa virgo mater ad se pfugientib⁹ castitatē illi

batam pferuat z ad ipam inducit sectandā atq. hono rantibus puritatem sinē bonū largitur.

Capitulum. v. q. beata Maria suis subuenit z cō solationem prestat in morte

Diraculū. primū.

Mintavtilitas quod bea

ta maria suis deuot⁹ in hora mort⁹ p solatio nemz auxiliū cōdonat. Legit q. ppe de quodam clerico q. gaudia marie p quādam solitam anti phonam quotidie depromebat. s. Gaude dei genitrix xgo imaculata quō i hora mort⁹ p solari meruit a btā xgine. De b. li. ij. pte. ij. ar. ij. circa finē scriptū reperies. **Diraculū. secundū.** Ad idē legit vbi. s. z etiā refert Cincē. in spe. histo. li. viij. c. xcvi. q. cuidā parrochie pferat presbyter diues sz vitis plenus q. in sua parochia habebat quēdam nobilē diuitē z etiā quādas paupculā viduā. Contigit ambo s. infirmari z mortū p rimari. Vocatur g. sacerdos ad diuitē illum p pessione z cōicatiōe z veniēs vidit multos astare diuiti solatia prebēdo. Qui attētus p ad tpalia q. spūalia confessione qlicūq. facta cepit adulatiōis verba diuiti dare corā cūstantib⁹ vitam eternā pmittēdo z de pscie examinatiōe ac pctōz salubri pniar satisfactōe alienorum min⁹ dispositū diuitē reliq. Interuenit quidā ex pte vidue qui dixit eā in extremis agentē z sacra postulantē. Et cū sacerdos nil curaret ait eidē capellanus. Brade piculum nobis instat si illa mulier sine cōfessione z eucharistie perceptiōe ex nra negligētia decesserit. Iratus sacerdos ait. Paruū sani capiti cōsiliūz pvilidua nobilē relinquere patronū: a quo in testamento plurima legēda tpalia expecto. Ait capellan⁹. Ego si pmittis infirmā viduā visitabo cū sacro. Fauēte presbytero cū ingrederet paupcule vidue habitaculum vidit viduā sup nudā humū paruo stramine strata iacere. Hec vidua erat dei famula plena bonis operibus z erga beatam virginē Mariā precipuā gesserat deuotionē. Introspectiensq. capellan⁹ vidit huic vidue assistere btām mariā cū magna militiā angeloz z cho ro btārū virginū z tenere linteolū quo tergebat vultū egrotāt⁹ vidue: z oē pietat⁹ bñficiū impēdens satagebat circa frequēs ministeriū. Capellan⁹ hec vidēs ob stupuit z ptimuit. Regia aut celi data fiduciā vīrū dei vt intraret ipauit z maria sedē paratē ac ne timēt hortāte sedit z pfectionē vidue audiuit. Tādē cū eidē vidue vellet corpus xpi dare z de pyride excepisset: mor btā Maria xgo cū celesti curia tota inibi existēte se pstrauerūt humiliter z corp⁹ xpi adorauerūt. Tandē cōicata vidua z ecclastic⁹ sacris pactis: capellanus cepit psalmos legere sic obitū vidue pmunire. Sicq. btā virgie astāte z p solate egredientē aiām felicē in celū cūz tota gliosa comitiua in iubilo deduxit. Deniq. hec videns z deū glificās capellan⁹ cū gaudio rediit ad domū diuitis vbi erat pleban⁹ veniēs q. ad limē ostij: vidit cartos nigros circuallātes lectū diuitis. Quos miser ille sētiens infestos demōes fore rugiebat clamās di. Tolle cartos tollite: misero subuenite. Post aliquātulū vidit etbiopē magnū voce minaci vultu terribili. vncū quē manib⁹ gestabat faucib⁹ z gutturi diuitis pctōis immergere z furibūde aiām ei⁹ infelicē extrahere. Ille q. diues in his dolorib⁹ dās vocē horribilē tradidit infelicē spm. Et ecce mor ceteri cōplices demones irruētes miserā aiām illā flagris ac vberib⁹ afficientes imer serūt in

seruit in locū tenebrarū. Capellan⁹ igit⁹ h̄ vidēs nimio ti-
more corrept⁹ cecidit: fact⁹q; in excessu mētis: mor̄ brā
Maria gl̄ie regia sibi appuit di. Ne timeas charissi-
me non tibi nocebit malignitas diabolica: q; tibi mibi
deuote seruiētī pata est b̄tudo celestis. Sicq; recreas-
tus rediit: z gr̄as ac laudes deo agēs: radē i bono z deo
uotidē b̄tē x̄gis p̄fecit. Ad idē facit etiā miraculū de
quodā clerico: q; quotiēs p̄trāsibat eccl̄iaz v̄l imaginem
b̄tē x̄ginis genuflexo sp̄ salutabat: z quō i sua ifirmita-
te est cōsolat⁹. de hoc habes li. i. p̄te. iij. ar. ij. in fine.

Capitulū. vi. q; brā Maria suos dilectos honorat
Miraculum primum.

Sexta vtilitas q; brā ma-
ria suos dilectos honorat. Legit⁹ vbi. s. q;
q̄daz nobilis itrauit religionē Cisterciē. q;
dñ rudis igenij a mḡro sibi dato nō poterat l̄ras addi-
scere: mor̄ se h̄miliauit cogitās meli⁹ deo defuere i h̄mili-
tate vt cōuersorū eligeret habitū: nec potuit plus addi-
scere q; Ave maria. Et q; h̄ deuotissime dicebat quoti-
die z frequētissime: accidit vt morerē: z tandē fossa ei⁹ a
quodā visitaret⁹: z ecce d̄ capite fosse ei⁹ lilij excreuerat
pulcherrimū scriptū intus z foris. z cōuocādo abbatē z
ep̄m dñ fodissent iuenerūt lilij radicē de corde p̄ os p̄ce-
dendē z ad extra excrefcentē: in cui⁹ folijs scriptus erat
Aue maria. Et h̄ vidētes laudauerūt brāz x̄ginē suos
honorātē. Miraculū. ij. Ad idē legit⁹ vbi. s. q; sc̄t̄s
Boic⁹ b̄tē x̄gini sūme deuot⁹ dñ eccl̄iaz sc̄tī Micha-
elis itraisset z in ea absconditus in angulo p̄noctasset in la-
chrymosis orōnib⁹. Ecce i media nocte x̄go b̄ndicta cū
celesti militiā eccl̄iaz igredit⁹: z dñ missaz req̄reret obla-
tus ē ei⁹ Boic⁹: q; timēs accedere corā brā virgīe mor̄
lapis retro quē absconditus residebat se subtraxit ab eo.
Tūc coactus ad altare accedit i veste mirabili ornatu.
Cūq; mysteria cū mirabili melodia z cātib⁹ āgelic⁹ fuiss̄
sent cōpleta: virgo b̄ndicta Boic⁹ vestē mirabilē dedit
q; adhuc i illa eccl̄ia demōstrat⁹ dicēs. Dēs venerātes
me excellētior i veste ornatur z honoratur zc. Ad idē
facit miraculū de quodā monacho noīe Jos̄io descri-
ptū li. vi. par. ij. ar. iij. in fine. Miraculū. iij. Ad idē
legit⁹ in libro miraculorū b̄tē virginis vt scribit⁹ An̄s. z
etiā in libro q; ititulat⁹ scala celi: q; in Anglia fuit q̄dam
monachus sūme deuot⁹ b̄tē virginī q; quotiēs cūq; no-
mē Marie audiebat flexis genib⁹ ei⁹ reuerētia exhibe-
bat. Cū aut⁹ vici⁹ senio vix assurgere posset z se leuare in
lecto dati sunt sibi fuitores: q; vice q̄dā dñ abeēt z mo-
nach⁹ p̄strat⁹ brāz virginē reuerētē z deuote vt solitus
erat exoraret. finita orōne deuota cūvellet surgere z ne-
q̄re p̄re senectute conatū adhibēs ad surgēdū ait. Dul-
cissima x̄go maria adiua me. Ecce statim affuit eidē b.
virgo cū sacris x̄ginib⁹ z cū duab⁹ puellis erigēs eū de-
z ad fortitudinē iuuetutis triginta annorū restaurauit: q;
q; diuixit b. x̄gini sollicitē deseruiuit z ab oib⁹ honora-
bat. Miraculū. iij. Ad idē legit⁹ vbi. s. z recitat idē
An̄s. etiā in ep̄i. ad coāglicanos ep̄os: vici⁹ q; tp̄ibus
Karoli reg⁹ Frācorū q̄dā German⁹ reg⁹ Hungarie fuit
q; sic erat dedit⁹ deuotiōe b. virginis vt quotidie añq; co-
mederet diceret horas ei⁹. Cū aut⁹ ifirmitate grauatus
vouisset b̄tē virginī q; si eū curaret castitatē suaret: sta-
tim vidit camerā luce repletā z se curatus oīno repperit
atq; sanū. Tandē morit⁹ rex Hungarie absq; altero here-
de: z iō a regni baronib⁹ i ducit⁹ iste iuuenis ad d̄pendū

ne curaret regnū successorē. Electa q; sibi sp̄sa ducū-
tur ad eccl̄iam p̄ b̄ndictiōe nuptiarū. Tūc iuuenis re-
cordat⁹ est q; illa die nō dixerat horas beate virginis.
Morq; cepit dicere cū deuotiōe. Et cū porando dice-
ret illā antiphonā. Quā pulchra es z q; decora charis-
sima zc. Ecce splēdidā virgo appuit añ altare duob⁹ an-
gelis astātib⁹: z ait iuueni. Si pulchra sum z decora vt
dicis. cur me dimittēs aliā sp̄saz accepisti? Tūc iste
ait. Dñā qd me iubēs facere: At illa. Si sp̄saz caro-
nalē meo amore dimittis: me in sp̄saz celestī regno ha-
bebis. Et si festū cōceptiōis mee celebraueris annuatī
mecū in regno vniūgeniti mei laurear⁹ eris. His auditis
adolescēs clā fugiēs ab v̄be z regno venit Aq̄legiā: z
sup̄ rupē heremiticā vitā duxit. Tandē fama p̄deūte ve-
ridica sc̄t̄itatis: elect⁹ est z fact⁹ p̄iarcha Aquilegie z
publice p̄dicauit atq; instituit fieri festū cōceptiōis Ma-
rie deuote celebrandū. Miraculū. v. de festo Marie
de niue. Ad idē legit⁹ in lectionarijs z breuarijs de
exordio festi b̄tē marie de niue. q; tpe quo Liberī⁹ papa
sedē rhomanā p̄uide gubernaret: erat q̄daz patrici⁹ v̄-
bis noīe Iohānes morib⁹ z nobilitatē p̄clar⁹ z diues: z
p̄silit⁹ ei⁹ vxor: q; cū filiū nō haberēt brām Mariāz in
sp̄alez dñam z patronā p̄elegerūt: z vitā z oīa q; posside-
bāt: atq; oēs facultates suas vno ore z cōcordi deuotio-
ne in obsequiū b̄tē virginis deuouerūt exorātes: vt sic
ip̄a b̄tā virgo velleret: ita solita miseratiōe dispōderet quō
in ei⁹ obsequiū expēderent sue facultates. Tūc itran-
tē mēse augusto quo sol acri⁹ excoquit. Ecce miraculose
die quinta ip̄s⁹ mēsis cōtra tp̄is naturā in nocte illa aer
nubib⁹ dēsat⁹ z frigore cōstringit⁹ adeo vt niuū multi-
tudo deflueret: q; solūm locū basilice edificande in ho-
norē b̄tē virginis coopuit z demōstrauit. In ip̄a quoq;
nocte appuit brāx̄go p̄tifici p̄dicto dicēs sic. Operū
tuorū intētiō z vigilātia q; oīpotēti deo plimū places te
mō in hoc cōmēdabilē reddiderūt vt qd ab alijs nō fue-
rit hacten⁹ attētarū erga mei noīs deuotionē: p te nunc
mibi placuit cōsūmari: vt cā salutis existas oib⁹ q; deuo-
tionē tui pectoris fuerit imitati. Cū ne h̄ac reuelatio-
nē dubites: ecce miraculo volui p̄firmare vt eū tūm locū
in quo basilicā noīs mei p̄cipio tibi cōstruēdā repleue-
rīm infusiōe mirāde niuis q; cādorē puritatē z donū sp̄s
sancti significat. Habebis siq; dē z Iohē patriciū in
hoc ope adiutorē q; ad te diluculo veniet z p̄ceptis tuis
parebit. Cū quo simul z clero vniuerso ac p̄p̄lorū bis ac-
cedas ad mōtes q; Supagi⁹ d̄r. ibiq; vt demōstratū est:
eccl̄iaz noī meo fabricabis. Cūq; ip̄e p̄tifer mirando
q̄reret q; esset. R̄spondit. Ego suz dei genitrix x̄go Ma-
ria de q; fili⁹ dei icarnat⁹ p̄cessit zc. Et sic visio disparuit
Cōsilit⁹ nocte eadē appuit p̄dicto Iohi patricio z ei⁹
cōiungi sub his x̄bis di. Deuotionē tuā q; p̄ociniū mee
defensiōis sp̄alit⁹ elegisti pio resperit iuitur: quā obre sc̄i-
re reuolui: qm tuarū rerū h̄ d̄itātūq; p̄petuū successorē
tibi volui p̄uideri: itayt mibi domū dñ in terra cōstruxe-
ris: ego tibi in celis copiosum thesaurū z eternā cōstruā
māstionē. Hoc g; tibi p̄cipio vt sūmo mane ad Liberīū
papā accedas: z cū p̄silio ei⁹ i loco sp̄alr a me electo z mi-
raculose p̄ niues demōstrato basilicā noī meo erigas:
Cūq; q̄huiss̄et z nomē suū sc̄tā dei genitrix indicasset
reuelatio dispuit z i tāta admiratiōe eos dimisit: vt reli-
quā noctē p̄tē insomne duceret z in diuinis laudib⁹ exul-
tarēt. Tūc p̄io mane p̄curt⁹ ad p̄tificē: vidit sic au-
dierat mōtē illū niue cooptū. Et credēs q; b̄ lateret p̄o

Liber Duodecimus

tificē: cepit festinare et p̄uolētia ostiū pape ifestare ut
reuelationē factam indicaret. Sed cū ad papā intras-
set mox f̄monē cōcepti gaudij prius papa p̄uenit dī.
Charissime: oipotenti deo gr̄as agere nos oportet q̄
cū sim⁹ indigni ad speciale obsequiū dei genitricis dī-
gnatus est deputare et miraculose dignatus est decla-
rare qđ per nos voluit implere. s. in loco per nives de-
clarato basilicam edificare noi b̄tē virginis dedicāda.
Cūq; v̄ba reuelatiōis mutuo enarrarēt ecce oīs po-
pulus et cler⁹ p̄e forib⁹ congregati astiterunt ex miraculi
nouitate plurimū cōcitati et corā eis pontifex exorsus
ē dī. Plurimū gaudere in dño fr̄es nos p̄uenit. qz cūz
diuina clemētia h̄c urbem caput xp̄iane religionis ef-
fecerit: hodie diuinis munerib⁹ specialiter decorare di-
gnatur: ut sciam⁹ nobis beneficia diuina celit⁹ pueni-
re. s. per b̄tā m̄ariā. Ecce charissimi nix de celo i hoc
feruentissimo tpe cecidit: ut nos de⁹ sue mie cādore de-
albandos oñderet si ad deuotionē sc̄tē genitricis sue ac-
cingamur. Cūq; seriatim oib⁹ exponeret q̄ sibi⁹ Johi
patricio fuerāt reuelata: oēs vnanimi⁹ clamauerūt di-
cētes. B̄ndictus de⁹ et cū p̄cessionē exultātes: ad locū
cū diuinis laudib⁹ perrexerūt: et altis niuib⁹ repletū lo-
cum reppererunt f̄m limites in circuitu⁹ erat basilica
edificāda. Cūq; papa appposito instrumento fodili pe-
des calcando supposuisset: subito tota terra in circui-
tu iuxta niuū demonstrationē est apta et ecclīa edificari
cepit oēs quoq; ppli cū sūma deuotiōe laudādo deū et
m̄iem ei⁹: ad p̄p̄ia cū gaudio redierunt. Et sic magna
laude et honore Johes patrici⁹ ac p̄iunx eius corā ple-
be tota per b̄tē virginis gr̄am sublimati sūt: q̄ eccliam
ip̄am pficiētes sumptu magno p papā tandē dedicata
ē: in qua et speciales reliq̄e recōdite ferunt sc̄z de seno
et p̄sep̄io dñi: et de peplo b̄tē virginis marie siue camisia
necnō ut dī caput Mathie apli in altari maḡ sub la-
pide porphiritō recōditū ē: ubi exuberāt stinue b̄nfi-
cia dei ad laudē b̄tē virginis Marie cūctis ad ip̄as p̄su-
gientib⁹. Q̄ igit charissimi: oēs eidem deuote seruitutis obse-
quia exhibeamus: ut per ip̄as gr̄am obtineam⁹ et in ce-
lo glorie corona honorari valeamus.

Capitulū. vij. q. Maria peccatores potenter reco-
ciliat filio. Miraculum. i.

Septima utilitas q̄ beata
maria peccatores filio potenter reconciliat.
Scribit in li. q̄ dī p̄mptuariū exēploz b̄tē virginis: et
refert clari⁹ et meli⁹ m̄gr Johes B̄rtsch ordis minorū
q̄ quidā miles fuit raptor et p̄dari⁹ nec deū timēs: s̄z oī
spurciā vitioz plen⁹ hēbat tñv̄ore deuotā q̄ eū indu-
xerat ut ad honore virginis marie diem sabbati ieiuna-
ret: et Ave maria cum p̄cederet quoq; diceret: coram
imagine b̄tē virginis. Cūq; semel iret ad peccādū eccle-
siam quā p̄teribat casu in gressu vidit imaginē virginis
cū suo puero in sinu. Et cū cepisset virginē salutare per
Ave Maria: vidit puerū xp̄m vulneratū et ei⁹ sangui-
nē fluere in gremiū m̄ris. Quoviso obstupescit⁹ dixit
O dñā quis fecit h̄c? Et dñs r̄ndit. Tūz ceteri peccato-
res q̄ ampli⁹ crucifigūt filiū meū et iudei. Volebatq;
dñs sanguinem filij tergere et restringere nec poterat.
Tūc p̄ctōr ille cōpunct⁹ ad virginē dixit. O m̄ mie in-
tercede p me. Et illa. Vos p̄ctōres vocat⁹ me m̄ez mi-
sericordie q̄ nō cessat⁹ me facere matrē miserietristicie

At ille. Mō dñā clemētissima loquere sic: s̄z memēto te
eē aduocatā p̄ctōz et intercede p me. Tūc ait m̄ ad fili-
um. O p̄ssime fili amore mei miserere huic p̄ctōri mi-
hi supplicātī. Et filius. Noli m̄ grauari: q̄ te nō au-
dio: qz et ego rogauī p̄ez: ut si possibile foret. s. alio mo-
do redimere gen⁹ humanū: trāfferet calicē passionis a
me: et noluit audire me. Tūc m̄ ait. O fili memento q̄
materno amore te viscerib⁹ meis aluit⁹ et dona huic pec-
catori. Et fili⁹ ait. Ex iusticia tibi oñdo q̄ te exaudire
nō teneor. Et m̄ ait. Non f̄m iusticiā causemur: s̄z f̄m
miam. qz ego sum m̄ misericordie. q̄ p̄pter me misere-
re huic p̄ctōris. Et fili⁹. Et ego sc̄do rogauī p̄ em trāf-
ferre calicē: et nō audiuit me. Tūc m̄ iterū dixit. O fi-
li memento oīm laboz n̄roz et doloꝝ quos sustinui: et do-
na mihi h̄c p̄ctōrem. Et fili⁹. O m̄ noli grauari: sed
memēto: qz et ego tertio rogauī patre⁹ et nō audiuit me.
Statim aut m̄ deposuit filiū suū ad altare volēs p̄cio-
dere ad pedes ei⁹ genuflexo. Q̄ vidēs fili⁹ dixit. O
m̄ qđ sic vis facere? At illa. Tādū añ pedes illos ge-
nuflexo puoluta stabo q̄sq; eueniā p̄cedis. Et filius
ait. Absit h̄ a me: qz lege diuina sancitū ē ut fili⁹ honoret
m̄ez et cū sim fili⁹ tu⁹ te honorare volo: Tūc ait. Pecca-
tori isti p̄pter te o m̄ indulgeo: et in signū pacis accedat
iste p̄ctōr et osculet⁹ vulnera mea. Q̄ cū ille fecisset: ec-
ce osculādo oīa sanabant⁹ vulnera: et sic cognit miam p̄-
meruisse: et maximas gr̄as agēs deoz m̄ri ei⁹ let⁹ abces-
sit et domū rediēs mala ablata restituit et m̄dū deserēs
cū sc̄tā vxore religionē intrātes cōi p̄sensu ad sua mona-
stera ibi felici fine q̄euerūt. Miraculū. iij. Q̄d res-
ferē i mariāli maḡ et in legēda cōi. Quidā prau⁹ sacri-
sta lubric⁹: s̄z v̄gini deuot⁹ qđam nocte ad scel⁹ p̄gēs cū
p eccliam trāfret v̄ginē salutauit et postea deueniēs. i
fluuiū decedēdo expirauit sūmersus. Cui⁹ aiaz cū vel-
lēt demōes rapere: angeli liberatores affuerūt q̄b⁹ demo-
nes dixerūt. Ut qđ huc venistis: cū nil in hac aia h̄eat
Satimq; b̄tā v̄go maria affuit et demones increpauit.
Tūc demōes dixerūt. Nostra ē aia: qz in malovitā fini-
uit. Ait Maria. Scio q̄ aliq̄ p̄gens primū me salu-
tauit: et rediēs filr̄ facere p̄suevit. Si q̄ dicit⁹ vobis in-
iuriā fieri ponam⁹ in iudiciū sūmi regis. Tūc deo pla-
cuit ut ad corp⁹ aia illa rediret merit⁹ b̄tē virginis Ma-
rie. Interea fr̄es matutinas differridētes sacrifiā q̄o-
rūt et sūmersū cōpererūt. Et cū de flumine extrahēdo mi-
rarent⁹: ille repēte ad vitā redijt et gesta referēs vitā i bo-
no p̄sumauit. Miraculū. iij. Ad idē in mariāli ma-
gno et libro Scala celi legi. q̄ quedā iudea in ptula
borās: mortē tñmō expectabat. Cū aut vicine mulie-
res xp̄iane eā visitassent et vidissent ei⁹ cruciat⁹ instabāt
ut se b̄tē Marie cōmēdaret q̄ put loq̄ potuit ait. O
dñā Maria licz nō sim digna rogare te cū sim de gñe
eoz q̄ occiderūt filiū tuū tñ audio q̄ clemētia tua se ex-
tēdit: etiā ad p̄ctōres si q̄ libabis me: en p̄mittovna cū
ple baptismū suscipe. Et ecce subito absq; dolore p̄o-
perit filiū. Et qz tūc vir su⁹ iude⁹ agebat in remot⁹: sur-
rexit mulier et cū nato filio baptismū suscepit. Tādē re-
uersus marit⁹ suus cū hēcaudisset euaginato gladio fi-
liū interemit. Tūc mulier cepit clamare. Insurgit vi-
cini et iudeus fugit. Et qz ciuitas clausa erat exire nō
poterat. Cū cū locū nō h̄et refugij: vidit discurrendo
p ciuitatem q̄ oratoriū b̄tē virginis erat apertū: illuc in-
trauit: ibiq; cū expectaret eos q̄s sciebat ad capiendū
aduenire: et sciret certitudinaliter mortē sibi imminere
vidēs

vidēs in altari imagine bē virginis: sumpta fiducia ce-
pit dicere. **M**eu dñā **M**aria de magna mia tua q me
canē pessimū q deuorauī filiū pmissis stare i domo tua
z in p̄sentia tua: audiuī q magna est bonitas tua. fac g
pp̄ te me cū miam sicut fecit fil' tu' **J**esus cum **P**aulo
psecutore. **N**ā veraciter credo ipm **J**esum ex te natū si
nevirginitatis amissione: z ipm fateor deuorū z hoies
in lege nra pmissuz: cui' mie nō est nūer'. **L**ūqz fieret
venit curia querēs ipm. z ibidē inuentū ligauerunt. **E**t
ipse cepit baptismū petere dicens. **E**t cognoscatis q
nō propter timorē mortis baptizari requiro: nunc sup-
plicor me baptizetis z mor ducatis ad mortē. **Q**uod si
negare vultis baptismū. **J**esus xpm redēptorem mādī
accipio in datorē baptismi: z sanguinē meū accipio pro
aqua. **T**ūc stupefacti pmissit curia ipm baptizari: z sic
ad carcerē postea duci. **J**udea vxo: sua p̄teplans filiuz
suū iugulatū vidit ipm viuere z ridere: morqz gaudens
audita baptizatiōe sui mariti: cū filio cūcurrat ad curiā
z oñdit puez viuētes sola cicatrice remanēte in gutture
sanū. **E**t ecce mīratur oēs de his gestis. **E**duciturqz iu-
de' baptizat' de carcere. **M**oxqz puero illi data ē per-
fecta vox: z i p̄ntia toti' ppli dī hoc ptulisse. **M**ī mia-
rū z toti' cōsolatiōis dōgo aū ptū: dōgo in ptu: dōgo post
partū: mī **J**esu xpi filij dei intacta me in suū seruitores
adoptauit. **T**ūc oēs laudātes btām xginē **M**ariā: iu-
deū baptizatū pmiserūt liberū abire: q seruīens ex cor-
de bte vrgini: multa de ea p̄tra iudeoz p̄fidiam cōscri-
psit. z tandem cū su' fili' crescēs z in bono p̄ficiēs bte x-
ginis deuotissim' seruus extitit. **M**iraculū. iij. **A**d
idē refert **C**esar' in suo dialogoz li. q ppe **F**lorentiā
fuit qdā miles q dedit' vanitatib' z lasciujs cū dissipaf-
set oia bona sua: a quodā villico qui demonib' adhere-
bat osiliū req̄siuit p quē modū posset ditari. **Q**ui eum
ducēdo ad qdā nem' vocato demone eis occurrit. **E**t
cā q̄sita quid vellēt edixerūt q miles iste vellēt ditari.
Et demō ait. **F**acilia sunt ista mihi dñmō volueris an-
nuere votis meis. **M**iles assensit: **D**emō aūt tria ppo-
nit. **P**rio abnegationē filij dei. **S**cdo abrenūciatio-
nis ecclie z p̄sortiū sc̄toz viroz. z hec duo miles fecit.
Tūc tertiu pposuit demō: q. s. xginē b̄ndictā abnega-
ret z renūciaret suis subsidijs: meritis z subuētiōib'.
Tūc miles noluit b' tertiu facere: licz valde sollicitaret
a villico. **S**icqz demō irat' recessit: z iste miles nil p̄spe-
rū in hac re habuit. **T**andē nutu diuino quodā die ad
se redijt: z de his q abnegauerat cōpunct' intrauit eco-
clesiā z corā imagine btā virginis cū maximis suspirijs
ac lachrymis cepit veniā z miam ip̄lorare. **D**ūqz in suo
dolore nō attenderet ad clamores sui gemitus sed voce
audibill diceret. **M**at mie ipetra miam mihi z indul-
gētiā delictoz: quidā nobilis ditissim' vicin' qui tūc
in ecclesia erat posuit se retro colūnam vt posset audire
quid iste tā lachrymose postularer a btā virgine. **T**ūc
audiuit imaginē bte virginis loqui filio suo hec vba.
Fons mie qui dixisti. **N**olo mortē pctōis: sed vt ma-
gis cōuertat' z viuat: miserere huic pctōi. **E**t ecce ima-
go filij auertit faciē ne respiceret hūc militē flentē: dicē-
do. **Q**uō faciam huic miam qui me negauit esse deum.
Tūc mater ait. **F**ili licz hic peccauerit a diabolo de-
ceptus: tñ o fili attende quid pmissisti humano generi:
qz in quacūqz hora ingemuerit pctōi non recordaberis
iniquitatū ei'. **P**arce ergo saltē ppter me. **A**it filius.
Dimissa sunt ei oia pctā. **E**t vox ad eū. **S**urge vade z

amplius noli peccare. qz merita matris dei te ad peni-
tentiā adduxerūt. **I**ste ergo gr̄as agens surrexit. z cū
vidisset aliū stantez retro colūnaz: cognito q z ille hec
verba audierat z viderat rē istā (vt narrat) ille nobilis
ditissim' requirēs cām z audiens gesta a principio: ob
deuotionē bte virginis istū militē sibi adoptauit: z vni-
cā filiam quā habuit cū multiplicibus diuitijs eidez in
coniugium tradidit. **E**t sic recuperatis oibus bonis
beate virgini deseruiuit.

Capitulum. viij. q maria demones fugat.

Miraculum. i.

Et auutilitas qz maria
demones fugat. **L**egit in li. q dī scala celi:
atqz in mariali magnor q fuit qdā nobilis
q deuot' z p' ad btām xginē quādā orōnē ab bte xgis
necnō **J**ohis euāgeliste honore editā q̄ icipit. **I**nter
merata zē. qlibz die dicebat cū magna deuotione. **C**ui
iuidēs diabol' i assumpto corpe dānati hois cuiusdam se
p̄ntauit ad fūiedū attēte. quē nobil' cū p̄nū ad oia z in-
dustriū in fuitijs vidisset posuit ipm i quodāz hospitali
qd ip̄e edificauerat. s. nobilis sumptib' p̄p̄ijs: vtqz ibi
dē fūiret attēte ifirmis: z paupib' deputauit puidēdo
Ecce xō diligēter z mirabili charitate p̄z apparētiā ere-
q̄bat mādātū dñi fūiedo ifirmis z paupib': ita q oēs
existētes in hospitali mirabiles laudes de eo dicebant.
Accidit vt semel venisset ad dñm suū petēdo pisces pro
aliqb' ifirmis in hospitali: qvt dicebat alia comedere
nō valebāt. **E**t dñs misit ad for' nec ibi pisces reppere
rūt. **C**ū iste dñs cū ip̄o fuitore: q. s. ignorabat fore dia-
bol' ascēdit nauē ad piscādū: z cū eēt i pfundo flumis
nitebat diabol' sūmergere ipm dñm. **S**z ecce fūne cādī
dislimo nauē cingēte z firmāte de celo descēdēte moue-
ri nō potuit. **T**ādē reuersi: altera qdā die itez a dñoue
natiōes p ifirmis fieri postulat: dicēs q alit' viuere plu-
rimi eoz nō valebāt. **T**ūc dñs mane surgēs cū eo accē-
pris laq̄is: iaculis: canibusqz z auib': nem' maximū in-
trauerūt. **E**t cū dñs inseqrēt predā: iste diabol' in spe-
cie fuitoris existēs nitebat eū occidere: iacula mittēdo
dē cū q̄s mitterent' d venādum ferā: sed statiz pānus pul-
cherrim' interponebat se iter iaculatorē z militē: nec ei
dē poterat i aliquo nocere. **C**ū reuersi cū p̄da: quada-
die iste nobilis cū iuitasset quēdā ep̄m. rogat eū vt suū
hospitalē visiter: q vna cū nobili accedēdo z vidēs illuz
fuitore: ac req̄rēs ab ifirmis mirabiles cōmēdatiōes
de ip̄o audiuit. **E**t mox reuelāte deo cognouit q eēt de
mon. **R**ecepit g eidē corā oib' i x̄tute **J**esu xpi vt q̄s
esset diceret z ad quid venisset: aut cur illic maneret cāz
aperiret. **M**ox ille de p̄hensus hostis rugiēs terribil'r
ait. **D**emō lum: p̄cipis tenebrayz soci' z cogor dicere
veritatem. **C**leni nēpe huc p̄rio vt ifirmātes in hoc ho-
spitali priuare qui rem cōfessione z sac̄oz perceptiōe.
Secūdo veni vt pimerem istū militēz qui est dñus nris
operib' z seruit matri **J**esu. sed nūc vtroqz priuat' sum.
Colui q̄ppe ipm sūmergere z nō potui. qz cho: da feri-
ca: de celo demissa nauē firmauit. **I**aculare etiam vo-
lui z nequiuī: qz e celo delapsus pannus aureus se iter
ponebat z sagittas suscipiebat. **I**nfirmitas etiam nocere
non potuit: qz virtus mris dei me reprimebat ppter
vnā ofonem quā iste miles de facto dicebat qlibet die.
His q̄s dicit demon cōfusus cū terrore z fetore relicto
disparuit: z oēs in laudē dei ac bte virginis p̄p̄iunt.

Liber Duodecimus

Tūc interrogat ep̄s q̄ eēt illa oīo: Cui miles. **M** brā
 z intemerata zc. **M**iraculū. ij. Ad idē legi vbi s̄.
 q̄ fuit quidā iuuenis relict⁹ a p̄re z dimissus cuidā mi
 liti ad nutriendū. Dūq; postea dedisset se male socie
 tati: ebrietatib⁹ ludis z imūdijs: nō obstāte correcti
 one tutoris cepit vendere z alienare possessiones suas.
 Tūc iste miles tutor ei⁹ volēs sibi fidelitatē seruare p
 precio qd̄ dabat ab alijs ip̄e sibi redimebat z emebat
 fidelit. Tādē oib⁹ finalr distract dñ nil ampli⁹ ad ven
 dendū h̄er z multū egeret: accidit semel vt iret ad ve
 nationē cū qdā malo z imūde vite milite. Iste dixit iu
 ueni. Cōpator tibi qz miles tutor tu⁹ decepit te z ap
 propriat sibi oēs possessiones tuas: sed si velles mihi
 acquiescere ego ducere te ad quēdā dñm meū z ille dita
 ret te diuitijs magnis. Assentit iuuenis. Et dñ intras
 rēt nem⁹ magnū interrogat sociū qd̄ iste dñs veller h̄re
 ab eo p diuitijs donādis. At miles. Nō nisi vnicū
 verbū. Tūq; venissent ad terminū: ecce demon affuit
 cū magno apparatu: z gratant acceptit militē z socij ad
 uentū. Tūq; exposuissent cāz aduēt⁹: ait demō. Vos
 xp̄iani estis multū duplices in x̄bis: pmittit nob ser
 uare pacta dñi petist adiutorij: qñ aut facti estis diui
 tes x̄tis dorsum nobis. Si ḡ vis a nobis auxiliū: ab
 nega mariā matrē dei z abrenūcia oī adiutorio ipsius
 Iste aut iuuenis lz foret malus: tñ q̄libet die dicebat
 illū x̄. Maria mī grē mī misericordie zc. Cū pterri
 tus cepit hūc x̄suz exclamare. Tūc demon irat⁹ mī
 litē q̄ eū adduxerat: statim suffocauit eū z ad ifernum
 deportauit. Iuuenis x̄o relict⁹: cuz mag⁹ terrore rediit
 ad ciuitatē: z in crastinū erat vigilia assumptionis b̄e
 marie. Tunc illo die igressus eccliam: ecce imago b̄e
 virginis assurgēdo caput ei inclinauit. Cū aut ipse hoc
 nō videret: lz ille miles q̄ eum nutrierat z tutor ei⁹ fue
 rat dñ vidisset eū flere cū stritiōe corā altari b̄e x̄gis
 req̄rit cāz. Et ille dñ dixisset sibi oia p̄dicta q̄ sibi acci
 derāt: laudauerūt deū. Et sic ille miles sibi p̄dita recu
 perauit. **M**iraculū. iij. Ad idē legi i li. q̄ d̄: scala
 celi. q̄ fuit qdā religiosus q̄ cū meditare de celestib⁹
 p̄gregatio magna porcorū igressa est suā cellā. Cū aut
 pretēderēt q̄ vellēt eū deuorare z icēpissent rodere ti
 bias ei⁹: ille icēpit clamare versuz. Ab hoste maligno
 defendas nos dei genitrix x̄go. Tūc statim brā x̄go
 visibilr apparuit eidē: z cū x̄ga quā māu tenebat exer
 citū demonū fugauit dicēdo. Recedite maligni rece
 dite: qz victoriā nūq; hēbit de mihi deuot. Qui oēs
 euanescentes sicut fum⁹: ille p̄solat⁹ a b̄ndicta x̄gine re
 māsit i celesti dulcedine. Ecce pz qz q̄ fuit b̄e x̄gini z
 ad eā pfugit: ipsius x̄ginis p̄cib⁹ demones nocere vo
 lentes compescunt ne vincere possint: aut talibus ple
 ne noceant quantum velint.

Capitulū. ix. q̄ beata Maria errātes illuminat.
Miraculum. i.

Onauilitas q̄ maria

errātes illuminat. Legi i li. q̄ d̄: scala ce
 li. q̄ fuit qdā sacerdos q̄ deuot⁹ b̄e x̄gi
 ni multū dubitabat de sacro altari. z iō
 rogabat assidue brāz x̄ginē vt eū dignaret adiunare:
 cū aut in sabbato celebraret missaz añ. Ad n̄r dispuit
 hostia quā sacrificauerat. z dñ respiceret stupefact⁹ vi
 dit m̄rez glie añ se suū filiū i vlnis tenētē z dicētē. Ecce
 quē sc̄ta puerp̄a portauit: ecce quē cōsecras: ecce quē

manib⁹ tractasti: quē leuasti: z ecce trado tibi filiū meū:
 accipe z pfice misse officiū. Accepit ḡ sacerdos pueruz
 z posuit sup corpale. z cū puenisset i az hostiā deberet
 frāgere: nō ampli⁹ in forma pueri lz in forma panis mō
 strat⁹ est ei. z sic ille i fide est roborat⁹. **M**iraculum. ij.

Ad idē legi i mariali magno z etiā i li. q̄ s̄. q̄ fuit q̄
 dā iude⁹ in Lōbardia: q̄ viā incedēs a latronib⁹ capit⁹:
 z plagis ip̄oitis carceri obscurissimo tradit⁹ victis ma
 nib⁹ post tergū. sic in dolore posito z expectāti mortē ad
 uentū occurrit in mētez vti adiutorij b̄e x̄ginis marie in
 q̄ sperāt xp̄iani req̄reret. Tūq; flēdo diceret. O dñā ce
 li z terre verifica in h̄ cane qd̄ de te p̄dicat. qz d̄: a xp̄ia
 nis q̄ p te mūdus saluat⁹ z derēt a demone liberant⁹: ca
 ptiuiq; eripiant⁹. Adiunua ḡ nūc me: atq; trib⁹ dieb⁹ cū
 sic māsisset z p̄re lassitudine paululū obdormiūisset: affu
 it qdā dñā splēdidissima cū duab⁹ puellis: q̄rū vna dis
 soluit vīcula q̄b⁹ miser erat cōstrict⁹. Euigilauit mox p
 gaudio iude⁹: z admirādo cepit respicere q̄ eēt ista p̄so
 na. Ervidit nō in somnis lz vigiliādo dñam celi astātez:
 ex cui⁹ claritate totū diuersorij replebat. Ad quā iude
 us ait. Dic mihi o dñā q̄ es q̄ tā benignū affectū mihi
 misero ostēdisti. At illa. Ego suz Maria quā tu cū ge
 mitib⁹ aduocasti: z lz tu z gēs tua me z filiū meū redem
 ptorē seculi abnegauerit tñ ecce malis p̄ v̄ris reddā bo
 na: vt. s. ab errore ad viā x̄itatis te adducā. idcirco ad te
 veniuocata. Cernit⁹ euidēt⁹ hoc cognoscas egredia
 mur foras: z duxit p̄gelos ad altissimā rupē: vbi posi
 tus cū respiceret iferi⁹ vidit vallē pfundissimā z obscuris
 simā sulphureas flāmas z fetorē intolerabilē emicātez:
 z horridis tormentoz generib⁹ inibi torq̄ri aias absq;
 mīa. illeq; lamētabatur horribilit z eiulabant nec pena
 minuebat. Tūc territ⁹ iudeus corruit. Et x̄go brā ait.
 Hec dant tormēta pfidis iudeis q̄ negāt me z filiū me
 um. Tādē de mādato x̄gis p angelos duct⁹ est ad mō
 tem quēdā gratissimū: in quo māfiones splēdidissimas
 asperit: odoresq; inextimabilis suauitatis sensit: z cet⁹ ci
 uis celestij vultu splēdidissimo psallētes. Cui ait x̄go
 brā. Hec est hereditas aiaz redēptarū sanguine filij
 dei: quā z tu possidere poteris si vere credas. Et nūc eli
 ge locū quē hoz volueris. z sic disparuit x̄go brā. Tūc
 iude⁹ deuenit mane advillā: z suscepto baptismo cū ma
 gna deuotione fuit quoad vixit virgini b̄ndicte q̄ eū
 ad fidē illuminauit: z ad viā x̄itatis pduxit miraculose.

Capitū. x. q̄ beata Maria a damnatione liberat.
Miraculum primum.

Ecima vtilitas q̄ maria

a dānatiōe liberat. Legi in libro q̄ d̄: scala
 celi. q̄ fuit qdā clerice q̄ tota itentide libidi
 ni dedit⁹: nihilomin⁹ b̄ bonū tñmō in eo erat q̄ hozas
 b̄e x̄ginis deuote dicebat. Cū aut qdā vice ad pficien
 dā suā libidinē trāfret p quēdā pōtē: z dicere cepisset i
 teri officiū b̄ x̄gis i fluuiū cadēs sūmersus ē: z a demo
 nib⁹ rapt⁹. Tūc brā x̄go affuit z cōpulit demōes ad ius
 diciū ducere ip̄az aiam: vbi cū altercarent demōes asse
 rētes q̄ eis debet aia i pctō mortali decedēs. Ecce brā
 x̄go duo testimonia sacre scripture allegauit. Prīmū
 est vbi te inuenio ibi iudicabo. Scdm est. ex verbis tu
 is iudicaberis. z sic conclusit dicens. Exquo iste dum
 mortu⁹ est meū officiū dicebat: z in ore eius erat ange
 lica mea saluatio: idcirco mea esse debz aia ista. Tūc iu
 dex p̄cepit afferri linguā ei⁹: z cū inuēta foret in ea hec
 scriptura

Pars

scriptura **Aue maria** rē. ait iudex. **Revertere ad corp⁹**
 z age pñiam: qz diabolo nō dat prās sup te ppter reuerē
 riā illi⁹ q̄ est oīm sal⁹ z victoria fortis de hoste. **Lauda**
 ḡ dulcissimā mrem meā z dic oib⁹: qz b̄ est pñcipiū hu
 mane saluatiōis z recuperatiōis. s. ipam brām mariā cole
 re. z sic liberat⁹ est hō ille. **Eiecto** q̄q̄ ei⁹ corpe p ange
 los de flumie: aia illa intrāte reuixit z pñiaz egit: ac oia
 relinquēs religionē itrauit vbi laubiliter cōsummauit.
Miraculū. ij. Ad idē legi in quodā miraculo qd
 accepi ex libro notabilis cuiusdā p̄dicatoris ordis mi
 norū: qz in comitatu **Tholosano** duo frēs erāt magni p
 dones residētes in quodā castro. **Un⁹** eoz licz p̄daret:
 tñ p̄cauebat ne hoies occideret. **Illic** diuino nutu pñia
 ductus intrauit ordinē fratrū minorū: z quotidie exora
 bat deū p suo fratre p̄done vt cōuerteret ad pñiam.
Accidit autē qz ille su⁹ frā p̄redo infirmaret: cui cū con
 sanguinei cōsulerēt pñiam z p̄fessionē: dixit qz nulli al
 teriveller p̄fiteri nisi illi suo germano facto fratre miorē
 p̄fiteret: eo inqt qz ille quodāz fuit soci⁹ operū meorūz
 z cōsci⁹ est factorū meorū. **Disso** itaqz nūcio p eodē: in
 terim iste grauāt infirmitate mortu⁹ extitit. Ille q̄q̄ ad
 ueniēs reppit hūc suū fratrē defunctū portari ad tumu
 landūz. vñ flens piecit se in oratione: z bñdictā x̄ginez
 cepit rogare p suo fratre totis viscerib⁹ deuotiōis. **Et**
 ecce subito mortu⁹ ille erigēs se: clamauit fortiter dicēs
Ele mibi. z iterato recidēs q̄euit. **Post** aliquantulum
 cū ille frā mior nō cessaret ab orōne: itez erexit se mor
 tuus z clamauit tā fortiter vt circūstantes territi fu
 gerent: z iterū residēs siluit. **Tertio** deniqz cuz orōnis
 p̄lixitas in cubiculo a fratre distēderet: ecce ille mortu
 us erexit se z exiit di. **Grās** ago deo z bñdicte x̄gini
 marie. **Dēs** igit stupētes interrogauerūt eūdez. z rñ
 dīt. **Egressa** inqt aia mea rapta est ab innumeris demo
 nib⁹ q̄ oia p̄ctā mea mibi obijciebāt: z ad tormēta dedu
 cere nitebātur. vidiqz qñ fornacē ignis ardētis sulphu
 rei horribilis: quo cū p̄icere me vellēt: statiz fortissime
 clamaui primā illā voces quā audistis. videlz **Ele mibi**
Ecce aut vidi sup me in altissimis stantē iudicē q̄ sniaz
 cōtra me ferre volebat vt ignib⁹ traderet ppter qd pter
 rit⁹ scdo clamaui fort⁹: mox quoqz appuit hō filis fra
 tri meo germano in habitu ordinis minorū p̄cidēs corā
 brā maria x̄gine. z ppter ei⁹ preces brā virgo **Maria**
 intercessit corā iudice. z sic ei⁹ meritis z intercessiōe dila
 ta est a iudice snia dieb⁹ octo: z interiz aia mea corpori
 restituta p agēda pñia. **Et** sic grās oipotēti deo z brē
Mariae ago: atqz tibi o frater charissime. **Festinemus**
 igit vt satissaciam⁹ dānificat. **Quib⁹** p̄fectis: capa idui
 tur ordinis minorū: z lachrymās cūctis dieb⁹ ac p̄fessus
 die. viij. quieuit sine bono. **Ecce** claret qz brā maria in
 terpellata sua intercessiōe liberat a damnatiōe eterna.
Miraculū. iij. Ad idē refert **Vincē.** in **Spec. hi**
sto. li. viij. c. cxvij. qz in territorio **Lugdun.** erat qdā mu
 lier brām x̄gine valde amās z ei deuote seruiēs q̄ cū ad
 huc in iuuetute sua quoddā fecerat p̄ctm qd nulli p̄ ve
 recūdia audebat confiteri: lz alias strenue bona opera
 exerceret. **Cū** q̄ cōfitebat alia p̄ctā: istud vñ subterfu
 giebat: z qñ p̄fiteri itēdens in fine p̄fessiōis dicebat sic.
De his z alijs si qua sunt in me de q̄b⁹ cōfessa nō sum
 dei miam zvestrā p̄ absolutionē postulo. **Tandē** acce
 dēs aī quādā brē x̄ginis imaginē rota cordis amaritu
 dine illū reatū quē celabat loq̄bat fatendo se peccatri
 ces. **Cū** p̄fessoris sagacitas qñqz aduertebat exestuan

Ultima

tē ei⁹ aī. tñ ex ei⁹ tremule vocis sono. tñ ex mesticia fre
 quēti. **Cepit** q̄ ip̄e p̄fessor suauiter monere vt ad ea exi
 geret tāt̄ gemit⁹ cām p̄ p̄fessionis x̄itatē: sed ligāte os
 ei⁹ diabolo nō potuit p̄fiteri p̄ x̄ecūdia. **Demū** tēporū
 successu mulier sine illi⁹ p̄cti p̄fessiōe ad extremā vite ho
 rā puenit: q̄ mortua z corā iudice adducta: ip̄a brā ma
 ria postulāte iudex pependit edictū vt ad corp⁹ rediret
 aia peccatricis: z qñ sine p̄fessiōe nō est sal⁹ vt viuēs sa
 cerdoti p̄fiteret z sic dānationē q̄ instabat ac demonūz
 societate euaderet. **Interim** seruabat cadauer: z ecce
 subito surrexit mulier z astātes fugerūt: quos allocuta
 cū accessissent ppius ait. **Vocate** sacerdotes. q̄ vocato
 de illo p̄ctō fecit p̄fessionē: ac de oib⁹ alijs delictis: z eno
 dauit cūctis suā liberationē factā p brām x̄ginē: z sic re
 quieuit cōtinuo i pace. **Dēs** ḡ audiētes hec: laudē di
 xerūt x̄po z bñissime sue mri. **Miraculū. iij.** Ad idē
 refert idē **Vincē.** dicto li. viij. c. cxv. qz fuit qdā nobilis
 diues vxor ei⁹ deuota quoz man⁹ erga paupes largis
 sima. **Cū** q̄ filios p̄creassent z deiceps in p̄ueta etate
 celibēvitā duceret: diabol⁹ inuidit eoz castimonie. vñ in
 flāmauit aī viri in cōcupiscētie ardorē ad vxorē intātū
 vt i nocte dñice resurrectionis accederet ad eā. p libidīs
 actu cōplēdo. mulier cū increparet virū: nec ei⁹ sermoni
 bus multis acq̄scesceret: turbata ad virū ait. **Ecce** sacra
 nox resurrectionis: q̄cquid ḡ a nobis hac nocte fuerit
 opatū z p̄ceptū sit maledictū z diabolo in eternū māci
 patū. **Cōcepit** mulier in illo scabitu z pepit tadē filius
 pulcherrimū. crescebatqz puer decore. lris docil⁹: z elo
 quētia laudabilis. **Mat** aut tristis erat sciēs qd dixe
 rat. **Puer** ḡ cū ad. xij. annū puenisset z a parētib⁹ tene
 re diligere: diabol⁹ appuit mri illi⁹ di. **Esto** pata p̄mis
 suz mibi reddere anno. iij. **Proinde** mulier flebat quoti
 die: z cū vidisset filiū: mox i lachrymas p̄ruebat. **Vi**
 rabať iuuenis: qz cū de eo oēs alij gaudebāt: sola mī fle
 bat. **Requirit** qz ḡ cām: quā ip̄o tunc instāri mī aperu
 it p oia enarrādo. **Tūc** p̄tmesces iuuenis de nocte au
 fugit: petijt qz anxi⁹ nōnullos sapientū vt sibi de nego
 cio tā piculoso darēt p̄siliū. **Peragratis** itaqz multis
 terris venit i homā: z ide cū lris papalib⁹ ad ep̄m h̄iero
 solymitanū p̄xit. q̄ audiēs ab eo rē z oēs q̄ aderāt fle
 uerūt. **Et** ecce tadē ep̄o de b̄ anxie cōcināti reuelatū est
 vt mitteret ad quēdam sanctū virū q̄ erat in heremo lō
 ge z angelicis pascebat cibis z loq̄lis ac instruebat re
 uelatiōib⁹ diuinis. **Mā** huic scō quotidie de celo sicut
 nix candidissim⁹ panis quo reficereť mittebat p ange
 los. **Adolescēs** igit arrepto lōgo itinere demonstrato
 ab ep̄o sol⁹ discessit. **Porro** ad sc̄m senē heremitā an
 gel⁹ dñi p̄cedēti venit hora de celo duos ferens panes:
 ex quo itellexit vir dei qz aliq̄s deo volēte veniret ad p̄ā
 diū z grās egit. **Tadē** adolescentē suscepit: z pleck lris
 missis ab ep̄o ait. **Charissime** fili genitricis dei auxiliū
 dep̄cemur: qz ip̄a h̄z dñi sup oēs malignos sp̄s q̄ cō
 triuit caput sp̄etis: z p̄tātē h̄z sup infernū. **Itaqz** vir dei
 cū lachrymis orās die pasce qñ rapiendi puez a diabo
 lo termin⁹ aderat: ad hostiā salutare offerendā p puez
 ro se preparauit. timentez vero puerū inter se z altare p̄stis
 tuit. **Et** facta eleuatiōe corpis x̄p̄i venit diabol⁹ z puez
 e medio rapuit z ad infernū portauit. **Qd** p̄sentiens se
 nex igemuit z brām virginez exorauit. **Quequidē** mox
 subuenit: z pueri corpus z aīaz ex inferno extraxit: z in
 locuz vñ sublat⁹ fuerat puer est restitut⁹. **Cū** qz vir dei
Max dñi diceret: ecce iuuenis liberat⁹. **Et** cuz spū tuo

Carlyle's...
John...
John...

Libet Duodecimus

tradit. Accepta quoque cōione sc̄ta de manu senis narra-
uit tandē quō br̄a Maria ip̄m de iferno eripuerit: et q̄
multa milia in iferno posita sint: et q̄les penas inibi vi-
derit. Deinde b̄ndictiōe a sc̄to accepta: let̄ ad ep̄m hies-
rosolymitanū atq; ad pentes redijt. **Miraculum. v.**

Ad idē legīt in magno mariali. et b̄ etiā miraculū me-
minit sc̄tus Ber. sup. **Missus ē.** vicz q̄ ap̄d Ciliciā an-
no dñi. cccc. xxix. fuit vir q̄dā noīe Theophil⁹ cuius-
dā ep̄i vicedñs: q̄ tā prudēter sub ep̄o res eccl̄asticas
disp̄sabat: q̄ mortuo ep̄o dignū ep̄atu oīs ppl̄s accla-
mabat. At ille vicedñatu p̄t̄: aliū i ep̄s maluit ordina-
ri. Tandē ab ep̄o eodē iuite ab officio est deposit⁹: et in
tantā impatientiā est delapsus vt ad suā recuperandas
dignitatē cuiusdā iudei malefici cōsiliū expeteret. Ille
ḡ diaboli aduocauit: et Theophil⁹ iussu demonis xp̄m
et m̄res ei⁹ abnegauit et xp̄iane p̄fessionī abrenūciāuit: et
ip̄s negatiōis atq; abrenūciatiōis cirographū scripsit
et anulo sigillauit: atq; demoni sigillatum tradidit: et sic
seruitio ei⁹ adhesit. In crastinū ḡ pcuratiōe demonis
Theophil⁹ in gr̄am ep̄i recipit et in sui officij dignitatē
restituīt. Tandē ad se reuersus de eo q̄ fecerat valde
igemuit: et ad virginē gloriosā tota mēte pfugit. Qua-
dā vice br̄a x̄go inuisiōe illi apparēs. de impietate ip̄s re-
darguit et diabolo abrenūciare p̄cepit: ac xp̄m dei filiū
et oē xp̄ianitatis p̄positū cōfiteri fecit: et sic ip̄m in sui
et filij gr̄am recupauit: et ad iudiciū indultevenie itez si-
bi apparēs cirographū qd̄ diabolo dederat sibi reddi-
dit: et sup̄ pect⁹ posuit vt iā se nō diaboli seruū timeret:
sz p̄ br̄am x̄ginē liberū se factū gauderet. Quo Theo-
phil⁹ accepto vehemēter exultās corā ep̄o oī q̄q; ppl̄o
qd̄ acciderit retulit et cūctis admiratib⁹ ac gl̄iosā x̄gi-
nē laudatib⁹ ip̄e post tridū in pace q̄euit. Et sic claret
qm̄ ipsa m̄r mie hoīes pctōres nō sinit perire sed ad eas
cōuersos a dānatione misericorditer vult liberare.

Capl̄m. x. q̄ beata Maria mēbra restaurat.
Miraculum. i.

Miradecia utilitas siue gra-
tia quā dat hoīb⁹ maria ē: q̄ mēbra restaurat.
Legīt qp̄pe in chroniciis rhomanorū pōtificū: et in li. q̄
d̄i scala dei: narrat. q̄ qdā clericus magna tētatiōe car-
nis vexabat: et br̄am mariā vt auferret req̄rebat. Cū ḡ
qdā die cū lachrymis istaret appuit eidē br̄a x̄go p̄mit-
tēs liberationē: et isup̄ sūmā in eccl̄ia exaltationē sibi p̄-
futurā. Tandē liberat⁹ fact⁹ est sūm⁹ pōtifex siue papa q̄
appellat⁹ sc̄tus Leo papa. Hic dñi p̄seueraret in laudi-
bus et seruitio br̄e x̄ginis: qdā vice in eccl̄ia sc̄te marie
maioris in die resurrectiōis dñice missam celebrabat. et
dñi fideles p̄ ordinē cōicaret. mulier qdā accedēs manū
ei⁹ osculata est. et ex h̄ mox i eū vehemēs tētatio carnis
insurrexit: atq; anim⁹ ei⁹ cepit inclinari ad turpē p̄sensuz
et dñi oculos eleuasset vidit reginā gl̄ie trāseūtē corā eo fa-
ciē auertentē nec respicere ip̄m volētē. Cū cognita ei⁹
indignatiōe papa cepit penitere et abundanē flere. Et
dñi sic flēdo itez eā respiceret: vidit q̄ vultū aliquātulū
cōuertebat ad ip̄m et recepta aliq̄li p̄solatiōe missam cō-
pleuit. Et ingressus domū vir dei in semetip̄m seuisim⁹
vltor̄ insurgit atq; eadem die clam manū que fuit mate-
ria scādali sibi penitus amputauit et a se reiecit. Inter-
ea post t̄pa murmur in ppl̄o oriebat⁹ cōtra papam: eo q̄
more solito nō celebraret. Tūc Leo ad br̄am x̄ginē se
cōuertit: et cū maximis lachrymis se totalr̄ ip̄s p̄uide-

tiecōmisit. Et ecce stinuo br̄a maria sibi astitit et ma-
nū illā pape trūcatā suis sc̄tissimis manib⁹ tenuit atq;
man⁹ noua de celo lapsa est et p̄ br̄am x̄ginē data sibi.
Sicq; manum pape br̄a virgo restituit reformauitq;
iussit q̄ vt p̄cederet: et filio suo ac sibi sacrificiū imola-
ret. Leo ḡ oī ppl̄o qd̄ sibi p̄tigerat p̄dicauit: et manus
restitutā oīb⁹ euidenter oñdit atq; oīs ppl̄s laudē br̄e
virgini acclamauit. **Miraculū. ij. de Damasceno.**

Ad idē legīt in miraculis br̄e x̄ginis: et li. quo. s. q̄
Jobes damascen⁹ in grecia sūm⁹ p̄hs: vt liberius deo
vacaret fact⁹ est monachus. Cū aut̄ laudib⁹ br̄e marie
insisteret et dictamia pulcherrima de ipsa manu sua cō-
scriberet. Die qdā ad lit⁹ maris p̄ spacio trāsiēs: a py-
ratis saracenorū rapit⁹ et cuidā diuiti vēdit: q̄ p̄pēdens
ei⁹ peritiā diuino nutu cū eo miti⁹ egit: et tadē filiū suū
ad docēdū sibi tradidit: quē ip̄se p̄ eūdē modū dictan-
di et scribēdi sic ip̄semet hēbat imbuit et docuit. Tandē
impator̄ Cōstātinopolitan⁹ instat apud saracenū vt il-
lū recuperet: et data pecunia remissus est: et ip̄m mona-
sterio in vrbe p̄fecit ip̄se ipator: cū q̄ sepius de statu re-
gni et salute aīe familiarit̄ tractabat. Miniz h̄ Jobes
damascen⁹ floruit p̄sbyter t̄pe ipatoris Theodosij se-
nioris: et ab infantia l̄ris grecis erudit⁹. infra. xij. ānos
oīm liberaliū artū sciam apprehēdit: et i amore dei ac
br̄e x̄ginis se exercēs x̄ginitatē tenuit: et horas beate
virginis deuote dicebat q̄tidie ac missas i ei⁹ honores
celebrabat et plurima ad laudē ei⁹ p̄scribebat et decan-
tabat. Sz diabolo inuidētē et incitātē p̄tigat q̄ ille iu-
uenis quē i captiuitate posuit i Persida docuerat suū
modū dictadi scripsit epl̄as sub noīe ioh̄is damasceni
talē. Dilecti amicis q̄ s̄ in Persida damascen⁹ ioh̄es
monachus salutē. Noueris robur exercit⁹ in natiōes
eteras ipatorē misisse: vr̄bēq; regiā et finitimas ciuita-
tes vacuas remāsisse militib⁹: securi ḡ absq; mora ve-
nire et obtinere. Et h̄ac epl̄am furtiue direxit et iactari
p̄cepit in loco palatij q̄ inuēta a ministris et corā impa-
tore plecta ioh̄es acclamat⁹ fore traditor et apostata: et
a furib⁹ famulis corā impatore trahit. Qui inq̄si-
tus negauit cū iuramēto se hui⁹ l̄re nō esse p̄scium. sed
cū nō crederet oēs q̄ i eū p̄streperēt: p̄silio facto deter-
minatū est: q̄ ex q̄ fuerat sp̄alis amic⁹ impatoris nō de-
beret occidi: sz tūc man⁹ q̄ facin⁹ p̄petrauerat abscidi:
qua abscisa iussu impatoris ad testimoniū tāri sceleris
suspēsa est i monasterio ip̄s ioh̄is. Post multos dies
cū ioh̄es fletet corā altari br̄e virginis et diceret. O
dñā mi: heccine est britudo tuorū seruorū: digne qdē p̄-
merit me pctōrem flagellari voluisti. sz tristior qz lau-
dis tue cantica sic solit⁹ erā scribere et missas in tuo ho-
nore celebrare nō valeo. Post lamēta h̄mōi plurima:
ecce br̄a x̄go apparuit cū ingēti lumie et eā cepit affa-
ri p̄solabilis. Cur ioh̄es ait heu dñā cū ego h̄ paterer
vbi eras: ecce ad meū dedec⁹ p̄det i eccl̄ia abscisa fui
tui man⁹. At illa ip̄s vidētē manū illā deinde abstulit
et brachio ioh̄is benigne aridā illā dñxit et plena san-
tate restituit i momēto. Tūc iste gr̄as agens vna cuz
fratrib⁹ q̄b⁹ rē gestā retulit: mane facto missam de br̄a
virgine celebrauit. Impator aut̄ audito miraculo pes-
des ad eū venit: et ore p̄p̄o manū ei⁹ osculat⁹ est. Tandē
sc̄ita veritate cū suū ille discipul⁹ fili⁹ saraceni suā neq̄-
tā fassus fuisset: oēs ppl̄i admirātes br̄am x̄ginē lau-
darunt. **Miraculū. iij.** Legīt ad idē li. q̄. s. Cleric⁹
quidā miro mō deuor⁹ br̄e virgini fuit: qui p̄p̄t laudes
quas

quas dicebat ab hereticis capi et lingua priuata. **D**ñ g instaret quoddam festum marie et affectaret sicut consueuerat ei laudes et horas decantare: in corde aiebat sic. **R**osa generosa: fons signatus: stella splendida: thronus glorie: odorifera vitis: suscipe laudes metis. Tunc subito affuit ei splendor mirabilis de celo: et lingua sibi noua est data: quod mor laudes dictas expressit: et alias plenas in gloriam marie. **M**iraculum. iij. Ad idem ferunt de sancto Iohanne Chrysostomo. quod et legisset me in quodam libello meminisse: cuius auctorem ignoro: ubi sic scriptum habebat. quod videlicet Iohannes Chrysostomus cum esset vultu pulcher et quadam femina valde sollicitabatur ad concupiscentiam. Ille quesivit eam quid magis in eo diligeret quo ad concupiscendum moueret. Illa respondit quod labia. **Q**ue statim Iohannes abscidit et illi tradidit. Tandem cum tristaretur Iohannes in eo quod non posset predicare: beata virgo exorata sibi apparuit et aurea labia restaurauit. propter quod Iohannes Chrysostomus est vocatus. i. os auri.

Quod beata Maria suis deuotis in omni periculo et necessitate subuenit.

Miraculum. s. Capitulum. xij.

Dodecima utilitas si
ue gratia quod beata Maria in omni periculo et necessitate subuenit. Legitur quippe in materialium magno et in libro quod dicitur scala celi: quod fuit quidam matrona quae multum deuota erat beatae virginis et informabat filios et filias ad similem deuotionem. Et iterum alia eos rogabat et monebat quod in omni dolore et in omni periculo ac necessitate mor inuocaret adiutorium beatae virginis et dicerent Ave maria. Hec autem habebat filiam valde pulchram: et illa puella modo muliebri multum nitentur et intendebat ad vanos ornatus. Cum autem in quodam festo solenni hec ornata transiens prebuisset magni scandalum occasionem: sequenti die in viridario existenti apparuit eidem diabolus dei. Surge veni mecum. Cui illa. Quis es tu? At ille ait. Ego sum ille cuius intentio non tu cupis facere: cuius es rete et armatura: et ideo necessarium est ut tu venias cum illis quos ad meum hospitium inuitasti. **D**ñ ergo vellet eam rapere: ipsa scilicet quod edocta fuerat a matre cepit clamare dicens. Virgo maria adiuua me: et inde incepit Ave maria. Tunc demum dimittendo illam ait. Maledicta sit illa quae te vocauit hec dicere: quia nisi hoc obstitisset mihi: fecissem de te hodie encensum societati infernali. Et sic patet quod inuocatio Marie in periculo subuenit et adiuuat. **M**iraculum. iij. Ad idem legitur in libro quo. s. quod fuit quidam nobilis dominus habens vnicum filium et erat deuota virginis benedictae. Cum autem filius eius creuisset et vellet eum ponere in curiam cuiusdam principis: de cuius ianuis fuerat pater eius: dum deberet iuuenis ille recedere: mater postulat unum donum a filio ut illud cum fidelitate compleret. Cui cum annuisset filius et promississet se complerum quod illa iuberet. Tunc ait mater. Rogo fili charissime ut ad honorem beatae virginis quolibet die salutationem eius angelicam dicas: et in fine sic concludas. Virgo benedicta esto mihi adiutrix in hora mortis. **R**ecessit iuuenis et optime compluit promissum: sed corrumptus a mala societate deterior omnibus in curia est effectus. **Q**ui cum frequenter a principe corripitur nec emendaretur: vituperabiliter de curia eiecit. sed sua ille confusione ferre non valens: factus est princeps latronum. Dum autem promoratur in illo malo fuisse et capere: audita sententia sue mortis et premeditando in carcere quanta mala fecerit et quanta confusione suo ge-

neri induxerit. et dolore quantum compatienti mater generauerit: ex his cepit nimium flere. Et ecce affuit eidem iuuenis splendidissimus quod sibi promissit liberationem: si tamen acquiesceret suis votis: quod annuens ait ille. Ego sum demum missus a nostro principe: si quod feceris quod dicam eris solutus. videlicet quod abneget christum et omnia beneficia ecclesie. At ille. Renuncio. Iterum demum ait. Renuncia omni beneficio et adiutorio atque honori beatae marie. **H**oc ille audito facere noluit: recordatur quod mater sibi hoc mandauerit ut beatae virginis quotidie honoraret et eius adiutorium inuocaret: sed ait. imo ego recomendo me beate marie et sibi me ipsum dono. **Q**uod demum ferre non valens statim euauit. Tunc ille reuersus ad se et cognito quod christum et omnia ecclesie sacramenta negauerit: cum mirabiliter fleat et suspirijs cor ad beatam virginem leuauit: quam negare tunc noluit et inuita frequenter salutauit: et ipsam rogare cepit multis verbis dei. **Q**uod benedicta attende me vilissimum peccatorem: non peto corporis liberationem: sed tantummodo delictorum meorum et criminum remissionem: et ut in puncto mortis si cut super rogauimus nunc peto subuentionem. **A**diuua me o mater mea et miserere mei in hoc periculo. **H**ec et plura talia orante: cum maximis lacrymis nocte tota duxit in somnum. **M**ane facto requisito. confessor diligenter est confessus: et dum traheretur ad patibulum continue quod in via rogaret beatae virginis adiutorium in tali puncto mortis: dum coram oratorio beatae virginis praesentaretur ei imagine cepit lacrymabili clamare dicens. **A**diutrix peccatorum adiuua me. Et ecce mor imagine illa virginis coram omni populo inclinauit se eidem et salutauit: omnes autem populi admirantes dum staret iste miser supplicauit ut decederet sibi hoc donum. ut videlicet posset osculari pedes imaginis. **Q**ui accesserunt. Et dum conuinceret se imagini. Ecce ipsa imago extendit magnam et apprehendit eius brachium post tergum colligatum. **A**ccesserunt ut remouerent: nec potuerunt cum plures attetassent quousque indulerunt sibi mortem. et coram cunctis interrogatus narravit quod a matre instructus beatae virginis salutauerit quotidie: et ut inuaret in hora mortis concludendo salutationem ipsam beatae Mariae inuocauerit. Et mor omnes populi dedit laudem deo et Marie eius matri scripsit. illeque rediens ad patriam quod diu vixit deuotissime seruauit gloriose virgini Marie. **M**iraculum. iij. Ad idem legitur iterum miracula beatae virginis et scribitur in eodem legenda natiuitatis Marie. quod quidam vir vxor suam vnicam filiam habens: eam cuidam iuueni nuptui tradiderunt et in domo propria manere fecerunt. Et quod mater illius puella nimis diligebat generum amore sue filie diligenter colebat: balneando: ouersandoque et. Inter hec maliciosi ceperunt dicere quod hec non causa filie faceret: sed ut ei de per filia sese iugeret. Cum ergo mulieris animus tanta falsitas percussisset: timens ne in vulgi fabulam verteret duos rusticos alloquitur et pacifice ut occulte suum generum stragulem. **Q**uadam ergo die istos rusticos in cellario reclusit: et alios oves in domo illa existentes et industria aliquam rem procurauit et consuluit: tuncque adolescentem per vinum afferendo in cellarium misit. **Q**ui ingressus mor ab illis latetibus stragulam latronibus: quem mulier stragulam in lectum filie detulit: et quasi dormientem vestibus circumrexit. **R**edeantibus marito suo ac filia et ad melas positus: iubet mater filie suam maritum adulescentem ad melas vocare et excitare. **Q**ue illa defunctum in lecto repperit et deita nuntiavit: ac tota familia lamentauit. Et illa mulier homicida quasi dolens cum ceteris plaxit. Tandem mulier illa de scelere igemuit: et sacerdoti omnia confessafuit. **P**ost aliquot tempus iter mulierem et sacerdotem illum litigium oritur: et ei a sacerdote sacrilego homicidium gravi improperatur.

*a suspensio
Lib. 20*

Liber Duodecimus

Finis

do irrogatur. Quod cum ad parentum iuuenis notitiam deuenisset: ad iudicem adducitur et cruciatibus examinatur: ac tandem confessa ignibus cremata dānatur. Finem hō suum imminere considerans: ad beatam virginem se conuertit: et eius suffragia cum multis lachrymis postulauit. Tandem exire compellitur ad locum mortis et in magnum ignem projicitur: sed ecce omnes ibidem stare illesam et incolumem intuent. At parentes iuuenis occisi putantes ignem esse paruum ad sarmenta concurrunt: et ad ignem augendum projiciunt: videntes autem qd nec sic in aliquo lederet lanceis et hastis eam impugnare ceperunt. Tunc iudex qd aderat vehementer obstupuit. et eos ab ipsius impugnatione compescuit: eam quoq; diligenter considerando: nullum in ea signum incendij preter sola vulnera lancearum inuenit: et libere eam abire permisit: narrantem qd a beata virgine preservari meruerit quam deuotius inuocauerit. Cum ergo parētes eius ad domum ipsam reduxissent: et fomentis ac balneis recrearent: nolens deus eam ulterius humana suspitione se dari: post triduum in laude beate virginis marie perseuerantem ex hac vita vocauit.

Conclusio huius operis et recōmendatio.

U igitur finem huic operi imponā: qm̄ ut verum fatear omnia et singula miracula gratie et vtilitates ab beneficia q̄ prestantur a beata maria quotidie et per varia mundi tempora: regiones et climata: nulla nedum capere charta verum nec enumerare sufficit lingua: aut comprehendere mens humana. Etenim a principio vsq; ad seculi huius nouissima non cessant crebra ubiq; virginis gloriose exuberare beneficia: ac supplicibus ipsam inuocantibus deesse suffragia. vñ nec ego nec quicq; alius sufficimus ad conscribēdū vniuersa per eam facta gratiosissima miracula. Pro autem supplex et accliuus ego miser et peccator vilis: ac tota precor deuotione mentis te o dignissima et fe-

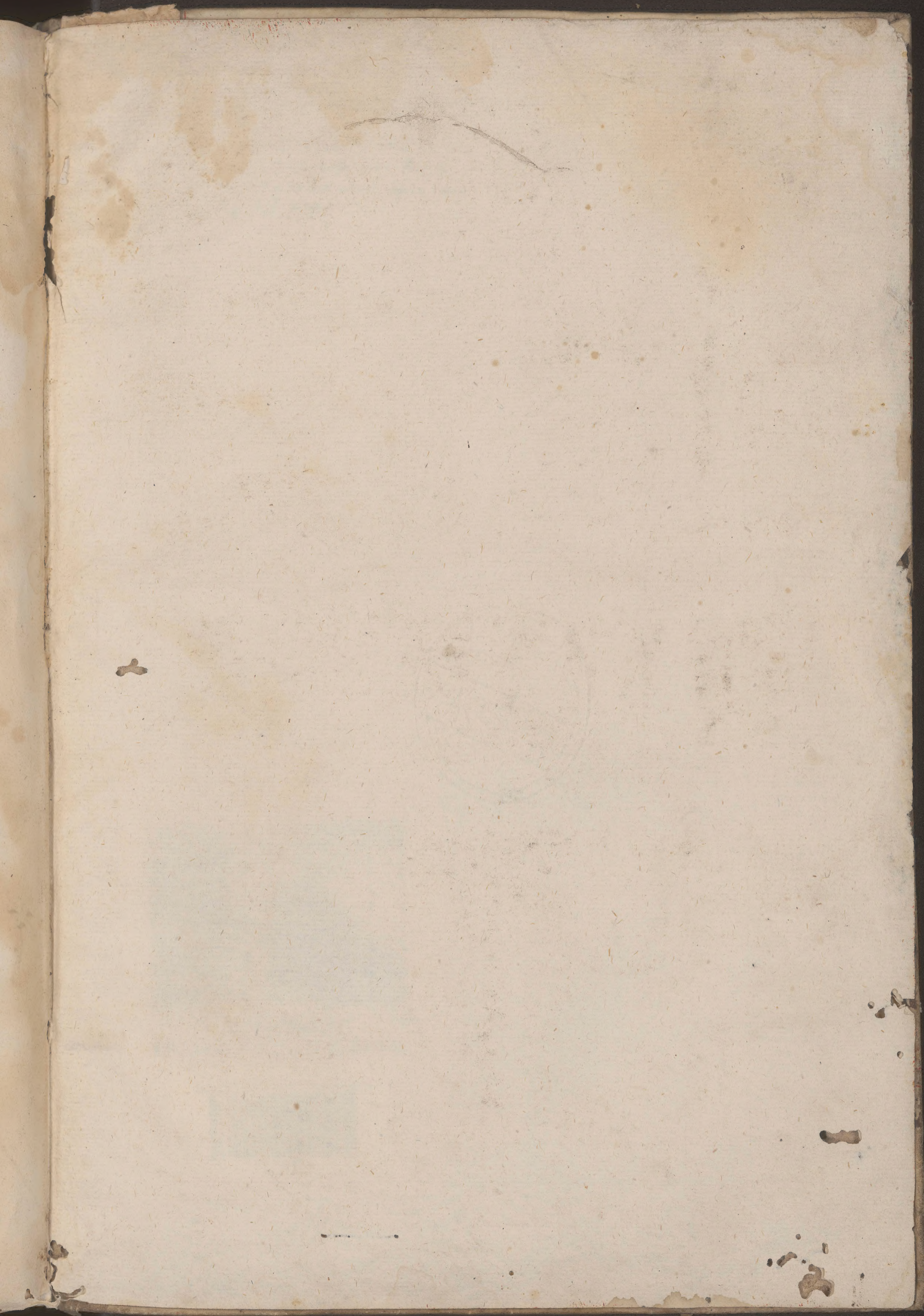
lix altissimi filij dei genitrix: domina omnium creatorum sublimis: virgo singularis inter omnes miris. **O** sup benedicta maria gloria totius curie celestis: te flagito tibi me indignum recōmendo nunc et in hora mortis te vtiq; inuoco: quatenus intercedere pro me digneris. Has quoq; laudes tui honoris lz minime sufficiētes descriptas in libris premissis accipere ne dedigneris. Nam reuera tu scis: qm̄ lz improbus pariter et indignus laudator sim et seruus inutilis: nihilomin⁹ quantum mihi donare gratiose dignata existis: id quod habui feci: et quod potui obruli ad laudem tui nominis. Tu ergo o gloriosissima domina meam insufficientiā excusa pietate tua: et bonitate ineffabili qua es plena gratia. quā laudat omnis factura. Tu super cunctas virgo virginum beatissima: meas innumeratas culpas dele tua miseratione nimia. **E**ya o aduocata nostra: vita spes et gloria: illos tuos misericordes oculos ad me inclina: et me miserimum tuorum deuotorum numero et beneficio aggrega. Da mihi o amantissima domina mea maria presantissima perseuerantez in tua famulatu gratia: et in mortis hora tu tuo filio predulcissimo iesu meam animam recōmenda: fove gratia tua ne per sua pereat scelera: et post mortem fac me immeritiū participem celesti gloria: vbi te et tuum amantissimū Iesum laudez per seculorum secula. Amen.

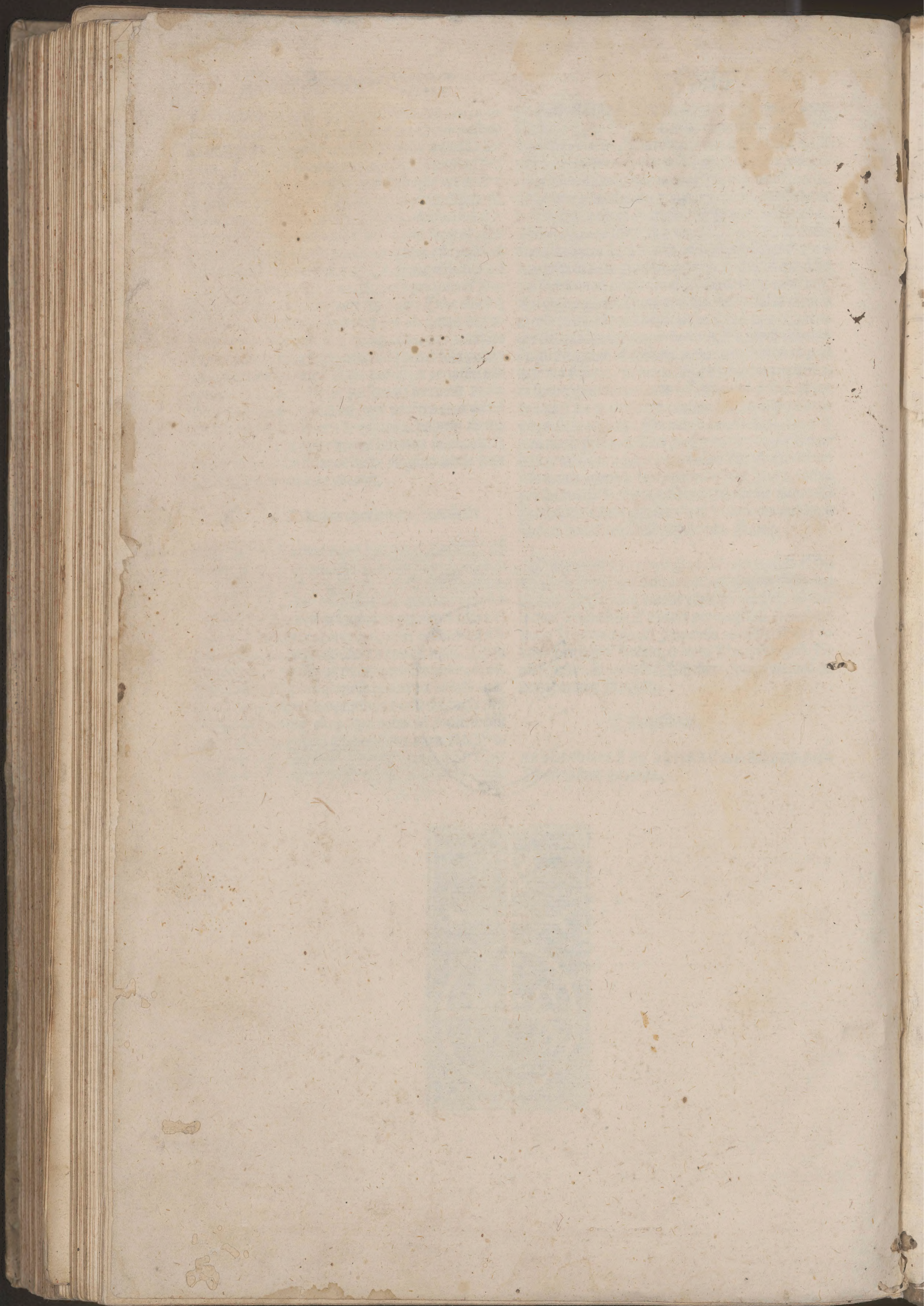
Opus perutile in laudē gloriosissime virginis **M**arie pro singulis eius pdicationibus elegantissime conptatum **Stellarium** corone eiusdem virginis intituatum: **I**mpressum **Lugduni** per magistrū **Jacobum** **sacon** **Bedemontanū**: **I**mpensis circūspecti viri domini **Anthoni** **Koberger** ciuis **Murembergeri**. **F**init feliciter. **A**nno dñi **Millesimo** quingentesimo nono die octaua **Augusti**.

Registrum.

a a b b c c d d e e f f g g h h i i k k l l m m n n o o p p q q
Omnes sunt quaterni.

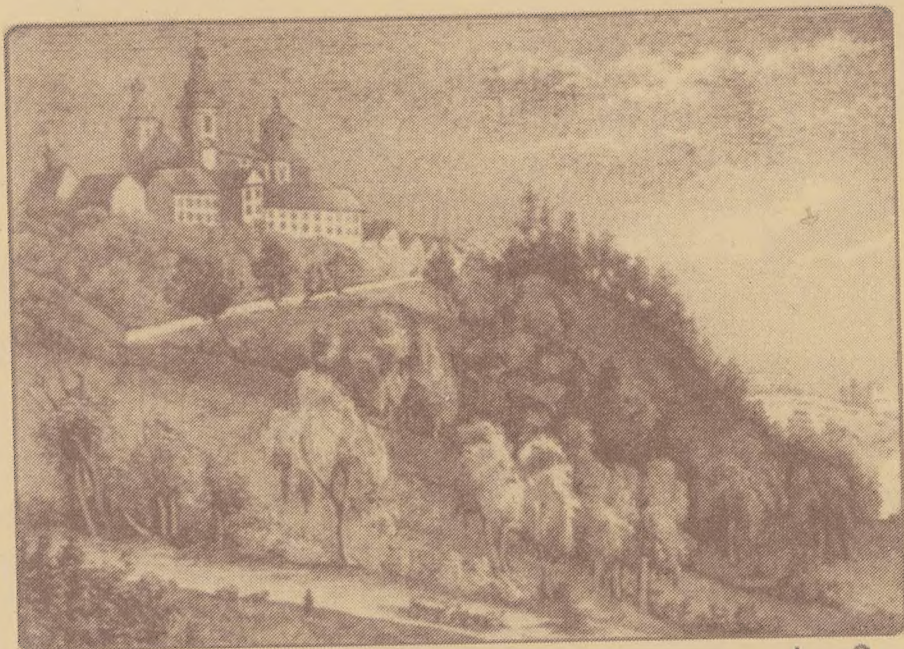

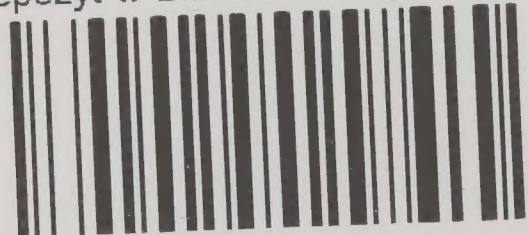
- 1 Ró. Vt imitaretur filius
- 2 Ró. Vt confunderetur Diabolus
- 3 Ró. Vt nos doceat, obsequium carnis.
- 4 Ró. Vt post.

B. VIII. 19

1002535 Bibliotheca 4900, -
P.P. Camaldulensium in Bielany

Depozyt w Bibliotece Jagiellońskiej

11316

am vnum tu o et fac nobiscum secundum

in misericordia tua **B**eati in uultu an
agnus dei et laudabil

Tolite hostias et munere tua

us ad rate domini manu la sancta e

enclaut co mure cetera sa

us omnes di cent glo nam off

domina habet lo me illic sedi

du recordamur tu hono

uto verbi au seruo tuo domine iquo michi

B